Holy Bible

Aionian **Edition**®

Balaan nga Bibliya

Cebuano Bible

New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Balaan nga Bibliya
Cebuano Bible
New Testament

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 7/13/2024
Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0
Door43 World Missions Community, 2019

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Cebuano at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

History

Cebuano at AionianBible.org/History

04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mateo 1
Marcos 35
Lucas 56
Juan 92
Mga Buhat 118
Roma 153
1 Corinto 168
2 Corinto 182
Galacia 192
Taga Efeso 197
Filipos 202
Colosas 206
1 Tesalonica 210
2 Tesalonica 213
1 Timoteo 215
2 Timoteo 219
Tito 222
Filemon 224
Hebreohanon 225
Santiago 236
1 Pedro 240
2 Pedro 244
1 Juan 247
2 Juan 251
3 Juan 252
Judas 253
Pinadayag 255

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

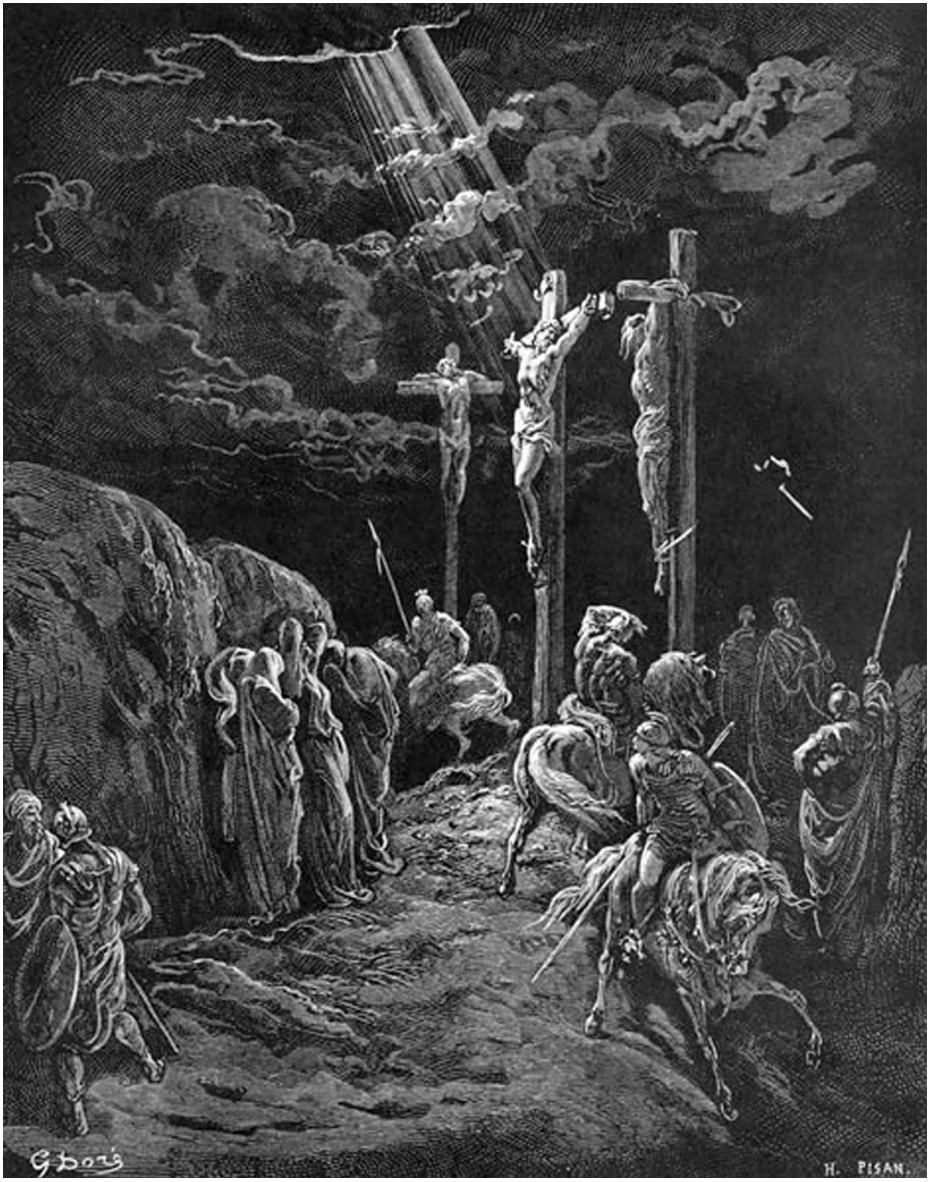

Miingon si Jesus, “Amahan, pasayloa sila, tungod kay wala sila masayod sa ilang gibuhat.”
Ug nagripa sila, alang sa pagbahinbahin sa iyang mga sapot.
Lucas 23:34

Mateo

1 Ang basahon sa talaan sa kaliwatan ni Jesu-Cristo nga anak ni David nga anak ni Abraham. **2** Si Abraham ang amahan ni Isaac, ug si Isaac ang amahan ni Jacob, ug si Jacob ang amahan ni Juda ug sa iyang mga igsoon. **3** Si Juda ang amahan ni Perez ug ni Zerah pinaagi kang Tamar, si Perez ang amahan ni Hezron, ug si Hezron ang amahan ni Ram. **4** Si Ram ang amahan ni Amminadab, ug si Amminadab ang amahan ni Nahshon, ug si Nahshon ang amahan ni Salmon. **5** Si Salmon ang amahan ni Boaz pinaagi kang Rahab, ug si Boaz ang amahan ni Obed pinaagi kang Ruth, si Obed ang amahan ni Jesse, **6** si Jesse mao ang amahan ni David ang hari. Si David mao ang amahan ni Solomon pinaagi sa asawa ni Uriah. **7** Si Solomon ang amahan ni Rehoboam, ug si Rehoboam ang amahan ni Abijah, si Abijah ang amahan ni Asa. **8** Si Asa ang amahan ni Jehoshafat, si Jehoshafat ang amahan ni Joram, ug si Joram ang amahan ni Uzziah. **9** Si Uzziah ang amahan ni Jotham, si Jotham ang amahan ni Ahaz, ug si Ahaz ang amahan ni Hezekiah. **10** Si Hezekiah ang amahan ni Manasseh, si Manasseh ang amahan ni Amon, ug si Amon ang amahan ni Josiah. **11** Si Josiah ang amahan ni Jechoniah ug sa iyang mga igsoon sa panahon sa pagbiya ngadto sa Babilonia. **12** Ug human sa pagbiya ngadto sa Babilonia, si Jechoniah ang amahan ni Shealtiel, si Shealtiel mao ang kaliwat ni Zerubbabel. **13** Si Zerubbabel ang amahan ni Abiud, si Abiud ang amahan ni Eliakim, ug si Eliakim ang amahan ni Azor. **14** Si Azor ang amahan ni Zadok, si Zadok ang amahan ni Achim, si Achim ang amahan ni Eliud. **15** Si Eliud ang amahan ni Eleazar, si Eleazar ang amahan ni Matthan, ug si Matthan ang amahan ni Jacob. **16** Si Jacob ang amahan ni Jose nga bana ni Maria, pinaagi kaniya natawo si Jesus, nga gitawag ug Cristo. **17** Ang tanang kaliwatan gikan kang Abraham ngadto kang David kay napulo ug upat ka kaliwatan, gikan kang David hangtod sa pagbiya ngadto sa Babilonia napulo ug upat ka kaliwatan, ug gikan sa pagbiya ngadto sa Babilonia hangtod kang Cristo napulo ug upat ka kaliwatan. **18** Ang pagkatawo ni Jesu-Cristo nahitabo niining mosunod nga paagi. Ang iyang inahan, si Maria, kaslonon ngadto kang Jose, apan sa wala pa sila nagkahiusa, nakaplagan nga siya buntis pinaagi sa Balaang Espiritu. **19** Ang iyang bana, si Jose, usa ka matarong nga tawo, apan dili niya buot nga pakaulawan siya sa kadaghanan. Mao nga nakahukom siya nga taposon sa hilom ang iyang pagpakasal kaniya. **20** Samtang naghunahuna siya niining mga butanga, ang anghel sa Ginoo nagpakita kaniya sa damgo, nga nag-ingon, “Jose, anak ni David, ayaw kahadlok sa pagpangasawa kang Maria, kay ang gipanamkon niya gipanamkon pinaagi sa Balaang Espiritu. **21** Manganak siya ug usa ka anak nga lalaki, ug tawgon nimo ang iyang ngalan nga Jesus, kay iyang luwason ang iyang katawhan gikan sa ilang mga sala.” **22** Kining tanan nahitabo aron matuman kung unsa ang gisulti sa Ginoo pinaagi sa propeta, nga nag-ingon, **23** “Tan-awa, ang ulay manamkon ug manganak ug anak nga lalaki, ug tawgon nila ang iyang ngalan nga Immanuel”—nga ang buot ipasabot, “Ang Dios uban kanato.” **24** Si Jose nimata gikan sa iyang pagkatulog ug gibuhat ang gimando sa anghel sa Ginoo kaniya ug gikuha niya siya ingon nga iyang asawa. **25** Bisan pa niini, wala siya natulog uban kaniya hangtod nga nanganak siya ug usa ka anak nga lalaki. Ug iyang gitawag ang iyang ngalan nga Jesus.

2 Human matawo si Jesus sa Betlehem sa Judea sa panahon ni Herodes nga hari, ang maalamon nga mga tawo gikan sa sidlakan nangabot sa Jerusalem nga nag-ingon, **2** “Diin man siya nga natawo nga Hari sa mga Judio? Kami nakakita sa iyang bituon sa sidlakan ug mianhi aron sa pagsimba kaniya.” **3** Sa dihang si Herodes nga hari nakadungog niini, siya nabalaka, ug ang tibuok Jerusalem uban kaniya. **4** Si Herodes nagpatawag sa tanan nga mga pangulong pari ug mga eskriba sa katawhan, ug siya nangutana kanila, “Diin man ang Cristo matawo?” **5** Sila miingon kaniya, “Sa Betlehem sa Judea, tungod kay mao kini ang gisulat sa propeta, **6** 'Ug ikaw, Betlehem, sa yuta sa Juda, dili labing ubos taliwala sa mga pangulo sa Juda, kay gikan kanimo moabot ang usa ka magmamando nga maoy magbalantay sa akong mga katawhan nga Israel.'” **7** Unya si Herodes sa hilom gipatawag ang maalamon nga mga tawo aron sa pagpangutana kanila sa tukma kung unsa nga takna ang bituon nagpakita. **8** Siya nagpadala kanila sa Betlehem, nga nag-ingon, “Lakaw ug pangitaa ug maayo ang bata. Sa dihang inyo na siyang makita, padad-i ako ug pulong, aron ako usab moadto ug mosimba kaniya.” **9** Human nila madungog ang hari, miadto sila sa ilang dalan, ug ang bituon nga

ilang nakita sa sidlakan miuna kanila hangtod miabot kini ug nagpatungod kung asa dapit ang bata. **10** Sa dihang nakita nila ang bituon, nagmaya sila uban sa dakong kalipay. **11** Sila miadto sa balay ug nakita ang bata uban ni Maria nga iyang inahan. Sila miyukbo ug nagsimba kaniya. Giablihan nila ang ilang mga bahandi ug naghalad kaniya ug mga gasa nga bulawan, insenso, ug mira. **12** Ang Dios nagpahimangno kanila diha sa damgo nga dili mobalik kang Herodes, busa mibiya sila ngadto sa ilang kaugalingong nasod agi sa lahi nga dalan. **13** Human sila mibiya, ang anghel sa Ginoo nagpakita kang Jose diha sa damgo ug miingon, "Bangon, dad-a ang bata ug ang iyang inahan, ug ikyas paingon sa Ehipto. Pabilin didto hangtod nga mosulti ako kanimo, tungod kay pangitaon ni Herodes ang bata aron sa paglaglag kaniya." **14** Nianang gabhi-ona si Jose mibangon ug gikuha ang bata ug ang iyang inahan ug mibiya padulong sa Ehipto. **15** Siya nagpabilin didto hangtod sa kamatayon ni Herodes. Kini katumanan kung unsa ang gisulti sa Ginoo pinaagi sa propeta, "Gikan sa Ehipto gitawag ko ang akong anak nga lalaki." **16** Unya si Herodes, sa dihang nakita niya nga gibinuangan siya sa maalamon nga mga tawo, nasuko pag-ayo. Siya nagpadala ug gipapatay ang tanang batang lalaki nga anaa sa Betlehem ug sa tibuok niana nga rehiyon nga nagpanuigon ug duha ka tuig paubos, sumala sa takna nga iyang nahibaloan gikan sa maalamon nga mga tawo. **17** Unya katumanan kini kung unsa ang gisulti pinaagi kang propeta Jeremias, **18** "Ang tingog nadungog sa Rama, ang paghilak ug hilabihan nga pagbangotan, si Raquel naghilak sa iyang mga anak, ug nagdumili siya nga hupayon, tungod kay wala naman sila." **19** Sa dihang si Herodes namatay na, tan-awa, ang anghel sa Ginoo nagpakita sa usa ka damgo kang Jose didto sa Ehipto ug miingon, **20** "Bangon ug kuhaa ang bata ug ang iyang inahan ug adto sa yuta sa Israel tungod kay kadtong nangita sa kinabuhi sa bata patay na." **21** Si Jose mibangon, gikuha ang bata ug ang iyang inahan, ug miadto sa yuta sa Israel. **22** Apan sa dihang nadungog niya nga si Archelus na ang naghari sa Judea sa lugar sa iyang amahan nga si Herodes, siya nahadlok nga moadto didto. Human ang Dios nagpahimangno kaniya sa usa ka damgo, ug mibiya siya paingon sa rehiyon sa Galilea **23** ug miadto ug nagpuyo sa usa ka siyudad nga gitawag ug Nazaret. Kini katumanan kung unsa ang gisulti sa mga propeta, nga siya pagatawagon nga Nazareno.

3 Niadtong mga adlawa si Juan nga Tigbawtismo miabot sa pagwali didto sa kamingawan sa Judea nga nag-ingon, **2** "Paghinulsol, kay ang gingharian sa Dios duol na." **3** Kay mao kini siya ang gisulti ni Isaias nga propeta, nga nag-ingon, "Ang tingog sa usa ka tawo nga mitawag didto sa kamingawan, 'Andama ang dalan sa Ginoo, himoa ang iyang agianan nga matul-id.'" **4** Karon si Juan nagsul-ob ug sinina nga balahibo sa kamelyo ug usa ka panit nga bakos libot sa iyang hawak. Ang iyang pagkaon mga dulon ug ihalas nga dugos. **5** Unya ang Jerusalem, tibuok Judea, ug ang tanan nga rehiyon palibot sa Suba sa Jordan miadto kaniya. **6** Sila gibawtismohan pinaagi kaniya didto sa Suba sa Jordan, samtang sila nagsugid sa ilang mga sala. **7** Apan sa dihang iyang nakita ang kadaghanan sa mga Pariseo ug mga Saduseo nga miduol kaniya alang sa pagpabawtismo, siya miingon ngadto kanila, "Kamo mga anak sa makahilo nga mga bitin, kinsa man ang nagpahimangno kaninyo sa pag-ikyas gikan sa kapungot nga moabot? **8** Pamunga ug angayan sa paghinulsol. **9** Ug ayaw paghunahuna sa pagsulti sa inyong kaugalingon, 'Kami adunay Abraham nga among amahan,' Kay ako mosulti kaninyo nga ang Dios makahimo sa pagtuboy ug mga anak alang kang Abraham bisan paman niining mga bato. **10** Ang atsa nahimutang batok sa gamot sa mga kahoy. Busa ang matag kahoy nga dili mohatag ug maayong bunga pagaputlon ug ilabay ngadto sa kalayo. **11** Ako magbawtismo kaninyo uban sa tubig sa paghinulsol. Apan siya nga moabot human kanako mas gamhanan pa kay kanako, ug dili ako takos bisan pa sa pagdala sa iyang mga sandalyas. Siya magabawtismo kaninyo uban sa Balaang Espiritu ug sa kalayo. **12** Ang iyang pangkahig anaa sa iyang kamot aron ihinlo sa hingpit sa iyang giokanang salog ug sa pagtigom sa iyang mga trigo ngadto sa bodega. Apan iyang pagasunogon ang mga uhot sa kalayo nga dili gayod mapalong." **13** Unya si Jesus miabot gikan sa Galilea ngadto sa Suba sa Jordan aron sa pagpabawtismo kang Juan. **14** Apan si Juan nagpugong kaniya, sa pag-ingon, "Ako kinahanglan nga imong bawtismohan, ug mianhi ka kanako?" **15** Si Jesus mitubag ug miingon ngadto kaniya, "Tugoti kini karon, kay kini husto kanato sa pagtuman sa tanang pagkamatarong." Unya si Juan mitugot kaniya. **16** Human siya nabawtismohan, si Jesus mihaw-

as dayon gikan sa tubig, ug tan-awa, ang langit naabli alang kaniya. Iyang nakita ang Espiritu sa Dios mikanaog sama sa salampati ug mihayag kaniya. **17** Tan-awa, ang usa ka tingog migawas gikan sa langit nga nag-ingon, “Kini ang akong hinigugmang Anak. Ako nalipay pag-ayo kaniya.”

4 Unya si Jesus gigiyahan pinaagi sa Espiritu, ug gidala sa kamingawan aron tintalon sa yawa. **2** Sa dihang siya nagpuasa sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii, siya gigutom. **3** Ang maninintal niabot ug miingon kaniya, “Kung ikaw ang Anak sa Dios, mandoi kining mga bato aron mahimong tinapay.” **4** Apan si Jesus mitubag ug miingon kaniya, “Kini nahisulat, 'Ang tawo dili mabuhi sa tinapay lamang, apan pinaagi sa matag pulong nga mogawas sa baba sa Dios.'” **5** Unya gidala siya sa yawa sa balaang siyudad ug gibutang siya sa pinakahabog nga bahin sa templo, **6** ug miingon kaniya, “Kung ikaw ang Anak sa Dios, ambak ngadto sa ubos, kay kini nahisulat, “Mandoan niya ang iyang mga anghel aron mag-amping kanimo,' ug, 'Pagasapnayon ka nila sa ilang mga kamot, aron nga ang imong mga tiil dili maigo sa bato.'” **7** Miingon si Jesus kaniya, “Nahisulat usab kini, 'Dili nimo kinahanglan nga sulayan ang Ginoo nga imong Dios.'” **8** Usab, ang yawa nagdala kaniya sa habog nga dapit ug gipakita kaniya ang tanang gingharian sa kalibotan uban sa ilang katahom. **9** Siya miingon kaniya, “Kining tanan nga mga butang ihatag ko kanimo, kung ikaw moyukbo ug mosimba kanako.” **10** Unya si Jesus miingon kaniya, “Palayo gikan dinhi, Satanas! Kay kini nahisulat, 'Ikaw kinahanglan mosimba sa Ginoo nga imong Dios, ug ikaw kinahanglan nga moalagad kaniya lamang.'” **11** Unya ang yawa mibiya kaniya, ug tan-awa, ang mga anghel niabot ug nag-alagad kaniya. **12** Karon sa dihang nadungog ni Jesus nga si Juan gidakop, siya mibalik sa Galilea. **13** Mibiya siya sa Nasaret ug miadto ug mipuyo sa Capernaum, nga anaa duol sa Dagat sa Galilea, sa mga teritoryo sa Zebulun ug Naftali. **14** Kini nahitabo aron matuman ang giingon sa propeta nga si Isaias, **15** “Ang yuta sa Zebulun ug ang yuta sa Naftali, padulong sa dagat, tabok sa Jordan, Galilea sa mga Gentil! **16** Ang mga tawo nga naglingkod sa kangitngit nakakita sa dakong kahayag, ug kadtong mga tawo nga naglingkod sa rehiyon ug anino sa kamatayon, ngadto kanila adunay kahayag nga misubang.” **17** Gikan niadtong panahona si Jesus misugod pagsangyaw ug miingon, “Paghinulsol, kay ang gingharian sa langit haduol na.” **18** Sa dihang naglakaw siya sa daplin sa Dagat sa Galilea, nakita niya ang duha ka managsoon, si Simon nga gitawag ug Pedro, ug si Andres nga iyang igsoon, nga naglabay ug pukot sa dagat, kay sila mga mangingisda. **19** Si Jesus miingon kanila, “Dali, sunod kanako, ug himoon ko kamong mga mananagat ug mga tawo.” **20** Dihadiha ilang gibiyaan ang mga pukot ug misunod kaniya. **21** Sa dihang si Jesus mipadayon gikan didto iyang nakita ang ubang duha ka managsoon, si Santiago nga anak ni Zebede, ug si Juan nga iyang igsoon. Sila anaa sa sakayan uban ni Zebede nga ilang amahan nga nag-ayo sa ilang mga pukot. Gitawag niya sila, **22** ug dihadiha mibiya sila sa sakayan ug sa ilang amahan ug misunod kaniya. **23** Si Jesus miadto sa tibuok Galilea, nagtudlo sa ilang mga sinagoga, nagsangyaw sa ebanghelyo sa gingharian, ug nag-ayo sa tanang matang sa balatian ug mga sakit sa mga tawo. **24** Ang balita mahitungod kaniya miabot sa tibuok Siria, ug ang mga tawo nagdala padulong kaniya sa tanan niadtong mga nagsakit, nagsakit sa nagkalainlaing balatian ug mga kasakit, kadtong mga giyawaan, ug ang patolon, ug paralitiko. Giayo sila ni Jesus. **25** Ang dakong panon misunod kaniya gikan sa Galilea, ang Decapolis, ang Jerusalem, ug ang Judea, ug gikan sa tabok sa Jordan.

5 Sa dihang nakita ni Jesus ang panon sa mga katawhan, misaka siya ngadto sa bukid. Sa dihang siya naglingkod, ang iyang mga disipulo miduol kaniya. **2** Iyang gibuka ang iyang baba ug nagtudlo kanila, nga nag-ingon, **3** “Bulahan ang kabos sa espiritu, kay ila ang gingharian sa langit. **4** Bulahan kadtong nagbangutan, kay sila pagalipayon. **5** Bulahan ang maaghop, kay sila makapanunod sa yuta. **6** Bulahan kadtong gigutom ug gi-uhaw sa pagkamatarong, kay sila pagabusgon. **7** Bulahan kadtong maluloy-on, kay sila makabaton ug kalooy. **8** Bulahan ang putli ug kasing-kasing, kay sila makakita sa Dios. **9** Bulahan ang mga tigpasiugda sa kalinaw, kay sila pagatawgong mga anak sa Dios. **10** Bulahan kadtong gipanglutos tungod sa pagkamatarong, kay ila ang gingharian sa langit. **11** Bulahan kamo sa dihang bugalbugalan kamo sa mga tawo ug pagalutuson kamo, o magsulti sa tanang klase sa mga daotang butang batok kaninyo nga bakak alang sa akong katuyoan. **12** Pagmaya ug paglipay pag-ayo, tungod kay dako ang inyong ganti sa langit. Sa ingon niini nga paagi gilutos sa mga tawo ang mga propeta nga

nagpuyo kaniadto una kaninyo. 13 Kamo mga asin sa yuta. Apan kung ang asin mawad-an sa iyang lami, unsaon man kini nga mahimong moparat pag-usab? Kini dili na gayod maayo alang sa bisan unsang butang, gawas nga ilabay ug pagatamaktamakan ilalom sa tiil sa mga tawo. 14 Kamo ang kahayag sa kalibotan. Usa ka siyudad nga nahimutang sa usa ka bungtod nga dili matago. 15 Walay tawo nga modagkot ug suga ug ibutang kini ilalom sa usa ka sudlanan, apan ngadto hinuon sa patunganan sa suga, ug kini modan-ag sa matag-usa sa panimalay. 16 Himoa ang inyong kahayag nga modan-ag atubangan sa mga tawo sa ingon niana nga paagi ilang makita ang inyong maayong mga binuhatan ug daygon ang inyong Amahan nga anaa sa langit. 17 Ayaw hunahunaa nga mianhi ako aron moguba sa balaod o sa mga propeta. Ako mianhi dili sa pagguba kanila, apan sa pagtuman kanila. 18 Sa pagkatinuod ako moingon kaninyo nga hangtod ang langit ug ang yuta mahanaw, walay bisan usa nga nahisulat o bisan usa ka kudlit sa bisan unsa nga paagi ang mawala gikan sa balaod, hangtod nga ang tanang mga butang matuman. 19 Busa bisan kinsa ang motuis sa usa nga labing ubos niining mga sugo ug nagtudlo sa uban sa pagbuhat niini mahimong tawgon nga labing ubos sa gingharian sa langit. Apan bisan kinsa nga nagtipig niini ug nagtudlo niini mahimong tawgong bantugan sa gingharian sa langit. 20 Kay ako moingon kaninyo nga gawas kung ang inyong pagkamatarong molabaw sa pagkamatarong sa mga escriba ug sa mga Pariseo, kamo dili makasulod sa gingharian sa langit. 21 Nakadungog kamo nga kini gisulti kanila sa karaang mga panahon, 'Ayaw pagpatay,' ug, 'bisan kinsa nga mopatay mahimong makuyaw sa paghukom.' 22 Apan ako moingon kaninyo nga ang matag-usa nga masuko sa iyang igsoon mahimong anaa sa makuyaw nga paghukom. Ug bisan kinsa nga moingon sa iyang igsoon nga lalaki, 'Wala kay pulos nga pagkatawo!' mahimong anaa sa kakuyaw sa konseho. Ug bisan kinsa nga moingon, 'Buang ka!' mahimong anaa sa kakuyaw sa kalayo sa impiyerno. (Geenna g1067) 23 Busa kung kamo maghalad sa inyong gasa sa altar ug didto hinumdomi nga ang inyong igsoon adunay bisan unsang butang batok kaninyo, 24 biyai ang inyong gasa didto sa atubangan sa altar, ug lakaw sa inyong dalan. Una pagpasig-uli sa inyong igsoon ug unya adto ug ihalad ang inyong gasa. 25 Pagpakig-uli sa inyong magsusumbong samtang kamo uban kaniya padulong sa korte, o ang inyong magsusumbong motugyan kaninyo ngadto sa maghuhukom, ug ang maghuhukom motugyan kaninyo ngadto sa opisyales, ug kamo igabanlod ngadto sa prisohan. 26 Sa pagkatinuod ako moingon kaninyo, dili gayod kamo makagawas gikan didto hangtod inyong mabayran ang kataposang gamay nga salapi nga inyong nautang. 27 Inyong nadungog nga kini gisulti, 'Ayaw panapaw.' 28 Apan ako moingon kaninyo nga ang matag-usa nga motan-aw sa usa ka babaye uban ang kaibog diha kaniya nakabuhat na sa pagpanapaw uban kaniya diha sa iyang kasingkasing. 29 Ug kung ang inyong tuong mata mahimong hinungdan nga kamo mapandol, lugita kini ug ilabay palayo gikan kaninyo. Kay mas maayo pa alang kaninyo nga ang usa ka bahin sa inyong lawas kinahanglang mawala kaysa tibuok ninyong lawas ilabay ngadto sa impiyerno. (Geenna g1067) 30 Ug kung ang inyong tuong kamot mahimong hinungdan sa inyong pagkapandol, putla kini ug ilabay palayo gikan kaninyo. Kay mas maayo pa alang kaninyo nga ang usa ka bahin sa inyong lawas kinahanglang mawala kaysa tibuok ninyong lawas mahiadto sa impiyerno. (Geenna g1067) 31 Kini usab ang gisulti, 'Bisan kinsa ang magpadala sa iyang asawa sa layo, pahataga siya ug kasulatan kaniya sa panagbulag.' 32 Apan ako moingon kaninyo nga ang matag-usa nga makigbulag sa iyang asawa, gawas sa hinungdan sa makauulaw nga pagpakighilawas, nakapahimo kaniya nga babayeng mananapaw. Ug bisan kinsa nga makigminyo kaniya human siya nakigbulag nakabuhat ug pagpanapaw. 33 Usab, nakadungog kamo nga kini gisulti niadtong karaang mga panahon, 'Ayaw pagsaad sa bakak nga panumpa, apan dalha ang imong mga panaad ngadto sa Ginoo.' 34 Apan ako moingon kaninyo, ayaw na gayod pagpanumpa, bisan sa langit, kay mao kini ang trono sa Dios; 35 bisan sa yuta, kay mao kini ang tumbanan sa iyang tiil; bisan sa Jerusalem, kay mao kini ang siyudad sa bantogang Hari. 36 Ayaw panumpa pinaagi sa inyong ulo, kay dili kamo makahimo sa usa ka buhok nga moputi o moitom. 37 Apan himoa ang inyong pulong nga, 'Oo,' o 'Dili.' Ang bisan unsa nga labaw pa niini gikan sa usa nga daotan. 38 Inyong nadungog nga kini gisulti, 'Mata batok sa mata, ug ngipon batok sa ngipon.' 39 Apan moingon ako kaninyo, ayaw pagsukol sa usa nga daotan. Hinuon, bisan kinsa nga mosagpa kaninyo sa inyong tuong aping, ipasagpa usab kaniya

ang pikas. **40** Ug kung bisan kinsa ang mangandoy sa pag-adto sa korte uban kaninyo ug mokuha sa inyong pangsulod nga bisti, pasagdi usab kanang tawhana nga kuhaon ang inyong kupo. **41** Ug bisan kinsa nga motukmod kaninyo sa pag-adto sa usa ka milya, adto usab uban kaniya sa duha. **42** Paghatag ngadto kang bisan kinsa nga mangayo kaninyo, ug ayaw pagtalikod gikan niadtong bisan kinsa nga nangandoy sa pagpanghulam gikan kaninyo. **43** Kamo nakadungog nga kini gisulti, 'Higugmaon ninyo ang inyong silingan ug dumti ang inyong kaaway.' **44** Apan ako moingon kaninyo, higugmaa ang inyong kaaway ug pag-ampo niadtong naglutos kaninyo, **45** aron nga kamo mahimong mga anak sa inyong Amahan nga anaa sa langit. Kay siya makapahimo sa iyang adlaw sa pagsubang sa daotan ug sa matarong, ug nagpadalag ulan sa matarong ug sa dili matarong. **46** Kay kung inyong higugmaon kadtong nahigugma kaninyo, unsang ganti ang inyong makuha? Dili ba nagabuhat man bisan ang tigkolekta ug buhis sa susamang butang? **47** Ug kung inyo lamang pangumustahon ang inyong mga igsoon, unsay inyong mabuhat nga labaw pa sa uban? Dili ba nagabuhat man bisan ang mga Gentil sa susamang butang? **48** Busa kamo kinahanglan mahingpit, sama kahingpit sa inyong langitnong Amahan.

6 Pagbantay nga kamo dili magbuhat sa inyong buhat sa pagkamatarong atubangan sa mga tawo aron makita nila, kay kondili wala kamoy ganti gikan sa Amahan nga anaa sa langit. **2** Busa sa dihang maghatag kamo ug limos, ayaw pagpatingog ug trumpeta atubangan sa inyong kaugalingon sama sa gibuhat sa mga tigpakaaron-ingnon didto sa mga sinagoga ug sa kadalanan, aron nga maangkon nila ang pagdayeg sa mga tawo. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nga nadawat na nila ang ilang ganti. **3** Apan sa dihang mohatag kamo ug limos, ayaw itugot nga ang inyong wala nga kamot masayod kung unsa ang gibuhat sa inyong tuo nga kamot, **4** aron nga ang inyong gasa mahimong ihatag sa tago. Unya ang inyong Amahan nga nakakita sa tago moganti kaninyo. **5** Ug sa dihang mag-ampo kamo, ayaw pahisama sa mga tigpakaaron-ingnon, kay sila mahigugmaon nga motindog ug mag-ampo didto sa mga sinagoga ug sa mga kilid sa dalan, aron nga sila makita sa mga tawo. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nadawat na nila ang ilang ganti. **6** Apan kamo, sa dihang mag-ampo kamo, sulod kamo sa suok nga lawak. Sirad-i ang pultahan, ug pag-ampo sa inyong Amahan nga anaa sa tago. Unya ang inyong Amahan nga makakita sa tago moganti kaninyo. **7** Ug sa dihang mag-ampo kamo, ayaw pagbuhat sa walay pulos nga pagbalikbalik sama sa gibuhat sa mga Gentil, kay naghunahuna sila nga madunggan sila tungod sa ilang daghang gipangsulti. **8** Busa, ayaw pahisama kanila, kay ang inyong Amahan nasayod kung unsa ang mga butang nga inyong gikinahanglan sa dili pa kamo mangayo kaniya. **9** Busa pag-ampo sama niini: 'Amahan namo nga anaa sa langit, balaanon ang imong ngalan. **10** Moabot ang imong gingharian, matuman ang imong pagbuot sa yuta maingon sa langit. **11** Ihatag kanamo karong adlawa ang among tinapay sa matag-adlaw. **12** Pasayloa kami sa among mga utang, sama usab sa among pagpasaylo sa mga nakautang kanamo. **13** Ug ayaw kami dad-a ngadto sa tintasyon; hinuon luwasa kami gikan sa daotan.' **14** Kay kung inyong pasayloon ang mga tawo sa ilang kalapasan, ang inyong langitnong Amahan usab magapasaylo kaninyo. **15** Apan kung dili ninyo pasayloon ang ilang kalapasan, dili mopasaylo ang inyong Amahan sa inyong mga kalapasan. **16** Labaw pa niana, sa dihang magpuasa kamo, ayaw pagbaton sa masulub-on nga panagway sama sa gibuhat sa mga tigpakaaron-ingnon, kay magapadaotdaot sila sa ilang mga dagway aron mapakita nila sa mga tawo nga nagpuasa sila. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nga nadawat na nila ang ilang ganti. **17** Apan kamo, sa dihang kamo magpuasa, dihogi ang inyong ulo ug hugasi ang inyong dagway. **18** Sa ingon dili kamo makita sa mga tawo nga nagpuasa, kondili ngadto lamang sa inyong Amahan nga anaa sa tago. Ug ang inyong Amahan nga makakita sa tago, moganti kaninyo. **19** Ayaw pagtigom alang sa inyong kaugalingong mga bahandi sa kalibotan, diin tayaan ug kutkuton sa anay, ug diin ang mga kawatan moguba ug mokawat. **20** Hinuon, pagtigom alang sa inyong kaugalingon ug mga bahandi didto sa langit, diin walay anay ni taya ang moguba, ug diin ang mga kawatan dili makaguba ug makakawat. **21** Kay kung diin ang imong bahandi, atua usab ang imong kasingkasing. **22** Ang mata mao ang suga sa lawas. Busa, kung ang inyong mata maayo, ang tibuok lawas mapuno sa kahayag. **23** Apan kung ang inyong mata daotan, ang inyong tibuok lawas mapuno sa kangitngit. Busa, kung ang kahayag nga anaa kaninyo kangitngit gayod, unsa kadako kana

nga kangitngit! **24** Walay bisan usa nga makahimo
sa pag-alagad sa duha ka agalon, kay pagadumtan
niya ang usa ug higugmaon ang lain, o magmatinud-
anon siya sa usa ug magtamay sa lain. Dili kamo
makaalagad sa Dios ug sa bahandi. **25** Busa sultihan
ko kamo, ayaw kabalaka mahitungod sa inyong
kinabuhi, unsa ang inyong kaonon o unsa ang inyong
imnon—o mahitungod sa inyong lawas, unsa gayod
inyong suoton. Kay ang kinabuhi mas labaw pa kaysa
pagkaon, ug ang lawas labaw pa kaysa mga bisti? **26**
Tan-awa ang mga langgam sa kahanginan. Wala sila
nagpugas o nag-ani o nagtigom sa mga kamalig, apan
ang inyong langitnong Amahan nagpakaon kanila. Dili
ba kamo labaw pa nga bililhon kay kanila? **27** Ug kinsa
ang usa kaninyo nga nabalaka nga makadugang
sa usa ka siko nga gitas-on sa iyang kinabuhi? **28**
Ug nganong nabalaka man kamo mahitungod sa
mga bisti? Hunahunaa ang mga lirio sa kaumahan,
giunsa nila pagtubo. Wala sila motrabaho, ug wala
sila manahi sa bisti. **29** Apan sultihan ko kamo, bisan
si Solomon sa tanan niyang himaya wala makasul-
ob sama sa usa niini. **30** Kung ang Dios nagbisti sa
mga sagbot sa kaumahan, nga milungtad karon ug
pagkaugma itambog didto sa hudno, dili ba kamo
labaw pa nga iyang pagabistihan, kamo nga gamay
ang pagtuo? **31** Busa ayaw kabalaka ug pagsulti,
'Unsa ang atong kaonon?' o, 'Unsa ang atong imnon?'
o, 'Unsa nga bisti ang atong sul-ubon?' **32** Kay
ang mga Gentil nangita niining mga butanga, ug
ang inyong langitnong Amahan nasayod nga kamo
nanginahanglan niini. **33** Apan unaha pagpangita ang
iyang gingharian ug ang iyang pagkamatarong ug
kining tanan nga mga butang igahatag kaninyo. **34**
Busa, ayaw kabalaka alang sa ugma, kay ang ugma
mabalaka alang sa iyang kaugalingon. Ang matag
adlaw adunay igong suliran sa iyang kaugalingon.

7 Ayaw paghukom, ug kamo dili pagahukman. **2**
Kay ang paghukom nga inyong ihukom, kamo
pagahukman. Ug sa sukdanan nga inyong gisukod,
kini ang isukod kaninyo. **3** Ug nganong nagtan-
aw kamo ngadto sa gamay nga tipik sa dagami
nga anaa sa mata sa inyong mga igsoon, apan
wala ninyo mamatikdi ang troso nga anaa sa inyong
kaugalingong mata? **4** Giunsa ninyo sa pag-ingon
ngadto sa inyong mga igsoon nga, 'Tugoti ako sa
pagkuha sa tipik sa dagami nga anaa sa imong mata,'
samtang ang troso anaa sa imong kaugalingong
mata? **5** Tigpakaaron-ingnon kamo! Unaha pagkuha
ang troso nga anaa sa inyong kaugalingong mata, ug
unya makakita kamo sa klaro aron sa pagkuha sa
tipik sa dagami nga anaa sa mata sa inyong igsoon.
6 Ayaw ihatag kung unsa ang balaan ngadto sa mga
iro, ug ayaw ilabay ang inyong mga perlas ngadto sa
atubangan sa mga baboy. Kung inyo kining buhaton
sila magyatakyatak niini sa ilang mga tiil, ug unya
mosumbalik ug magkuniskunis kaninyo sa pino. **7**
Pangayo, ug kini ihatag kaninyo. Pangita, ug kamo
makakaplag. Panuktok, ug kini pagaablihan kaninyo.
8 Kay ang tanan nga nangayo, makadawat. Ug ang
matag-usa nga mangita, makakaplag. Ug ngadto
sa tawo nga manuktok, kini pagaablihan. **9** O unsa
nga tawo anaa taliwala kaninyo, kung ang iyang
anak mangayo kaniya ug tinapay, hatagan ba niya ug
bato? **10** O kung siya mangayo ug isda, hatagan ba
niya ug bitin? **11** Busa, kung kamong mga daotan
nasayod kung unsaon paghatag ug maayong mga
gasa ngadto sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang
inyong Amahan nga gikan sa langit nga naghatag sa
mga maayong butang niadtong nangayo kaniya? **12**
Busa, bisan unsa nga mga butang nga buot ninyong
ipabuhat sa mga tawo nganha kaninyo, kinahanglan
kamo usab magbuhat ngadto kanila, tungod kay kini
mao ang balaod ug mga propeta. **13** Sulod diha sa
sigpit nga ganghaan. Kay luag ang ganghaan ug
lapad ang dalan nga padulong sa kalaglagan, ug
adunay daghang mga tawo ang misubay niini. **14** Kay
sigpit ang ganghaan ug sigpit ang dalan nga padulong
sa kinabuhi ug diyutay lamang ang nakakaplag niini.
15 Pagbantay sa mini nga mga propeta, nga moduol
kaninyo nga nagbisti sa pangkarnero apan ang tinuod
bangis nga mga lobo. **16** Pinaagi sa ilang mga bunga
mailhan ninyo sila. Makabuhat ba ang mga tawo sa
pagtapok sa ilang mga ubas nga gikan sa sampinit
o mga igos nga gikan sa kadyapa? **17** Sa samang
paagi, ang matag maayo nga kahoy mamunga ug
maayong bunga, apan ang daot nga kahoy mamunga
ug daot nga bunga. **18** Ang usa ka maayong kahoy
dili mamunga ug daot nga bunga, ni bisan ang daot
nga kahoy dili mamunga ug maayong bunga. **19** Ang
matag kahoy nga dili mamunga ug maayong bunga
pagaputlon ug ilabay ngadto sa kalayo. **20** Busa,
mailhan ninyo sila pinaagi sa ilang mga bunga. **21** Dili
tanan nga miingon kanako, 'Ginoo, Ginoo,' makasulod
didto sa gingharian sa langit, apan kadto lamang si
bisan kinsa nga nagbuhat sa kabubut-on sa akong
Amahan nga anaa sa langit. **22** Daghang katawhan

nga moingon kanako niadtong adlawa, 'Ginoo, Ginoo, dili ba nanagna man kami sa imong ngalan, sa imong ngalan naghingilin ug mga demonyo, ug sa imong ngalan nabuhat ang daghang gamhanan nga mga binuhatan?' **23** Unya ako moingon kanila sa dayag, 'Ako wala makaila kaninyo! Palayo gikan kanako, kamo nga nagabuhat ug daotan!' **24** Busa, ang tanan nga nakadungog sa akong mga pulong ug mituman niini mahisama sa usa ka maalamong tawo nga nagtukod sa iyang balay diha sa usa ka bato. **25** Ang ulan mibundak, ang baha miabot, ug ang hangin mihuros, ug mihampak niana nga balay, apan wala kini maguba, tungod kay kini natukod man sa bato. **26** Apan ang tanan nga nakadungog sa akong mga pulong ug wala motuman niini mahisama sa usa ka buangbuang nga tawo nga nagtukod sa iyang balay diha sa balas. **27** Ang ulan mibundak, ang baha miabot, ug ang hangin mihuros, ug mihampak niana nga balay. Ug naguba kini, ug hingpit kining pagkaguba." **28** Kini nahitabo nga sa dihang natapos na si Jesus sa pagsulti niining mga pulonga, ang panon sa katawhan natingala sa iyang gitudlo, **29** kay siya nanudlo kanila sama sa adunay katungod, ug dili sama sa ilang mga eskriba.

8 Samtang si Jesus mikanaog gikan sa bungtod, baga nga panon sa katawhan ang misunod kaniya. **2** Tan-awa, usa ka sanglahon miyukbo kaniya, nga nag ingon. "Ginoo, kung buot mo, makahimo ka sa paghinlo kanako." **3** Gituy-od ni Jesus ang iyang kamot ug gihikap siya, nga nag-ingon. "Buot ko. Mahinlo ka." Dihadiha dayon siya nahinlo sa iyang sangla. **4** Si Jesus miingon kaniya, "Siguradoha nga dili mo kini isaba kang bisan kinsa nga tawo. Lakaw, ug ipakita ang imong kaugalingon sa pari ug paghalad ug gasa ingon sa kasugoan ni Moises, alang sa pagpamatuod kanila." **5** Samtang si Jesus miadto sa Capernaum, ang kapitan niadto kaniya ug nangutana kaniya, **6** nga nag-ingon, "Ginoo, ang akong sulugoon naghigda sa balay nga paralisado ug anaa sa hilabihan nga kasakit." **7** Si Jesus miingon kaniya, "Ako moadto ug ayohon siya." **8** Ang kapitan mitubag ug miingon, "Ginoo, ako dili takos nga ikaw mosulod ilalom sa akong silonganan, isulti lang ang pulong ug ang akong sulugoon mamaayo. **9** Kay ako usab usa ka tawo nga nabutang ilalom sa panggamhanan, ug ako adunay mga sundalo ilalom kanako. Kung akong ingnon ang usa, 'Lakaw,' siya molakaw, ug ngadto sa usa, 'Duol diri,' ug siya moduol, ug sa akong sulugoon, 'Buhata kini,' ug siya mobuhat niini." **10** Sa dihang nadungog kini ni Jesus, siya natingala ug miingon niadtong mga nagsunod kaniya, "Sa pagkatinuod ako moingon kaninyo, ako wala makakaplag ni bisan kinsa nga adunay pagtuo nga sama ani dinhi sa Israel. **11** Ako moingon kaninyo, daghan ang moabot gikan sa sidlakan ug kasadpan, ug sila nagpahayahay sa lamisa ni Abraham, Isaac, ug Jacob, ngadto sa gingharian sa langit. **12** Apan ang mga anak nga lalaki sa gingharian mahimong itambog ngadto sa kinahiladman sa kangitngit, kung asa didto adunay mga paghilak ug pagkagot sa mga ngipon." **13** Ug si Jesus miingon sa kapitan, "Lakaw! Sama sa imong gituohan, mao usab kini ang mahitabo kanimo." Ug ang sulugoon naulian niana gayod nga oras. **14** Sa dihang si Jesus miadto sa balay ni Pedro, iyang nakita ang ugangan nga babaye ni Pedro nga naghigda sa balatian tungod sa kalintura. **15** Gihikap ni Jesus ang iyang kamot, ug ang kalintura nihawa kaniya. Unya siya nitindog ug nagsugod pagsilbi kaniya. **16** Sa dihang mopadulong na ang kagabhion, ang mga tawo midala kang Jesus ug mga gidumalaan sa demonyo. Iyang giabog ang mga espiritu pinaagi sa usa ka pulong ug giayo ang tanang nga nagbalatian. **17** Niini nga paagi natuman kung unsa ang giingon ni Isaias nga propeta, nga nag-ingon, "Siya sa iyang kaugalingon nikuha sa atong mga sakit ug nagdala sa mga balatian." **18** Karon sa dihang nakita ni Jesus ang mga panon nga milibot kaniya, siya mihatag ug mga pagtudlo nga manabok paingon sa pikas bahin sa dagat sa Galilea. **19** Unya ang eskriba miduol kaniya ug miingon, "Magtutudlo, ako mosunod kanimo bisan asa ka moadto." **20** Si Jesus miingon kaniya, "Ang mga milo adunay mga lungag, ang mga langgam sa kawanangan adunay mga salag, apan ang Anak sa Tawo walay kapahulayan sa iyang ulo." **21** Laing mga disipulo na usab ang miingon kaniya, "Ginoo, tugoti una ako sa paglubong sa akong amahan." **22** Apan si Jesus miingon kaniya, "Sunod kanako, ug pasagdi ang mga patay nga molubong sa ilang kaugalingong patay." **23** Samtang si Jesus misakay sa bangka, ang iyang mga disipulo misunod kaniya didto. **24** Tan-awa, dihay dako nga bagyo sa dagat, mao nga ang bangka matabonan sa mga balod. Apan si Jesus natulog. **25** Ang mga disipulo miduol kaniya ug mipukaw kaniya, nga nag-ingon, "Luwasa kami, Ginoo; mahiagom na kita sa kamatayon!" **26** Si Jesus

miingon kanila, “Nganong nangahadlok man kamo, kamo nga gamay ug pagtuo?” Unya siya mitindog ug iyang gibadlong ang hangin ug ang dagat, **27** Ug unya miabot ang dakong kalinaw. Ang mga kalalakin-an natingala ug miingon, “Unsa nga matang kini sa pagkatawo, nga bisan ang mga hangin ug ang dagat mituman man kaniya?” **28** Sa dihang si Jesus miadto sa pikas bahin ug ngadto sa nasod sa Gadarenes, duha ka tawo nga gidumalahan ug demonyo ang mitagbo kaniya. Sila migawas gikan sa lubnganan ug labihan ka pintas, mao nga walay magpapanaw nga moagi nianang dalana. **29** Tan-awa, sila misinggit ug miingon, “Unsay labot namo kanimo, Anak sa Dios? Mianhi kaba sa paglutos kanamo sa wala pa ang gitakda nga panahon?” **30** Karon adunay panon sa mga baboy nga nagkaon, sa dili layo gikan kanila. **31** Ang demonyo nagpadayon sa pagpakiluoy kang Jesus nga nag-ingon, “Kung imo kaming pagawson, ipadala lamang kami sa mga panon sa mga baboy.” **32** Si Jesus miingon kanila, “Lakaw!” Ang mga demonyo migawas ug misulod sa mga baboy. Ug tan-awa, ang tibuok panon midali ug dagan paubos sa pangpang ngadto sa dagat ug silang tanan nangamatay sa tubig. **33** Ang mga tawo nga nag-atiman sa mga baboy nanagan palayo. Ug sa dihang miadto sila sa siyudad ilang gipanugilon ang tanan, ilabina kung unsa ang nahitabo sa kalalakin-an nga gidumalaan sa mga demonyo. **34** Tan-awa, ang tibuok siyudad niadto ug mitagbo kang Jesus. Sa dihang nakita nila siya, sila nagpakiluoy kaniya nga mobiya sa ilang rehiyon.

9 Si Jesus misulod sa usa ka bangka, patabok, ug miadto sa iyang kaugalingon nga siyudad. **2** Tan-awa, sila midala ngadto kaniya ug usa ka paralisado nga tawo nga naghigda sa usa ka banig. Sa pagkakita sa ilang pagtuo, si Jesus misulti ngadto sa paralisado nga tawo, “Anak, pagmalipayon. Ang imong mga sala napasaylo na.” **3** Tan-awa, pipila ka mga eskriba nagsulti sa ilang mga kaugalingon, “Kining tawhana nagpasipala.” **4** Si Jesus nasayod sa ilang mga hunahuna ug miingon, “Nganong naghunahuna kamo ug daotan sa inyong mga kasingkasing? **5** Kay unsa ang mas sayon sa pagsulti, 'Ang imong mga sala napasaylo na.' o sa pagsulti 'Barog ug lakaw'? **6** Apan aron kamo masayod nga ang Anak sa Tawo adunay katungod sa kalibotan sa pagpasaylo sa mga sala, ...” siya miingon sa parilitiko, 'Barog, punita ang imong banig, ug adto sa imong balay.” **7** Unya mibarog ang tawo ug miadto palayo sa iyang balay. **8** Sa dihang ang mga panon nakakita niini, sila nahibulong ug nagdayeg sa Dios, nga naghatag sa maong katungod ngadto sa mga tawo. **9** Sa paglabay ni Jesus gikan didto, iyang nakita ang usa ka tawo nga ginganlan ug Mateo, nga naglingkod sa kolektahanan sa buhis. Siya miingon kaniya, “Sunod kanako.” Siya mibarog ug misunod kaniya. **10** Sa paglingkod ni Jesus aron mokaon didto sa balay, tan-awa, daghan nga mga tigkolekta sa buhis ug mga makasasala nga tawo ang miabot ug mikaon uban kang Jesus ug sa iyang mga disipulo. **11** Sa dihang ang mga Pariseo nakakita niini, sila miingon sa iyang mga disipulo, “Nganong ang inyong magtutudlo nagkaon uban sa mga kubrador ug buhis ug sa mga makasasala nga tawo?” **12** Sa dihang si Jesus nakadungog niini, siya miingon, “Ang mga tawo nga lig-on ang lawas dili manginahanglan ug mananambal, kadto lamang nagsakit. **13** Kamo kinahanglan makakat-on kung unsa ang mga pasabot niini, 'Ako nagtinguha sa kalooy ug dili sa halad.' Kay ako miabot, dili sa pagtawag sa matarong aron sa paghinulsol, apan sa mga makasasala.” **14** Unya ang mga disipulo ni Juan miadto kaniya ug miingon, “Nganong kami ug ang mga Pariseo kanunay nagapuasa, apan ang imong mga disipulo dili nagapuasa?” **15** Si Jesus miingon kanila, “Mahimo ba ang abay sa kasal nga magmasulob-on samtang ang pamanhonon kauban pa nila? Apan ang mga adlaw moabot sa dihang ang pamanhonon pagakuhaon gikan kanila, ug unya sila magpuasa. **16** Walay tawo nga mobutang sa usa ka bag-o nga panapton ngadto sa daang panapton, kay ang tinapak magisi gikan sa panapton, ug usa ka mas dako nga gisi ang mahimo. **17** Ni ang mga tawo mobutang ug bag-o nga bino ngadto sa daang sudlanan nga panit. Kung kini buhaton nila, ang mga panit magisi, ang bino mahimong mayabo, ug ang sudlanan nga panit madaot. Hinuon, sila mobutang sa bag-o nga bino sa bag-o nga mga sudlanan nga panit, ug ang duha matipigan.” **18** Samtang si Jesus nagsulti niining mga butang ngadto kanila, tan-awa, usa ka opisyal ang miabot ug miluhod ngadto kaniya. Siya miingon, “Ang akong anak namatay karon lang, apan adto ug itapion ang imong kamot kaniya, ug siya mabuhi.” **19** Unya si Jesus mibarog ug misunod kaniya, ug ang iyang mga disipulo usab. **20** Tan-awa, usa ka babaye nga hilabihan ang pagdugo sa dose ka tuig, miabot sa likod ni Jesus ug mihikap sa tumoy sa

iyang sinina. **21** Kay siya misulti sa iyang kaugalingon,
"Kung ako makahikap lamang sa iyang sinina, ako
mahimong mauli-an." **22** Apan si Jesus milingi ug
nakita siya, ug miingon "Anak, pagmaisugon. Ang
imong pagtuo nakahimo sa pag-ayo kanimo." Ug
ang babaye naulian dayon. **23** Sa dihang miabot si
Jesus sa balay sa opisyal, iyang nakita ang tigtugtog
sa plawta ug ang panon sa katawhan naghimo ug
kasaba. **24** Siya miingon, "Hawa palayo, kay ang
babaye dili patay, apan siya natulog." Apan sila
mikatawa kaniya sa pagbugal-bugal. **25** Sa dihang
ang panon nabutang na sa gawas, siya misulod sa
kuwarto ug gigunitan siya sa kamot, ug ang batang
babaye mibarog. **26** Ang mga balita mahitungod niini
mikaylap ngadto sa tanan niana nga rehiyon. **27** Sa
paglabay ni Jesus gikan didto, duha ka buta nga mga
lalaki ang misunod kaniya. Sila nagsige ug singgit
ug nagsulti, "Kaloy-i kami, Anak ni David!" **28** Sa
dihang si Jesus miabot sa balay, ang buta nga mga
lalaki miduol kaniya. Si Jesus miingon kanila, "Nagtuo
ba kamo nga ako makahimo niini?" Sila miingon
kaniya, "Oo, Ginoo." **29** Unya gihikap ni Jesus ang
ilang mga mata ug miingon, "Mahitabo kini kaninyo
sumala sa inyong pagtuo." **30** Ug ang ilang mga mata
naabli. Unya si Jesus hugot nga nagmando kanila ug
miingon, "Tan-awa nga walay bisan usa nga masayod
niini." **31** Apan ang duha ka lalaki miadto sa gawas ug
gipakaylap ang mga balita mahitungod niini nianang
tibuok nga rehiyon. **32** Samtang kadtong duha ka
lalaki milakaw palayo, tan-awa, usa ka amang nga
tawo nga gidumalahan sa usa ka demonyo ang gidala
ngadto kang Jesus. **33** Sa dihang ang demonyo
gipahawa na, ang amang nga tawo nakasulti. Ang
panon sa katawhan nahibulong ug misulti, "Kini wala
pa sukad nakita sa Israel!" **34** Apan ang mga Pariseo
miingon, "Pinaagi sa magmamando sa mga demonyo,
siya makapahawa sa mga demonyo." **35** Si Jesus
miadto sa tanan nga mga siyudad ug sa mga baryo.
Siya mipadayon sa pagtudlo sa ilang mga sinagoga,
sa pagwali sa ebanghelyo sa gingharian, ug sa pag-
ayo sa tanang matang sa balatian ug sa tanang
matang sa sakit. **36** Sa dihang iyang nakita ang mga
panon sa katawhan, siya adunay gugma alang kanila,
tungod kay sila nasamok ug naluya. Sila sama sa
karnero nga walay magbalantay. **37** Siya miingon sa
iyang mga disipulo, "Ang anihonon daghan, apan ang
mga magbubuhat gamay. **38** Busa pag-ampo ngadto
sa Ginoo sa pag-ani, aron nga siya magpadala ug
mga magbbuhat didto sa iyang anihonon."

10 Gitawag ni Jesus sa tingob ang iyang napulo
ug duha ka mga disipulo ug naghatag kanila
sa katungod ibabaw sa mahugaw nga mga espiritu,
sa pagpagawas kanila, ug sa pag-ayo sa tanang
matang sa mga balatian ug tanang matang sa mga
sakit. **2** Karon ang mga ngalan sa napulo ug duha
ka mga apostoles mao kini. Ang nauna, si Simon
(nga gitawag usab siya nga Pedro), ug si Andres
nga iyang igsoon; si Santiago ang anak nga lalaki ni
Zebedee, ug si Juan nga iyang igsoon; **3** si Filipe
ug Bartolomeo; si Tomas, ug Mateo ang kubrador
sa buhis; si Santiago ang anak nga lalaki ni Alfeo
ug Taddeo; **4** si Simon ang Zealotes, ug si Judas
Iscariote, nga mao ang magbudhi kaniya. **5** Gipadala
ni Jesus kining napulo ug duha. Nagsugo siya kanila
ug miingon, "Ayaw pag-adto sa dapit diin nagpuyo
ang mga Gentil, ug ayaw pagsulod sa bisan diin nga
lungsod sa mga Samarianhon. **6** Adtoa hinuon ang
nangawala nga karnero sa balay sa Israel. **7** Ug
samtang kamo moadto, pagwali ug pagsulti, "Ang
gingharian sa langit nagkaduol na." **8** Ayoha ang
masakiton, banhawa ang mga patay, hinloi ang mga
sanlahon, ug hinginli ang mga demonyo. Walay bayad
ang inyong pagdawat, walay bayad ang paghatag. **9**
Ayaw pagdala ug bulawan, salapi, o plata sa inyong
mga puntil. **10** Ayaw pagdala ug sudlanan sa inyong
pagpanglakaw, o dugang pang sapot, o sandalyas, o
usa ka sungkod, kay ang magbubuhat angayan sa
iyang pagkaon. **11** Bisan unsang siyudad o baryo
nga inyong masudlan, pangitaa kung kinsa ang takos
niini, ug pagpuyo didto hangtod nga kamo mobiya.
12 Sa inyong pagsulod didto sa balay, panghinaoti
kini. **13** Kung ang balay takos, pasagdi nga ang
inyong kalinaw maanaa niini. Apan kung dili kini
takos, pasagdi nga ang inyong kalinaw magabalik
kaninyo. **14** Alang niadtong dili magdawat kaninyo o
maminaw sa inyong mga pulong, sa dihang mobiya
na kamo niana nga balay o siyudad, itaktak ang
abog gikan sa inyong mga tiil. **15** Sa pagkatinuod
magsulti ako kaninyo, mas maantos pa alang sa yuta
sa Sodoma ug Gomorrah ang adlaw sa paghukom
kaysa nianang siyudara. **16** Tan-awa, ipadala ko
kamo sama sa karnero taliwala sa mga lobo, busa
pagmaalamon sama sa mga bitin ug dili makapasakit
sama sa mga salampati. **17** Pagbantay sa katawhan!
Itugyan nila kamo sa mga konseho, ug latigohon

nila kamo sa ilang mga sinagoga. **18** Ug dad-on kamo atubangan sa mga gobernador ug sa mga hari tungod kanako, ingon nga pagpamatuod ngadto kanila ug ngadto sa mga Gentil. **19** Sa dihang itugyan na nila kamo, ayaw kamo kabalaka mahitungod kung unsaon o unsa ang inyong isulti, kay kung unsa ang igasulti ihatag kaninyo nianang taknaa. **20** Kay dili na kamo ang magasulti, kondili ang Espiritu sa inyong Amahan ang magasulti diha kaninyo. **21** Ang igsoon magatugyan sa igsoon ngadto sa kamatayon, ug ang amahan sa iyang mga anak. Ang mga anak magatindog batok sa ilang mga ginikanan ug maoy hinungdan nga sila pagapatyon. **22** Pagadumtan kamo sa tanan tungod sa akong ngalan. Apan si bisan kinsa kadtong maglahutay sa kataposan, kanang tawhana mamaluwas. **23** Sa dihang lutoson nila kamo niining siyudara, kalagiw ngadto sa pikas, kay sa pagkatinuod magasulti ako kaninyo, nga dili pa ninyo mahuman pag-adto ang mga siyudad sa Israel sa dili pa moabot ang Anak sa Tawo. **24** Ang usa ka disipulo dili molabaw sa iyang magtutudlo, ni ang sulugoon motaas sa iyang agalon. **25** Igo lamang sa disipulo nga mahisama siya sa iyang magtutudlo, ug ang sulugoon mahisama sa iyang agalon. Kung tawagon nila nga agalon sa balay nga Beelsebul, unsa pa kaha ang pagpakaulaw nila sa iyang panimalay! **26** Busa ayaw kahadlok kanila, kay walay bisan unsang natago nga dili madayag, ug walay bisan unsang tinago nga dili masayran. **27** Kung unsa ang akong gisulti kaninyo diha sa mangitngit, isulti diha sa kahayag, ug kung unsa ang inyong nadungog nga malumo sa inyong dalunggan, imantala diha sa ibabaw sa atop. **28** Ayaw kahadloki kadtong mopatay sa lawas apan dili makahimo sa pagpatay sa kalag. Hinuon, kahadloki siya nga makahimo sa paglaglag sa kalag ug lawas didto sa impiyerno. **(Geenna g1067)** **29** Dili ba ang duha ka goryon gibaligya alang sa gamay nga sinsilyo? Apan walay usa kanila nga mangahulog ngadto sa yuta nga dili masayran sa inyong Amahan. **30** Apan bisan gani ang mga buhok sa inyong ulo inihap man. **31** Ayaw kahadlok, mas bililhon pa kamo kaysa sa daghang mga goryon. **32** Busa si bisan kinsa nga magsugid kanako atubangan sa katawhan, igasugid ko usab atubangan sa akong Amahan nga atua sa langit. **33** Apan siya nga maglimod kanako atubangan sa katawhan, igalimod ko usab atubangan sa akong Amahan nga atua sa langit. **34** Ayaw hunahunaa nga mianhi ako aron sa pagdala ug kalinaw ibabaw sa kalibotan. Wala ako mianhi aron sa pagdala ug kalinaw, kondili usa ka espada. **35** Kay mianhi ako aron sa pagbutang sa usa ka lalaki batok sa iyang amahan, ug sa anak nga babaye batok sa iyang inahan, ug sa umagad nga babaye batok sa iyang ugangan nga babaye. **36** Ang mga kaaway sa usa tawo mao kadtong anaa sa iyang kaugalingong panimalay. **37** Siya nga nahigugma sa amahan o sa inahan labaw pa kanako dili takos kanako. Ug siya nga naghigugma sa anak nga lalaki ug sa anak nga babaye labaw pa kanako dili takos kanako. **38** Siya nga dili magpas-an sa iyang krus ug mosunod kanako dili takos kanako. **39** Siya nga mangita sa iyang kinabuhi mawad-an niini. Apan siya nga mawad-an sa iyang kinabuhi tungod kanako makakaplag niini. **40** Siya nga magdawat kaninyo magadawat kanako, ug siya nga magadawat kanako magdawat usab kaniya nga nagpadala kanako. **41** Siya nga magdawat sa usa ka propeta tungod kay siya usa ka propeta makadawat sa ganti sa usa ka propeta. Ug siya nga magadawat sa usa ka tawo nga matarong tungod kay siya usa ka matarong nga tawo makadawat sa ganti sa tawong matarong. **42** Si bisan kinsa kadtong maghatag sa usa niining mga gagmay, bisan usa ka baso sa mabugnaw nga tubig, tungod kay siya usa ka disipulo, sa pagkatinuod magasulti ako kaninyo, walay paagi nga mawala kaniya ang iyang ganti."

11 Miabot sa dihang si Jesus natapos sa pagtudlo sa iyang napulo ug duha ka mga disipulo, siya mihawa gikan didto aron sa pagtudlo ug pagsangyaw sa ilang mga siyudad. **2** Karon sa dihang nabalitaan ni Juan didto prisohan ang mahitungod sa nahimo ni Cristo, siya nagpadala ug mensahe pinaagi sa iyang mga disipulo **3** ug miingon kaniya, "Ikaw ba ang usa nga moabot, o aduna pa bay laing tawo nga kinahanglan namong pangitaon?" **4** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Lakaw ug isulti kang Juan kung unsa ang inyong nakita ug nadungog. **5** Ang buta nga mga tawo nakadawat sa ilang panan-aw, ang bakol nga mga tawo nakalakaw, nahinloan ang mga sanglahon, ang mga bungol nakadungog pag-usab, ang mga patay nga tawo nabuhi pag-usab, ug ang mga nanginahanglan nga mga tawo nasultihan sa maayong balita. **6** Ug bulahan ang bisan si kinsa nga wala makakaplag ug higayon nga mapandoltungod kanako." **7** Samtang kining mga tawo padulong na sa dalan, si Jesus misulti sa panon sa katawhan

mahitungod kang Juan, “Unsa ang inyong giadto sa disyerto nga tan-awon—ang bagakay nga napiog pinaagi sa hangin? **8** Apan unsa ang inyong giadto aron tan-awon—usa ka tawo nga nakasuot ug humok nga panapton? Tinuod, kadtong misuot ug humok nga panapton gapuyo sa mga balay sa hari. **9** Apan unsa ang inyong giadto aron tan-awon—usa ka propeta? Oo, ako mosulti kaninyo, ug mas labaw pa sa usa ka propeta. **10** Kini siya mao ang gisulat, 'Tan-awa, ako magapadala sa akong mensahero una sa imong dagway, nga mao ang moandam sa imong dalan una kanimo.' **11** Ako mosulti kaninyo sa tinuoray, taliwala niadtong gipakatawo sa mga babaye walay mas labaw kang Juan nga Magbabawtismo. Apan, ang dili mahinungdanon nga tawo sa gingharian sa langit mas dako kay kaniya. **12** Gikan sa adlaw ni Juan nga Magbabawtismo hangtod karon, ang gingharian sa langit nagaantos sa pagpanglupig, ug ang mga tawo nga manlulupig magailog niini pinaagi sa kusog. **13** Kay ang tanang mga propeta ug ang balaod nagapanag-an na hangtod kang Juan. **14** Ug kung ikaw andam sa pagdawat niini, kini si Elias, ang usa nga moabot. **15** Siya nga adunay dalunggan sa pagpamati, papamatia siya. **16** Sa unsa nako igakumpara kini nga henerasyon? Kini sama sa mga bata nga nagdula sa merkado, nga naglingkod ug nagtawag sa usag-usa **17** ug misulti, 'Kami nitugtog ug plawta alang kaninyo, ug kamo wala misayaw. Kami nagsubo, ug kamo wala midangoyngoy.' **18** Si Juan miabot nga wala nagkaon ug tinapay o naginom ug bino, ug sila misulti, 'Siya anaay demonyo.' **19** Ang Anak sa Tawo miabot nga nagkaon ug naginom ug sila misulti, 'Tan-awa, siya dako ug kaon nga tawo ug palahubog, usa ka higala sa mga kubrador sa buhis ug sa mga makasasala!' Apan ang kaalam gipakamatarong pinaagi sa iyang mga buhat.” **20** Unya si Jesus misugod sa pagbadlong sa mga siyudad diin nahimo ang kadaghanan sa iyang gamhanan nga buhat, tungod kay wala sila naghinulsol. **21** “Pagkaalaot nimo, Corazin! Pagkaalaot nimo, Betsaida! Kung ang makagagahom nga mga buhat nga nahimo kaninyo nahitabo unta sa Tiro ug Sidon, naghinulsol na unta sila kaniadto pa nga nagsul-ob sa sako ug mga abo. **22** Apan mas maantos pa ang Tiro ug Sidon sa adlaw sa paghukom kaysa kaninyo. **23** Ikaw, Capernaum, nagahunahuna ka ba nga bayawon ka didto sa langit? Dili, ikaw pagadadon paubos sa hades. Kay kung sa Sodoma aduna pa untay gihimo nga makagagahom nga mga buhat nga nabuhat kanimo, kini nagpabilin pa unta hangtod karon. **(Hadēs g86)** **24** Apan ako magasulti kanimo nga mas sayon pa alang sa yuta sa Sodoma sa adlaw sa paghukom kay kanimo.” **25** Niadto nga higayon si Jesus miingon, “Gidayeg ko ikaw, Amahan, Ginoo sa langit ug sa kalibotan, tungod kay imong gitago kining mga butanga gikan sa maalamon ug adunay pagsabot, ug gipakita kini niadtong mga wala matudloi, sama sa mga gagmay nga bata. **26** Oo, Amahan, kay kini makapahimuot gayod kanimo. **27** Ang tanang butang nga gisangon kanako gikan sa akong Amahan. Ug walay bisan usa nga nasayod sa Anak gawas sa Amahan, ug walay bisan usa nga nasayod sa Amahan gawas sa Anak, ug si bisan kinsa nga gitinguha sa Anak nga ipakita siya. **28** Duol kanako, kamong tanan nga naghago ug ang gibugatan, ug papahulayon ko kamo. **29** Kuhaa ang akong yugo diha kaninyo ug pagkat-on gikan kanako, kay ako malumo ug mapainubsanon ang kasingkasing, ug inyong makaplagan ang kapahulayan sa inyong kalag. **30** Kay ang akong yugo masayon ug ang akong lulan magaan.”

12 Niadtong panahona miadto si Jesus sa Adlawng Igpapahulay agi sa kaumahan sa trigo. Ang iyang mga disipulo gipanggutom ug nagsugod sa pagkutlo ug mga ulo sa trigo ug gikaon nila. **2** Apan sa dihang ang mga Pariseo nakakita niana, sila misulti kang Jesus, “Tan-awa, ang imong mga disipulo nagbuhat kung unsa ang supak sa balaod nga buhaton sa Adlawng Igpapahulay.” **3** Apan si Jesus miingon kanila, “Wala ba ninyo nabasa kung unsa ang gibuhat ni David, sa dihang gigutom siya, ug ang mga tawo nga kauban niya? **4** Kung giunsa niya pag-adto sa balay sa Dios ug mikaon sa tinapay sa presensya, nga supak sa balaod alang kaniya nga mokaon, ug supak sa balaod alang niadtong kauban niya, apan subay lamang sa balaod alang sa mga pari? **5** Ug wala ba kamo nakabasa sa balaod, nga sa Adlawng Igpapahulay ang mga pari sa templo nagpasipala sa Adlawng Igpapahulay apan dili sad-an? **6** Apan mosulti ako kaninyo ang usa nga mas labaw sa templo ania. **7** Kung kamo nahibalo kung unsa ang gipasabot niini, 'Ako naninguha sa kaluoy ug dili ang halad,' dili kamo buot mosilot sa walay mga sala. **8** Kay ang Anak sa Tawo ang Ginoo sa Adlawng Igpapahulay.” **9** Unya si Jesus mibiya gikan didto ug miadto sa ilang sinagoga. **10** Tan-awa, adunay tawo

nga uga ug kamot. Ang mga Pariseo nangutana kang Jesus, nga nag-ingon, “Subay ba kini sa balaod ang pag-ayo sa Adlawng Igpapahulay?” aron nga sila makahimo sa pagpasangil kaniya ug sala. **11** Si Jesus misulti kanila, “Kinsang tawhana nga anaa sa inyong taliwala, nga, kung siya adunay usa ka karnero, ug kung kini nga karnero nahulog sa usa ka lalom nga bangag sa Adlawng Igpapahulay, dili ba gunitan kini ug aswaton kini pagawas? **12** Unsa ang mas labaw nga bililhon, unya, ang usa ka tawo kay sa usa ka karnero! Busa kini subay sa balaod ang pagbuhat ug maayo sa Adlawng Igpapahulay.” **13** Unya si Jesus misulti sa tawo, “Ituy-od ang imong kamot.” Gituy-od niya kini pagawas, ug kini mibalik pagkahimsog, sama sa ubang kamot. **14** Apan ang mga Pariseo migawas ug naglaraw batok kaniya. Sila nangita kung unsaon nila nga siya mapatay. **15** Si Jesus nakamatikod niini, siya miikyas gikan didto. Daghang mga tawo ang misunod kaniya, ug giayo niya silang tanan. **16** Gisugo niya sila nga dili siya mahimong mailhan ngadto sa uban, **17** nga kini mahimong matuman, kung unsa ang gisulti pinaagi ni Isaias nga propeta, nga nag-ingon, **18** “Tan-awa, ang akong sulugoon nga akong pinili; ang usa nga akong hinigugma, diin gikahimut-an pag-ayo sa akong kalag. Akong ibutang ang akong Espiritu ngadto kaniya, ug siya magpahibalo sa paghukom sa mga Gentil. **19** Dili siya maningkamot ni mosinggit ug kusog; ni adunay makadungog sa iyang tingog sa kadalanan. **20** Dili niya buakon ang bisan unsa nga nagasgas nga bagakay; dili niya palungon ang bisan unsa nga nag-asong lino, hangtod iyang ipadala ang paghukom sa kadaogan. **21** Ug ang mga Gentil magasalig sa iyang ngalan.” **22** Unya adunay usa ka tawo nga buta ug amang, nga gisudlan sa demonyo, ang gidala ngadto kang Jesus. Siya nag-ayo kaniya, uban sa gisangpotan nga ang amang nga tawo nakasulti ug nakakita. **23** Ang tanang panon sa katawhan natingala ug nag-ingon, “Kini bang tawhana ang anak ni David?” **24** Apan sa dihang ang mga Pariseo nakadungog niining milagro, sila miingon, “Kining tawhana dili makahingilin sa mga demonyo gawas kung pinaagi kang Beelzebub, ang prinsipe sa mga demonyo.” **25** Apan si Jesus nasayod sa ilang mga hunahuna ug miingon siya kanila, “Ang matag gingharian nga nabahin batok sa ilang kaugalingon nahimong biniyaan, ug ang matag siyudad o balay nga nabahin batok sa ilang kaugalingon dili makabarog. **26** Kung si Satanas mipagawas kang Satanas, siya nabahin batok sa iyang kaugalingon. Unsaon pagbarog sa iyang gingharian? **27** Ug kung akong gipagawas ang mga demonyo pinaagi kang Beelzebul, pinaagi ni kinsa ang nabuhat sa inyong mga sumusunod sa pagpagawas kanila? Tungod niini, sila mahimo ninyong maghuhukom. **28** Apan kung akong gipagawas ang mga demonyo pinaagi sa Espiritu sa Dios, unya ang gingharian sa Dios moabot diha kaninyo. **29** Ug unsaon pagsulod ni bisan kinsa sa balay sa tawong kusgan ug pagkawat sa iyang mga kabtangan nga wala gaposa pag-una ang tawong kusgan? Unya iyang makawat ang iyang mga kabtangan gikan sa iyang balay. **30** Ang usa nga dili uban nako batok kanako, ug ang usa nga wala nagtigom uban nako magbulagbulag. **31** Busa sultihan ko kamo, ang matag sala ug pagpasipala sa tawo mapasaylo, apan ang pagpasipala batok sa Espiritu dili mapasaylo. **32** Ug si bisan kinsa nga mosulti sa bisan unsa nga pulong batok sa Anak sa Tawo, kana mapasaylo niya. Apan si bisan kinsa nga mosulti batok sa Balaang Espiritu, kana dili na niya mahimong mapasaylo, niining kalibotana, ni diha sa umaabot. **(aiōn g165)** **33** Kung mahimo ang kahoy nga maayo ug ang bunga niini maayo, o mahimo ang kahoy nga daot ug ang bunga niini daot, kay ang kahoy mailhan pinaagi sa bunga niini. **34** Kamong mga kaliwat sa mga bitin, sanglit kamo mga daotan, unsaon ninyo pagsulti sa maayong mga butang? Kay kung unsa ang sulod sa kasingkasing ang baba mosulti. **35** Ang maayong tawo gikan sa maayong bahandi sa iyang kasingkasing, madala pagawas kung unsa ang maayo, ug daotang tawo gikan sa daotang bahandi sa iyang kasingkasing, madala pagawas kung unsa ang daotan. **36** Ug mosulti ako kaninyo nga sa adlaw sa paghukom ang mga tawo magahatag ug husay alang sa matag pulong nga walay pulos nga ilang nasulti. **37** Kay pinaagi sa inyong mga pulong kamo mahimong matarong, ug pinaagi sa inyong mga pulong kamo pagahukman.” **38** Unya ang pipila ka mga eskriba ug mga Pariseo mitubag kang Jesus ug miingon, “Magtutudlo, kami nagtinguha sa mga timailhan gikan kanimo.” **39** Apan si Jesus mitubag ug misulti kanila, “Usa ka daotan ug mananapaw nga kaliwatan nagapangita ug mga timailhan. Apan walay timailhan nga mahatag niini gawas sa timailhan ni Jonas nga propeta. **40** Ingon nga si Jonas sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabii sa tiyan sa dakong isda, busa ang Anak sa Tawo

kay tulo ka adlaw ug tulo ka gabii sa kasingkasing
sa yuta. 41 Ang mga tawo sa Nineveh makabarog
sa paghukom uban niining kaliwatan sa mga tawo
ug pagahukman kini. Kay sila naghinulsol diha sa
pagwali ni Jonas, ug tan-awa, usa nga mas labaw pa
kay kang Jonas ania. 42 Ang Rayna sa Habagatan
motindog sa paghukom uban sa mga kalalakin-an
niining kaliwatan ug pagasilotan kini. Siya miabot
gikan sa kinatumyan sa kalibotan sa pagpamati sa
kaalam ni Solomon, ug tan-awa, usa nga mas labaw
pa kay kang Solomon ania. 43 Sa dihang ang hugaw
nga espiritu nawala na gikan sa tawo, kini miagi
paingon sa dapit nga walay tubig ug nangita sa
kapahulayan, apan wala kini nakakaplag. 44 Unya
kini miingon, 'Mobalik ako sa akong balay kung asa
ako naggikan.' Sa pagbalik, nakita niini nga ang balay
nalimpyo ug napahimutang. 45 Unya kini miadto ug
gidala uban niini ang pito ka mga espiritu nga mas
daotan pa kay sa iyahang kaugalingon, ug silang
tanan misulod ug mipuyo didto. Unya ang kataposang
kahimtang nianang tawhana nahimong mas hilabihan
pa kay sa una. Ingon niini ang mahimong mahitabo
niining daotang kaliwatan." 46 Samtang si Jesus
nakigsulti pa sa panon sa katawhan, tan-awa, ang
iyang inahan ug iyang mga igsoong lalaki nagtindog
sa gawas, nangita aron sa pagpakig-istorya kaniya.
47 Usa ka tawo miingon kaniya, "Tan-awa, ang imong
inahan ug imong mga igsoong lalaki nagtindog sa
gawas, nangita aron makig-istorya kanimo." 48 Apan
si Jesus mitubag ug misulti kaniya nga nag-ingon
kaniya, "Kinsa ang akong inahan? Ug kinsa ang
akong mga igsoong lalaki?" 49 Unya gituy-od niya
pagawas ang iyang kamot paingon sa iyang mga
disipulo ug miingon, "Tan-awa, ania sila nga akong
inahan ug akong mga igsoong lalaki! 50 Alang sa
bisan kinsa nga nagbuhat sa kabubut-on sa akong
Amahan nga anaa sa langit, kanang tawhana akong
igsoong lalaki, ug igsoong babaye, ug inahan."

13 Niadtong adlawa si Jesus migawas sa balay
ug milingkod daplin sa dagat. 2 Ang labihan
kadaghan nga panon sa katawhan miduol palibot
kaniya, busa misakay siya sa sakayan ug milingkod
niini. Ang tanan nga panon sa katawhan nagtindog
sa baybayon. 3 Unya miingon si Jesus sa daghang
mga butang ngadto kanila diha sa mga sambingay.
Miingon siya, "Tan-awa, ang usa ka magpupugas
milakaw aron magpugas. 4 Samtang siya nagpugas,
ang pipila ka mga binhi nahulog daplin sa dalan, ug
ang mga langgam miabot ug nituka kanila. 5 Ang
uban nga mga binhi nahulog sa batoon nga yuta,
diin wala silay igong yuta. Dihadiha dayon nanurok
sila, tungod kay ang yuta dili lalom. 6 Apan sa
dihang misubang na ang adlaw, nasunog sila tungod
kay wala sila makagamot, ug nalawos sila. 7 Ang
uban nga mga binhi nahulog taliwala sa tunokon nga
mga tanom. Mitubo ang tunokon nga mga tanom ug
mituok kanila. 8 Ang uban nga mga binhi nahulog
sa maayo nga yuta ug namunga ug lugas, ang
pipila 100 kapilo ang gidaghanon, ang pipila 60, ug
ang pipila 30. 9 Siya nga adunay mga dalunggan,
papaminawa siya." 10 Miabot ang mga disipulo ug
miingon kang Jesus, "Nganong nakigsulti ka man sa
panon sa katawhan diha sa mga sambingay?" 11
Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Gihatagan na
kamo sa kahigayonan sa pagsabot sa mga tinago
sa gingharian sa langit, apan wala kini gihatag
kanila. 12 Tungod kay si bisan kinsa kadtong aduna,
pagahatagan pa siya sa makadaghan, ug aduna siyay
dakong pagsabot. Apan si bisan kinsa kadtong anaa,
pagakuhaon gikan kaniya ang bisan unsa nga anaa
kaniya. 13 Busa nakigsulti ako kanila diha sa mga
sambingay, tungod kay bisan sila nagtan-aw, wala
gayod sila makakita. Ug bisan tuod nakadungog sila,
wala gayod sila nagpatalinghog, ni makasabot sila.
14 Natuman ngadto kanila ang panagna ni Isaias,
nga nag-ingon, 'Samtang maminaw makadungog
kamo, apan sa bisan unsa nga pamaagi dili kamo
makasabot; samtang magtan-aw makakita kamo,
apan dili kamo makaila. 15 Kay kining kasingkasing
sa mga tawo nagmagahi, ug naglisod na sila sa
pagpaminaw, ug gisirado na nila ang ilang mga mata,
aron wala na gayod silay makita uban sa ilang mga
mata, o madungog uban sa ilang mga dalunggan,
o makasabot uban ang ilang mga kasingkasing,
aron mobalik sila pag-usab, ug ako magaayo kanila."
16 Apan bulahan ang inyong mga mata, kay sila
makakita; ug ang inyong mga dalunggan, kay sila
makadungog. 17 Sa pagkatinuod sultihan ko kamo
nga daghang mga propeta ug matarong nga mga tawo
ang nagtinguha nga makakita sa mga butang nga
inyong nakita, ug wala nakakita kanila. Nagtinguha
sila nga makadungog sa mga butang nga inyong
nadunggan, ug wala nakadungog kanila. 18 Unya
paminawa ang sambingay sa magpupugas. 19 Sa
dihang madungog ni bisan kinsa ang pulong sa
gingharian apan dili makasabot niini, unya moabot

ang daotan ug mosakmit kung unsa na ang napugas sa iyang kasingkasing. Kini ang binhi nga napugas daplin sa dalan. **20** Siya nga napugas sa batoon nga yuta mao siya ang nakadungog sa pulong ug dihadiha midawat niini uban ang kalipay. **21** Apan wala siya makagamot sa iyang kaugalingon ug milahutay sa makadiyot lamang. Sa dihang miabot ang kasakit o paglutos tungod sa pulong, dihadiha napandol siya. **22** Siya nga napugas taliwala sa tunokon nga mga tanom, mao kini siya ang nakadungog sa pulong, apan ang mga kabalaka sa kalibotan ug ang pagkamalimbongon sa mga bahandi mituok sa pulong, ug nahimo siyang dili mabungahon. **(aiōn g165)** **23** Siya nga napugas sa maayong yuta, mao kini siya ang nakadungog sa pulong ug nakasabot niini. Mao kini siya nga naghatag gayod sa bunga ug nag-ugmad niini; ang pipila 100 ka-pilo kadaghan, ang pipila 60, ug ang pipila 30." **24** Nagpadayag si Jesus ug laing sambingay ngadto kanila. Miingon siya, "Ang gingharian sa langit sama sa usa ka tawo nga nagpugas sa maayong binhi didto sa iyang uma. **25** Apan samtang natulog ang mga tawo, miabot ang iyang kaaway ug nagpugas usab sa mga sagbot taliwala sa mga trigo ug unya mihawa. **26** Sa dihang nanurok ang mga uhay ug unya naghatag sa ilang ani, mitungha usab ang mga sagbot." **27** Miabot ang mga sulugoon sa tag-iya sa yuta ug miingon kaniya, 'Sir, dili ba nagpugas ka man ug maayong binhi sa imong uma? Sa unsang paagiha nga karon aduna na may mga sagbot niini?' **28** Siya miingon kanila, 'Ang kaaway ang nagbuhat niini.' Miingon ang mga sulugoon kaniya, 'Busa buot mo ba nga moadto kami ug pang-ibton sila?' **29** Miingon ang tag-iya sa yuta, 'Ayaw, o basin sa dihang inyong ibton ang mga sagbot, tingali maibot ninyo ang trigo kauban nila. **30** Tugoti nga magdungan sa pagtubo ang duha hangtod sa ting-ani. Sa panahon sa ting-ani moingon ako sa mga mag-aani, "Unaha sa pag-ibot ang mga sagbot ug bugkosa sila aron sunogon sila, apan tigoma ang trigo ngadto sa akong kamalig."'" **31** Unya nagpadayag si Jesus ug laing sambingay ngadto kanila. Miingon siya, "Ang gingharian sa langit sama sa usa ka liso sa mustasa nga gikuha sa usa ka tawo ug gipugas sa iyang uma. **32** Kini nga liso mao gayod ang kinagamyan sa tanang matang sa mga liso. Apan sa dihang motubo na kini, mas dako pa kini sa mga tanom sa tanaman. Mahimo kining usa ka kahoy, aron ang mga langgam sa kahanginan moabot ug magsalag sa mga sanga niini." **33** Unya si Jesus nagsugilon kanila ug laing sambingay. "Ang gingharian sa langit sama sa patubo nga gikuha sa usa ka babaye ug gisagol uban sa tulo ka sukod nga harina hangtod nga mitubo kini." **34** Ang tanan niining mga butanga nga giingon ni Jesus ngadto sa mga panon sa katawhan diha sa mga sambingay. Ug kung walay mga sambingay dili siya makigsulti kanila. **35** Aron nga kung unsa ang giingon pinaagi sa propeta matinuod gayod, sa dihang miingon siya, "Pagaablihan ko ang akong baba sa mga sambingay. Mosulti ako sa tinagong mga butang gikan sa patukoranan sa kalibotan." **36** Unya mibiya si Jesus sa panon sa katawhan ug misulod sa balay. Miduol ang iyang mga disipulo kaniya ug miingon, "Ipasabot kanamo ang sambingay sa mga sagbot sa uma." **37** Mitubag si Jesus ug miingon, "Siya nga nagpugas sa maayong binhi mao ang Anak sa Tawo. **38** Ang uma mao ang kalibotan; ug ang maayong binhi, mao kini ang mga anak sa gingharian. Ang mga sagbot mao ang mga anak sa daotan, **39** ug ang kaaway nga nagpugas kanila mao ang yawa. Ang ting-ani mao ang kataposan sa kalibotan, ug ang mga mag-aani mao ang mga anghel. **(aiōn g165)** **40** Busa, ingon nga ang mga sagbot gitigom ug gisunog uban sa kalayo, mao na kini ang kataposan sa kalibotan. **(aiōn g165)** **41** Magapadala ang Anak sa Tawo sa iyang mga anghel, ug tigomon nila sa gawas sa iyang gingharian ang tanang mga butang nga mao ang hinungdan sa sala ug kadtong nagbuhat ug kasaypanan. **42** Ilabay nila sila ngadto sa hudno sa kalayo, diin didto adunay panaghilak ug panagkagot sa mga ngipon. **43** Unya magasidlak ang matarong nga mga tawo sama sa adlaw diha sa gingharian sa ilang Amahan. Siya nga adunay mga dalunggan, tugoti nga maminaw siya. **44** Ang gingharian sa langit sama sa tinagong bahandi sa usa ka uma. Ang usa ka tawo nakakaplag niini ug nagtago niini. Sa iyang kalipay milakaw siya, gipamaligya ang tanan niyang gipanag-iyahan, ug mipalit niadtong umaha. **45** Usab, ang gingharian sa langit sama sa usa ka tawo nga tigpatigayon nga nangita alang sa bililhong mga perlas. **46** Sa dihang nakaplagan niya ang usa ka perlas sa dako kaayong kantidad, milakaw siya ug gibaligya ang tanang butang nga iyang gipanag-iyahan ug gipalit kini. **47** Ug usab, ang gingharian sa langit sama sa usa ka pukot nga gilabay ngadto sa dagat, ug nagtigom sa matag matang

sa mga binuhat. **48** Sa dihang napuno na kini, ang mga mananagat nagbira niini padulong sa baybayon. Unya nanglingkod sila ug gitapok ang maayong mga butang ngadto sa mga sudlanan, apan ang walay bili nga mga butang gilabay nila. **49** Mao kini ang pamaagi sa kataposan sa kalibotan. Moabot ang mga anghel ug ilain ang daotan gikan niadtong mga matarong. **(aiōn g165)** **50** Ilabay nila sila didto sa hudno sa kalayo, diin adunay panaghilak ug panagkagot sa mga ngipon. **51** Nakasabot ba kamo niining tanan nga mga butang?" Ang mga disipulo miingon kaniya, "Oo." **52** Unya si Jesus miingon kanila, "Busa ang matag eskriba nga nahimong disipulo didto sa gingharian sa langit sama sa usa ka tawo nga tag-iya sa balay, nga mikuha sa daan ug bag-ong mga butang gikan sa iyang kabtangan." **53** Unya miabot nga sa dihang nahuman na si Jesus niining mga sambingaya, mibiya na siya niadtong dapita. **54** Unya misulod si Jesus sa iyang kaugalingong rehiyon ug nagtudlo sa mga tawo sa ilang sinagoga. Ang sangpotanan niini mao nga nahibulong sila ug nag-ingon, "Diin man gikuha niining tawhana ang iyang kaalam ug diin gikan kining mga milagro? **55** Dili ba kining tawhana mao man ang anak sa panday? Dili ba ang iyang inahan mao man si Maria? Ug ang iyang mga igsoon, dili ba sila si Santiago, Jose, Simon, ug Judas man? **56** Ug ang iyang mga igsoon nga babaye, kauban man kanato? Busa diin man gikan kining tawhana sa tanang mga butang?" **57** Nakapasuko siya kanila. Apan miingon si Jesus ngadto kanila, "Ang usa ka propeta gipasidunggan gawas diha sa iyang kaugalingong nasod ug sa iyang kaugalingong pamilya." **58** Ug wala siya nagbuhat sa daghang mga milagro didto tungod sa ilang pagkadili-matinoohon.

14 Nianang tungora, si Herodes nga usa ka pangulo sa distrito nakadungog sa mga balita mahitungod kang Jesus. **2** Miingon siya sa iyang mga sulugoon, "Mao kini si Juan nga Tigbawtismo; nabanhaw siya gikan sa mga patay. Busa kini nga mga gahom mao ang namuhat kaniya." **3** Kay si Herodes nagdakop kang Juan, gigapos niya, ug gibutang siya sa bilanggoan tungod ni Herodias, nga asawa sa iyang igsoong lalaki nga si Filipe. **4** Kay si Juan miingon kaniya. "Dili kini makataronganon alang kanimo nga maangkon siya ingon nga imong asawa." **5** Mahimo ni Herodes nga mahiagoman niya ang kamatayon, apan nahadlok siya sa mga tawo, tungod kay giila nila siya nga usa ka propeta. **6** Apan sa dihang ang takna sa adlaw nga natawhan ni Herodes niabot, ang anak nga babaye ni Herodias nagsayawsayaw taliwala kanila ug nakapahimuot kang Herodes. **7** Ingon nga balos, nagsaad siya kaniya nga ihatag kaniya kung unsa ang iyang pangayoon. **8** Human siya gitambagan sa iyang inahan, miingon siya, "Ihatag kanako dinhi, sa usa ka bandihado, ang ulo ni Juan nga Tigbawtismo." **9** Ang hari naguol pag-ayo sa paagi sa iyang pagpangayo, apan tungod kay nakapanumpa man siya, ug tungod niadtong tanan nga nagkaon kauban niya, nagsugo siya nga kinahanglan nga buhaton kini. **10** Nagpadala siya ug giputlan ug ulo si Juan didto sa bilanggoan. **11** Unya ang iyang ulo gibutang sa usa ka bandihado ug gihatag sa dalaga ug gidala kini niya ngadto sa iyang inahan. **12** Unya ang iyang mga disipulo nangabot, gikuha ang patay nga lawas, ug gilubong kini. Human niini, miadto sila ug gisultihan si Jesus. **13** Karon sa dihang nadungog kini ni Jesus, mibiya siya gikan didto pinaagi sa usa ka sakayan ngadto sa mamingaw nga dapit. Sa dihang ang pundok sa katawhan nakadungog niini, namaktas nga misunod sila kaniya gikan sa mga siyudad. **14** Unya si Jesus miduol kanila ug nakita ang dakong pundok sa katawhan. Mibati siya ug kaluoy ngadto kanila ug gi-ayo ang ilang balatian. **15** Sa dihang ang kagabhion miabot na, ang mga disipulo miduol kaniya ug miingon. "Usa kini ka mamingaw nga dapit, ug hapit na mosalop ang adlaw. Ipapauli na ang pundok sa katawhan, aron makaadto sila didto sa mga baryo ug makapalit ug pagkaon alang sa ilang mga kaugalingon." **16** Apan si Jesus miingon kanila. "Dili na kinahanglan nga ipalakaw sila. Hatagi sila ug bisan unsa nga pagkaon." **17** Sila miingon kaniya, "Aduna lamang kami lima ka tinapay ug duha ka isda." **18** Si Jesus miingon, "Dad-a sila kanako." **19** Unya si Jesus nagmando sa pundok sa katawhan nga manglingkod sa kasagbotan. Gikuha niya ang lima ka tinapay ug duha ka isda. Mihangad siya sa langit, gipasalamatan niya ug gipikaspikas ang tinapay ug iyang gihatag ngadto sa mga tinun-an. Gihatag kini sa mga dicipulo ngadto sa pundok sa katawhan. Nangaon silang tanan ug nangabusog. **20** Unya gipanguha nila ang salin sa gipikaspikas nga pagkaon - napulo ug usa ka mga basket ang napuno. **21** Kadtong nangaon mga 5, 000 ka mga lalaki, walay labot ang mga babaye ug mga bata. **22** Dihadiha dayon gisugo niya ang iyang mga disipulo nga mosakay didto sa sakayan ug mag-una kaniya

didto sa tabok, samtang siya sa iyang kaugalingon magsugo sa pundok sa katawhan nga mamauli. **23** Sa nahuman na niya papaulia ang pundok sa katawhan, mitungas siya sa bukid aron sa pag-ampo. Sa dihang miabot na ang kagabhion, siya nag-inusara didto. **24** Apan ang sakayan anaa na karon sa tungatunga sa dagat, halos dili na mapugngan tungod sa mga balod, kay ang hangin nakigtagbo man. **25** Sa ikaupat nga takna sa kagabhion si Jesus miadto kanila, nga naglakaw ibabaw sa dagat. **26** Sa dihang ang mga disipulo nakakita kaniya nga naglakaw ibabaw sa dagat, nangahadlok sila ug miingon, "Usa kini ka kalag," ug sila naninggit sa tumang kahadlok. **27** Apan si Jesus nakigsulti kanila nianang tungora ug miingon, "Pagmaisogon! Ako kini! Ayaw kahadlok." **28** Si Pedro mitubag kaniya ug miingon, "Ginoo, kung ikaw kana, mandoi ako nga moanha kanimo ibabaw sa tubig." **29** Si Jesus miingon, "Umari ka." Busa si Pedro migawas gikan sa sakayan ug naglakaw sa tubig aron sa pag-adto kang Jesus. **30** Apan sa dihang nakita ni Pedro ang hangin, nahadlok siya pag-ayo. Ug nagsugod na siya sa pagka-unlod, misinggit siya ug miingon, "Ginoo, luwasa ako!" **31** Dihadiha dayon gitunol ni Jesus ang iyang kamot, gigunitan si Pedro, ug miingon kaniya, "Ikaw nga gamay ug pagtuo, nganong nagduhaduha ka man?" **32** Unya sa dihang si Jesus ug si Pedro nakasakay na sa sakayan, ang hangin miundang na sa paghuros. **33** Unya ang mga disipulo nga anaa sa sakayan nagsimba kang Jesus ug miingon, "Tinuod gayod nga ikaw ang Anak sa Dios." **34** Sa dihang sila nakatabok na, nakaabot na sila sa yuta nga Geneseret. **35** Sa dihang ang mga tawo nianang dapita nakaila kang Jesus, nagpadala sila ug mensahe bisan diin didto sa kasikbit nga dapit, ug gidala nila ngadto kaniya ang tanan nga adunay balatian. **36** Nagpakiluoy sila kaniya nga makahikap unta sa sidsid sa iyang bisti, ug ang kadaghanan nga nakagunit niini nangaayo.

15 Unya ang pipila ka mga Pariseo ug mga eskriba miadto kang Jesus gikan sa Jerusalem. Miingon sila, **2** "Nganong ang imong mga disipulo nagsupak man sa mga tulomanon sa mga katigulangan? Kay wala sila maghugas sa ilang mga kamot sa dihang nangaon sila." **3** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Ug kamo - nganong inyo mang gisupak ang sugo sa Dios tungod ug alang sa inyong mga tulomanon? **4** Kay ang Dios miingon, 'Tahora ang inyong amahan ug inahan,' ug 'Siya nga magsulti ug daotan ngadto sa iyang amahan ug inahan, mamatay gayod.' **5** Apan kamo miingon, 'Si bisan kinsa nga mosulti sa iyang amahan o inahan, "Bisan unsang tabang nga nadawat ninyo gikan kanako mao na karon ang gasa nga gihatag sa Dios,"' **6** kanang tawhana dili na kinahanglan nga motahod sa iyang amahan. Niini nga paagi gihimo ninyo nga walay pulos ang pulong sa Dios tungod ug alang sa inyong mga tulomanon. **7** Kamong mga tigpakaaron-ingnon, maayo ang gibuhat ni Isaiah nga panagna mahitungod kaninyo sa dihang miingon siya, **8** 'Kining mga tawhana nagtahod kanako sa ilang mga ngabil, apan ang ilang mga kasingkasing halayo gikan kanako. **9** Nagsimba sila kanako sa walay kapuslanan, tungod kay nagtudlo sila ingon nga ang ilang mga pagtulon-an mao ang sugo sa mga tawo."' **10** Unya gitawag niya ang panon sa katawhan ngadto sa iyang kaugalingon ug miingon kanila, "Paminawa ug sabta— **11** Walay bisan unsa nga mosulod ngadto sa baba ang makapahugaw sa usa ka tawo. Hinuon, kung unsa ang mogawas sa baba, mao kini ang makapahugaw sa usa ka tawo." **12** Unya ang mga disipulo miduol ug miingon kang Jesus, "Nasayod ka ba nga nasuko ang mga Pariseo sa dihang nadungog nila kini nga pamahayag?" **13** Si Jesus mitubag ug miingon, "Ang matag tanom nga wala gitanom sa akong langitnong Amahan pagaibton. **14** Pasagdi sila nga mag-inusara, sila ang mga giya nga buta. Kung ang usa ka tawong buta mogiya sa laing tawong buta, mangahulog silang duha ngadto sa bung-aw." **15** Mitubag si Pedro ug miingon kang Jesus, "Ipasabot kini nga sambingay kanamo." **16** Miingon si Jesus, "Kamo ba usab nagpabiling walay pagsabot? **17** Wala ba ninyo makita nga bisan unsa nga mogawas sa inyong baba moagi ngadto sa tiyan ug unya mogawas ngadto sa kasilyas? **18** Apan ang mga butang nga mogawas sa baba gikan sa kasingkasing. Mao sila ang mga butang nga makapahugaw sa usa ka tawo. **19** Kay gikan sa kasingkasing mosunod ang daotang mga hunahuna, pagpatay, pagpanapaw, malaw-ay nga pagpakighilawas, pagpangawat, pagsaksi ug mga bakak, ug mga pagtamay. **20** Mao kini ang mga butang nga makapahugaw sa usa ka tawo. Apan ang mokaon uban sa walay hugas nga mga kamot dili makapahugaw sa usa ka tawo." **21** Unya si Jesus mipahawa gikan didto ug mipaingon sa mga rehiyon sa mga siyudad sa Tiro ug Sidon. **22** Ug tan-awa, ang usa ka babayeng Canaanhon miabot gikan niana

nga rehiyon. Misinggit siya ug miingon, “Kalooy-i ako, Ginoo, anak ni David; Ang akong anak nga babaye gisakit pag-ayo sa demonyo.” **23** Apan si Jesus wala mitubag kaniya bisan usa ka pulong. Ang iyang mga disipulo miabot ug nagpakiluoy kaniya, nga nag-ingon, “Papahawaa siya, kay nagsinggit siya nga nagsunod-sunod kanato.” **24** Apan si Jesus mitubag ug miingon, “Wala ako gipadala alang ni bisan kinsa gawas sa nangawala nga karnero sa panimalay sa Israel.” **25** Apan miduol siya ug miluhod sa iyang atubangan, nga nag-ingon, “Ginoo, tabangi ako,” **26** Mitubag siya ug miingon, “Dili angay nga kuhaon ang tinapay sa mga bata ug ilabay kini ngadto sa gagmay nga mga iro.” **27** Miingon siya, “Oo, Ginoo, apan bisan pa ang gagmay nga mga iro mokaon sa pipila ka mga mumho nga mahulog gikan sa mga lamisa sa ilang agalon.” **28** Unya mitubag si Jesus ug miingon ngadto kaniya, “Babaye, pagkadako sa imong pagtuo. Matuman kini alang kanimo sama sa imong gipangandoy.” Ug ang iyang anak nga babaye namaayo nianang taknaa. **29** Mibiya si Jesus niana nga dapit ug miadto duol sa Dagat sa Galilea. Unya mitungas siya sa bungtod ug milingkod didto. **30** Ang dakong panon sa katawhan miadto kaniya. Gidala nila uban kanila ang bakol, buta, amang, ug kimay nga mga tawo, ug daghan pang uban nga masakiton. Gidala nila sila sa tiilan ni Jesus ug unya giayo niya sila. **31** Busa ang panon sa katawhan natingala sa dihang nakita nila ang amang nga mga tawo nga nakasulti, ang mga kimay naayo, ang bakol nakalakaw, ug ang buta nakakita. Gidayeg nila ang Dios sa Israel. **32** Gitawag ni Jesus ang iyang mga disipulo paduol kaniya ug miingon, “Aduna akoy kaluoy sa pundok sa katawhan, tungod kay nag-uban sila kanako sulod sa tulo na ka adlaw ug wala nay makaon. Dili ko buot nga ipapauli sila nga dili makakaon, aron nga dili sila makuyapan diha sa dalan.” **33** Ang mga disipulo miingon kaniya, “Diin man kita makakuha ug igong mga tinapay niining mamingaw nga dapit aron sa pagpatagbaw sa hilabihan kadako nga pundok sa katawhan?” **34** Si Jesus miingon kanila, “Pila man kabuok ang tinapay nga anaa kaninyo?” Miingon sila, “Pito, ug pipila ka mga gagmay nga isda.” **35** Unya gisugo ni Jesus ang panon sa katawhan nga manglingkod sa yuta. **36** Gikuha niya ang pito ka tinapay ug ang isda, ug human sa pagpasalamat, gipikaspikas niya ang tinapay ug gihatag ngadto sa iyang mga disipulo. Ang mga disipulo naghatag kanila ngadto sa pundok sa katawhan. **37** Nangaon ang tanang tawo ug natagbaw. Ug gitigom nila ang tanang pagkaon nga nahibilin gikan sa mga gipikaspikas nga bahin, napuno ang pito ka bukag. **38** Kadtong nangaon 4000 ka mga lalaki, gawas sa mga babaye ug mga bata. **39** Unya gipapauli ni Jesus ang panon sa katawhan ug misakay didto sa sakayan ug miadto ngadto sa rehiyon sa Magadan.

16 Ang mga Pariseo ug mga Saduseo miduol ug misulay kaniya pinaagi sa pagpangutana kaniya aron ipakita kanila ang mga timaan gikan sa langit. **2** Apan mitubag siya ug miingon ngadto kanila, “Sa dihang gabii na, moingon kamo, 'Linaw kini nga panahon, kay ang kalangitan pula. **3** Ug sa kabuntagon moingon kamo, 'Dili maayo ang panahon karong adlawa, kay pula ang langit ug dag-om.' Nasayod kamo kung unsaon paghubad ang hulagway sa kalangitan, apan dili kamo makahubad sa mga ilhanan sa panahon. **4** Ang daotan ug mananapaw nga kaliwatan nangita alang sa usa ka ilhanan, apan walay ilhanan nga ikahatag niini gawas sa ilhanan ni Jonas.” Unya mibiya si Jesus kanila ug nagpalayo. **5** Ang mga disipulo miadto sa pikas bahin, apan nakalimot sila sa pagdala ug tinapay. **6** Si Jesus miingon kanila, “Pagpakabana kamo ug pagbantay sa mga igpapatubo sa mga Pariseo ug Saduseo.” **7** Ang mga disipulo nangatarongan sa usag usa ug miingon, “Tungod kini nga wala kita makadala ug tinapay,” **8** Si Jesus nakabantay niini ug miingon, “Kagamay sa inyong pagtuo, nganong nangatarongan man kamo sa usag usa ug nag-ingon nga tungod kini nga wala kamo makadala ug tinapay? **9** Wala gihapon kamo makasabot o makahinumdom sa lima ka tinapay alang sa 5, 000, ug pila ka mga bukag ang inyong natigom? **10** O ang pito ka tinapay alang sa 4, 000, ug pila ang nahibilin nga mga bukag ang inyong nakuha? **11** Nganong wala man kamo makasabot nga wala ako maghisgot kaninyo mahitungod sa tinapay? Pagpakabana kamo ug pagbantay sa igpapatubo sa mga Pariseo ug Saduseo.” **12** Unya nakasabot sila nga wala siya magsulti kanila nga magbinantayon sa igpapatubo diha sa tinapay, kondili magbantay sa mga gipangtudlo sa mga Pariseo ug mga Saduseo. **13** Karon sa dihang miadto si Jesus ngadto sa mga bahin sa Cesarea Filipos, nangutana siya sa iyang mga disipulo, nga nag-ingon, “Kinsa ang giingon sa katawhan nga Anak sa Tawo?” **14** Miingon sila, “Ang uban miingon si Juan nga Tigbawtismo; ang

uban, si Elias; ug ang uban, si Jeremias, o usa sa mga Propeta." **15** Siya miingon kanila, "Apan alang kaninyo kinsa man ako?" **16** Sa pagtubag, si Simon Pedro miingon, "Ikaw mao ang Cristo, ang Anak sa buhing Dios." **17** Si Jesus mitubag ug miingon kaniya, "Bulahan ikaw, Simon nga anak ni Jonas, kay ang unod ug dugo wala nagpadayag niini kanimo, apan ang akong Amahan nga anaa sa langit. **18** Ako usab moingon kanimo nga ikaw si Pedro, ug ibabaw niining bato tukoron ko ang akong simbahan. Ang ganghaan sa hades dili gani makabuntog batok niini. **(Hadēs g86)** **19** Akong ihatag kanimo ang mga yawi sa gingharian sa langit. Kung unsa ang imong gibugkos dinhi sa kalibotan binugkos didto sa langit, ug kung unsa ang imong gibadbaran dinhi sa kalibotan pagabadbaran usab didto sa langit." **20** Unya gimandoan ni Jesus ang iyang mga disipulo nga kinahanglan dili sila mosulti ni bisan kinsa nga siya ang Cristo. **21** Gikan niadtong taknaa si Jesus misugod sa pagsulti sa iyang mga disipulo nga kinahanglan siya moadto sa Jerusalem, mag-antos sa daghang mga butang sa mga kamot sa mga kadagkoan ug sa mga pangulong pari ug sa mga eskriba, pagapatyon, ug pagabanhawon pagbalik sa ikatulo ka adlaw. **22** Unya si Pedro mibira kaniya sa daplin ug gibadlong siya, nga nag-ingon, "Hinaot nga mahilayo kini kanimo, Ginoo; hinaot nga dili kini mahitabo kanimo." **23** Apan milingi si Jesus kaniya ug miingon kang Pedro, "Palayo kanako, Satanas! Babag ka kanako, kay wala ka nagpakabana sa mga butang sa Dios, kondili alang sa mga butang nga iya sa tawo." **24** Unya miingon si Jesus sa iyang mga disipulo, "Kung kinsa ang buot mosunod kanako, kinahanglan nga kalimtan niya ang iyang kaugalingon, pas-anon ang iyang krus, ug mosunod kanako. **25** Kay si bisan kinsa ang buot moluwas sa iyang kinabuhi mawad-an niini, ug si bisan kinsa ang mawad-an sa iyang kinabuhi tungod kanako makakaplag niini. **26** Kay unsa ang kapuslanan sa usa ka tawo kung iyang maangkon ang tibuok kalibotan apan mawad-an sa iyang kaugalingon nga kinabuhi? Unsa ang ikahatag sa tawo nga baylo alang sa iyang kinabuhi? **27** Kay ang Anak sa Tawo moabot pinaagi sa himaya sa iyang Amahan uban sa iyang mga anghel. Unya bayaran niya ang matag usa ka tawo sumala sa iyang binuhatan. **28** Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, adunay pipila kaninyo dinhi nga nagtindog, nga dili makaagi ug kamatayon hangtod nga ilang makita ang Anak sa Tawo nga moabot diha sa iyang gingharian."

17 Unom na ka adlaw ang milabay gidala ni Jesus uban kaniya si Pedro, si Santiago, ug si Juan nga iyang igsoong lalaki, ug gidala sila didto sa taas nga bukid nga sila lamang. **2** Nausab siya sa atubangan nila. Ang iyang panagway misidlak sama sa adlaw, ug ang iyang bisti midan-ag sama sa kahayag. **3** Tan-awa, didto nagpakita ngadto kanila si Moises ug si Elias nga nakigsulti kaniya. **4** Si Pedro mitubag ug miingon kang Jesus, "Ginoo, maayo kini alang kanato nga ania dinhi. Kung ikaw magtinguha, maghimo ako dinhi ug tulo ka puy-anan- usa alang kanimo, ug usa alang kang Moises, ug usa alang kang Elias." **5** Samtang nagsulti pa siya, tan-awa, ang mahayag nga panganod naglandong kanila, ug tan-awa, didto anaay tingog nga migawas sa panganod, nga nag-ingon, "Mao kini ang akong pinalangga nga Anak, nga akong gikahimut-an. Paminaw kaniya." **6** Sa dihang nadungog kini sa mga disipulo, mihapa sila ug nahadlok pag-ayo. **7** Unya miabot si Jesus ug mihikap kanila ug miingon, "Barog ug ayaw kahadlok." **8** Unya mihangad sila apan walay bisan usa nga nakita gawas lamang kang Jesus. **9** Sa dihang milugsong sila sa bungtod, si Jesus nagsugo kanila, ug miingon, "Ayaw ibalita kining panan-awon ngadto kang bisan kinsa hangtod nga ang Anak sa Tawo mabanhaw gikan sa mga patay." **10** Ang iyang mga disipulo nangutana kaniya, ug miingon, "Ngano man nga nakasulti ang mga eskriba nga si Elias kinahanglan nga moanhi pag-una?" **11** Si Jesus mitubag ug miingon, "Si Elias sa pagkatinuod moanhi ug magpasig-uli sa tanan nga mga butang. **12** Apan magsulti ako kaninyo, nga si Elias miabot na, apan sila wala makaila kaniya. Hinuon, gibuhat nila ang bisan unsa nga ilang pagbuot ngadto kaniya. Sa samang paagi, ang Anak sa Tawo mag-antos usab ngadto sa ilang mga kamot." **13** Unya ang mga disipulo nakasabot nga siya nagsulti ngadto kanila mahitungod kang Juan nga Tigbawtismo. **14** Sa dihang miabot sila ngadto sa panon sa katawhan, usa ka lalaki ang miadto kaniya, nagluhod sa atubangan niya, ug miingon, **15** "Ginoo, kaluy-i ang akong anak nga lalaki, tungod kay siya gipatol ug nag-antos sa hilabihan. Kanunay siyang mahulog ngadto sa kalayo o sa tubig. **16** Gidala nako siya sa imong mga disipulo, apan wala sila makaayo kaniya." **17** Si Jesus mitubag ug miingon, "Dili matinuohon ug makasasalang kaliwat, hangtod kanus-a ako magpabilin uban kaninyo? Hangtod kanus-a ako kinahanglan mag-agwanta

uban kaninyo? Dad-a siya nganhi kanako." **18** Si Jesus naghingilin kaniya, ug ang demonyo mipahawa kaniya. Ang bata nga lalaki naayo sukad nianang taknaa. **19** Unya ang mga disipulo miadto kang Jesus sa tago ug nag-ingon, "Ngano nga dili man kami makahimo sa paghingilin niini?" **20** Si Jesus miingon ngadto kanila, "Tungod kay kamo gamay ug pagtuo. Kay sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, kung kamo adunay pagtuo bisan ingon kagamay sa lugas sa mustasa nga liso, makasulti kamo niining bukira, 'Sibog gikan dinhi paingon didto,' ug mosibog kini ug walay dili mahimo alang kaninyo. **22** Samtang nagpabilin sila sa Galilea, si Jesus nag-ingon ngadto sa iyang mga disipulo, "Ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga kamot sa katawhan. **23** Ug patyon nila siya, ug sa ika-tulo ka adlaw mabanhaw siya." Ang mga disipulo nagmasulob-on kaayo. **24** Sa dihang miabot sila sa Capernaum, ang mga lalaki nga naningil sa katunga sa salapi nga buhis miadto kang Pedro ug miingon, "Nagbayad ba ang inyong magtutudlo sa katunga sa salapi nga buhis?" **25** Siya nag-ingon, "Oo." Apan sa dihang si Pedro miadto didto sa balay, si Jesus misulti una ngadto kaniya ug miingon, "Unsa man sa imong hunahuna, Simon? Ang mga hari ba sa kalibotan, gikan kang kinsa man ang ilang gidawat nga buhis o kinitaan? Gikan ba sa ilang kaugalingong katawhan o gikan sa mga langyaw?" **26** Sa dihang miingon si Pedro, "Gikan sa mga langyaw," si Jesus miingon kaniya, "Unya ang kaugalingong katawhan walay labot sa pagbayad. **27** Apan basin unya kitay mahimong hinungdan nga ang kubrador sa buhis makasala, adto sa dagat, ilabay ang taga, ug kuhaa ang isda nga unang motungha. Sa dihang ablihan mo ang baba niini, makakita ka ug salapi. Kuhaa kini ug ihatag kini ngadto sa mga kubrador sa buhis alang kanako ug kaninyo."

18 Sa samang takna ang mga disipulo miduol kang Jesus ug miingon, "Kinsa man ang labing dako sa gingharian sa langit?" **2** Si Jesus nagtawag sa gagmay nga mga bata paduol kaniya, milingkod siya sa ilang taliwala, **3** ug miingon, "Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, gawas kung kamo maghinulsol ug mahisama sa gagmay nga bata, dili gayod kamo makasulod sa gingharian sa langit. **4** Busa si bisan kinsa ang magpaubos sa iyang kaugalingon sama niining gagmay nga bata, ang susamang tawo mao ang labing dako sa gingharian sa langit. **5** Ug si bisan kinsa ang modawat sa usa ka bata nga sama niini sa akong ngalan magdawat kanako. **6** Apan si bisan kinsa nga mahimong hinungdan nga makasala ang usa niining gagmay nga mga bata nga nagtuo kanako, mas maayo pa alang kaniya nga ang dakong galingan nga bato ibitay sa iyang liog, ug aron nga siya maunlod didto sa kinahiladman sa dagat. **7** Pagkaalaot sa kalibotan tungod sa mga takna sa pagkapandol! Kay kinahanglan nga moabot kadtong mga taknaa, apan pagkaalaot alang niadtong tawhana sa paagi nga moabot kanang mga taknaa! **8** Kung ang imong kamot o ang imong tiil maoy hinungdan sa imong pagkapandol, putla kini ug ilabay palayo kanimo. Mas maayo kini alang kanimo nga mosulod ngadto sa kinabuhi nga pungkol o bakol, kaysa itambog ngadto sa walay kataposang kalayo nga adunay duha ka kamot o duha ka tiil. **(aiōnios g166)** **9** Kung ang imong mata maoy hinungdan sa imong pagkapandol, lugita kini ug ilabay palayo kanimo. Mas maayo pa alang kanimo nga mosulod ngadto sa kinabuhi nga adunay usa ka mata, kaysa itambog ka nga may duha ka mata ngadto sa walay kataposang kalayo. **(Geenna g1067)** **10** Matngoni nga dili kamo motamay ni bisan kinsa niining gagmay nga mga bata. Kay magsulti ako kaninyo nga sa langit ang ilang mga anghel kanunay magsud-ong sa dagway sa akong Amahan nga atua sa langit. **12** Unsa ang inyong hunahuna? Kung si bisan kinsa nga tawo nga adunay 100 ka karnero, ug ang usa kanila nahisalaag, dili ba niya biyaan ang 99 nga anaa sa kilid sa bungtod ug moadto aron sa pagpangita sa usa nga nahisalaag? **13** Ug kung makita na niya kini, sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, nga maglipay siya pag-aayo labaw pa niadtong 99 nga wala nahisalaag. **14** Sa samang paagi, dili kini mao ang kabubut-on sa inyong Amahan nga atua sa langit nga malaglag ang usa niining gagmay nga mga bata. **15** Kung ang imong igsoon nga lalaki makasala batok kanimo, lakaw, ipakita kaniya ang iyang sayop nga ikaw ug siya lamang. Kung maminaw siya kanimo, nadani nimo ang imong igsoon nga lalaki. **16** Apan kung dili siya maminaw kanimo, pagdala ug usa o duha o daghan pa nga mga igsoon, aron nga pinaagi sa baba sa duha o tulo ka mga saksi ang matag pulong mahimong mapamatud-an. **17** Ug kung magdumili pa siya sa pagpaminaw ngadto kanila, isulti kining mga butanga sa simbahan. Kung siya usab magdumili pa sa pagpaminaw sa simbahan, pasagdihi siya nga mahisama sa usa ka Gentil ug usa

ka kubrador sa buhis. 18 Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, bisan unsa nga mga butang nga gihigot ninyo dinhi sa kalibotan mao usab ang ihigot sa langit. Ug bisan unsa nga mga butang ang gibuhian ninyo dinhi sa kalibotan pagabuhian usab sa langit. 19 Labot pa magsulti ako kaninyo, nga kung ang duha kaninyo magkauyon dinhi sa kalibotan mahitungod sa bisan unsa nga butang nga gipangayo nila, kini usab pagabuhaton alang kanila sa akong Amahan nga atua sa langit. 20 Kay kung diin adunay duha o tulo nga nagkatigom sa akong ngalan, atua ako didto sa ilang taliwala." 21 Unya miduol si Pedro ug miingon kang Jesus, "Ginoo, makapila ba ka higayon nga ang akong igsoon makasala kanako ug ako siyang pasayloon? Hangtod ba sa makapito ka higayon?" 22 Si Jesus mitubag kaniya, "Wala ako magsulti kaninyo sa makapito ka higayon, kondili hangtod sa kapitoan kapito ka pilo. 23 Busa ang gingharian sa langit susama sa usa ka hari nga buot makighusay sa utang sa iyang mga sulugoon. 24 Samtang misugod na siya sa paghusay, usa ka sulugoon ang gidala ngadto kaniya nga nakautang kaniya ug 10, 000 ka talento. 25 Apan tungod kay wala na siyay paagi sa pagbayad, nagsugo ang iyang agalon nga ibaligya siya, lakip na ang iyang asawa ug mga anak ug ang tanang butang nga gipanag-iyahan niya, ug ang pagbayad pagahimoon. 26 Busa mihapa ang sulugoon, miyukbo sa iyang atubangan, ug miingon, 'Agalon, pailobi una ako, ug bayaran ko ikaw sa tanan.' 27 Busa ang agalon niadtong sulugoon, sanglit natandog siya uban sa kaluoy, gipagawas siya ug gipasaylo sa iyang utang. 28 Apan kana ang sulugoon migawas ug nakaplagan niya ang kauban niya nga sulugoon, nga nakautang kaniya ug 100 ka denaryo. Gigunitan niya siya, ug gituok, ug miingon, 'Bayari ako sa imong utang.' 29 Apan ang iyang kauban nga sulugoon miluhod ug mihangyo kaniya, nga nag-ingon, 'Pailobi una ako, ug pagabayaran ko ikaw.' 30 Apan ang nauna nga sulugoon nagdumili. Hinuon, milakaw siya ug gilabay siya ngadto sa bilanggoan, hangtod nga makabayad siya kaniya sa iyang nautang. 31 Sa dihang ang iyang kauban nga mga sulugoon nakakita kung unsa ang nahitabo, nangasuko sila pag-ayo. Nangabot sila ug gisultihan ang ilang agalon sa tanan nga nahitabo. 32 Unya kadtong agalon sa maong sulugoon nagpatawag kaniya, ug miingon kaniya, 'Ikaw daotan nga sulugoon, gipasaylo ko ikaw sa tanan nimong utang tungod kay mihangyo ka kanako. 33 Wala ka bay kaluoy sa imong kauban nga sulugoon, sama nga ako naluoy kanimo?' 34 Nasuko ang iyang agalon ug gitugyan siya ngadto sa mga maglulutos hangtod nga siya makabayad sa tanan nga nautang. 35 Ingon usab niana ang buhaton sa akong langitnong Amahan nganha kaninyo, kung ang matag usa kaninyo dili makapasaylo sa iyang igsoon nga gikan sa inyong kasingkasing."

19 Nahitabo kini sa dihang si Jesus natapos na niining mga pulonga, mibiya siya gikan sa Galilea, ug miabot didto sa utlanan sa Judea tabok sa Suba sa Jordan. 2 Ang dakong panon sa katawhan ang misunod kaniya, ug iyang giayo sila didto. 3 Ang mga Pariseo miduol kaniya, nagasulay kaniya, ug sa pag-ingon ngadto kaniya, "Uyon ba sa balaod alang sa usa ka lalaki nga makigbulag sa iyang asawa sa bisan unsang hinungdan?" 4 Si Jesus mitubag ug miingon, "Wala ba ninyo nabasa, nga siya nga maoy nagbuhat kanila sukad pa sa sinugdanan nagbuhat kanila nga lalaki ug babaye? 5 Ug usab miingon siya, 'Kay niini hinungdan ang usa lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug moipon sa iyang asawa, ug ang duha mahimong usa na ka unod.' 6 Busa dili na sila duha, apan usa ka unod. Busa kung unsa ang gihiusa sa Dios, walay usa nga makahimo pagbulag." 7 Sila miingon kaniya, "Unya nganong si Moises nagsugo man kanamo sa paghatag ug usa ka kasulatan sa panagbulag ug unya papaulion siya?" 8 Miingon siya kanila, "Tungod sa pagkagahi sa inyong kasingkasing si Moises nagtugot kaninyo sa pagpakigbulag sa inyong mga asawa, apan sukad sa sinugdanan dili kini mao ang pamaagi. 9 Moingon ako kaninyo, si bisan kinsa ang makigbulag sa iyang asawa, gawas sa malaw-ay nga pagpakighilawas, ug makigminyo sa uban, nakahimo sa pagpanapaw. Ug ang lalaki nga makigminyo sa usa ka babaye nga nakigbulag nakahimo sa pagpanapaw." 10 Ang mga disipulo miingon kang Jesus, "Kung mao kana ang mahitabo sa usa ka lalaki uban sa iyang asawa, dili maayo nga magminyo." 11 Apan si Jesus miingon kanila, "Dili tanan makadawat niini nga pagtulon-an, apan kadto lamang gitugotan nga makadawat niini. 12 Kay adunay mga yunuko nga gipakatawo gikan sa tagoangkan sa ilang inahan. Ug adunay mga yunuko nga gihimong yunuko pinaagi sa mga tawo. Ug adunay mga yunuko nga mihimo sa ilang kaugalingon nga yunuko tungod ug alang sa kaayohan sa gingharian sa langit. Kung si kinsa ang makahimo

sa pagdawat niini nga pagtulon-an, pasagdihi siya sa pagdawat niini." **13** Unya pipila ka gagmay mga bata gidala ngadto kaniya aron nga siya motapion sa iyang mga kamot ngadto kanila ug mag-ampo, apan ang mga disipulo nagbadlong kanila. **14** Apan si Jesus miingon, "Tugoti ang gagmay nga mga bata, ug ayaw sila did-i sa pagduol kanako, kay ang gingharian sa langit iya sa sama kanila." **15** Ug gitapion niya ang iyang kamot ngadto kanila, ug unya mibiya gikan didto. **16** Tan-awa, usa ka lalaki miadto kang Jesus ug miingon, "Magtutudlo, unsa ang maayong butang nga kinahanglan nakong buhaton aron ako makaangkon ug kinabuhing walay kataposan?" **(aiōnios g166)** **17** Si Jesus miingon kaniya, "Nganong nangutana ka man kanako mahitungod kung unsa ang maayo? Usa lamang ang maayo, apan kung buot kang mosulod ngadto sa kinabuhi, pagbantay sa kasugoan." **18** Ang lalaki miingon kaniya, "Hain nga mga kasugoan?" Si Jesus miingon, "Ayaw pagpatay, ayaw panapaw, ayaw pangawat, ayaw pagsaksi ug bakak, **19** tahora ang imong amahan ug ang imong inahan, ug higugmaa ang imong silingan sama sa imong kaugalingon." **20** Ang batan-ong lalaki miingon kaniya, "Kining tanan nga mga butanga ako nang gisunod. Unsa pa ang kinahanglan nakong buhaton?" **21** Si Jesus miingon kaniya, "Kung buot kang mahingpit, lakaw, ibaligya kung unsa ang anaa kanimo, ug ihatag kini ngadto sa mga kabos, ug ikaw makabaton ug bahandi didto sa langit. Unya balik, sunod kanako." **22** Apan sa dihang nadungog sa batan-ong lalaki kung unsa ang giingon ni Jesus, milakaw siya nga masulub-on, kay aduna siyay dakong mga katigayonan. **23** Si Jesus miingon sa iyang mga disipulo, "Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, lisod alang sa usa ka dato nga tawo nga mosulod sa gingharian sa langit. **24** Usab magsulti ako kaninyo, mas masayon alang sa usa ka kamelyo nga moadto agi sa mata sa dagom, kaysa dato nga tawo nga mosulod didto sa gingharian sa Dios." **25** Sa dihang nadungog kini sa mga disipulo, natingala sila pag-ayo ug miingon, "Unya kinsa naman ang maluwas?" **26** Si Jesus mitan-aw kanila ug miingon, "Sa mga tawo dili kini mahimo, apan sa Dios ang tanang butang mahimo." **27** Unya si Pedro mitubag ug miingon kaniya, "Tan-awa, gibiyaan namo ang tanang butang ug misunod kanimo. Unya unsa man ang among maangkon?" **28** Si Jesus miingon kanila, "Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, kamo nga misunod kanako, diha sa bag-ong pagkatawo sa dihang ang Anak sa Tawo molingkod na didto sa trono sa iyang himaya, moingkod usab kamo didto sa napulo ug duha ka mga trono, nga maghukom sa napulo ug duha ka banay sa Israel. **29** Ang matag usa nga mibiya sa ilang mga pinuy-anan, mga igsoong lalaki, mga igsoong babaye, amahan, inahan, mga anak, o yuta tungod ug alang sa kaayohan sa akong ngalan, makadawat ug gatosan ka pilo ug makapanunod sa kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios g166)** **30** Apan daghan ang nakauna karon mahimong maulahi, ug daghan ang naulahi nga mahauna.

20 Kay ang gingharian sa langit nahisama sa usa ka tag-iya sa yuta, nga milakaw sayo sa kabuntagon aron sa pagpangita sa mga magbubuhat alang sa iyang parasan. **2** Human siya nagkauyon sa mga magbubuhat alang sa usa ka denaryo matag adlaw, gipadala niya sila ngadto sa iyang parasan. **3** Milakaw siya pag-usab sa ikatulong takna ug nakita ang ubang magbubuhat nga nagtindog nga walay gibuhat didto sa merkado. **4** Miingon siya ngadto kanila, 'Kamo usab, adto didto sa parasan, ug kung unsa nga sakto ihatag ko kaninyo.' Busa sila miadto aron sa pagbuhat. **5** Milakaw siya pag-usab ug sa ika-unom nga takna ug sa ikasiyam nga takna, ug nagbuhat sa susama. **6** Sa makausa pa gayod sa ika-11 nga takna milakaw siya ug nakakaplag pa sa uban nga nagtindog nga walay gibuhat. Miingon siya ngadto kanila, 'Nganong nagtindog kamo dinhi nga walay gibuhat sa tibuok adlaw?' **7** Miingon sila kaniya, 'Tungod kay walay nagpabuhat kanamo.' Miingon siya kanila, 'Kamo, usab, adto didto sa parasan.' **8** Sa dihang miabot na ang kagabhion, ang tag-iya sa parasan miingon sa iyang tigdumala, 'Tawaga ang mga magbubuhat ug bayari sila sa ilang mga suhol, sugod sa naulahi hangtod sa nauna. **9** Sa dihang miabot ang mga magbubuhat nga nakabuhat sa ika-11 nga takna, ang matag usa kanila nakadawat ug usa ka denaryo. **10** Sa dihang miabot ang unang magbubuhat, sila naghunahuna nga makadawat sila sa labaw pa, apan ang matag-usa kanila usab nakadawat ug usa ka denaryo. **11** Sa dihang nadawat na nila ang ilang mga suhol, nagbagulbol sila sa tag-iya sa katigayonan. **12** Sila miingon, 'Kining naulahi nga magbubuhat naggahin lamang ug usa ka oras sa pagbuhat, apan gihimo nimo sila nga patas kanamo, kami nga nagpas-an sa palas-anon sa tibuok adlaw ug sa makasunog nga kainit.' **13** Apan ang tag-iya mitubag ug miingon sa usa kanila, 'Higala, wala ako

makahimo kanimo ug sayop. Dili ba miuyon ka man kanako alang sa usa ka denaryo? **14** Dawata kung unsa ang alang kanimo ug pauli na. Kalipay nako nga ihatag kini ngadto sa ulahing nakuha nga magbubuhat sama lamang kaninyo. **15** Dili ba makataronganon alang kanako sa pagbuhat kung unsa ang akong pagbuot sa akong kaugalingong mga kabtangan? O ang inyong mga mata daotan ba tungod kay ako maayo?' **16** Busa ang naulahi mao ang mahiuna, ug ang nahiuna maulahi." **17** Samtang si Jesus mitungas sa Jerusalem, gidala niya ang Napulog ug duha sa daplin, ug didto sa dalan siya miingon ngadto kanila, **18** "Tan-awa, mitungas na kita sa Jerusalem, ug ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga pangulong pari ug sa mga eskriba. Hukman nila siya sa kamatayon **19** ug itugyan siya ngadto sa mga Gentil aron bugalbugalan nila siya, magbunal kaniya, ug maglansang kaniya sa krus. Apan sa ikatulo nga adlaw mabanhaw siya." **20** Unya ang inahan sa mga anak nga lalaki ni Zebede miadto kang Jesus uban ang iyang mga anak nga lalaki. Miyukbo siya sa atubangan niya ug nangayo ug butang gikan kaniya. **21** Si Jesus miingon kaniya, "Unsa ang imong pangandoy? Siya miingon kaniya, "Pagmando nga kining duha nako ka anak nga lalaki makalingkod, ang usa sa imong tuo nga kamot, ug ang usa sa imong wala nga kamot, didto sa imong gingharian." **22** Apan si Jesus mitubag ug miingon, "Wala kamo masayod kung unsa ang inyong gipangayo. Makahimo ba kamo sa pag-inom sa kupa nga akong pagaimnan?" Sila miingon kaniya, "Makahimo kami." **23** Miingon siya kanila, "Makainom gayod kamo sa akong kupa. Apan sa paglingkod sa akong tuo nga kamot o sa akong wala nga kamot dili ako ang mohatag, apan alang niadtong giandaman nang daan sa akong Amahan." **24** Sa dihang nadungog kini sa ubang napulo ka disipulo nakadungog niini, wala gayod sila nahimuot sa duha ka managsoon. **25** Apan gitawag sila ni Jesus ngadto kaniya ug miingon, "Nasayod kamo nga ang mga magmamando sa mga Gentil moulipon kanila, ug ang ilang mahinungdanong mga tawo naggamit sa ilang katungod nganha kanila. **26** Apan dili kini ang pamaagi nganha kaninyo. Hinuon, si bisan kinsa nga buot molabaw taliwala kaninyo kinahanglan mahimo ninyong sulugoon. **27** Ug si bisan kinsa nga buot mahiuna taliwala kaninyo kinahanglan mahimo ninyong sulugoon. **28** Sama nga ang Anak sa Tawo wala mianhi aron alagaran, kondili aron sa pag-alagad, ug aron ihatag ang iyang kinabuhi ingon nga tubos alang sa kadaghanan." **29** Samtang mohawa na sila sa Jerico, ang dakong panon sa katawhan nagsunod kaniya. **30** Ug nakita nila ang duha ka buta nga tawo nga naglingkod sa daplin sa dalan. Sa dihang nadungog nila nga si Jesus moagi, sila misinggit ug miingon, "Ginoo, Anak ni David, kaloy-i kami" **31** Apan ang panon sa katawhan nagbadlong kanila, gisultihan sila nga mohilom. Apan, misinggit pa gayod sila sa makusog ug miingon, "Ginoo, Anak ni David, kaloy-i kami." **32** Unya si Jesus mihunong ug gitawag sila ug miingon, "Unsa ang buot ninyo nga akong buhaton alang kaninyo?" **33** Sila miingon kaniya, "Ginoo, nga ang among mata maablihan." **34** Unya si Jesus, natandog uban ang kaluoy, mihikap sa ilang mga mata. Dihadiha dayon sila nakadawat sa ilang panan-aw ug misunod kaniya.

21 Samtang si Jesus ug ang iyang mga disipulo duol na sa Jerusalem ug miadto sa Betfage, sa Bungtod sa mga Olibo, unya si Jesus nagpadala ug duha ka disipulo, **2** nga nag-ingon kanila, "Adto didto sa sunod nga baryo, ug kamo dihadiha dayon makakaplag ug usa ka asno nga gihigot didto, ug ang usa ka nati uban niya. Badbari sila ug dad-a sila kanako. **3** Kung adunay bisan kinsa nga mosulti ug bisan unsa kaninyo mahitungod niini, moingon kamo, 'Ang Ginoo nagkinahanglan kanila,' ug kanang tawhana dihadiha dayon magpadala kanila kaninyo." **4** Karon kini nahitabo nga kung unsa ang gisulti pinaagi sa propeta matuman. Siya miingon, **5** "Sultihi ang anak nga babaye sa Zion. Tan-awa, ang inyong Hari moabot kaninyo. Mapainubsanon ug magsakay sa usa ka asno, Ug sa usa ka nati, ang anak sa asno." **6** Unya ang mga disipulo miadto ug gibuhat kung unsa ang gitudlo ni Jesus kanila. **7** Gidala nila ang asno ug ang nati, ug gibutang nila ang ilang mga bisti ibawbaw nila, ug si Jesus naglingkod didto. **8** Kadaghanan sa mga panon nagbukhad sa ilang mga bisti sa dalan, ug ang uban nagputol ug mga sanga gikan sa mga kahoy ug gibukhad nila kini sa dalan. **9** Ang panon sa katawhan nga nag-una kang Jesus ug kadtong nagsunod, misinggit, ug miingon, "Hosanna ngadto sa anak ni David! Bulahan ang usa nga miabot sa ngalan sa Ginoo. Hosanna sa kahitas-an!" **10** Sa dihang si Jesus miadto sa Jerusalem, ang tanan sa siyudad nagkaguliyang ug miingon, "Kinsa man kini?" **11** Ang panon sa katawhan mitubag, "Mao kini si Jesus ang propeta,

nga gikan sa Nazaret didto sa Galilea." **12** Unya si Jesus misulod sa templo sa Dios. Nagpapahawa siya niadtong tanan nga namalit ug namaligya sa templo. Gibalintong usab niya ang mga lamesa sa tig-ilis ug salapi, ug mga lingkoranan niadtong namaligya ug mga salampati. **13** Siya miingon kanila, "Nahisulat kini, 'Ang akong balay pagatawagon nga balay nga ampoanan,' apan gihimo ninyo kining tagoanan sa mga tulisan." **14** Unya ang buta ug ang bakol miadto kaniya sa templo, ug nag-ayo siya kanila. **15** Apan sa dihang ang mga pangulong pari ug ang mga eskriba nakakita sa kahibulongang mga butang nga iyang gibuhat, ug sa dihang nadungog nila ang mga bata nga naninggit sa templo ug miingon, "Hosanna sa anak ni David," natandog sila ug nasuko. **16** Sila miingon kaniya, "Nakadungog ka ba kung unsa ang gisulti niining katawhan?" Si Jesus miingon kanila, "Oo! Apan wala ba ninyo nabasa, 'Gikan sa mga baba sa mga gagmayng bata ug mga gipasuso nga mga bata aduna kamoy kahingpitan nga pagdayeg'?" **17** Unya si Jesus mibiya kanila ug migawas sa siyudad ug miadto sa Betania ug natulog didto. **18** Karon sa kabuntagon sa pagbalik niya sa siyudad, siya gigutom. **19** Nakita niya ang usa ka kahoy nga igera sa daplin sa dalan. Giduol niya kini, apan walay nakaplagan niini gawas sa dahon. Miingon siya niini, "Hinaot nga wala nay bunga gikan kanimo pag-usab." Ug dihadiha dayon nalaya ang kahoy nga igera. **(aiōn g165)** **20** Sa dihang ang mga disipulo nakakita niini, nahibulong sila ug miingon, "Giunsa nga ang kahoy nga igera nalaya man dayon?" **21** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, kung ikaw adunay pagtuo, ug dili magduhaduha, dili lamang ninyo mabuhat kung unsa ang nahitabo sa kahoy nga igera, apan makaingon kamo bisan niining bungtod, 'Malukat ka ug malabay didto sa dagat, 'ug mahitabo kini. **22** Ang tanan nga inyong gipangayo sa pag-ampo samtang nagtuo, madawat ninyo." **23** Sa dihang miadto si Jesus sa templo, ang mga pangulong pari ug mga kadagkoan miduol kaniya samtang siya nagtudlo ug miingon, "Pinaagi sa unsang katungod nga gibuhat mo man kining mga butanga? Ug kinsa ang naghatag kanimo niining katungod?" **24** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Ako usab mangutana kaninyo ug usa ka pangutana. Kung sultihan ninyo ako, ako usab mosulti kaninyo sa katungod nganong gibuhat ko kining mga butanga. **25** Ang pagbawtismo ni Juan—asa man kini gikan, gikan sa langit o gikan sa mga tawo?" Naghisgotanay sila sa ilang kaugalingon, nga nag-ingon, "Kung moingon kita, 'Gikan sa langit,' moingon siya kanato, 'Ngano nga wala man kamo mituo kaniya?' **26** Apan kung moingon kita, 'Gikan sa mga tawo,' mahadlok kita sa panon sa katawhan, tungod kay gitan-aw nilang tanan si Juan nga usa ka propeta." **27** Unya mitubag sila kang Jesus ug miingon, "Wala kami nasayod." Miingon usab siya kanila, "Ni dili usab ako makasulti kaninyo pinaagi kung unsang katungod ang akong gibuhat niining mga butanga. **28** Apan unsa man sa inyong hunahuna? Adunay usa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki. Miadto siya sa nauna ug miingon, 'Anak, lakaw ug pagbuhat karon sa parasan.' **29** Ang anak nga lalaki mitubag ug miingon, 'Dili ako moadto,' apan human niana nausab ang iyang hunahuna ug miadto. **30** Ug ang tawo miadto sa ikaduha ka anak nga lalaki ug miingon sa samang mga butang. Ang anak nga lalaki mitubag ug miingon, 'Moadto ako, sir,' apan wala siya miadto. **31** Kinsa man sa duha ka anak nga lalaki ang nagtuman sa kabubut-on sa iyang amahan?" Miingon sila, "Ang nauna." Si Jesus miingon kanila, "Sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, ang mga kubrador sa buhis ug ang mga babayeng namaligya sa ilang dungog makasulod sa gingharian sa Dios una kaninyo. **32** Kay si Juan mianhi kaninyo uban sa dalan sa pagkamatarong, apan wala kamo mituo kaniya, samtang ang mga kubrador sa buhis ug ang mga babayeng namaligya sa ilang dungog nagtuo kaniya. Ug kamo, sa dihang nakita ninyo kana nga nahitabo, wala gani naghinulsol aron sa pagtuo kaniya. **33** Paminawa ang laing sambingay. Adunay usa ka tawo, usa ka tawo nga adunay lapad nga kayutaan. Nagtanom siya ug usa ka parasan, gibutangan niya kini ug kural, nagkalot ug pug-anan sa bino niini, nagtukod ug usa ka taas nga lantawanan, ug gipa-abangan kini ngadto sa tig-atiman sa ubas. Unya miadto siya sa laing nasod. **34** Sa dihang ang panahon sa tingpamupo ug paras nagkaduol na, siya nagpadala ug pipila ka mga sulugoon ngadto sa tig-atiman ug mga paras aron sa pagkuha sa iyang mga ubas. **35** Apan ang tig-atiman sa parasan nagkuha sa iyang mga sulugoon, gibunalan ang usa, ug gipatay ang uban, ug gibato usab ang uban. **36** Sa maka usa pa, ang tag-iya nagpadala ug lain pang mga sulugoon, mas daghan kaysa nauna, apan ang tig-atiman ug mga parasan

nagbuhat sa samang paagi. **37** Human niana, ang tag-iya nagpadala sa iyang kaugalingon nga anak ngadto kanila, nga nag-ingon, 'Tahoron nila ang akong anak nga lalaki.' **38** Apan sa dihang ang tig-atiman sa parasan nakakita sa anak nga lalaki, sila miingon sa ilang mga kaugalingon, 'Mao kini ang manununod. Dali, patyon nato siya ug atong panag-iyahon ang panulondon.' **39** Busa gikuha nila siya, gilabay siya pagawas sa parasan, ug gipatay siya. **40** Karon sa dihang ang tag-iya sa parasan miabot, unsa kaha ang iyang buhaton niadtong tig-atiman sa parasan?" **41** Sila miingon kaniya, "Siya magalaglag niadtong mga walay pulod nga mga tawo sa hilabihan nga paagi, ug unya iyang paabangan ang parasan sa uban nga mga tig-atiman ug paras, mga tawo nga mobayad sa mga ubas sa dihang mahinog na kini." **42** Si Jesus miingon kanila, "Wala ba ninyo mabasa sa kasulatan, 'Ang bato nga gisalikway sa magtutukod nahimo nga patukoranan. Kini gikan sa Ginoo, ug kini makapahibulong sa atong mga mata?' **43** Busa moingon ako kaninyo, ang gingharian sa Dios pagakuhaon gikan kaninyo ug igahatag sa usa ka nasod nga mag-atiman sa iyang mga bunga. **44** Bisan kinsa kadtong mahulog niini nga bato mabuak sa pino. Apan bisan si kinsa ang mahulogan niini, madugmok kini." **45** Sa dihang ang mga pangulong pari ug ang mga Pariseo nakadungog sa iyang sambingay, nakita nila nga siya nagsulti mahitungod kanila. **46** Apan sa dihang nangita silag paagi sa pagbutang sa ilang mga kamot ngadto kaniya, nahadlok sila sa panon sa katawhan, tungod kay ang mga tawo nagsud-ong kaniya ingon nga usa ka propeta.

22 Si Jesus misulti pag-usab ngadto kanila sa mga sambingay, nga nag-ingon, **2** "Ang gingharian sa langit sama sa usa ka hari nga naghimog usa ka kombira sa kasal alang sa iyang anak nga lalaki. **3** Nagpadala siya sa iyang mga sulugoon aron sa pagtawag niadtong dinapit aron moadto sa kombira sa kasal, apan wala sila nangabot. **4** Nagpadala na usab ang hari sa ubang sulugoon, nga nag-ingon, 'Sultihi silang dinapit, "Tan-awa, naandam ko na ang akong panihapon. Ang akong mga baka ug pinatambok nga nating mga baka naihaw na, ug naandam na ang tanang butang. Adto na sa kombira sa kasal."' **5** Apan kadtong mga tawo wala maninuod sa pagtagad sa iyang pagdapit. Milakaw ang pipila balik sa ilang kaugalingong kaumahan, ug ang uban milakaw balik ngadto sa ilang mga dapit sa pagpatigayon. **6** Gidapat sa uban ang ilang mga kamot ngadto sa mga sulugoon sa hari, gipakaulawan sila, ug gipatay sila. **7** Apan nasuko ang hari. Gipadala niya ang iyang kasundalohan, ug gipatay kadtong mga mamumuno, ug gisunog ang ilang siyudad. **8** Unya miingon siya sa iyang mga sulugoon, 'Ang kombira sa kasal naandam na, apan kadtong dinapit dili takos. **9** Busa adto sa mga kadalanan ug dapita ang daghang tawo kutob sa imong mahimo paingon sa kombira sa kasal.' **10** Milakaw ang mga sulugoon sa mga kadalanan ug gitigom ang tanang mga tawo nga ilang nakaplagan, daotan man o maayo. Busa ang tigomanan sa kasal napuno sa mga bisita. **11** Apan sa dihang miabot ang hari aron sa pagtan-aw sa mga bisita, nakita niya didto ang usa ka tawo nga wala mosul-ob sa bisting pangkasal. **12** Ang hari miingon ngadto kaniya, 'Higala, giunsa mo man pagsulod dinhi nga wala mobisti ug pangkasal?' Ug ang tawo wala makatingog. **13** Unya ang hari miingon ngadto sa mga sulugoon, 'Gapusa ang kamot ug tiil niining tawhana, ug ilabay siya didto sa gawas nga mangitngit, diin adunay paghilak ug pagkagot sa mga ngipon.' **14** Kay daghang mga tawo ang gitawag, apan diyutay ra ang gipili." **15** Unya ang mga Pariseo miadto ug naglaraw unsaon nila pagbitik si Jesus pinaagi sa iyang kaugalingong pagsulti. **16** Unya gipadala nila ngadto kaniya ang ilang mga disipulo, kauban ang mga sakop ni Herodes. Miingon sila ngadto kang Jesus, "Magtutudlo, nakabalo kami nga ikaw matinud-anon, ug nga ikaw nagtudlo sa paagi sa Dios diha sa kamatuoran. Wala ikaw manginlabot sa pahayag sa uban, ug wala ikaw nagpakitag pagpalabi taliwala sa mga tawo. **17** Busa sultihi kami, unsa ang imong hunahuna? Uyon ba kini sa balaod nga mobayad sa mga buhis ngadto kang Cesar o dili?" **18** Apan nasabtan ni Jesus ang ilang pagkadaotan ug miingon, "Nganong kamo nagasulay man kanako, kamo mga tigpakaaron-ingnon? **19** Ipakita kanako ang salapi sa buhis. "Unya sila nagdala ug usa ka dinaryo ngadto kaniya. **20** Si Jesus miingon ngadto kanila, "Kang kinsang dagway ug ngalan kini?" **21** Sila miingon ngadto kaniya, "kang Cesar." Unya si Jesus miingon ngadto kanila, "Busa ihatag kang Cesar ang mga butang nga iya kang Cesar, ug sa Dios ang mga butang nga iya sa Dios." **22** Sa dihang sila nakadungog niini, sila natingala. Unya mibiya sila kaniya ug milakaw palayo. **23** Niadtong adlawa ang pipila ka mga Saduseo miduol ngadto kaniya, kadtong

nagsulti nga walay pagkabanhaw. Nangutana sila kaniya, **24** nga nag-ingon, “Magtutudlo, si Moises miingon, 'Kung ang usa ka tawo mamatay, nga wala makabaton ug mga anak, ang iyang igsoong lalaki kinahanglan nga makigminyo sa iyang asawa ug magbaton ug anak alang sa iyang igsoong lalaki.' **25** Adunay pito ka managsoon. Ang nauna nakigminyo ug unya namatay, mibiya nga walay anak. Gibilin niya ang iyang asawa ngadto sa iyang igsoong lalaki. **26** Unya ang ikaduhang igsoong lalaki naghimo sa samang butang, unya ang ikatulo, hangtod sa ikapito nga igsoon, **27** Pagkahuman nilang tanan, namatay ang babaye. **28** Karon diha sa pagkabanhaw, kang kinsang asawa siya sa pito ka managsoon? Kay silang tanan nakaangkon man kaniya.” **29** Apan si Jesus mitubag ug miingon kanila, “Nasayop kamo, tungod kay wala kamo masayod sa kasulatan ni sa gahom sa Dios. **30** Kay diha sa pagkabanhaw dili na sila magminyoay, ni ihatag sa kaminyoon. Hinuon, mahisama na sila sa mga anghel sa langit. **31** Apan mahitungod sa pagkabanhaw sa mga patay, wala ba ninyo mabasa unsa ang giingon kaninyo pinaagi sa Dios, nga nag-ingon, **32** 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob'? Ang Dios dili Dios sa mga patay, apan sa mga buhi. **33** Sa dihang ang mga panon sa katawhan nakadungog niini, natingala sila sa iyang pagpanudlo. **34** Apan sa dihang ang mga Pariseo nakadungog nga si Jesus nagpahilom sa mga Saduseo, naghiusa sila sa pagtigom. **35** Ang usa kanila nga magbabalaod, nangutana kaniya ug usa ka pangutana, aron pagsulay kaniya- **36** “Magtutudlo, unsa man ang labing dako nga kasugoan diha sa balaod?” **37** Si Jesus miingon kaniya, “'Kinahanglan nimong higugmaon ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing, sa tibuok nimong kalag, ug sa tibuok nimong hunahuna.' **38** Mao kini ang dako ug nauna nga kasugoan. **39** Ug ang ikaduhang kasugoan sama niini— 'Kinahanglan nimong higugmaon ang imong silingan sama sa imong kaugalingon.' **40** Dinhi niining duha ka mga kasugoan nagsukad ang tibuok balaod ug ang mga propeta.” **41** Karon samtang ang mga Pariseo nagpabilin nga nagtigom, si Jesus nangutana kanila ug usa ka pangutana. **42** Miingon siya, “Unsa ang inyong hunahuna mahitungod kang Cristo? Kang kinsa siyang anak?” Miingon sila kaniya, “Ang anak ni David.” **43** Si Jesus miingon kanila, “Unya giunsa man ni David diha sa Espiritu sa pagtawag kaniya ug Ginoo, nga nag-ingon, **44** 'Ang Ginoo miingon sa akong Ginoo, “Lingkod sa akong tuong kamot, hangtod nga akong himuon ang imong mga kaaway nga imong tumbanan.'”? **45** Unya kung si David nagtawag kang Cristo nga 'Ginoo', giunsa paghimo kaniya nga anak ni David?” **46** Walay usa nga nakahimo sa pagtubag kaniya sa usa ka pulong, ug wala nay tawo nga nangahas sa pagpangutana kaniya sa daghan pang mga pangutana sukad niadtong adlawa.

23 Unya nakigsulti si Jesus sa mga panon sa katawhan ug sa iyang mga disipulo, **2** Miingon siya, “Ang mga escriba ug ang mga Pariseo milingkod sa lingkoranan ni Moises. **3** Busa bisan unsa ang ilang isugo kaninyo nga buhaton, buhata kini nga mga butang ug bantayi sila. Apan ayaw sunda ang ilang mga binuhatan, tungod kay nagasulti sila sa mga butang apan wala sila magbuhat niini. **4** Oo, nagapos sila sa ilang bug-at nga palas-onon nga malisod pas-anon, ug unya gibutang nila kini sa abaga sa mga tawo. Apan sila sa ilang kaugalingon wala molihok sa usa ka tudlo aron pagpas-an kanila. **5** Ang tanan nilang mga binuhatan, gibuhat nila aron makita sa mga tawo. Kay nagahimo sila sa ilang mga filacteria nga lapad, ug gipaluagan nila ang sidsid sa ilang mga bisti. **6** Gihiguma nila ang pinasahi nga mga dapit diha sa mga kombira ug sa pinasahi nga mga lingkoranan didto sa mga sinagoga, **7** ug ang pinasahi nga mga pagtimbaya didto sa merkado, ug pagatawgon nga 'Rabbi' sa mga tawo. **8** Apan dili kamo angay nga pagatawgon ug'Rabbi', kay aduna lamang kamoy usa ka magtutudlo, ug kamong tanan managsoon. **9** Ug ayaw tawga ang tawo nga inyong amahan dinhi sa kalibotan, kay usa lamang ang inyong Amahan, ug atua siya sa langit. **10** Ni mopatawag kamo ug 'magtutudlo', kay aduna kamoy usa lamang ka magtutudlo, ang Cristo. **11** Apan siya nga labing dako kaninyo mahimo nga inyong sulugoon. **12** Si bisan kinsa nga mopataas sa iyang kaugalingon igapaubos. Ug bisan kinsa nga mopaubos sa iyang kaugalingon igapataas. **13** Apan alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Gitak-opan ninyo ang gingharian sa langit batok sa katawhan. Kay wala kamo mosulod niini sa inyong kaugalingon, ug wala usab kamo motugot niadtong buot mosulod. **15** Alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay kamo milatas sa dagat ug yuta aron sa paghimo ug usa ka kinabig.

Ug sa dihang mahimo na siya, gihimo ninyo siya nga anak sa impiyerno sa makaduha sama kaninyo ug sa inyong kaugalingon. **(Geenna g1067)** **16** Pagkaalaot ninyo, kamong mga naggiya sa buta, kamong misulti nga, 'Si bisan kinsa nga manumpa pinaagi sa templo, wala kini pulos. Apan si bisan kinsa nga manumpa pinaagi sa bulawan sa templo, ginapos siya sa iyang pagpanumpa.' **17** Kamong buta nga mga buangbuang, hain man ang labing dako, ang bulawan, o ang templo nga adunay bulawan nga gihalad sa Dios? **18** Ug, 'Si bisan kinsa nga manumpa sa halaran, wala kini pulos. Apan si bisan kinsa nga manumpa pinaagi sa gasa nga anaa niini, ginapos siya sa iyang mga pagpanumpa.' **19** Kamo buta nga katawhan, kay hain man ang labing dako, ang gasa, o ang halaran nga adunay gasa nga gihalad sa Dios? **20** Busa, siya nga nanumpa sa halaran nanumpa niini ug pinaagi sa tanang butang nga anaa niini. **21** Ug siya nga nanumpa sa templo nanumpa niini ug pinaagi kaniya nga nagpuyo niini. **22** Ug siya nga nanumpa diha sa langit nanumpa pinaagi sa trono sa Dios ug pinaagi kaniya nga naglingkod niini. **23** Alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay naghatag kamo sa ikapulo sa anis, herba buena, ug komino, apan inyong gibiyaan ang mas bug-at nga mga butang sa balaod—katarong, kaluoy, ug pagtuo. Apan gikinahanglan ninyo kini nga mahuman, ug dili biyaan ang uban nga wala nahuman. **24** Kamong mga giya sa buta, gisala ninyo ang usa ka tagnok apan nagatulon sa usa ka kamelyo! **25** Alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay gihinloan ninyo ang gawas sa baso ug sa plato, apan ang sulod nila napuno sa pagpanglimbong ug pagpasobra. **26** Kamong buta nga Pariseo, hinloi una ang sulod sa kupa ug sa plato, aron ang sa gawas mahinlo usab. **27** Alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay sama kamo sa ginapaputi nga mga lubnganan, nga maanindot tan-awon sa gawas, apan ang sulod napuno sa bukog sa mga patay nga tawo ug sa tanang mahugaw nga mga butang. **28** Sa samang paagi, kamo usab sa panggawas makita sa mga tawo nga matarong, apan sa sulod napuno sa pagpakaaron-ingnon ug kalapasan. **29** Alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay inyong gitukod ang mga lubnganan sa mga propeta ug gidayandayanan ang mga lubnganan sa matarong. **30** Kamo miingon, 'Kung nabuhi kami sa adlaw sa among mga amahan, dili gayod kami moapil kanila sa pag-ula ug dugo sa mga propeta.' **31** Busa kamo nagpamatuod sa inyong kaugalingon nga kamo ang mga anak niadtong nagpatay sa mga propeta. **32** Kamo usab nagpuno sa sukdanan sa sala sa inyong mga amahan. **33** Kamo mga halas, kaliwat kamo sa mga bitin nga malala, unsaon man ninyo paglikay ang paghukom sa impiyerno? **(Geenna g1067)** **34** Busa, tan-awa, akong gipadala kaninyo ang mga propeta, maalamon nga mga tawo, ug mga escriba. Ang pipila kanila inyong pamatyon ug ilansang sa krus. Ug ang pipila kanila inyong latigohon didto sa inyong mga sinagoga ug pagagukdon gikan sa siyudad ngadto sa laing siyudad. **35** Ang sangpotanan mao nga diha kaninyo moabot ang pag-ula sa dugo sa tanang matarong didto sa kalibotan, gikan sa dugo ni Abel ang matarong hangtod sa dugo ni Zacarias nga anak ni Baraquias, nga gipatay ninyo taliwala sa balaang puloy-anan ug sa halaran. **36** Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, kining tanan nga mga butang mahitabo niini nga kaliwatan. **37** Jerusalem, Jerusalem, ikaw nga mipatay sa mga propeta, ug mibato sa mga gipadala kanimo! Sa kanunay ako nangandoy nga tigumon ang imong mga anak, sama sa pagtigom sa himungaan nga manok sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako, apan wala ikaw mosugot! **38** Tan-awa, ang imong balay gibiyaan kanimo nga sinalikway. **39** Kay magasulti ako kanimo, Ikaw dili na makakita kanako sukad karon, hangtod nga mosulti ka, 'Bulahan siya nga moanhi diha sa ngalan sa Ginoo.'"

24 Si Jesus migawas sa templo ug mipadayon sa iyang lakaw. Ang iyang mga disipulo miduol kaniya ug gipakita kaniya ang mga gambalay sa templo. **2** Apan mitubag siya ug miingon kanila, "Wala ba ninyo makita kining tanan nga mga butang? Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, walay usa ka bato nga mahibilin sa matag-usa nga dili pagatumpagon." **3** Samtang naglingkod siya sa Bukid sa Olibo, ang mga disipulo miduol kaniya sa tago ug miingon, "Sulithi kami, kanus-a mahitabo kini nga mga butanga? Unsa ang mahimong timailhan sa imong pagbalik ug sa kataposan sa kalibotan?" **(aiōn g165)** **4** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Pag-amping nga walay makapahisalaag kaninyo. **5** Kay daghan ang manganhi sa akong ngalan. Sila moingon, 'Ako mao ang Cristo' ug magagiya sa kadaghanan aron mahisalaag. **6** Makadungog kamo ug mga gubat ug

mga balita sa daghang gubat. Pagbantay nga dili kamo
mangahadlok, kay kining mga butanga kinahanglan
nga mahitabo; apan dili pa ang kataposan. **7** Kay ang
nasod mobarog batok nasod, ug gingharian batok
gingharian. Adunay mga kagutom ug mga paglinog
sa nagkadaiyang dapit. **8** Apan kining tanan nga
mga butang mao lamang ang sinugdanan sa kasakit
sa pagpanganak. **9** Unya sila motugyan kaninyo
ngadto sa dakong kasakit ug mopatay kaninyo.
Pagadumtan kamo sa tanang kanasoran tungod sa
akong ngalan. **10** Unya daghan ang mangapandol ug
magluib sa usag usa, ug magdumotanay sa usag usa.
11 Daghang mini nga mga propeta ang motungha
ug mogiya sa kadaghanan aron mahisalaag. **12**
Tungod kay ang kasaypanan magkadaghan, ang
gugma sa kadaghanan mangabugnaw. **13** Apan siya
nga molahutay hangtod sa kataposan maluwas. **14**
Kining ebanghelyo sa gingharian isangyaw sa tibuok
kalibotan ingon nga pagpamatuod sa tanang mga
nasod. Ug unya moabot na ang kataposan. **15** Busa,
sa dihang makita ninyo ang kangilngig sa pagkalaglag,
nga gisulti ni propeta Daniel, nga magatindog didto sa
balaang dapit (tugoti nga masabtan sa magbabasa),
16 pasagdi kadtong mga anaa sa Judea nga moikyas
ngadto sa kabukiran, **17** pasagdi siya nga anaa sa
ibabaw sa balay nga dili na monaog aron mokuha sa
bisan unsa nga anaa sa iyang balay, **18** ug pasagdi
siya nga anaa sa uma nga dili na mobalik aron sa
pagkuha sa iyang kupo. **19** Apan alaot kadtong mga
mabdos ug kadtong mga nagapasuso nianang mga
adlawa! **20** Pag-ampo nga ang inyong pagpanaw dili
mahitabo sa tingtugnaw, ni sa Adlaw nga Igpapahulay.
21 Kay adunay moabot nga dakong kasakit, ingon nga
wala pa mahitabo sukad sa sinugdanan sa kalibotan
hangtod karon, wala pa, ni mahitabo pag-usab. **22**
Gawas kung kadtong mga adlawa mapamubo, walay
unod nga maluwas. Apan tungod ug alang sa mga
pinili, kadtong mga adlawa mapamubo. **23** Unya kung
adunay moingon kaninyo, 'Tan-awa, ania ang Cristo!'
o, 'Didto ang Cristo!' ayaw kini tuohi. **24** Kay ang mini
nga mga Cristo ug mini nga mga propeta moanhi ug
mopakita sa dagkong mga timailhan ug kahibulongan,
nga mogiya aron mahisalaag, kung mahimo, bisan
ang pinili. **25** Tan-awa, ako kamong gisultihan sa wala
pa ang panahon. **26** Busa, kung sila moingon kaninyo,
'Tan-awa, ang Cristo anaa sa kamingawan,' ayaw
pag-adto sa kamingawan. O, 'Tan-awa, anaa siya sa
sulod sa lawak,' ayaw kini tuohi. **27** Kay ingon nga ang
kilat mosidlak gikan sa sidlakan ug magapangidlap
padulong sa kasadpan, ingon niana usab ang pag-
abot sa Anak sa Tawo. **28** Bisan asa nga adunay patay
nga mananap, didto magtapok ang mga buwitre. **29**
Apan dihadiha human sa dakong kasakit niadtong
mga adlawa mongitngit ang adlaw, ang bulan dili
na mohatag sa iyang kahayag, mangahulog ang
mga bituon gikan sa langit, ug ang mga gahom sa
kalangitan mauyog. **30** Unya motungha ang ilhanan sa
Anak sa Tawo didto sa langit, ug ang tanan nga mga
tribo sa kalibotan mamukpok sa ilang mga dughan.
Makita nila ang Anak sa Tawo nga moabot diha sa
panganod sa langit nga adunay gahom ug dakong
himaya. **31** Ipadala niya ang iyang mga anghel uban
sa dakong tingog sa trumpeta, ug tigomon nila ang
iyang mga pinili gikan sa upat ka hangin, gikan sa
usa ka tumoy sa langit ngadto sa uban. **32** Pagkat-
on gikan sa igera nga kahoy. Sa dihang mohumok
na ang sanga ug manalingsing ang mga dahon,
makabalo kamo nga ang ting-init haduol na. **33** Busa,
kung makita na ninyo kining tanan nga mga butang,
masayran ninyo nga siya haduol na, sirad-i ang mga
ganghaan. **34** Sa pagkatinuod ako mosulti kaninyo,
nga dili mahanaw kini nga kaliwatan, hangtod nga
kining tanan nga mga butang mahitabo. **35** Ang langit
ug ang yuta mangahanaw, apan dili gayod mahanaw
ang akong mga pulong. **36** Apan mahitungod nianang
adlawa ug taknaa walay usa nga masayod, bisan
ang mga anghel sa langit, ni ang Anak, apan ang
Amahan lamang. **37** Sama sa mga adlaw ni Noe,
ingon niana ang pag-abot sa Anak sa Tawo. **38** Kay
sama niadtong mga adlawa sa wala pa ang lunop
nagangaon sila ug nag-inom, nagminyoay hangtod sa
adlaw nga misulod si Noe sa arka, **39** ug wala silay
nahibaw-an nga bisan unsa hangtod nga miabot ang
lunop ug mianod kanila — ingon niana ang pag-abot
sa Anak sa Tawo. **40** Unya adunay duha ka lalaki
ang anaa sa uma - ang usa pagakuhaon ug ang usa
ibilin. **41** Adunay duha ka babaye nga mogaling sa
galingan — ang usa pagakuhaon ug ang usa ibilin. **42**
Busa pagbantay, kay wala kamo masayod sa adlaw
kung kanus-a ang inyong Ginoo moabot. **43** Apan
hibaloi kini, nga kung nasayran pa sa agalon sa balay
unsang orasa moabot ang kawatan, mobantay gayod
siya ug dili siya motugot nga masulod ang iyang balay.
44 Busa kamo kinahanglan usab nga mangandam,
kay ang Anak sa Tawo moabot sa takna nga wala
ninyo gidahom. **45** Busa kinsa ang matinud-anon

ug maalamon nga sulugoon, nga gibutang sa iyang agalon sa iyang panimalay, aron mohatag kanila sa pagkaon sa saktong takna? **46** Bulahan ang maong sulugoon, nga makita sa iyang agalon nga nagbuhat niana sa dihang siya moabot. **47** Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo nga ang agalon mobutang kaniya ngadto sa tanan niyang gipanag-iyahan. **48** Apan kung ang usa ka daotan nga sulugoon moingon sa iyang kasingkasing, 'Ang akong agalon nalangan,' **49** ug mosugod sa pagpangulata sa iyang kaubang mga sulugoon, ug mokaon ug moinom uban sa mga palahubog, **50** ang agalon sa maong sulugoon moabot sa adlaw nga wala gidahom sa sulugoon, ug sa takna nga wala niya masayri. **51** Ang iyang agalon mopikas kaniya ug himoon ang iyang kapalaran sama sa mga tigpakaaron-ingnon, diin adunay pagbakho ug pagkagot sa mga ngipon.

25 Unya ang gingharian sa langit mahisama sa napulo ka mga ulay nga nagdala sa ilang mga suga ug miadto aron mosugat sa pamanhonon. **2** Ang lima kanila mga buang-buang ug ang lima maalamon. **3** Kay sa dihang ang buang-buang nga mga ulay midala sa ilang mga suga, wala sila modala ug dugang lana uban kanila. **4** Apan ang maalamon nga mga ulay midala ug mga sudlanan sa lana uban sa ilang mga suga. **5** Karon samtang ang pamanhonon nalangan, nagduka silang tanan ug nakatulog. **6** Apan sa tungang gabii adunay usa ka singgit, 'Tan-awa, ang pamanhonon! Gawas ug sugata siya.' **7** Unya kadtong tanan nga mga ulay mibangon ug mipasiga sa ilang mga suga. **8** Ang mga buang-buang miingon ngadto sa mga maalamon, 'Hatagi kami ug pipila sa inyong lana tungod kay ang among mga suga mapalong na.' **9** Apan ang mga maalamon mitubag ug miingon, 'Sanglit dili na paigo alang kanamo ug kaninyo, lakaw hinuon niadtong namaligya ug pagpalit sa pipila alang sa inyong mga kaugalingon.' **10** Samtang nangadto sila aron mamalit, miabot na ang pamanhonon, ug kadtong nakaandam mikuyog kaniya didto sa kombira sa kasal, ug ang pultahan gisirad-an. **11** Human niini miabot usab ang uban nga mga ulay ug miingon, 'Agalon, agalon, ablihi kami.' **12** Apan mitubag siya ug miingon, 'Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, nga wala ako makaila kaninyo.' **13** Busa pagbantay, kay wala kamo masayod sa adlaw o sa takna. **14** Kay sama kini sa usa ka tawo nga moadto sa laing nasod. Gitawag niya ang iyang kaugalingong mga sulugoon ug gihatag ngadto kanila ang iyang katigayonan. **15** Ang usa kanila gihatagan niya ug lima ka talento, sa laing usa gihatagan niya ug duha, ug ang laing usa gihatagan niya ug usa ka talento. Ang matag-usa nakadawat sa kantidad sumala sa iyang kaugalingong katakos, ug kanang tawhana miadto na sa iyang panaw. **16** Dihadiha ang usa nga nakadawat sa lima ka talento milakaw ug nagpatigayon kanila, ug nakaangkon pa sa laing lima ka talento. **17** Sa samang paagi ang usa nga nakadawat sa duha ka talento nakaangkon ug laing duha. **18** Apan ang sulugoon nga nakadawat sa usa ka talento milakaw palayo, nagkalot ug bangag sa yuta, ug gitago ang salapi sa iyang agalon. **19** Karon pagkahuman sa taas nga panahon mibalik ang agalon niadtong mga sulugoon ug nakighusay uban kanila. **20** Ang sulugoon nga nakadawat sa lima ka talento miabot ug nagdala usab sa laing lima ka talento, miingon siya, 'Agalon, gihatagan mo ako ug lima ka talento. Tan-awa, nakabuhat pa ako ug dugang lima ka talento.' **21** Ang iyang agalon miingon kaniya, 'Maayong pagkabuhat, buotan ug matinud-anon nga sulugoon! Nagmatinud-anon ka sa pipila ka mga butang. Tugyanan ko ikaw sa mas daghan pa nga mga butang. Sulod didto sa kalipay sa imong agalon.' **22** Ang sulugoon nga nakadawat sa duha ka talento miabot ug miingon, 'Agalon, gihatagan mo ako ug duha ka talento. Tan-awa, nakabuhat ako ug dugang pang duha ka talento.' **23** Ang iyang agalon miingon kaniya, 'Maayong pagkabuhat, buotan ug matinud-anon nga sulugoon! Nagmatinud-anon ka man sa pipila ka mga butang. Tugyanan ko ikaw sa mas daghan pa nga mga butang. Sulod didto sa kalipay sa imong agalon.' **24** Unya ang sulugoon nga nakadawat sa usa ka talento miabot ug miingon, Agalon, nasayod ako nga ikaw usa ka istrikto nga tawo. Nagaani ikaw sa wala mo gitanom, ug nagaani ka sa wala mo gisabwag. **25** Nahadlok ako, busa nagpalayo ako ug gitagoan ang imong talento sa yuta. Tan-awa, ania dinhi ang alang kanimo.' **26** Apan mitubag ang iyang agalon ug miingon kaniya, 'Daotan ka ug tapolan nga sulugoon, nasayod ka nang daan nga ako nag-ani sa wala nako gitanom ug nagaani sa wala nako gisabwag. **27** Busa gihatag mo unta ang akong salapi ngadto sa mga maninipig, ug sa akong pagbalik madawat ko unta pagbalik ang akoa uban ang ginansiya. **28** Busa kuhaa ang talento gikan kaniya ug ihatag kini ngadto sa sulugoon nga adunay napulo ka talento. **29** Kay niadtong tanan nga

nakaangkon, pagahatagan pa—ug madagayaon pa gayod. Apan gikan sa tanan nga wala makaangkon sa bisan unsa nga butang, pagakuhaon bisan unsa nga anaa kaniya. **30** Ilabay ang walay pulos nga sulugoon didto sa gawas nga mangitngit, diin didto adunay paghilak ug pagkagot sa mga ngipon.' **31** Sa dihang moabot ang Anak sa Tawo diha sa iyang himaya ug ang tanang anghel uban kaniya, unya molingkod siya sa iyang mahimayaong trono. **32** Pagatigomon diha sa atubangan niya ang tanang kanasoran, ug lainon niya ang katawhan gikan sa usag-usa, ingon sa usa ka magbalantay nga molahi sa karnero gikan sa mga kanding. **33** Ibutang niya ang karnero didto sa iyang tuong kamot, apan ang mga kanding didto sa iyang wala. **34** Unya ang Hari nag-ingon niadtong atua sa iyang tuong kamot, 'Dali, kamo nga gipanalanginan sa akong Amahan, panunod sa gingharian nga giandam alang kaninyo gikan sa patukuranan sa kalibotan. **35** Kay ako gigutom ug gihatagan ako ninyo ug pagkaon; giuhaw ako ug gihatagan ako ninyo ug mainom; usa ako ka langyaw ug gipasulod ako ninyo; **36** hubo ako, ug gibistihan ako ninyo; masakiton ako ug giatiman ako ninyo; nabilanggo ako ug miadto kamo kanako.' **37** Unya ang matarong motubag ug mosulti, 'Ginoo, kanus-a man kami nakakita kanimo nga gigutom, ug gipakaon ka? O giuhaw ug gipainom ka? **38** Ug kanus-a man kami nakakita nga ikaw usa ka langyaw, ug gipasulod ka? O hubo ug gibistihan ka? **39** Ug kanus-a man kami nakakita kanimo nga nagsakit, o nabilanggo, ug miadto kanimo?' **40** Ug ang Hari motubag ug moingon ngadto kanila, 'Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, kung unsa ang inyong gibuhat alang sa labing ubos sa akong kaigsoonan dinhi, gibuhat ninyo kini kanako.' **41** Unya mosulti siya niadtong atua sa iyang walang kamot, 'Palayo gikan kanako, kamong tinunglo, ngadto sa walay kataposang kalayo nga giandam alang sa daotan ug sa iyang mga anghel, **(aiōnios g166)** **42** tungod kay gigutom ako apan wala kamo mohatag kanako ug pagkaon; giuhaw ako apan wala kamo maghatag kanako ug mainom; **43** usa ako ka langyaw apan wala kamo nagpasulod kanako; hubo apan wala kamo magbisti kanako; nagsakit ug nabilanggo, apan wala kamo mag-atiman alang kanako.' **44** Unya motubag usab sila ug mosulti, 'Ginoo, kanus-a man kami nakakita nga ikaw gigutom, o giuhaw, o usa ka langyaw, o hubo, o nagbalatian, o nabilanggo, ug wala moalagad kanimo?' **45** Unya motubag siya kanila ug mosulti, 'Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, unsa ang wala ninyo gibuhat alang sa mga labing ubos niini, wala ninyo gibuhat alang kanako.' **46** Moadto kini sa walay kataposan nga silot apan ang matarong didto sa kinabuhing walay kataposan." **(aiōnios g166)**

26 Miabot nga sa dihang natapos na ni Jesus kining tanan nga mga pulong, miingon siya sa iyang mga disipulo, **2** "Nasayod kamo nga human sa duha ka adlaw moabot ang adlaw sa Pagsaylo, ug ang Anak sa Tawo igatugyan aron ilansang sa krus." **3** Unya ang mga pangulong pari ug mga kadagkoan sa katawhan nagkatigom didto sa palasyo sa labawng pari, nga ginganlan ug Caifas. **4** Naghiusa silang naglaraw sa pagdakop kang Jesus sa hilom ug sa pagpatay kaniya. **5** Kay miingon sila, "Dili panahon sa pista, aron nga dili magsugod ang kagubot taliwala sa katawhan." **6** Karon samtang si Jesus anaa sa Betania sa balay ni Simon nga sanglahon, **7** samtang nagsandig siya sa kan-anan, ang usa ka babaye miduol kaniya nga adunay usa ka alabastro nga tibod sa mahalon nga pahumot, ug gibubo niya kini didto sa iyang ulo. **8** Apan sa dihang nakakita niini ang iyang mga disipulo, nasuko sila ug miingon, "Unsa man ang hinungdan niining pag-usik-usik? **9** Mahimo pa unta kining ibaligya sa dako nga kantidad ug ihatag ngadto sa mga kabos." **10** Apan si Jesus, nga nasayod niini, miingon kanila, "Nganong ginasamok man ninyo kining babaye? Kay gibuhat niya ang matahom nga butang alang kanako. **11** Kanunay ninyong gikauban ang mga kabos, apan dili ninyo ako makauban sa kanunay. **12** Kay sa dihang gibubo niya kining pahumot sa akong lawas, gibuhat niya kini alang sa akong lubong. **13** Sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, bisan asa mawali kining ebanghelyo sa tibuok kalibotan, kung unsa man ang nabuhat niini nga babaye masulti usab sa paghinumdom kaniya." **14** Unya ang usa sa napulog duha, nga ginganlan ug Judas Iskariote, miadto sa mga pangulong pari **15** ug miingon, "Unsa man ang andam ninyong ihatag kanako aron sa pagtugyan kaniya nganha kaninyo?" Nagtimbang sila ug 30 kabuok nga plata alang kaniya. **16** Sukad niadtong taknaa nangita siya ug kahigayonan sa pagtugyan kaniya ngadto kanila. **17** Karon sa unang adlaw sa tinapay nga walay igpapatubo ang mga disipulo miduol kang Jesus ug miingon, "Diin mo man kami buot mangandam alang sa pagkaon nimo sa Pagsaylo nga panihapon?" **18** Miingon siya, "Adtoa

ang usa ka tawo didto sa siyudad ug sultihi siya, 'Ang Magtutudlo nag-ingon, “Ang akong panahon haduol na. Pagabuhaton nako ang Pagsaylo dinhi sa imong balay kauban ang akong mga disipulo.” **19** Gibuhat sa mga disipulo ang gitugon ni Jesus, ug giandam nila ang pagkaon sa Pagsaylo. **20** Sa dihang miabot na ang kagabhion, milingkod siya aron mokaon kauban ang napulo ug duha ka mga disipulo. **21** Samtang nangaon sila, miingon siya, “Sa pagkatinuod moingon ako kaninyo nga ang usa kaninyo magluib kanako.” **22** Nagmasulub-on sila, ug ang matag usa nagsugod sa pagpangutana kaniya, “Sigurado nga dili ako, Ginoo?” **23** Mitubag siya, “Ang usa nga magtuslob sa iyang kamot uban kanako sa panaksan mao ang magbudhi kanako. **24** Molakaw ang Anak sa Tawo, sama sa nahisulat mahitungod kaniya. Apan alaot kanang tawhana nga pinaagi kaniya ang Anak sa Tawo budhian! Mas maayo alang nianang tawhana kung wala na lamang siya natawo.” **25** Si Judas, nga mao ang magbudhi kaniya miingon, “Ako ba kana, Rabbi?” Miingon siya kaniya, “Giingon mo na kini sa imong kaugalingon.” **26** Samtang nangaon sila, gikuha ni Jesus ang tinapay, gipanalanginan kini, ug gipikaspikas kini. Gihatag niya kini sa mga disipulo ug miingon, “Dawata, ug kaona. Mao kini ang akong lawas.” **27** Gikuha niya ang usa ka kopa ug naghatag ug pagpasalamat, ug gihatag kini kanila ug miingon, “Inom niini, kamong tanan. **28** Kay mao kini ang akong dugo sa pakigsaad nga ibubo sa kadaghanan alang sa kapasayloan sa mga sala. **29** Apan moingon ako kaninyo, dili na ako makainom pag-usab niining bunga sa paras, hangtod sa adlaw dihang moinom ako niini nga bag-o uban kaninyo didto sa gingharian sa akong Amahan.” **30** Sa dihang miawit sila ug mga alawiton, miadto sila sa Bungtod sa mga Olibo. **31** Unya si Jesus miingon kanila, “Kamong tanan karong gabhiona mabungkag tungod kanako, kay nahisulat kini, 'Pagabunalan ko ang magbalantay ug ang karnero sa panon magkatibulaag.' **32** Apan human sa akong pagkabanhaw, mag-una ako kaninyo didto sa Galilea.” **33** Apan si Pedro miingon kaniya, “Bisan kung ang tanan mopalayo tungod kanimo, dili ako mopalayo.” **34** Si Jesus miingon kaniya, “Sa pagkatinuod moingon ako kanimo, niini gayong gabhiona sa dili pa motuktugaok ang manok, ilimod mo ako sa makatulo ka higayon.” **35** Si Pedro miingon kaniya, “Bisan pa kung mamatay ako uban kanimo, dili ko ikaw ilimod.” Ug ang tanang mga disipulo misulti sa samang butang. **36** Unya si Jesus miadto uban kanila sa dapit nga gitawag ug Getsemane ug miingon sa iyang mga disipulo, “Lingkod dinhi samtang moadto ako didto aron moampo.” **37** Gidala niya si Pedro ug ang duha ka anak nga lalaki ni Zebedeo uban kaniya ug nagsugod sila sa pagkamasulub-on ug naguol. **38** Unya miingon siya kanila, “Ang akong kalag nagsubo gayod, bisan hangtod sa kamatayon. Pabilin dinhi ug pagtukaw uban kanako.” **39** Miadto siya sa unahan, mihapa, ug nag-ampo. Miingon siya, “Amahan ko, kung mahimo, tugoti kining kopa nga mosaylo gikan kanako. Apan, dili ang akong pagbuot, kondili ang imong pagbuot.” **40** Miadto siya sa iyang mga disipulo ug nakaplagan nga nangatulog sila, ug miingon siya kang Pedro, “Unsa, dili ba kamo makatukaw uban kanako bisan sa usa lamang ka oras? **41** Pagtukaw ug pag-ampo nga dili kamo madala ngadto sa tintasyon. Andam gayod ang espiritu, apan huyang ang unod.” **42** Mipalayo siya sa ikaduhang higayon ug miampo, miingon siya, “Amahan ko, kung kini dili mosaylo gawas kung imnon ko kini, ang imong kabubut-on maoy matuman.” **43** Mibalik na usab siya ug nakaplagan nga nangatulog sila, kay nagbug-at na ang ilang mga mata. **44** Unya gibiyaan niya sila pag-usab ug mipalayo. Nag-ampo siya sa ikatulo nga higayon ug gisulti ang sama nga mga pulong. **45** Unya miadto si Jesus sa mga disipulo ug miingon ngadto kanila, “Natulog ba gihapon kamo ug nagpahulay? Tan-awa, ang takna ania na, ug gibudhian na ang Anak sa Tawo ngadto sa kamot sa mga makasasala. **46** Tindog, manglakaw na kita. Tan-awa, ang usa nga maoy magbudhi kanako haduol na.” **47** Samtang nagsulti pa siya, si Judas, ang usa sa napulo ug duha, miabot. Ang dakong panon sa katawhan miabot uban kaniya gikan sa pangulong pari ug mga kadagkoan sa katawhan. Miabot sila uban ang mga espada ug mga bunal. **48** Karon ang tawo nga maoy mobudhi kang Jesus naghatag kanila ug ilhanan, nga nag-ingon, “Kung si kinsa ang akong halokan, siya na kana. Dakpa siya.” **49** Dihadiha miduol siya kang Jesus ug miingon, “Kumusta, Rabbi!” Ug gihalokan niya siya. **50** Si Jesus miingon kaniya, “Higala, buhata ang imong gianhi dinhi nga buhaton.” Unya miduol sila, gigunitan si Jesus, ug gidakop siya. **51** Tan-awa, ang usa niadtong kauban ni Jesus mituy-od sa iyang kamot, mihulbot sa iyang espada, ug mitigbas sa sulugoon sa labawng pari, ug naputol ang iyang dalunggan. **52** Unya miingon si Jesus kaniya,

“Ibalik ang imong espada sa iyang butanganan, kay
ang tanan niadtong naghulbot sa espada mahanaw
pinaagi sa espada. **53** Naghunahuna ka ba nga dili
ako makatawag sa akong Amahan, ug mopadala siya
kanako ug labaw pa sa napulo ug duha ka panon sa
mga anghel? **54** Apan unsaon unya pagkatuman sa
kasulatan, kinahanglan nga mahitabo gayod kini?” **55**
Niadtong taknaa miingon si Jesus ngadto sa panon sa
katawhan, “Migawas ba kamo uban sa mga espada
ug mga bunal aron sa pagdakop kanako sama sa
usa ka tulisan? Naglingkod ako matag adlaw didto
sa templo ug nagtudlo, ug wala ninyo ako dakpa.
56 Apan kining tanan mahitabo aron nga ang mga
sinulat sa mga propeta matuman.” Unya ang tanang
mga disipulo mibiya kaniya ug mipalayo. **57** Kadtong
nagdakop kang Jesus nangulo kaniya palayo didto
kang Caifas ang labawng pari, diin ang mga eskriba
ug ang mga kadagkoan naghiusa pagtigom. **58** Apan
si Pedro nagsunod kaniya sa halayo lamang didto
sa hawanan sa labawng pari. Miadto siya sa sulod
ug milingkod uban sa mga guwardiya aron makita
ang mahitabo. **59** Karon ang mga pangulong pari
ug ang tibuok Konseho nangita ug mga bakak nga
pagpamatuod batok kang Jesus, aron nga mabutang
nila siya sa kamatayon. **60** Apan wala gayod silay
nakaplagan nga bisan unsa, bisan tuod daghang mga
mini nga mga tigpamatuod ang miadto sa atubangan.
Apan sa kadugayan adunay duha nga miadto sa
atubangan **61** ug miingon, “Kining tawhana miingon,
'Makahimo ako sa pagguba sa templo sa Dios ug
tukoron kini pag-usab sulod sa tulo ka adlaw.'” **62**
Ang labawng pari mitindog ug miingon kaniya, “Wala
ka bay itubag? Unsa man kining ginapamatud-an nila
batok kanimo?” **63** Apan naghilom lamang si Jesus.
Ang labawng pari miingon kaniya, “Gimandoan ko
ikaw pinaagi sa buhi nga Dios, sultihi kami kung ikaw
ba ang Cristo, ang Anak sa Dios.” **64** Mitubag si
Jesus, “Giingon mo na kini sa imong kaugalingon.
Apan sultihan ko ikaw, sukad karon makakita na kamo
sa Anak sa Tawo nga molingkod sa tuong kamot sa
Gahom, ug moanhi ibabaw sa mga panganod sa
langit.” **65** Unya ang labawng pari migisi sa iyang
mga bisti ug miingon, “Nagsulti siya ug pagpasipala!
Nganong nanginahanglan pa man kita ug mga saksi?
Tan-awa, nadungog na ninyo karon ang pagpasipala.
66 Unsa man ang inyong hunahuna?” Mitubag sila
ug miingon, “Angay siya sa kamatayon.” **67** Unya
giluwaan nila ang iyang dagway ug gikulata siya,
ug gihapak siya sa palad sa ilang mga kamot, **68**
ug miingon, “Tagnaa kami, ikaw nga Cristo. Kinsa
man kadtong mihapak kanimo?” **69** Karon si Pedro
naglingkod sa gawas sa hawanan, ug ang usa ka
sulugoon nga babaye miduol kaniya ug miingon,
“Kauban ka usab ni Jesus nga taga-Galilea.” **70** Apan
gilimod niya kini sa atubangan nilang tanan, nga nag-
ingon, “Wala ako masayod kung unsa ang inyong
gipanulti.” **71** Sa dihang migawas siya ngadto sa
ganghaan, ang laing sulugoon nga babaye nakakita
kaniya ug miingon niadtong anaa didto, “Kining
tawhana kauban usab ni Jesus nga taga-Nazaret.” **72**
Ug milimod na usab siya uban sa panumpa, “Wala
ako makaila nianang tawhana.” **73** Pagkataodtaod
kadtong mga nanagtindog miduol ug miingon kang
Pedro, “Sigurado nga ikaw usab usa kanila, kay ang
imong paagi sa pagsulti maoy nagpaila kanimo.” **74**
Unya nagsugod na siya sa pagpanunglo ug nanumpa,
“Wala ako makaila nianang tawhana,” ug dihadiha
mituktugaok ang manok. **75** Nahinumdoman ni Pedro
ang mga pulong nga giingon ni Jesus, “Sa dili pa
motuktogaok ang manok ilimod mo ako sa makatulong
higayon.” Ug miadto siya sa gawas ug mihilak sa
hilabihan gayod.

27 Karon sa dihang miabot na ang kabuntagon,
ang tanang pangulong pari ug mga kadaagkoan
sa mga katawhan naglaraw batok kang Jesus aron
patyon siya. **2** Gigapos nila siya, gidala palayo,
ug gitugyan siya kang Pilato nga gobernador. **3**
Unya sa dihang si Judas, nga nagbudhi kaniya,
nakakita nga si Jesus gihukman na, nagbasol siya
ug gibalik ang 30 kabuok plata nga salapi ngadto
sa mga pangulong pari ug mga kadagkoan, **4** ug
miingon, “Nakasala ako pinaagi sa pagbudhi sa dugo
nga walay sala.” Apan miingon sila, “Unsay labot
namo? Tan-awa kana sa imong kaugalingon.” **5**
Unya gilabay niya ang mga plata nga salapi didto sa
templo, ug mipahawa, migawas ug gibitay ang iyang
kaugalingon. **6** Gipamunit sa mga pangulong pari
ang mga plata nga salapi ug miingon, “Supak kini sa
balaod nga isagol ngadto sa panudlanan, tungod kay
kini bayad sa dugo.” **7** Naghisgot sila niining butanga
ug uban sa maong salapi gipalit nila ang Uma sa
Magkukulon aron kalubngan sa mga dumuduong.
8 Kay mao kini ang hinungdan nga kining umaha
gitawag nga, “Ang uma sa dugo” hangtod karong
adlawa. **9** Unya kadtong gisulti pinaagi kang Jeremias
nga usa ka propeta natuman, nga nag-ingon, “Gikuha

nila ang 30 kabuok nga plata nga salapi, ang bili
nga gibutang kaniya sa mga tawo sa Israel, **10**
ug gihatag nila kini alang sa uma sa magkukulon,
ingon sa gimando sa Ginoo kanako." **11** Karon si
Jesus mitindog atubangan sa gobernador, ug ang
gobernador nangutana kaniya, "Ikaw ba ang hari sa
mga Judio?" Si Jesus mitubag kaniya, "Gipamulong
mo na." **12** Apan sa dihang gisumbong na siya sa
mga pangulong pari ug mga kadagkoan, wala siya
motubag. **13** Unya si Pilato nagsulti kaniya, "Wala mo
ba nadungog ang mga sumbong batok kanimo?" **14**
Apan wala siya motubag bisan usa ka pulong, busa
ang gobernador nahibulong pag-ayo. **15** Karon diha
sa kasaulogan, nabatasan kini sa gobernador nga
magpagawas ug usa ka binilanggo nga napilian sa
panon sa katawhan. **16** Nianang higayona aduna silay
mangtas nga binilanggo nga ginganlan ug Barabas. **17**
Busa sa dihang nagkatigom na sila, si Pilato nagsulti
ngadto kanila, "Kinsa man ang buot ninyo nga akong
buhian alang kaninyo? Si Barabas ba, o si Jesus
nga gitawag ug Cristo?" **18** Tungod kay nasayod siya
nga gitugyan nila siya tungod sa kasina. **19** Samtang
naglingkod siya didto sa lingkoranan sa hukmanan,
ang iyang asawa nagpadala ug pulong ngadto kaniya
ug miingon, "Dili ka manghilabot nianang walay sala
nga tawo. Kay dako ang akong pag-antos karong
adlawa diha sa damgo tungod kaniya." **20** Karon
ang mga pangulong pari ug ang mga kadagkoan
nagdani sa panon sa katawhan nga pangayoon si
Barabas, ug patyon si Jesus. **21** Ang gobernador
nangutana kanila, "Kinsa ba sa duha ang buot ninyo
nga akong buhian alang kaninyo?" Misulti sila, "Si
Barabas." **22** Nagsulti si Pilato kanila, "Unsa ba ang
akong pagabuhaton kang Jesus nga gitawag nga
Cristo?" Silang tanan nagtubag, "Ilansang siya sa
krus." **23** Ug misulti siya, "Ngano, unsa nga sayop ang
iyang nabuhat?" Apan misinggit pa sila sa makusog,
"Ilansang siya sa krus." **24** Busa sa dihang nakita ni
Pilato nga wala na siyay mabuhat bisan unsa, apan
nagsugod hinuon ang kasamok, nagkuha siya ug
tubig, nanghugas sa iyang mga kamot atubangan
sa panon sa katawhan, ug misulti, "Wala akoy sala
sa dugo niining walay sala nga tawo. Tan-awa kini
sa inyong kaugalingon." **25** Ang tanang tawo misulti,
"Hinaot nga ang iyang dugo maanaa kanamo ug sa
among mga anak." **26** Unya gibuhian niya si Barabas
ngadto kanila, apan iyang gilatos si Jesus ug gitugyan
aron ilansang siya sa krus. **27** Unya gikuha sa mga
sundalo sa gobernador si Jesus ngadto sa Praetorium
ug gitigom ang tibuok kasundalohan. **28** Gihuboan
nila siya ug gisul-oban ug dagtom pula nga kupo.
29 Unya nagbuhat sila ug tunokong purongpurong
ug gibutang kini sa iyang ulo, ug sungkod sa iyang
tuo nga kamot. Nagluhod sila sa iyang atubangan
ug nagbiaybiay kaniya, nga nag-ingon, "Ibayaw, ang
Hari sa mga Judio!" **30** Ug giluwaan nila siya, ug
gikuha ang sungkod ug gibunalan siya sa ulo. **31** Sa
dihang gibiaybiay na nila siya, gihubo nila ang kupo
kaniya ug gisul-ob ang iyang kaugalingong mga bisti,
ug gidala siya palayo aron ilansang na siya sa krus.
32 Sa dihang migawas na sila, nakita nila ang tawo
nga gikan sa Cyrene nga ginganlan ug Simon, nga
gipugos nila sa pagkuyog kanila aron makahimo sa
pagpas-an sa iyang krus. **33** Miabot sila sa dapit nga
ginganlan ug Golgota, nga nagpasabot, "Ang Dapit
sa Bagolbagol." **34** Gihatagan nila siya ug ilimnon
nga may sagol apdo. Apan sa dihang gitilawan niya
kini, wala niya giinom. **35** Sa dihang gilansang na nila
siya, gibahinbahin nila ang iyang mga bisti pinaagi
sa pagripa. **36** Ug nanglingkod sila ug nagtan-aw
kaniya. **37** Ibabaw sa iyang ulo nagbutang sila ug
sumbong batok kaniya nga mabasa, "Mao kini si
Jesus, ang hari sa mga Judio." **38** Ang duha ka tulisan
gilansang uban kaniya, ang usa anaa sa iyang tuo ug
ang usa anaa sa iyang wala. **39** Kadtong mangagi
nagbugalbugal kaniya, maglingolingo sa ilang mga
ulo **40** ug nag-ingon, "Ikaw nga moguba sa templo
ug motukod niini pag-usab sulod sa tulo ka adlaw,
luwasa ang imong kaugalingon! Kung ikaw ang Anak
sa Dios, kanaog gikan sa krus!" **41** Sa samang paagi
ang mga pangulong pari nagbiaybiay kaniya, uban
ang mga escriba ug mga kadagkoan, ug miingon,
42 "Nagluwas siya sa uban, apan dili niya maluwas
ang iyang kaugalingon. Siya mao ang Hari sa Israel.
Pasagdi siyang monaog sa krus, ug unya motuo kami
kaniya. **43** Nagsalig siya sa Dios. Pasagdi ang Dios
nga maoy moluwas kaniya karon kung pagbuot niya,
tungod kay miingon siya, 'Ako ang Anak sa Dios.'"
44 Ug ang mga tulisan nga gilansang sa krus uban
kaniya misulti usab sa samang pagtamay kaniya. **45**
Karon gikan sa ikaunom nga takna ang kangitngit
miabot sa tibuok yuta hangtod sa ika-siyam nga takna.
46 Sa pag-abot na sa ika-siyam nga takna, misinggit
si Jesus uban ang kusog nga tingog ug miingon, "Eli,
Eli, lama sabachthani?" nga nagkahulogan, "Dios
ko, Dios ko, nganong gibiyaan mo man ako?" **47** Sa

dihang nadungog kini sa pipila niadtong nagtindog didto, miingon sila, “Nagtawag siya kang Elias.” **48** Dihadiha ang usa kanila midagan ug nagkuha ug espongha, gipuno kini sa suka, gibutang sa usa ka bagakay nga sungkod, ug gihatag kini kaniya aron imnon. **49** Ang uban kanila miingon, “Biyai siya nga mag-inusara. Tan-awon nato kung si Elias moabot aron sa pagluwas kaniya.” **50** Unya si Jesus misinggit pag-usab uban ang kusog nga tingog ug nagtugyan sa iyang espiritu. **51** Tan-awa, ang kurtina sa templo nagisi sa makaduha gikan sa taas hangtod sa ubos. Ug nauyog ang kalibotan, ug nangabuak ang mga bato. **52** Nangaabli ang mga lubnganan, ug ang mga lawas sa daghang mga balaan nga mga tawo nga nangatulog gibangon. **53** Migawas sila sa mga lubnganan human sa iyang pagkabanhaw, misulod sa balaang siyudad, ug nagpakita sa daghan. **54** Karon sa dihang ang kapitan sa kasundalohan ug kadtong mga nagbantay kang Jesus nakakita sa linog ug sa mga butang nga nahitabo, nangahadlok sila pag-ayo ug miingon, “Tinuod gayod nga Anak kini sa Dios.” **55** Ang daghang mga babaye nga nagsunod kang Jesus gikan sa Galilea nga nag-atiman kaniya anaa didto naglantaw sa halayo. **56** Uban kanila si Maria Magdalena, si Maria nga inahan ni Santiago ug ni Jose, ug ang inahan sa mga anak ni Zebedee. **57** Sa pagkagabii na, miabot ang adunahan nga tawo gikan sa Arimatea, nga ginganlan ug Jose, nga usa usab ka disipulo ni Jesus. **58** Miduol siya kang Pilato ug gipangayo ang lawas ni Jesus. Unya si Pilato nagmando aron ihatag kini kaniya. **59** Gikuha ni Jose ang lawas, giputos kini ug hinlo nga linong panapton, **60** ug gibutang kini sa kaugalingon niyang bag-o nga lubnganan nga iyang gitabas ngadto sa bato. Unya giligid niya ang usa ka dakong bato ngadto sa pultahan sa lubnganan ug milakaw. **61** Atua didto si Maria Magdalena ug ang usa pa ka Maria, nga naglingkod atbang sa lubnganan. **62** Sa pagkasunod adlaw, nga mao ang adlaw human ang Pagpangandam, ang mga pangulong pari ug ang mga Pariseo nagtigom kauban ni Pilato. **63** Miingon sila, “Sir, nahinumduman namo nga sa dihang buhi pa ang malimbongon, siya miingon, 'Pagkahuman sa tulo ka adlaw mabanhaw ako pag-usab.' **64** Busa pagsugo nga ang lubnganan bantayan gayod hangtod sa tulo ka adlaw. Kay kung dili ang iyang mga disipulo moadto ug kawaton siya ug moingon sa katawhan nga, 'Nabanhaw siya gikan sa mga patay.' Ug ang ulahi nga paglingla mahimong mas labaw pa kaysa nahiuna.” **65** Si Pilato miingon kanila, “Pagkuha ug guwardiya. Lakaw ug bantayi kini pag-ayo.” **66** Busa miadto sila ug gibantayan pag-ayo ang lubnganan, gisilyohan ang bato ug gibutangan ug guwardiya.

28 Karon paglabay sa Adlaw nga Igpapahulay, samtang nagbanagbanag na padulong sa unang adlaw sa semana, si Maria Magdalena ug ang laing Maria miabot aron motan-aw sa lubnganan. **2** Tan-awa, adunay kusog nga linog, kay ang anghel sa Ginoo mikanaog gikan sa langit, miabot ug giligid ang bato, ug milingkod niini. **3** Ang iyang panagway sama sa kilat, ug ang iyang bisti sama ka puti sa nieve. **4** Ang mga guwardiya nangurog sa kahadlok ug nahimong sama sa patay nga mga tawo. **5** Ang anghel mitubag sa mga babaye ug miingon kanila, “Ayaw kahadlok, kay nasayod ako nga nangita kamo kang Jesus, nga gilansang sa krus. **6** Wala na siya dinhi, apan nabanhaw na sama sa iyang giingon. Dali ug tan-awa ang dapit diin ang Ginoo mihigda. **7** Lakaw pagdali ug sultihi ang iyang mga disipulo, 'Nabanhaw siya gikan sa mga patay. Tan-awa, moadto siya una kaninyo sa Galilea. Didto makita ninyo siya.' Tan-awa, giingnan ko na kamo.” **8** Ang mga babaye mibiya pagdali sa lubnganan uban sa kahadlok ug dakong kalipay, ug midagan aron sultihan ang iyang mga disipulo. **9** Tan-awa, si Jesus mitagbo kanila ug miingon, “Tanang pagdayeg.” Ang mga babaye miduol, migunit sa iyang tiil, ug misimba kaniya. **10** Unya miingon si Jesus kanila, “Ayaw kahadlok. Lakaw ug sultihi ang akong mga igsoon nga mobiya paingon sa Galilea. Makita nila ako didto.” **11** Karon samtang nagpadulong ang mga babaye, tan-awa, ang pipila ka mga guwardiya miadto sa siyudad ug gisultihan ang mga pangulong pari sa tanan nga nahitabo. **12** Sa dihang ang mga pari nakigtagbo sa mga kadagkoan ug naghisgot sa maong panghitabo uban kanila, gihatagan nila sa dakong kantidad nga salapi ang mga sundalo **13** ug giingnan sila, “Ingna ang uban, 'ang mga disipulo ni Jesus miabot sa kagabhion ug mikawat sa iyang lawas samtang nangatulog kami.' **14** Kung kining maong balita makaabot ngadto sa gobernador, danihon namo siya ug kuhaon ang bisan unsang kabalaka gikan kaninyo.” **15** Busa gikuha sa mga sundalo ang salapi ug gibuhat ang gitugon kanila. Kining maong balita mikaylap taliwala sa mga Judio ug nagpadayon hangtod karong adlawa. **16** Apan ang napulo ug usa ka mga disipulo nangadto

sa Galilea, ngadto sa bukid nga giingon ni Jesus kanila. **17** Sa dihang nakita nila siya, gisimba nila siya, apan ang pipila nagduhaduha. **18** Si Jesus miduol kanila ug nakigsulti kanila ug miingon, “Ang tanang kagahom gihatag kanako sa langit ug sa yuta. **19** Busa panglakaw kamo ug paghimo ug mga disipulo sa tanang kanasoran. Bawtismohi sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Balaang Espiritu. **20** Tudloi sila sa pagtuman sa tanang butang nga akong gisugo kaninyo. Ug tan-awa, ako mag-uban kaninyo sa kanunay, bisan sa kataposan sa kalibotan.” **(aiōn g165)**

Marcos

1 Mao kini ang sinugdanan sa ebanghelyo ni Jesu-Cristo, ang Anak sa Dios. **2** Ingon sa nahisulat sa Isaias ang propeta, “Tan-awa, akong ipadala ang akong mensahero sa imong atubangan, ang usa nga moandam sa imong agianan. **3** “Ang tingog sa usa ka tawo nagtawag ngadto sa kamingawan, 'Himoa nga andam ang dalan sa Ginoo, Himoa ang iyang agianan nga tul-id.'” **4** Sa pag-abot ni Juan, siya nangbawtismo didto sa kamingawan ug nagwali sa pagbawtismo sa paghinulsol alang sa kapasayloan sa mga sala. **5** Ang tanang nasod sa Judea ug ang tanang mga tawo sa Jerusalem miadto kaniya. Sila gibawtismohan pinaagi kaniya didto sa Suba sa Jordan, samtang nagsugid sila sa ilang mga sala. **6** Nagsul-ob si Juan ug sapot nga balahibo sa kamelyo, aduna siyay panit nga bakos sa iyang hawak, ug mikaon siya ug mga dulon ug ihalas nga dugos. **7** Nagwali siya ug nag-ingon, “Ang usa ka tawo moabot sunod kanako nga mas gamhanan pa kay kanako, ug dili ako takos bisan pa sa pagyukbo aron sa paghubad sa hikot sa iyang sandalyas. **8** Ako magabawtismo kaninyo sa tubig, apan siya magabawtismo kaninyo sa Balaang Espiritu.” **9** Nahitabo niadtong mga adlawa nga si Jesus niabot gikan sa Nazaret sa Galilea, ug siya gibawtismohan pinaagi ni Juan didto sa Suba sa Jordan. **10** Sa nihaw-as na si Jesus sa tubig, nakita niya ang kalangitan nga naabli ug ang Espiritu mikunsad kaniya sama sa salampati, **11** samtang ang tingog migawas sa kalangitan, “Ikaw ang akong pinalanggang anak. Nahimuot kaayo ako kanimo.” **12** Unya ang Espiritu diha-diha nagpugos kaniya sa pagpagawas ngadto sa kamingawan. **13** Siya atua sa kamingawan sa 40 ka mga adlaw, ug siya gitintal ni Satanas. Uban siya sa mga ihalas nga mga mananap, ug ang mga anghel nag-alagad sa iyang mga gikinahanglan. **14** Karon human gidakop si Juan, si Jesus niabot ngadto sa Galilea ug gimantala ang ebanghelyo sa Dios, **15** ug nag-ingon, “Ang takna natuman na, ug ang gingharian sa Dios haduol na. Paghinulsol ug tuohi ang ebanghelyo.” **16** Ug paglabay sa daplin sa dagat sa Galilea, nakita niya si Simon ug Andres ang igsoong lalaki ni Simon nga nag-itsa sa pukot ngadto sa dagat, kay sila mangingisda man. **17** Si Jesus miingon kanila, “Sunod kanako, ug himoon ko kamo nga mangingisda sa mga tawo.” **18** Diha-diha ilang gibiyaan ang ilang mga pukot ug misunod kaniya. **19** Sa paglakaw ni Jesus sa unahan, nakita niya si Santiago ang anak nga lalaki ni Sebedeo ug si Juan ang iyahang igsoon nga lalaki; atua sila sa balangay nga nanagtapak sa mga pukot. **20** Gitawag dayon niya sila; gibiyaan nila ang ilang amahan nga si Sebedeo sa balangay kauban ang sinuholan nga mga sulugoon, ug misunod sila kaniya. **21** Ug sa pag-adto sa Capernaum, diha-diha sa Adlaw nga Igpapahulay misulod siya sa sinagoga ug nanudlo. **22** Nahibulong sila sa iyang pagtulon-an, tungod kay siya nagtudlo kanila ingon sa usa nga adunay katungod ug dili sama sa mga manunulat sa balaod. **23** Unya didto sa ilang sinagoga may usa ka tawo nga adunay dili hinlo nga espiritu. Misinggit siya, **24** “Unsay mahimo namo kanimo, Jesus nga taga-Nazaret? Mianhi ka ba aron sa pagdaot kanamo? Nasayod ako kung si kinsa ka. Ikaw ang usa nga Balaan sa Dios!” **25** Gibadlong ni Jesus ang demonyo ug miingon, “Paghilom ug gawas diha kaniya!” **26** Pagkahuman ang dili hinlo nga espiritu nagpalukapa kaniya, ang dili hinlo nga espiritu misinggit uban sa kusog nga tingog ug migawas gikan kaniya. **27** Ang tanang tawo nangahibulong, busa nagpangutan-anay sila sa usag-usa, “Unsa kini? Usa ka bag-o nga pagtulon-an nga adunay kagahom! Iyang gimandoan bisan ang dili hinlo nga mga espiritu, ug sila mituo kaniya.” **28** Diha-diha ang mga balita mahitungod kaniya migawas bisan asa ngadto sa tanang rehiyon nga nakapalibot sa Galilea. **29** Diha-diha pagkahuman nila ug biya sa sinagoga, miadto sila sa balay ni Simon ug Andres, uban kang Santiago ug Juan. **30** Karon ang ugangang babaye ni Simon naghigda tungod sa sakit nga hilanat. Diha-diha dayon ilang gisultihan si Jesus mahitungod kaniya. **31** Busa miadto siya, gigunitan niya ang kamot, ug gipatindog niya; ang hilanat mibiya kaniya, ug siya nagsugod sa pag-alagad kanila. **32** Sa dihang gabii na, human misalop ang adlaw, ilang gidala ngadto kaniya ang tanang mga masakiton o gisudlan ug mga demonyo. **33** Ang tibuok siyudad nagtapok tanan sa pultahan. **34** Giayo niya ang daghang mga masakiton uban sa mga nagkalain-laing mga balatian, ug gihinginlan ang daghang mga demonyo. Apan wala niya tugoti ang mga demonyo sa pagsugilon tungod kay sila nakaila kaniya. **35** Sayo kaayo siya nibangon samtang ngitngit pa; mibiya siya ug miadto sa awaaw nga dapit, ug nag-ampo siya didto. **36** Si Simon ug kadtong uban niya nangita kaniya. **37** Ila siyang nakaplagan,

ug miingon sila ngadto kaniya, “Ang tanan nangita kanimo.” **38** Miingon siya, “Moadto kita sa laing dapit, gawas ngadto sa palibot sa lungsod, aron ako magwali usab didto. Mao kana ang akong gianhi dinhi aron sa pagbuhat.” **39** Miadto siya sa tibuok Galilea, nagwali siya didto sa ilang mga sinagoga ug iyang gihinginlan ang mga demonyo. **40** Usa ka sanglahon ang miadto kaniya; siya nagpakiluoy kaniya samtang siya nagluhod. Siya miingon kaniya, “Kung buot nimo, mamahimo mo akong hinloan.” **41** Mibati ug kaluoy, gituy-od ni Jesus ang iyang kamot ug gihikap siya, nga nag-ingon ngadto kaniya, “Buot ako. Mahinlo ka.” **42** Diha-diha ang sangla mibiya kaniya, ug nahimo siya nga hinlo. **43** Si Jesus higpit nga nagpasidaan kaniya ug gipadala dayon siya sa layo, **44** miingon si Jesus ngadto kaniya, “Siguroha nga dili ka manugilon ngadto sa uban, apan lakaw, ipakita ang imong kaugalingon ngadto sa pari, ug ihalad ang mga butang alang sa imong pagkahinlo nga gimando ni Moises, isip pagpamatuod ngadto kanila.” **45** Apan migawas siya ug nagsugod sa pagsulti sa tanan. Ang tawo nagpakuyanap pag-ayo sa pulong mao nga si Jesus dili na gawasnon sa pag-adto sa mga lungsod; kinahanglan siya nga magpabilin didto sa kamingawan nga mga dapit aron ang mga tawo mo-adto kaniya gikan sa bisan asa.

2 Sa dihang mibalik si Jesus sa Capernaum human sa pipila ka mga adlaw, ang mga tawo didto nakadungog nga siya naa sa balay. **2** Busa daghan kaayo ang nagtapok nga didto wala nay luna alang kanila sa sulod, wala bisan sa palibot sa pultahan. Si Jesus mitudlo sa pulong ngadto kanila. **3** Ang pipila miabot ngadto kang Jesus ug nagdala sa paralisado nga tawo; upat ka mga tawo ang nagdayong kaniya. **4** Sa dihang sila dili makaduol tungod sa mga panon, ilang gihawa ang atop sa taas kung asa siya nagbarog. Sa dihang sila nagkalot ug bangag niini, ilang gipaubos ang higdaanan kung asa ang paralisado nga tawo naghigda. **5** Sa pagkakita sa ilang pagtuo, si Jesus miingon ngadto sa paralisado nga tawo, “Anak, ang imong mga sala napasaylo na.” **6** Apan adunay pipila sa mga iscriba nga naglingkod didto nga nangatarongan sa ilang mga kasingkasing, **7** “Giunsa niining tawo sa pagsulti niining paagiha? Siya nagpasipala! Kinsa ang makapasaylo sa mga sala apan ang Dios lamang?” **8** Dihadiha si Jesus, nga nasayod sa iyang espiritu kung unsa ang ilang gihunahuna sulod sa ilang mga kaugalingon, miingon ngadto kanila, “Nganong kamo naghunahuna niini sa inyong mga kasingkasing? **9** Unsa ang mas sayon sa pag-ingon ngadto sa paralisado nga tawo, 'Ang imong mga sala napasaylo na' o sa pag-ingon nga 'Barog, dad-a ang imong higdaanan, ug lakaw'? **10** Apan aron kamo masayod nga ang Anak sa Tawo adunay katungod sa kalibotan aron sa pagpasaylo sa mga sala,” siya miingon ngadto sa paralitiko, **11** “Ako moingon kanimo, barog, dad-a ang imong banig, ug pauli sa imong balay.” **12** Siya mibarog ug dihadiha gidala ang banig, ug migawas sa balay sa atubangan nilang tanan. Busa silang tanan nahibulong ug naghatag sa paghimaya ngadto sa Dios, ug sila miingon, “Kami wala nakakita sa bisan unsa nga sama niini.” **13** Siya miadto pag-usab sa linaw, ug ang tanan nga panon miadto kaniya, ug siya nagtudlo kanila. **14** Sa iyang paglabay, iyang nakita si Levi nga anak ni Alpheus, nga naglingkod sa dapit nga bayranan ug buhis ug siya miingon kaniya, “Sunod kanako.” Siya mibarog ug misunod kaniya. **15** Samtang si Jesus nagkaon sa balay ni Levi, daghan ang kobrador ug buhis ug makasasala nga mga tawo nga nagkaon uban ni Jesus ug sa iyang mga disipulo, tungod kay daghan ang nagsunod kaniya. **16** Sa dihang ang mga iscriba, nga mga Pariseo, nakakita nga si Jesus nagkaon uban sa mga makasasala nga mga tawo ug kobrador ug buhis, sila miingon sa iyang mga disipulo, “Nganong siya nagkaon man uban sa mga kubrador ug buhis ug makasasala nga mga tawo?” **17** Sa dihang si Jesus nakadungog niini siya miingon ngadto kanila, “Ang mga tawo nga lig-on ug lawas dili manginahanglan ug mananambal; kadto lamang mga tawo nga nagsakit ang nanginahanglan niini. Ako wala moanhi aron tawgon ang mga matarong nga tawo, apan sa makasasala nga mga tawo.” **18** Ang disipulo ni Juan ug ang mga Pariseo nagpuasa. Sila miabot ug miingon kaniya, “Nganong ang mga disipulo ni Juan ug ang mga disipulo sa mga Pariseo nagpuasa, apan ang imong mga disipulo wala magpuasa?” **19** Si Jesus miingon ngadto kanila, “Mahimo ba nga ang abay sa kasal magpuasa samtang ang pamanhonon uban pa kanila? Samtang anaa pa ang pamanhonon uban kanila sila dili makapuasa. **20** Apan ang mga adlaw moabot nga ang pamanhonon pagakuhaon gikan kanila, ug niadtong mga adlawa, sila magpuasa. **21** Walay tawo motahi ug bag-o nga panapton ngadto sa daan nga panapton, tungod kay ang tapak magisi gikan sa daan, ug mosamot pa ang pagkagisi niini.

22 Walay tawo nga mobutang ug bag-o nga bino
ngadto sa daang sudlanan nga panit, kung iya kanang
buhaton ang bino makagisi sa mga panit ug ang bino
mayabo, ug ang sudlanan nga panit usab. Hinuon,
ibutang ang bag-o nga bino ngadto sa bag-o nga
sudlanan nga panit." 23 Sa Adlaw nga Igpapahulay si
Jesus miadto sa pipila ka mga kaumahan sa lugas,
ug ang iyang mga disipulo nagsugod sa pagpangutlo
sa mga lugas ug gikaon kini. 24 Ug ang mga Pariseo
miingon kaniya, "Tan-awa, nganong sila nagabuhat
ug butang nga dili subay sa balaod nga buhaton sa
Adlaw nga Igpapahulay?" 25 Siya miingon ngadto
kanila, "Wala ba ninyo nabasa kung unsa ang gibuhat
ni David sa dihang siya nanginahanglan ug gigutom,
siya ug ang mga tawo nga kauban niya? 26 Giunsa
niya pag-adto sa balay sa Dios kadtong si Abiatar pa
ang labaw nga pari, ug siya mikaon sa tinapay sa
atubangan, diin kini supak sa balaod nga mokaon
ang si bisan kinsa gawas sa mga pari; apan iyang
gihatag ang pipila niini niadtong mga kauban niya?"
27 Si Jesus miingon, "Ang Adlaw nga Igpapahulay
gibuhat alang sa mga tawo, dili nga ang mga tawo
alang sa Adlaw nga Igpapahulay. 28 Busa ang Anak
sa Tawo Ginoo usab sa Adlaw nga Igpapahulay."

3 Usab si Jesus naglakaw paingon sa sinagoga,
ug ang tawo nga mikupos ang kamot atua. 2
Milantaw sila kaniya aron tan-awon kung iya ba
siyang ayohon sa Adlaw nga Igpapahulay. Nangita
sila ug hinungdan aron pasanginlan siya sa sayop
nga binuhatan. 3 Nag-ingon si Jesus ngadto sa tawo
nga mikupos ang kamot, "Bangon ug tindog dinhi sa
taliwala sa kadaghanan." 4 Unya miingon siya ngadto
sa mga tawo, "Kini ba subay sa balaod nga magbuhat
ug maayo sa Adlaw nga Igpapahulay o magbuhat
ug makadaot; aron sa pagluwas sa kinabuhi, o sa
pagpatay?" Apan nanghilom sila. 5 Mitan-aw siya
sa palibot ngadto kanila nga anaay kasuko, uban
ang kasubo sa katig-a sa ilang kasingkasing, ug siya
nagsulti ngadto sa tawo, "Ituy-od ang imong kamot."
Gituy-od niya kini ug gipahiuli ni Jesus ang iyang
kamot. 6 Dihadiha dayon ang Pariseo migawas ug
nagpatigayon ug panagtigom uban sa mga sakop ni
Herodes, ug sila naglaraw batok kaniya nga patyon
siya. 7 Unya si Jesus mipalayo uban sa iyang mga
disipulo ngadto sa dagat. Ug ang dako nga panon
sa katawhan misunod gikan sa Galilea ug Judea, 8
gikan sa Jerusalem, Edumea ug unahan sa Jordan,
ug palibot sa Tiro ug Sidon. Ang dako nga panon sa
katawhan nakadungog sa tanan nga iyang nabuhat,
ug sila miadto kaniya. 9 Nagsulti siya sa iyang mga
disipulo nga andamon ang balangay alang kaniya
tungod kay ang duot sa panon baga kaayo, tingali
madat-ogan nila siya. 10 Daghan ang iyang naayo,
daghan kaayo nga ang tanan nga adunay mga
balatian miduot pag-ayo kaniya; nagalaom sila nga
makahikap lang unta kaniya. 11 Sa matag higayon
nga ang mga mahugaw nga mga espiritu makakita
kaniya, mangatumba sila sa iyang atubangan ug
mosinggit, ug moingon sila, "Ikaw ang Anak sa Dios."
12 Gimandoan niya sila ug hugot nga dili siya ipaila.
13 Mitungas siya ngadto sa bungtod, ug gitawag
niya kadtong buot niya, ug sila miadto kaniya. 14
Gipili niya ang Napulog Duha (nga iyang ginganlan
nga mga apostoles), aron nga sila mahimo nga
makauban niya ug siya mahimong magpadala kanila
aron sa pagwali, 15 ug aron makabaton ug katungod
nga mohingilin sa mga demonyo. 16 Iyang gipili
ang Dapulog Duha: ngadto kang Simon nga iyang
gihatagan ug pangalan nga Pedro; 17 Si Santiago
ang anak ni Sebedeo, ug si Juan ang igsoon nga
lalaki ni Santiago (nga iyang gihatagan ug ngalan nga
Boanerges, nga mao, ang mga anak sa dalugdog);
18 ug si Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas,
Santiago ang anak ni Alfeo, Tadeo, si Simon nga
Patriyota, 19 ug si Judas Iscariote, nga magbudhi
kaniya. 20 Unya miuli siya sa balay, ug ang panon
sa katawhan nagtigom pag-usab busa dili na sila
makahimo bisan sa pagkaon. 21 Sa dihang ang iyang
pamilya nakadungog mahitungod niini, migawas sila
aron sa pagdakop kaniya, tungod sila nag-ingon,
"Wala na siya sa maayong panghunahuna." 22 Ang
mga manunulat sa balaod nga milugsong gikan sa
Jerusalem nag-ingon, "Siya gisudlan ni Beelzebul,"
ug, "Pinaagi sa magmamando sa mga demonyo
iyang gihinginlan ang mga demonyo." 23 Gitawag
sila ni Jesus ngadto kaniya ug miingon kanila sa
mga sambingay, "Unsaon ni Satanas paghingilin kang
Satanas? 24 Kung ang gingharian nabahin batok
sa iyang kaugalingon, kana nga gingharian dili na
makatindog. 25 Kung ang balay nabahin batok sa ilang
kaugalingon, kana nga balay dili gayod makahimo
sa pagtindog. 26 Kung si satanas mobarog batok sa
iyang kaugalingon ug mabahin, dili siya makahimo sa
pagtindog, apan moabot ang kataposan. 27 Apan
walay bisan usa nga makasulod ngadto sa balay
sa kusgan nga tawo ug kawaton ang iyang mga

kabtangan nga dili hiktan una ang kusgan nga tawo. Unya kawaton niya ang iyang mga kabtangan gikan sa iyang balay. **28** Sultihan ko kamo sa tinuod, ang tanang mga sala sa mga tawo mahimong mapasaylo, bisan ang tanang pagpasipala nga ilang gipasipala; **29** apan kung kinsa kadtong magpasipala batok sa Balaang Espiritu dili makaangkon sa kapasayloan, apan kana nga tawo hukman hangtod sa walay kataposang sala." **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** Nagsulti niini si Jesus tungod kay nag-ingon sila, "Aduna siyay mahugaw nga espiritu." **31** Ang iyang inahan ug iyang mga igsoon nga lalaki miabot ug sila mitindog sa gawas. Nagpadala sila alang kaniya ug gitawag nila siya. **32** Ang panon nanglingkod palibot kaniya, ug nakigsulti sila kaniya, "Ang imong inahan ug mga igsoon nga lalaki anaa sa gawas, ug buot nila nga masayod kung asa ka." **33** Gitubag niya sila, "Kinsa ang akong inahan ug akong mga igsoon nga lalaki?" **34** Mitan-aw siya sa palibot niadtong nanglingkod palibot kaniya ug nag-ingon, "Tan-awa, ania ang akong inahan ug akong mga igsoon nga lalaki! **35** Kay kung kinsa kadtong nagbuhat sa kabubut-on sa Dios, kana nga tawo mao ang akong igsoon nga lalaki, igsoon nga babaye, ug inahan."

4 Unya siya nagsugod na usab sa pagtudlo daplin sa lanaw. Usa ka dako kaayo nga panon sa katawhan nagtigom mialirong kaniya, busa misakay siya ngadto sa usa ka sakayan ug gituklod ngadto sa lanaw, ug milingkod siya niini. Ang tanang panon anaa sa daplin sa tubig sa baybay. **2** Nagtudlo siya kanila ug daghang mga butang pinaagi sa mga sambingay, ug sa iyang pagtudlo, miingon siya kanila: **3** "Paminaw, ang magpupugas miadto alang sa pagpugas. **4** Samtang siya nagpugas, ang ubang mga binhi nangahulog sa dalan, ug ang mga langgam miabot ug mituka kanila. **5** Ang ubang mga binhi nahulog sa kabatoan, kung diin wala kaayo'y yuta. Dihadiha sila miturok, tungod ang yuta dili lawom. **6** Apan sa dihang ang adlaw misubang, nangalawos sila tungod kay sila wala makagamot, ug sila nangalaya. **7** Ang ubang mga binhi nahulog taliwala sa tunokong mga tanom. Ang tunokong mga tanom mitubo ug naglumos kanila. Kana nga binhi wala mibunga ug lugas. **8** Ang ubang mga binhi nahulog ngadto sa maayong yuta ug mihatag ug lugas sa pagturok ug pagtubo niini. Kana nga binhi mibunga ang uban 30, uban 60, ug ang uban 100 ka pilo kung unsa ang natanom." **9** Siya miingon, "Si bisan kinsa nga adunay igdulongog aron mamati, tugoti siyang magpatalinghog." **10** Sa dihang si Jesus nag-inusara, kadtong suod kaniya ug kauban ang napulo ug duha nangutana kaniya mahitungod sa mga sambingay. **11** Siya miingon ngadto kanila, "Kaninyo gihatag ang mga kahibulongan sa gingharian sa Dios. Apan sambingay lamang alang niadtong tanan nga anaa sa gawas, **12** aron nga sa dihang sila motan-aw, oo sila makakita, apan dili makakat-on, ug aron nga sa dihang sila maminaw, oo sila makadungog, apan dili makasabot, o kaha sila mobalik ug ang Dios mopasaylo kanila." **13** Siya miingon, "Wala ba kamo makasabot niini nga sambingay? Unsaon unya ninyo pagkasabot sa uban pa nga mga sambingay? **14** Ang magpupugas nagpugas sa pulong. **15** Mao kini ang mga nahulog sa daplin sa dalan, diin ang pulong napugas. Sa pagkadungog nila niini, dihadiha dayon miabot si Satanas ug mikuha sa pulong nga gipugas kanila. **16** Mao kini ang mga napugas sa batoon nga yuta, nga sa pagkadungog nila sa pulong, dihadiha dayon nagdawat niini uban ang kalipay; **17** Sila wala makagamot sa ilang kaugalingon, apan naglahutay lamang sa makadiyot; unya, sa dihang mipatigbabaw ang pagsulay o paglutos tungod sa pulong, sila mapandol dayon. **18** Ang uban mao kadtong napugas taliwala sa tunokong mga tanom. Kini ang mga nakadungog sa pulong, **19** apan ang kahangawa sa kalibotan, ang pagkamalimbongon sa mga bahandi, ug ang mga tinguha alang sa ubang mga butang, misulod ug milumos sa pulong, ug nahimo kining dili mabungahon. **(aiōn g165)** **20** Kadtong napugas sa maayong yuta, mao kadto ang nakadungog sa pulong ug nagdawat niini ug naghatag kini sa bunga, ang uban 30, ug uban 60, ug ang uban 100 ka pilo kung unsa ang natanom." **21** Si Jesus miingon kanila, "Magdala ba kamo ug lampara sa sulod sa balay aron ibutang kini ilalom sa usa ka basket, o ilalom sa higdaanan?" Dad-on ninyo kini sa sulod ug ibutang ninyo sa usa ka patunganan sa lampara. **22** Kay walay gitagoan, nga dili mahibaloan, ni ang tanang butang nga natago, nga dili madayag sa kahayag. **23** Kung bisan kinsa ang adunay igdulungog sa pagpamati, magpatalinghog siya." **24** Siya miingon kanila, "Matnguni kung unsa ang inyong nadungog, kay ang sukdanan nga inyong gamiton, mao ang sukdanan nga madawat ninyo; ug mas labaw pa ang inyong makuha. **25** Tungod kay si bisan kinsa ang anaa, pagahatagaan pa siya ug labaw pa, ug si bisan kinsa ang nawad-an, gikan kaniya pagakuhaon

bisan pa kung unsa ang naangkon niya." **26** Si Jesus
miingon, "Ang gingharian sa Dios sama sa usa ka
tawo nga nagpugas sa mga binhi sa yuta. **27** Matulog
siya ug mobangon, gabii ug adlaw; ug ang binhi
manalinsing ug mitubo, bisan wala siya makabalo
kung giunsa. **28** Ang yuta mamunga ug lugas sa
iyang kaugalingon, mahauna ang dahon, unya ang
uhay, unya ang matimgas nga lugas nga anaa sa
uhay. **29** Apan sa dihang ang lugas mahinog na,
dihadiha dayon gipagawas niya ang garab tungod
kay ang ting-ani miabot na." **30** Siya miingon, "Sa
unsa nato ikatandi ang gingharian sa Dios ug unsa
ang sambingay nga mahimo natong gamiton aron
sa pagpasabot niini? **31** Sama kini sa usa ka liso sa
mustasa, nga sa dihang ipugas kini mao kini ang
pinakagamay sa tanang mga liso nga gipugas sa
yuta. **32** Apan sa dihang gitanom na kini, mitubo
kini ug nahimong labing dako labaw sa tanang mga
tanom sa tanaman. Maghatag kini sa dagkong mga
sanga, bisan gani ang mga langgam sa kalangitan
makahimo sa ilang mga salag ilalom sa landong
niini." **33** Uban sa daghang mga sambingay nga sama
niini gisulti niya ang pulong ngadto kanila, hangtod
nga makahimo pa sila sa pagpatalinghog. **34** Apan
wala siya magsulti kanila nga dili pinaagi sa usa ka
sambingay. Apan sa tago gipasabot niya ang tanang
mga butang sa iyang kaugalingong mga disipulo.
35 Nianang adlawa, sa pag-abot sa kagabhion, siya
miingon kanila, "Mangadto kita sa tabok." **36** Busa
gibiyaan nila ang panon. Ang mga disipulo nagdala
kang Jesus uban kanila, sanglit atua na siya sa
sakayan. Ang ubang mga sakayan uban usab kaniya.
37 Nagsugod didto ang usa ka mapintas nga unos
inubanan sa paghangin, ug ang mga balod miguba
sa sakayan, ug ang sakayan hapit na mapuno sa
tubig. **38** Apan si Jesus sa iyang kaugalingon anaa sa
ulin, natulog nga nagaunlan. Gipukaw nila siya, nga
nag-ingon, "Magtutudlo, wala ka bay pagpakabana
nga hapit na kita mangamatay?" **39** Mibangon siya,
gibadlong ang hangin, ug miingon ngadto sa dagat,
"Hilom, paghunong." Ug ang hangin mihunong, ug
adunay usa ka dakong kalinaw didto. **40** Siya miingon
kanila, "Nganong nangahadlok man kamo? Wala pa
ba gihapon kamoy pagtuo?" **41** Napuno sila sa dakong
kahadlok ug sila miingon sa usag-usa, "Kinsa man
kini, nga bisan ang hangin ug ang dagat nagatuman
man kaniya?"

5 Miabot sila sa tabok sa lanaw, sa rehiyon sa
Gerasenhon. **2** Sa dihang si Jesus mihaw-as sa
bangka, ang usa ka tawo nga adunay hugaw nga
espiritu mitagbo kaniya. Migawas siya gikan sa mga
lubnganan. **3** Ang tawo nagpuyo sa mga lubnganan.
Wala na gayoy makapugong kaniya, bisan pa gani
ang kadena. **4** Siya kaniadto kanunay gigapos sa
mga kadena ug mga puthaw sa iyang tiil. Gibugto niya
ang mga kadena ug ang puthaw nabungkag. Walay
bisan usa nga kusgan ang makapugong kaniya. **5**
Matag gabii ug adlaw sa mga lubnganan ug sa mga
kabukiran, nagasinggit siya ug iyang ginasamaran
ang iyang kaugalingon sa hait nga mga bato. **6** Sa
dihang iyang nakita si Jesus sa layo, midagan siya
ngadto kaniya ug miluhod sa iyang atubangan. **7**
Nagsinggit siya sa makusog nga tingog, "Unsa ang
akong buhaton diha kanimo, Jesus, Anak sa Labing
Hataas nga Dios? Nagpakiluoy ako kanimo sa ngalan
sa Dios, ayaw ako paantosa." **8** Tungod kay si Jesus
nag-ingon kaniya, "Gawas diha sa tawo, ikaw nga
mahugaw nga espiritu." **9** Siya nangutana kaniya,
"Unsay ang imong ngalan?" Siya mitubag kaniya,
"Akong ngalan kasundalohan, tungod kay daghan
kami." **10** Nagpakiluoy siya kaniya sa makadaghan
nga higayon nga dili sila ipagawas sa maong rehiyon.
11 Karon ang dakong pundok sa mga baboy nagkaon
didto sa bungtod. **12** Sila nanghangyo kaniya, sa
pag-ingon, "Ipadala kami ngadto sa mga baboy;
tugoti kami nga makasulod kanila." **13** Siya nagtugot
kanila sa pagbuhat niana. Ang mga mahugaw nga
mga espiritu migawas ug misulod sa mga baboy,
ug nagdalidali sila palugsong sa bungtod ngadto
sa lanaw. Adunay mga 2, 000 ka mga baboy ang
nangalunod sa lanaw. **14** Ang mga tawo nga nag-
atiman sa mga baboy midagan ug nagsumbong
ngadto sa siyudad ug sa kabukiran kung unsa ang
nahitabo, ug daghan ang mga tawo ang nangadto
aron sa pagtan-aw kung unsa ang nahitabo. **15**
Miadto sila kang Jesus, ug sa dihang ilang nakita
nga naglingkod didto ang tawo nga gigamhan sa
mga demonyo, nakasinina ug anaa na sa iyang
maayong panghunahuna—ang tawo nga adunay
mga kasundalohan sa mga demonyo—ang mga tawo
nangahadlok. **16** Kadtong nakakita kung unsa ang
nahitabo ngadto sa tawo nga gigamhan sa mga
demonyo nag-ingon niadtong nangabot kung unsa
ang ilang nakita, ug ila usab gisulti ang mahitungod
sa mga baboy. **17** Kadtong katawhan nga naabot

didto nanghangyo kang Jesus nga mobiya sa ilang rehiyon. **18** Ang tawo nga gigamhan kaniadto sa demonyo miduol kang Jesus sa dihang mosakayay na sila sa bangka, nga hapit na mobiya. Ang tawo naghangyo kaniya kung mahimo ba nga mokuyog kaniya. **19** Si Jesus wala nagtugot nga siya mouban kanila, apan nag-ingon. "Pauli sa imong panimalay ug sa imong katawhan, ug ingna sila nga ang Ginoo nagpamuhat kanimo, ug unsang kaluoy ang gipatagamtam kanimo." **20** Busa ang tawo mibiya ug iyang gimantala sa Decapolis kung unsa ang gibuhat ni Jesus kaniya. Ug silang tanan natingala. **21** Sa dihang si Jesus mitabok balik sa bangka sa pikas tampi, ang dakong panon sa katawhan nag-alirong kaniya, ug nagtindog siya sa daplin sa lanaw. **22** Usa ka pangulo sa sinagoga, usa ka tawo nga ginganlan ug Jairus, sa dihang nakit-an niya si Jesus, mihapa siya sa tiilan ni Jesus. **23** Nagpakiluoy siya sa makadaghan nga higayon, nga nag-ingon, "Ang akong gamay nga anak nga babaye hapit na mamatay. Nagpakiluoy ako kanimo, kuyog kanako ug itapion ang imong kamot sa iyaha aron siya maulian ug mabuhi." **24** Si Jesus miuban kaniya ug ang baga nga panon sa katawhan misunod kaniya, ug nagdutdot palibot kaniya. **25** Karon adunay usa ka babaye nga nag-antos sa dugo nga naggawas kaniya sulod sa dose ka tuig. **26** Hilabihan ang iyang pag-antos sa pagpa-atiman sa daghan mga mananambal. Gigasto niya ang tanan niyang salapi aron siya mamaayo. Apan wala gayod siya naayo, hinuon misamot pa. **27** Iyang nadunggan ang balita mahitungod kang Jesus. Busa nagsunod siya kaniya samtang naglakaw siya ngadto sa dakong panon, ug iyang gigunitan ang iyang kupo. **28** Kay siya miingon, "Kung ako lang magunitan ang iyang bisti, ako mamaayo." **29** Sa dihang siya naggunit kaniya, ang pagdugo miundang, ug nabati niya sa iyang kaugalingon nga naayo siya sa iyang balatian. **30** Nasayran ni Jesus sa iyang kaugalingon nianang tungora nga adunay gahom nga migawas gikan kaniya, ug milingi siya sa panon sa katawhan ug nangutana, "Kinsa man ang migunit sa akong bisti?" **31** Ang iyang mga tinun-an nag-ingon kaniya, "Imong nakita nga ang mga panon sa katawhan nagdutdot kanimo, ug moingon ka, 'Kinsa ang migunit kanako?'" **32** Apan si Jesus mitan-aw sa palibot aron iyang makita kung kinsa ang nagbuhat niini. **33** Ang babaye nasayod kung unsa ang nahitabo kaniya, ug busa miduol siya ngadto kaniya nga adunay kahadlok ug nangurog ug mihapa sa atubangan ni Jesus ug gisulti niya ang tanang kamatuoran. **34** Siya miingon kaniya, "Babaye, ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo. Lakaw uban ang kalinaw ug mamahimsog ka, gawasnon ka gikan sa imong balatian." **35** Samtang nag-istorya siya kaniya, ang mga tawo miabot gikan sa balay sa pangulo sa sinagoga, nga nag-ingon, "Ang imong anak nga babaye namatay na. Nganong hasolon pa man ang magtutudlo?" **36** Apan sa dihang iyang nadunggan kung unsa ang ilang giingon, si Jesus miingon sa pangulo sa sinagoga, "Ayaw kahadlok. Salig lang." **37** Wala niya tugoti nga ang uban mokuyog kaniya, gawas lang kang Pedro, Santiago, ug Juan, nga igsoon ni Santiago. Unya miabot na sila sa balay sa pangulo sa sinagoga. **38** Nakita ni Jesus ang daghang katawhan nga naguol, kadtong katawhang naghilak ug kadtong nagdangoyngoy. **39** Sa dihang nakasulod na sila sa balay, miingon siya kanila, "Nganong nagsubo kamo ug nganong naghilak kamo? Kining bataa wala namatay apan natulog lang." **40** Ila siyang gikataw-an. Apan iyang gipagaws silang tanan. Unya iyang giuban ang amahan sa bata ug ang inahan ug ang iyang mga kauban, ug misulod sa kwarto kung diin gibutang ang bata. **41** Iyang gigunitan ang bata sa iyang kamot, miingon siya kaniya, "Talitha koum," buot ipasabot "Batang babaye, ako moingon kanimo, bangon." **42** Dihadiha ang bata mibangon ug milakaw (kay siya dose na ang pangidaron). Ang mga tawo hilabihan ang katingala ug kahibulong. **43** Siya hugot nga nagpasidaan kanila nga kinahangla nga walay bisan usa ang makahibalo mahitungod niini. Ug sila iyang giingnana nga hatagan siya ug pagkaon.

6 Si Jesus mibiya gikan didto ug miabot sa iyang lungsod nga pinuy-anan, ug ang iyang mga disipulo misunod kaniya. **2** Sa pag-abot sa Adlaw nga Igpapahulay, siya nagtudlo kanila didto sa sinagoga. Daghan sa mga nagpatalinghog kaniya nakurat. Sila miingon, "Diin niya nakuha kining iyang mga gipanudlo?" "Unsa kining kaalam nga gihatag sa Dios kaniya?" "Unsa kining mga milagro nga gipamuhat sa iyang mga kamot?" **3** Dili ba mao man kini ang panday, nga anak ni Maria, ug ang igsoon nga lalaki ni Santiago ug Jose ug Judas ug Simon? Dili ba nga ang iyang igsoon nga mga babaye kauban man nato dinhi?" Ug sila nasina kang Jesus. **4** Si Jesus miingon kanila, "Ang propeta adunay kadungganan gawas sa iyang lungsod nga pinuy-anan ug sa

iyang kaugalingong kaparyentihan, ug sa iyang kaugalingong panimalay." **5** Wala siya nakabuhat sa bisan unsang gamhanang mga butang didto, gawas sa pagtapion sa iyang mga kamot sa pipila ka mga masakiton nga tawo ug pag-ayo kanila. **6** Ang ilang pagkawalay pagtuo nakapahibulong kaniya. Siya miadto palibot sa ilang mga baryo aron sa pagtudlo. **7** Gitawag niya ang napulo ug duha ngadto kaniya ug gipadala sila nga tinagduha; siya mihatag kanila ug katungod ngadto sa mga dili hinlo nga espiritu, **8** ug giingnan niya sila nga dili magdala ug bisan unsa sa ilang panaw gawas sa sungkod. Kinahanglan dili sila magdala ug tinapay, walay panudlanan sa manlilimos, ug walay salapi sa ilang mga bakos, **9** apan magsuot ug sandalyas, ug dili magsul-ob ug duha ka mga bisti. **10** Siya miingon, "Sa matag higayon nga mosulod kamo sa balay, pabilin didto hangtod kamo mobiya. **11** Kung adunay dapit nga dili magdawat kaninyo o maminaw kaninyo, sa pagbiya ninyo nianang dapita, itaktak ang abog nga anaa sa inyong mga tiil, aron sa pagpamatuod batok kanila." **12** Nanglakaw sila ug gimantala nga ang mga tawo kinahanglan nga mobiya sa ilang mga sala. **13** Ilang gihinginlan ang daghang mga demonyo, ug gidihogan sa lana ug giayo ang daghang masakiton nga mga tawo. **14** Nadungog kini ni Haring Herodes, kay ang ngalan ni Jesus nahimong bantogan. Ang pipila miingon, "Si Juan nga Tigbawtismo nabanhaw gikan sa mga patay ug tungod niini, kining mga milagrosong gahom nagakahitabo kaniya." **15** Ang pipila miingon, "Siya si Elias." Apan ang uban miingon, "Siya usa ka propeta, sama sa mga propeta sa karaang mga panahon." **16** Apan nadungog kini ni Herodes, siya miingon, "Si Juan, nga akong gipapunggotan, nabanhaw." **17** Tungod kay si Herodes mismo nagpakuha ug nagpadakop kang Juan ug gibilanggo siya tungod kang Herodias, nga asawa sa iyang igsoon nga si Felipe, tungod kay si Herodes nakigminyo kaniya. **18** Kay si Juan nag-ingon kang Herodes, "Dili uyon sa balaod alang kanimo nga makigpuyo sa asawa sa imong igsoon." **19** Si Herodias nagtagana sa iyang kaugalingon batok kang Juan ug buot niya siyang patyon. Apan dili niya kini mahimo, **20** kay si Herodes nahadlok kang Juan, ug siya nasayod nga siya matarong ug balaan nga tawo. Busa si Herodes kanunay nagpanalipod kaniya. Sa dihang madungog niya nga mosangyaw si Juan, ang iyang mensahe makapasuko kaniya, ug bisan pa niana siya gihapon malipay nga mamati kaniya. **21** Apan miabot ang adlaw nga nakahigayon si Herodias sa pagbuhat: sa adlaw nga natawhan ni Herodes nagkumbira siya alang sa iyang mga opisyal, sa iyang mga magmamando, ug sa mga pangulo sa Galilea. **22** Ang anak nga babaye ni Herodias miadto ug misayaw alang kanila, ug siya nakapahimuot kang Herodes ug sa iyang mga dinapit sa panihapon. Ang hari miingon sa bata nga babaye, "Pangayo kanako sa bisan unsa nga imong gusto ug ihatag ko kini kanimo." **23** Nanumpa siya kaniya nga miingon, "Bisan unsa nga imong pangayoon kanako, igahatag ko kanimo, hangtod sa katunga sa akong gingharian." **24** Migawas siya ug miingon sa iyang inahan, "Unsay akong pangayoon kaniya?" Siya miingon, "Ang ulo ni Juan nga Tigbawtismo." **25** Siya nagdali pagbalik sa tigomanan sa hari ug miingon kaniya, "Buot kong ihatag mo kanako karon dayon, ug ibutang sa bandihado, ang ulo ni Juan nga Tigbawtismo." **26** Naguol pag-ayo ang hari, apan tungod sa iyang gisaad, ug alang sa iyang mga dinapit, dili siya makahimo sa pagbalibad sa iyang gihangyo. **27** Busa gipadala sa hari ang usa ka sundalo gikan sa iyang guwardiya ug gimandoan siya sa pagdala kaniya sa ulo ni Juan. Ang guwardiya miadto ug gipunggotan siya sa bilanggoan. **28** Gidala niya ang ulo ni Juan nga gibutang sa bandihado ug gihatag ngadto sa bata nga babaye, ug ang bata naghatag sa iyang inahan. **29** Sa pagkadungog niini, ang iyang mga disipulo miabot ug nagkuha sa iyang patay nga lawas ug gipahigda kini sa lubnganan. **30** Ang mga apostoles nagtigom palibot kang Jesus, ug sila miingon kaniya sa tanan nga ilang nabuhat ug gipanudlo. **31** Miingon siya ngadto kanila, "Umari kamo sa awaaw nga dapit ug mopahulay kadali." Tungod kay daghan ang mangabot ug manghawa, ug wala na silay kahigayonan sa paglipaylipay, walay panahon bisan sa pagpangaon. **32** Mipalayo sila sa sakayan padulong sa awaaw nga dapit nga sila lamang. **33** Apan daghang tawo ang nakakita kanila nga mibiya ug sila nakaila kanila. Nanagan sila didto gikan sa tanang lungsod, ug sila nakauna pag-abot kanila. **34** Sa pag-abot niya, nakita ni Jesus ang dakong panon; gibati siya ug tumang kaluoy alang kanila, tungod kay sila sama sa mga karnero nga walay magbalantay. Busa misugod siya sa pagtudlo kanila sa daghang mga butang. **35** Sa dihang hapon na, ang iyang mga disipulo miadto kaniya ug miingon, "Awaaw kini nga dapit ug hapon na kaayo. **36**

Ipalakaw sila aron mangadto sila sa kasikbit nga dapit ug ngadto sa mga baryo ug aron makapalit ug pagkaon alang sa ilang mga kaugalingon." **37** Apan siya mitubag ug miingon kanila, "Kamo maoy maghatag kanila ug pagkaon." Miingon sila ngadto kaniya, "Manglakaw ba kami ug magpalit sa tinapay nga nagkantidad sa 200 ka denaryo ug ihatag kanila aron aduna silay makaon?" **38** Miingon siya kanila, "Pila kabuok tinapay ang inyong dala? Lakaw ug tan-awa." Sa pagkahibalo nila, sila miingon, "Lima ka tinapay ug duha ka isda." **39** Gimandoan niya ang tanang katawhan nga maglingkod nga nagkapundok diha sa lunhaw nga sagbot. **40** Nagpundok sila nga nanglingkod; mga pundok sa tinag 100 ug tinag 50. **41** Sa pagkuha niya sa lima ka tinapay ug sa duha ka isda, ug mihangad sa langit, gipanalanginan niya ug gipikaspikas ang tinapay ug gihatag sa mga disipulo aron ipang-apod-apod ngadto sa panon. Ang duha ka isda iyang gibahin sa ilang tanan. **42** Nangaon silang tanan hangtod nga sila nangabusog. **43** Gipanguha nila ang mga pinikaspikas nga tinapay, napuno ang napulo ug duha ka mga bukag, ug pipila usab ka mga isda. **44** Karon adunay 5, 000 ka mga lalaki ang nakakaon sa mga tinapay. **45** Dihadiha dayon iyang gipasakay ang iyang mga disipulo sa sakayan ug mag-una kaniya didto sa pikas bahin, sa Betsaida, samtang siya sa iyang kaugalingon nagpalakaw sa panon palayo. **46** Sa pagkawala nila, mitungas siya sa bukid aron sa pag-ampo. **47** Pag-abot sa kagabhion, ug ang sakayan anaa na karon sa tungatunga sa linaw, ug siya nag-inusara sa yuta. **48** Nakita niya nga sila naglisod sa gayong sa sakayan, kay ang hangin mikusokuso kanila. Sa ika-upat nga takna sa kagabhion siya miadto kanila, nga naglakaw sa linaw, ug buot niya nga molabay kanila, **49** apan sa pagkakita nila nga siya naglakaw sa linaw, naghunahuna sila nga siya usa ka multo ug sila naninggit, **50** kay silang tanan nakakita kaniya ug nangahadlok. Apan dihadiha dayon siya nagsulti kanila ug miingon, "Pagmaisog! Ako kini! Ayaw kahadlok." **51** Misakay siya sa sakayan uban kanila, ug ang hangin miundang na sa paghuros; ug sila nahibulong pag-ayo kaniya. **52** Kay wala nila masabti ang mahitungod sa mga tinapay, apan ang ilang mga hunahuna hinay sa pagsabot. **53** Sa nakatabok na sila, midunggo sila sa yuta sa Genesaret ug giangkla ang sakayan. **54** Sa pagnaog nila sa sakayan, dihadiha dayon ang mga tawo nakaila nga si Jesus kadto. **55** Ang mga tawo nanagan sa tibuok rehiyon ug nagsugod sila pagdala sa mga masakiton nga anaa sa duyan padulong kaniya, bisan asa nga nadungog nila nga siya moabot. **56** Bisan asa siya mosulod nga mga baryo o mga siyudad, o mga kaumahan, ilang gipangbutang ang mga masakiton sa merkado, ug sila nagpakiluoy kaniya nga sila makahikap lamang bisan sa tumoy sa iyang bisti, ug sa kadaghan nga mohikap niini mamaayo.

7 Ang mga Pariseo nanagtigom kauban ni Jesus, kauban sa mga eskriba nga naggikan sa Jerusalem. **2** Ilang nakita nga ang uban sa iyang disipulo mikaon sa ilang tinapay uban ang kahugaw, kana mao, ang wala kapanghunaw, sa ilang mga kamot. **3** (Alang sa mga Pariseo ug sa tanang mga Judio, sila dili mangaon gawas kung sila makapanghunaw sa ilang mga kamot; sila nagagunit gihapon sa tulumanon sa ilang mga katigulangan. **4** Sa dihang ang mga Pariseo moabot gikan sa merkado, sila dili mangaon hangtod nga sila makapanghinlo sa ilang kaugalingon. Ug adunay lain pang sulondon nga ilang ginatuman bisan lisod, apil ang paghinlo sa mga kopa, mga tiil, bulawan nga sudlanan, ug bisan ang lingkoranan sa kan-anan.) **5** Ang mga Pariseo ug ang mga eskriba nangutana kang Jesus, "Nganong ang imong mga disipulo wala magkinabuhi sumala sa tolumanon sa mga katigulangnan, tungod kay sila nangaon sa ilang tinapay nga walay pagpanghunaw sa ilang mga kamot? **6** Siya miingon, "Si Isaias nanagna bahin kaninyo mga tigpakaaron-ingnon, siya misulat, 'Kining katawhan nagpasidungog kanako uban sa ilang ngabil, apan ang ilang kasingkasing layo kanako.' **7** Walay silbi ang ilang pagdayeg nga gihalad kanako, gitudlo ang balaod sa katawhan isip tinuohan.' **8** Inyong gisalikway ang kasugoan sa Dios ug paspas nga nihupot sa tulumanon sa tawo." **9** Siya miingon, "Sayon kaninyo ang pagsalikway sa kasugoan sa Dios aron inyong mahuptan ang inyong tulumanon! **10** Tungod kay si Moises miingon, 'Tahora ang inyong amahan ug ang inyong inahan,' ug, 'Siya nga mosulti ug daotan sa iyang amahan o inahan, sa pagkatinuod mamatay gayod.' **11** Apan kamo miingon, 'Kung ang tawo moingon ngadto sa iyang amahan o inahan, "Bisan unsa nga tabang nga madawat ninyo gikan kanako mao ang Corban,"' (kana ginaingon nga, 'Gihatag sa Dios') - **12** unya kamo wala na magtugot kaniya sa pagbuhat sa bisan unsa alang sa iyang amahan o sa iyang inahan. **13** Inyong gihimo ang

kasugoanan sa Dios nga walay bili sumala sa inyong tulumanon nga inyo gihapong gipasapasa. Ug daghan nga managsamang butang nga inyong gihimo." **14** Iyang gitawag pag-usab ang panon ug miingon kanila, "Pamati kanako, tanan kaninyo, ug sabta. **15** Walay makapahugaw sa tawo nga gikan sa gawas kung kini mosulod kaniya. Ang makapahugaw sa tawo mao ang mogawas kaniya." **16** Ang mahinungdanong mga sinulat wala maapil vs. 16. Kung si bisan kinsa nga tawo nga adunay dalunggan, siya papaminawa. **17** Karon si Jesus mibiya sa panon ug misulod sa balay, ang iyang mga tinun-an nangutana kaniya mahitungod sa sambingay. **18** Si Jesus miingon, "Kamo ba wala pa gihapon makasabot? Wala ba ninyo makita nga bisan unsa nga mosulod sa tawo gikan sa gawas dili makahugaw kaniya, **19** tungod kay kini dili man muadto sa iyang kasingkasing, apan kini mopaingon sa iyang tiyan ug unya mugawas ngadto sa kasilyas." Niini nga pulong gihimo ni Jesus nga ang tanang pagkaon nahinloan na. **20** Siya miingon, "Kini ang makapahugaw sa tawo nga mao ang mogawas kaniya. **21** Kay gikan sa kinasuloran sa tawo, mogawas sa kasingkasing, magahimo ug daotang hunahuna, pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, pagpangawat, pagpatay, **22** pagpanapaw, kahakog, pagkadautan, pagpanlimbong, kaulag, kasina, pagbutangbutang, pagpagarbo, binuang. **23** Kining tanang mga daotan naggikan sa sulod, ug mao ang makapahugaw sa tawo." **24** Nitindog siya gikan didto ug miadto padulong sa rehiyon sa Tyre ug Sidon. Siya misulod sa balay ug dili siya buot nga adunay usa nga masayod nga siya atua didto. **25** Apan siya dili matago. Apan sa kalit lang ang babaye kinsa adunay gamayng anak nga babaye nga adunay hugaw nga espiritu—kini nga babaye nakadungog bahin kang Jesus ug miduol siya ug miluhod sa iyang tiilan. **26** Karon ang babaye usa ka Griyego, nga taga-Fenicia ang kaliwat. Nagpakiluoy siya kaniya nga palayason ang demonyo gikan sa iyang anak nga babaye. **27** Siya miingon kaniya, "Kinahanglan pakan-on una ang kabataan. Tungod kay dili sakto nga kuhaon ang tinapay sa mga bata ug ilabay sa mga iro." **28** Apan siya mitubag ug miingon ngadto kaniya, "Oo, Ginoo, bisan ang mga iro ilawom sa lamesa mokaon sa mumho sa mga bata." **29** Siya miingon ngadto kaniya, "Tungod kay ikaw misulti niini, gawasnon ka nga molakaw. Ang demonyo mugawas sa imong anak nga babaye." **30** Siya mibalik sa iyang panimalay ug iyang nakita ang bata nga naghigda sa iyang higdaanan, ug wala na ang demonyo. **31** Miadto siya pag-usab sa gawas gikan sa rehiyon sa Tyre ug miadto agi sa Sidon sa dagat sa Galilea nga rehiyon sa Decapolis. **32** Ilang gidala ang usa ka tawo nga bungol ug amang, ug sila nagpakiluoy kang Jesus aron ipandong ang iyang kamot kaniya. **33** Iyang gikuha siya gikan sa pundok sa tago, ug iyang gibutang ang iyang mga tudlo sa iyang mga dalonggan, ug pagkahuman niyag luwa, iyang gihikap ang dila. **34** Siya mihangad sa langit; siya nanghupaw ug miingon kaniya, "Ephphatha," kana ginaingon, "Buka!" **35** Gihimo ni Jesus nga ang iyang mga dalonggan makadungog, ug makausa gikuha niya ang nakapugong sa iyang dila nga siya dili makasolti, mao nga siya karon makasolti na ug maayo. **36** Iyang gisugo sila nga dili kini isulti kang bisan kinsa. Apan hinuon, sa dihang nagmando siya kanila nga magpakahilom, misamot hinuon sila pagsugilon mahitungod niini. **37** Sila hingpit nga nahibulong, nga nag-ingon, "Iyang gibuhat ang tanan pag-ayo. Gihimo niya nga bisan ang bungol makadungog ug ang amang makasulti."

8 Niadtong mga adlawa, aduna na usab usa ka dakong panon, ug sila walay makaon. Si Jesus nagtawag sa iyang mga disipulo ug miingon kanila, **2** "Hilabihan ang akong kaluoy sa panon, tungod kay sila nagpadayon nga nakig-uban kanako sulod na sa tulo ka adlaw ug wala silay makaon. **3** Kung ako silang papaulion sa ilang panimalay nga wala makakaon sila mangaluya didto sa dalan. Ug ang pipila kanila gikan pa sa layo." **4** Ang iyang mga disipulo mitubag kaniya, "Asa man kita magkuha ug igo nga tinapay sa awa-aw nga dapit aron tagbawon kining katawhan?" **5** Siya nangutana kanila, "Pila kabuok tinapay ang anaa kaninyo?" Sila miingon, "Pito." **6** Siya nagsugo sa panon nga manglingkod sa yuta. Gikuha niya ang pito ka mga tinapay, ug human siya nakapasalamat, iyang gipikaspikas ang mga tinapay ug gihatag kini sa iyang mga disipulo ug giapod-apod. Busa giapod-apod na nila kini sa panon. **7** Aduna usab silay pipila ka gagmay nga isda, ug human siya nakapasalamat alang kanila, nagsugo siya sa mga disipulo aron sa pag-apod-apod usab niini. **8** Sila nangaon ug nangatagbaw. Ug ilang gihipos ang nabilin nga pagkaon gikan sa mga pinikaspikas nga bahin, kini pito ka bukag nga puno. **9** Adunay mga 4, 000 ka mga lalaki didto. Gipapauli sila ni Jesus. **10** Dihadiha dayon misakay

siya sa sakayan uban sa iyang mga disipulo, ug sila miadto sa rehiyon sa Dalmanuta. **11** Unya ang mga Pariseo migawas ug misugod sa pagpakiglantugi kaniya. Sila nangita kaniya ug usa ka timailhan nga gikan sa langit, aron sa pagsulay kaniya. **12** Siya miginhawa ug lawom sa iyang espiritu ug miingon, "Nganong nangita man ug usa ka timailhan kini nga mga kaliwatan? Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, walay timailhan nga ihatag niini nga kaliwatan." **13** Unya mibiya siya kanila, misakay na usab sa sakayan, ug mibiya ug miadto sa pikas bahin sa linaw. **14** Karon ang mga disipulo nakalimot sa pagdala ug tinapay uban kanila. Wala na silay bisan usa kabuok tinapay sa sakayan. **15** Siya nagpahimangno kanila ug miingon, "Pagbantay ug pag-amping batok sa patubo sa mga Pariseo ug sa patubo ni Herodes." **16** Ang mga disipulo naglalis sa usag-usa, "Tungod kay wala na kitay tinapay." **17** Si Jesus nasayod niini, ug siya miingon kanila, "Nganong naglalis man kamo kung wala nay tinapay? Wala ba gihapon ninyo makita? Wala ba gihapon ninyo masabti? Gipaluya na ba ninyo pag-ayo ang inyong mga kasingkasing? **18** Aduna kamoy mga mata, dili ba kamo makakita? Aduna kamoy mga dalunggan, dili ba kamo makadungog? Wala ba kamo nakahinumdom? **19** Sa dihang akong gipikaspikas ang tinapay taliwala sa 5, 000, pila ka bukag ang napuno sa pinikaspikas nga tinapay nga inyong nadala?" Sila mitubag kaniya, "Napulo ug duha." **20** Ug sa dihang akong gipikaspikas ang pito ka tinapay taliwala sa 4, 000, pila ka bukag ang napuno nga inyong nadala?" Sila mitubag kaniya, "Pito." **21** Siya miingon, "Wala ba gihapon kamo makasabot?" **22** Sila miadto sa Betsaida. Ang mga tawo didto nagdala kaniya ug usa ka tawong buta ug nagpakiluoy kang Jesus nga hikapon siya. **23** Gigunitan ni Jesus ang tawong buta pinaagi sa iyang kamot, ug giagak siya pagawas sa baryo. Sa dihang naluwaan na niya ang iyang mga mata ug gitapion niya ang iyang kamot kaniya, nangutana siya kaniya, "Aduna ka na bay nakita?" **24** Mihangad siya, ug miingon, "Nakita ko ang mga tawo. Apan daw sama sila sa mga kahoy nga naglakawlakaw." **25** Unya gitapion na usab niya ang iyang mga kamot sa iyang mga mata, ug ang tawo mibuka sa iyang mata, ang iyang panan-aw nahibalik, ug nakita niya ang tanang butang nga tin-aw na. **26** Gipapauli siya ni Jesus paingon sa iyang panimalay ug miingon, "Ayaw pagsulod sa lungsod." **27** Si Jesus milakaw pagawas uban sa iyang mga disipulo didto sa mga baryo sa Cesarea Filipos. Didto sa dalan nangutana siya sa iyang mga disipulo, "Kinsa man kuno ako sumala sa gisulti sa mga tawo?" **28** Sila mitubag kaniya ug miingon, "Si Juan nga magbabawtismo. Ang uban miingon, 'Si Elias,' ug ang uban, 'Usa sa mga propeta.' **29** Siya nangutana kanila, "Apan kinsa man ako alang kaninyo?" Mitubag si Pedro nga nag-ingon kaniya, "Ikaw ang Cristo." **30** Ug si Jesus nagpahimangno kanila nga dili manugilon kang bisan kinsa mahitungod kaniya. **31** Siya nagsugod sa pagtudlo kanila nga ang Anak sa Tawo kinahanglan nga mag-antos sa daghang mga butang, igasalikway sa mga kadagkoan ug sa mga pangulong pari ug sa mga eskriba, pagapatyon, ug mabanhaw pag-usab human sa tulo ka adlaw. **32** Gisulti niya kini sa tin-aw. Unya si Pedro nagdala kaniya sa daplin ug nagsugod sa pagbadlong kaniya. **33** Apan si Jesus milingi ug mitan-aw sa iyang mga disipulo ug unya gibadlong niya si Pedro ug miingon, "Palayo kanako Satanas! Kay wala ka magpakabana sa mga butang sa Dios, apan sa mga butang sa mga tawo." **34** Unya iyang gitawag ang panon ug ang iyang mga disipulo, ug siya miingon, "Kung kinsa ang buot mosunod kanako, kinahanglan gayod niya ilimod ang iyang kaugalingon, ug mopas-an sa iyang krus, ug mosunod kanako. **35** Kay bisan kinsa kadtong buot moluwas sa iyang kinabuhi makabsan niini, ug kinsa kadtong makabsan sa iyang kinabuhi tungod kanako ug alang sa ebanghelyo mamaluwas niini. **36** Unsa man ang makuha sa usa ka tawo, kung maangkon niya ang tibuok kalibotan, ug unya mawad-an sa iyang kinabuhi? **37** Unsa man ang ikahatag sa usa ka tawo nga baylo alang sa iyang kinabuhi? **38** Bisan kinsa kadtong magakaulaw kanako ug sa akong mga pulong niining mananapaw ug makasasala nga kaliwatan, ikaulaw usab siya sa Anak sa Tawo pag-abot niya sa himaya sa iyang Amahan uban sa balaang mga manulonda."

9 Miingon si Jesus kanila, "Sa pagkatinuod ako magaingon kaninyo, adunay pipila kaninyo nga nagtindog dinhi nga dili makatilaw ug kamatayon nga dili pa nila makita ang gingharian sa Dios nga moabot uban sa gahom." **2** Paglabay sa unom ka adlaw, giuban ni Jesus si Pedro, Santiago, ug si Juan ug gidala sila sa taas nga bukid nga sila lamang. Unya nausab ang iyang panagway sa ilang atubangan. **3** Ang iyang bisti misilaw pag-ayo, hilabihan ang

kaputi, nga walay manglalaba sa kalibotan nga
arang makapaputi. **4** Unya si Elias uban si Moises
mitungha ngadto kanila, ug sila nagsultihanay uban
ni Jesus. **5** Si Pedro mitubag ug miingon kang Jesus,
“Rabbi, maayo alang kanato nga ania kita dinhi ug
kinahanglan mohimo kami ug tulo ka pasilonganan.
Tugoti kami nga mobuhat ug usa alang kanimo, usa
alang kang Moises, ug usa alang kang Elias.” **6**
(Tungod kay si Pedro wala masayod kung unsay isulti.
Ang mga disipulo nalisang.) **7** Ang panganod miabot
ug milandong kanila. Unya ang usa ka tingog migula
gikan sa panganod, “Kini ang akong hinigugmang
Anak. Paminaw kaniya.” **8** Sa kalit lang, sa dihang
sila mitan-aw sa palibot, wala na silay nakita nga
uban kanila, apan si Jesus lamang. **9** Samtang sila
nanglugsong sa bukid, siya nagmando kanila sa dili
pagpanugilon kung unsa ang ilang nakita, hangtod
nga ang Anak sa Tawo mabanhaw gikan sa mga
patay. **10** Busa ilang gitago ang maong butang sa
ilang mga kaugalingon, apan ilang gihisgotan sa ilang
mga kaugalingon kung unsa ang buot ipasabot sa
“mabanhaw gikan sa mga patay”. **11** Sila nangutana
kaniya, “Ngano nga ang mga iscriba miingon nga
si Elias kinahanglan nga unang moabot?” **12** Siya
miingon kanila, “Si Elias mouna gayod pag-abot aron
nga iyang mapasig-uli ang tanang butang. Unya
nganong nasulat nga ang Anak sa Tawo kinahanglang
mag-antos ug daghang mga butang ug nga ang
mga tawo magdumot kaniya? **13** Apan ako moingon
kaninyo nga si Elias miabot na, ug ilang gibuhat kung
unsa ang ilang buot buhaton kaniya, sumala sa gisulti
sa kasulatan mahitungod kaniya.” **14** Sa dihang sila
mibalik kung asa nahimutang ang ubang mga disipulo,
ilang nakita ang dakong panon palibot kanila, ug
ang mga iscriba nakiglalis uban kanila. **15** Sa dihang
nakita nila si Jesus, ang tibuok panon nahibulong
pag-ayo; sila midagan ngadto kaniya ug mihatag
sa mainiton nga pag-abi-abi. **16** Iyang gipangutana
ang iyang mga disipulo, “Mahitungod sa unsa ang
inyong gilalisan uban kanila? **17** Usa sa panon
mitubag kaniya, “Magtutudlo, akong gidala kanimo
ang akong anak nga lalaki; siya adunay espiritu nga
naghimo kaniyang dili makasulti, **18** ug kini nahimong
hinungdan nga siya magkirig-kirig ug malabay siya sa
ubos; mobula ang iyang baba, mokagot ang iyang
mga ngipon, ug dayon motuskig. Akong gihangyo ang
imong mga disipulo sa pagpagula niini gikan kaniya,
apan dili sila makahimo.” **19** Siya mitubag kanila,
“Dili matinoohon nga kaliwatan, hangtod kanus-a
ako mag-uban kaninyo? Hangtod kanus-a ba ako
magapailob kaninyo? Dad-a siya nganhi kanako.”
20 Ilang gidala ang batang lalaki ngadto kaniya.
Sa dihang ang espiritu nakakita kang Jesus, kini
dihadiha milabay kaniya ngadto sa pagkirig-kirig.
Ang batang lalaki natumba sa yuta ug nagbula-
bula ang baba. **21** Si Jesus nangutana sa iyang
amahan, “Unsa na kadugay nga siya sama niini?”
Ang amahan miingon, “Sukad sa iyang pagkabata. **22**
Kini kanunay nga molabay kaniya ngadto sa kalayo
o ngadto sa tubig ug misulay sa paglaglag kaniya.
Kung ikaw makahimo sa pagbuhat sa bisan unsa,
kaluy-i kami ug tabangi kami.” **23** Si Jesus miingon
kaniya, “'Kung ikaw makahimo'? Ang tanang butang
mahimo alang sa usa nga motuo.” **24** Dihadiha ang
amahan sa bata misinggit ug miingon, “Mituo ako!
Tabangi ang akong pagka dili matinuohon!” **25** Sa
dihang nakita ni Jesus ang panon nga nagdagan
ngadto kanila, iyang gibadlong ang mahugaw nga
espiritu ug miingon, “Ikaw, amang ug bungol nga
espiritu, ako nagmando kanimo, gula gikan kaniya, ug
ayaw na gayod pagsulod ngadto kaniya pag-usab.”
26 Kini misinggit ug gipakirig ang batang lalaki pag-
ayo ug unya migula. Ang batang lalaki nahisama sa
usa ka patay, labihan kaayo nga ang kadaghanan
sa mga tawo nag-ingon, “Patay na siya.” **27** Apan si
Jesus migunit kaniya sa kamot ug gibangon siya, ug
ang batang lalaki mitindog. **28** Sa dihang si Jesus
miabot sa balay, ang iyang mga disipulo nangutana
kaniya nga sila lamang, “Nganong wala man kami
makahingilin niini?” **29** Siya miingon kanila, “Kini nga
matang dili mahinginlan gawas sa pag-ampo.” **30** Sila
mibiya gikan didto ug milatas paingon sa Galilea.
Si Jesus dili buot nga may masayod nga si bisan
kinsa kung asa sila, **31** kay siya nagatudlo sa iyang
mga disipulo. Siya miingon kanila, “Ang Anak sa
Tawo itugyan ngadto sa mga kamot sa katawhan,
ug ila siyang patyon. Sa dihang siya mamatay na,
human sa tulo ka adlaw siya mabanhaw pag-usab.”
32 Apan sila wala makasabot niining pahayag, ug sila
nahadlok sa pagpangutana kaniya. **33** Sila miabot
sa Capernaum. Sa dihang siya atua na sa balay
iyang gipangutana ang iyang mga disipulo, “Unsa ang
inyong gihisgotan samtang anaa sa dalan?” **34** Apan
sila hilom lamang. Tungod kay naglalis sila sa matag-
usa samtang anaa sa dalan mahitungod kung kinsa
ang labing labaw. **35** Siya milingkod ug gitawag ang

Napulog Duha sa paghiusa. Siya miingon kanila, “Si bisan kinsa ang buot nga mahiuna, siya kinahanglan maulahi sa tanan ug sulugoon sa tanan.” **36** Siya mikuha ug gagmay nga bata ug gibutang siya sa ilang taliwala. Iyang gikugos ang bata sa iyang mga bukton ug miingon ngadto kanila, **37** “Si bisan kinsa nga modawat sa maong bata pinaagi sa akong ngalan, siya usab nagadawat kanako, ug si bisan kinsa nga nagadawat kanako, siya wala nagadawat kanako lamang, apan sa usa usab nga nagpadala kanako.” **38** Si Juan miingon kaniya, “Magtutudlo, kami nakakita ug usa ka tawo nga nag-abog ug mga demonyo sa imong ngalan ug kami nagsanta kaniya, tungod kay siya wala man nagsunod kanato.” **39** Apan si Jesus miingon, “Ayaw siya santaa. Tungod kay walay makahimo sa pagbuhat ug gamhanang mga buhat sa akong ngalan ug unya makahimo sa pagsulti sa bisan unsa nga daotang butang mahitungod kanako. **40** Si bisan kinsa nga dili batok kanato dapig kanato. **41** Si bisan kinsa nga mohatag kaninyo ug usa ka tasang tubig aron imnon tungod kay kamo nahisakop kang Cristo, sa pagkatinuod sultihan ko kamo, dili mawala kaniya ang iyang ganti. **42** Si bisan kinsa nga mahimong hinungdan sa usa niining gagmayng mga bata nga mituo kanako aron mapandol, mas maayo alang kaniya nga higtan ug usa ka dakong galingan nga bato ang iyang liog ug ihulog ngadto sa dagat. **43** Kung ang imong kamot mahimong hinungdan nga ikaw mapandol, putla kini. Mas maayo alang kanimo ang pagsulod ngadto sa kinabuhi nga pungkol kaysa adunay duha ka kamot ug moadto sa impiyerno, sa kalayo nga walay pagkapalong. **(Geenna g1067)** **44** Ang labing maayo nga mga karaan nga kopya giwala kining mga pulong gikan sa bersikulo 44 ug 46, bersikulo 44 “nga diin ang ilang ulod dili mamatay ug ang kalayo dili mapalong” **45** Kung ang imong tiil mahimong hinungdan nga ikaw mapandol, putla kini. Mas maayo alang kanimo nga mosulod sa kinabuhi nga putol ang tiil, kaysa aduna kay duha ka tiil, ug ilabay ngadto sa impiyerno. **(Geenna g1067)** **46** Tan-awa ang “note” sa bersikulo 44. **47** Kung ang imong mata mahimong hinungdan nga ikaw mapandol, lugita kini. Mas maayo alang kanimo nga mosulod sa gingharian sa Dios nga adunay usa ka mata, kaysa adunay duha ka mata ug ilabay ngadto sa impiyerno, **(Geenna g1067)** **48** diin ang ilang ulod dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalong. **49** Kay ang tanan pagaasinan sa kalayo. **50** Ang asin maayo, apan kung ang asin mawad-an sa iyang kaparat, unsaon man nimo pagpabalik nga moparat kini pag-usab? Pagbaton ug asin sa inyong mga kaugalingon, ug pagmalinawon sa matag-usa.”

10 Si Jesus mibiya sa maong dapit ug miadto sa rehiyon sa Judea ug sa lugar nga tabok sa Suba sa Jordan, ug ang panon sa katawhan miadto kaniya pag-usab. Siya nanudlo kanila pag-usab, sama sa iyang nabatasan nga pagabuhaton. **2** Ang mga Pariseo miadto kaniya ug nangutana, “Uyon ba kini sa balaod alang sa usa ka bana nga mobulag sa iyang asawa?” Kini nga pangutana aron pagsulay kaniya. **3** Siya mitubag, “Unsa man ang gisugo ni Moises kaninyo?” **4** Sila miingon, “Si Moises nagtugot sa usa ka tawo nga mosulat ug usa ka pagpamatuod sa panagbulag ug unya ipadala siya palayo.” **5** “Kini tungod sa inyong gahi nga mga kasingkasing siya nagsulat kaninyo niining balaod,” Si Jesus miingon ngadto kanila. **6** “Apan gikan sa sinugdanan sa kabuhatan, 'Ang Dios nagbuhat kanila lalaki ug babaye.' **7** 'Kay mao kini ang hinungdan nga ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug makigtipon sa iyang asawa, **8** ug ang duha mahimong usa na ka unod. Busa dili na sila magpabilin nga duha, apan usa na ka unod.' **9** Busa kung unsa ang gihiusa sa Dios, dili pagabulagon sa tawo.” **10** Sa dihang sila didto na sa balay, ang mga disipulo nangutana kaniya pag-usab mahitungod niini. **11** Siya miingon ngadto kanila, “Kinsa kadtong mobulag sa iyang asawa ug makigminyo sa lain nga babaye nakapanapaw batok kaniya. **12** Ug kung siya mobulag sa iyang bana ug makigminyo sa lain nga lalaki, siya nakapanapaw.” **13** Ang mga tawo nagdala sa ilang gagmay nga mga bata ngadto kaniya aron siya makahimo sa paghikap kanila, apan ang mga disipulo nagbadlong kanila. **14** Sa dihang nakita kini ni Jesus, siya nasuko kanila, ug miingon ngadto kanila, “Tugoti ang gagmay nga mga bata nga mopaduol kanako, ug ayaw sila pugngi, tungod kay ang gingharian sa Dios iya sa sama kanila. **15** Sa pagkatinuod ako moingon kaninyo, kinsa kadtong dili modawat sa gingharian sa Dios sama sa usa ka bata dili gayod makasulod niini.” **16** Unya siya mikuha ug mga bata ngadto sa iyang mga bukton ug gipanalanginan sila samtang iyang gibutang ang iyang mga kamot ngadto kanila. **17** Samtang siya nagsugod sa iyang panaw, usa ka tawo migukod ngadto kaniya ug miluhod sa iyang atubangan, ug nangutana, “Maayong Magtutudlo, unsa ang angay nakong buhaton aron mapanunod

ang kinabuhing walay kataposan?" **(aiōnios g166)** **18** Ug si Jesus miingon, "Nganong gitawag mo man ako nga maayo? Walay bisan usa nga maayo, gawas lamang sa Dios. **19** Ikaw nasayod sa mga sugo: Ayaw pagpatay, ayaw panapaw, ayaw pangawat, ayaw pagsaksi ug mga bakak, ayaw panglimbong, tahora ang imong amahan ug inahan.'" **20** Ang tawo miingon, "Magtutudlo, kining tanan nga mga butang akong gituman gikan sa panahon sa akong pagkabatan-on." **21** Si Jesus mitan-aw kaniya ug gihigugma siya. Siya miingon ngadto kaniya, "Usa ka butang ang imong kulang. Ikaw kinahanglan ibaligya ang tanan nga anaa kanimo ug ihatag kini ngadto sa mga kabos, ug ikaw adunay bahandi sa langit. Unya balik, sunod kanako." **22** Apan kini nga mga pamahayag, siya nawad-an ug kadasig; siya nagmasulub-on ug milakaw palayo, tungod siya adunay daghang mga katigayonan. **23** Si Jesus mitan-aw sa palibot ug miingon ngadto sa iyang mga disipulo, "Lisod gayod kini alang niadtong mga dato nga mosulod sa gingharian sa Dios!" **24** Ang mga disipulo nahibulong sa iyang gipamulong. Apan si Jesus miingon ngadto kanila pag-usab, "Mga anak, lisod gayod ang pagsulod didto sa gingharian sa Dios! **25** Mas sayon alang sa usa ka kamelyo nga moagi sa bangag sa dagom, kay sa niadtong tawo nga dato sa pagsulod sa gingharian sa Dios." **26** Sila nahibulong pag-ayo ug miingon sa matag-usa, "Unya kinsa ra man ang maluwas?" **27** Si Jesus nagtan-aw kanila ug miingon, "Sa mga tawo dili kini mahimo, apan mahimo sa Dios. Kay ang tanang butang mahimo sa Dios." **28** Si Pedro misugod sa pagsulti kaniya, "Hinuon, gibiyaan namo ang tanang butang ug misunod kanimo." **29** Si Jesus miingon, "Sa pagkatinuod ako mosulti kaninyo, walay usa nga mobiya sa iyang balay, o mga igsoong lalaki, o mga igsoong babaye, o inahan, o amahan, o mga anak, o kayutaan, alang kanako, ug alang sa ebanghelyo **30** nga dili makadawat ug ginatos ka pilo sama sa ania karon niining kalibotana, mga balay, ug mga igsoong lalaki, mga igsoong babaye, mga inahan, ug mga anak, ug kayutaan, uban sa mga paglutos, ug ang kalibotan nga umaabot, kinabuhing walay kataposan. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Apan daghan ang nahiuna nga maulahi, ug ang maulahi mahiuna." **32** Sila naglakaw sa dalan patungas ngadto sa Jerusalem, ug si Jesus nag-una kanila. Ang mga disipulo natingala, ug ang mga nagsunod kaniya nangahadlok. Unya gidala ni Jesus ang Napulog Duha ngadto sa daplin pag-usab ug nagsugod sa pagsulti kanila kung unsa ang umaabot nga mahitabo ngadto kaniya: **33** "Tan-awa, motungas kita ngadto sa Jerusalem, unya ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga pangulong pari ug sa mga eskriba. Sila ang magahukom kaniya ngadto sa kamatayon ug itugyan siya ngadto sa mga Gentil. **34** Sila magbugalbugal kaniya, lud-an siya, latigohon siya, ug itugyan siya ngadto sa kamatayon. Apan human sa tulo ka adlaw siya mabanhaw." **35** Si Santiago ug si Juan, mga anak nga lalaki ni Zebede, miduol kaniya ug miingon, "Magtutudlo, buot namo nga magbuhat ka alang kanamo bisan unsa nga among pangayoon kanimo." **36** Siya miingon ngadto kanila, "Unsa ang buot ninyo nga akong buhaton alang kaninyo?" **37** Sila miingon, 'Tugoti kami nga molingkod uban kanimo sa imong himaya, ang usa sa imong tuo nga kamot ug ang usa sa imong wala." **38** Apan si Jesus mitubag ngadto kanila, "Wala kamo masayod kung unsa ang inyong gipangayo. Makahimo ba kamo sa pag-inom sa kopa nga akong paga-imnan o makalahutay sa bawtismo nga ibawtismo kanako?" **39** Sila miingon ngadto kaniya, "Makahimo kami." Si Jesus miingon ngadto kanila, "Ang kopa nga akong paga-imnan, makainom kamo. Ug ang bawtismo nga ibawtismo kanako, makalahutay kamo. **40** Apan kinsa kadtong molingkod sa akong tuo nga kamot o sa akong wala nga kamot dili ako ang magahatag, apan kini alang niadtong mga giandaman." **41** Sa dihang ang ubang napulo ka disipulo nakadungog mahitungod niini, sila nagsugod ug kasuko pag-ayo ngadto kang Santiago ug Juan. **42** Si Jesus nagtawag kanila ngadto kaniya ug miingon, "Kamo nasayod nga kadtong giisip nga magmamando sa mga Gentil maoy maghari kanila, ug ang ilang bililhon nga mga tawo naggamit sa katungod ngadto kanila. **43** Apan dili kini maoy pamaagi nganha kaninyo. Kinsa kadtong nangandoy nga mahimong labing dako nganha kaninyo kinahanglan mahimo ninyong sulugoon, **44** ug kinsa kadtong nangandoy nga mahimong labaw nganha kaninyo kinahanglan mahimong ulipon sa tanan. **45** Kay ang Anak sa Tawo wala moanhi aron alagaran, apan sa pag-alagad, ug motugyan sa iyang kinabuhi ingon nga usa ka lukat alang sa kadaghanan." **46** Sila miabot ngadto sa Jerico. Samtang siya mibiya sa Jerico uban ang iyang mga disipulo ug ang usa ka dakong panon sa katawhan, adunay usa ka tawo didto nga gipanganlan ug Bartimeos (siya anak nga lalaki ni Timeos), usa

ka buta nga makikilimos nga naglingkod daplin sa dalan. 47 Sa dihang siya nakadungog kang Jesus nga Nasareno nga nagpadulong na, siya nagsugod ug singgit ug miingon, “Jesus, Anak ni David, kaloy-i intawon ako!” 48 Daghan ang nagbadlong sa buta nga tawo, nagsulti kaniya nga maghilom. Apan siya misinggit ug kusog pa gayod, “Anak ni David, kaloy-i intawon ako!” 49 Si Jesus mihunong ug nagsugo nga siya tawgon. Sila nagtawag sa buta nga tawo, nga nag-ingon, “Pagmaisog! Tindog! Siya nagtawag kanimo” 50 Iyang gilabay sa daplin ang iyang kupo, mikalit ug tindog, ug mipaduol kang Jesus. 51 Si Jesus mitubag kaniya ug miingon, “Unsa ang buot nimo nga akong buhaton alang kanimo?” Ang buta nga tawo miingon, “Rabbi, buot nako nga makadawat sa akong panan-aw.” 52 Si Jesus miingon, “Lakaw. Ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo.” Dihadiha dayon siya nakadawat sa iyang panan-aw, ug misunod kaniya didto sa dalan samtang siya nagpadayon sa paglakaw.

11 Karon samtang nagpadulong sila ngadto sa Jerusalem, nagkaduol sila sa Betfage ug sa Betania, didto sa Bukid sa mga Olibo, si Jesus nagpadala sa iyang duha ka disipulo 2 ug giingnan sila, “Pangadto kamo sa baryo nga atbang kanato. Sa makasulod na kamo didto, makakita kamo ug usa ka asno nga wala pa sukad masakyi. Badbari kini ug dad-a dinhi kanako. 3 Kung adunay moingon kaninyo, 'Nganong gibuhat ninyo kini?' kinahanglan moingon kamo, 'Ang Ginoo nagkinahanglan niini ug iuli ra dayon kini.'” 4 Nanglakaw sila ug ilang nakaplagan ang usa ka asno nga gihigot sa usa ka pultahan sa gawas sa dalan, ug gibadbaran nila kini. 5 Ang pipila nga mga tawo nga nagbarog didto ug nagsulti kanila, “Unsa kanang inyong gibuhat nga gibadbaran man kanang asno?” 6 Ug gisultihan nila sila sumala sa giingon ni Jesus kanila, ug gipalakaw sila sa mga tawo sa ilang panaw. 7 Gidala sa duha ka disipulo ang asno ngadto kang Jesus ug gihapin ang ilang mga bisti niini aron masakyan ni Jesus. 8 Daghang mga tawo nagbukhad sa mga panapton nila ngadto sa dalan, ug ang uban nagkatag sa mga sanga nga gipamutol nila gikan sa mga kaumahan. 9 Kadtong nag-una kaniya ug kadtong nagsunod kaniya naninggit, “Hosana! Bulahan ang nag-anhi sa ngalan sa Ginoo. 10 Bulahan ang pag-abot sa gingharian sa atong amahan nga si David! Hosana sa kahitas-an!” 11 Unya si Jesus misulod sa Jerusalem ug miadto sa templo. Nagtan-aw siya sa tanang butang sa palibot. Padulong na sa pagkagabii niadtong tungora, ug miadto siya sa Betania kauban ang Napulog Duha. 12 Sa pagkasunod adlaw, sa dihang mibalik sila sa Betania, gigutom siya. 13 Nakita niya ang kahoy nga igera sa unahan nga daghan ang mga dahon, busa miduol siya aron tan-awon kung makakita ba siya ug bunga niini. Sa nakaduol na siya niini, wala siyay nakit-an gawas sa mga dahon, tungod kay dili man kadto tingbunga sa mga igera. 14 Giingnan niya kini, “Wala nay makakaon sa mga bunga gikan kanimo.” Ang iyang mga disipulo nakadungog sa iyang gisulti. (aiōn g165) 15 Nangabot sila sa Jerusalem, ug misulod siya sa templo ug nagsugod sa pag-abog sa mga namaligya ug mga mamalitay sulod sa templo. Giyabo niya ang mga lamesa sa mga magbabaylo sa salapi ug mga lingkoranan niadtong namaligya sa mga salampati. 16 Wala siya magtugot kang bisan kinsa nga magdala sa bisan unsa nga mabaligya didto sa templo. 17 Nagtudlo siya kanila ug nag-ingon, “Wala ba kini mahisulat, 'Ang akong balay pagatawgon nga usa ka balay alampoanan alang sa tanang kanasoran?' Apan gihimo ninyo kini nga tagoanan sa mga kawatan.” 18 Ang mga pangulong pari ug ang mga manunulat sa balaod nakadungog kung unsa ang iyang gisulti, ug gisulayan nila siya sa pagpatay. Kay nangahadlok sila kaniya kay ang tanang katawhan nahibulong man sa iyang pagtulon-an. 19 Sa matag gabii mobiya sila sa siyudad. 20 Samtang naglakaw sila sayo sa buntag, nakita nila ang kahoy sa igera nga nalaya na hangtod sa iyang mga gamot. 21 Nakahinumdom si Pedro ug miingon, “Rabbi, tan-awa! Ang kahoy sa igera nga imong gitunglo nalaya na.” 22 Mitubag si Jesus kanila, “Pagtuo sa Dios. 23 Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, si bisan kinsa nga moingon niining bukid, 'Hinaot nga ang Dios moalsa kanimo ug moitsa kanimo didto sa dagat,' ug kung wala siya magduhaduha sa iyang kasingkasing apan motuo nga mahitabo kung unsa ang iyang gisulti, mao kadto ang pagabuhaton sa Dios. 24 Busa sultihan ko kamo, ang tanan nga pangayoon ninyo diha sa mga pag-ampo, tuohi nga madawat ninyo kini, ug maangkon ninyo kini. 25 Sa dihang motindog kamo ug mag-ampo, kinahanglan mopasaylo gayod kamo sa bisan unsa nga anaa kaninyo batok sa uban, aron mopasaylo usab ang inyong Amahan nga anaa sa langit sa inyong mga kalapasan. 26 (Ang labing maayo nga karaang kopya

niini nga bersikulo giwala (tan-awa sa Mat. 6: 15)) Mar. 11: 26 Apan kung dili kamo mopasaylo, dili usab mopasaylo sa inyong mga sala ang Amahan ninyo nga atua sa langit. **27** Namalik sila pag-usab sa Jerusalem. Samtang si Jesus naglakaw didto sa templo, ang mga pangulo nga pari, mga manunulat sa balaod, ug ang tanang mga kadagkoan miduol kaniya. **28** Gisultihan nila siya, “Pinaagi sa unsang katungod gibuhat mo kining mga butanga, ug kinsa ang naghatag kanimo sa katungod sa pagbuhat niana?” **29** Giingnan sila ni Jesus, “Pangutan-on ko kamo sa usa ka pangutana. Sultihi ako ug tug-anan ko usab kamo kung sa unsa nga katungod gibuhat ko kining mga butanga. **30** Ang bawtismo ni Juan, gikan ba kadto sa langit o gikan sa tawo? Tubaga ako.” **31** Naghisgot sila taliwala sa ilang kaugalingon ug naglalis nga nag-ingon, “Kung moingon kita nga 'Gikan sa langit'—moingon siya nga, 'Nganong wala man lagi kamo motuo kaniya?' **32** Apan kung moingon kita nga, 'Gikan sa tawo'”—nangahadlok sila sa katawhan tungod kay giila nila nga si Juan usa ka propeta. **33** Unya mitubag sila kang Jesus nga miingon, “Wala kami masayod.” Unya misulti si Jesus kanila, “Dili usab ako motug-an kaninyo kung unsa nga katungod gibuhat ko kining mga butanga.”

12 Unya si Jesus nagsugod sa pagtudlo kanila sa sambingay. Siya miingon, “Adunay tawo nga nagtanom sa parasan, nagbutang ug koral palibot niini, ug nagkalot ug bangag aron pug-anan sa paras. Unya iya kining gibutangan ug tore nga bantayanan ug unya gipaatiman niya ang parasan sa mga tigpatubo ug paras. Unya miadto siya sa layo. **2** Sa tukmang panahon, nagpadala siya ug sulugoon didto sa mga tigpatubo ug paras aron modawat siya sa pipila nga bunga gikan sa parasan. **3** Apan ila siyang gidakop, gikulata, ug gipapa-uli nga walay dala. **4** Nagpadala usab siya didto kanila ug lain pang sulugoon, ug ilang gisamad samaran ang iyang ulo ug gipakaulawan. Nagpadala na usab siya ug lain nga sulugoon, ug kini ilang gipatay. **5** Ilang gitagad ang daghan sa samang paagi, gikulata ang pipila ug ang uban gipatay. **6** Aduna pa siyay usa ka tawo nga nahibilin aron ipadala, ang hinigugmang anak nga lalaki. Siya mao ang kataposan nga iyang ipadala ngadto kanila. Nag-ingon siya “Tahuron gayod nila ang akong anak.” **7** Apan ang mga saop nag-ingnanay sa matag usa “Kini ang manununod. Dali, ato siyang patyon, ug ang mapanunod atong maangkon.” **8** Ila siyang gidakop, gipatay, ug gilabay sa gawas sa parasan. **9** Busa, unsa man ang buhaton sa tag-iya sa parasan? Siya moadto ug pouhon ang mga tigpatubo sa paras ug ang parasan ihatag niya didto sa uban. **10** Wala ba kamo makabasa niining kasulatan? 'Ang bato nga gisalikway sa magtutukod, nahimo nga patukoranan. **11** Kini naggikan sa Ginoo ug kahibulongan kini sa atong mga mata.'” **12** Sila nangita ug paagi sa pagdakop kang Jesus, apan nahadlok sila sa katawhan, kay sila nasayod nga nagsulti siya sa sambingay batok kanila. Busa mibiya sila ug nagpalayo. **13** Unya sila nagpadala didto kaniya sa pipila ka Pariseo ug pipila ka mga sakop ni Herodes, sa pagbitik kaniya sa iyang gipamulong. **14** Sa dihang sila miabot, sila misulti ngadto kaniya, “Magtutudlo, nasayod kami nga wala ka magpakabana sa gisulti sa uban, ug wala ka nagpihig sa matag usa ka tawo. Ikaw nanudlo sa kamatuoran sa pamaagi sa Dios. Uyon ba kini sa balaod nga mobayad ug buhis ngadto kang Cesar o dili? Mobayad ba kita o dili?” **15** Apan nasayod si Jesus sa ilang pagpakaaron-ingnon ug siya nag-ingon kanila, “Nganong gisulayan ako ninyo? Dad-i ako ug denario aron ako kining tan-awon.” **16** Sila nagdala ug usa ngadto kang Jesus. Siya miingon kanila, “Kinsang hulagway ang nakasulat niini?” Sila nag-ingon “kang Cesar.” **17** Si Jesus nag-ingon, “Ihatag kang Cesar ang mga butang nga iya kang Cesar, ug sa Dios ang mga butang nga iya sa Dios.” Sila natingala kaniya. **18** Unya ang mga Saduceo miduol kaniya, sila nga nagsulti nga walay pagkabanhaw. Sila nangutana kaniya, nga nag-ingon, **19** “Magtutudlo, si Moises nagsulat alang kanato, 'Kung ang igsoong lalaki mamatay ug nabiyaan ang iyang asawa, apan wala siya makabaton ug anak, ang lalaki kinahanglan mokuha sa asawa sa iyang igsoon, ug mobaton ug anak alang sa iyang igsoong lalaki.' **20** Adunay pito ka managsoong lalaki; ang una nangasawa ug unya namatay, nibiya nga walay anak. **21** Unya ang ikaduha nakigminyo sa babaye ug namatay, nibiya nga walay anak. Ug ang ikatulo mao gihapon. **22** Ang pito mibiya nga walay mga anak. Sa kataposan niining tanan ang babaye namatay usab. **23** Panahon sa pagkabanhaw, sa dihang sila mabuhi pag-usab, kang kinsa nga asawa ang babaye? Kay ang tanang pito ka managsoong lalaki nakapangasawa man kaniya.” **24** Si Jesus miingon, “Dili ba kini mao ang hinungdan nga nangasayop kamo, tungod kay wala kamo masayod sa kasulatan ug sa gahom sa Dios?

25 Kay sa dihang sila mabuhi gikan sa mga patay,
sila dili na magminyoay, o tugotan nga mangasawa,
apan sila sama na sa mga anghel sa langit. 26
Apan mahitungod sa mga namatay, nga sila mabuhi,
wala ba kamo makabasa sa basahon ni Moises, sa
gisaysay mahitungod sa sampinit, giunsa Dios
sa pagpakigsulti kaniya ug nag-ingon, 'Ako ang Dios
ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni
Jacob?'" 27 Dili siya Dios sa mga patay, apan sa mga
buhi. Nasayop gayod kamo." 28 Ang usa sa mga
manunulat sa balaod miduol ug naminaw sa ilahang
panaghisgotanay; siya nakakita nga si Jesus mitubag
kanila nga maayo. Siya nangutana kaniya, "Unsa
nga kasugoan ang labing mahinungdanon sa tanan?"
29 Si Jesus mitubag, "Ang labing mahinungdanon
mao kini, 'Pamati, Israel, ang Ginoo nga atong Dios,
ang Ginoo usa lamang. 30 Kinahanglan higugmaon
ninyo ang Ginoo nga inyong Dios sa tibuok ninyo nga
kasingkasing ug tibuok ninyo nga kalag, sa tibuok
ninyo nga hunahuna, ug sa tibuok ninyo nga kusog.'
31 Ang ikaduha nga sugo mao kini, 'Kinahanglan
higugmaon ninyo ang inyong silingan sama sa inyong
kaugalingon,' Wala nay makalabaw niining maong
mga kasugoan." 32 Ang manunulat sa balaod nag-
ingon, "Maayong, magtutudlo! Tinuod gayod ang
imong giingon nga ang Dios usa lamang, ug nga
wala nay lain gawas kaniya. 33 Sa paghigugma
kaniya sa tibuok natong kasing-kasing ug tibuok
nato nga salabotan ug tibuok nato nga kusog, ug sa
paghigugma sa silingan sama sa kaugalingon, kini
labaw pa sa mga halad nga sinunog ug sakripisyo."
34 Sa dihang si Jesus nakakita nga naghatag siya ug
maayong tubag, siya nag-ingon kaniya, "Dili ka halayo
sa gingharian sa Dios." Pagkahuman niana wala
na gayoy nangahas sa pagpangutana kang Jesus
sa daghang mga pangutana. 35 Si Jesus nanudlo
didto sa templo, ug siya mitubag ngadto kanila ug
miingon, "Giunsa kini nga ang mga manunulat sa
balaod nagsulti nga ang Cristo anak ni David? 36
Si David sa iyang kaugalingon, pinaagi sa Balaang
Espiritu, miingon, 'Ang Ginoo nag-ingon ngadto sa
akong Ginoo, lingkod dinhi sa akong tuong kamot,
hangtod nga himuon kung tumbanan ang imong mga
kaaway.' 37 Si David sa iyang kaugalingon nagtawag
kang Cristo 'Ginoo', busa naunsa nga siya anak ni
David?" Ang dakong pundok sa katawhan naminaw
kaniya uban sa kalipay. 38 Sa iyang pagpanudlo si
Jesus miingon, "Pagbantay sa mga manunulat sa
balaod, kinsa nagtinguha sa paglakaw nga nagbisti ug
tag-as, ug buot sila sa pinasahi nga mga pag-abiabi
diha sa mga merkado, 39 ug sa mga nahauna nga
lingkoranan sa labaw sa mga sinagoga, ug sa mga
nahaunang dapit sa mga pista. 40 Ila usab nga giilog
ang balay sa mga balo, ug nag-ampo sila sa tag-as
kaayo aron ipakita sa mga tawo. Kini makadawat ug
labing dako nga silot." 41 Unya si Jesus milingkod
atbang sa kahon nga halaran sa dapit sa templo;
nagtan-aw siya sa mga tawo nga naghulog sa ilang
salapi didto sa kahon. Ug daghan ang mga dato
nga tawo nga nagbutang ug dagko nga kantidad sa
salapi. 42 Unya ang kabos nga babaye nga balo
miduol ug mibutang sa duha kadako, kantidad ug
duha ka sentabo. 43 Gitawag ni Jesus ang iyang
mga disipulo ug giingnan niya sila, "Sa pagkatinuod
sultihan ko kamo nga, kining kabos nga babayeng
balo nagbutang ug labaw pa kay kanila ngadto sa
kahon nga halaran. 44 Silang tanan naghatag ug
sobra sa ilang kadagaya. Apan kining babaye nga
balo gawas sa iyang kakabos, nagbutang sa tanan
niya nga salapi nga iyang ikabuhi."

13 Samtang si Jesus naglakaw palayo gikan sa
templo, usa sa iyang mga disipulo miingon
kaniya, "Magtutudlo, tan-awa ang maanindot nga
mga bato ug mga dagkong binalay!" 2 Siya miingon
ngadto kaniya, "Nakita mo ba kining mga dagkong
binalay? Walay usa ka bato nga mahibilin sa lain
nga dili mahugno." 3 Sa paglingkod niya sa Bukid
sa mga Olibo atbang sa templo, si Pedro, Santiago,
Juan, ug Andres nangutana kaniya sa tago, 4 "Sultihi
kami, kanus-a man kining mga butanga mahitabo?
Unsa man ang mga timailhan kung kining tanang mga
butanga hapit na mahitabo?" 5 Si Jesus misugod
sa pagsulti ngadto kanila, "Pag-amping nga walay
bisan usa kaninyo nga mahisalaag. 6 Daghan ang
moabot sa akong ngalan ug moingon, 'ako siya,'
ug sila maggiya sa pagpahisalaag sa kadaghanan.
7 Sa dihang makadungog kamo sa mga gubat ug
mga hungihong sa mga gubat, ayaw kabalaka; kay
kining mga butanga kinahanglan nga mahitabo, apan
dili pa kini mao ang kataposan. 8 Kay ang mga
nasod mobarog batok nasod, ug gingharian batok
gingharian. Adunay mga linog sa daghang mga
dapit, ug mga kagutom. Kini ang mga sinugdanan
sa pagkatawo sa mga kasakit. 9 Pagbantay kamo.
Kamo igatugyan nila didto sa mga konseho, ug
kamo latoson sa mga sinagoga. Kamo magabarog

atubangan sa mga gobernador ug sa mga hari alang sa akong kaayohan, isip usa ka pagpamatuod ngadto kanila. **10** Apan ang ebanghelyo kinahanglan iwali una sa tanang mga kanasoran. **11** Sa dihang dakpon na nila kamo ug itugyan, ayaw kabalaka kung unsa ang inyong isulti. Kay nianang orasa, kung unsa ang inyong gikinahanglan isulti igahatag kaninyo; kini dili na kamo ang magsulti, apan ang Balaang Espiritu. **12** Ang igsoong lalaki magatugyan sa igsoong lalaki ngadto sa kamatayon, ug ang amahan sa iyang anak. Ang mga anak mobarog batok sa ilang mga ginikanan ug maoy hinungdan nga sila mabutang sa kamatayon. **13** Kamo pagadumtan sa tanan tungod sa akong ngalan. Apan kung kinsa kadtong molahutay sa kataposan, kanang tawhana maluwas. **14** Sa dihang makakita kamo sa dulumtanan nga biniyaan nga mobarog kung diin kini dili angay magabarog (tugoti nga ang magbabasa makasabot), tugoti kadtong anaa sa Judea nga mokalagiw didto sa mga kabukiran, **15** pasagdi siyang atua sa atop sa dili na pagkanaog didto sa balay, o pagkuha sa tanang butang pagawas niini, **16** ug pasagdi siya nga anaa sa uma sa dili na pagbalik aron sa pagkuha sa iyang kupo. **17** Apan alaot kadtong adunay anak ug kadtong nagpasuso sa mga bata nianang mga adlawa! **18** Pag-ampo nga kini dili mahitabo sa tingtugnaw. **19** Kay adunay dakong kasakitan, nga wala pa gayod nahitabo sukad sa sinugdanan, sa pagbuhat sa Dios sa kalibotan, hangtod karon, dili, ni dili na gayod mahitabo pag-usab. **20** Gawas kung ang Ginoo ipamubo ang mga adlaw, walay unod nga maluwas, apan tungod sa mga pinili, kadtong iyang gipili, iyang gipamub-an ang numero sa mga adlaw. **21** Unya kung si bisan kinsa ang mosulti kaninyo, 'Tan-awa, ania na ang Cristo!' O, 'Tan-awa, atua siya!' ayaw pagtuo niini. **22** Kay ang sayop nga mga Cristo ug ang sayop nga mga propeta motungha ug mohatag ug mga timailhan ug mga katingalahan, aron sa paglimbong, kung mahimo, bisan pa sa pinili. **23** Pagbantay! Gisulti ko na kaninyo kining tanang mga butanga sa wala pa ang panahon." **24** Apan pagkahuman sa dakong kasakitan nianang mga adlawa, ang adlaw mongitngit, ang bulan dili na mohatag sa kahayag, **25** ang mga bituon mangahulog gikan sa langit, ug ang mga gahom nga anaa sa kalangitan mauyog. **26** Unya ilang makita ang Anak sa Tawo nga moabot diha sa mga panganod uban ang dakong gahom ug himaya. **27** Unya iyang ipadala ang iyang mga anghel ug tigumon niya ang iyang mga pinili gikan sa upat ka mga hangin, gikan sa kinatumyan sa kalibotan ngadto sa kinatumyan sa kawanangan. **28** Tun-i ang pagtulon-an gikan sa kahoy nga igera. Sa dili madugay ang sanga mahimong mahumok ug mabutangan na kini ug mga dahon, inyong masayran nga ang ting-init duol na. **29** Busa usab, sa dihang kamo makakita niining mga butang nga magakahitabo, masayran ninyo nga siya duol na, anaa na gayod sa mga ganghaan. **30** Sa pagkatinuod, ako mosulti kaninyo, kini nga kaliwatan dili pa mangamatay hangtod nga kining mga butanga mahitabo. **31** Ang langit ug ang kalibotan mangamatay, apan ang akong mga pulong dili gayod mamatay. **32** Apan mahitungod nianang adlawa o nianang taknaa, walay bisan usa nga masayod, bisan ang mga anghel sa langit, ni bisan ang Anak, apan ang Amahan. **33** Pagmabinantayon! Pagtukaw, tungod kay wala kamo masayod kung unsa na kining panahona. Ang pipila sa karaang panggamhanan nagbasa: Pagmabinantayon! Pagtukaw ug pag-ampo, tungod kay.... **34** Kini sama sa usa ka tawo nga mipanaw: mobiya siya sa iyang balay ug gibutang niya ang iyang sulugoon nga maoy mobantay sa balay, matag-usa sa iyang buluhaton. Ug iyang gimandoan ang magbalantay magpabiling magtukaw. **35** Busa pagtukaw! Kay wala kamo masayod kung kanus-a moabot ang agalon sa balay, kung sa gabii ba, sa tungang gabii, sa tingtuktugaok ba sa manok, o sa kabuntagon. **36** Kung moabot dayon siya, ayaw tugoti nga makaplagan niya kamong nangatulog. **37** Unsa ang akong gisulti kaninyo akong gisulti sa tanan: Pagtukaw!"

14 Kini duha ka adlaw na lamang sa dili pa moabot ang Pagsaylo ug ang Kombira sa Tinapay nga Walay Patubo. Ang mga pangulong pari ug ang mga scriba naghunahuna kung unsaon nila pagdakop si Jesus sa hilom ug unya patyon siya. **2** Kay sila nag-ingon, "Dili sa panahon sa kombira, aron ang kagubot dili mahitabo taliwala sa katawhan." **3** Samtang si Jesus atua sa Betany sa balay ni Simon nga sanglahon, sa nagsandig siya sa kan-anan, miduol kaniya ang usa ka babaye nga adunay alabastrong tibod nga mahal kaayong pahumot, sa putling nardo. Gibuak niya ang tibod ug gibubo kini ngadto sa ulo niya. **4** Apan adunay pipila nga nangasuko. Nagsultihanay sila sa usag-usa ug miingon, "Unsa ang hinungdan nga kini giusikan man? **5** Kini nga pahumot mamahimo unta nga

ibaligya kapin pa sa 300 ka denaryo, ug ihatag sa mga kabos." Ug gibadlong nila siya. **6** Apan si Jesus miingon, "Pasagdi siya. Nganong gisamok ninyo siya? Nakahimo siya ug usa ka matahom nga butang alang kanako. **7** Kauban ninyo kanunay ang kabos, ug bisan unsa ang iyong gitinguha kamo makabuhat sa maayo ngadto kanila, apan kamo dili kanunay anaa kanako. **8** Gibuhat niya kung unsa ang angay niyang buhaton: gidihogan niya ang akong lawas alang sa paglubong. **9** Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, bisan diin ang ebanghelyo igasangyaw sa tibuok kalibotan, kining gibuhat niining bayhana pagahisgotan alang sa paghandom kaniya." **10** Unya si Judas Iscariote, ang usa sa napulog duha, miadto sa mga pangulong pari aron sa pagtugyan kaniya ngadto kanila. **11** Sa pagkadungog sa mga pangulong pari niini, nalipay sila ug nagsaad sa paghatag kaniya ug salapi. Nagsugod na siya pagpangita ug kahigayonan aron sa pagtugyan kaniya ngadto kanila. **12** Sa unang adlaw sa tinapay nga walay patubo, sa paghalad nila sa nating karnero sa Pagsaylo, ang iyang mga disipulo miingon kaniya, "Hain man ang buot nimong adtoan namo aron sa pag-andam alang sa imong pagkaon sa Pagsaylo nga panihapon?" **13** Nagpadala siya ug duha sa iyang mga disipulo ug miingon kanila, "Adto ngadto sa siyudad, ug ang usa ka tawo nga nagadala ug usa ka banga nga tubig ang mosugat kaninyo. Sunod kaniya. **14** Kung diin siya mosulod nga balay, sunod kaniya sa sulod ug sultihi ang tag-iya sa balay nga, 'Ang magtutudlo nag-ingon, "Hain ang akong lawak nga abotanan diin ako makigsalo sa Pagsaylo kauban ang akong mga disipulo?' **15** Ipakita niya kaninyo ang usa ka dakong sinangkapan nga lawak sa taas nga andam na. Buhata ang pagpangandam alang kanato didto. **16** Ang mga disipulo mibiya ug miadto sa siyudad; nakaplagan nila ang tanan sumala sa iyang giingon ngadto kanila, ug giandam nila ang Pagsaylo sa pagkaon. **17** Sa pagkagabii, miabot siya uban ang napulog duha. **18** Samtang sila nagsandig sa kananan ug nangaon, si Jesus miingon, "Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nga ang usa kaninyo nga mikaon uban kanako magabudhi kanako." **19** Naguol pagayo silang tanan, ug ang usag-usa miingon kaniya, "Sigurado dili gayod ako?" **20** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Usa kini sa napulog duha, ang usa karon nga nagtuslob sa tinapay uban kanako sa panaksan. **21** Kay ang Anak sa Tawo moadto sa dalan sumala sa giingon sa kasulatan mahitungod kaniya. Apan alaot kanang tawhana nga nagbudhi sa Anak sa Tawo. Mas maayo unta kini kaniya kung wala na lamang siya natawo." **22** Samtang nangaon sila, si Jesus mikuha sa tinapay, gipanalanginan kini, ug gipikas-pikas kini. Gihatag niya kini ngadto kanila ug miingon, "Dawata kini. Mao kini ang akong lawas." **23** Gikuha niya ang usa ka kupa, nagpasalamat, ug gihatag kini kanila, ug nanginom silang tanan gikan niini. **24** Miingon siya kanila, "Mao kini ang akong dugo sa pakigsaad, ang dugo nga iula alang sa kadaghanan. **25** Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, dili na ako moinom pag-usab niining bunga sa paras, hangtod niadtong adlawa nga magainom ako niini sa bag-o didto sa gingharian sa Dios." **26** Sa nanagawit na sila ug usa ka salmo, nangadto sila sa Bukid sa mga Olibo. **27** Miingon si Jesus kanila, "Kamong tanan mobiya tungod kanako, kay kini nahisulat, 'Pagabunalan ko ang magbalantay ug ang mga karnero magkatibulaag.' **28** Apan human sa akong pagkabanhaw, mag-una ako kaninyo didto sa Galilea. **29** Si Pedro miingon kaniya, "Bisan kung ang tanan mobiya, dili gayod ako." **30** Si Jesus miingon kaniya, "Sa pagkatinuod sultihan ko ikaw, nga niining gabhiona, sa dili pa motuktugaok ang manok sa makaduha, ilimod mo na ako sa makatulong higayon." **31** Apan si Pedro miingon, "Kung ako mamatay man uban kanimo, dili ko ikaw ilimod." Silang tanan naghimo sa samang saad. **32** Sila miabot sa dapit nga gitawag ug Getsemane, ug si Jesus miingon sa iyang mga disipulo, "Lingkod dinhi samtang ako mag-ampo." **33** Gidala niya sila Pedro, Santiago, ug Juan uban kaniya, ug misugod sa pagsubo ug naguol pag-ayo. **34** Miingon siya kanila, "Ang akong kalag nagmasulobon pag-ayo, bisan sa kamatayon. Pabilin dinhi ug pagtukaw." **35** Milakaw si Jesus ug diyutay sa unahan, mihapa sa yuta, ug nag-ampo siya, kung mahimo, nga kining taknaa molabay unta gikan kaniya. **36** Siya miingon, "Abba, Amahan, ang tanang butang mahimo nimo. Kuhaa kining kupa gikan kanako. Apan dili ang akong kabubut-on, kondili ang imo." **37** Mibalik siya ug nakaplagan sila nga nangatulog, ug siya miingon kang Pedro, "Simon, nakatulog ka ba? Dili ba gayod ikaw makatukaw sa usa lamang ka takna? **38** Pagtukaw ug pag-ampo aron nga kamo dili mahisulod ngadto sa panulay. Ang espiritu andam gayod, apan luya ang unod. **39** Mipalayo na usab siya ug nag-ampo, ug gigamit niya ang samang mga

pulong. **40** Mibalik na usab siya ug nakaplagan sila nga nangatulog, kay nangaloya na pag-ayo ang ilang mata ug wala sila masayod kung unsa ang ikasulti ngadto kaniya. **41** Miduol siya sa makatulong higayon ug miingon kanila, “Nangatulog pa gihapon kamo ug namahulay? Igo na! Miabot na ang takna. Tan-awa! Ang Anak sa Tawo igatugyan sa mga kamot sa mga makasasala. **42** Panindog, manlakaw na kita. Tan-awa, ang usa sa magbudhi kanako nagkaduol na. **43** Dihadiha, samtang nagasulti pa siya, si Judas, ang usa sa napulog duha, miabot, ug ang dakong panon sa katawhan uban kaniya nga adunay mga espada ug mga puspos, gikan sa mga pangulong pari, mga scriba, ug ang mga kadagkoan. **44** Karon ang magbubudhi niya mihatag kanila ug ilhanan, nga miingon, “Si kinsa ang akong halokan, mao na kana siya. Dakpa siya ug dad-a siya ubos sa pagbantay.” **45** Sa pag-abot ni Judas, dihadiha miduol siya kang Jesus, ug miingon, “Rabbi!” Ug mihalok siya kaniya. **46** Unya gigunitan nila ang iyang mga kamot ug gidakop siya. **47** Apan ang usa kanila nga nagtindog sa duol mihulbot sa iyang espada ug mitigbas sa sulugoon sa labaw nga pari ug naputol ang iyang dalunggan. **48** Si Jesus miingon kanila, “Nanganhi ba kamo, ingon nga batok sa usa ka tulisan, nga inubanan man sa mga espada ug mga puspos alang sa pagdakop kanako?” **49** Sa adlaw-adlaw nga ako kauban pa ninyo ug ako nagatudlo ngadto sa templo, wala ninyo ako dakpa. Apan mahitabo kini aron matuman gayod ang kasulatan. **50** Ug ang tanan nga kauban ni Jesus mibiya kaniya ug mikalagiw. **51** Ang usa ka batan-on nga lalaki misunod kaniya, nga nagsul-ob lamang ug usa ka lino nga panapton nga giputos palibot kaniya; **52** gidakop nila siya apan nabilin niya didto ang lino nga panapton ug midagan siya palayo kanila nga hubo. **53** Gipangulohan nila si Jesus ngadto sa labaw nga pari. Nagtigom didto uban kaniya ang tanan nga mga pangulong pari, ang mga kadagkoan, ug ang mga scriba. **54** Karon si Pedro misunod kaniya gikan sa layo, hangtod sa hawanan sa labaw nga pari. Milingkod siya tapad sa mga guwardiya, nga nagadangdang duol sa kalayo. **55** Karon ang mga pangulong pari ug ang tibuok Konseho nagapangita ug pagpamatuod batok kang Jesus aron itugyan nila siya ngadto sa kamatayon. **56** Apan wala sila makakaplag niini. Kay daghan ang nanagdala sa bakak nga pagpamatuod batok kaniya, apan bisan ang ilang pagpamatuod wala magka-uyon. **57** Ang pipila mitindog ug nagdala sa bakak nga pagpamatuod batok kaniya; miingon sila, **58** “Nakadungog kami nga siya nag-ingon, “Gubaon ko kining temploha nga hinimo sa mga kamot, ug sulod sa tulo ka adlaw pagatukoron ko ang lain nga dili binuhat sa mga kamot.’” **59** Apan bisan ang ilang pagpamatuod wala magka-uyon. **60** Ang labaw nga pari nagtindog taliwala kanila ug nangutana kang Jesus, “Wala ka bay ikatubag? Unsa man kining ginapamatud-an sa mga tawo batok kanimo?” **61** Apan siya nagahilom ug wala mitubag bisan usa. Ang labaw nga pari nangutana kaniya pag-usab ug miingon, “Ikaw ba si Cristo, ang anak nga Bulahan?” **62** Si Jesus miingon, “Ako. Ug makita ninyo ang Anak sa Tawo nga magalingkod sa gamhanan nga tuong kamot ug moabot inubanan sa mga panganod sa langit.” **63** Gigisi sa labaw nga pari ang iyang mga bisti ug miingon, “Nanginahanglan pa ba kita ug mga saksi? **64** Nadungog ninyo ang pagpasipala. Unsa man ang inyong hukom?” Ug silang tanan nagkahiusa nga naghukom kaniya nga angay sa kamatayon. **65** Ang pipila misugod sa pagluwa kaniya ug mitabon sa iyang dagway ug mihapak kaniya ug miingon, “Tag-ana!” Ang mga opisyal nagkuha kaniya ug naglatos kaniya. **66** Samtang si Pedro anaa sa silong sa hawanan, ang usa sa mga sulogoon nga babaye sa labaw nga pari miduol kaniya. **67** Nakita niya si Pedro nga nagtindog duol sa kalayo aron mainitan, ug siya mitutok kaniya. Unya miingon siya, “Ikaw usab kauban ni Jesus nga Nazareno.” **68** Apan siya milimod niini, nga nag-ingon, “Ako wala makaila ni wala makasabot kung unsa ang imong gipanulti.” Unya migawas siya sa hawanan. Ang pipila sa mga sinulat midugang, “Ug ang manok mituktugaok,” apan ang pinakamaayong mga sinulat wala niining pulong. **69** Apan ang sulugoon didto nakakita kaniya ug misugod na usab sa pag-ingon niadtong mga nagatindog didto, “Kining tawhana usa kanila!” **70** Apan gilimod niya kini pag-usab. Sa pagkataodtaod kadtong nanagtindog didto nag-sulti kang Pedro, “Sa pagkatinuod ikaw usa kanila, kay ikaw usab taga Galilea.” **71** Apan siya misugod sa iyang kaugalingon sa pagpanunglo ug pagpanumpa, “Wala gayod ako makaila niining tawhana nga inyong giingon.” **72** Unya ang manok mituktugaok sa makaduhang higayon. Unya nahinumdoman ni Pedro ang mga gipamulong kaniya ni Jesus: “Sa dili pa motuktogaok ang manok

sa makaduha, igalimod mo na ako sa makatulong higayon." Ug siya nahugno pag-ayo ug mihilak.

15 Sayo sa kabuntagon ang mga pangulong pari nagtigom kauban ang mga kadagkoan ug mga scriba ug ang tibuok Hukmanan. Unya gigapos nila si Jesus ug gidala palayo. Gitugyan nila siya kang Pilato. **2** Si Pilato nangutana kaniya, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" Siya mitubag kaniya, "Giingon mo na." **3** Ang mga pangulong pari nagpakita sa daghang mga sumbong batok kang Jesus. **4** Si Pilato nangutana pag-usab kaniya, "Dili ka ba motubag? Tan-awa daghan kaayong sumbong nga ilang gidala batok kanimo. **5** Apan si Jesus wala gihapon mitubag kang Pilato, ug kana nakapahibulong kaniya. **6** Karon sa panahon sa pista nabatasan ni Pilato nga magpagawas ngadto kanila ug usa ka binilanggo, ang binilanggo nga ilang pangayoon. **7** Didto sa bilanggoan uban sa mga masinupakon, sa taliwala sa mga nakapatay nga naghimo sa ilang bahin sa pagsupak, ang usa ka tawo nga ginganlan ug Barabbas. **8** Ang panon sa katawhan miadto kang Pilato ug misugod sa paghangyo kaniya nga pagahimoon niya alang kanila ang sama sa miagi. **9** Si Pilato mitubag kanila ug miingon, "Buot ba kamo nga pagabuhian ko kaninyo ang Hari sa mga Judio?" **10** Kay nasayod siya nga tungod sa kasina gitugyan si Jesus ngadto sa mga pangulong pari. **11** Apan ang mga pangulong pari nagsugyot sa katawhan sa pagsinggit nga kinahanglan buhian si Barabbas. **12** Si Pilato mitubag kanila pag-usab ug miingon, "Nan, unsa man ang akong buhaton sa Hari sa mga Judio?" **13** Sila misinggit pag-usab, "Ilansang siya sa krus!" **14** Si Pilato miingon kanila, "Unsa man ang sayop niyang nabuhat? Apan misinggit hinoon sila ug pag-ayo, "Ilansang siya sa krus." **15** Si Pilato buot makapahimuot sa katawhan, busa iyang gibuhian si Barabbas ngadto kanila. Gihampak niya si Jesus ug unya gitugyan siya aron ilansang sa krus. **16** Gidala siya sa mga sundalo sulod sa hawanan (ang kuta sa mga sundalo), ug gitigom nila ang tibuok kasundalohan. **17** Gisul-oban nila si Jesus ug dagtom-pula nga kupo, ug nagsapid sila sa usa ka purong-purong nga tunokon ug gibutang kini kaniya. **18** Nagsugod sila sa pagyukbo kaniya ug miingon, "Mabuhi, ang Hari sa mga Judio!" **19** Gibunalan nila ang iyang ulo sa usa ka bagakay ug giluwaan siya. Ug nangluhod sila sa atubangan niya sa pagsimba. **20** Sa diha nga sila nagbugalbugal kaniya, gihukasan nila siya sa dagtom-pula nga kupo ug gisul-ob kaniya ang iyang kaugalingong bisti, ug unya gihatod siya sa gawas aron ilansang siya sa krus. **21** Nagpugos sila sa usa ka lumalabay aron sa pag-alagad, usa sa ning-abot gikan sa nasod, ang usa ka tawo nga ginganlag Simon nga taga Cyrene (ang amahan ni Alexander ug Rufus); gipugos nila siya sa pagpas-an sa krus ni Jesus. **22** Ang mga sundalo nagdala kang Jesus sa dapit nga ginganlan ug Golgota (nga sa ato pa, Dapit sa Kalabira). **23** Ug gihatagan nila siya ug bino nga sinagolan ug mirra, apan wala siya nag-inom niini. **24** Gilansang nila siya sa krus ug gibahinbahin ang iyang bisti pinaagi sa pagripa aron sa pagkahibalo kung unsa ang bahin nga makuha sa matag sundalo. **25** Mao kini ang ikatulong takna sa paglansang kaniya sa krus. **26** Gisulat ang usa ka ilhanan ang sumbong batok kaniya, "ANG HARI SA MGA JUDIO." **27** Gilansang nila uban kaniya ang duha ka tulisan, ang usa sa tuo niya ug ang usa sa iyang wala. **28** Ang pinaka karaang mga kopya wala malakip ang bersikulo 28 (tan-awa ang Lucas 22: 3), vs 28, Ug natuman ang kasulatan nga nag-ingon, 'Kauban siya sa mga malinapason.' **29** Kadtong mga nangagi nagbiay-biay kaniya, naglingolingo sa ilang ulo ug nag-ingon, "Aha! Ikaw nga moguba sa templo ug motukod niini pag-usab sulod sa tulo ka adlaw, **30** luwasa ang imong kaugalingon ug kanaog diha sa krus!" **31** Sa samang paagi uban sa usag-usa ang mga pangulong pari nagbugalbugal kaniya, kauban ang mga scriba, ug miingon, "Giluwas niya ang uban, apan dili siya makaluwas sa iyang kaugalingon. **32** Pakanaoga gikan sa krus ang Cristo, ang Hari sa Israel, aron makakita ug makatuo kita." Ug kadtong gilansang sa krus uban kaniya nagtamay usab kaniya. **33** Sa ikaunom nga takna, ang kangitngit miabot sa tibuok kayutaan hangtod sa ikasiyam nga takna. **34** Sa ikasiyam nga takna si Jesus misinggit sa makusog nga tingog, "Eloi, Eloi, lama sabachthani?" nga gihubad, "Dios ko, Dios ko, nganong gibiyaan mo man ako?" **35** Ang pipila sa mga nagatindog didto, nakadungog niini ug miingon, "Tan-awa, nanawag siya kang Elias." **36** May usa nga midagan, gibutangan ug suka ang spongha, gibutang kini sa usa ka bagakay, ug gihatag kini kaniya aron imnon. Ang tawo miingon, "Tan-awon ta kung moanhi ba si Elias sa pagkuha kaniya." **37** Unya si Jesus misinggit sa makusog nga tingog ug namatay. **38** Ang tabil sa templo nabahin sa duha gikan sa taas paubos. **39** Ug sa nakita sa kapitan

nga mitindog ug mitan-aw kang Jesus nga siya patay na niining paagi, miingon siya, “Tinuod gayod nga kining tawhana Anak sa Dios.” **40** Aduna usab mga babaye didto nga mitan-aw sa halayo. Lakip kanila mao si Maria Magdalena, si Maria (ang inahan ni Santiago nga manghod ug si Joses), ug si Salome. **41** Sa dihang didto siya sa Galilea nagsunod sila kaniya ug nag-alagad kaniya. Daghan pang kababainhan usab ang nanungas ngadto kaniya sa Jerusalem. **42** Sa pag-abot sa kagabhion, tungod kay mao kini ang adlaw sa pagpangandam, kana mao, ang adlaw sa dili pa ang Adlaw nga Igpapahulay, **43** miadto didto si Jose nga taga Arimatea, tinahod siya nga sakop sa Konseho, nga nagpaabot sa gingharian sa Dios. Maisogon siyang miadto kang Pilato ug gipangayo ang lawas ni Jesus. **44** Nahibulong si Pilato kung namatay na ba gayod si Jesus; gipatawag niya ang kapitan ug gipangutana siya kung si Jesus patay na. **45** Sa dihang nasayran sa kapitan nga siya patay na, gihatag niya ang lawas ngadto kang Jose. **46** Mipalit si Jose ug panapton nga lino. Gikuha niya siya paubos gikan sa krus, giputos siya sa panapton nga lino, ug gilubong siya sa lubnganan nga gikan sa tiniltil nga bato. Unya giligid niya ang usa ka bato sa agianan pasulod sa lubnganan. **47** Si Maria Magdalena ug Maria nga inahan ni Joses nakakita sa dapit diin gilubong si Jesus.

16 Sa nahuman na ang Adlaw nga Igpapahulay, si Maria Magdalena ug si Maria nga inahan ni Santiago, ug si Salome, namalit ug mga pahumot, aron sa pag-adto ug pagdihog nila sa lawas ni Jesus alang sa paglubong. **2** Sa sayo kaayo sa unang adlaw sa semana, miadto sila sa lubnganan sa pagsubang sa adlaw. **3** Nagsultihanay sila sa matag-usa, “Kinsa man ang magaligid sa bato alang kanato gikan sa agianan sa lubnganan?” **4** Sa pagtan-aw nila, nakita nila nga adunay tawo nga miligid sa dako kaayong bato. **5** Misulod sila sa lubnganan ug nakita ang usa ka batan-ong lalaki nga nagsul-ob sa maputing bisti, nga naglingkod sa tuong bahin, ug nahibulong sila. **6** Miingon siya kanila, “Ayaw kahadlok. Gipangita ninyo si Jesus, nga Nazareno, nga gilansang sa krus. Nabanhaw siya! Wala na siya dinhi. Tan-awa ang dapit nga gibutangan kaniya. **7** Apan panlakaw kamo, sultihi ang mga disipulo ug si Pedro nga siya magauna kaninyo didto sa Galilea. Didto makita ninyo siya, sama sa gisulti niya kaninyo.” **8** Migawas sila ug midagan gikan sa lubnganan; kay nangurog sila ug nahibulong. Wala sila nagsulti ug bisan unsa kang bisan kinsa tungod kay hilabihan ang kahadlok nila. **9** **(note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Ang labing maayo ug karaan nga mga kopya wala maglakip sa Marcos 16: 9-20 Sa sayo sa unang adlaw sa semana, human siya nabanhaw, nagpakita siya pag-una kang Maria Magdalena, nga gihinginlan niya sa pito ka demonyo. **10** Miadto siya ug gisultihan kadtong kauban niya, samtang sila nagbangotan ug nanghilak. **11** Nakadungog sila nga siya buhi ug nakit-an niya siya, apan wala sila mituo. **12** (Tan-awa ang sinulat sa bersikulo 9) Human niining mga butanga nagpakita siya sa laing dagway sa duha ka tawo, samtang nagalakaw sila paingon sa nasod. **13** Nangadto sila ug gisultihan ang nahibiling disipulo, apan wala sila mituo kanila. **14** (Tan-awa sa sinulat sa bersikulo 9) Unya sa wala madugay nagpakita si Jesus ngadto sa napulo ug usa samtang nagsandig sila sa lamesa, ug gibadlong niya sila sa ilang pagkawalay pagtuo ug pagkagahi sa kasingkasing, tungod kay wala sila motuo niadtong nakakita kaniya human siya mabanhaw gikan sa mga patay. **15** Miingon siya kanila, “Lakaw ngadto sa tibuok kalibotan, ug isangyaw ang ebanghelyo sa tanang binuhat. **16** Siya nga motuo ug magpabawtismo maluwas, ug siya nga dili motuo pagahukman sa silot. **17** (Tan-awa sa sinulat sa bersikulo 9) Kining mga ilhanan magauban niadtong motuo. Sa akong ngalan pagahinginlan nila ang mga demonyo. Magasulti sila sa bag-ong mga pinulongan. **18** Magapunit sila sa mga bitin uban sa ilang mga kamot, ug kung moinom sila sa bisan unsa nga makapatay dili kini makadaot kanila. Magatapion sila sa ilang mga kamot ngadto sa masakiton, ug mamaayo sila.” **19** (Tan-awa ang sinulat sa bersikulo 9) Human sa pagsulti sa Ginoo ngadto kanila, gibayaw siya ngadto sa langit ug milingkod sa tuong kamot sa Dios. **20** Mibiya ang mga disipulo ug nagsangyaw bisan asa, samtang ang Dios nagapamuhat uban kanila ug nagpamatuod sa pulong pinaagi sa mga milagrosong mga ilhanan nga misunod.

Lucas

1 Daghang mga tawo misulay pagsulat ug mga
taho mahitungod sa mga butang nga nahitabo
taliwala kanamo. **2** Kadtong mga nakasaksi sukad
sa sinugdan ug nahimong mga sulugoon sa pulong,
ang nagtaho kanamo. **3** Busa, kini usab daw maayo
alang kanako, sa pagsusi sa tanang butang sa tukma
gayod gikan pa sa sinugdanan, aron kini mahisulat
alang kanimo, labing halangdong Teofilo. **4** Buot
nako nga ikaw mahibalo sa tinuod nga mga butang
nga imong igatudlo. **5** Sa panahon ni Herodes, nga
hari sa Judea, adunay usa ka pari nga ginganlan ug
Zacarias, gikan sa laray ni Abijah. Ang iyang asawa
naggikan sa mga babayeng anak ni Aaron, ug siya si
Elizabet. **6** Matarong silang duha atubangan sa Dios,
ug naglakaw nga matul-id sa tanang kasugoan ug
mga kalagdaan sa Ginoo. **7** Apan wala sila nakabaton
ug mga anak, tungod kay si Elizabet apuli man, ug
sila mga tigulang na kaayo. **8** Usa ka adlaw niana
samtang si Zacarias nagabuhat sa iyang katungdanan
ingon nga usa ka pari atubangan sa Dios sa han-ay
sa iyang buluhaton, **9** ang mga pari nagsunod sa
ilang tulumanon ug nagpili kaniya pinaagi sa ripa aron
pagsulod sa templo sa Ginoo ug pagsunog sa insenso.
10 Ang tibuok katilingban sa katawhan nag-ampo
gawas sa templo sa pag-abot sa takna sa pagsunog
sa insenso. **11** Ang usa ka anghel sa Ginoo nagpakita
kaniya, nga nagtindog sa tuo nga kiliran sa halaran
sa insenso. **12** Si Zacarias nakuyawan sa pagkakita
kaniya, ug nahadlok pag-ayo. **13** Apan ang anghel
miingon kaniya, “Ayaw kahadlok, Zacarias, tungod
kay gidungog ang imong pag-ampo. Ang imong
asawa, nga si Elizabet, magmabdos ug batang lalaki,
ug imo siyang nganlag Juan. **14** Kamo makabaton sa
kalipay ug magmalipayon tungod kaniya, ug daghang
mga tawo ang magmaya sa iyang pagkahimugso. **15**
Kay siya mahimong bantugan sa panan-aw sa Ginoo,
ug dili siya moinum ug bino o maisog nga ilimnon.
Mapuno siya sa Balaang Espiritu, bisan anaa pa
siya sa sabakan sa iyang inahan. **16** Tungod kaniya
daghan sa mga anak sa Israel ang mahibalik sa
Ginoo nga ilang Dios. **17** Mag-una siya kaniya diha
sa espiritu ug gahom ni Elias. Siya magpabalik sa
kasingkasing sa mga amahan ngadto sa ilang mga
anak, ug ang nagmasinupakon sa paglakaw sumala
sa kaalam diha sa pagkamatarong. Buhaton niya kini
aron pag-andam sa katawhan alang sa Ginoo.” **18**
Miingon si Zacarias sa anghel, “Sa unsang paagi nga
ako mahibalo nga kini mahitabo? Kay ako usa na ka
tigulang nga tawo ug ang akong asawa tigulang na
usab kaayo.” **19** Ang anghel mitubag kaniya, “Ako si
Gabriel, nga nagatindog sa atubangan sa Dios, ug ako
gipadala kanimo aron sa pagsulti ug pagdala niining
maayong balita. **20** Tan-awa, maamang ka ug dili na
makasulti hangtod matuman kining mga butanga, kay
ikaw wala motuo sa akong gipamulong, nga matuman
sa umaabot nga gitakdang panahon.” **21** Samtang
ang mga tawo naghulat kang Zacarias ug natingala
nganong nadugay siya pag-ayo sa sulod sa templo.
22 Sa dihang migawas na siya, dili na siya makasulti
kanila, ug ilang nasabtan nga nakakita siyag panan-
awon sulod sa templo. Busa misinyas nalang siya
kanila, apan nagpabilin siyang dili makasulti. **23** Sa
dihang ang iyang buluhaton nahuman na, siya mipauli
sa ilang balay. **24** Human sa pipila ka adlaw, ang iyang
asawa nga si Elizabet nagmabdos. Nagtago siya
sulod sa lima ka bulan ug nag-ingon, **25** “Mao na kini
ang gibuhat sa Ginoo alang kanako. Siya nagbantay
kanako, aron sa pagkuha sa akong kaulawan taliwala
sa katawhan.” **26** Sa pag-abot sa unom ka bulan sa
pagmabdos ni Elizabet, ang anghel nga si Gabriel
gipadala sa Dios didto sa syudad sa Galilea, nga
ginganlag Nazaret, **27** ngadto sa usa ka ulay nga
kaslonon sa usa ka lalaki nga si Jose. Gikan siya
sa kaliwatan ni David, ug ang babayeng ulay mao
si Maria. **28** Mipakita ang angel kaniya ug miingon,
“Mga Pangumusta, halangdong pinili! Ang Ginoo
anaa kanimo!” **29** Apan si Maria naglibog sa iyang
gipamulong, ug nabalaka kung unsa nga matang kini
sa pangumusta. **30** Ang anghel miingon kaniya, “Ayaw
kahadlok, Maria, kay ikaw nakakaplag ug kalooy uban
sa Dios. **31** Tan-awa, ikaw magmabdos ug manganak
sa usa ka batang lalaki, ug nganlan mo siya'g Jesus.
32 Mahimo siyang bantogan, ug pagatawgon siyang
Anak sa Labing Halangdon. Ihatag sa Ginoong Dios
kaniya ang trono sa iyang amahan, nga si David. **33**
Maghari siya sa tanang kaliwatan ni Jacob hangtod
sa kahangtoran, ug mahimong walay katapusan ang
iyang gingharian.” **(aiōn g165)** **34** Unya si Maria miingon
sa anghel, “sa unsang paagi nga kini mahitabo, nga
usa man ako ka ulay?” **35** Ang anghel mitubag kaniya,
“mokunsad kanimo ang Balaang Espiritu ug ang
gahom sa Labing Halangdon magapandong kanimo.
Busa ang maong balaan nga mahimugso pagatawgon
nga Anak sa Dios. **36** Tan-awa, si Elizabet nga imong

paryente namabdos usab ug batang lalaki bisan sa iyang katigulangon; anaa siya sa ika-unom ka bulan sa iyang pagpanamkon, bisan siya gitawag nga apuli. **37** Kay walay butang dili mahimo sa Dios." **38** Si Maria miingon, "Sa pagkatinuod, ako usa ka alagad sa Ginoo. Buhata nga kini mahitabo kanako sumala sa imong gipamulong." Ug ang anghel mibiya na kaniya. **39** Karon niining mga adlawa midali pagtindog si Maria aron sa pag-adto sa kabungtoran, sa usa sa mga syudad sa Judea, **40** ug siya miadto sa balay ni Zacarias ug mitimbaya kang Elizabet. **41** Sa pagkadungog ni Elizabet sa pagtimbaya ni Maria, milihok ang bata sa iyang sabakan; ug si Elizabet napuno sa Balaang Espiritu. **42** Misinggit siya uban sa makusog nga tingog ug miingon, "Bulahan ka sa babaye nga tanan, ug bulahan usab ang bunga sa imong sabakan. **43** Sa unsang paagi nga giduaw man ako sa inahan sa akong Ginoo? **44** Kay sa pagkadungog naku sa imong pagtimbaya, ang bata sa akong sabakan milihok sa kalipay. **45** Bulahan siya nga mituo, kay matuman na ang mga butang nga giingon kaniya gikan sa Ginoo." **46** Si Maria miingon, "Ang akong kalag naghimaya sa Ginoo, **47** Ug nagmaya ang akong espiritu diha sa Dios nga akong Manluluwas. **48** Kay iyang gihatagan ug pagtagad ang anaa sa ubos nga kahimtang sa iyang sulugoon. Sukad karon ang tanang kaliwatan magatawag kanako nga bulahan, **49** Kay ang Usa ka Gamhanan nagbuhat sa mga kahibulongang butang nganhi kanako; Ug balaan ang iyang ngalan. **50** Ang iyang kalooy alang sa mosunod pa nga mga kaliwatan sa mga tawo nga magmahadlukon kaniya. **51** Gibuhat niya ang mga gamhanang mga butang uban sa iyang mga bukton; siya nagpatibulaag sa mga tawong mapahitas-on sa ilang kasingkasing. **52** Gipakanaog niya ang mga mamumuno gikan sa ilang trono, ug gituboy niya ang ubos ug kahimtang nga mga tawo. **53** Gihatagan niya sa mga maayong butang ang mga tawong gutom, ug giabog ang mga adunahang tawo nga walay bisan unsang nadala. **54** Siya nagtabang sa iyang alagad nga si Israel, nga nagmaloloy-on **55** kang Abraham ug sa iyang mga kaliwatan hangtod sa kahangtoran, sama sa iyang saad nga iyang pagabuhaton sa atong mga katigulangan." **(aiōn g165)** **56** Ug nipuyo si Maria uban kang Elizabet sulod sa tulo ka bulan, ug pagkahuman niana mibalik siya sa iyang pinuy-anan. **57** Karon sa panahon nga si Elizabet manganak na, iyang gianak ang usa ka batang lalaki. **58** Ug ang iyang mga silingan ug mga paryenti nakadungog sa pagkamaayo sa Ginoo kaniya, ug nagmaya sila uban kaniya. **59** Unya sa ikawalo ka adlaw human niadto, nangadto sila aron sa pagpatuli sa bata; ug paganganlan unta siya ug Zacarias, sama sa ngalan sa iyang amahan. **60** Apan ang iyang inahan mitubag ug miingon, "Dili, kondili nganlan siya ug Juan." **61** Ug sila miingon kaniya, "Walay bisan usa nga gikan sa imong mga paryente nga ginganlan niining ngalana." **62** Misinyas sila sa iyang amahan aron pagsuta kung unsa ang iyang buot ipangalan sa bata. **63** Busa nangayo siya ug usa ka sulatanan ug misulat, "Juan ang iyang ngalan." Ug silang tanan nahibulong pag-ayo niini. **64** Dihadiha dayon ang iyang baba nabuka ug ang iyang dila gawasnon na, ug nagsugod siya sa pagdayeg sa Dios. **65** Unya ang kahadlok niabot sa matag usa nga nagpuyo libot kanila ug ang tanang butang nga nahitabo maoy gipanghisgotan sa tibuok kabungturan sa Judea. **66** Ang matag usa nga nakadungog bahin niini nagpadayon sa paghunahuna sa nahitabo ug miingon, "Busa unsa kaha ang dangatan niining bataa? Kay namatikdan nila nga ang kamot sa Ginoo nag-uban man kaniya. **67** Ang iyang amahan nga si Zacarias nga napuno sa Balaang Espiritu, ug siya misulti niini nga panagna, **68** "Dalaygon ang Ginoo, ang Dios sa Israel, tungod kay siya mianhi kanato ug nagbuhat sa usa ka pamaagi aron paghatag ug kagawasan sa iyang katawhan. **69** Siya mihatag kanato ug usa ka gamhanang Manluluwas gikan sa kaliwatan sa iyang alagad nga si David, **70** sama nga ang Dios namulong pinaagi sa iyang mga balaang propeta sa karaang panahon. **(aiōn g165)** **71** Sa iyang gisaad nga maghatag kanato ug kaluwasan gikan sa atong mga kaaway, ug gikan sa kamot sa matag usa nga nagadumot kanato. **72** Siya naghimo niini aron mapakita ang kalooy ngadto sa atong mga katigulangan, Ug ang paghinumdom sa balaang kasabutan. **73** Nianang kasabutan nga mao ang gipanumpaan sa atong katigulangan nga si Abraham. **74** Siya naghimo ug panumpa sa paghatag kanato ug kagawasan gikan sa kamot sa atong mga kaaway ug nagtugot kanato sa pag-alagad kaniya nga walay kahadlok, **75** sa pagkabalaan ug pagkamatarong sa iyang atubangan sa tanang panahon. **76** Ug ikaw, nga akong anak, pagatawgon nga propeta sa Labing Halangdon, tungod kay ikaw ang mag-una sa Ginoo aron sa pag-andam sa katawhan alang sa iyang pag-

anhi, **77** ug aron matabangan ang mga tawo nga
mahibalo kung unsaon nga sila maluwas pinaagi
sa kapasayloan sa ilang mga sala. **78** Ang atong
Dios magapasaylo kanato tungod sa iyang malumong
kalooy. Pinaagi sa iyang kalooy, ang Manluluwas, nga
daw sama sa adlaw sa kabuntagon, magaabot gikan
sa langit aron sa pagtabang kanato. **79** Modan-ag
siya ngadto sa mga tawo nga naglingkod sa kangitngit
ug sa landong sa kamatayon; siya mogiya sa atong
tiil ngadto sa dalan sa kalinaw." **80** Unya nagdako ang
bata, ug nahimong kusgan diha sa espiritu. Nagpuyo
siya sa awaaw nga mga dapit hangtod nga siya
nagsugod sa pagpakita sa kadaghanan sa katawhan
sa Israel.

2 Karon niadtong mga adlawa, nahitabo kadto nga
si Cesar Agustus nagpadala ug usa ka kasugoan
nga nagmando nga kinahanglang mapahigayon
ang sensus sa tanang mga tawo nga nagpuyo sa
kalibotan sa Roma. **2** Mao kini ang unang sensus
nga gipahigayon sa dihang si Cirenio mao ang
gobernador sa Syria. **3** Busa ang tanan nangadto
sa ilang kaugalingon nga lungsod aron matala alang
sa sensus. **4** Si Jose mibiya usab gikan sa siyudad
sa Nazaret sa Galilea ug milakaw didto sa lungsod
sa Judea nga anaa sa Betlehem, nga gitawag nga
siyudad ni David, tungod kay siya usa man ka kaliwat
gikan sa pamilya ni David. **5** Siya miadto didto aron
matala kauban ni Maria, nga iyang pangasaw-onon
ug nagpaabot sa usa ka anak. **6** Karon nahitabo
kadto nga samtang atua sila didto, ang takna miabot
na alang kaniya nga manganak. **7** Siya nanganak
ug usa ka batang lalaki, nga iyang kamagulangang
anak, ug iyang giputos ug maayo sa panapton. Unya
gipahimutang niya siya didto sa pakan-anan sa mga
mananap, tungod kay wala nay luna alang kanila
didto sa lawak sa mga dumudoong. **8** Sa samang
rehiyon, adunay mga magbalantay sa mga karnero
nga nagpuyo didto sa mga kaumahan ug nagtan-
aw kanunay sa panon sa mga karnero sa takna sa
kagabihion. **9** Sa kalit lang, ang anghel sa Ginoo
mitungha kanila, ug ang himaya sa Ginoo midan-ag
palibot kanila, ug nahadlok sila pag-ayo. **10** Unya ang
anghel miingon kanila, "Ayaw kamo kahadlok, tungod
kay ako magpahibalo kaninyo sa maayong balita
nga makahatag ug dako kaayong kalipay sa tanang
katawhan. **11** Karong adlawa ang usa ka manluluwas
natawo alang kaninyo sa siyudad ni David! Siya mao
ang Cristo nga Ginoo! **12** Mao kini ang timailhan
nga ihatag kaninyo, makaplagan ninyo ang usa ka
bata nga giputos sa panapton ug naghigda didto sa
pakan-anan sa mga mananap." **13** Sa kalit lang uban
sa mga anghel adunay dakong panon sa langitnong
kasundalohan nga nagdayeg sa Dios, ug nag-ingon,
14 "Himaya sa Dios sa kahitas-an, ug aduna untay
kalinaw sa kalibotan taliwala sa katawhan nga iyang
gikahimut-an." **15** Nahitabo kadto nga sa dihang ang
mga anghel nahanaw na gikan kanila ug mibalik sa
langit, ang mga magbalantay sa karnero miingon sa
usag-usa, "Mangadto na kita karon sa Betlehem, ug
tan-awon nato kining butang nga nahitabo, nga maoy
gipahibalo sa Ginoo kanato." **16** Sila nagdali sa pag-
adto didto ug nakaplagan nila si Maria ug si Jose, ug
nakita nila ang bata nga naghigda didto sa pakan-
anan sa mga mananap. **17** Human nila kini nakita,
ilang gipahibalo sa katawhan kung unsa ang gisulti
kanila mahitungod niining bataa. **18** Ang tanan nga
nakadungog niini nahibulong kung unsa ang gisulti
kanila sa mga magbalantay sa mga karnero. **19** Apan
si Maria kanunay nga naghunahuna mahitungod sa
tanang butang nga iyang nadunggan, ug gitipigan kini
niya sa iyang kasingkasing. **20** Ang mga magbalantay
sa mga karnero mibalik, nga naghimaya ug nagdayeg
sa Dios sa tanang butang nga ilang nadungog ug
nakita, sama sa giingon kanila. **21** Sa ikawalo ka adlaw
ug mao kadtong panahona sa pagtuli sa bata, sila
nagngalan kaniya ug Jesus, ang ngalan nga gihatag
sa anghel sa wala pa siya gipanamkon sa sabakan.
22 Sa dihang ang gikinahanglan nga gidaghanon sa
mga adlaw alang sa ilang paghinlo nilabay na, sumala
sa balaod ni Moises, si Jose ug Maria ilang gidala ang
ilang bag-ong natawo nga anak nga lalaki padulong
sa templo sa Jerusalem aron ihalad siya sa Ginoo. **23**
Sumala sa nahisulat sa balaod sa Ginoo, "Ang tanang
lalaki nga anak nga migula sa sabakan pagatawagon
nga balaan alang sa Ginoo." **24** Sila usab miadto aron
sa paghalad ug usa ka halad sumala sa giingon sa
balaod sa Ginoo, "Usa ka pares nga salampati o duha
ka pispis nga tukmo." **25** Tan-awa, adunay usa ka
tawo sa Jerusalem nga ginganlan ug Simeon. Kining
tawhana matarong ug mainampuon. Siya naghulat
sa manghuhupay sa Israel, ug ang Balaang Espiritu
anaa kaniya. **26** Gipadayag na kaniya sa Balaang
Espiritu nga dili usa siya mamatay sa dili pa niya
makita ang Ginoo nga Cristo. **27** Usa ka adlaw niana
miadto siya sa templo, giniyahan sa Balaang Espiritu.
Sa dihang ang ginikanan nagdala sa bata, nga si

Jesus, aron himoon niya kung unsa ang nabatasan nga gisugo sa balaod, **28** unya si Simeon nagdawat kaniya sa iyang mga bukton, ug nagdayeg sa Dios ug nag-ingon, **29** "Karon tugoti nga ang imong alagad mobiya sa kalinaw, Ginoo, sumala sa imong pulong. **30** Kay nakita na sa akong mga mata ang imong kaluwasan, **31** nga imong giandam sa panan-aw sa tanang katawhan. **32** Mahimo siya nga kahayag nga mopadayag sa kamatuoran ngadto sa mga Gentil ug mahimong himaya sa imong katawhan Israel." **33** Ang amahan ug inahan sa bata nahibulong sa mga butang nga gipanulti mahitungod kaniya. **34** Unya si Simeon nagpanalangin kanila ug miingon kang Maria nga iyang inahan. "Paminaw pag-ayo! Kini nga bata gitagana alang sa pagkapukan ug pagbangon sa daghang katawhan sa Israel ug timailhan sa gipamulong batok kaniya. **35** Usab, ang usa ka espada molagbas sa imong kaugalingon nga kalag, aron ang mga hunahuna gikan sa daghang kasingkasing mahimong mapadayag." **36** Ang babaye nga propeta nga ginganlan ug Ana atua usab didto. Siya mao ang anak nga babaye ni Fanuel gikan sa tribo ni Aser. Edaran na kaayo siya. Siya nagpuyo kauban sa iyang bana sulod sa pito ka tuig pagkahuman sa iyang kaminyuon, **37** ug unya siya nabiyuda sa 84 ka tuig. Siya wala gayod mobiya sa templo ug nagpadayon sa pagsimba sa Dios inubanan sa pagpu-asa ug mga pag-ampo, gabii ug adlaw. **38** Niana gayong higayona, siya miadto ngadto kanila ug nagsugod sa pagpasalamat sa Dios. Siya nagsulti mahitungod sa bata ngadto sa tanan nga nagahulat alang sa pagtubos sa Jerusalem. **39** Sa dihang sila nahuman na sa tanan nilang gikinahanglang buhaton sumala sa balaod sa Ginoo, sila mibalik sa Galilea, sa ilang kaugalingon nga siyudad, sa Nazaret. **40** Ang bata nagdako ug nahimong kusgan, nagataas ang kaalam, ug ang grasya sa Dios anaa kaniya. **41** Ang iyang ginikanan moadto kada tuig sa Jerusalem alang sa Kasaulogan sa Pagsaylo. **42** Sa dihang nag-edad na siya ug dose ka tuig, sila mitungas na usab alang sa nabatasan nga panahon sa kasaulogan. **43** Pagkahuman nila ug puyo sa gigahin nga mga adlaw alang sa kasaulogan, nagsugod na silag pamauli sa ilang pinuy-anan. Apan ang bata nga si Jesus nagpabilin didto sa Jerusalem ug ang iyang ginikanan wala makabalo niini. **44** Sila nagdahom nga siya uban sa panon nga nanglakaw uban kanila, busa sila nakalakaw na ug usa ka adlaw nga panaw. Unya sila nagsugod na sa pagpangita kaniya sa ilang mga kaparyentihan ug mga kahigalaan. **45** Sa dihang wala nila siya makaplagi, mibalik sila sa Jerusalem ug nagsugod sa pagpangita kaniya didto. **46** Nahitabo kadto sa pagkahuman sa tulo ka adlaw, ilang nakaplagan siya didto sa templo, naglingkod didto sa taliwala sa mga magtutudlo, naminaw kanila ug nangutana kanila sa mga pangutana. **47** Ang tanan nga naminaw kaniya nahibulong sa iyang pagpanabot ug sa iyang mga tubag. **48** Sa dihang ila siyang nakita, sila nahibulong. Ang iyang inahan nag-ingon kaniya, "Anak, nganong gitagad mo man kami niini nga paagi? Paminaw, ang imong amahan ug ako nabalaka pag-ayo sa pagpangita kanimo." **49** Siya miingon kanila, "Nganong nangita man kamo kanako? Wala ba kamo nakabalo nga kinahanglan nga ako anaa sa balay sa akong Amahan?" **50** Apan wala sila nakasabot kung unsa ang iyang gipasabot niadto nga mga pulong. **51** Unya siya mibalik pauli kauban nila padulong sa Nazaret ug nagmasinugtanon kanila. Ang iyang inahan nagtipig niining tanan nga mga butang sa iyang kasingkasing. **52** Apan si Jesus nagpadayon nga nagtubo sa kaalam ug gidak-on, ug nadugangan ang kaluoy diha sa Dios ug sa katawhan.

3 Karon sa ika kinse ka-tuig sa pagdumala ni Tiberio Cesar, samtang si Poncio Pilato ang gobernador sa Judea, ug si Herodes mao ang pangulo sa distrito sa Galilea, ang iyang igsoon si Felipe mao ang pangulo sa distrito sa rehiyon sa Iturea ug Traconite, ug si Lisanias mao ang pangulo sa distrito sa Abilene, **2** ug nianang panahona si Anas ug si Caifas sila ang mga pangulong pari, ang pulong sa Dios niabot kang Juan, nga anak ni Zacarias, didto sa kamingawan. **3** Milakaw siya sa tibouk rehiyon nga palibot sa Suba sa Jordan, nagwali sa pagbawtismo sa paghinulsol alang sa kapasayloan sa mga sala. **4** Ingon sa nahisulat sa libro sa mga pulong ni propeta Isaias, "Ang tingog sa usa ka tawo nga nagtawag sa kamingawan, 'Andama ang dalan sa Ginoo, Himoang tul-id ang iyang mga agianan. **5** Ang matag walog mapuno, ang matag kabukiran ug bungtod mahimong mapatag, ug ang baliko nga mga dalan matul-id, ang lubaklubak nga mga dalan mahimong mahapsay. **6** Tanang katawhan makakita sa kaluwasan sa Dios.'" **7** Busa si Juan nag-ingon sa dakong panon sa katawhan nga miduol aron magpabawtismo kaniya, "Kamong mga kaliwat sa mga malala nga bitin, kinsa man ang nagpasidaan kaninyo nga makalikay sa silot nga umaabot? **8**

Pagbaton ug mga bunga nga adunay katakos sa
paghinulsol, ug ayaw pagsugod ug istorya sa inyong
mga kaugalingon, 'Aduna kami Abraham nga among
amahan,' tungod niini sultihan ko kamo nga ang Dios
makahimo ug mga anak alang kang Abraham bisan
gikan niining mga bato. 9 Ang atsa mitaop na sa
gamot sa mga kahoy. Busa ang matag kahoy nga dili
makapamunga ug maayong bunga paga-bughaon
ug itambog ngadto sa kalayo." 10 Unya ang mga
katawhan sa mga panon nangutana kaniya, nga nag-
ingon, "Unya unsa ang angay namong buhaton?" 11
Mitubag siya ug miingon kanila, "Kung may usa ka
tawo nga adunay duha ka bisti, kinahanglan iyang
ihatag ang usa niini ngadto sa uban nga wala niini ug
bisan kinsa nga adunay pagkaon sa maong paagi
iya usab kining pagabuhaton." 12 Unya pipila ka
mga maniningil sa buhis nga miduol usab kaniya
aron magpabawtismo, ug nag-ingon sila kaniya,
"Magtutudlo, unsay angay namong buhaton?" 13 Siya
miingon kanila, "Ayaw kamo pangolekta ug kwarta nga
labaw pa sa kolektahonon nga kantidad." 14 Pipila sa
mga sundalo nangutana usab kaniya, nga nag-ingon,
"Ug mag unsa nalang mi? Unsa may angay namong
buhaton?" Siya miingon kanila, "Ayaw kamo pagkuha
ug kwarta sa bisan kinsa pinaagi sa pagpugos, ug
ayaw kamo pagbutang-butang kang bisan kinsa nga
bakak. Kinahanglan makontento kamo sa inyong mga
suhol." 15 Samtang ang mga tawo mahinamon nga
nagdahom sa Cristo nga umaabot, ang matag usa
nahibulong sulod sa ilang kasingkasing mahitungod
kang Juan kung siya ba gayod ang Cristo. 16 Si
Juan mitubag sa ilang tanan nga nag-ingon, "Alang
kanako, gibawtismohan ko kamo sa tubig, apan
adunay lain nga moabot nga hilabihan kagamhanan
kay sa kanako, ug dili gani ako takos bisan pa sa
pagbadbad sa hikot sa iyang sandalyas. Bawtismohan
niya kamo diha sa Balaang Espiritu ug sa kalayo.
17 Ang iyang pangkahig anaa sa iyang kamot nga
maoy mohinlo pag-ayo ngadto sa iyang giokanang
salog ug sa pagtigum sa mga trigo didto sa iyang
kamalig. Apan iyang sunogon ang uhot sa kalayo
nga dili mapalong." 18 Sa kadaghanan sa iyang mga
pagsangyaw, iyang giwali ang maayong balita ngadto
sa mga tawo. 19 Gibadlong usab ni Juan si Herodes
ang pangulo sa distrito sa pakigminyo sa asawa sa
iyang igsoon nga si Herodias, ug sa tanang ubang
butang nga mga daotan nga gibuhat niya. 20 Apan si
Herodes mihimo ug mas daotan pa nga butang. Iyang
gipabilanggo si Juan. 21 Miabot kini nga, samtang
ang tanan katawhan gipangbawtismohan ni Juan, si
Jesus usab nabawtismohan. Samtang nag-ampo siya,
ang langit na abli. 22 Ang Balaang Espiritu mitugpa
kaniya nga adunay lawas nga sama sa salampati,
samtang adunay tingog nga gikan sa langit, "Ikaw
ang akong hinigugmang Anak. Gikahimot-an ko ikaw
pag-ayo." 23 Karon si Jesus sa iyang kaugalingon,
sa dihang nagsugod siya sa pagtudlo, 30 ang iyang
panuigon. Siya ang anak nga lalaki (mahimo unta) ni
Jose, ang anak nga lalaki ni Eli, 24 ang anak nga
lalaki ni Matat, ang anak nga lalaki ni Levi, ang anak
nga lalaki ni Melki, ang anak nga lalaki ni Janai, ang
anak nga lalaki ni Jose. 25 ang anak nga lalaki ni
Matatias, ang anak nga lalaki ni Amos, ang anak nga
lalaki ni Nahum, ang anak nga lalaki ni Esli, ang anak
nga lalaki ni Nagai, 26 ang anak nga lalaki ni Maat,
ang anak ni Matatias, ang anak nga lalaki ni Semei,
ang anak nga lalaki ni Josec, ang anak nga lalaki ni
Juda, 27 ang anak nga lalaki ni Joanan, ang anak
nga lalaki ni Resa, ang anak nga lalaki ni Zerubabel,
ang anak nga lalaki ni Shealtiel, ang anak nga lalaki
ni Neri, 28 ang anak nga lalaki ni Melki, ang anak nga
lalaki ni Adi, ang anak nga lalaki ni Cosam, ang anak
nga lalaki ni Elmadam, ang anak nga lalaki ni Er, 29
ang anak nga lalaki ni Josue, ang anak nga lalaki
ni Eliezer, ang anak nga lalaki ni Jorim, ang anak
nga lalaki ni Matat, ang anak nga lalaki ni Levi, 30
ang anak nga lalaki ni Simeon, ang anak nga lalaki
ni Juda, ang anak nga lalaki ni Jose, ang anak nga
lalaki ni Jonam, ang anak nga lalaki ni Eliakim, 31
ang anak nga lalaki ni Melea, ang anak nga lalaki
ni Mena, ang anak nga lalaki ni Matata, ang anak
nga lalaki ni Natan, ang anak nga lalaki ni David, 32
ang anak nga lalaki ni Jesse, ang anak nga lalaki ni
Obed, ang anak nga lalaki ni Boaz, ang anak nga
lalaki ni Salmon, ang anak nga lalaki ni Naason, 33
ang anak nga lalaki ni Aminadab, ang anak nga lalaki
ni Admin, ang anak nga lalaki ni Arni, ang anak nga
lalaki ni Hezron, ang anak nga lalaki ni Perez, ang
anak nga lalaki ni Juda, 34 ang anak nga lalaki ni
Jacob, ang anak nga lalaki ni Isaac, ang anak nga
lalaki ni Abraham, ang anak nga lalaki ni Tera, ang
anak nga lalaki ni Nahor, 35 ang anak nga lalaki ni
Serug, ang anak nga lalaki ni Reu, ang anak nga
lalaki ni Peleg, ang anak nga lalaki ni Heber, ang
anak nga lalaki ni Shela, 36 ang anak nga lalaki ni
Cainan, ang anak nga lalaki ni Arfaxad, ang anak

nga lalaki ni Shem, ang anak nga lalaki ni Noe, ang anak nga lalaki ni Lamec, **37** ang anak nga lalaki ni Metusela, ang anak nga lalaki ni Enoc, ang anak nga lalaki ni Jared, ang anak nga lalaki ni Mahalalel, ang anak nga lalaki ni Kenan, **38** ang anak nga lalaki ni Enos, ang anak nga lalaki ni Set, ang anak nga lalaki ni Adan, ang anak nga lalaki sa Dios.

4 Unya si Jesus, napuno sa Balaang Espiritu, sa dihang mibalik siya gikan sa Suba sa Jordan, ug gitultolan siya sa Espiritu ngadto sa kamingawan sulod **2** sa kwarenta ka adlaw ug gitintal siya sa yawa didto. Niadtong mga adlawa, wala gayod siyay gikaon bisan unsa, ug sa kataposan nga adlaw gigutom siya pag-ayo. **3** Ang yawa miingon kaniya, "Kung ikaw ang Anak sa Dios, mando-i kining bato nga mahimong pan." **4** Si Jesus mitubag kaniya, "Nahisulat kini, 'Nga ang Tawo dili mabuhi sa pan lamang.'" **5** Unya gidala siya sa yawa sa taas nga dapit, ug gipakita kaniya ang tanan nga mga gingharian sa kalibutan niadtong higayona. **6** Ang yawa nag-ingon kaniya, "Ihatag ko kanimo ang katungod nga magdumala sa tanan gingharian, ug ang tanan nga kaanyag niini. Ako kining mabuhat tungod kay gihatag kini kanako nga akong dumalahan, ug mahimo nako ihatag ni bisan kinsa nga akong gusto. **7** Busa kung moyukbo ka kanako ug mosimba ka kanako, ang tanan niini maimo." **8** Apan si Jesus mitubag ug miingon kaniya, "Nahisulat kini, 'Kinahanglan simbaha ang Ginoo nga imong Dios, ug siya lang gayod ang alagari.'" **9** Sunod ang yawa nagtultol kang Jesus didto sa Jerusalem ug gibutang siya sa pinakataas nga bahin sa templo, ug miingon kaniya, "Kung ikaw ang Anak sa Dios, ambak sa imong kaugalingon gikan diri. **10** Kay nahisulat kini, "Iyang suguon ang iyang mga anghel nga moatiman kanimo, aron panalipdan ka.' **11** ug, 'Pagasapnayon ka nila sa ilang mga kamot, aron nga dili maigo ang imong mga tiil batok sa bato.'" **12** Si Jesus mitubag kaniya nga nag-ingon, "Gipamulong kini, 'Ayaw sulayi ang Ginoo nga imong Dios.'" **13** Sa dihang nahuman na sa yawa tintala si Jesus, nagpalayo siya ug mibiya kaniya hangtod sa sunod na usab nga higayon. **14** Unya si Jesus mibalik sa Galilea uban sa gahom sa Espiritu, ug ang balita mahitungod kaniya mikaylap sa tibuok rehiyon nga palibot niini. **15** Nanudlo siya sa mga sinagoga, ug ang tanan nagdayeg kaniya. **16** Usa kadlaw miadto siya sa Nazaret, sa siyudad kung aha siya nagdako. Ingon sa iyang naandan, misulod siya sa sinagoga sa adlaw nga Igpapahulay, ug mitindog siya ug iyang gibasa ang kasulatan. **17** Ang linukot nga basahon nga sinulat ni propeta Isaias ang gihatag kaniya, unya iyang gi-ablihan ang linukot nga basahon ug nakaplagan niya didto ang nahisulat, **18** "Ang Espiritu sa Ginoo anaa kanako, Tungod kay gidihogan ako niya sa pagsangyaw sa maayong balita ngadto sa mga kabos. Gipadala ako niya aron sa pagpahibalo sa kagawasan ngadto sa mga dinakpan, Ug makakita pag-usab ang mga buta, Mohatag ug kagawasan ngadto sa gipang-daugdaug, **19** Aron ipahibalo ang tuig sa pagkamaayo sa Ginoo." **20** Unya iyang gisirado ang linukot nga basahon, gibalik niya kini ngadto sa piniyalan sa sinagoga, ug milingkod siya. Ang mga mata sa mga tawo nga naa sa sinagoga nagtutok kaniya. **21** Nagsugod siya pag-ingon kanila, "Karon nga adlaw ang kasulatan natuman na pinaagi sa inyong nadunggan." **22** Ang tanan nga naa didto naka-saksi sa iyang gisulti ug silang tanan nahibulong sa malomanay niyang mga pulong nga migula sa iyang baba. Nag-ingon sila, "Usa lang kini ka anak ni Jose, dili ba?" **23** Si Jesus miingon ngadto kanila, "Sigurado gayod moingon kamo kanako bahin niining panultihon, 'Mananambal, tambali imong kaugalingon. Kung unsa ang among nadunggan sa Capernaum, buhata usab diri sa imong lungsod.'" **24** Miingon usab siya, "Sultihan ko kamo, walay propeta nga dawaton sa iyang kaugalingong lugar. **25** Apan sultian ko kamo sa kamatuoran daghan ang mga balo sa Israel sa panahon ni Elias, sa dihang ang langit nisirado nga wala na nag-ulan sulod sa tulo ka tuig ug tunga, ug adunay dakong gutom sa tibuok nasod. **26** Apan si Elias wala gipaadto bisan asa kanila, apan didto siya gipadala sa usa ka biyuda nga nagpuyo sa Zarefat nga duol sa syudad sa Sidon. **27** Aduna usab daghan nga mga sanglahon sa Israel sa panahon ni propeta Eliseo, apan walay bisan usa nga giayo ngadto kanila gawas kang Naaman nga taga-Siria." **28** Ang tanang mga tawo nga anaa sa sinagoga napuno sila sa kalagot sa dihang nadungog nila kining mga butanga. **29** Mitindog sila ug ilang gipugos siya pagawas sa siyudad, ug ila siyang gidala sa tumoy sa bungtod diin natukod ang maong siyudad, aron ila siyang ihulog sa pangpang. **30** Apan milakaw siya sa ilang taliwala ug nagpadayon sa iyang panaw. **31** Unya milugsong siya sa Capernaum, ang siyudad sa Galilea. Usa ka adlaw sa Igpapahulay nagtudlo siya sa mga tawo sa sinagoga. **32** Nahibulong sila pag-ayo sa iyang gipanudlo, tungod kay nagsulti siya nga

adunay katungdanan. **33** Karon sa Sinagoga nianang adlawa adunay usa ka tawo nga nasudlan sa hugaw nga espiritu sa demonyo, misinggit siya sa makusog niyang tingog, **34** "Unsa man ang among buhaton alang kanimo, Jesus nga Nazaretnon? Mi-anhi kaba aron sa paglaglag kanamo? Nakabalo ko kung kinsa ka! Ikaw ang Usa ka Balaan sa Dios!" **35** Gibadlong ni Jesus ang demonyo, nga nag-ingon, "Pag-hilom ug gawas diha kaniya!" Sa dihang ang demonyo iyang gilabay ang tawo sa ilang tunga, migawas siya gikan sa iyaha nga walay kadaot. **36** Ang tanan tawo natingala pag-ayo, ug kanunay silang nag-istoryahanay sa matag usa mahitungod sa nahitabo. Miingon sila, "Unsa nga matang sa pinulongan kini? Nga mahimo niyang mandoan ang mga daotang espiritu nga adunay katungod ug gahom ug nanggula sila?" **37** Busa ang balita mahitungod kaniya misugod ug kaylap sa tanang bahin nga palibot sa rehiyon. **38** Unya si Jesus mibiya sa sinagoga ug misulod sa balay ni Simon, karon ang ugangan ni Simon nga babaye nag-antos sa taas nga hilanat, ug nagpakiluoy sila kaniya alang sa iyang balatian. **39** Busa mitindog siya sa iyang tapad ug iyang gibadlong ang hilanat, ug mibaya kini kaniya. Diha-diha mitindog siya ug nagsugod pag-alagad kanila. **40** Sa dihang mosalopay na ang adlaw, gidala sa mga tawo ngadto kang Jesus ang tanan nga adunay lain-lain nga balatian ug sakit. Gitapion niya ang iyang kamot ngadto sa tagsa-tagsa kanila ug nanga-ulian sila. **41** Ang mga demonyo usab nanggawas gikan sa kadaghanan kanila, ug nagsinggit nga nag-ingon, "Ikaw ang Anak sa Dios!" Gibadlong ni Jesus ang mga demonyo, wala niya kini tugoti nga moistorya, kay sila mismo nakabalo nga siya ang Cristo. **42** Sa dihang ang banagbanag sa kaadlawon miabot, miadto si Jesus sa mingaw nga dapit. Ang panon sa mga tawo nangita kaniya ug naabot sila sa lugar kung hain siya, nanghangyo sila nga dili mobiya kanila. **43** Apan miingon siya ngadto kanila, "Kinahanglan gayod ako mosangyaw sa maayong balita mahitungod sa gingharian sa Dios sa daghan pa nga mga siyudad, tungod kay kini ang hinungdan nga gipadala ako diri." **44** Unya nagpadayon siya sa pagwali sa mga sinagoga sa tibuok probinsiya sa Judea.

5 Karon kini ang nahitabo, si Jesus nagtindog sa linaw sa Genesaret samtang ang mga tawo nag-alirong kaniya ug naminaw sa pulong sa Dios. **2** Iyang nakita ang duha ka balangay nga gibira daplin sa linaw. Ang mga mangingisda mihawa gikan didto ug naghugas sa ilang mga pukot. **3** Si Jesus misakay sa usa sa mga balangay nga gipanag-iyahan ni Simon ug gisugo siya nga ibutang kini sa tubig distansya gamay gikan sa yuta. Unya milingkod siya ug gitudloan ang mga tawo nga tua gawas sa balangay. **4** Sa dihang nahuman na siya sa pagsulti, miingon siya kang Simon, "Dad-a ang balangay didto sa lawom nga tubig ug ipaubos ang imong pukot aron kini makakuha. **5** Si Simon mitubag ug miingon, "Agalon, nagpamuhat kami tibuok gabii, ug wala kami nakakuha, apan sa imong pulong, akong ipaubos ang mga pukot." **6** Sa dihang nahuman na nila kini, nakatapok sila ug daghang mga isda, ug ang ilang mga pukot nangagisi. **7** Busa gisinyasan nila ang ilang mga kauban sa lahing balangay nga kinahanglan moduol ug motabang kanila. Sila miduol ug gipuno ang duha ka mga balangay, mao nga nagsugod sila ug kaunlod. **8** Apan si Simon Pedro, sa dihang nakita niya kini, miluhod siya sa tiilan ni Jesus, nga nag-ingon, "Ginoo, palayo gikan kanako, kay ako usa ka makasasala nga tawo." **9** Tungod kay siya nahibulong, ug ang tanan nga nag-uban kaniya, sa ilang nakuha nga isda ug sa ilang nadala. **10** Apil niini si Santiago ug Juan, mga anak nga lalaki ni Zebedeo, nga kauban ni Simon. Ug miingon siJesus ngadto kang Simon, "Ayaw kahadlok, tungod kay gikan karon mga tawo na ang imong kuhaon." **11** Sa dihang gidala na nila ang ilang balangay ngadto sa yuta, ilang gibiyaan ang tanan ug misunod kaniya. **12** Miabot ang higayon, samtang tua siya sa usa sa mga siyudad, tan-awa, adunay usa ka tawo didto nga sanglahon. Sa pagkakita niya kang Jesus, mihapa siya sa yuta ug nagpakiluoy kaniya, nga nag-ingon, "Ginoo, kung buot nimo, mamahimo mo akong hinloan." **13** Unya gipataas ni Jesus ang iyang kamot ug gihikap siya, miingon, "buot nako. Mahinlo ka." Ug dihadiha ang iyang sangla nawala kaniya. **14** Siya nagsugo kaniya nga dili sultihan ang si bisan kinsa, apan giingnan siya "Padayon sa imong dalan, ug ipakita ang imong kaugalingon didto sa pari ug paghatag ug halad para sa imong pagkahinlo, sumala kung unsa ang gisugo ni Moises, alang sa pagpamatuod ngadto kanila." **15** Apan ang balita mahitungod kaniya mikaylap bisan sa layo, ug dakong panon sa katawhan ang nanagtigum aron sa pagpatalinghog kaniya ug aron maayo sa ilang mga sakit. **16** Apan mibiya siya paingon sa awaaw nga mga dapit ug nag-ampo. **17** Niabot ang

usa ka adlaw nga siya nagpanudlo, ug adunay mga Pariseo ug mga magtutudlo sa balaod nga naglingkod didto nga naggikan sa nagkalain-laing mga baryo sa rehiyon sa Galilea ug Judea, ug gikan usab sa siyudad sa Jerusalem. Anaa kaniya ang gahom sa Ginoo sa pagpang-ayo. **18** Karon pipila ka mga lalaki ang miabot, nagdayong sa banig nga diin naghigda ang tawo nga paralisado, ug nangita sila ug dalan nga madala nila siya sa sulod aron mapahimutang siya sa atubangan ni Jesus. **19** Wala sila makakita ug dalan aron madala siya sa sulod tungod sa panon, busa misaka sila sa atop sa balay ug gitunton ang tawo gikan sa atop, nga naa sa iyang banig, didto sa taliwala sa mga tawo, sa atubangan ni Jesus. **20** Sa pagkakita sa ilang pagtuo, si Jesus miingon, "Tawo, ang imong mga sala gipasaylo kanimo." **21** Ang mga manunulat ug ang mga Pariseo nagsugod ug pangutana niini, nag-ingon, "Kinsa kining nagsulti ug pagpasipala? Kinsa ang makapasaylo sa mga sala, di ba ang Dios lamang?" **22** Apan si Jesus, nakasabot kung unsa ang ilang gihunahuna, nagtubag ug miingon kanila, "Nganong kamo nagapangutana niini sa inyong mga kasingkasing? **23** Asa ang mas sayon sa pagsulti, 'ang imong mga sala napasaylo kanimo' o sa pagsulti 'Tindog ug lakaw?' **24** Apan kinahanglan kamo makabalo nga ang Anak sa Tawo adunay katungod sa kalibotan sa pagpasaylo sa mga sala, Ako moiingon kanimo, 'Tindog, punita ang imong banig, ug pauli sa imong balay.'" **25** Diha-diha dayon mitindog siya sa atubangan nila ug gipunit niya ang banig nga iyang gihigdaan; ug siya mibalik sa iyang balay, nga naghimaya sa Dios. **26** Ang matag-usa nahibulong ug gihimaya nila ang Dios. Sila napuno sa kalisang, nga miingon, "Kami adunay nakita nga kahibulungang mga butang karong adlawa." **27** Human nahitabo kining mga butanga, si Jesus migawas gikan didto ug nakita niya ang usa ka kubrador sa buhis nga gingalan ug Levi nga naglingkod sa dapit nga bayaranan ug buhis. Iyang giingnan siya, "Sunod kanako." **28** Busa gibiyaan ni Levi ang tanang butang, mitindog, ug misunod kaniya. **29** Unya nag-andam si Levi ug usa dakong kumbira para kang Jesus didto sa iyang balay, ug tua ang daghang kubrador sa buhis, ug ang ubang tawo nga nagpahiluna sa lamesa ug nagkaon uban kanila. **30** Apan ang mga Pariseo ug ilang mga manunulat nagbagulbol ngadto sa iyang mga disipulo, nga nag-ingon, "Nganong mikaon kamo ug miinom uban sa mga kubrador sa buhis ug uban pang makasasala nga mga tawo?" **31** Si Jesus mitubag kanila, "Ang tawo nga maayo ug lawas dili na magkinahanglan ug mananambal, kadto lang tawo nga nagsakit ang manginahanglan niini. **32** Wala ako mianhi sa pagtawag sa tawo nga matarong aron sa paghinulsol, apan sa pagtawag sa mga makasasala aron sa paghinulsol." **33** Sila miingon kaniya, "Ang mga disipulo ni Juan kanunay nagpuasa ug nag-ampo, ug ang mga disipulo sa mga Pariseo mobuhat sa sama. Apan ang imong mga disipulo nagkaon ug nag-inom." **34** Si Jesus miingon kanila, "Anaa bay usa kaninyo nga abay sa kasal sa pamanhunon nga magpuasa, samtang ang pamanhunon uban pa nila? **35** Apan moabot ang panahon nga ang pamanhunon kuhaon gikan kanila, unya nianang mga adlawa sila mopuasa na." **36** Unya si Jesus misulti ug usa ka sambingay ngadto kanila. "Walay tawo nga mogisi sa usa ka panapton nga gikan sa bag-ong panapton ug gamiton kini aron isumpay sa daang panapton. Kung iya kining buhaton, iyang gision ang bag-o nga panapton, ug ang bahin gikan sa bag-ong panapton dili gayod haom sa daang panapton. **37** Usab, walay tawo nga mobutang ug bag-ong bino ngadto sa daang panit nga sudlanan ug bino. Kung iyang buhaton kana, ang bag-ong bino makagisi sa mga panit, ug ang bino mayabo, ug ang sudlanan sa bino madaot. **38** Apan ang bag-ong bino kinahanglan ibutang sa bag-o nga panit. **39** Walay tawo, human moinom ug daang bino, mangandoy ug bag-o nga bino, kay moingon siya, 'Ang daan mas maayo.'"

6 Kini nahitabo sa Adlaw nga Igpapahulay nga si Jesus nag-adto sa trigohan ug ang iyang mga disipulo nangutlo sa mga tinggas sa trigo, gikuso-kuso nila kini sa ilang mga kamot, ug ilang gikaon ang lugas. **2** Apan ang uban nga mga Pariseo nag-ingon, "Nganong nagbuhat man kamo ug butang nga dili uyon sa balaod nga buhaton sa Adlaw nga Igpapahulay?" **3** Si Jesus, mitubag kanila, nga nag-ingon, "Wala ba ninyo nabasa kung unsa ang gibuhat ni David sa dihang gigutom siya, siya ug ang mga lalaki nga kauban niya? **4** Miadto siya sa balay sa Dios, ug mikuha sa tinapay sa presensya ug mikaon sa pipila niini, ug gihatagan usab niya ang iyang mga kauban nga mga lalaki aron makakaon, bisan tuod ug mga pari lamang ang uyon sa balaod nga mahimong mokaon niini." **5** Unya miingon siya kanila, "Ang Anak sa Tawo mao ang Ginoo sa Adlaw nga

Igpapahulay." 6 Kini nahitabo sa lain na usab nga
Adlaw nga Igpapahulay nga miadto siya sa sinagoga
ug gitudloan ang mga tawo didto. Adunay usa ka
tawo didto nga kimay ang iyang tuo nga kamot.
7 Ang mga Eskriba ug ang mga Pariseo nagtan-
aw kaniya pag-ayo kung moayo ba siya ug usa ka
tawo sa Adlaw nga Igpapahulay, aron basin ug naa
silay makita nga katarongan nga ilang ikapasangil
kaniya sa pagbuhat ug butang nga sayop. 8 Apan
nasayod siya kung unsa ang ilang gihunahuna ug
miingon siya sa tawo nga kimay ang kamot, "Bangon,
ug tindog diri sa taliwala sa tanan." Busa nibangon
ang tawo ug nitindog didto. 9 Si Jesus miingon
ngadto kanila, "Mangutana ako kaninyo, uyon ba sa
balaod sa Adlaw nga Igpapahulay ang pagbuhat ug
maayo o ang pagbuhat ug makadaot, sa pagluwas
sa kinabuhi o sa pagguba niini?" 10 Unya mitan-aw
siya palibot kanilang tanan ug giingnan ang tawo,
"Ituy-od ang imong kamot." Iya kining gibuhat, ug ang
iyang kamot naulian. 11 Apan napuno sila sa kasuko,
ug nagsultianay sila sa matag-usa mahitungod sa
kung unsa ang ilang buhaton ngadto kang Jesus.
12 Kini nahitabo niadtong mga panahon nga niadto
siya sa bukid aron mag-ampo. Nagpadayon siya sa
pag-ampo sa tibuok gabii ngadto sa Dios. 13 Sa
dihang adlaw na, gitawag niya ang iyang mga disipulo
ngadto kaniya, ug nagpili siya ug napulo ug duha
kanila, nga iya usab ginganlan nga mga "apostoles."
14 Ang mga pangalan sa mga apostoles mao silang
Simon (nga iya usab ginganlan ug Pedro) ug ang
iyang igsoon, nga si Andres, si Santiago, si Juan,
si Felipe, si Bartolomeo, 15 si Mateo, si Tomas, si
Santiago nga anak ni Alfeus, si Simon nga gitawag
ug Patriyota, 16 si Judas, nga anak ni Santiago,
ug si Judas Iscariote, nga nahimong mabudhion.
17 Unya si Jesus nilugsong gikan sa bukid uban
kanila ug nitindog sa patag nga dapit. Ang dako nga
panon sa iyang mga disipulo naa didto, ug ang dako
usab nga panon sa katawhan gikan sa Judea ug
Jerusalem, ug gikan usab sa daplin sa dagat sa Tiro
ug Sidon. 18 Nangadto sila aron mamati kaniya ug
aron mangaayo sa ilang mga sakit. Ang mga tawo
nga gisamok sa mga dili hinlo nga espiritu nangaayo
usab. 19 Ang matag-usa sa panon nagpadayon sa
pagsulay ug hikap kaniya tungod kay ang gahom
sa pag-ayo nagagikan kaniya, ug giayo niya silang
tanan. 20 Unya mitan-aw siya sa iyang mga disipulo,
ug miingon, "Bulahan kamo nga mga kabos, kay
inyo ang gingharian sa Dios. 21 Bulahan kamo nga
gigutom karon, kay kamo mangabusog. Bulahan
kamo nga nagahilak karon, kay kamo mangatawa. 22
Bulahan kamo sa diha nga ang mga tawo magdumot
kaninyo ug sa dihang ilahi kamo gikan sa ilang pundok
ug sawayon kamo ug isalikway ang inyong ngalan
isip daotan, tungod ug alang sa Anak sa Tawo. 23
Pagmaya kamo nianang adlawa ug lukso sa kalipay,
tungod kay anaa gayod kamoy dakong ganti didto sa
langit, kay ang ilang mga katigulangan nagtagad sa
mga propeta sa samang paagi. 24 Apan pagkaalaot
ninyo nga mga dato! Kay nadawat na ninyo ang
inyong kaharuhay. 25 Pagkaalaot ninyo nga mga
busog karon! Kay kamo gutomon unya. Pagkaalaot
ninyo nga nagakatawa karon! Kay magsubo ug
maghilak kamo unya. 26 Pagkaalaot ninyo, sa diha
nga ang tanang tawo magsulti ug maayo kaninyo!
Kay ang ilang mga katigulangan nagtagad sa mga
mini nga propeta sa samang paagi. 27 Apan ako
moingon kaninyo nga nagapamati, higugmaa ang
inyong mga kaaway ug buhata ang maayo ngadto
sa mga nagdumot kaninyo. 28 Panalangini kadtong
nagtunglo kaninyo ug iampo kadtong nagdaog-daog
kaninyo. 29 Kaniya nga mosagpa kanimo sa pikas
aping, itugyan usab ang pikas. Kung ang usa ka
tawo mokuha sa imong kupo, ayaw na usab kupti
ang imong taas nga bisti. 30 Hatagi ang tanang tawo
nga mangayo kanimo. Kung adunay usa ka tawo
nga mokuha sa usa ka butang nga imong gipanag-
iyahan, ayaw na siya ug ingna nga ihatag kini pagbalik
kanimo. 31 Sama sa gusto nimong buhaton sa mga
tawo diha kanimo, kinahanglan nga mao usab ang
imong buhaton ngadto kanila. 32 Kung higugmaon
lamang nimo ang mga tawo nga nahigugma kanimo,
unsa man ang dungog nimo niana? Kay bisan ang
mga makasasala nahigugma niadtong nahigugma
kanila. 33 Kung magbuhat ka ug maayo ngadto
lamang sa mga tawo nga nagbuhat ug maayo ngadto
kanimo, unsa man ang dungog nimo niana? Kay
bisan ang mga makasasala nagbuhat sa samang
paagi. 34 Kung magpahulam ka lamang ug mga
butang sa mga tawo nga imong gidahom nga mohatag
pagbalik kanimo, unsa man ang dungog nimo niana?
Bisan pa gani ang mga makasasala nagpahulam
ngadto sa mga makasasala, ug nagdahom nga
makadawat pag-usab sa samang kantidad. 35 Apan
higugmaa ang inyong mga kaaway ug buhata ang
maayo ngadto kanila. Pagpahulam ngadto kanila,

ayaw na kabalaka sa pagkuha ug balik sa bisan unsa, ug dako ang imong ganti. Kamo mahimo nga mga anak sa Labing Taas, kay siya maayo ngadto sa mga dili mapinasalamaton ug daotan nga mga tawo. **36** Pagmaluluy-on, sama nga ang imong Amahan maluluy-on. **37** Ayaw paghukom, ug kamo dili pagahukman. Ayaw pakasad-a ang uban, ug kamo dili pakasad-on. Pasayloa ang uban, ug kamo pasayloon. **38** Panghatag sa uban, ug kini igahatag kanimo. Ang dako nga kantidad—gidasok, giuyog, ug nagaawas—ila kining igabubo sa imong paa. Kay kung unsa ang imong gigamit nga hustong sukdanan sa pagsukod, ang samang husto nga sukdanan usab maoy gamiton alang kanimo." **39** Unya gisultihan usab niya sila ug sambingay. "Makahimo ba ang buta nga tawo sa pag-agak sa laing buta nga tawo? Kung iya kining buhaton, silang duha mangahulog ngadto sa lalom nga bangag, dili ba? **40** Ang disipulo dili labaw sa iyang magtutudlo, apan ang matag-usa sa dihang hingpit nga matudloan mahimo siya nga sama sa iyang magtutudlo. **41** Nganong nagtan-aw ka man sa gamay nga puling nga anaa sa mata sa imong igsoon nga lalaki, apan wala gani nimo namatikdan ang troso nga anaa sa imong kaugalingong mata? **42** Giunsa nimo pag-ingon sa imong igsoon, 'Igsoon, tugoti ako sa pagkuha sa gamay nga puling nga anaa sa imong mata,' sa dihang ikaw mismo wala gani nimo nakita ang troso nga anaa sa imong kaugalingong mata? Mga tigpakaaron-ingnon! Unaha ug kuha ang troso sa imong kaugalingong mata, ug unya makakita ka pag-ayo aron makuha ang gamay nga puling nga anaa sa mata sa imong igsoon. **43** Kay walay maayong kahoy nga maghatag ug daot nga bunga, ug walay dili maayong kahoy nga maghatag ug maayong bunga. **44** Kay ang matag kahoy mailhan pinaagi sa matang sa bunga nga iyang ginahatag. Kay ang mga tawo dili magkuha ug igos gikan sa tunokon nga kahoy, o magkuha ug ubas gikan sa sampinit. **45** Ang maayong tawo gikan sa maayong bahandi sa iyang kasingkasing magpagawas kung unsa ang maayo, ug ang daotang tawo gikan sa daotang bahandi sa iyang kasingkasing magpagawas kung unsa ang daotan. Kay gikan sa kadagaya sa iyang kasingkasing isulti sa iyang baba. **46** Nganong nagtawag man kamo kanako, 'Ginoo, Ginoo,' ug wala ninyo gituman ang mga butang nga akong gisulti? **47** Ang tanang tawo nga moduol kanako ug makadungog sa akong mga pulong ug motuman niini, sultihan ko kamo kung unsa ang sama kaniya. **48** Sama siya sa tawo nga nagtukod ug balay, nga nagkalot ug lalom sa yuta ug gitukod ang patukoranan sa balay ngadto sa lig-on nga bato. Sa dihang miabot ang baha, ang kusog nga tubig miawas batok sa balay, apan wala kini matay-og, tungod kay maayo kaayo ang pagkatukod niini. **49** Apan ang tawo nga nakadungog sa akong mga pulong apan wala motuman niini, sama siya sa tawo nga nagtukod ug balay ibabaw sa yuta nga walay patukoranan. Sa dihang ang kusog nga tubig miawas batok sa balay, dihadiha kini nagun-ob, ug ang pagkaguba niadtong balaya nahingpit.

7 Pagkahuman ni Jesus ug sulti sa tanan niyang angay nga isulti sa mga tao nga naminaw, misulod na siya sa Capernaum. **2** Adunay ulipon sa usa ka centurion nga mahinungdanon kaayo kaniya nga nagmasakiton ug hapit na mamatay. **3** Apan pagkadungog niya mahitungod kang Jesus, gipaadtuan niya si Jesus sa mga kadagkoan sa mga Judio aron paadtuon ug luwason ang iyang ulipon gikan sa kamatayon. **4** Sa dihang duol na sila kang Jesus, gihangyo nila pag-ayo siya sa pag-ingon, "Takos siya nga himuon mo kini kaniya, **5** tungod kay gihigugma niya ang among nasod, ug siya ang nagtukod sa sinagoga alang kanamo." **6** Busa nagpadayon si Jesus sa paglakaw uban kanila. Apan sa wala pa siya nakapalayo gikan sa balay, nagpadala ang centurion sa iyang mga higala aron sa pag-ingon kang Jesus, "Ginoo, ayaw hasola ang imong kaugalingon, **7** tungod kay dili ako takos nga mosulod ka sa akong panimalay. Tungod niini, wala gayod ako naghunahuna sa akong kaugalingon nga igong katakos aron mopaduol kanimo, apan pagsulti lang ug usa ka pulong ug maulian na ang akong ulipon. **8** Tungod usab kay ako ang tawo nga gibutang ubos sa awtoridad ug naa akoy mga sundalo ubos kanako. Kung moingon ako sa usa, 'Paglakaw,' ug molakaw siya, ug ngadto sa usa, 'Anhi dinhi,' ug moanhi siya, ug ngadto sa akong alagad, 'Himoa kini,' ug himuon gayod niya kini." **9** Pagkadungog ni Jesus niini, nahibulong siya kaniya, ug miatubang siya sa kadaghanan nga nagsunod kaniya ug miingon, "Ako magaingon kaninyo, wala gayod ako makakita didto sa Israel ug usa ka tawo nga adunay dako nga pagtuo." **10** Ug kadtong gipadala nga mga tawo nibalik didto sa balay ug nakita nga ang ulipon himsog na. **11** Human niaana sa paglabay sa panahon, nahitabo nga si Jesus nilakaw padulong sa siyudad nga ginganlan ug

Nain. Ang iyang mga disipulo uban kaniya, uban usab sa dakong pundok sa katawhan. **12** Sa dihang duol na siya sa pultahan sa siyudad, adunay patay nga tawo nga gidayongan pagawas sa siyudad, bugtong siyang anak sa iyang inahan. Usa siya ka biyuda nga babaye, ug uban kaniya ang dakong pundok sa katawhan nga gikan sa siyudad. **13** Pagkakita kaniya, ang Ginoo niduol kaniya uban sa kaluoy nga iyang gibati ngadto sa babaye ug miingon kaniya, "Ayaw paghilak." **14** Unya miadto siya sa atubangan ug gihikap ang gipahigdaan sa patay, ug nihunong kadtong mga tawo nga nag-alsa niini. Miingon siya, "Batan-ong lalaki, ako moingon kanimo, bangon." **15** Ang patay nga tawo milingkod ug nagsugod ug istorya. Unya gihatag siya ni Jesus ngadto sa iyang inahan. **16** Unya gidaog silang tanan sa kahadlok. Nagpadayon sila sa pagdayeg sa Dios, miingon sila, "Nakita na uban kanato ang bantugang propeta" ug "Gibantayan sa Dios ang iyang katawhan." **17** Kini nga balita mahitungod kang Jesus mikaylap ngadto sa tibuok Judea ug sa tanang silingan nga mga rehiyon. **18** Giingnan si Juan sa iyang mga disipulo mahitungod niining tanang butang. **19** Unya gitawag ni Juan ang duha sa iyang mga disipulo ug gipaadto sa Ginoo aron sa pag-ingon kaniya, "Ikaw na ba ang Usa nga Gipaabot, o anaa pay lain nga tawo nga kinahanglan namong pangitaon?" **20** Sa dihang tua na sila duol kang Jesus, nag-ingon ang mga tawo, "Gipadala kami ni Juan Bautista aron sa pag-ingon kanimo, 'Ikaw na ba ang Usa nga Gipaabot, o anaa pay lain nga tawo nga kinahanglan namong pangitaon?'" **21** Nianang orasa gipang-ayo niya ang daghang mga tawo gikan sa sakit ug sa ilang gipang-antos nga mga balatian ug gikan sa daotang mga espiritu, ug iyang gitugotan ang daghang mga tawong buta nga makakita. **22** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Pagkahuman ninyo ug biya padulong sa inyong panaw, suginli si Juan kung unsa ang inyong nakita ug nadungog. Ang mga tawong buta nakadawat ug panan-aw, ang mga tawong pungkol nakalakaw, ang mga tawong adunay sangla nahinloan, ang mga tawong bungol nakadungog, ang mga tawong patay nahibalik ang kinabuhi, ug ang mga tawong nanginahanglan nasuginlan ug maayong balita. **23** Ang tawo nga dili mohunong sa pagtuo kanako tungod sa akong mga binuhatan mapanalanginan." **24** Pagkahuman ug biya sa mga mensahero ni Juan, nagsugod na si Jesus sa pagsugilon sa mga pundok sa katawhan mahitungod kang Juan, "Unsa may inyong gigawas ug gitan-aw didto sa kamingawan, ang tawo nga sama sa usa ka bagakay nga gipalid-palid sa hangin? **25** Apan unsa may inyong gigawas ug gitan-aw, ang tawo nga nagsul-ob ug humok nga mga panapton? Tan-awa, ang mga tawo nga nagsul-ob ug maanindot nga mga sinina ug nagpuyo nga harohay, tua sa mga palasyo sa hari. **26** Apan unsa may inyong gigawas ug gitan-aw, usa ka propeta? Oo, moingon ako kaninyo, ug labaw pa sa usa ka propeta. **27** Mao kini siya kung unsa ang nahisulat, 'Tan-awa, magpadala ako ug mensahero diha sa inyong atubangan, kinsa maoy moandam sa inyong agianan diha sa inyong atubangan.' **28** Ako moingon kaninyo, sa tanang gihimugso sa mga babaye, wala gayoy makalabaw kang Juan, apan ang labing walay bili nga tawo diha sa gingharian sa Dios mas labaw pa kay kaniya. **29** Sa dihang ang tanang tawo nakadungog niini, lakip na ang mga tigkolekta ug buhis, ilang gipahayag nga ang Dios matarong. Uban sila niadtong tanan nga nabawtismohan sa pagbawtismo ni Juan. **30** Apan ang mga Pariseo ug ang mga hanas sa balaod sa Judeo nga wala niya mabawtismohi, nagdumili sa kaalam sa Dios alang sa ilang kaugalingon. **31** kang kinsa man nako mahimong ikatandi ang mga katawhan niini nga henerasyon? Unsa may sama kanila? **32** Sama sila sa mga bata nga nagdula-dula diha sa merkado, kinsa naglingkod ug nagtawag sa usag-usa ug nag-ingon, 'Nagtugtog kami ug plawta alang kaninyo, ug wala kamo nanayaw. Nagsubo kami, ug wala kamo manghilak.' **33** Tungod kay si Juan Bautista mianhi ug wala nagkaon ug tinapay ug wala miinom ug bino, ug ikaw moingon, 'Naa siyay demonyo.' **34** Ang Anak sa Tawo mianhi ug nagkaon ug nag-inom ug ikaw moingon, 'Tan-awa, palakaon kaayo siya ug palahubog, higala sa mga tigkolekta ug buhis ug mga makakasala!' **35** Apan ang kaalam gipamatud-an pinaagi sa tanan niyang mga anak." **36** Karon adunay Pariseo nga naghangyo kang Jesus nga mokaon uban kaniya. Busa pagkahuman ni Jesus ug sulod sa balay sa Pariseo, naglingkod siya dapit sa lamisa nga nagpahayahay nga mikaon. **37** Tan-awa, adunay usa ka babaye didto sa siyudad nga makasasala. Nakita niya nga si Jesus gidapit didto sa balay sa Pariseo, ug nagdala siya ug nindot nga alabastru nga gisudlan ug pahumot. **38** Nagtindog siya dapit sa likod ni Jesus duol sa iyang tiil ug nihilak. Nagsugod siya sa pagbasa sa tiil ni Jesus pinaagi sa

iyang luha, ug gipahiran niya kini sa buhok sa iyang ulo, gihalukan niya ang mga tiil ni Jesus, ug iya kining gidihogan ug pahumot. **39** Sa dihang ang Pariseo nga nagdapit kang Jesus nakakita niini, nakasulti siya sa iyang kaugalingon nga nag-ingon, "Kung kining tawhana usa ka propeta, makahibalo unta siya kung kinsa ug unsang klasiha kining babayhana ang mihikap kaniya nga siya makasasala." **40** Mitubag si Jesus ug miingon kaniya, "Simon, aduna akoy isulti kanimo." Miingon siya, "Isulti kini, Magtutudlo!" **41** Miingon si Jesus, "Adunay duha ka mangungotang sa usa ka tigpahulam. Ang usa nakautang ug lima ka gatos ka denaryo, ug ang usa nakautang ug singkwenta ka denaryo. **42** Tungod kay wala silay kwarta nga ikabayad, gipasaylo niya silang duha. Busa, kinsa kanila ang mas nahigugma kaniya?" **43** Si Simon mitubag kaniya ug miingon, "Tingali kadtong gipasaylo kaayo niya." Si Jesus miingon kaniya, "Sakto kaayo ang imong paghukom." **44** Miatubang si Jesus sa babaye ug miingon kang Simon, "Tan-awa kining bayhana. Misulod ako sa imong balay. Wala ko nimo hatagi ug tubig para sa akong mga tiil, apan siya, uban sa iyang mga luha, gibasa niya ang akong mga tiil ug gitrapohan niya kini sa iyang buhok. **45** Wala ko nimo hatagi ug halok, apan siya, gikan sa una nakong pagsulod, wala siya mihunong sa paghalok sa akong mga tiil. **46** Wala nimo dihogi ug lana ang akong ulo, apan siya nagdihog sa akong mga tiil ug pahumot. **47** Tungod niini, ako magaingon kanimo nga siya nga daghan ug sala ug gipasaylo na, ug gihigugma na usab kaayo. Apan siya nga kinsa gipasaylo lang ug gamay, gihigugma lang usab ug gamay." **48** Unya miingon siya kaniya, "Gipasaylo na ang imong mga sala." **49** Kadtong gidapit nagsugod na sa pag-ingon sa ilang mga kaugalingon, "Kinsa man kini nga mopasaylo sa mga sala?" **50** Unya miingon si Jesus ngadto sa babaye, "Ang imong pagtuo maoy nakaluwas kanimo. Lakaw nga malinawon."

8 Sa wala madugay pagkahuman niining hitaboa nga si Jesus nagsugod sa paglakaw libot sa nagkalain-laing siyudad ug baryo aron sa pagwali ug pagmantala sa maayong balita mahitungod sa Gingharian sa Dios ug kuyog kaniya ang napulo ug duha, **2** ug uban sa pipila ka mga kababayen-an nga nangaayo gikan sa mga daotang espiritu ug mga balatian. Sila mao si Maria nga gitawag ug Magdalena, nga kanhi gisudlan sa pito ka mga demonyo nga gipagawas, **3** si Juana nga asawa ni Chuza, nga tagadumala ni Herodes, si Susana ug daghan pang ubang mga kababayen-an nga naghatag kanila sa ilang kaugalingong mga materyal nga mga butang. **4** Karon, sa dihang nagtapok na ang dakong panon sa katawhan uban ang mga tawo nga miadto kaniya gikan sa nagkalain-laing siyudad, nisulti siya kanila gamit ang sambingay. **5** "Ang magpupugas miadto aron sa pagpugas sa mga liso. Sa dihang nagpugas siya, ang ubang mga liso nahulog sa daplin sa dalan ug giyatakan sila ug gituka sa mga langgam sa kapanganuran. **6** Ang ubang mga liso nahulog sa kabatoan nga yuta ug sa ilang pagtubo, nangalaya sila tungod kay wala sila nayamogan. **7** Sa gihapon ang ubang mga liso nahulog taliwala sa tunukon nga mga tanom, ug ang tunukon nga mga tanom mitubo kauban sa mga liso ug mituok kanila. **8** Apan ang ubang mga liso nahulog sa maayong yuta ug mihatag ug abot nga miabot kini sa gatusan ka pilo ang kadaghanon." Pagkahuman ug sulti ni Jesus niining mga butanga, siya mitawag, "Kung si bisan kinsa kadtong adunay mga dalunggan nga makadungog, tugoti siya nga mamati." **9** Unya ang iyang mga disipulo nangutana kaniya kung unsa ang buot ipasabot niini nga sambingay. **10** Si Jesus misulti kanila, "Kamo gihatagan na sa katungod sa pagsabot sa mga misteryo sa gingharian sa Dios, apan ang ubang mga tawo gitudloan lamang sa mga sambingay, aron sa ilang 'pagtan-aw dili sila makakita, ug makadungog sila apan dili makasabot.' **11** Karon mao kini ang buot ipasabot sa sambingay. Ang liso mao ang pulong sa Dios. **12** Ang mga liso nga nahulog sa daplin sa dalan mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong, apan moabot ang yawa ug kuhaon ang pulong gikan sa ilang kasingkasing, aron dili sila motuo ug dili maluwas. **13** Unya, ang mga nahulog sa kabatoan nga yuta mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong, ug gidawat kini uban sa kalipay, apan wala silay mga gamot; motuo lamang sila sa makadiyot, apan sa panahon sa pagsulay mopalayo sila. **14** Ang mga liso nga nahulog sa tunukong mga tanom mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong, apan sa ilang pagpadayon, natuok sila sa mga kabalaka, mga bahandi, ug sa mga kalipay niini nga kinabuhi, ug busa dili sila makadala ug bunga sa pagkahamtong. **15** Apan ang mga liso nga nahulog sa maayong yuta, mao kadtong mga tawo nga, adunay tinuod ug maayong kasingkasing, paghuman nila ug pamati sa pulong, gitipigan nila kini

ug nakapamunga nga adunay pagkamalahutayon. **16** Karon, walay usa, ang mopasiga ug lampara nga iyang tabonan ug panaksan o ibutang sa ilalom sa iyang katre. Hinuon, iya kining ibutang sa patungan sa lampara, para kung kinsa kadtong mosulod, makakita sa kahayag. **17** Kay walay tinago nga dili mabutyag, o mga sikreto nga dili mahibaw-an ug dili mogawas sa kahayag. **18** Busa pagbantay kamo kung unsaon ninyo pagpaminaw tungod kay bisan kinsa ang anaa, pagahatagan pa ug daghan, ug bisan kinsa ang wala, pagakuhaon kaniya ang bisan pa nga gihunahuna niya nga naa siya. **19** Unya ang inahan ug mga igsoong mga lalaki ni Jesus miadto kaniya, apan dili sila makaduol tungod sa kadaghan sa mga tawo. **20** Ug giingnan siya, "Ang imong inahan ug ang mga igsoon nimo nga lalaki nagtindog sa gawas, nagtinguha silang makigkita kanimo." **21** Apan si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Ang akong inahan ug mga igsoon mao kadtong mga tawo nga naminaw sa pulong sa Dios ug mosunod niini." **22** Ug karon nahitabo kini sa usa sa mga adlaw nga si Jesus ug iyang mga disipulo nanakay ug balangay, ug miingon siya kanila, "Moadto kita sa laing bahin sa linaw." Unya nangandam sila sa ilang paglayag. **23** Apan sa ilang paglayag, nakatulog si Jesus ug unya miabot ang usa ka unos nga anaay kusog kaayong hangin sa tibuok linaw, ug ang ilang sakayan nagsugod na ug kapuno ug tubig ug namiligro kaayo sila. **24** Unya miduol ang mga disipulo ni Jesus kaniya ug gipukaw siya, nga nag-ingon, "Agalon, Agalon, hapit na kita mangamatay!" Mibangon siya ug iyang gibadlong ang hangin ug ang kabangis sa tubig ug mihunong sila, ug mikalma. **25** Unya miingon siya kanila, "Hain man ang inyong pagtuo?" Sa ilang kahadlok, nahibulong kaayo sila ug nangutana sa matag usa, "Kinsa man kining tawhana, nga nagmando man siya bisan sa hangin ug tubig, ug sila misunod kaniya?" **26** Miabot sila sa rehiyon sa Gerasene nga naa sa pikas nga bahin sa Galilea. **27** Sa pagnaog ni Jesus sa yuta, misugat kaniya ang usa ka tawo gikan didto sa siyudad, ug kining tawhana nasudlan ug mga demonyo. Sa dugay nga panahon, wala siyay bisti, ug wala nagpuyo sa balay, kundili sa mga lubnganan. **28** Sa pagkakita niya ni Jesus, misinggit siya ug mihapa sa iyang atubangan. Inubanan sa makusog nga tingog siya miingon, "Unsa ang gibuhat ko kanimo, Jesus, Anak sa Labing Taas nga Dios? Ako mangamuyo kanimo, ayaw ako paantosa." **29** Kay nagmando man si Jesus sa dili hinlo nga espiritu nga mogawas sa lawas sa tawo, tungod kay daghan na nga panahon nga nadakpan siya. Bisan pa ug nabugkosan siya ug mga kadena, ug gibantayan, iya kining mabugto, ug gidala siya sa demonyo paingon sa kamingawan. **30** Unya nangutana si Jesus kaniya, "Unsa ang imong ngalan?" Ug siya mitubag, "Kasundalohan", kay daghan man ang mga demonyo nga misulod ngadto kaniya. **31** Nagpakiluoy sila niya nga dili sila mandoan nga mobiya paingon sa bung-aw. **(Abyssos g12)** **32** Unya usa ka panon sa daghang baboy nga gipakaon didto sa bungtod, ug ang mga demonyo nagpakiluoy nga tugotan sila nga sa mga baboy nalang sila mosulod. Gitugotan sila sa pagbuhat niana. **33** Busa migawas ang mga demonyo sa lawas sa tawo ug misulod didto sa mga baboy, ug ang panon sa baboy nihaguros paubos sa bungtod paingon sa linaw ug nangalunod. **34** Sa pagkakita sa nag-atiman sa mga baboy kung unsa ang nahitabo, mipalayo sila ug ilang gisugilon didto sa siyudad ug sa kabukiran. **35** Busa ang mga tawo nga nakadungog mahitungod niini miadto aron sa pagtan-aw kung unsa ang nahitabo, ug sila miadto kang Jesus ug ilang nakaplagan ang tawo nga gigulaan ug mga demonyo. Nakasinina na siya ug anaa na siya sa maayong panghunahuna, naglingkod siya sa tiilan ni Jesus, ug nangahadlok sila. **36** Unya ang mga nakakita kung unsa ang nahitabo, misugilon usab sa ubang mga tawo kung giunsa pagkontrola sa mga demonyo ang tawo nga naluwas. **37** Ang tanang tawo sa rehiyon sa Gerasene ug ang nakapalibot nga lugar giingnan nila si Jesus nga mobiya kanila kay giabot sila ug dakong kahadlok. Busa misakay siya sa balangay aron sa pagbalik. **38** Ang tawo nga gikan gigulaan sa mga demonyo nagpakiluoy kang Jesus nga mokuyog siya kaniya, apan gipadala siya ni Jesus palayo nga nag-ingon, **39** "Balik ngadto sa imong balay ug isugilon ang tanang maayong buhat sa Dios nga iyang gihimo kanimo. "Unya ang tawo mipauli, ug iyang gimantala sa tibuok siyudad ang tanang maayong butang nga gibuhat ni Jesus kaniya. **40** Sa pagbalik ni Jesus, giabi-abi siya sa panon, kay gahulat man silang tanan kaniya. **41** Tan-awa, adunay tawo nga miabot nga ginganlan ug Jairus, usa siya sa mga pangulo sa sinagoga. Miyukbo si Jairus sa tiilan ni Jesus ug nagpakiluoy siya nga moadto siya sa ilang balay, **42** kay aduna siyay usa ka anak nga babaye, mga napulo ug duha ang pangidaron, ug kamatyunon na. Apan sa iyang pagduol, ang panon

sa katawhan miipit kaniya. 43 Anaa didto ang usa ka
babaye nga nagdugo sulod sa napulo ug duha ka
tuig ug nahurot na niya ug gasto ang iyang kwarta
sa mga manambalay, apan walay nakaayo ni bisan
kinsa kanila. 44 Miduol siya sa likod ni Jesus ug
gihikap ang tumoy sa iyang bisti, ug diha-diha dayon
nahunong ang iyang pagdugo. 45 Miingon si Jesus,
“Kinsa ang nihikap kanako?” Sa diha ang tanan
milimod niini, miingon si Pedro, “Agalon, ang mga
panon sa mga tawo miipit ug midutdot kanimo.” 46
Apan miingon si Jesus, “Adunay mihikap kanako, kay
kabalo ko nga migawas ang gahom gikan kanako.”
47 Sa pagkakita sa babaye nga dili niya matago kung
unsa ang iyang gibuhat, miduol siya nga nangurog.
Miluhod siya atubangan ni Jesus, iyang gideklara
sa atubangan sa tanang mga tawo ang hinungdan
sa iyang paghikap kaniya ug giunsa siya pag-ayo
dayon. 48 Unya miingon siya kaniya, “Anak nga
babaye, ang imong pagtuo mao ang nakapaayo
kanimo. Lakaw nga malinawon.” 49 Samtang nagsulti
pa siya, adunay miabot gikan sa balay sa pangulo sa
sinagoga, nga nag-ingon, “Namatay na ang imong
anak nga babaye. Ayaw na samoka ang magtutudlo.”
50 Apan sa pagkadungog ni Jesus niini, mitubag
siya kaniya, “Ayaw kahadlok. Tuo lang ug maluwas
siya.” 51 Unya sa ilang pag-adto sa balay, wala niya
tugoti si bisan kinsa ang mosulod kuyog niya, gawas
nilang Pedro, Juan ug Santiago, ug ang amahan ug
inahan sa batang babaye. 52 Unya ang tanan nga
mga tawo nangasubo ug nagminatay alang kaniya,
apan miingon siya, “Ayaw kamo pagminatay. Dili siya
patay, apan natulog lamang siya.” 53 Apan gikataw-
an siya uban sa pagbiay-biay kay kabalo sila nga
patay na ang bata. 54 Apan, gikuha niya ang batang
babaye pinaagi sa kamot ug iyang gitawag nga nag-
ingon, “Bata, bangon.” 55 Mibalik ang iyang espiritu
ug diha-diha dayon mibangon siya. Mimando siya nga
hatagan nila ug pagkaon. 56 Nahibulong ang mga
ginikanan sa bata, apan gimandoan niya sila nga dili
nila isugilon sa uban kung unsa ang nahitabo.

9 Iyang gitawag ang dose sa pagtigom, ug nihatag
kanilag gahom ug katungod nga idumala ang mga
dimonyo ug pag-ayo sa nagbalatian. 2 Iyang gipadala
sila aron isangyaw ang gingharian sa Dios ug ayuhon
ang mga nagbalatian. 3 Siya miingon kanila, "sa
inyong paglakaw ayaw kamo pagdala sa bisan unsa,
ni tungkod, ni pitaka, ni tinapay, ni kuwarta, ni duha
ka mga sinina. 4 Bisan unsa nga balay ang inyong
masudlan, pabilin didto hangtod nga kamo mobiya
gikan nianang dapita. 5 Alang niadtong wala modawat
kaninyo, kung kamo mobiya gikan sa siyudad, padpari
ninyo ang abug nga anaa gikan sa inyong mga tiil usa
kini ka pagpamatuod batok kanila. 6 Ug sila milakaw
padulong ngadto sa mga kabalayan, nga nagsangyaw
sa maayong balita ug nag-ayo sa mga tawo bisan asa.
7 Karon si Herodes, ang pangulo sa maong distrito,
nakadungog sa tanang nahitabo ug labihan ang iyang
kabalaka, tungod kay gisulti sa uban nga si Juan
Tigbawtismo nabanhaw gikan sa mga patay, 8 sumala
sa uban si Elias mitungha, sumala sa uban usa sa
karaang propeta nga nabanhaw pag-usab. 9 Miingon
si Herodes, "Ako nang giputlang ug ulo si Juan,
apan kinsa man kining akong nadunggan mahitungod
nianang mga butanga?" ug si Herodes nisulay sa
pagpangita kang Jesus. 10 Sa dihang ang usa sa mga
sinugo mibalik, sila miingon kaniya sa tanang butang
nga ilang gibuhat. Gidala nila uban kaniya, nibiya
siya nga nag-inusara ngadto sa siyudad nga gitawag
Betsaida. 11 Apan ang katawhan nakadungog bahin
niini ug misunod kaniya, ug iya silang gidawat, ug
nakigsulti kanila bahin sa gingharian sa Dios, ug
iyang giayo kadtong nanginahanglan ug kaayohan.
12 Sa dihang hapit na mahuman ang usa ka adlaw,
ug ang napulo ug duha niadto kaniya ug miingon,
"palakwa ang mga panon aron makaadto sila sa
mga nagpalibot nga mga baryo ug palibot sa mga
lugar aron sa pagpangitag matulogan ug makan-an,
tungod kay ania man kita sa kamingawan nga dapit."
13 Apan siya miingon kanila, "Hatagi ninyo sila sa
ilang pagkaon." Sila miingon, "Wala na kitay subra
pa sa lima kabuok nga tinapay ug duha ka isda,
gawas kung mopalit kita ug pagkaon alang niining
tanang pundok sa katawhan." 14 Adunay lima ka
libo nga mga lalaki nga tua didto. Siya miingon sa
iyang mga disipulo, "Ipalingkod sila ug pundoka sa
tig-singkuwinta ang matag-usa." 15 Unya ila kanang
gihimo, ug ang tanang katawhan nanglingkod. 16
Iyang gikuha ang lima ka tinapay ug duha ka isda,
ug nihangad sa langit, gipanalanginan niya kini, ug
gipikaspikas sa ginagmay, ug gihatag niya sa mga
disipulo aron ihatag ngadto sa mga panon. 17 Silang
tanan nakakaon ug nangabusog, ug gikuha ang salin
sa pagkaon ug nakapuno kinig napulo ug duha ka
mga basket. 18 Kini nahitabo, sa dihang nag-ampo
siya nga nag-inusara, ang mga disipulo diha uban
niya, ug siya nangutana kanila, nga nag-ingon, “Unsa

ang giingon sa kadaghanan bahin sa kong kinsa ako?" **19** Mitubag sila, nga nag-ingon, "Si Juan nga Tigbawtismo, apan ang uban nag-ingon si Elias, ug ang uban nag-ingon nga usa sa mga propeta sa karaang panahon nga nabanhaw pag-usab." **20** Siya miingon kanila, "Apan kinsa ako kung kamo ang pasultihon?" Mitubag si Pedro, "Ang Cristo nga gikan sa Dios." **21** Apan nagpasidaan kanila, Si Jesus miingon ngadto kanila nga dili kini isulti kang bisan kinsa, **22** tungod kay gisulti nga ang Anak sa Tawo mag-antos sa daghang mga butang, siya isalikway sa mga katigulangan ug sa mga pangulong pari ug eskriba, pagapatyon, ug mabuhi pag-usab sa ika tulo ka adlaw. **23** Giingnan niya silang tanan, "Kung kinsa kadtong gusto mosunod kanako, siya kinahanglan musalikway sa iyang kaugalingon, mupas-an sa iyang kaugalingon nga krus matag-adlaw, ug mosunod kanako. **24** Si bisan kinsa nga mosulay sa pagluwas sa iyang kinabuhi mawad-an niini, apan si bisan kinsa kadtung nawad-an sa ilang kinabuhi tungod nako, siya maluwas niini. **25** Unsa man ang kaayohan sa tawo, kung maangkon niya ang tibuok kalibutan, apan mawad-an siya o mapildi sa iyang kaugalingon? **26** Kung kinsa man kadtong maulaw kanako ug sa akong pulong, siya usab ikaulaw sa Anak sa Tawo kung siya moadto sa iyang kaugalingong himaya, ug ang himaya sa Amahan ug sa balaang mga Angel. **27** Apan ako muingon kanimo sa pagkatinuod, adunay uban diha kaninyo nga motindug dinhi, ug dili makatilaw sa kamatayon hangtud nga makita nila ang gingharian sa Dios." **28** Niabot kini ug walo ka adlaw human si Jesus ming-ingun niining mga pulonga, gidala niya sila ni Pedro, Juan, ug Santiago, ug niadto siya saka sa bukid aron sa pag-ampo. **29** Samtang siya nag-ampo, ang iyang panagway nausab, ug ang iyang bisti nahimung puti ug nagsidlak. **30** Tan-awa dunay duha ka lalaki nga nakigsulti uban kaniya! sila mao si Moses ug Elias, **31** nga makita nga mahimayaon. Sila naghisgot mahitungod sa iyang pagbiya, diin matuman pa lamang ngadto sa Jerusalem. **32** Karon si Pedro ug niadtong uban kanila nakatulog pag-ayo. Apan sa diha nga nakamata na sila, ilang nakita ang iyang himaya ug ang duha mitindog uban kaniya. **33** Nahitabo kini samtang sila nagpahilayo na gikan kang Jesus, miingon si Pedro ngadto kaniya, "Agalon, maayo kay ania kami ug mas maayo siguro nga maghimo kami ug tulo ka mga silonganan. Atung himuon ang usa alang kanimo, ang usa alang kang Moses, ang usa alng kang Elias." Wala siya makasabot kung unsa ang iyang gipanulti bahin niini. **34** Sa dihang iyang gisulti kining mga butanga, ang panganod mitabon kanila; ug sila nahadlok sa dihang gilibotan sila sa panganod. **35** Ang tingog nadungog nila gikan sa panganod nga nag-ingon, "Kini akong pinili nga Anak. Paminaw kaniya." **36** Sadihang ang tingog natapos na, nag-inusara nalang si Jesus. Sila nagpabilin nga hilom, ug ni adtong mga adlawa walay usa kanila nga nisulti bahin niining mga butanga nga ilang nakita. **37** Kini nahitabo, pagkasunod adlaw, sa dihang milugsong na sila gikan sa bukid, dihay dako nga panon sa katawhan nga nitagbo niya. **38** Tan-awa, dihay usa ka tawo diha sa panon nga mihilak nga nag-ingon, "Magtutudlo, ako nag pakiluoy nimo sa pagtan-aw sa akong anak nga lalaki, tungod kay siya bugtong nako nga anak. **39** Tan-awa ang espiritu mikuha kaniya, ug diha diha mitiyabaw siya, ug mupalit-ad lit-ad kini niya ug nagbula-bula ang iyang baba. Kini mobiya kaniya nga adunay kalisod, ginasakit kaayo siya niini kung kini mohawa. **40** Nag hangyo na ako sa imung mga disipulo aron mugola kini gikan kaniya apan wala nila kini mahimo." **41** Mitubag si Jesus ug miingon, "Kamo nga dili matinuohon ug madunoton nga kaliwat, hangtud kanos-a paman ako magpabilin ug makig-uban kaninyo ug muantos? Dalha ang imong anak nga lalaki diri." **42** Samtang ang bata nagpadulong, ang demonyo nagpaumod kaniya ug mipalamba-lamba kaniya pag-ayo. Apan gibadlong ni Jesus ang dili hinlo nga espiritu, ug naayo ang bata nga lalaki, ug gihatag niyag balik sa iyang amahan. **43** Silang tanan nahibulong sa pagkadako sa Dios. Apan sa anaa pa sila sa ilang katingala sa tanang butang nga iyang gihimo, siya miingon sa iyang mga desipulo, **44** "Ibutang ninyo kining mga pulonga ilawom sa inyong mga dalunggan, kay ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga kamot sa mga tawo." **45** Apan wala nila masabti unsay ginapasabot nining pulonga, ug kini natago gikan kanila, ug sila dili makasabot niini. sila mangahadlok sa pag-pangutana bahin niining pulonga. **46** Unya ang panaglalis misugod ngadto kanila mahitungod kung kinsa kanila ang labing labaw. **47** Apan sa nahunahuna ni Jesus kung unsa ang tubag sa ilang kasing kasing, iyang gikuha ang gamay nga bata, ug gipalingkod sa iyang kiliran, **48** ug miingon ngadto kanila, "Kung ang usa modawat sama sa gamayng bata niini pinaagi sa akong ngalan,

siya usab modawat kanako, kung ang usa ka tawo modawat kanako madawat usab niya ang nag padala kanako. Alang sa tawo nga pinaka ubos ninyong tanan, maoy usa ka labing dako." **49** Mitubag si Juan ug miingon, "Agalon, kami nakakita ug usa ka tawo nga nang hingilin usab ug demonyo pinaagi sa imong ngalan, ug gipahunong namo siya, tungod kay wala siya misunod uban kanato." **50** Apan si Jesus mitubag kanila nga nag-ingon, "Ayaw ninyo siya pahunonga, kay siya nga dili batok kaninyo alang kaninyo." **51** Sa dihang nahitabo kini, ang mga adlaw nagkaduol alang sa iyang sa pagkayab sa langit, nahitabo nga iyang giandam niya ang iyang kaugalingon sa pag-adto sa Jerusalem. **52** Siya nagpadala ug mga minsahiro una kaniya, ug sila miadto ug misulod sa baryo sa Samaritanhon sa pagpangandam alang kaniya. **53** Apan ang katawhan didto wala midawat kaniya, tungod kay muadtoay man siya didto sa Jerusalem. **54** Sa dihang ang iyang mga desipulo nga si Santiago ug Juan nakakita niini, sila miiingon, "Ginoo, gusto ba nimo nga among manduan ang kalayo nga kini mukanaog gikan sa langit ug laglagon sila?" **55** Apan siya milingi ug mibadlong kanila. **56** Unya sila namiya ug nangadto sa laing baryo. **57** Sa dihang nagpadulong na sila sa ilang adtoan, dihay usa nga miingon kaniya, "Ako mosunod kanimo bisan asa ka moadto." **58** Si Jesus miingun kaniya, "Ang mga milo adunay mga lungag, ug ang mga langgam sa kawanangan adunay mga salag, apan ang Anak sa Tawo walay kaunlanan sa iyang ulo." **59** Unya siya miingon sa uban nga tawo, "Sunod kanako." Apan siya miingon, "Ginoo, tuguti una ako sa pag lubong sa akung amahan." **60** Apan siya mitubag kaniya, "biyai ang patay sa paglubong sa iyang kaugalingong patay, apan ikaw lakaw ug isangyaw bisan asa ang gingharian sa Dios." **61** Laing tawo usab miingon, "Ako musunod kanimo, Ginoo, apan tugoti una ako sa pagpananghid kanila nga anaa sa akong balay." **62** Apan si Jesus mitubag kaniya, "Walay usa, nga nagabutang sa iyang kamot diha sa daro nga sigig lingi sa luyo nga takos sa gingharian sa Dios."

10 Karon pagkahuman niining mga butanga, ang Ginoo nagtudlo ug lain pang 70, ug gipadala ang tagduha una kaniya sa matag siyudad ug lugar kung asa buot usab niyang moadto. **2** Siya nag-ingon kanila, "Daghan ang anihonon apan diyutay lang ang mga mamumoo. Busa pag-ampo kamo gilayon sa Ginoo sa ani, aron siya magpadala ug mga mamumoo sa iyang anihon. **3** Padayon kamo. Tan-awa, gipadala ko kamo sama sa mga nating karnero taliwala sa mga lobo. **4** Ayaw pagdala ug salapi, mga gamit, mga sandalyas, ug ayaw kamo pagpakighimamat sa bisan kinsa sa inyong dalan. **5** Sa bisan asa nga balay kamo mosulod, sultihi una sila, 'Ang kalinaw maanaa unta niining balaya.' **6** Kung ang tawo sa kalinaw anaa, ang kalinaw magpabilin kaniya, apan kung wala, mobalik kini kanimo. **7** Pabilin sa maong balay, kaon ug inom sa ilang idalit, kay ang mamumoo takos sa iyang bayad. Ayaw pagbalhin-balhin ug laing balay. **8** Sa bisan asa nga siyudad kamo mosulod, ug sila magadawat kaninyo, kaon kung unsa ang gidalit sa inyong atubangan, **9** ug ayoha ang mga masakiton nga atua didto. Isulti ngadto kanila, 'Ang gingharian sa Dios haduol na kaninyo.' **10** Apan sa bisan asa nga siyudad kamo mosulod, ug sila dili modawat kaninyo, gawas ngadto sa kadalanan ug sulti, **11** 'Bisan pa ang abog nga naga gikan sa inyong siyudad nga nanagtapot sa among tiil among itaktak batok kaninyo! Apan hibalo-i kini, haduol na ang gingharian sa Dios.' **12** Sultihan ko kamu nga sa adlaw sa paghukom mas maarang-arang pa ang Sodoma kaysa nianang siyudara. **13** Alaot ikaw, Corazin! Alaot ikaw, Betsaida! Kung nahitabo pa lang sa Tiro ug Sidon ang mga gamhanang butang nga nahitabo kaninyo, kaniadto pa unta sila naghinulsol, nanaglingkod diha sa sako ug abo. **14** Apan mas maarang-arang pa ang Tiro ug ang Sidon sa adlaw sa paghukom kaysa kaninyo. **15** Ikaw, Capernaum, nagdahom ba ikaw nga ibayaw ka sa langit? Dili! Ikaw pagalaglagon ngadto sa hades. **(Hadēs g86)** **16** Siya nga nagapatalinghog kanimo nagapatalinghog kanako, ug siya nga nagasalikway kanimo nagasalikway kanako, ug siya nga nagasalikway kanako nagasalikway kaniya nga nagpadala kanako." **17** Ang 70 mibalik uban ang kalipay, nagsulti, "Ginoo, bisan gani ang mga demonyo nagtuman kanamo sa imong ngalan." **18** Si Jesus miingon kanila, "Nakita ko si Satanas nga nahulog gikan sa langit sama sa kilat. **19** Nakita ninyo nga, gihatagan ko kamo ug gahom sa pagtamak sa mga serpente, ug sa mga tanga, ug sa tanang klaseng gahom sa kaaway, ug walay makapasakit kaninyo sa bisan unsa mang paagiha. **20** Apan bisan pa ayaw kamo pagmaya tungod lang niini, nga ang mga espiritu nagtuman kaninyo, apan mas labaw kamong angay magmaya nga ang inyong ngalan nakulit na sa langit." **21** Nianang higayona

usab hilabihan ang iyang pagmaya diha sa Balaang Espiritu, ug miingon, “Gidayeg ko ikaw, O Amahan, Ginoo sa langit ug yuta, tungod imong gitago kining mga butanga sa mga ligdong ug may panabot, ug gipadayag kini ngadto sa mga walay alamag, sama sa mga gagmay nga bata. Oo, Amahan, kay kini makapahimuot man sa imong panan-aw.” **22** “Gisalig kanako sa Amahan ang tanang butang, ug walay usa nga nakaila kinsa ang Anak gawas sa Amahan, ug walay usa nga nakaila kinsa ang Amahan gawas sa Anak, ug si bisan kinsa nga buot sa Anak nga ipadayag siya.” **23** Siya milingi sa mga disipulo, sa sekretong paagi miingon, “Bulahan kadtong nakakita sa mga butang nga inyong nakita. **24** Sultihan ko kamo, nga daghan ang mga propeta ug mga hari ang nangandoy nga makakita sa mga butang nga inyong nakit-an, apan wala nila kini nakita, ug makadungog sa mga butang nga inyong nadunggan, apan wala nila kini nadungog.” **25** Pagkataud-taud, adunay usa ka magtutudlo sa balaod sa mga Judio nga mibarog ug misulay kaniya, ug misulti, “Magtutudlo, unsa may angay nakong buhaton aron akong maangkon ang kinabuhing dayon?” **(aiōnios g166)** **26** Si Jesus miingon kaniya, “Unsa man ang nahisulat sa balaod? Giunsa mo man kini pagbasa?” **27** Sa pagtubag, siya miingon, “Kinahanglan nga imong higugmaon ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasing kasing, sa tibuok mong kalag, sa tibuok mong kusog, sa tibuok mong hunahuna, ug ang imong silingan sama sa imong kaugalingon.” **28** Si Jesus miingon kaniya, “Sakto ang imong tubag. Buhata kini, ug ikaw mabuhi.” **29** Apan ang magtutudlo, buot magpakamatarong sa iyang kaugalingon, miingon kang Jesus, “Ug kinsa man ang akong silingan?” **30** Sa pagtubag, si Jesus miingon, “Adunay usa ka tawo nga nagakalaw paubos gikan sa Jerusalem paingon sa Jerico. Nahulog siya sa kamot sa mga tulisan, gikuha ang iyang mga gamit, ug gibunalbunalan siya, ug gibiyaan siya nga himalatyon. **31** Sa wala damha usa ka pari ang miagi niadtong dalana, ug sa pagkakita niya kaniya, mitipas siya sa lahi nga dalan. **32** Sa samang paagi usa usab ka Levita, sa iyang pag-agi sa maong dapit ug sa pagkakita kaniya, mitipas usab siya sa pikas dalan. **33** Apan adunay usa ka Samaryanhon, ug sa iyang pagpanaw, nahiagi sa iyang nahimutangan. Sa pagkakita niya kaniya, mibati siya sa hilabihang kaluoy. **34** Iya siyang giduol ug gibugkosan ang mga samad, gibuboan niya kini ug lana ug bino. Iya kining gisakay sa iyang hayop, ug gidala sa balay abotanan ug giatiman. **35** Sa pagkasunod adlaw, mikuha siya ug duha ka denario ug gihatag niya kini sa tag-iya, ug miingon, 'Atimana siya ug kung pila man ang imong magasto, sa akong pagbalik, ulian ko ikaw.' **36** Asa man niining tulo, sa imong hunahuna, ang silingan kaniya nga nahulog sa mga tulisan?” Ang magtutudlo miingon, “Kadtong nagpakita kaniya ug kaluoy.” **37** Si Jesus miingon kaniya, “Lakaw ug buhata ang susama nga buhat.” **38** Samtang sila nagapanaw, nahiabot sila sa usa ka dapit, ug usa ka babaye nga ginganlan ug Marta ang miabiabi kanila ngadto sa iyang balay. **39** Siya adunay igsoon nga babaye nga ginganlan ug Maria, nga nagalingkod sa tiilan sa Ginoo ug naminaw sa iyang mga pulong. **40** Apan si Marta nagkapuliki sa pag-andam sa pagkaon. Siya miduol kang Jesus, ug miingon, “Ginoo, wala ba kay pagpakabana nga gipasagdan rako sa akong igsoon nga nag-inusarang nag-atiman? Busa, sultihi siya sa pagtabang kanako.” **41** Apan ang Ginoo mitubag ug miingon kaniya, “Marta, Marta, pagkadaghan sa imong gikabalak-an, **42** apan usa lamang ang butang nga bililhon. Gipili ni Maria ang pinakamaayong bahin, nga dili na gayud makuha gikan kaniya.”

11 Nahitabo kini sa dihang nahuman siya ug ampo sa usa ka dapit, nga usa sa iyang mga disipulo nag-ingon, “Ginoo, tudloi kami sa pag-ampo sama sa gitudlo ni Juan sa iyang mga disipulo.” **2** Si Jesus miingon kanila, “Kung kamo moampo ingna niini, 'Amahan, balaanon ang imong ngalan. Tugoti nga moabot ang imong gingharian. **3** Ihatag kanamo ang matag adlaw namong tinapay. **4** Pasayloa kami sa among mga sala, ingon nga sa among kaugalingon nagpasaylo sa tanan nga nakautang kanamo. Ayaw itugot nga maduol kami sa tintasyon.'” **5** Si Jesus miingon kanila, “Kinsa kaninyo ang adunay usa ka higala, ug moadto kaniya sa tungang gabii, ug moingon kaniya, 'Higala, pahulama ako ug tulo ka tibuok nga tinapay, **6** tungod kay duna akoy higala nga bag-o palang niabot gikan sa dalan, ug wala akoy bisan unsa nga ikadalit kaniya.' **7** Unya ang usa didto sa sulod, mitubag, naga-ingon, 'Ayaw na ako samoka. Sirado na ang pultahan, ug ang akong mga anak, kuyog kanako, anaa na sa higdaanan. Dili na ako makahimong mobangon aron sa paghatag kanimo ug tinapay.' **8** Ako moingon kaninyo, bisan pa ug dili na siya mobangon aron hatagan ka ug tinapay tungod kay iya kang higala,

ug bisan pa niana tungod sa imong walay ulaw nga paglahutay, siya mobangon ug hatagan ka sumala sa kadaghanon sa tinapay nga imong gikinahanglan. **9** Ako usab mosulti kaninyo, pangayo, ug kini igahatag kaninyo; pangita, ug kamo makakaplag; panuktok, ug kini pagaablihan para kaninyo. **10** Ang tanang tawo nga nagapangayo pagahatagan; ug ang tawo nga nagapangita makakaplag; ug ang tawo nga nagapanuktok, pagaablihan. **11** Kinsa kaninyo adunay anak nga lalaki nga nangayo sa iyang amahan ug usa ka tinapay, nga ang ihatag kaniya usa ka bato hinuon, o imbis nga usa ka isda, usa ka bitin? **12** O kung siya mangayo ug itlog, imo ba siyang hatagan ug tanga? **13** Busa, kung kamong mga daotan nakabalo unsaon paghatag ug maayo nga gasa sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang inyong Amahan nga gikan sa langit nga naghatag sa Balaang Espiritu adtong nangayo kaniya?" **14** Unya, gihinginlan ni Jesus ang demonyo, ug kini amang. Kini nahitabo nga sa dihang ang demonyo nakagawas na, ang amang nga tawo nakaistorya. Ang kadaghanan nahibulong! **15** Apan nga ubang mga tawo nag-ingon, "Pinaagi kang Beelzebul, ang magmamando sa mga demonyo, siya nakahingilin sa mga demonyo." **16** Gisulayan siya sa uban ug gipangita gikan kaniya ang usa ka timailhan nga gikan sa langit. **17** Apan si Jesus nakabalo sa ilang hunahuna ug siya misulti ngadto kanila, "Ang matag gingharian nga nabahin batok sa iyang kaugalingon kini mahimong mamingaw, ug ang usa ka balay nga nabahin batok sa iyang kaugalingon matumba. **18** Kung si Satanas nabahin batok sa iyang kaugalingon, unsaon sa iyang gingharian pagtindog? Para kaninyong nagsulti nga ako nag-abog sa mga demonyo pinaagi kang Beelzebul. **19** Kung ako naghingilin sa mga demonyo pinaagi kang Beelzebul, pinaagi kang kinsa sa inyong mga sumusunod ang paghingilin kanila? Tungod niini, sila ang inyong mga maghuhukom. **20** Apan kung ako naghingilin sa mga demonyo pinaagi sa tudlo sa Dios, unya ang gingharian sa Dios moabot kaninyo. **21** Sa dihang ang usa ka kusgan nga tawo sangkap sa hinagiban sa pagbantay sa iyang kaugalingong balay, ang iyang mga butang luwas, **22** apan kung ang mas kusgan nga tawo mobuntog kaniya, ug ang mas kusgan nga tawo kuhaon ang hinagiban gikan sa tawo, ug pangawaton ang mga bahandi sa tawo. **23** Ang usa nga dili uban kanako siya nakigbatok kanako, ug ang usa nga wala nakighiusa kanako magkatibulaag. **24** Kung ang hugaw nga espiritu mawala gikan sa usa ka tawo, kini magsuroysuroy sa mamala nga dapit ug mangita sa kapahulayan. Ug kung walay makaplagan, kini moingon, 'Ako mobalik sa akong balay kung asa ako naggikan.' **25** Sa pagbalik, kini nakakita nga hinlo ang balay ug han-ay. **26** Unya kini moadto ug modala kini ug pito pa ka ubang espiritu nga mas labaw pa kadaotan kaniya ug silang tanan magpuyo didto. Ug ang katapusang kahimtang sa maong tawo mamahimong mas labaw pa kay sa una." **27** Kini nahitabo nga, sa iyang pagsulti niining mga butanga, adunay usa ka babaye misinggit sa kadaghanan ug miingon ngadto kaniya, "Panalanginan kadtong nagsabak kanimo ug ang dughan nga nagpasuso kanimo." **28** Apan siya miingon, "Hinuon, mas panalanginan kadtong naminaw sa pulong sa Dios ug nagtipig niini." **29** Samtang ang panon sa katawhan nagatigom ug nagkadaghan ang mga tawo, siya nagsugod sa pagsulti, "Kini nga kaliwatan daotan nga kaliwatan. Kini nagapangita ug timailhan, bisan paman ug walay timailhan nga gihatag gawas sa timailhan ni Jonas. **30** Sama kang Jonas nga nahimong timailhan ngadto sa taga Ninive, busa mao usab ang timailhan sa Anak sa Tawo niini nga kaliwatan. **31** Ang Rayna sa Habagatan motindog sa hukmanan uban sa mga tawo niining kaliwatan ug pagahukman sila, kay siya naggikan sa kinatumyan sa kalibotan aron sa pagpamati sa kaalam ni Solomon, ug tan-awa, ang usa ka tawo nga mas labaw pa ni Solomon naa dinhi. **32** Ang mga tawo sa Ninive magtindog sa hukmanan uban niining kaliwatan sa katawhan ug aron sa paghukom niini, kay sila naghinulsol sa pagsangyaw ni Jonas, ug tan-awa, ang usa ka tawo nga mas labaw pa ni Jonas naa dinhi. **33** Walay usa, nga magpasiga ug usa ka suga, kini ibutang sa usa ka ngitngit nga aparador o sa ilalom sa usa ka bukag, kondili sa usa ka patunganan sa suga aron nga kung si bisan kinsa ang mosulod mahayagan. **34** Ang imong mata maoy suga sa lawas. Kung ang imong mata maayo, ang tibuok lawas napuno sa kahayag. Apan kung ang imong mata daot, ang imong lawas napuno sa kangitngit. **35** Busa, pag-amping nga ang kahayag nga anaa kaninyo dili kangitngit. **36** Ug unya, ang inyong tibuok lawas napuno sa kahayag, walay bahin niini ang kangitngit, ug ang imong tibuok lawas mahisama sa suga nga nagsiga ug naghayag kanimo." **37** Sa dihang siya nakahuman sa pagsulti,

usa ka Pariseo nag-agda kaniya aron mokaon uban kaniya didto sa iyang panimalay, busa si Jesus miadto ug nagpahiluna. **38** Ug ang Pariseo natingala nga wala siya naghugas una sa wala pa ang panihapon. **39** Apan ang Ginoo misulti ngadto kaniya, “Unya karon, kamong mga Pariseo naghinlo sa gawas lamang sa tasa ug mga panaksan, apan ang sulod kaninyo napuno sa kahakog ug kadaotan. **40** Kamong walay pulos nga mga tawo! Dili ba ang usa nga nagbuhat sa gawas mao usab ang nagbuhat sa sulod? **41** Ihatag sa kabos unsa ang anaa sa sulod, ug ang tanang butang mahimong limpyo para kaninyo. **42** Apan alaot kamong mga Pariseo, tungod kay naghatag kamo ug ikapulo sa humot nga tanom ug kaningag ug ang tanan nga ubang tambal sa tanaman, apan kamo nagpasagad sa hustisya ug sa gugma sa Dios. Kini kinahanglan nga magmakiangayon ug higugmaa ang Dios, walay kapakyasan usab sa pagbuhat sa ubang mga butang. **43** Alaot kamong mga Pariseo, gusto kamong maglingkod atubangan sa sinagoga ug matinahurong pag-abiabi didto sa mga merkado nga dapit. **44** Alaot kamo, tungod kay kamo nahisama sa walay patik nga lubnganan nga ang mga tawo maglakaw ibabaw niini nga wala nakahibalo.” **45** Ug ang usa ka magtutudlo sa balaod sa Judio nagtubag kaniya ug miingon, “Magtutudlo, unsa imong gisulti insulto usab kanamo.” **46** Si Jesus miingon, “Ug alaot kamo, mga magtutudlo sa balaod! Inyong gipabug-atan ang mga tawo sa mga palas-anon nga malisod dad-on, apan wala gani kamo maghikap adtong mga palas-anon sa inyong kaugalingong mga tudlo. **47** Alaot kamo, tungod kay kamo nagtukod ug mga handumanan sa mga lubnganan sa mga propeta, ug unya ang inyong mga katigulangan maoy nagpatay kanila. **48** Busa kamo mga saksi ug nag-uyon sa gibuhat sa inyong mga katigulangan, tungod kay sa pagkatinuod sila ang nagpatay sa mga propeta, kansang mga lubnganan nga kamo nagtukod ug mga handumanan. **49** Sa kini nga rason usab, ang kaalam sa Dios nag-ingon, 'Ako magpadala kanila ug mga propeta ug mga apostoles, ug sila pagalutuson ug pagapatyon ang uban kanila.' **50** Kini nga kaliwatan, unya, manubag sa tanang dugo sa mga propeta nga naula sukad sa pagsugod sa kalibotan, **51** gikan sa dugo ni Abel hangtod sa dugo ni Zacarias, nga gipatay taliwala sa altar ug sa balaang puloy-anan. Oo, Ako moingon kaninyo, kani nga kaliwatan manubag. **52** Alaot kamong mga magtutudlo sa balaod sa Judio, tungod kay inyong gikuha ang susi sa kahibalo; kamo dili makasulod sa inyong kaugalingon, ug inyong gibabagan kadtong buot nga musulod.” **53** Human si Jesus mibiya didto, ang mga manunulat ug ang mga Pariseo nisupak kaniya ug nakiglalis kaniya mahitungod sa daghang mga butang, **54** gisulayan siya ug paglit-ag sa iyang kaugalingong mga pulong.

12 Sa kasamtangan, sa dihang nagtigom ang liboan nga mga tawo, nagkatinumbanay sila sa usag-usa, nagsugod siya pagsulti ngadto sa iyang mga disipulo una sa tanan, “Pagbantay kamo sa mga patubo sa mga Pariseo, nga mao ang pagpaka-aron ingnon. **2** Apan walay tinagoan nga dili mabutyag, ug walay gitagoan nga dili mahibaw-an. **3** Busa bisan unsay imong gisulti diha sa kangitngit madungog diha sa kahayag, ug bisan unsay imong gisulti diha sa igdulungog sa tago nga lawak, igamantala didto sa mga atop sa balay. **4** Sultihan ko kamo mga higala, ayaw kamo kahadlok niadtong makapatay sa lawas, human niana wala na silay laing mahimo. **5** Apan pasidan-an ko kamo niadtong angay kahadlokan. Kahadloki siya, nga human makapatay, adunay katungod sa pagtambog kanimo didto sa impiyerno. Oo, sultihan ko ikaw, kahadloki siya. **(Geenna g1067)** **6** Dili ba ang lima ka langgam mabaligya sa duha ka gagmayng sinsilyo? Apan walay usa kanila nga gikalimtan sa atubangan sa Dios. **7** Bisan pa ang mga buhok diha sa inyong ulo naihap man. Ayaw kahadlok. Mas bililhon pa kamo kaysa daghan nga langgam. **8** Sultihan ko kamo, ang matag-usa nga moangkon kanako atubangan sa katawhan, pagaangkonon usab sa Anak sa Tawo atubangan sa mga anghel sa Dios, **9** apan siya nga molimod kanako atubangan sa katawhan igalimod usab atubangan sa mga anghel sa Dios. **10** Ang matag-usa nga mosulti ug pulong batok sa Anak sa tawo, siya mapasaylo, apan kaniya nga nagapasipala sa Balaang Espiritu, dili gayod mapasaylo. **11** Sa dihang dad-on kamo nila sa mga sinagoga, sa mga magmamando, ug sa mga anaa sa panggamhanan, ayaw kamo kabalaka kung unsaon ninyo pagsulti sa inyong ipangatarungan, o unsay inyong itubag, **12** kay ang Balaang Espiritu magatudlo kaninyo niadtong taknaa kung unsay angay ninyong isulti.” **13** Unya dunay usa ka tawo nga gikan sa pundok nag-ingon kaniya, “Magtutudlo, sultihi ang akong igsoon nga bahinon ang among napanunod nga mga kabilin.” **14** Giingnan siya ni Jesus, “Tawo, kinsa may naghimo kanako nga

maghuhukom ug tigpataliwala kaninyo?" **15** Ug iyaha silang giingnan, "Pagbantay nga mahilikay ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa tanang hinakog nga pangandoy, tungod kay ang kinabuhi sa tawo wala diha sa kadagaya sa iyang kabtangan." **16** Unya gisuginlan sila ni Jesus sa usa ka sambingay, **17** nga nag-ingon, "Ang uma sa usa ka tawong dato mihatag ug daghang abot, ug miingon siya sa iyang kaugalingon, 'Unsa naman ang akong buhaton, nga wala naman akoy kabutangan sa akong mga abot?' **18** Ug miingon siya, 'Kini ang akong buhaton. Bungkagon nako ang akong kamalig ug magbuhat ako ug mas dako niini, ug didto nako ibutang ang akong mga abot ug akong mga kabtangan. **19** Ug ingnon nako ang akong kalag, "Kalag, daghan na kaayo ka ug kabtangan nga natigom alang sa daghan nga katuigan. Busa pahayahay na, pagkaon, paginom, ug paglipay.'" **20** Apan ang Dios miingon kaniya, 'Tawong buang, karong gabhiona ang imong kalag pagakuhaon gikan kanimo, ug ang tanang butang nga imong giandam, kinsa naman ang manag-iya?' **21** Mahisama niana ang dangatan sa usa ka tawo nga nagtigom ug bahandi para sa iyang kaugalingon apan dili dato sa Dios." **22** Giingnan ni Jesus ang iyang mga disipulo, "Busa sultihan ko kamo, ayaw kamo kabalaka sa inyong kinabuhi-kung unsay inyong kan-on, ug mahitungod sa inyong lawas-kung unsay inyong isuot. **23** Kay ang kinabuhi mas ahinungdanon kaysa pagkaon, ug ang lawas mahinungdanon kaysa mga bisti. **24** Hunahunaa ang mga uwak, nga wala sila nagtanum o nag-ani. Wala silay lawak tipiganan o kamalig, apan ang Dios nagpakaon kanila. Mas mahinungdanon pa kamo kaysa mga langgam! **25** Ug kinsa ba kaninyo nga pinaagi sa pagkabalaka nakadugang ug gitas-on sa iyang kinabuhi? **26** Ug kung dili kamo makahimo bisan niining diyutay nga butang, nganong mabalaka man kamo sa uban? **27** Hunahunaa ang mga kabulakan-giunsa nila pagtubo. Wala sila naghago, o nagtahi. Apan sultihan ko kamo, nga bisan si Solomon sa tanan niyang himaya wala gayud makabisti sa sama niini. **28** Kung ang Dios nagapabisti sa mga sagbot sa kaumahan, nga anaa karon, ug sa pagkaugma igalabay didto sa hudno, kamo pa ba ang dili niya bistihan. Pagkadiyutay sa inyong pagtuo! **29** Ayaw paghunahuna kung unsay inyong kaonon o imnon, ug ayaw kamo ug kabalaka. **30** Kay ang tanang katawhan sa tibuok kalibotan nagapangita niining mga butanga, ug ang inyong Amahan nasayod nga nagkinahanglan kamo niining mga butanga. **31** Apan pangitaa ang iyang gingharian, ug kining mga butanga igadugang nganha kaninyo. **32** Ayaw kahadlok, diyutay'ng panon, kay ang inyong Amahan mahimuot kaayo nga mohatag kaninyo sa gingharian. **33** Ibaligya ang inyong mga kabtangan ug ipanghatag sa mga kabos. Paghimo kamog mga puntil nga dili magisi- bahandi sa langit nga dili mahurot, diin walay kawatan nga makapaduol, ug walay bokbok nga makaguba. **34** Kay kung hain gani ang inyong mga bahandi, atua usab didto ang inyong kasingkasing. **35** Bakosi ang inyong tag-as nga mga bisti diha sa inyong hawak, ug pasigaha kanunay ang inyong mga suga, **36** ug pakasama kamo sa mga tawo nga naghulat sa ilang agalon nga gikan sa kombira sa kasal, aron sa pag-abot ug pagpanuktok niya, pagaablihan dayon nila ang pultahan alang kaniya. **37** Bulahan kadtong mga sulugoon, diin nakaplagan sa ilang agalon nga nagbantay sa iyang pagbalik. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo nga bakosan niya ang iyang taas nga bisti diha sa iyang hawak, palingkuron niya sila sa kananan, ug silbihan sila. **38** Kung ang agalon muabot sa tungang gabii, o bisan sa kaadlawon, ug makaplagan sila nga andam, bulahan kadto nga mga suluguon. **39** Timan-i kini, nga kung ang agalon sa panimalay nasayod sa takna sa pag-abot sa kawatan, dili gayod niya pasagdan ang iyang balay nga masulod. **40** Pag-andam usab kamo, tungod kay wala kamo masayod sa takna nga muabot ang Anak sa Tawo." **41** Si Pedro miingon, "Ginoo, imoha bang gisulti kining sambingay alang kanamo lamang o sa matag-usa usab?" **42** Ang Ginoo nag-ingon, "Kinsa man ang matinud-anon ug maalamon nga tagadumala sa panimalay sa iyang agalon aron maoy magbahinbahin ug pagkaon ngadto sa tanang suluguon sa hustong panahon? **43** Bulahan kadto nga suluguon, diin nakaplagan sa iyang agalon nga dunay gibuhat sa iyang pag-abot. **44** Sultihan ko kamo nga ipiyal gayod kaniya ang tanan niyang katigayonan. **45** Apan kung ang maong sulugoon magaingon sa iyang kasingkasing, 'Ang akong agalon naglangan sa iyang pagbalik,' ug mosugod pagpamunal sa mga lalaki ug mga babaye nga mga sulugoon, ug magsige ug kaon ug inom, ug mahimong hubog, **46** ang agalon niadto nga sulugoon moabot sa adlaw nga wala niya gidahom, ug sa takna nga wala niya mahibaloi, ug pagatagudtaguron siya ug magtakda ug dapit alang kaniya uban sa dili mga matinud-anon. **47** Kadto nga sulugoon,

nga nahibalo sa kabubut-on sa iyang agalon, ug unya wala nangandam o nagbuhat sumala sa iyang kabubut-on, pagakastigohon sa makadaghan. **48** Apan kaniya nga wala mahibalo, ug nakabuhat ug sayop nga angay sa silot, pagakastigohan siya apan diyutay lamang. Ang matag-usa nga gihatagan ug daghan, mas labi pa ang paninglon kaniya, ug si bisan kinsa nga gipiyalan ug daghan, mangayo sila ug mas labaw pa kaniya. **49** Mianhi ako sa pagsunog sa kalibotan, ug nanghinaot ako nga kini misilaob na. **50** Apan aduna akoy bawtismo nga ibawtismo pa kanako, ug dili ako mahimutang hangtod matapos kini! **51** Nagahunahuna ba kamo nga mianhi ako sa kalibotan aron sa paghatag ug kalinaw? Sultihan ko kamo, dili, apan sa pagkabahinbahin. **52** Kay sugod karon adunay lima ka tawo sa usa ka balay nga magkabahinbahin, ang tulo batok sa duha, o duha batok sa tulo. **53** Magkabahinbahin sila, ang amahan batok sa anak nga lalaki, ug anak nga lalaki batok sa amahan; inahan batok sa iyang anak nga babaye, ug anak nga babaye batok sa iyang inahan; ugangang babaye batok sa iyang binalaye, ug binalaye batok sa ugangang babaye." **54** Si Jesus nagsulti usab ngadto sa mga katawhan, "Kung makita ninyo ang dag-om nga magagikan sa kasadpan magaingon dayon kamo nga, 'Moabot ang ulan,' ug unya mahitabo kini. **55** Ug kung mohuros ang hangin sa habagat, magaingon kamo nga, 'Maglagiti ang kainit karon,' ug unya mahitabo kini. **56** Mga tigpakaaron-ingnon, makabalo kamong mohubad sa dagan sa kalibotan ug sa kalangitan, apan naunsa nga dili kamo makabalo unsaon paghubad sa panahon karon? **57** Nganong dili man kamo makahukom kung unsay maayo alang sa inyong kaugalingon? **58** Sa dihang magkuyog kamo sa inyong kaaway paingon sa mahistrado, paningkamoti ang pagpakighusay kaniya diha sa dalan aron nga dili ka niya guyuron didto sa maghuhukom, ug ang maghuhukom dili magtugyan kanimo didto sa opisyal, ug ang opisyal dili magbalhog kanimo sa bilanggoan. **59** Sultihan ko kamo, nga dili gayud kamo makalingkawas gikan didto hangtod nga kabayran ninyo ang katapusang bahin nga salapi."

13 Niadtong higayona, ang ubang tawo didto nanugid kaniya mahitungod sa mga taga-Galilea kansang mga dugo gisagol ni Pilato alang sa ilang kaugalingon nga sakripisyo. **2** Mitubag si Jesus ug miingon kanila, "Naghunahuna ba kamo nga mas makasasala kining mga taga-Galilea kaysa sa ubang taga-Galilea tungod kay nag-antos sila sa ingon niini nga pamaagi? **3** Dili, sultihan ko kamo. Apan kung dili kamo maghinulsol, kamong tanan malaglag usab sa samang paagi. **4** O kadtong 18 ka mga tawo sa Siloam nga natumpagan sa tore ug nangamatay sila, naghuna-huna ba kamo nga hilabihan sila ka makasasala kaysa sa laing tawo nga naa sa Jerusalem? **5** Dili, Ako moingon. Apan kung dili kamo maghinulsol, kamong tanan malaglag usab." **6** Nagsulti si Jesus niniing sambingay, "Adunay usa ka tawo nga nagtanom ug kahoy nga higera sa iyang ubasan ug miadto siya ug nagapangita sa bunga niini apan wala siyay nakaplagan. **7** Ang tawo miingon ngadto sa hardenero, 'Tan- awa, sulod sa tulo ka tuig mianhi ako ug nagsulay sa pagpangita sa bunga niining kahoy nga higera apan wala ako'y nakaplagan. Putla kini. Nganong tugotan man kini nga masayang ang yuta?' **8** Mitubag ang hardenero ug miingon, 'Pasagdi kini karong tuiga samtang akong kalutan ang palibot niini ug butangan kini ug abuno. **9** Kung mamonga kini sunod tuig, maayo; Apan kung dili gani, putlon kini!'" **10** Karon nagtudlo si Jesus didto sa usa sa mga sinagoga panahon sa Adlaw nga Igpapahulay. **11** Tan-awa, usa ka babaye nga atua didto nga adunay daotan nga espiritu sa kaluyahon sulod sa 18 katuig, dili siya makatul-id ug dili makatindog ug tarong. **12** Sa dihang nakita siya ni Jesus, Iyaha siyang gitawag ug nag-ingon, "Makalingkawas ka sa imong kaluyahon." **13** Gitapion niya ang iyang mga kamot kaniya, ug diha-diha nakabarog siya ug gihimaya niya ang Dios. **14** Apan ang magmamando sa sinagoga nasuko tungod kay si Jesus nang-ayo sa Adlaw nga Igpapahulay. Busa mitubag ug nag-ingon ang magmamando ngadto sa panon, "Naay unom ka adlaw nga kinahanglan sa pagtrabaho. Anhi aron magpaayo, dili sa Adlaw nga Igpapahulay." **15** Ang Ginoo miingon kaniya ug mitubag, "Mga tigpakaaron-ingnon! Dili ba matag usa kaninyo magbadbad sa inyong asno o baka sa ilang puloy-anan ug giyahan kini sa pagpa-inom sa Adlaw nga Igpapahulay? **16** Busa mao usab niining anak nga babaye ni Abraham, nga gigapos ni Satanas sulod sa 18 katuig ang gidugayon, dili ba diay kinahanglan badbaron ang iyang bugkos sa Adlaw nga Igpapahulay?" **17** Sa pagsulti niya niining mga butanga, ang tanan nga misupak kaniya naulawan, apan ang tibuok panon sa katawhan nangalipay sa tanang mahimayaon nga

mga butang nga iyang nahimo. **18** Unya miingon si Jesus, “Sama sa unsa ang gingharian sa Dios, ug unsa ang mahimong ikatandi nako niini? **19** Sama kini sa liso sa mustasa nga kuhaon sa tawo og ilabay ngadto sa iyang tanaman, ug nagtubo kini ngadto sa dako nga kahoy, ug ang mga langgam sa langit maghimo ug mga salag diha sa iyang mga sanga.” **20** Siya misulti pag-usab, “Sa unsa mahimo nakong ikatandi ang gingharian sa Dios? **21** Sama kini sa patubo nga kuhaon sa babaye ug isagol sa tulo ka taksanan nga harina hangtod nga kini motubo.” **22** Giduaw ni Jesus ang matag lungsod ug bario sa dalan paingon sa Jerusalem ug nanudlo kanila. **23** Adunay usa ka tawo nga misulti kaniya, “Ginoo, diyutay lang ba ang mga tawo nga maluwas?” Busa gisultian niya sila, **24** “Paningkamot sa pagsulod sa sigpit nga pultahan, tungod kay daghan ang nagsulay ug wala makahimo sa pagsulod. **25** Kon ang tag-iya sa balay motindog ug sirad-an niya ang pultahan, unya magtindog kamo didto sa gawas ug manuktok sa pultahan ug mag-ingon, 'Ginoo, Ginoo, pasudla kami.' Ug siya motubag ug moingon kaninyo. 'Wala ako makaila kaninyo o asa kamo nagikan.' **26** Unya moingon kamo, 'Nangaon ug nag-inom kami sa imong atubangan ug nanudlo ka sa among mga dalan.' **27** Apan siya motubag, 'Sultihan ko kamo, wala ako masayod kung asa kamo gikan. Palayo gikan kanako, magbubuhat sa daotan!' **28** Aduna unyay panaghilak ug magkagot sa mga ngipon sa dihang makita ninyo si Abraham, si Isaac, si Jacob ug ang tanang mga propeta atua sa gingharian sa Dios, apan kamo—kamo ilabay didto sa gawas. **29** Mangabot sila gikan sa sidlakan, kasadpan, amihanan, ug sa habagatan, ug magpaharohay didto sa kan-anan nga lamesa sa gingharian sa Dios. **30** Ug hibal-i kini, ang naulahi maoy mauna, ug ang nauna maoy maulahi.” **31** Sa wala madugay, pipila ka mga Pariseo nangabot ug misulti kaniya, “Lakaw ug biya diri tungod kay gusto ni Herodes nga patyon ka.” Si **32** Jesus miingon, “Lakaw ug sultihi kadtong milo, 'Tan-awa, gihinginlan nako ang mga demonyo ug maghimo ug pagpanambal karon ug ugma, ug sa ikatulo ka adlaw makab-ot nako ang akong tumong.' **33** Sa laing bahin, kinahanglan magpadayon ako karon, ugma, ug sa sunod nga adlaw, sanglit dili angay ang pagpatay sa usa ka propeta nga layo sa Jerusalem. **34** Jerusalem, Jerusalem, nga nagpatay sa mga propeta ug nagbato niadtong gipadala kaninyo. Kanunay nakong gitinguha ang pagtigom sa imong mga kaanakan sama sa paagi nga ang himungaan nagtigom sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako, apan wala nimo kini tinguha-a. **35** Tan-awa, ang inyong balay gibiyaan. Sultihan ko kamo, dili ako ninyo makaplagan hangtod nga mosulti kamo, ''Bulahan siya nga mianhi sa ngalan sa Ginoo.'”

14 Nahitabo usa ka Adlaw niana sa adlaw nga Igpapahulay, sa dihang niadto siya sa balay sa usa sa mga pangulo sa Pariseo aron mokaon ug tinapay, aron nga ila siyang bantayan pag-ayo. **2** Tan-awa, sa iyang atubangan adunay tawo nga nag-antos sa sakit nga edema. **3** Nangutana si Jesus sa usa ka eksperto sa balaod sa Judio ug sa mga Pariseo, “Uyon ba sa balaod ang pagpang-ayo sa Adlaw nga Igpapahulay, o dili?” **4** Apan wala sila motingog. Busa gigunitan siya ni Jesus, giayo siya, ug gipalakaw siya sa layo. **5** Miingon siya kanila, “Kinsa kaninyo ang adunay anak nga lalaki o baka nga nahulog sa atabay sa Adlaw nga Igpapahulay dili ba ninyo dayon kuhaon pagawas?” **6** Wala sila makahimo sa paghatag ug tubag niining mga butanga. **7** Sa dihang si Jesus nakamatikod kung giunsa niadtong mga dinapit sa pagpili niadtong mga lingkoranan sa mga halangdon, nagsulti siya sa sambingay, nag-ingon ngadto kanila, **8** “Sa dihang dapiton kamo sa usa ka tawo ngadto sa kumbira sa kasal, ayaw paglingkod sa lingkoranan sa mga halangdon, tungod kay tingalig adunay gidapit nga mga tawo nga mas halangdon pa kay kaninyo. **9** Sa dihang ang tawo nga nagdapit kaninyong duha moabot, moingon siya kaninyo, 'Ihatag sa lain nga tawo kanang imong lugar,' ug unya sa kaulaw mahiadto ka sa mas ubos nga dapit. **10** Apan sa dihang dapiton kamo, lakaw ug lingkod sa mas ubos nga dapit, aron inig-abot sa tawo nga nagdapit kaninyo, moingon siya kaninyo, 'Higala, anhi diri sa taas.' Unya pasidunggan kamo sa kadaghanan nga naglingkod sa lingkoranan uban kaninyo. **11** Tungod kay ang matag-usa nga mopataas sa iyang kaugalingon ipaubos, ug siya nga naagpaubos sa iyang kaugalingon ipataas.” **12** Ug miingon usab si Jesus ngadto sa tawo nga nagdapit kaniya, “Kung mohatag ka ug paniudto o panihapon, ayaw dapita ang imong mga higala o mga igsoon o imong mga paryente o ang imong dato nga mga silingan, kay tingalig modapit usab sila kanimo agig balos, ug ikaw mabayran. **13** Apan sa dihang maghatag ka ug bangkete, dapita ang mga kabus, ang piang, ang

pongkol, ug ang buta, 14 ug panalanginan ka, kay
dili man sila makabalos kanimo. Pagabalusan ka
ra unya sa pagbanhaw sa mga matarong." 15 Sa
dihang ang usa sa ila milingkod sa lamesa uban kang
Jesus nakadungog niini nga mga butang, miingon
siya kaniya, "Bulahan siya nga magakaon ug tinapay
sa gingharian sa Dios!" 16 Apan miingon si Jesus
ngadto kaniya, "Adunay tawo nag-andam ug dakong
panihapon ug gidapit ang kadaghanan. 17 Sa dihang
andam na ang panihapon, gipadala niya ang iyang
sulugoon sa pagsulti niadtong mga dinapit, 'Ngari
kamo, kay ang tanang butang karon andam na.'
18 Managsama silang nagbuhat ug mga pasangil.
Ang usa nag-ingon ngadto kaniya, 'Nakapalit ako ug
uma, ug kinahanglan moadto ako aron sa pagtan-aw
niini. 19 Palihog pasayloa ako.' Ang uban miingon,
'Nakapalit ako ug lima ka paris nga mga torong baka,
ug moadto ako aron sulayan sila. Palihog pasayloa
ako.' 20 Ug ang usa miingon, 'Aduna akoy giminyoan
nga asawa, ug dili ako makaadto.' 21 Ang sulugoon
miabot ug miingon sa iyang agalon niining mga
butanga. Ug ang agalon sa balay nasuko ug miingon
sa iyang sulugoon, 'Gawas dayon didto sa kadalanan
ug agianan sa mga siyudad ug dad-a dinhi ang mga
kabus, ang mga piang, ang buta, ug ang bakol.' 22
Ang sulugoon miingon, 'Agalon, ang imong gisugo
natuman na, ug aduna pa gihapoy luna.' 23 Ang
agalon miingon ngadto sa iyang sulugoon, 'Gawas
ngadto sa kadalanan ug mga koral ug pugsa sila sa
pagpaadto sa akong balay, aron ang akong balay
mapuno. 24 Kay sultihan ko ikaw, wala niadtong
mga tawhana nga unang gidapit nga makatilaw sa
akong panihapon.'" 25 Karon dakong panon sa mga
katawhan mikuyog uban kaniya, ug milingi siya ug
miingon ngadto kanila, 26 "Kung bisan kinsa kadtong
moduol kanako ug dili niya kasilagan ang iyang
kaugalingong amahan, inahan, asawa, anak mga
igsoon nga lalaki ug mga igsoon nga babaye—oo, ug
ang iyang kaugalingon usab dili siya mahimo nga
akong disipulo. 27 Ug kinsa kadtong dili magpas-
an sa iyang kaugalingong krus ug mosunod ngari
kanako dili mahimo nga akong disipulo. 28 Kay kinsa
kaninyo, nga nagplano sa pagtukod ug tore, dili ba
una molingkod ug kwentahon ang kantidad aron
mabana-bana kung naa bay igo nga kinahanglanon
aron makumpleto kini? 29 Kon dili, sa dihang iyang
gibutang ang pundasyon ug dili siya makahimo sa
paghuman niini, ang tanang makakita niini mosugod
sa pagbiay-biay kaniya, 30 sa pag-ingon, 'Kining
tawhana nagsugod sa pagtukod apan dili makahimo
sa paghuman.' 31 O unsang hari, nga samtang
moadto siya aron makig-away sa ubang hari didto
sa giyera, dili ba molingkod una aron mokuha ug
tambag mahitungod kung makahimo ba siya sa
pagpakig-away uban sa napulo ka libo ka kalalakin-
an aron makig-away sa ubang hari nga moabot
batok kaniya uban sa 20 ka libo nga kalalakin-an?
32 Ug kon dili, samtang ang ubang sundalo layo
pa kaayo, nagpadala siya ug mga tigpamaba ug
nangutana sa kahimtang sa kalinaw. 33 Busa, kinsa
man kaninyo ang dili motugyan sa tanang anaa kaniya
dili mamahimong akong disipulo. 34 Ang asin maayo,
apan kung ang asin mawad-an ug kalami, unsa-on
man kini nga mamahimong parat pag-usab? 35 Kini
dili na magamit sa yuta o bisan ngadto sa pundok
sa hugaw sa mga hayop. Ilabay kini sa layo. Kinsa
kadtong adunay dalunggan nga makabati, papamatia
siya."

15 Karon ang tanan nga mga maniningil ug buhis
ug ang ubang makasasala niadto kang Jesus
aron maminaw kaniya. 2 Ang Pariseo ug ang mga
manunulat nagbagulbol sa usag usa, unya miingon,
"Kining tawhana gadawat ug mga makasasala, ug
gakaon pa gayod kauban nila." 3 Nagsugilon si Jesus
ug sambingay kanila, 4 "Kinsa kaninyo, kung kamo
adunay 100 nga nating karnero unya nawala ang
isa, dili ba ninyo biyaan ang 99 sa kamingawan,
aron pangitaon ang isa nga nawala hangtod nga
makaplagan ninyo kini? 5 Unya sa dihang makaplagan
na ninyo kini, pas-anon ninyo kini ug ibutang sa inyong
abaga ug magmalipayon." 6 Sa dihang pag-abot
ninyo sa balay, tawagon ninyo ang tanan ninyong mga
higala ug silingan, ug moingon kanila, 'Pagmalipayon
kamo uban kanako, tungod kay nakaplagan ko na ang
akong karnero nga nawala.' 7 Ako moingon kaninyo
sa sama nga paagi, nga mas aduna pa'y kalipay sa
langit tungod sa isa ka makasasala nga naghinulsol,
kaysa sa 99 ka matarong nga mga tawo nga dili
na kinahanglan maghinulsol. 8 O kinsa nga babaye
ang adunay pulo ka sinsilyo, kung mawala niya ang
isa niini, dili ba niya dagkotan ang lampara, silhigan
ang balay, ug makugihon nga mangita hangtod nga
makaplagan niya kini? 9 Ug sa dihang makaplagan
na niya kini, tawagon niya ang iyang mga higala
ug silingan, ug moingon, 'Pagmalipayon kamo uban
kanako, tungod kay nakaplagan ko na ang isa ka

sinsilyo nga akong nawala, ' 10 Ug sama usab, ako moingon kaninyo, adunay kalipay sa presensya sa mga anghel sa Dios alang sa isa ka makasasala nga naghinulsol." 11 Unya miingon si Jesus, "Ang usa ka tawo adunay duha ka lalaki nga anak, 12 ug ang kamanghoran miingon sa ilang amahan, 'Amahan, ihatag na kanako karon ang akong panulondon nga katigayonan." Mao nga gibahin sa amahan ang iyang kabtangan tali kanila. 13 Sa wala pa milabay ang pipila ka adlaw, ang kamanghoran nga anak, namutos ug naglakaw ngadto sa layo nga lugar, ug giusik-usikan niya ang iyang salapi sa abunda nga pagpuyo. 14 Ug pagkahuman niyag gasto niining tanan, adunay dakong kagutom ang nahitabo sa maong lugar, mao nga nahiabot siya sa kawalad-on. 15 Milakaw siya ug nagtrabaho sa isa ka lungsoranon sa maong kaumahan, unya iya siyang gisugo ngadto sa iyang uma aron magpakaon sa mga baboy. 16 Ug gusto unta siya mokaon ug panit sa mga liso tungod kay wala gayoy naghatag kaniya ug bisan unsa nga pagkaon. 17 Apan sa dihang ang kamanghoran nga anak nakahunahuna sa iyang kaugalingon, siya miingon, 'Pila ka sulugoon sa akong amahan ang adunay sakto nga pagkaon, unya ako ania, mamatay na sa ka gutom! 18 Mohawa ko ngari ug moadto sa akong amahan, ug sultihan ko siya, "Amahan, nakasala ako batok sa langit, ug sa imong panan-aw. 19 Dili na gayod ako takos nga tawagon nga imong anak; himoa na lang ko nga isa sa imong mga sulugoon." 20 Mao nga ang kamanghoran nga anak mipahawa ug miadto sa iyang amahan. Samtang layo pa siya, nakita siya sa iyang amahan, ug natandog sa tumang kaluoy, midagan, migakos ug mihalok kaniya. 21 Ang anak miingon, 'Amahan, nakasala ako batok sa langit, ug sa imong panan-aw. Dili na gayod ako takos nga tawagon nga imong anak." 22 Ang amahan miingon sa iyang mga sulugoon, 'Dad-a karon dayon ang labing maayo nga kupo ug ipasul-ob kini kaniya, sul-obi iyang tudlo ug sing-sing, ug hatagi siyag sandalyas saiyang tiil. 23 Unya dad-a ang tambok nga nating baka ug ihawa kini. Mangaon kita ug magkumbira. 24 Tungod kay ang akong anak namatay na, ug karon nabuhi. Siya nawala, apan karon nakaplagan.' Unya nagsugod na sila ug kumbira. 25 Karon ang iyang kamagulangan nga anak tua sa uma. Sa dihang duol na siya sa balay, nakadungog siya ug sonata ug panagsayaw. 26 Mitawag siya sa usa ka sulugoon ug nangutana kung unsa ang pasabot niining mga butanga. 27 Ang sulugoon mitubag, 'Ang imong igsoon mibalik na sa balay ug gipaihaw sa imong amahan ang tambok nga nating baka, tungod kay siya nibalik nga luwas. 28 Ang kamagulangan nga anak nasuko, ug wala gayod misulod, apan ang iyang amahan nigawas ug gihangyo siya. 29 Mitubag ang kamagulangan nga anak, 'Paminaw, sa pila ka tuig nga ako nagpakaulipon diha kanimo, ug wala gayod ako nagsupak sa imong balaod, apan bisag nating kanding wala mo man lang ako gihatagan aron makalipay-lipay ako kauban ang akong mga higala, 30 apan sa dihang niabot ang imong anak, nga maoy nagguba sa imong pagpamuyo uban sa mga babaye nga gabaligya ug dungog, giihaw nimo alang kaniya ang tambok nga nating baka.' 31 Ang amahan miingon kaniya, 'Anak, kanunay kang anaa kanako, ug ang tanan nga akoang gipanag-iyahan imuha usab. 32 Apan kinahanglan gayod nga kita magkumbira ug maglipay, tungod kay kining imong igsoon namatay, unya nabuhi; siya nawala, ug karon nakaplagan."

16 Si Jesus miingon usab ngadto sa mga disipulo, "Adunay usa ka dato nga anaay tagadumala, ug nahiabot kaniya ang balita nga kining tagadumala nag-usik-usik sa iyang kabtangan. 2 Busa gipatawag siya sa dato ug miingon kaniya, 'Unsa kining akong nadungog mahitungod kanimo? Paghatag ug listahan sa imong gidumalaan, tungod dili na ikaw mahimong tagadumala.' 3 Ang tagadumala miingon sa iyang kaugalingon, 'Unsa man ang akong angay nga buhaton, nga kuhaon naman sa akong agalon ang akong katungdanan sa pagdumala? Wala akoy igo nga kusog sa pagbugwal, ug maulaw usab ako magpakiluoy. 4 Kabalo na ako sa akong buhaton, aron sa dihang papahawaon na ako sa akong katungdanan sa pagdumala, pagadawaton ako sa mga tawo sa ilang mga balay.' 5 Unya gipatawag sa tagadumala ang matag-usa nga nakautang sa iyang agalon, ug iyang gipangutana ang nahiuna, 'Pila man ang imong utang sa akong agalon?' 6 Siya miingon, 'Usa ka gatos nga sukod nga lana sa olibo.' Ug siya miingon kaniya, 'Kuhaa ang imong listahan, pagdali ug lingkod ug sulati ug 50.' 7 Unya miingon ang tagadumala sa usa pa, 'Ug pila man ang imong utang?' Siya miingon, 'Usa ka gatos nga sukod sa trigo.' Siya miingon kaniya, 'Kuhaa ang imong listahan, unya sulati ug 80.' 8 Unya gidayeg sa agalon ang dili matarong nga tagadumala tungod sa iyang maro nga binuhatan,

tungod kay ang mga anak niining kalibotana labi pang maro alang kaayohan sa ilang katawhan kay sa mga anak sa kahayag. **(aiōn g165)** **9** Sultihan ko kamo, pakighigala kamo pinaagi sa kalibotanong bahandi, kay aron kung mawala na kini, ila kamong pagadawaton ngadto sa walay katapusang pinuy-anan. **(aiōnios g166)** **10** Siya nga matinud-anon sa gagmay nga mga butang, matinud-anon usab sa mga dagkong butang, ug siya nga dili matarong sa mga gagmay nga butang dili usab matarong sa mga dagkong butang. **11** Busa, kung dili kamo matinud-anon sa paggamit sa kalibutanong bahandi, kinsa man ang mosalig kaninyo sa tinuod nga bahandi. **12** Sa samang paagi, kung dili kamo matinud-anon sa mga butang nga iya sa uban, kinsa man ang mohatag kaninyo sa inyong kaugalingong butang? **13** Walay sulugoon nga makaalagad ug duha ka agalon, kay iya gayong dumtan ang usa ug higugmaon ang usa, o kaha mahimo siyang mahinalaron sa usa ug biaybiayon ang usa pa. Dili kamo mahimong makaalagad sa Dios ug bahandi." **14** Karon ang mga Pariseo, nga mga mahigugmaon sa salapi, nakadungog niining tanan, ug sila nagtamay kaniya. **15** Ug siya miingon kanila, "Inyong gipakamatarong ang inyong kaugalingon sa panan-aw sa mga tawo, apan ang Dios nakabalo sa inyong kasingkasing. Kay kung kinsa kadtong gibayaw taliwala sa mga tawo salawayon atubangan sa Dios. **16** Ang balaod ug ang mga propeta nagapadayong mapuslanon hangtod nga miabot si Juan. Sukad niadtong higayona, ang ebanghelyo mahitungod sa gingharian sa Dios giwali na, ug ang matag-usa misulay pagpugos ug sunod niini. **17** Apan mas sayon pa mawagtang ang kalangitan ug kalibotan kaysa mawad-an ug bili ang usa ka kudlit niining balaod. **18** Ang tanan nga nakigbulag sa iyang asawa unya nakigminyo sa uban nakabuhat sa pagpanapaw, ug siya nga makigminyo sa tawo nga binulagan sa iyang bana nakapanapaw usab. **19** Karon adunay usa ka dato nga tawo nga nagbisti ug purpura ug manipis nga lino ug nagalipay matag- adlaw sa iyang dako nga bahandi. **20** Adunay usa ka makililimos nga ginganlan ug Lazaro nga naghigda sa iyang ganghaan, ug napuno sa nuka, **21** ug nangandoy nga makakaon sa pagkaon nga nangahulog sa lamisa sa dato- ug dugang pa niana, manuol kaniya ang mga iro sa pagtilap sa iyang mga nuka. **22** Ug niabot ang higayon nga namatay na ang maong makililimos ug gidala siya sa mga anghel ngadto sa kiliran ni Abraham. Ang dato usab namatay ug gilubong, **23** ug didto sa hades, diin siya nagaantos, iyang giyahat ang iyang mga mata ug nakita si Abraham sa layo ug si Lazaro nga nagahigda sa iyang dughan. **(Hadēs g86)** **24** Ug misinggit siya ug miingon, 'Amahan nga Abraham, kaloy-i intawon ako, ug ipadala si Lazaro nganhi, aron iyang ituslob ang tumoy sa iyang tudlo sa tubig ug aron mabugnawan ang akong dila, tungod kay hilabihan ang akong pag-antos niining init nga kalayo. **25** Apan si Abraham miingon, 'Anak, hinumdomi nga sa sa tibuok nimong kinabuhi nadawat na nimu ang mga maayong butang, ug si Lazaro sa samang paagi daotang mga butang ang nadawat. Apan karon siya malipayon diri, ug ikaw nagaantos. **26** Ug bisan pa niining tanan, usa ka dakong bung-aw ang maayong pagkabutang, kay aron kadtong buot molabang gikan diri paingon kanimo dili makahimo, ug walay makalabang gikan diha paingon kanamo.' **27** Ang dato miingon, 'Nagpakiluoy ako kanimo, Amahang Abraham, nga ipadala mo siya ngadto sa balay sa akong amahan- **28** tungod ako adunay lima ka igsoon nga lalaki- aron iya silang mapahimangnoan, tungod sa kahadlok nga sila usab mopaingon sa nahimutangan nakong pag-antos.' **29** Apan si Abraham miingon, 'Atua si Moises ug ang mga propeta; tugoti nga sila mamati kanila.' **30** Ang dato mitubag, 'Dili, Amahang Abraham, apan kung adunay minatay nga moadto kanila, maghinulsol sila.' **31** Apan si Abraham miingon kaniya, 'Kung dili sila mamati kang Moises ug sa mga propeta, dili usab sila madani bisan ug adunay mabanhaw gikan sa patay.'". /.

17 Si Jesus miingon ngadto sa iyang mga disipulo, "Kini sigurado nga mga butang nga maoy hinungdan sa sala nga moabot, apan alaot siya nga pinaagi kaniya sila moabot! **2** Kini mas maayo alang kaniya kung ang usa ka galingan nga bato ibutang libot sa iyang liog ug itambog siya ngadto sa dagat, kaysa siya maoy hinungdan sa usa niining mga gagmayng bata nga madagma. **3** Pagbantay sa inyong kaugalingon. Kung ang imong igsoon nakasala, badlonga siya, ug kung siya naghinulsol, pasayloa siya. **4** Kung siya makasala batok kanimo sa makapito sulod sa usa ka adlaw, ug sa makapito nga higayon mobalik kanimo, sa pag-ingon, 'Ako naghinulsol,' ikaw kinahanglan mopasaylo kaniya!" **5** Ang mga apostoles miingon ngadto sa Ginoo, "Dugangi ang among pagtuo." **6** Ang Ginoo miingon,

“Kung kamo adunay pagtuo sama sa usa ka liso sa mustasa, makahimo kamo sa pagsulti niining sicamoro nga kahoy, 'malukat ka ug matanom balhin ngadto sa dagat,' ug kini motuman kaninyo. **7** Apan kinsa kaninyo, nga adunay usa ka sulugoon nga nagdaro o nagbantay sa karnero, magaingon ngadto kaniya sa dihang siya miabot gikan sa uma, 'dali dayon ug lingkod aron sa pagkaon.' **8** Apan siya dili moingon kaniya, 'Pag-andam ug bisan unsang pagkaon alang kanako, ug ibutang ang usa ka bakos libot sa imong sinina ug alagari ako hangtod nga ako mahuman sa pagkaon ug pag-inom. Unya pagkahuman niana ikaw mokaon ug moinom'? **9** Wala siya nagpasalamat sa sulugoon tungod kay gibuhat niya ang mga butang nga maoy gisugo, nagbuhat ba siya? **10** Bisan usab kamo, sa dihang kamo nahuman na sa tanang butang nga gisugo kaninyo, kinahanglan moingon, 'Kami dili takos nga mga sulugoon. Kami nagbuhat lamang kung unsa ang among gikinahanglan nga buhaton.'" **11** Nahitabo kadto samtang sila padulong sa Jerusalem, siya naglakaw agi sa utlanan sa Samaria ug Galilea. **12** Sa iyang pagsulod sa usa ka baryo, didto siya gisugat sa napulo ka mga tawo nga sanglahon. Sila nagtindog layo kaniya **13** ug gikusog nila ang ilang mga tingog, sa pag-ingon, “Jesus, Agalon, kaluy-i kami.” **14** Sa dihang siya nakakita kanila, siya miingon ngadto kanila, “Lakaw ug ipakita ang inyong mga kaugalingon ngadto sa mga pari.” Ug kini nahitabo nga, samtang sila miadto, sila nangahinlo na. **15** Sa dihang ang usa kanila nakakita nga siya naayo, siya mibalik, uban sa makusog nga tingog sa pagpasidungog sa Dios. **16** Siya miyukbo sa tiilan ni Jesus, naghatag kaniya ug mga pagpasalamat. Siya usa ka Samarianhon. **17** Si Jesus mitubag, nag-ingon. “Dili ba napulo man ang nangahinlo? Asa na ang siyam? **18** Wala nay uban nga mibalik aron mohatag ug pasidungog ngadto sa Dios, gawas niining langyaw?” **19** Siya miingon ngadto kaniya, “Tindog, ug lakaw. Ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo.” **20** Gipangutana sa mga Pariseo kung kanus-a ang gingharain sa Dios moabot, si Jesus mitubag kanila ug miingon, “Ang gingharian sa Dios dili sama sa usa ka butang nga mapanid-an. **21** Ni sila magaingon, 'Tan-awa dinhi!' o, 'Tan-awa didto!' tungod kay ang gingharian sa Dios anaa sa inyong taliwala.” **22** Si Jesus miingon ngadto sa mga disipulo, “Ang mga adlaw moabot nga kamo mangandoy aron makakita sa usa sa mga adlaw sa Anak sa Tawo, apan kamo dili makakita niini. **23** Sila moingon kaninyo, 'Tan-awa, didto! Tan-awa, dinhi!' Apan ayaw pag-adto aron sa pagpangita, o sa pagsunod human kanila, **24** kay ingon nga ang kilat makita sa dihang mokilab kini gikan sa usa ka bahin sa kalangitan ngadto sa ubang bahin sa kalangitan, busa ang Anak sa Tawo anaa na sa iyang adlaw. **25** Apan una siya kinahanglan mag-antos sa daghang mga butang ug isalikway niining kaliwatana. **26** Ingon nga kini nahitabo sa mga adlaw ni Noe, busa kini usab mahitabo sa mga adlaw sa Anak sa Tawo. **27** Sila mikaon, sila miinom, sila naminyo, ug sila gihatag sa kaminyoon, hangtod ang adlaw nga si Noe misulod ngadto sa arka-ug ang baha miabot ug gilaglag silang tanan. **28** Sama nga kini nahitabo sa mga adlaw ni Lot, sila mikaon, miinom, namalit, namaligya, nagtanom, ug sila nagtukod. **29** Apan sa adlaw nga si Lot migawas gikan sa Sodoma, nag-ulan kini ug kalayo ug asupre gikan sa langit ug gilaglag silang tanan. **30** Human sa samang paagi mao kini ang adlaw nga ang Anak sa Tawo mopadayag. **31** Nianang adlawa, ayaw tuguti siya nga anaa sa atop nga monaog aron sa pagkuha sa iyang mga butang pagawas sa balay. Ug ayaw tuguti siya nga anaa sa uma nga mobalik. **32** Hinumdumi ang asawa ni Lot. **33** Kinsa kadtong nagapangita aron maangkon ang iyang kinabuhi mawad-an niini, apan kinsa kaadtong mawad-an sa iyang kinabuhi maluwas niini. **34** Ako mosulti kaninyo, nianang gabhiona adunay duha ka lalaki sa usa ka higdaanan. Ang usa pagakuhaon, ug ang usa mahibilin. **35** Adunay duha ka babaye nga naggaling. Ang usa pagakuhaon, ug ang usa mahibilin.” **36** Luke 17: 36 ang maayong kaarang kopya giwala, vs. 36 Adunay duha ka tawo sa uma; ang usa pagakuhaon ug ang usa mahibilin. **37** Sila nangutana kaniya, “Asa, Ginoo?” Ug siya moingon ngadto kanila, “Diin kung adunay usa ka lawas, adunay mga agila usab nga magkahiusa nga magtigom.”

18 Unya siya nagsulti ug sambingay kanila mahitungod kong unsaon nila pag-ampo kanunay, ug dili dali maluya, **2** nag-ingon, “Adunay maghuhukom sa maong siyudad nga dili mahadlok sa Dios ug wala nagrespeto sa mga tawo. **3** Karon adunay biyuda niana nga nasod, ug siya kanunay nagaadto kaniya, nga nagkanayon, 'Tabangi ako nga makuha ang hustisya batok sa akong kaaway,' **4** Dugay na nga panahon wala siya motabang kaniya, apan sa

kadugayan siya miingon sa iyang kaugalingon, 'Bisan pa nga wala ako nahadlok sa Dios o nagrespeto sa mga tawo, **5** tungod kay kining biyuda nakahatag kanako ug kasamok, ako siyang tabangan sa pagkuha ug hustisya, aron dili na siya magsigig balik-balik kanako.'" **6** Unya miingon ang Ginoo, "Paminaw kong unsa ang gisulti sa dili matarong nga maghuhukom. **7** Karon wala ba ihatag sa Dios ang hustisya sa iyang mga pinili nga nagpakitabang kaniya adlaw ug gabii? Dili ba siya magpailob kanila? **8** Sultihan ko kamo nga diha-diha ihatag niya ang hustisya kanila. Apan sa pag-abot sa Anak sa Tawo, may pagtuo ba pa nga iyang makita sa kalibotan?" **9** Unya gisulti usab niya kini nga sambingay ngadto sa uban nga naghunahuna nga matarong sila ug ubos ang pagtan-aw sa ubang tawo, **10** "Duha ka tawo ang misaka didto sa templo aron mag-ampo—Pariseo ang usa ug maniningil sa buhis ang usa. **11** Ang Pariseo mitindog ug nag-ampo sa kini nga mga butang mahitungod sa iyang kaugalingon, 'Dios, ako nagpasalamat nga dili ako sama sa uban nga mga tawo nga kawatan, dili makatarunganon nga tawo, mananapaw, o bisan sama niining koleltor sa buhis. **12** Nagpuasa ako kaduha ka higayon kada simana. Naghatag ako ug ikanapulo sa tanan nakong kinitaan.' **13** Apan ang maniningil sa buhis nagtindog sa layo, ug wala gani nagyahat sa iyang mga mata sa langit, apan namukpok sa iyang dughan, nga nag-ingon, "Dios ko, kaluy-i ako, nga usa ka makasasala.' **14** Sultihan ko kamo, nga matarong kining tawhana sa pagpauli niya sa iyang balay kay sa usa ka tawo, tungod kay si bisan kinsa nga mopataas sa iyang kaugalingon ipaubos, apan si bisan kinsa nga mopaubos sa iyang kaugalingon ipataas." **15** Gidala usab sa mga tawo ang ilang mga anak ngadto kaniya, aron itapion niya kanila ang iyang mga kamot, apan sa dihang nakita kini sa mga tinun-an, gisanta nila sila. **16** Apan gitawag sila ni Jesus nga nagkanayon, "Tugoti ang gagmay nga mga bata sa pagduol kanako, ug ayaw sila santaa. Tungod kay ang gingharian sa Dios alang sa mga sama kanila. **17** Sultihan ko kamo sa tinuod, si bisan kinsa nga dili modawat sa gingharian sa Dios sama sa bata dili gayod makasulod niini." **18** Usa ka tigmando ang nangutana kaniya nga nagkanayon, "Maayong magtutudlo, unsa ang akong buhaton aron maangkon ang kinabuhing walay kataposan?" **(aiōnios g166)** **19** Miingon si Jesus kaniya, "Nganong gitawag mo ako nga maayo? Walay usa nga maayo, gawas sa Dios lamang. **20** Nakahibalo ka sa mga kasugoan-ayaw panapaw, ayaw pagpatay, ayaw pangawat, ayaw pagsaksi ug bakak, tahora ang imong amahan ug inahan." **21** Ang tigmando miingon, "Gituman ko kining tanang butang gikan pa sa akong pagkabatan-on." **22** Pagkadungog ni Jesus niini, miingon siya kaniya, "Usa ka butang ang wala nimo mabuhat. Kinahanglan nga ibaligya nimo ang anaa kanimo ug iapud-apod ang halin sa mga kabos, ug aduna kay bahandi sa langit-ug balik ug sunod kanako." **23** Apan pagkadungog sa dato nga tawo niining mga butanga, nasubo siya pag-ayo tungod kay dato kaayo siya. **24** Unya mitan-aw si Jesus kaniya ug nasubo siya kaayo ug miingon, "Milisod gayod sa mga dato ang pagsulod sa gingharian sa Dios! **25** Tungod kay mas sayon pa sa kamelyo sa pagsulod sa bangag sa dagom, kay sa tawo nga dato sa pagsulod sa gingharian sa Dios." **26** Kadtong nakadungog miingon, "Kinsa na lang ang maluwas?" **27** Mitubag si Jesus, "Ang mga butang nga dili mahimo sa mga tawo mahimo sa Dios." **28** Miingon si Pedro, "Maayo, gibiyaan namo ang tanan nga among gipanag-iyahan ug misunod kanimo." **29** Unya miingon si Jesus kanila, "Sultihan ko kamo sa tinuod nga walay tawo nga mibiya sa iyang balay, o asawa, o mga igsoon, o mga ginikanan, o mga anak tungod ug alang sa gingharian sa Dios, **30** nga dili makadawat ug hilabihan dinhi sa kalibotan, ug sa umaabot nga kalibotan, ug sa kinabuhing walay kataposan." **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Human niya matigom ngadto kaniya ang napulo ug duha, miingon siya kanila, "Tan-awa, moadto kita sa Jerusalem, ug ang tanang mga butang nga gisulat sa mga propeta mahitungod sa Anak sa Tawo mamatuman. **32** Kay itugyan siya ngadto sa mga Hentil, ug biay-biayon siya, ug pakaulawan siya, ug lud-an siya. **33** Human siya latuson, patyon nila siya ug sa ikatulo nga adlaw mabanhaw siya pag-usab." **34** Wala silay nasabtan sa kini na nga mga butang, ug gitipigan nila kini nga pulong, kay wala sila nakasabot sa mga butang nga gisulti kanila. **35** Ug nahitabo nga sa nagkaduol na si Jesus sa Jerico, adunay tawo nga buta nga naglingkod sa daplin sa dalan ug nagpakilimos, **36** ug nadunggan niya ang panon sa mga tawo nga milabay, ug nangutana siya kon unsa ang nagakahitabo. **37** Gisultihan nila siya nga milabay si Jesus nga Nazaretnon. **38** Mao nga ang tawo nga buta misinggit, nga nag-ingon, "Jesus, anak ni David, kaluy-iintawn ako." **39** Ang naglakaw ug nag-una gibadlong ang

tawo nga buta, gisultihan siya nga maghilom. Apan misinggit pa hinuon siya sa makadaghan, “Anak ni David, kaluy-i intawn ako.” **40** Mihunong si Jesus ug mitindog ug nagmando siya nga dad-on ang tawo ngadto kaniya. Unya sa dihang duol na ang buta nga tawo, gipangutana siya ni Jesus, **41** “Unsa ang buot nimo nga buhaton ko kanimo?” Miingon siya, “Ginoo, buot ko nga madawat ang akong panan-aw.” **42** Miingon si Jesus kaniya, “Dawata ang imong panan-aw. Ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo.” **43** Diha-diha nadawat niya ang iyang panan-aw, ug misunod kaniya ug naghimaya sa Dios. Sa pagkakita niini sa tanang tawo mihatag sila ug pagdayeg sa Dios.

19 Si Jesus misulod ug miagi sa Jerico. **2** Ania, adunay usa ka tawo didto nga ginganlan ug Zaqueo. Siya usa ka pangulo sa mga maniningil sa buhis ug siya dato. **3** Naningkamot siya pagtan-aw kon kinsa si Jesus, apan dili siya makakita ibabaw sa panon sa katawhan, tungod kay mubo man siya. **4** Busa midagan siya una sa mga tawo ug misaka ngadto sa kahoy nga sikomoro aron makita siya, tungod kay moagi man si Jesus nianang dalana. **5** Sa dihang si Jesus miabot sa maong dapit, mihangad siya ug miingon, “Zaqueo, pagdali ug naog, kay karong adlawa ako moadto sa imong balay.” **6** Busa midali siya pagnaog ug midawat kaniya nga malipayon. **7** Sa dihang nakita kini sa tanan, nagbagolbol sila, nga miingon, “Mianhi siya sa pagduaw sa usa ka tawo nga makasasala.” **8** Mitindog si Zaqueo ug miingon sa Ginoo, “Tan-awa, Ginoo, ang katunga sa akong mga kabtangan ihatag ko sa mga kabos, ug kung ako nakalimbong kang bisan kinsa sa bisan unsang butang, igauli ko sa upat pa ka-pilo nga kantidad. **9** Miingon si Jesus kaniya, “Karon ang kaluwasan nahiabot niining balaya, tungod kay siya usab usa ka anak ni Abraham. **10** Kay ang Anak sa Tawo mianhi pagpangita ug pagluwas sa mga tawo nga nawala.” **11** Sa dihang nadungog nila kining mga butanga, siya nagpadayon pagsulti ug nagsugilon sa usa ka sambingay, tungod kay nagkaduol na siya sa Jerusalem, ug sila naghunahuna nga ang gingharian sa Dios motungha man dihadiha. **12** Busa siya miingon, “Usa ka halangdong tawo miadto sa layo nga nasod aron pagdawat sa iyang kaugalingong gingharian ug unya mobalik ra. **13** Iyang gitawag ang napulo sa iyang mga sulugoon, ug gihatag kanila ang napulo ka mina, unya miingon siya kanila, 'pagpatigayon kamo ug negosyo hangtud ako mobalik.' **14** Apan ang iyang lungsoranon nagdumot kaniya ug nagpadalag usa ka delegasyon sa mga tinugyanan ngadto kaniya, nga nagsulti, 'dili kami buot nga kining tawhana magmando kanamo.' **15** Nahitabo kini sa dihang siya mibalik pag-usab, human niya madawat ang gingharian, iyang gisugo ang mga sulugoon nga iyang gihatagan ug salapi aron sa pagpakigkita kaniya, aron siya unta masayod kon pila na ang ilang naganansya sa ilang pagnegosyo. **16** Ang nauna miabot sa atubangan niya, nga nag-ingon, 'Ginoo, ang imong mina nadungagan pa ug laing napulo ka mina.' **17** Ang halangdong tawo mitubag, 'Maayo kana, buotan nga sulogoon. Tungod kay matinud-anon ka sa ginagmay, ikaw adunay katungod sa napulo ka siyudad.' **18** Miabot ang ika-duha, nga miingon, “Ang imong mina, ginoo, nadungagan pa ug laing lima.' **19** Ang halangdong tawo miingon kaniya, 'Ikaw magdumala sa lima ka siyudad.' **20** Ug ang laing usa miabot, nga miingon, 'Ginoo, ania ang imong mina, gitago ko kini pagsiguro sa usa ka panapton, **21** kay nahadlok ako kanimo tungod kay ikaw istrikto nga tawo. Modawat ka sa wala nimo gihagoan, ug mag-ani ka sa wala mo gitanom.' **22** Ang halangdong tawo miingon kaniya,' Pinaagi sa imong kaugalingong mga pulong pagahukman ko ikaw, daotan nga sulugoon. Nasayod ka man diay nga usa ako ka tawo nga istrikto, nagadawat sa wala nako gihagoan, ug nagaani sa wala nako gitanom. **23** Unya ngano nga wala mo man gibutang ang akong salapi sa tipiganan, aron sa akong pagbalik ako unta magkuha uban sa tubo niini?' **24** Ang halangdong tawo miingon kanila nga nanagtindog sa duol, 'Kuhaa gikan kaniya ang mina, ug ihatag kini kaniya nga adunay napulo ka mina.' **25** Sila miingon kaniya, ' Ginoo, aduna na siyay napulo ka mina.' **26** 'Sultihan ko kamo, nga ang matag usa nga anaa pagahatagan pa gayod, apan siya nga nawad-an, bisan pa ang anaa kaniya kuhaon pa gayod. **27** Apan kining akong mga kaaway, sa mga tawo nga dili buot nga maghari ako kanila, dad-a sila dinhi ug patya sila sa akong atubangan.'” **28** Pagkahuman niyag sulti niining mga butanga, siya miuna pag-adto, tungas sa Jerusalem. **29** Kini nahitabo sa dihang nagkaduol na siya sa Betfage ug Betania, didto sa bukid nga gitawag ug Olivet, siya nagpadala ug duha ka tinun-an, **30** nga nag-ingon, “Adto sa sunod nga baryo. Sa inyong pagsulod, kamo makakaplag ug batan-ong asno

nga wala pa sukad masakyi. Badbari kini ug dad-a
nganhi kanako. 31 Kung adunay mangutana kaninyo,
'Nganong gibadbaran ninyo kini?' ingna, 'Ang Ginoo
nagkinahanglan niini.'" 32 Kadtong gipadala nangadto
ug nakakaplag sa nating kabayo sumala sa gisulti ni
Jesus kanila. 33 Sa dihang gibadbaran nila kini, ang
mga tag-iya miingon kanila, "Nganong gibadbaran
man ninyo ang batan-ong asno?" 34 Mitubag sila,
"Ang Ginoo nagkinahanglan niini." 35 Gidala nila kini
kang Jesus, ug unya ilang gitaklap ang ilang mga bisti
ibabaw sa batan-ong asno ug misakay si Jesus niini.
36 Sa iyang pag-adto, gibukhad nila ang ilang mga
bisti sa dalan. 37 Sa nagkaduol na siya sa Bungtod
sa Olibo sa dapit diin sila molugsong, ang tibuok nga
panon sa mga tinun-an nagsugod sa pagmaya ug
pagdayeg sa Dios sa makusog nga tingog alang sa
tanang gamhanang mga butang nga ilang nakita,
38 nga nag-ingon, "Bulahan ang hari nga mianhi sa
ngalan sa Ginoo! Kalinaw sa langit ug himaya sa
kahitas-an!" 39 Ang uban nga Pariseo diha sa panon
sa katawhan miingon kaniya, "Magtutudlo, badlonga
ang imong mga tinun-an." 40 Mitubag si Jesus ug
miingon, "Sultihan ko kamo, kung kini sila manghilom,
mosinggit ang mga bato." 41 Sa nagkaduol na si
Jesus sa siyudad, mihilak siya ibabaw niini, 42 ug
miingon, "Kung lamang nakaila ka niining adlawa,
bisan kanimo, ang mga butang nga magdala kanimo
sa kalinaw! Apan natago na kini karon gikan sa imong
mata. 43 Kay ang mga adlaw modangat kanimo, sa
dihang ang imong mga kaaway magtukod ug paril
palibot kanimo, ug magpalibot kanimo, moasdang sila
kanimo gikan sa matag suok. 44 Maghampak sila
kanimo ngadto sa yuta ug sa imong mga anak. Sila dili
magbilin ug usa ka bato ibabaw sa uban, tungod kay
wala ka moila sa higayon nga ang Dios naningkamot
pagluwas kanimo." 45 Misulod si Jesus sa templo ug
nagsugod pagpahawa sa tanang namaligya, 46 unya
nag-ingon kanila, "Nahisulat kini, ang akong balay
usa ka balay alampoanan,' apan inyo kining gihimong
tagoanan sa mga tulisan." 47 Busa si Jesus nagtudlo
matag-adlaw sa templo. Apan ang mga pangulong
pari ug mga iskriba ug mga pangulo sa katawhan
buot mopatay kaniya, 48 apan wala sila makakita ug
pamaagi sa pagbuhat niini, tungod kay ang katawhan
naminaw man pag-ayo kaniya.

20 Niabot ang usa ka adlaw, sa dihang si Jesus
nagtudlo sa mga tawo didto sa templo ug
nagsangyaw sa ebanghelyo, ang pangulong mga
pari ug ang mga manunulat miadto kaniya kauban
ang mga kadagkoan. 2 Sila miingon kaniya, "Sultihi
kami unsay katungod nimo sa pagbuhat niining mga
butanga? O kinsa siya nga naghatag kanimo niini
nga katungod?" 3 Siya mitubag ug miingon kanila,
"Ako usab mangutana kaninyo. Sultihi ko mahitungod
4 sa pagbawtismo ni Juan. Kadto ba gikan sa langit
o gikan sa mga tawo?" 5 Sila nangatarongan sa
ilang mga kaugalingon, miingon, "kung kita moingon,
'Gikan sa langit,' siya moingon, 'Unya ngano man nga
wala kamo motuo kaniya?' 6 Apan kung kita moingon,
'Gikan sa tawo,' tanang tawo mobato kanato, tungod
kay sila mituo nga si Juan propeta." 7 Busa sila
mitubag nga wala sila makabalo asa kadto gikan. 8 Si
Jesus miingon kanila, "Dili usab ako mosulti kaninyo
kung unsang katungod nako sa pagbuhat niining mga
butanga." 9 Siya misugilon sa mga tawo niini nga
sambingay, "Ang tawo nagtanom sa parasan, gipiyal
kini sa mga tig-atiman sa paras, ug miadto sa laing
kaumahan sa dugay nga panahon. 10 Sa gitakda nga
panahon siya nagpadala ug sulugoon ngadto sa tig-
atiman sa paras, nga sila kinahanglan mohatag kaniya
sa bunga sa parasan. Apan gikulata siya sa mga nag-
atiman sa paras, ug gipapauli siya nga walay dala. 11
Unya siya nagpadala ug lain nga sulugoon ug gikulata
usab nila kini, gihimoan siya sa dakong kaulawan, ug
gipapauli nga walay dala. 12 Siya usab nagpadala
pa gihapon sa ikatulo ka higayon ug ila usab siyang
gisamaran, ug gilabay ngadto sa gawas. 13 Unya ang
agalon sa parasan nag-ingon, 'Unsay akong buhaton?
Akong ipadala ang akong pinalanggang anak. Basin
ila kining tahuron.' 14 Apan sa dihang nakita siya
sa mga tig-atiman sa paras, sila nag-inistoryahanay,
miingon, 'Kini ang manununod. Ato siyang patyon,
aron ang iyang masunod nga katigayonan maatoa.'
15 Gilabay nila siya pagawas sa parasan ug gipatay.
Unsa unya ang pagabuhaton sa agalon sa parasan
ngadto kanila? 16 Siya moanhi ug laglagon kining
mga tig-atiman sa paras, ug ihatag ang parasan
sa uban." Ug sa dihang nadungog nila kini, sila
miingon, "Dili itugot sa Dios!" 17 Apan si Jesus mitan-
aw kanila, ug miingon, "Unsa ang ipasabot niinig
kasulatan? 'Ang bato nga gisalikway sa magtutukod,
nahimo nga pundasyon'? 18 Matag usa nga mahulog
niadtong batoha mapulpog. Apan kung kinsa ang
mahulogan niini madugmok." 19 Busa ang mga
manunulat ug mga pangulong pari nangita ug paagi
kung unsaon nila pagdakop kaniya niadtong orasa,

kay sila nakahibalo nga siya naghisgot sa maong sambingay batok kanila. Apan nahadlok sila sa mga tawo. **20** Gibantayan siya pag-ayo, sila nagpadala ug mga espiya nga nagpakaaron-ingnon nga matarong, nga sila unta makakita ug sayop sa iyang gipamulong, aron matugyan nila siya ngadto sa pagdumala ug kagamhanan sa gobernador. **21** Sila nganutana kaniya, miingon, "Magtutudlo, nakahibalo kami nga ikaw nagsulti ug nagtudlo sa husto, ug wala nadani ni bisan kinsa, apan ikaw nagtudlo sa kamatuoran mahitungod sa pamaagi sa Dios. **22** Uyon ba sa balaod nga kami mobayad sa buhis kang Cesar, o dili?" **23** Apan nasabtan ni Jesus ang ilang pagkamaro, ug miingon kanila, **24** "Ipakita kanako ang denaryo. Kang kinsang dagway ug ngalan ang nahisulat niini?" Sila miingon, "kang Cesar." **25** Siya miingon kanila, "Ihatag kang Cesar ang mga butang nga kang Cesar, ug sa Dios, ang mga butang nga sa Dios." **26** Ang mga manunulat ug mga pangulong pari walay ikasaway sa iyang giingon atubangan sa mga tawo. Sila nahibulong sa iyang tubag ug wala silay nasulti. **27** Sa dihang ang pipila ka mga Saduseo miadto kaniya, ang mga nag-ingon nga walay pagkabanhaw, **28** sila nangutana kaniya, miingon, "Magtutudlo, si Moises nagsulat kanato nga kung ang igsoon nga lalaki sa usa ka lalaki namatay, adunay asawa, ug walay anak, kuhaon sa igsoon nga lalaki ang asawa sa iyang igsoon, ug maghatag ug anak alang sa iyang igsoon. **29** Adunay pito ka mga managsoon nga lalaki ug ang magulang nagminyo apan namatay nga walay anak, **30** ug ang ikaduha usab. **31** Ang ikatulo nikuha kaniya, ug sa ingon niana ang pito usab wala naka anak, ug nangamatay. **32** Sa human niana ang babaye usab namatay. Sa pagkabanhaw unya, **33** kang kinsang asawa kadtong babaye? Tungod kay ang pito naminyo man kaniya." **34** Si Jesus miingon kanila, "Ang mga anak niining kalibotan magminyo, ug ihatag sa kaminyoon. **(aiōn g165)** **35** Apan sila nga gihukman nga angayan modawat sa pagkabanhaw gikan sa kamatayon ug mosulod sa walay kataposan dili magminyo o dili na ihatag sa kaminyoon. **(aiōn g165)** **36** Dili na usab sila mamatay, kay sila managsama na sa mga anghel ug mga anak sa Dios, isip mga anak sa pagkabanhaw. **37** Apan ang mga patay mabanhaw, bisan si Moises nagpakita, sa lugar kung diin may kalabotan sa gamay nga kahoy, diin siya nagtawag sa Ginoo nga Dios ni Abraham ug Dios ni Isaac ug Dios ni Jacob. **38** Karon siya dili Dios sa patay, apan sa buhi, tungod kay ang tanan buhi diha kaniya." **39** Ang pipila sa mga manunulat mitubag, "Magtutudlo, maayo kaayo ang imong tubag." **40** Tungod kay sila wala na misulay pagpangutana kaniya sa daghan pang mga pangutana. **41** Si Jesus miingon kanila, "Giunsa nila pagkaingon nga ang Cristo anak ni David? **42** Tungod kay si David mismo miingon sa libro sa mga Salmo, Ang Ginoo miingon sa akong Ginoo, 'Lingkod sa akong tuong dapit, **43** hangtod nga ang imong mga kaaway akong himoon nga tumbanan sa imong mga tiil.' **44** Si David busa mitawag kang Cristo ug 'Ginoo', sa unsa nga paagi nahimo siya nga anak ni David?" **45** Pagkadungog sa mga tawo siya miingon sa iyang mga disipulo, **46** "Pagbantay sa mga manunulat, nga naninguha sa paglakaw nga tag-as ang mga kupo ug gusto ug pinasahi nga mga pagtagad sa merkado, ug mga lingkuranan sa pangulo sa mga sinagoga, ug pangulong mga lugar sa mga kumbira. **47** Sila usab mangilog sa mga balay sa mga byuda, ug magpaka-aron ingnon sa pagbuhat ug tag-as nga mga pag-ampo. Kini mga maka-angkon sa dako nga paghukom sa silot."

21 Si Jesus miyahat ug nakita niya ang mga dato nga nagbutang sa ilang mga gasa ngadto sa tipiganan sa bahandi. **2** Ug nakita niya ang usa ka pobre nga balo nga nagbutang ug duha ka sintimos. **3** Busa siya miingon, "Sa tinuod, ako moingon kaninyo, kining pobre nga balo nagbutang ug mas dako kaysa sa uban kanila. **4** Kining tanan nga ilang gipanghatag nga gasa gawas lang sa ilang kadagaya. Apan kini nga balo, gawas sa iyang kapobrehon, gibutang ang tanan niyang kwarta diin siya nabuhi. **5** Samtang ang uban misulti kabahin sa templo, kung giunsa kini pagdayandayan sa mga maanyag nga mga bato ug mga halad, siya miingon, **6** "Kining mga butanga nga inyong nakita, ang adlaw moabot nga walay bisag usa ka bato nga pinatong sa usa ka bato nga dili pagatumpagon." **7** Mao nga nangutana sila kaniya, ug miingon, "Magtutudlo, kanus-a man kining mga butanga mahitabo? Ug unsa man ang mga timailhan nga kining mga butanga hapit na mahitabo?" **8** Si Jesus mitubag, "Pagbantay nga kamo dili malimbongan. Kay daghang moanhi gamit ang akong ngalan, ug moingon, 'Ako siya,' ug 'Ang panahon duol na.' Ayaw pagsunod ngadto kanila. **9** Kung kamo makadungog ug mga giyera ug mga kagubot, ayaw kalisang, tungod kay kining mga butanga kinahanglan mahitabo pag-una, apan ang kataposan dili mahitabo

diha-diha dayon." **10** Unya siya miingon kanila, "Ang nasod makiggubat batok sa laing nasod, ug gingharian batok sa gingharian. **11** Adunay kusog nga mga paglinog, ug sa nagkalain-laing mga dapit adunay mga kagutom ug mga katalagman. Aduna usab mga hilabihan ka makalilisang nga mga panghitabo ug dakong mga timailhan gikan sa langit. **12** Apan sa dili pa kining mga butanga, panakpon nila kamo ug lutoson, itugyan kamo didto sa mga sinagoga ug mga prisohan, ug dad-on kamo atubangan sa mga hari ug mga gobernador tungod sa akong ngalan. **13** Kini mogiya kaninyo sa kahigayonan sa pagsaksi. **14** Busa sulbara sa inyong mga kasingkasing nga dili mangandam sa inyong depensa sa dili pa ang oras, **15** kay ako maghatag kaninyo ug mga pulong ug kaalam, nga ang tanan ninyong kaaway dili mamahimong mosukol o mosumpaki. **16** Apan itugyan usab kamo sa inyong mga ginikanan, mga igsoon, mga paryente ug mga higala, unya ang uban kaninyo ibutang nila sa kamatayon. **17** Dumtan kamo sa tanan tungod sa akong ngalan. **18** Apan walay buhok sa inyong ulo ang madaot. **19** Sa inyong paglahutay kamo makaangkon sa inyong mga kalag. **20** Sa dihang makita na ninyo ang Jerusalem nga napalibotan sa kasundalohan, mao na kana ang ilhanan nga ang kalaglagan duol na. **21** Unya ipakagiw ngadto sa mga bungtod ang anaa sa Judea, ug palakawa ang anaa sa tunga sa siyudad, ug ayaw tugoti nga ang anaa sa kasikbit nga dapit makasulod. **22** Tungod kay mao kini ang mga adlaw sa pagbalos, aron ang tanan nga mga butang nga nahisulat matuman. **23** Alaot gayod ang mga babayeng buntis ug kanila nga adunay gipasuso nianing panahona! Tungod kay adunay mahitabong dakong kasakit sa yuta, ug kaligutgot ngadto sa mga tawo. **24** Sila malaglag pinaagi sa sulab sa espada ug sila mabihag sa tanan nga mga nasod, unya ang Jerusalem laglagon sa mga Gentil, hangtod nga ang panahon sa mga Gentil matuman. **25** Adunay mga timailhan sa adlaw, sa bulan, ug sa mga bituon. Sa kalibotan, adunay mga kasakit sa mga nasod, ug kahadlok sa pagdahunog sa dagat ug mga balod. **26** Adunay mga tawo nga mawad-an ug panimoot sa kahadlok ug sa paghandom sa mga butang nga moabot sa kalibotan. Tungod kay ang gamhanang mga butang sa langit pagauyugon. **27** Unya makita nila ang Anak sa Tawo nga moabot nga sinapnay sa panganod nga adunay gahom ug dakong himaya. **28** Apan sa dihang kining mga butanga nagakahitabo na, tindog, ug ihangad ang inyong mga ulo, tungod kay ang inyong kaluwasan duol na." **29** Si Jesus nagsugilon kanila ug sambingay, "Tan-awa ang igira nga kahoy, ug ang tanang kahoy. **30** Kung sila mangudlot ug bag-ong dahon, makita ninyo kini ug mahibaloan na ninyo nga ang ting-init hapit na moabot. **31** Sa ingon usab, kung makita ninyo kining mga butanga nga mahitabo, kabalo na kamo nga ang gingharian sa Dios duol na. **32** Sa pagkatinuod, ako naga-ingon kaninyo, kini nga kaliwatan dili mahanaw, hangtod sa kining tanan nga mga butang mahitabo. **33** Ang langit ug ang yuta mahanaw, apan ang akong mga pulong dili gayod mahanaw. **34** Apan bantayi ang inyong kaugalingon, aron ang kabug-aton sa inyong kasing-kasing dili ang unodnong pagpatuyang, paghuboghubog, ug kabalaka sa kinabuhi. Tungod kay kining adlawa moabot kaninyo sa kalit **35** sama sa usa ka lit-ag. Kini moabot sa tanan nga nagpuyo sa tibuok kalibotan. **36** Apan pagmabinantayon sa tanang oras, pag-ampo nga ikaw mamahimong lig-on sa pag-ikyas niining mga butang nga mahitabo, ug magtindog atubangan sa Anak sa Tawo." **37** Busa kada adlaw siya nagatudlo sa templo ug sa gabii mogawas siya, ug nagaadto kada gabii sa bukid nga gitawag nga Olibo. **38** Tanan nga tawo niabot sayo sa buntag aron maminaw kaniya sa templo.

22 Sa nagkaduol na ang Pista sa Tinapay nga walay patubo, ang ginatawag nga Pista sa Pagsaylo. **2** Ang pangulo sa mga pari ug mga eskriba naghisgot, kon unsaon nila sa pag patay si Jesus, tungod kay nahadlok sila sa mga tawo. **3** Si satanas misulod kang Judas Iskariote, usa sa napulog duha. **4** Si Judas miadto sa mga pangulo sa mga pari ug sa mga Kapitan ug naghisgot sila mahitungod kon unsay paagi nga madala niya si Jesus ngadto kanila. **5** Sila nalipay, ug nagkauyon nga hatagan nila siya ug kwarta. **6** Siya miuyon, ug nangitag higayon nga madala niya siya ngadto kanila ug ipalayo siya gikan sa daghang mga tawo. **7** Ang adlaw sa Tinapay nga walay patubo miabot, diin ang nating karnero sa Pagsaylo kinahanglan nga ihalad. **8** Gipadala ni Jesus si Pedro ug Juan, ug naga ingon, "Lakaw kamo ug andama ninyo ang panihapon sa Pagsaylo, aron kita mangaon. **9** Sila nangutana kaniya, "Asa nimo buot kami nga mangandam?" **10** Siya mitubag kanila, "Paminaw, kon makaabot na kamo sa siyudad, naay tawo nga nagdala ug sudlanan sa tubig nga mosugat kaninyo. Sunod kamo kaniya ngadto sa

balay nga iyang paga-adtoan. **11** Unya sultihi ang agalon sa balay, Ang Magtutudlo nag ingon kaninyo, “Asa man dapit ang lawak sa mga dumuduong, diin ako magakaon sa Pagsaylo kauban sa akong mga disipulo?” **12** Siya magatudlo kaninyo sa dako ug sinangkapan nga lawak. Buhata ang pagpangandam didto.” **13** Busa nangadto sila, ug nakaplagan nila ang mga butang nga giingon niya nga anaa didto. Unya nag andam sila ug pagkaon sa Pagsaylo. **14** Sa dihang miabot na ang takna, milingkod siya kauban ang mga apostoles. **15** Unya siya miingon kanila, “Dako kaayo ang akong pangandoy nga mokaon sa Pista sa Pagsaylo kauban ninyo sa dili pa ako mag antos. **16** Kay sultihan ko kamo, nga dili na ako mokaon pag usab, hangtod nga matuman kini sa gingharian sa Dios.” **17** Unya mikuha si Jesus sa kopa, ug sa dihang nahuman siya ug pagpasalamat siya miingon, “Dawata ninyo kini nga akong ihatag kaninyo. **18** Kay sultihan ko kamo nga dili na ako mo inom niining bino pag usab, hangtod nga moabot ang gingharian sa Dios.” **19** Unya siya mikuha ug Tinapay, ug sa dihang siya nakapasalamat na, gipikas-pikas niya kini, ug gihatag niya kini kanila, nga nag ingon, “Mao kini ang akong lawas nga akong ihatag kaninyo. Buhata ninyo kini sa pag hamdom kanako.” **20** Sa samang paagi human sa ilang panihapon mikuha siya ug kopa, ug nag ingon, “Mao kini ang kopa sa bag-ong pakigsaad diha sa akong dugo, nga akong iula alang kaniyo. **21** Apan pagbantay. Ang usa sa moluib kanako kauban nako dinhi sa lamesa. **22** Tungod kay ang Anak sa Tawo sa pagkatinuod itugyan gayod kon unsay ang gitagna bahin kaniya. Apan makaluluoy ang tawo nga magluib kaniya!” **23** Unya sila nagsugod ug pangutan-anay sa usag-usa, kinsa kaha kanila ang magabuhat sa ingon niini nga butang. **24** Unya didto adunay nahitabo nga panag lalis tali kanila mahitungod kon kinsa ang ilhon nga labaw kanila. **25** Siya misulti kanila, “Ang hari sa mga Gentil adunay kaugalingon nga pagdumala ngadto kanila, ug ang matag usa kinsa adunay katungod pagdumala ngadto kanila pagatawgon nga halangdong tigdumala. **26** Apan kini dili kinahanglan mahitabo kaninyo sama kaninyo. Hinuon, kinsa kadtong mag-ila nga siya ang labing dako magpakita nga labing ubos. Ug pasagdi nga ang labing mahinungdanon mag alagad. **27** Kay si kinsaman ang labing dako, kadto bang milingkod sa lamesa, o kadtong nag alagad? dili ba kadtong milingkod sa lamesa? bisan Ako nagalagd uban kaninyo. **28** Apan kamo nagapadayon sa pag-unong kanako sa akong kalisdanan. **29** Busa ihatag ko kaninyo ang gingharian, ingon nga ang akong Amahan naghatag nganhi kanako, **30** aron makig uban ako kaninyo sa pag inom ug pagkaon sa akong lamesa didto sa akong gingharian. Ug magalingkod kamo uban kanako sa akong trono aron maghukom kamo sa dose ka tribu sa Israel. **31** Simon, Simon, pagbantay, Kay gipangayo ka ni Satanas, aron siya moalig-ig kanimo sama sa trigo. **32** Apan naga ampo ako kanimo, nga ang imong pagtuo dili gayod mapakyas. Aron inigbalik nimo magahatag ka ug kadasig sa imong kaigsoonan.” **33** Si Pedro nag ingon ngadto kaniya, “Ginoo, Andam ako nga mounong kanimo bisan pa sa bilanggoan ug sa kamatayon.” **34** Si Jesus mitubag, “Sultihan ko ikaw, Pedro nga, sa dili pa motuktugaok ang manok ilimod muna ako sa makatulo ka higayon.” **35** Unya si Jesus misulti kanila, “Kung gipadala ko kamo nga walay puntil, o bag nga tagana, o sapatos, naabay nakulang kaninyo?” Ug sila mitubag, “Wala.” **36** Unya siya miingon kanila, “Apan karon, ang usa nga adunay puntil, padad-a siya, ug usab sa bag nga tagana. Ang usa nga walay espada ibaligya ang iyang kupo aron ipalit ug usa. **37** Kay ako moingon kaninyo, kon unsa ang nahisulat bahin kanako kinahanglan matuman, 'Ug isipon siya nga malinapason sa balaod.' Kay ang gipanagna bahin kanako matuman gayod.” **38** Unya sila misulti, “Ginoo, tan-awa! Adunay duha ka espada” Ug siya misulti kanila, “Igo na kana.” **39** Pagkahuman sa panihapon, Si Jesus miadto, sumala sa naandan niyang gibuhat, didto sa Bungtod sa mga Olibo, ug ang iyang mga tinun-an misunod kaniya. **40** Sa dihang sila miabot na, siya nag ingon kanila, “Pag-ampo kamo aron dili kamo madala sa tintasiyon.” **41** Unya mibiya siya sa dili kaayo layo kanila nga igo ra malabay ug bato, ug siya niluhod ug nag-ampo, **42** nga nag ingon, “Amahan, kon mahimo kuhaa kining kopa sa kasakitan nganhi kanako. Ug bisan pa niana dili ang akong kabubut-on maoy matuman kon dili ang imong kabubut-on.” **43** Ug ang anghel gikan sa langit nagpakita kaniya, ug gihatagan siya ug kusog. **44** Tungod kay naaman siya sa dakong kasakitan, ug nag-ampo siya sa dakong kasakit, ug ang iyang singot sama kadagko sa tinulo sa dugo nga mitulo sa yuta. **45** Pagtindog na niya gikan sa mga pag-ampo, nibalik siya sa iyang mga tinun-an, ug nakita niya sila nga nangatulog tungod sa ilang dakong kasubo, **46**

ug nangutana siya, nganong nangatulog man kamo? Bangon kamo ug pag-ampo aron dili kamo madala sa tintasiyon." **47** Samtang nagpadayon pa siya ug sulti, tan-awa, adunay panon nga nagpadulong kanila, kauban ni Judas, usa sa napulo ug duha, nga nangulo kanila. Siya niduol kang Jesus ug mihalok kaniya, **48** apan si Jesus misulti kaniya, "Judas luiban ba diay nimo ang Anak sa Tawo pinaagi sa halok?" **49** Unya ang tanan nga nakapalibot kang Jesus naka saksi kon unsa ang nahitabo, nagsulti sila, "Ginoo, amo ba silang tigbason pinaagi sa espada?" **50** Unya ang usa kanila mitigbas gayod sa sulugoon sa labaw nga pari, ug naputol ang iyang tuong dalunggan. **51** Si Jesus nagsulti, "Igo na kana" unya gihikap niya ang dalunggan, ug naayo siya. **52** Si Jesus nagsulti ngadto sa labaw sa kaparian ug sa agalon sa mga guwardiya sa templo, ug sa mga pangulo, nga miabot batok kaniya, "Mianhi ba kamo batok sa tulisan, ug nag dala ug espada ug mga pospos? **53** Samtang kauban pa ako ninyo sa matag adlaw didto sa templo, wala ninyo ako dagmali. Apan inyo kining panahon, ug ang katungod sa kangitngit." **54** Gidakop nila siya, ug gidala nila sa palayo, ug gidala usab nila siya didto sa balay sa pangulo sa mga pari. Apan si Pedro misunod nga nag palayo. **55** Pagkahuman nila ug haling sa kalayo diha sa tunga sa hawanan ug nanglingkod silang tanan, Si Pedro nilingkod usab sa taliwala uban kanila. **56** Usa sa babaye nga katabang nakakita kaniya sa diha nga siya naglingkod diha sa kahayag sa kalayo, mitan-aw kaniya ug nag-ingon, "Kining tawhana kauban usab niya." **57** Apan si Pedro naglimod, ug nag ingon, "Babaye, Wala ko makaila kaniya." **58** Paglabay sa pipila ka oras adunay lain nga nakakita kaniya, ug nag ingon, "Usa ka sa usab sa kauban nila. "Apan si Pedro nag ingon, "Tawo, dili ako Kauban nila." **59** Pagkahuman sa mubong panahon naay laing tawo nga nakakita kaniya ug nag ingon, "Sa pag katinuod kining tawhana kauban gayod niya tungod kay taga Galilea man usab siya." **60** Apan si Pedro nag ingon, "Wala gayod ako masayod sa imong gipanulti." Ug samtang kamulo pa siya ug sulti dihadiha mituktugaok ang manok. **61** Unya milingi, ang Ginoo ug nitan-aw kang Pedro. Ug si Pedro nahinumdom sa gisulti sa Ginoo, nga misulti siya, "Sa dili pa motuktugaok ang manok ilimod muna ako sa makatulo ka higayon." **62** Si Pedro nidagan sa gawas, ug nihilak pag-ayo. **63** Unya ang mga lalaki nga nagbantay kang Jesus nagbiaybiay ug naglatigo kaniya. **64** Pagkahuman gitaptapan nila ang iyang nawong, sila nangutana kaniya, ug nag ingon, "Tag-ana daw kinsa ang naglatigo kanimo?" **65** Daghan ang mga pulong nga gisulti nila batok kang Jesus, nga pag pasipala. **66** Sa dihang nagbanag-banag na, ang labaw sa katawhan nagtigom, kauban sa mga pangulo nga pari ug mga escriba. Gidala nila siya ngadto sa labaw nga hukmanan, **67** Ug nag-ingon, "Kon ikaw ang Cristo, sultihi kami," Apan miingon siya kanila, "Kon sultihan ko kamo, dili kamo motuo, **68** ug kon Ako mangutana kaninyo, dili kamo motubag. **69** Apan sukad karon, ang Anak sa Tawo magalingkod didto sa tuong kamot sa gahom Dios." **70** Silang tanan nag ingon, "Unya ikaw ba ang Anak sa Dios?" Ug si Jesus misulti kanila "Giingon mo nga ako." **71** Ug sila nag ingon, "Nganong nag kinahanglan pamanta ug mga saksi? Kitang tanan nakadungog na gikan mismo sa iyang baba."

23 Mitindog ang tibuok nila nga panon, ug gidala si Jesus sa atubangan ni Pilato. **2** Nagsugod sila sa pagsumbong batok kaniya, nga nag-ingon, "Nakaplagan namo kining tawhana nga nagpasipala sa among nasod, ug nagdumili sa paghatag ug buhis kang Cesar, ug nag-ingon nga siya mismo ang Cristo, ang hari." **3** Nangutana si Pilato kaniya, nga nag-ingon, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" Ug mitubag si Jesus kaniya ug miingon, "Gipamulong mo na." **4** Miingon si Pilato sa mga pangulong pari ug sa panon sa katawhan, "Wala ako'y makita nga sayop niining tawhana." **5** Apan namugos sila, nga nag-ingon, "Gisamok niya ang mga tawo, ug nanudlo sa tibuok Judea, gikan sa Galilea ug bisan dinhi nga dapit." **6** Busa sa pagkadungog ni Pilato niini, nangutana siya kong taga-Galilea ba ang maong tawo. **7** Sa pagkahibalo niya nga ubos siya sa katungod ni Herodes, gipaadala niya si Jesus ngaadto kang Herodes, nga sa iyang kaugalingon atoa usab sa Jerusalem niadtong mga adlawa. **8** Sa pagkakita ni Herodes kang Jesus, nalipay kaayo siya, tungod kay dugay na nga panahon nga nangandoy siya aron makakita kaniya. Nakadungog siya mahitungod kaniya ug naglaom nga makakita sa mga milagro nga iyang buhaton. **9** Gipangutana ni Herodes si Jesus sa daghang mga pulong, apan wala siya tubaga ni Jesus. **10** Nanindog ang mga pangulong pari ug mga escriba, ug nagsumbong batok kaniya sa hilabihan gayod. **11** Giinsulto siya ni Herodes uban sa iyang mga sundalo, ug gibiay-biay siya, ug gisul-oban

ug nindot nga sinina, unya gipadala balik ngadto kang Pilato. **12** Nahimong suod nga higala sa usag-usa si Herodes ug Pilato niadto gayod nga adlaw (kaniadto kaaway sila). **13** Unya gitawag ni Pilato ug gitapok ang mga pangulong pari ug ang mga magmamando ug ang panon sa katawhan, **14** ug miingon kanila, "Gidala ninyo kanako kining tawhana daw tawo nga nagdumala sa katawhan nga nagbuhat ug daotan, ug tan-awa, ako, nangutana kaniya sa inyong atubangan, ug nakaplagan nako nga walay sayop kining tawhana kalabot niadtong mga butang nga gipasangil ninyo kaniya. **15** Ayaw, ni bisan si Herodes, kay gipadala niya ug balik kanato, ug tan-awa, dili takos sa kamatayon ang iyang nabuhat. **16** Busa ako siyang silotan, ug buhian siya." **17** Ang labing maayo nga karaang mga kopya giwala sa Lucas 23: 17, Karon si Pilato kinahanglan nga mopagawas ug usa ka piniriso alang sa mga Judio sa kasaulogan. **18** Apan naninggit silang tanan nga nag-ingon, "Palayo niini nga tawo, ug ipagawas si Barabas alang kanamo!" **19** Si Barabas usa ka tawo nga gibutang sa prisohan tungod sa pagrebelde sa siyudad ug tungod sa pagpatay. **20** Nagsulti na usab si Pilato kanila, sa pagpangandoy nga buhian si Jesus. **21** Apan naniyagit sila nga nagkanayon, "Ilansang siya sa krus, ilansang siya sa krus." **22** Miingon siya kanila sa ikatulong higayon, "Ngano, unsa ang nabuhat niya nga daotan? Wala ako'y nakita kaniya nga angay siyang silotan ug kamatayon. Busa human siya kastiguhon, buhian ko siya." **23** Apan namugos sila pinaagi sa kusog nga tingog, ug masuknaon nga ilansang siya sa krus. Ug nadani si Pilato sa ilang tingog. **24** Busa nakahukom si Pilato nga buhaton ang ilang gikinahanglan. **25** Gibuhian niya ang ilang gipangayo nga usa ka piniriso tungod sa kagubot ug pagpatay. Apan gitugyan niya si Jesus sumala sa ilang kabubut-on. **26** Sa dihang gidala nila siya palayo, gidakop nila si Simon nga Cireno nga gikan sa nasod, ug gibutang nila ang krus kaniya aron pas-anon, ug magsunod kang Jesus. **27** Ang dako nga pundok sa tawo, ug ang mga babaye nga naguol ug nagbangutan alang kaniya, ang nagsunod kaniya. **28** Apan milingi si Jesus kanila ug miingon, "Mga anak nga babaye sa Jerusalem, ayaw paghilak alang kanako, apan hilaki ninyo ang inyong mga kaugalingon ug ang inyong mga anak. **29** Kay tan-awa, tungod kay moabot ang mga adlaw nga moingon sila, 'Bulahan ang mga baog ug ang mga sabakan nga walay sulod, ug ang mga suso nga walay mosuso.' **30** Unya mosugod sila sa pagsulti sa mga kabungtoran, 'Tumpag kanamo,' ug sa mga bukid, 'Tabon kanamo.' **31** Kay kon buhaton nila kini nga mga butang samtang lunhaw pa ang mga kahoy, unsa na lang ang mahitabo kung uga na kini?" **32** Ang laing mga tawo nga duha ka kriminal, gidala usab palayo uban kaniya aron silotan sa kamatayon. **33** Sa dihang miabot sila sa dapit nga gitawag Ang Bagolbagol, didto gilansang nila siya sa krus uban ang mga kriminal, usa sa iyang tuo ug ang usa sa wala. **34** Miingon si Jesus, "Amahan, pasayloa sila, tungod kay wala sila masayod sa ilang gibuhat." Ug nagripa sila, alang sa pagbahinbahin sa iyang mga sapot. **35** Nagtindog ang mga tawo nga nagtan-aw samtang ang mga pangulo nagbiay-biay kaniya, sa pag-ingon, "Giluwas niya ang uban. Ipaluwas kainya ang iyang kaugalingon, kung siya ang Cristo sa Dios, ang usa nga pinili." **36** Gipanamastamasan usab siya sa mga sundalo, nga miduol kaniya, ug mihatag kaniya ug suka, **37** ug nag-ingon, "Kung ikaw ang Hari sa mga Judio, luwasa ang imong kaugalingon." **38** Aduna usab timaan sa ibabaw kaniya, "MAO KINI ANG HARI SA MGA JUDIO." **39** Ang usa sa mga kriminal nga gilansang sa krus, nanginsulto kaniya nga nag-ingon, "Dili ba ikaw man ang Cristo? Luwasa ang imong kaugalingon ug kami." **40** Apan mitubag ang usa nga nagbadlong kaniya sa pag-ingon, "Wala ka ba mahadlok sa Dios, tungod kay ikaw usab nakatagamtam sa maong silot? **41** Matarong ang pagsilot kanato, tungod kay nadawat nato ang angay sa atong binuhatan. Apan walay daotang nabuhat kining tawhana." **42** Ug midugang siya, "Jesus, hinumdumi ako kon moabot ka na sa imong gingharian." **43** Miingon si Jesus kaniya, "Sa pagkatinuod sultian ko ikaw, karon uban ka kanako sa paraiso." **44** Ug karon miabot ang ikaunom nga takna, ug ang kangitngit mitabon sa tibuok yuta hangtod sa ikasiyam **45** nga takna kay napakyas man ang adlaw sa iyang kahayag. Unya natunga pagkagisi paubos ang kurtina sa templo. **46** Misinggit si Jesus sa kusog nga tingog nga nagkanayon, "Amahan, itugyan ko sa imong mga kamot ang akong espiritu." Pagsulti niya niini, namatay siya. **47** Sa pagkakita sa centurion kon unsa ang nahitabo, gihimaya niya ang Dios nga nag-ingon, "Tinuod gayod nga matarong kining tawhana." **48** Sa dihang nakita sa kadaghanan nga nagtapok aron mosaksi sa mga nahitabo, namalik sila nga namukpok sa ilang mga dughan. **49** Apan

ang tanan nga nakaila kaniya, ug ang mga babaye
nga nagsunod kaniya gikan sa Galilea, nanindog
sa layo ug nagtan-aw niining mga butanga. **50** Tan-
awa, adunay tawo nga ginganlag Jose nga sakop
sa Konseho, maayo siya ug matarong nga tawo **51**
(wala siya mouyon sa hukom ug sa ilang gibuhat),
gikan sa Arimatea, nga usa ka siyudad sa mga Judio,
diin naghulat alang sa gingharian sa Dios. **52** Kining
tawhana, nanghangyo kang Pilato, ug gipangayo ang
lawas ni Jesus. **53** Gipaubos niya kini, ug giputos
ug pino nga lino, ug gibutang siya sa lubnganan
nga gibangag sa bato, ug wala pa kini mabutangi
ni bisan kinsa. **54** Adlaw kadto sa Pagpangandam,
ug ang Adlaw nga Igpapahulay nagbanag-banag na.
55 Ang mga babaye nga mikuyog kaniya gikan sa
Galilea, nagsunod ug nakakita sa lubnganan ug kon
giunsa pagbutang ang iyang lawas. **56** Mibalik sila
ug giandam ang mga pahumot ug mga lana. Unya
namahulay sila sa Adlaw nga Igpapahulay sumala sa
kasugoan.

24 Sayo sa buntag sa unang adlaw sa semana, sila
miabot sa lubnganan, dala ang mga pahumot
nga ilang giandam. **2** Nakita nila ang bato nga naligid
palayo gikan sa lubnganan. **3** Misulod sila, apan wala
nila nakita ang lawas ni Ginoong Jesus. **4** Nahitabo
kini, samtang nahibulong sila mahitungod niini, sa kalit
lang, duha ka mga lalaki ang mitindog nga nagsuot ug
makasisilaw nga bisti. **5** Samtang ang mga babaye
napuno sa kahadlok ug miduko sa ilang mga dagway
sa yuta, sila miingon sa mga babaye, "Nganong
nangita kamo sa buhi taliwala sa patay? **6** Wala
siya dinhi, apan nabanhaw! Hinumdumi kung giunsa
niya pagsulti kaninyo kaniadtong anaa pa siya sa
Galilea, **7** miingon nga ang Anak sa Tawo kinahanglan
itugyan ngadto sa mga kamot sa makasasala nga
mga tawo ug ilansang sa krus, ug sa ikatulo ka
adlaw, mabanhaw pag-usab." **8** Ang mga babaye
nakahinumdum sa iyang mga pulong, **9** ug nibalik
gikan sa lubnganan ug nagsulti niining tanan nga
mga butang sa napulo ug usa ug sa tanan. **10** Karon
si Maria Magdalena, Joana, Maria ang inahan si
Santiago, ug ang uban nga mga babaye nga kauban
nila misugilon niining mga butang sa mga apostoles.
11 Apan kini nga mensahe sama sa walay pulos nga
istorya alang sa mga apostoles, ug sila wala motuo sa
mga babaye. **12** Apan si Pedro mibarog, ug midagan
padulong sa lubnganan, ug nagyukbo ug nitan-aw sa
sulod, nakita niya ang panapton nga lino nga mao
nalang ang nahibilin. Dayon si Pedro mipauli sa iyang
balay, nahibulong kung unsa ang nahitabo. **13** Tan-
awa, duha kanila mopaingon anang adlawa sa baryo
nga ginganlan ug Emaus, nga 60 ka estadyum gikan
sa Jerusalem. **14** Sila nag-istoryahanay mahitungod
sa tanang mga butang nga nahitabo. **15** Nahitabo
kini, samtang sila naghisgotanay ug nagpangotan-
anay, si Jesus sa iyang kaugalingon mipaduol ug
mikuyog kanila. **16** Apan gipugngan ang ilang mga
mata sa pag-ila kaniya. **17** Si Jesus miingon kanila,
"Unsa inyong giistoryahang duha samtang kamo
nagalakaw?" Sila mitindog nga magul-anon. **18** Ang
usa kanila, ginganlan ug Cleopas, mitubag kaniya,
"Ikaw ra ba ang usa ka tawo sa Jerusalem nga wala
nakahibalo sa mga butang nga nahitabo didto karong
mga adlawa?" **19** Si Jesus miingon kanila, "Unsa
nga mga butang?" Sila mitubag kaniya, "Ang mga
butang nga mahitungod kang Jesus nga Nasareno,
nga usa ka propeta, gamhanan sa buhat ug pulong
atubangan sa Dios ug sa tanan tawo. **20** Ug giunsa
sa mga pangulong pari ug atong mga magmamando
pagtugyan kaniya aron hukman sa silot sa kamatayon
ug paglansang kaniya sa krus. **21** Apan kami naglaum
nga siya maoy mohatag ug kagawasan sa Israel. O,
ug bisan pa niining tanan, karon ang ikatulo nga adlaw
sukad nga kining mga butang nahitabo. **22** Apan
usab, ang uban nga mga babaye nga among kauban
nagpahibulong kanamo, nga miadto sa lubnganan
sayo sa kabuntagon. **23** Sa dihang wala nila makita
ang iyang lawas, sila miabot, ug miingon nga sila
nakakita ug panan-awon sa mga anghel nga nag-
ingon kanila nga siya nabuhi. **24** Pipila sa mga tawo
kinsa miuban padulong sa lubnganan, ug nakita ang
sama sa gisulti sa mga babaye. Apan wala nila siya
nakita." **25** Si Jesus miingon kanila, "O buangbuang
nga mga tawo ug hinay ang kasingkasing sa pagtuo
sa tanan nga gipang-istorya sa mga propeta! **26** Dili
ba mahinungdanon ang pagsakripisyo ni Cristo niining
mga butanga, ug musulod diha sa iyang himaya?"
27 Sa sinugdanan gikan kang Moises ug sa tanan
nga mga propeta, gipasabot ni Jesus kanila ang mga
butang nga may kalabotan sa iyang kaugalingon
ngadto sa tanan nga kasulatan. **28** Sa dihang duol na
sila sa baryo, diin sila mopadulong, si Jesus milihok
ingon nga siya molakaw pagpadayon. **29** Apan sila
mipugos kaniya, ug miingon, "Pabilin kauban kanamo,
tungod kay duol na ang gabii ug ang adlaw hapit na
mahuman." Busa si Jesus misulod ug mipabilin uban

kanila. **30** Kini nahitabo, sa dihang siya milingkod kauban nila aron sa pagpangaon, gikuha niya ang tinapay, gipanalanginan kini, ug gipikaspikas, ug gihatag kanila. **31** Unya naablihan ang ilang mga mata, ug sila nakaila kaniya, ug siya nawala sa ilang panan-aw. **32** Sila miingon sa usag-usa, "Wala ba midilaab ang sulod sa atong mga kasingkasing, sa dihang siya nakig-istorya kanato sa dalan, samtang giablihan niya kanato ang kasulatan?" **33** Sila nanindog niadtong orasa, ug mibalik sa Jerusalem. Nakita nila ang napulo ug usa nga nagtigum, ug kadtong mga nikuyog kanila, **34** miingon, "Ang Ginoo tinuod nga nabanhaw, ug nagpakita kang Simon." **35** Busa ilang gisulti ang mga butang nga nahitabo sa ilang pagpadulong, ug kung giunsa ni Jesus pagpakita kanila pinaagi sa pagpikas sa tinapay. **36** Sa dihang gihisgotan nila kining mga butang, si Jesus sa iyang kaugalingon mibarog sa ilang taliwala, ug siya miingon, "Ang kalinaw maanaa kaninyo." **37** Apan sila nangalisang ug napuno sa kahadlok, daw nakakita sila ug kalag. **38** Si Jesus miingon kanila, "Nganong nasamok kamo? Nganong adunay mga pangutana nga mitungha sa inyong mga kasingkasing? **39** Tan-awa ang akong mga kamot ug mga tiil, nga kini ako mismo. Hikapa ako ug tan-awa. Kay ang kalag walay unod ug mga bukog, nga sa makita ninyo anaa kanako." **40** Sa dihang gisulti niya kini, iyang gipakita kanila ang iyang mga kamot ug mga tiil. **41** Sa dihang dili pa sila makatuo sa hilabihang kalipay ug pagkahibulong, si Jesus miingon kanila, "Naa ba kamoy bisag unsa nga pagkaon?" **42** Gihatagan nila siya ug sinugbang isda. **43** Gikuha kini ni Jesus ug gikaon sa ilang atubangan. **44** Siya miingon kanila, "Kaniadtong ako kauban ninyo, ako miingon kaninyo nga ang tanan nga nahisulat sa balaod ni Moises ug ang mga propeta ug ang mga Salmo kinahanglan matuman." **45** Unya iyang giablihan ang ilang mga hunahuna, aron sila makasabot sa kasulatan. **46** Siya miingon kanila, "Kini nahisulat, nga ang Cristo kinahanglan mag-antos, ug mabanhaw pag-usab gikan sa kamatayon sa ikatulo nga adlaw. **47** Ug ang paghinulsol ug pagpasaylo sa mga sala kinahanglan isangyaw pinaagi sa iyang ngalan sa tanang mga nasod, sugod sa Jerusalem. **48** Kamo ang mga saksi niining mga butanga. **49** Tan-awa, Akong ipadala ang saad sa akong Amahan alang kaninyo. Apan hulata didto sa siyudad, hangtod kamo masul-oban sa gahom nga gikan sa kahitas-an." **50** Unya si Jesus migiya kanila pagawas hangtod anaa na sila duol sa Bitania. Gipataas niya iyang mga kamot, ug gipanalanginan sila. **51** Kini nahitabo, samtang siya mipanalangin kanila, siya mibiya kanila ug gibayaw ngadto sa kalangitan. **52** Ug sila midayeg kaniya, ug mibalik sa Jerusalem sa dakong kalipay. **53** Sila anaa kanunay sa templo, nagapanalangin sa Dios.

Juan

1 Sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong
uban sa Dios, ug ang Pulong Dios. **2** Kini anaa
na sa sinugdan uban sa Dios. **3** Ang tanang butang
nabuhat pinaagi kaniya, ug kung wala siya walay usa
ka butang nga mabuhat. **4** Diha kaniya anaa ang
kinabuhi, ug kana nga kinabuhi mao ang kahayag sa
tanang katawhan. **5** Ang kahayag midan-ag diha sa
kangitngit, ug ang kangitngit wala makabuntog niini.
6 Adunay tawo nga gipadala sa Dios, nga ang ngalan
mao si Juan. **7** Miabot siya ingon nga usa ka saksi sa
pagpamatuod mahitungod sa kahayag, nga ang tanan
motuo pinaagi kaniya. **8** Si Juan dili mao ang kahayag,
apan miabot aron nga siya magpamatuod mahitungod
sa kahayag. **9** Mao kini ang tinuod nga kahayag,
nga naghatag ug kahayag sa tanang katawhan, nga
miabot sa kalibotan. **10** Anaa siya sa kalibotan, ug ang
kalibotan nabuhat pinaagi kaniya, ug ang kalibotan
wala nakaila kaniya. **11** Siya miabot ngadto sa iyang
gipanag-iyahan, ug ang iyang gipanag-iyahan wala
midawat kaniya. **12** Apan sa tanan nga midawat
kaniya, nga mituo sa iyang ngalan, gihatagan niya ug
katungod nga mahimong mga anak sa Dios. **13** Kini
wala gipakatawo sa dugo, ni kabubut-on sa unod,
ni sa kabubut-on sa tawo, apan sa Dios. **14** Ang
Pulong nahimong unod ug nagpuyo uban kanato.
Nakita nato ang iyang himaya, himaya ingon nga siya
usa ug bugtong nga miabot gikan sa Amahan, puno
sa grasya ug kamatuoran. **15** Nagpamatuod si Juan
mahitungod kaniya ug misinggit nga nag-ingon, “Kini
mao ang usa nga akong giingon, 'Siya nga moabot
sunod kanako mas labaw pa kanako, kay siya una
kanako.'” **16** Kay gikan sa iyang pagkabug-os kitang
tanan nakadawat ug sunod-sunod nga grasya. **17** Kay
ang balaod gihatag pinaagi kang Moises. Ang grasya
ug kamatuoran miabot pinaagi kang Jesu-Cristo. **18**
Wala pa gayoy nakakita sa Dios sukad kaniadto.
Ang usa ug bugtong nga Dios, nga anaa sa dughan
sa Amahan, siya ang nagpaila kaniya. **19** Ug mao
kini ang pagpamatuod ni Juan sa dihang ang mga
Judio nagpadala ug mga pari ug mga Levita ngadto
kaniya gikan sa Jerusalem aron sa pagpangutana
kaniya, “Kinsa ka?” **20** Siya nagsaysay, ug wala
naglimod, unya mitubag, “Dili ako ang Cristo.” **21** Busa
nangutana sila kaniya, “Kinsa man diay ka? Ikaw ba
si Elias?” Siya miingon, “Dili ako.” Miingon sila, “Ikaw
ba ang propeta?” Nitubag siya, “Dili.” **22** Unya niingon
sila kaniya, “Kinsa ka, aron nga makahatag kami ug
tubag niadtong nagpadala kanamo? Unsa man ang
imong ikasulti mahitungod sa imong kaugalingon?” **23**
Siya miingon, “Ako usa ka tingog, nga nagsinggit sa
kamingawan: 'Himoa nga tul-id ang dalan sa Ginoo,'
sama sa giingon ni Isaias ang propeta.” **24** Ug kadtong
gipadala gikan kadto sa mga Pariseo. **25** Ug sila
nangutana kaniya ug miingon kaniya, “Unya nganong
nagbawtismo ka man kung dili ikaw ang Cristo, ni si
Elias, ni ang propeta?” **26** Ug si Juan nitubag kanila
nga nag-ingon, “Nagbawtismo ako sa tubig. Apan
taliwala kaninyo nagtindog ang usa ka tawo nga wala
ninyo mailhi; **27** siya nga moabot sunod kanako, nga
bisan ang higot sa iyang sandalyas dili ako takos
nga mobadbad.” **28** Kining mga butanga nahitabo sa
Betanya sa laing bahin sa Jordan, diin nagbawtismo
si Juan. **29** Sa sunod nga adlaw nakita ni Juan si
Jesus nga paingon kaniya ug niingon, “Tan-awa, ania
ang Nating Karnero sa Dios nga mokuha sa sala
sa kalibotan! **30** Mao kini siya ang akong giingon,
'Ang usa nga moabot sunod kanako mas labaw pa
kanako, kay siya una kanako.' **31** Wala ako makaila
kaniya, apan kini mao aron nga siya mapadayag
ngadto sa Israel nga ako miabot sa pagbawtismo
pinaagi sa tubig.” **32** Si Juan nagpamatuod, nga
nag-ingon, “Akong nakita ang Espiritu nga mikanaog
susama sa salampati gikan sa langit, ug nagpabilin
kini kaniya. **33** Wala ako nakaila kaniya, apan siya
nga nagpadala kanako aron magbawtismo pinaagi sa
tubig miingon kanako, 'Kaniya nga imong makita ang
Espiritu nga mokanaog ug magpabilin ngadto kaniya,
mao siya ang magbawtismo pinaagi sa Balaang
Espiritu.' **34** Ako nakakita ug nakapamatuod nga siya
mao ang Anak sa Dios.” **35** Usab, sa sunod adlaw,
samtang nagtindog si Juan uban sa iyang duha
ka disipulo, **36** nakita nila si Jesus nga naglakaw,
ug si Juan niingon, “Tan-awa, ang Nating Karnero
sa Dios!” **37** Ug ang iyang duha ka mga disipulo
nakadungog nga siya miingon niini, ug misunod sila
kang Jesus. **38** Unya nilingi si Jesus ug nakita niya
sila nga nagsunod kaniya ug miingon kanila, “Unsa
ang inyong tuyo?” Mitubag sila, “Rabbi, (diin gihubad
nga nagpasabot nga magtutudlo), asa ka nagpuyo?”
39 Miingon siya kanila, “Dali ug tan-awa.” Unya niduol
sila ug nakita kung diin siya nagpuyo; nagpabilin sila
uban kaniya nianang adlawa, kay mga ika-napulo nga
takna na niadtong taknaa. **40** Si Andres usa sa duha
nga nakadungog kang Juan nga nagsulti ug unya

nisunod kang Jesus, ang igsoon ni Simon Pedro. **41** Una niyang nakit-an ang iyang kaugalingong igsoon nga si Simon ug miingon kaniya, “Among nakit-an ang Mesiyas” (diin gihubad nga: Cristo). **42** Gidala niya siya ngadto kang Jesus. Ug si Jesus nitan-aw kaniya ug miingon, “Ikaw si Simon nga anak ni Juan, pagatawgon ka nga Cefas” (diin gihubad nga Pedro). **43** Sa sunod adlaw, sa dihang si Jesus buot na nga mobiya ug moadto na sa Galilea, iyang nakit-an si Felipe ug miingon kaniya, “Sunod kanako.” **44** Si Felipe gikan sa Betsaida, ang siyudad ni Andres ug Pedro. **45** Si Felipe nakakita kang Nataniel ug miingon kaniya, “Siya nga gisulat ni Moises ug sa mga propeta diha sa balaod, amo siyang nakit-an: Si Jesus nga anak ni Jose, nga gikan sa Nazaret.” **46** Miingon si Nataniel kaniya, “Aduna bay maayong butang nga maggikan sa Nazaret?” Si Felipe miingon kaniya, “Dali ug tan-awa.” **47** Si Jesus nakakita kang Nataniel nga padulong ngadto kaniya ug naghisgot mahitungod kaniya, “Tan-awa, usa ka tinuod nga Israelita, diha kaniya walay pagpanglimbong!” **48** Si Nataniel miingon kaniya, “Giunsa nimo pag-ila kanako?” Si Jesus mitubag ug miingon kaniya, “Sa wala pa nagtawag si Felipe kanimo, sa dihang ikaw anaa sa ilalom sa kahoy nga igera, nakita ko ikaw.” **49** Nitubag si Nataniel, “Rabbi, ikaw ang Anak sa Dios! Ikaw ang Hari sa Israel!” **50** Si Jesus nitubag ug miingon ngadto kaniya, “Tungod kay niingon ako kanimo, 'Nakita ko ikaw sa ilalom sa kahoy nga igera,' maong mituo kana? Makakita ka ug mas dagko pang mga butang kaysa niini.” **51** Ug siya miingon, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, makita ninyo ang langit nga maabli, ug ang mga anghel sa Dios nga mosaka ug mokanaog diha sa Anak sa Tawo.”

2 Tulo ka adlaw ang milabay, adunay kasal sa Cana sa Galilea, ug ang inahan ni Jesus atua didto. **2** Si Jesus ug ang iyang mga disipulo gidapit sa kasal. **3** Sa dihang nahurot na ang bino, ang inahan ni Jesus miingon kaniya, “Wala na silay bino.” **4** Si Jesus mitubag kaniya, “Babaye, nganong miduol ka man kanako? Wala pa miabot ang akong panahon.” **5** Ang iyang inahan miingon sa mga sulugoon, “Bisan unsa ang iyang isulti kaninyo, buhata.” **6** Karon adunay unom ka bato nga mga banga nga ginagamit sa mga Judio alang sa seremonyas sa paghugas, matag-usa masudlan ug duha kon tulo ka metreta. **7** Si Jesus miingon kanila, “Pun-a ug tubig ang mga banga.” Ug ila kining gisudlan hangtod napuno. **8** Unya iyang giingnan ang mga sulugoon, “Pagtakos ug diyutay ug dalha kini sa pangulong tigsilbi.” Busa ilang gihimo. **9** Gitilawan sa pangulong tigsilbi ang tubig nga nahimong bino, apan wala siya nahibalo diin kini gikan (apan ang mga sulugoon nga nisalod sa tubig nahibalo). Unya gitawag niya ang pamanhonon ug **10** miingon kaniya, “Ang matag tawo magdalit pag-una sa maayo nga bino ug unya ang mas barato nga bino sa dihang sila nahubog na. Apan gitagoan nimo ang maayo nga bino hangtod karon.” **11** Kini ang unang timaan nga gibuhat ni Jesus sa Cana sa Galilea, ug iyang gipadayag ang iyang himaya, ug mituo ang iyang mga disipulo kaniya. **12** Human niini si Jesus, iyang inahan, iyang mga igsoon, ug iyang mga disipulo milugsong padulong sa Capernaum ug nagpuyo sila didto sa pipila ka mga adlaw. **13** Karon ang panahon sa Pagsaylo sa mga Judio haduol na, ug si Jesus mitungas padulong sa Jerusalem. **14** Nakit-an niya ang mga nagabaligya ug mga baka, karnero, ug mga salampati, ug ang mga tigbaylo ug salapi nanglingkod didto. **15** Busa mihimo siya ug usa ka latigo gamit ang mga pisi ug gipahawa niya silang tanan pagawas sa templo, lakip na ang mga karnero ug ang mga baka. Iyang gikatag ang mga sinsilyo sa mga tigbaylo ug salapi ug gibalintong ang ilang mga lamesa. **16** Sa mga tigbaligya ug salampati miingon siya, “Dalha kining mga butanga palayo gikan dinhi. Undangi sa paghimo nga baligyaanan ang balay sa akong Amahan.” **17** Nakahinumdom ang iyang mga disipulo nga kini nahisulat “Ang akong pagkamainiton sa imong panimalay maoy magalamoy kanako.” **18** Unya ang pamunoan sa mga Judio mitubag ug miingon kaniya, “Unsa man nga timaan ang imong ipakita kanamo, sanglit ikaw nihimo man niining mga butanga? **19** Si Jesus mitubag, “Gub-a kining templo, ug sulod sa tulo ka adlaw ako kining tukoron pag-usab.” **20** Unya ang pamunoan sa mga Judio miingon, “Kini nga templo natukod sulod sa 46 ka tuig, unya imo lang kining tukoron pag-usab sulod sa tulo ka adlaw?” **21** Apan, ang iyang gihisgotan mahitungod sa templo sa iyang lawas. **22** Busa sa dihang mabanhaw siya gikan sa mga patay, makahinumdom ang iyang mga disipulo nga iya kining giingon, ug gituohan nila ang kasulatan ug ang pamahayag nga gisulti ni Jesus. **23** Karon sa dihang atua siya sa Jerusalem sa Pagsaylo, panahon sa pista, daghan ang mituo sa iyang ngalan sa dihang nakita nila ang mga timaan

nga iyang gibuhat. 24 Apan wala misalig si Jesus
kanila tungod kay nasayod siya kanilang tanan, 25
tungod kay wala siya nanginahanglan ug bisan kinsa
aron mopamatuod kaniya mahitungod sa usa ka
tawo, kay nahibalo siya kung unsa ang anaa sa iyang
kinasuloran.

3 Karon adunay usa ka Pariseo nga ginganlan
ug Nicodemo, usa ka pangulo sa mga Judio. 2
Kining tawhana miadto kang Jesus sa pagkagabii
ug miingon kaniya, “Rabbi, nasayod kami nga ikaw
usa ka magtutudlo nga naggikan sa Dios kay walay
tawo nga makahimo niining mga timaan nga imong
gihimo gawas kon ang Dios uban kaniya.” 3 Si Jesus
mitubag kaniya, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod,
gawas kon ang tawo dili matawo pag-usab, dili
siya makakita sa gingharian sa Dios.” 4 Miingon si
Nicodemo kaniya, “Unsaon man sa usa ka tawo nga
matawo pag-usab kung tigulang na siya? Dili siya
makasulod ngadto sa tago-angkan sa iyang inahan sa
ikaduhang higayon ug matawo pag-usab, makahimo
ba siya?” 5 Si Jesus mitubag, “Sa pagkatinuod, sa
pagkatinuod, gawas kon ang usa ka tawo dili matawo
diha sa tubig ug sa Espiritu, dili siya makahimo sa
pagsulod ngadto sa gingharian sa Dios. 6 Kay kadtong
natawo sa unod, unod usab, ug kadtong natawo
sa Espiritu, espiritu usab. 7 Ayaw katingala nga
miingon ako kanimo, 'Kinahanglan nimong matawo
pag-usab.' 8 Ang hangin mohuros sa bisan asa niya
buot mopadulong; madunggan nimo ang tingog niini,
apan wala ikaw masayod diin kini gikan o diin kini
padulong. Sama usab sa tanan nga natawo diha
sa Espiritu.” 9 Si Nicodemo mitubag ug miingon
kaniya, “Giunsa man kining mga butanga?” 10 Si
Jesus mitubag ug miingon kaniya, “Di ba usa ikaw ka
magtutudlo sa Israel, apan wala ka makasabot niining
mga butanga? 11 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod,
ako mosulti kanimo, nagsulti kami kung unsa ang
among nahibaw-an, ug nagpamatuod mahitungod sa
unsa ang among nakita. Apan wala ikaw midawat sa
among pagpamatuod. 12 Kung nagsulti ako kanimo
mahitungod sa kalibotanong mga butang, unya wala
ka mituo, unsaon man nimo pagtuo kung magsulti
ako kanimo mahitungod sa langitnong mga butang?
13 Walay bisan usa nga nikayab ngadto sa langit
gawas kaniya nga nikanaog gikan sa langit: ang
Anak sa Tawo. 14 Sama nga gipataas ni Moises
ang sungkod nga bitin ngadto sa kamingawan, busa
gikinahanglan usab nga mapataas ang Anak sa Tawo,
15 aron nga ang tanang motuo kaniya makaangkon
ug kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) 16 Kay
gihigugma pag-ayo sa Dios ang kalibotan, nga iyang
gihatag ang bugtong niyang Anak, nga bisan kinsa
ang motuo kaniya dili mamatay apan makabaton
ug kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) 17
Kay wala gipadala sa Dios ang iyang Anak ngadto
sa kalibotan aron sa pagsilot sa kalibotan, apan
aron luwason ang kalibotan pinaagi kaniya. 18 Siya
nga motuo kaniya dili silotan, apan siya nga dili
motuo gisilotan na tungod kay wala man niya tuohi
ang ngalan sa bugtong Anak sa Dios. 19 Mao kini
ang hinungdan alang sa paghukom: Ang kahayag
miabot sa kalibotan, ug ang mga tawo nahigugma sa
kangitngit kaysa kahayag tungod kay daotan ang ilang
mga binuhatan. 20 Kay ang tanan nga naghimo ug
daotan nasilag sa kahayag ug dili moadto sa kahayag
aron dili mapadayag ang ilang mga binuhatan. 21
Apan, siya nga nagbuhat sa kamatuoran moadto sa
kahayag aron nga ang iyang mga binuhatan, nga
natuman diha sa Dios, mahimong mapadayag.” 22
Human niini, si Jesus ug ang iyang mga disipulo
miadto didto sa yuta sa Judea. Didto naghatag siya
ug pipila ka panahon uban kanila ug nangbawtismo.
23 Karon si Juan nangbawtismo usab sa Aenon
nga duol sa Salim tungod adunay mas daghang
tubig didto. Miadto ang mga tawo ngadto kaniya ug
gipangbawtismohan sila, 24 kay si Juan wala pa man
gitambog sa prisohan. 25 Unya adunay namugna
nga panaglalis taliwala sa pipila ka mga disipulo ni
Juan ug usa ka Judio mahitungod sa seremonyas
sa paghugas. 26 miadto sila kang Juan ug miingon
kaniya, “Rabbi, siya nga uban kanimo sa lain nga
bahin sa Suba sa Jordan, mahitungod kaniya nga
imong gipamatud-an, tan-awa, nangbawtismo siya, ug
nagpadulong silang tanan ngadto kaniya.” 27 Si Juan
mitubag, “Ang usa ka tawo dili makadawat ug bisan
unsa gawas kon gihatag kini kaniya gikan sa langit.
28 Kamo mismo makapamatuod nga ako miingon,
“Dili ako si Cristo' apan hinuon, 'Ako gipadala ug una
kaniya.' 29 Ang pangasaw-onon nasakop ngadto sa
pamanhunon. Karon ang higala sa pamanhunon, nga
nagtindog ug nakadungog kaniya, naglipay pag-ayo
tungod sa tingog sa pamanhunon. Unya, mao kini
ang naghingpit sa akong kalipay. 30 Kinahanglan
siya mopataas, apan kinahanglan ako mokunhod.
31 Siya nga gikan sa langit labaw sa tanan. Siya
nga iya sa kalibotan gikan sa kalibotan ug nagsulti

mahitungod sa kalibotan. Siya nga gikan sa langit
labaw sa tanan. **32** Nagpamatuod siya mahitungod
sa unsa ang iyang nakita ug nadungog, apan walay
nidawat sa iyang pagpamatuod. **33** Siya nga midawat
sa iyang pagpamatuod niuyon nga ang Dios matuod.
34 Kay siya nga gipadala sa Dios nagsulti sa mga
pulong sa Dios. Kay walay sukdanan ang iyang
gihatag nga Espiritu. **35** Ang Amahan nahigugma sa
Anak ug naghatag sa tanang mga butang ngadto sa
iyang mga kamot. **36** Siya nga motuo sa Anak adunay
kinabuhing walay kataposan, apan ang nisupak sa
Anak dili makakita sa kinabuhi, apan ang kapungot
sa Dios magpabilin diha kaniya." **(aiōnios g166)**

4 Karon sa dihang si Jesus nahibalo nga ang
mga Pariseo nakadungog nga naghimo siya ug
namawtismo sa mas daghan pa nga mga disipulo
kaysa kang Juan **2** (bisan tuod si Jesus sa iyang
kaugalingon wala nagbawtismo, apan ang iyang
mga disipulo lamang) **3** mibiya siya sa Judea ug
mibalik pag-usab sa Galilea. **4** Apan kinahanglan
alang kaniya nga moagi sa Samaria. **5** Busa miabot
siya sa usa ka lungsod sa Samaria, nga gitawag ug
Sikar, duol sa luna sa yuta nga si Jacob mihatag
sa iyang anak nga si Jose. **6** Ang atabay ni Jacob
atua didto. Gikapoy si Jesus gikan sa iyang panaw
busa milingkod siya duol sa atabay. Hapit na kini
mag alas sais ang takna. **7** Ang usa ka babaye
nga Samarianhon miduol sa pagkalos ug tubig, ug
miingon si Jesus kaniya, "Hatagi ako ug gamayng
tubig aron mainom." **8** Kay ang iyang mga disipulo
miadto man sa lungsod aron mopalit ug pagkaon. **9**
Unya ang babaye nga Samarianhon miingon kaniya,
"Ngano man nga ikaw, nga usa ka Judio, nagahangyo
man kanako, nga usa ka babaye nga Samarianhon,
ug tubig nga mainom?" Kay ang mga Judio dili
makigsandurot sa mga Samarianhon. **10** Si Jesus
mitubag ug miingon kaniya, "Kung nailhan mo unta
ang gasa sa Dios, ug si kinsa kini nga nagaingon
kanimo, 'Hatagi ako ug mainom,' mangayo ka unta
kaniya, ug siya maghatag kanimo, sa buhi nga tubig."
11 Ang babaye miingon kaniya, "Sir, wala kay usa ka
timba ug ang atabay lalom. Unya hain ka man anang
buhi nga tubig? **12** Dili ka man labing labaw, labaw
pa ikaw, kaysa among amahan nga si Jacob, nga
mihatag kanamo ug atabay ug miinom gikan gayod
niini mismo, ingon sa gihimo sa iyang mga anak ug sa
iyang baka?" **13** Si Jesus mitubag ug miingon kaniya,
"Ang tanan nga moinom niining tubiga uhawon pa
pag-usab, **14** apan si bisan kinsa kadtong moinom
gikan sa tubig nga akong ihatag kaniya dili na gayod
uhawon pa pag-usab. Hinuon, ang tubig nga akong
ihatag kaniya mahimong usa ka tuboran sa tubig diha
kaniya ug motubod sa kinabuhing walay kataposan."
(aiōn g165, aiōnios g166) **15** Ang babaye miingon kaniya,
"Sir, hatagi ako niini nga tubig aron nga dili na ako
uhawon ug dili na moanhi dinhi aron sa pagkalos ug
tubig." **16** Miingon si Jesus kaniya, "Lakaw, tawga ang
imong bana, ug balik dinhi." **17** Ang babaye mitubag
ug miingon kaniya, "Wala akoy bana." Mitubag si
Jesus, "Husto ka sa pag-ingon, 'Wala akoy bana,'
18 kay ikaw adunay lima ka mga bana, ug ang usa
nga anaa kanimo karon dili mao ang imong bana.
Kung unsa ang imong giingon tinuod." **19** Ang babaye
miingon kaniya, "Sir, nakita ko nga ikaw usa ka
propeta. **20** Ang among mga amahan nagsimba
niining bukira, apan nagsulti ka nga ang Jerusalem
mao ang dapit diin ang mga tawo magasimba." **21**
Si Jesus miingon kaniya, "Tuohi ako, babaye, nga
ang takna moabot na sa dihang kamo magasimba
sa Amahan dili niining bukira ni sa Jerusalem. **22**
Nagasimba kamo sa wala ninyo mailhi. Nagasimba
kami sa kung unsa ang among nahibaloan, kay ang
kaluwasan gikan sa mga Judio. **23** Apan, ang takna
taliabot na, ug mao na kini karon dinhi, sa dihang ang
tinuod nga mga magsisimba magasimba sa Amahan
diha sa espiritu ug sa kamatuoran, kay ang Amahan
nagapangita sa mga tawo nga mahimo niyang mga
magsisimba. **24** Ang Dios Espiritu, ug ang mga tawo
nga mosimba kaniya kinahanglan nga magasimba sa
espiritu ug sa kamatuoran." **25** Ang babaye miingon
kaniya, "Nasayod ako nga ang Mesiyas moabotay na
(nga mao ang gitawag nga Cristo). Sa dihang moabot
siya, isaysay niya ang tanang butang kanamo." **26** Si
Jesus miingon kaniya, "Ako mao siya, ang usa nga
nakigsulti kanimo." **27** Nianang higayona ang iyang
mga disipulo nakabalik na. Karon nangatingala sila
ngano nga nakig-istorya siya uban sa usa ka babaye,
apan walay bisan usa nga miingon, "Unsa ang imong
gusto?" o "Ngano nga nakig-istorya ka man uban
kaniya?" **28** Busa gibiyaan sa babaye ang iyang
banga, mibalik sa lungsod, ug miingon sa mga tawo,
29 "Ngari kamo, tan-awa ang usa ka tawo nga nagsulti
kanako sa tanang butang nga akong gibuhat. Dili
mahimong kini mao ang Cristo, mahimo ba kini?" **30**
Mibiya sila sa lungsod ug miadto kaniya. **31** Sa maong
higayon, ang mga disipulo nag-awhag kaniya, sa pag-

ingon, “Rabbi, kaon na.” **32** Apan siya miingon kanila, “Aduna akoy pagkaon nga wala ninyo mahibaloi.” **33** Busa ang mga disipulo nagsultianay sa matag usa, “Walay usa nga nagdala kaniya ug bisan unsa aron kaonon, nagdala ba sila?” **34** Si Jesus miingon kanila, “Ang akong pagkaon mao ang paghimo sa kabubut-on niya nga nagpadala kanako ug aron sa paghingpit sa iyang buhat. **35** Dili ba moingon kamo, 'Aduna pay laing upat ka bulan ug unya moabot ang ting-ani'? Ako nag-ingon kaninyo, hangad ug tan-awa ang kaumahan, kay sila hinog na alang sa ting-ani! **36** Siya nga nagaani makadawat ug mga suhol ug makatigom ug bunga alang sa kinabuhing walay kataposan, aron siya nga nagapugas ug siya nga nagaani maglipay nga hiniusa. **(aiōnios g166)** **37** Kay niini nga panultihon. 'Ang usa maoy nagpugas, ug ang uban maoy mag-ani,' natinuod. **38** Gipadala ko kamo aron moani sa wala ninyo trabahoi. Ang uban nagtrabaho, ug kamo miapil ngadto sa ilang hinagoan.” **39** Daghan nga mga Samarianhon niana nga siyudad ang mituo kaniya tungod sa gibalita sa babaye nga nagpamatuod, “Siya nagsulti kanako sa tanang butang nga akong nabuhat.” **40** Busa sa dihang ang mga Samarianhon miadto kaniya, naghangyo sila kaniya nga magpabilin uban kanila, ug mipabilin siya didto sa duha ka adlaw. **41** Ug daghan pa gayod ang mituo tungod sa iyang pulong. **42** Miingon sila sa babaye, “Wala na kami nagatuo tungod sa kung unsa ang imong giingon, kay kami mismo nakadungog, ug kami nakahibalo nga kini siya mao gayod ang manluluwas sa kalibotan.” **43** Pagkahuman niadtong duha ka mga adlaw, mibiya siya didto paingon sa Galilea. **44** Kay si Jesus mismo nagpahayag nga ang usa ka propeta walay kadungganan sa iyang kaugalingon nga nasod. **45** Sa dihang miabot siya ngadto sa Galilea, ang mga taga Galilea nag-abiabi kaniya. Nakita nila ang tanang mga butang nga iyang nahimo sa pista sa Jerusalem, kay sila miadto man usab ngadto sa pista. **46** Karon nahiabot na usab siya sa Cana sa Galilea, diin gihimo niya nga bino ang tubig. Adunay usa ka harianon nga pamunuan kansang anak atua sa Capernaum nga nagsakit. **47** Sa dihang nakadungog siya nga si Jesus niabot gikan sa Judea padulong sa Galilea, miadto siya kang Jesus ug naghangyo kaniya nga mokanaog ug ayohon ang iyang anak, nga hapit na mamatay. **48** Unya si Jesus miingon kaniya. “Kondili ka makakita sa mga timaan ug mga katingalahan, dili ka gayod motuo.” **49** Ang opisyal miingon kaniya, “Sir, kanaog sa dili pa mamatay ang akong anak.” **50** Si Jesus miingon kaniya, “Lakaw. Ang imong anak mabuhi.” Ang tawo mituo sa pulong nga gisulti ni Jesus kaniya, ug siya mipauli. **51** Samtang mikanaog siya, ang iyang mga sulugoon misugat kaniya, nag-ingon nga ang iyang anak nabuhi. **52** Busa nangutana siya kanila sa takna sa dihang nagsugod siyag kaayo. Sila mitubag kaniya, “Gahapon sa alas syete ang takna ang hilanat mibiya kaniya.” **53** Unya ang amahan nakaamgo nga mao kadto ang takna nga si Jesus miingon kaniya, “Ang imong anak mabuhi.” Busa siya mismo ug ang iyang tibuok panimalay mituo. **54** Mao kini ang ikaduha nga timaan nga gihimo ni Jesus sa dihang migawas siya sa Judea padulong sa Galilea.

5 Human niini adunay usa ka kapistahan sa mga Judio, ug si Jesus mitungas sa Jerusalem. **2** Karon sa Jerusalem diha sa ganghaan sa mga karnero, adunay usa ka kaligoanan, nga gitawag sa Hebreo ug Betesda, ug aduna kini lima ka pasilonganan. **3** Ang dakong gidaghanon sa mga tawo nga masakiton, buta, bakol, ug paralitiko **4** nanaghigda didto. **5** Adunay usa ka tawo didto nga nagsakit sulod na sa 38 ka tuig. **6** Sa dihang nakita siya ni Jesus nga naghigda didto, ug human niya nahibaloan nga naghigda siya didto sa dugay na kaayo nga panahon, nangutana siya kaniya, “Buot mo ba nga mamaayo?” **7** Mitubag ang masakiton nga tawo, “Sir, wala akoy bisan usa nga mosakwat kanako sa ligoanan sa dihang ang tubig makutaw na. Sa akong pag-adto, adunay uban pa nga nanaog na una kanako.” **8** Miingon si Jesus kaniya, “Bangon, kuhaa ang imong banig, ug lakaw.” **9** Dihadiha dayon ang tawo naulian ug gikuha niya ang iyang higdaanan, ug nilakaw. Karon kanang adlawa mao ang Adlaw nga Igpapahulay. **10** Busa miingon ang mga Judio ngadto kaniya kadtong naayo, “Mao kini ang Adlaw nga Igpapahulay ug wala ka gitugotan sa pagdala sa imong banig.” **11** Siya mitubag, “Siya nga nag-ayo kanako miingon kanako, 'Kuhaa ang imong banig ug lakaw.'' **12** Nangutana sila kaniya, “Kinsa man ang tawo nga nag-ingon kanimo, 'Kuhaa kana ug lakaw'?” **13** Apan, ang usa nga naayo wala nakaila kung kinsa siya tungod kay wala nabantayan ang paghawa ni Jesus, kay adunay usa ka pundok sa katawhan niana nga dapit. **14** Human niini, nakaplagan siya ni Jesus sa sulod sa templo ug miingon kaniya, “Tan-awa, naayo kana! Ayaw na gayod pagpakasala, aron wala nay hilabihan pang mahitabo kanimo.” **15** Milakaw ang tawo ug

nagsugilon ngadto sa mga Judio nga si Jesus maoy
nag-ayo kaniya. **16** Karon tungod niining mga butanga
gilutos sa mga Judio si Jesus, tungod kay gibuhat niya
kining mga butanga sa Adlaw nga Igpapahulay. **17**
Mitubag si Jesus ngadto kanila, “Ang akong Amahan
nagabuhat bisan karon, ug ako usab, nagabuhat.” **18**
Tungod niini, nangita ug paagi ang mga Judio aron
patyon gayod siya, tungod kay wala lamang niya
supaka ang Adlaw nga Igpapahulay, apan gitawag
usab niya ang Dios nga iyang kaugalingong Amahan,
ug gihimo ang iyang kaugalingon nga pareha sa
Dios. **19** Mitubag si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod,
sa pagkatinuod, walay mabuhat ang Anak sa iyang
kaugalingon, gawas lamang kung unsa ang iyang
nakita nga gibuhat sa Amahan, kay bisan unsa ang
gibuhat sa Amahan, gibuhat usab kining mga butanga
sa Anak. **20** Kay nahigugma ang Amahan sa iyang
Anak ug gipakita niya ang tanang butang nga siya
mismo ang nagbuhat ug gipakita niya kaniya ang
dagkong mga butang labaw pa niini aron nga kamo
mahibulong. **21** Kay ingon nga gibanhaw sa Amahan
ang mga patay ug naghatag kanila sa kinabuhi, bisan
ang Anak naghatag usab ug kinabuhi ngadto sa kang
bisan kinsa nga buot niya. **22** Kay wala naghukom
ang Amahan kang bisan kinsa, apan gihatag niya
ang tanang paghukom ngadto sa Anak **23** aron nga
mopasidungog ang matag-usa sa Anak ingon nga
gipasidunggan nila ang Amahan. Ang usa nga wala
nagpasidungog sa Anak wala nagpasidungog sa
Amahan nga nagpadala kaniya. **24** Sa pagkatinuod, sa
pagkatinuod, siya nga nakadungog sa akong pulong
ug nagtuo kaniya nga nagpadala kanako adunay
kinabuhing walay kataposan ug dili na pagahukman,
apan siya nakalatas na gikan sa kamatayon ngadto
sa kinabuhi. **(aiōnios g166)** **25** Sa pagkatinuod, sa
pagkatinuod, moingon ako kaninyo nga ang takna
moabot na, ug karon, sa dihang ang mga patay
makadungog sa tingog sa Anak sa Dios, ug kadtong
makadungog mabuhi. **26** Kay ingon nga ang Amahan
adunay kinabuhi sa iyang kaugalingon, busa naghatag
usab siya ngadto sa Anak aron nga aduna siya'y
kinabuhi sa iyang kaugalingon, **27** ug naghatag ang
Amahan sa katungod sa pagdala ug hukom tungod
kay siya ang Anak sa Tawo. **28** Ayaw kahibulong niini,
kay adunay takna nga moabot nga diin ang matag-
usa nga atua sa lubnganan makadungog sa iyang
tingog **29** ug mogawas: kadtong nagbuhat ug maayo
ngadto sa pagkabanhaw sa kinabuhi, ug kadtong
nagbuhat ug daotan ngadto sa pagkabanhaw sa
paghukom. **30** Wala akoy mabuhat gikan sa akong
kaugalingon. Kung unsa ang akong nadungog, mao
kana akong paghukom, ug ang akong paghukom
matarong tungod kay wala ako nangita sa akong
kaugalingon nga kabubut-on apan ang kabubut-on
niya nga nagpadala kanako. **31** Kung magpamatuod
ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong
pagpamatuod mahimong dili tinuod. **32** Adunay
usa pa nga nagpamatuod mahitungod kanako, ug
nasayod ako nga tinuod ang pagpamatuod nga iyang
gihatag mahitungod kanako. **33** Nagpadala kamo
kang Juan, ug nagpamatuod siya sa kamatuoran.
34 Apan ang pagpamatuod nga akong nadawat dili
gikan sa tawo. Miingon ako niining mga butanga
aron nga kamo maluwas. **35** Si Juan mao ang usa
ka suga nga nagasiga ug nagadan-ag, ug kamo
andam sa pagmaya sa iyang kahayag sa mubo
lang nga panahon. **36** Apan ang pagpamatuod nga
ania kanako mas dako pa kaysa kang Juan, kay
ang mga buhat nga gihatag sa Amahan kanako
nga pagahumanon, ang mga buluhaton nga akong
ginabuhat, nagpamatuod mahitungod kanako nga
ang Amahan nagpadala kanako. **37** Ang Amahan nga
nagpadala kanako sa iyang kaugalingon nagpamatuod
mahitungod kanako. Ni wala pa kamo sukad nga
nakadungog sa iyang tingog ni nakakita sa iyang
pamarog. **38** Wala nagpabilin ang pulong niya diha
kaninyo, kay wala man kamo mituo sa usa nga iyang
gipadala. **39** Nagsusi kamo sa mga kasulatan tungod
kay naghunahuna kamo nga diha kanila aduna kamoy
kinabuhing walay kataposan, ug kining sama nga
mga kasulatan nagpamatuod mahitungod kanako,
(aiōnios g166) **40** ug dili kamo andam nga moanhi dinhi
kanako aron nga makabaton kamo ug kinabuhi. **41**
Dili ako modawat ug pagdayeg gikan sa mga tawo,
42 apan nasayod ako nga wala kamoy gugma sa Dios
diha sa inyong mga kaugalingon. **43** Mianhi ako sa
ngalan sa akong Amahan, ug wala ninyo ako dawata.
Kung adunay lahi nga moanhi sa iyang kaugalingon
nga ngalan, pagadawaton ninyo siya. **44** Unsaon man
ninyo pagtuo, nga kamo nagdawat ug mga pagdayeg
gikan sa usag-usa apan wala nangita sa pagdayeg
nga gikan sa Dios? **45** Ayaw paghunahuna nga
nagsumbong ako sa akong kaugalingon diha kaninyo
sa atubangan sa akong Amahan. Ang usa nga
nagsumbong kaninyo mao si Moises, nga gihatagan
ninyo sa inyong paglaom. **46** Kung nagtuo kamo kang

Moises, nagtuo kamo kanako tungod kay nagsulat siya mahitungod kanako. **47** Kung wala kamo nagtuo sa iyang mga sinulat, unsaon man ninyo pagtuo sa akong mga pulong?"

6 Human niining mga butanga, miadto si Jesus sa pikas bahin sa Dagat sa Galilea, gitawag usab nga Dagat sa Tiberias. **2** Ang dako nga panon nagsunod kaniya tungod kay nakita nila ang mga timaan nga iyang gihimo ngadto sa mga nagsakit. **3** Mitungas si Jesus sa bukid ug nilingkod siya didto kauban ang iyang mga disipulo. **4** (Karon ang Pagsaylo, ang kapistahan sa mga Judio, haduol na.) **5** Sa dihang mihangad si Jesus ug nakita ang dakong panon nga nagpadulong kaniya, miingon siya kang Felipe, "Asa man kita mopalit ug tinapay aron makakaon sila?" **6** (Apan gisulti kini ni Jesus aron sulayan si Felipe, kay siya mismo nakahibalo kung unsa ang iyang buhaton.) **7** Mitubag si Felipe kaniya, "Ang 200 nga denario nga kantidad sa tinapay dili paigo alang sa matag-usa bisan gamay." **8** Ang usa sa mga disipulo, si Andres, ang igsoon ni Simon Pedro, miingon kang Jesus, **9** "Adunay batang lalaki dinhi nga anaay lima ka tinapay nga sebada ug duha ka isda, apan unsa lamang kini taliwala sa kadaghanan?" **10** Miingon si Jesus, "Palingkora ang mga tawo." (Karon adunay daghan nga sagbot didtong dapita.) Busa nanglingkod ang katawhan, mga 5, 000 ang gidaghanon. **11** Unya gikuha ni Jesus ang mga tinapay ug ang mga isda ug human nagpasalamat, iya kining gihatag ngadto sa nanglingkod, kutob sa ilang gusto. **12** Sa dihang nabusog na ang mga tawo, miingon siya sa iyang mga disipulo, "Tapoka ang mga tinipik nga nahibilin, aron nga walay masayang." **13** Busa gitapok nila kini ug napuno ang napulo ug duha ka bukag uban sa mga tinipik gikan sa lima ka tinapay nga sebada; ang mga tinipik nga salin gikan adtong nangaon. **14** Unya, sa dihang ang mga tawo nakakita niini nga timaan nga iyang gibuhat, miingon sila, "Mao gayod kini ang propeta nga moabot sa kalibotan." **15** Sa dihang naamgohan ni Jesus nga moduol na sila ug mogunit kaniya pinaagi sa pinugos nga paagi aron himoon siyang hari, mihawa na usab siya ug mitungas sa bukid nga nag-inusara. **16** Sa dihang gabii na, ang iyang mga disipulo nilugsong ngadto sa dagat. **17** Nisakay sila sa bangka, ug miadto sa dagat sa Capernaum. Niining higayona ngitngit na, ug si Jesus wala pa miadto kanila. **18** Ug ang kusog nga hangin mihaguros, ug mikusog na ang balod sa dagat. **19** Sa dihang nakabugsay na sila ug mga 25 o 30 ka stadia, nakita nila si Jesus nga naglakaw sa dagat ug nagapaduol sa bangka, ug nangahadlok sila. **20** Apan miingon siya kanila, "Ako kini! Ayaw kahadlok." **21** Unya andam sila sa pagdawat kaniya ngadto sa bangka, ug dihadiha ang bangka nakaabot na sa yuta nga diin mao ang ilang adtoan. **22** Pagkasunod adlaw, ang panon nga nagtindog sa pikas bahin sa dagat nakakita nga walay laing bangka didto gawas sa usa, ug si Jesus wala misakay niini uban sa iyang mga disipulo apan ang iyang mga disipulo milakaw nga sila lamang. **23** Bisan paman niini, adunay pipila ka mga bangka nga miabot gikan sa Tiberias duol sa dapit diin sila nangaon sa tinapay human makahatag ug pasalamat ang Ginoo. **24** Sa dihang nahibaloan sa panon nga wala si Jesus ni ang iyang mga disipulo didto, sila mismo nanakay sa mga bangka ug miadto sa Capernaum sa pagpangita kang Jesus. **25** Human nila siya nakaplagan sa pikas bahin sa dagat, miingon sila kaniya, "Rabbi, kanus-a lang ka nakaabot dinhi?" **26** Si Jesus mitubag kanila, nga nag-ingon, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, nangita kamo kanako, dili tungod kay nakakita kamo ug mga timaan, apan tungod kay nakakaon kamo ug pipila sa mga tinapay ug nangabusog. **27** Ayaw pagbuhat alang sa pagkaon nga mahanaw, apan pagbuhat alang sa pagkaon nga molahutay ngadto sa kinabuhing walay kataposan diin ihatag kaninyo sa Anak sa Tawo, kay ang Dios nga Amahan nagbutang sa iyang selyo ngadto kaniya." **(aiōnios g166)** **28** Unya miingon sila kaniya, "Unsa man ang kinahanglan namong buhaton, aron nga among mahimo ang mga buhat sa Dios?" **29** Mitubag si Jesus ug miingon kanila, "Mao kini ang buhat sa Dios: aron nga kamo motuo sa usa nga iyang gipadala." **30** Busa miingon sila kaniya, "Unya unsa man nga timaan ang imong buhaton, aron nga kami makakita ug motuo kanimo? Unsa man ang imong buhaton? **31** Ang among mga amahan mikaon ug manna didto sa kamingawan, sama sa nahisulat, 'Gihatagan niya sila ug tinapay gikan sa langit aron kan-on.'" **32** Unya mitubag si Jesus kanila, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, dili si Moises ang naghatag kaninyo ug tinapay gikan sa langit, apan ang akong Amahan mao ang naghatag kaninyo sa tinuod nga tinapay gikan sa langit. **33** Kay ang tinapay sa Dios mao ang mikanaog gikan sa langit ug naghatag ug kinabuhi ngadto sa kalibotan." **34** Busa miingon sila kaniya, "Sir, hatagi kami kanunay niining maong tinapay." **35** Miingon

si Jesus kanila, “Ako ang tinapay sa kinabuhi; siya nga moduol kanako dili na gayod gutomon, ug siya nga motuo kanako dili na gayod uhawon. **36** Apan sa pagkatinuod gisultihan ko kamo nga nakakita na kamo kanako, ug wala kamo mituo. **37** Ang tanan nga ihatag sa Amahan kanako moduol kanako, ug siya nga moduol kanako dili gayod nako isalikway. **38** Kay mikanaog ako gikan sa langit, dili sa pagbuhat sa akong kaugalingon nga kabubut-on, apan sa iyang kabubut-on nga nagpadala kanako. **39** Ug mao kini ang iyang kabubut-on nga nagpadala kanako, nga wala akoy usa nga mawala sa tanan niadtong iyang gihatag kanako, apan banhawon sila sa ulahi nga adlaw. **40** Kay mao kini ang kabubut-on sa akong Amahan, nga ang matag-usa nga makakita sa Anak ug motuo kaniya makabaton ug kinabuhing walay kataposan ug ako siyang banhawon sa ulahi nga adlaw. **(aiōnios g166)** **41** Unya nagbagulbol ang mga Judio mahitungod kaniya tungod kay miingon siya, “Ako ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit.” **42** Miingon sila, “Dili ba kini nga Jesus ang anak ni Jose, nga ang amahan ug inahan nga nailhan nato? Unya giunsa niya pag-ingon karon nga, 'Mikanaog ako gikan sa langit'?” **43** Mitubag si Jesus ug miingon kanila, “Hunonga ang pagbagulbol sa inyong mga kaugalingon. **44** Walay bisan usa nga makaduol kanako gawas kung ipaduol siya sa Amahan nga nagpadala kanako, ug ako siyang banhawon sa ulahi nga adlaw. **45** Nahisulat kini diha sa mga propeta, “Ang tanan tudloan sa Dios.” Ang tanan nga nakadungog ug nakakat-on gikan sa Amahan moduol kanako. **46** Dili nga aduna nay nakakita sa Amahan, gawas kaniya nga gikan sa Dios—siya nakakita sa Amahan. **47** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, siya nga motuo adunay kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios g166)** **48** Ako ang tinapay sa kinabuhi. **49** Ang inyong mga amahan nikaon sa manna didto sa kamingawan, ug sila namatay. **50** Kini mao ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit, aron nga ang usa ka tawo makakaon sa pipila niini ug dili mamatay. **51** Ako ang buhing tinapay nga mikanaog gikan sa langit. Kung si bisan kinsa nga mokaon sa pipila niini nga tinapay, mabuhi siya sa kahangtoran. Ang tinapay nga akong ihatag mao ang akong unod alang sa kinabuhi sa kalibotan.” **(aiōn g165)** **52** Ang mga Judio nangasuko ug nagsugod na ug lalis, nga nag-ingon, “Unsaon daw paghatag niining tawhana sa iyang unod nganhi kanato aron kan-on?” **53** Unya miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, gawas kung mokaon kamo sa unod sa Anak sa Tawo ug moinom sa iyang dugo, makabaton kamo ug kinabuhi sa inyong mga kaugalingon. **54** Si bisan kinsa nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo makabaton ug kinabuhing walay kataposan, ug banhawon nako siya sa ulahi nga adlaw. **(aiōnios g166)** **55** Kay ang akong unod mao ang tinuod nga pagkaon, ug ang akong dugo mao ang tinuod nga ilimnon. **56** Siya nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo magpabilin kanako, ug ako diha kaniya. **57** Sama nga ang buhi nga Amahan nagpadala kanako, ug ingon nga ako nabuhi tungod sa Amahan, busa siya nga mokaon kanako, siya usab mabuhi tungod kanako. **58** Mao kini ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit, dili sama sa gikaon sa mga amahan ug namatay. Siya nga mokaon niini nga tinapay mabuhi sa kahangtoran.” **(aiōn g165)** **59** Apan si Jesus miingon niining mga butanga didto sa sinagoga samtang nagtudlo siya didto sa Capernaum. **60** Unya daghan sa iyang mga disipulo nga nakadungog niini miingon, “Kini usa ka lisod nga pagtulon-an; kinsa man ang makadawat niini?” **61** Si Jesus, tungod kay nakahibalo siya sa iyang kaugalingon nga ang iyang mga disipulo nagbagulbol niini, miingon kanila, “Nalain ba kamo niini? **62** Unya unsa kaha kung makita ninyo ang Anak sa Tawo nga mokayab padulong kung asa siya kaniadto? **63** Ang Espiritu mao ang naghatag ug kinabuhi; ang unod dili makapulos. Ang mga pulong nga akong gisulti kaninyo espiritu, ug sila kinabuhi. **64** Apan adunay pipila kaninyo nga wala mituo.” Kay nakahibalo si Jesus gikan pa sa sinugdan kung kinsa ang dili motuo ug kinsa ang magbudhi kaniya. **65** Miingon siya, “Kini tungod niini nga ako nagsulti kaninyo nga walay makaduol kanako gawas kung gitugot kini kaniya pinaagi sa Amahan.” **66** Tungod niini, daghan sa iyang mga disipulo ang namiya ug wala na mikuyog uban niya. **67** Unya miingon si Jesus sa napulo ug duha, “Dili ninyo buot nga mopahawa usab, buot ba ninyo?” **68** Si Simon Pedro mitubag kaniya, “Ginoo, kang kinsa man kami moadto? Anaa kanimo ang mga pulong sa kinabuhing walay kataposan, **(aiōnios g166)** **69** ug nagtuo kami ug nahibalo nga ikaw ang Usa ka Balaan sa Dios.” **70** Miingon si Jesus kanila, “Dili ba gipili ko kamo, ang napulo ug duha, ug ang usa kaninyo yawa?” **71** Karon nagsulti siya mahitungod kang Judas nga anak

ni Simon Iscariote, kay siya man gayod, ang usa sa napulo ug duha, nga magbudhi kang Jesus.

7 Ug human niining mga butanga si Jesus mipanaw sa Galilea, kay dili siya buot nga moadto sa Judea tungod kay ang mga Judio nangita aron mopatay kaniya. **2** Karon ang Judio nga pista sa mga Payag-payag, haduol na. **3** Busa ang iyang mga igsoon miingon kaniya, "Biyai kining dapita ug adto sa Judea, aron nga ang imong mga disipulo makakita usab sa mga buhat nga imong gihimo. **4** Walay usa nga mobuhat sa usa ka butang diha sa tago kung sa iyang kaugalingon buot niyang mahibaw-an sa dayag. Kung imong buhaton kining mga butanga, ipakita ang imong kaugalingon sa kalibotan." **5** Kay bisan ang iyang mga igsoon wala motuo kaniya. **6** Busa miingon si Jesus kanila, "Ang akong panahon wala pa moabot, apan ang inyong panahon kanunay andam. **7** Ang kalibotan dili magdumot kaninyo, apan kini nagadumot kanako tungod kay ako nagpamatuod bahin niini nga ang ilang mga binuhatan daotan. **8** Pangadto kamo sa kapistahan; dili ako moadto niini nga kapistahan tungod kay ang akong panahon wala pa matuman." **9** Human siya miingon niining mga butanga kanila, siya nagpabilin sa Galilea. **10** Apan sa dihang ang iyang mga igsoon nakalakaw na ngadto sa kapistahan, unya mitungas usab siya, nga dili dayag apan sa tago lamang. **11** Ang mga Judio nangita kaniya didto sa kapistahan ug miingon, "Asa naman siya?" **12** Adunay daghang paghisgot taliwala sa panon mahitungod kaniya. Ang uban miingon, "Siya usa ka maayo nga tawo." Ang uban miingon, "Dili, siya ang nangulo sa pagpahisalaag sa panon." **13** Apan walay usa nga misulti sa dayag bahin kaniya tungod kay nahadlok sa mga Judio. **14** Sa dihang ang kapistahan hapit na mahuman, si Jesus mitungas sa templo ug misugod sa pagtudlo. **15** Unya ang mga Judio nahibulong, ug miingon, "Unsa ba kining tawhana nga daghan man kaayo ang nahikat-onan? Nga wala man siya makaiskwela." **16** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Ang akong pagtulon-an dili kini kanako, apan kaniya nga nagpadala kanako. **17** Kung ang matag usa motinguha sa pagbuhat sa iyang kabubut-on, masayod siya bahin niini nga pagtulon-an, kung kini ba naggikan sa Dios, o kung ako nagsulti gikan sa akong kaugalingon. **18** Si bisan kinsa nga mosulti gikan sa iyang kaugalingon nagapangita sa iyang kaugalingong himaya, apan si bisan kinsa nga nagapangita sa himaya niya nga nagpadala kaniya, kanang tawhana tinuod, ug walay dili matarong diha kaniya. **19** Dili ba si Moises man ang naghatag ug balaod kaninyo? Apan bisan usa kaninyo walay nagtuman sa balaod. Nganong nagapangita man kamo sa pagpatay kanako?" **20** Ang panon mitubag, "Ikaw adunay demonyo. Kinsa man ang nangita kanimo aron ikaw patyon?" **21** Si Jesus mitubag ug miingon kanila, "Ako naghimo sa usa ka buhat, ug kamong tanan nahibulong tungod niini. **22** Si Moises mihatag ug pagpatuli kaninyo (kini dili gikan kang Moises, apan gikan sa mga katigulangan), ug sa Igpapahulay kamo magtuli ug usa ka tawo. **23** Kung ang usa ka tawo modawat sa pagpatuli panahon sa Igpapahulay aron nga ang balaod ni Moises dili maguba, nganong nangasuko man kamo kanako tungod ba kay gihimo nako ang usa ka tawo nga hingpit ug himsog panahon sa Igpapahulay? **24** Ayaw paghukom sumala sa panagway, apan paghukom nga makatarunganon." **25** Pipila kanila gikan sa Jerusalem nga miingon, "Dili ba kini ang usa nga ilang gipangita aron patyon? **26** Ug tan-awa, siya nagasulti nga dayag, ug sila walay ikasulti kaniya. Dili mahimo nga ang mga magmamando masayod sa tinuod nga mao kini ang Cristo, dili ba? **27** Apan nasayod kita kung asa gikan kining usa. Apan sa dihang ang Cristo moabot, walay usa nga masayod kung asa siya gikan." **28** Unya si Jesus misinggit didto sa templo, nga nagtudlo ug nagsulti, "Kamo nakaila kanako ug nasayod kung asa ako gikan. Wala ako mianhi sa akong kaugalingon, apan siya nga mipadala kanako tinuod, ug wala kamo masayod kaniya. **29** Nasayod ako kaniya tungod kay gikan ako kaniya ug siya ang mipadala kanako." **30** Misulay sila sa pagdakop kaniya, apan walay usa nga mitugyan kaniya, tungod kay ang iyang takna wala pa moabot. **31** Apan daghan sa panon nga mituo kaniya, ug sila nagaingon, "Sa dihang moabot ang Cristo, maghimo ba siya ug daghan pang mga timaan kaysa nabuhat niining usa?" **32** Ang mga Pariseo nakadungog sa panon nga naghinunghungay niining mga butanga mahitungod kang Jesus, ug ang pangulo sa mga pari ug ang mga Pariseo mipadala sa mga kadagkoan aron sa pagdakop kaniya. **33** Unya miingon si Jesus, "Ako magpabilin uban kaninyo sa hamubo lang nga panahon, ug unya moadto ako kaniya nga mipadala kanako. **34** Magapangita kamo kanako apan dili ninyo ako makaplagan; kung asa ako moadto, dili kamo makahimo sa pag-adto." **35**

Busa ang mga Judio miingon sa ilang kaugalingon, “Asa man kining tawhana moadto nga dili man nato siya mahikaplagan? Moadto ba siya aron sa pagsabwag taliwala sa mga Griyego ug tudlo-an ang mga Griyego? **36** Unsa kining pulong nga iyang giingon, “Mangita kamo kanako apan dili ninyo ako makaplagan; diin ako moadto, dili kamo makaadto?” **37** Sa kataposan, ang dakong adlaw sa kapistahan, si Jesus mitindog ug misinggit, nga nag-ingon, “Kung si bisan kinsa nga giuhaw, tugoti siya nga moduol kanako ug mag-inom. **38** Siya nga mituo kanako, sama sa gisulti sa kasulatan, ang mga sapa sa buhi nga tubig modagayday gikan sa iyang tiyan.” **39** Apan siya miingon niini bahin sa Espiritu, nga alang niadtong motuo kaniya makadawat; ang Espiritu wala pa gihatag tungod kay si Jesus wala pa man himayaa. **40** Pipila sa panon, sa dihang nadunggan nila kini nga mga pulong, nga miingon, “Tinuod gayod nga mao kini ang propeta.” **41** Ang uban nagaingon, “Mao kini ang Cristo.” Apan ang uban nagaingon, “Ang Cristo ba gikan sa Galilea? **42** Ang kasulatan ba wala miingon nga ang Cristo maggikan sa kaliwatan ni David ug gikan sa Betlehem, ang baryo diin si David nagpuyo?” **43** Busa adunay pagkabahin sa mga panon tungod kaniya. **44** Pipila kanila buot nga modakop kaniya, apan walay usa nga migunit kaniya. **45** Unya ang mga pamunoan mibalik ngadto sa pangulo sa mga pari ug sa mga Pariseo, nga miingon ngadto kanila, “Nganong wala man ninyo siya dad-a?” **46** Ang mga pamunoan mitubag, “Walay bisan usa nga nakasulti nga sama niini.” **47** Busa ang mga Pariseo mitubag kanila, “Nalingla ba usab gihapon kamo? **48** Aduna bay mga magmamando nga mituo kaniya, o sa mga Pariseo? **49** Apan kini nga panon wala masayod sa balaod, sila tinunglo.” **50** Si Nicodemo (usa sa mga Pariseo, nga miadto kang Jesus sa dili palang dugay), miingon ngadto kanila, **51** “Ang ato bang balaod maghukom sa usa ka tawo sa walay pagpaminaw gikan kaniya ug pagsuta kung unsa ang iyang gipangbuhat?” **52** Sila mitubag ug miingon kaniya, “Ikaw ba usab gikan sa Galilea? Susiha ug tan-awa nga walay propeta nga naggikan sa Galilea.” **53** Unya ang tanan miuli sa tagsa-tagsa nila ka panimalay.

8 Si Jesus miadto sa bukid sa mga Olibo. **2** Pagkasayo sa buntag mibalik siya pag-usab didto sa templo, ug ang tanang katawhan nangabot; milingkod siya ug nanudlo kanila. **3** Ang mga escriba ug ang mga Pariseo nagdala ug usa ka babaye nga nasakpan nga nagbuhat sa pagpanapaw. Gibutang nila siya sa taliwala. **4** Unya sila miingon kaniya, “Magtutudlo, kining bayhana nasakpan nga nagabuhat sa pagpanapaw. **5** Karon sa balaod, si Moises nagmando kanato sa pagbato sa maong tawo; unsa man ang imong ikasulti bahin kaniya?” **6** Gisulti nila kini sa tuyo nga mabitik siya aron aduna silay ikapasangil bahin kaniya, apan si Jesus miluhod ug unya nagsulat sa yuta pinaagi sa iyang tudlo. **7** Sa dihang nagpadayon sila sa pagpangutana kaniya, mitindog siya ug miingon kanila, “Siya nga walay sala diha kaninyo, paunaha siya sa paglabay ug bato kaniya." **8** Miukbo na usab siya, ug misulat gamit ang iyang tudlo. **9** Pagkadungog nila niini, tinagsa sila nga mibiya, una ang pinakamagulangan. Sa kataposan si Jesus na lamang ang nabilin, uban ang babaye nga anaa sa taliwala. **10** Mitindog si Jesus ug miingon kaniya, “Babaye, asa naman ang namasangil kanimo?” Wala bay usa nga naghukom kanimo?” **11** Siya miingon, “Wala Ginoo.” Miingon si Jesus, “Bisan ako dili magahukom kanimo. Lakaw ug ayaw na pagpakasala.”] **12** Nagsulti si Jesus kanila pag-usab nga nag-ingon, “Ako mao ang kahayag sa kalibotan; siya nga nagasunod kanako dili maglakaw sa kangitngit apan adunay kahayag sa kinabuhi.” **13** Ang mga Pariseo miingon ngadto kaniya, “Ikaw nagsaksi mahitungod sa imong kaugalingon; ang imong pagsaksi dili tinuod. **14** Mitubag si Jesus ug miingon kanila, “Bisan kung nagsaksi ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong gisaksi tinuod. Nasayod ako kung asa ako gikan ug asa ako padulong, apan kamo wala nasayod kung asa ako naggikan ug asa ako padulong. **15** naghukom kamo sumala sa unod; Wala Ako maghukom ni bisan kinsa. **16** Kung maghukom ako, ang akong paghukom tinuod tungod kay ako wala mag-inusara, apan ako uban sa akong Amahan nga nagpadala kanako. **17** Oo, ug diha sa inyong balaod nahisulat nga ang pagpamatuod sa duha ka tawo tinuod. **18** Gipadala niya ako nga magsaksi mahitungod sa akong kaugalingon, ug ang Amahan nga nagpadala kanako nagasaksi mahitungod kanako.” **19** Sila miingon kaniya, “Asa ang imong amahan?” Si Jesus mitubag, “Wala kamo makaila kanako o bisan sa akong Amahan; kung nakaila kamo kanako, kamo usab nakaila sa akong Amahan.” **20** Miingon siya niining mga pulonga sa tipiganan sumala sa iyang gitudlo didto sa templo,

ug walay usa nga midakop kaniya tungod kay ang iyang takna wala pa-man miabot. 21 Busa miingon na usab siya kanila, “molakaw ako palayo; mangita kamo kanako ug mamatay sa inyong mga sala. Kung asa ako moadto, dili kamo makaadto.” 22 Ang mga Judio miingon, “Patyon ba niya ang iyang kaugalingon? Mao nga miingon siya nga; 'Kung asa ako padulong dili kamo makaadto?” 23 Si Jesus miingon kanila, “Gikan kamo sa ubos; gikan ako sa taas. Iya kamo niining kalibotan; ako dili iya niining kalibotan. 24 Busa, magaingon ako kaninyo nga kamo mamatay pinaagi sa inyong mga sala. Gawas kung motuo kamo nga AKo mao AKo, kamo mamatay sa inyong mga sala.” 25 Busa sila miingon ngadto kanila, “Kinsa ka ba?' si Jesus miingon kanila, “Kung unsa ang akong gisulti kaninyo gikan sa sinugdanan. 26 Adunay daghang mga butang nga akong ikasulti ug ikahukom mahitungod kaninyo. Bisan pa niana, siya nga nagpadala kanako mao lamang ang tinuod; ug ang mga butang nga akong nadungog gikan kaniya, kining mga butanga ang akong isulti sa kalibotan.” 27 Wala sila makasabot nga siya nagsulti ngadto kanila mahitungod sa Amahan. 28 Si Jesus miingon, “Sa dihang inyong ipataas ang Anak sa Tawo, unya inyong masayran nga kana mao Ako, ug niana ako walay mabuhat sa akong kaugalingon. Ingon nga ang Amahan nagtudlo kanako, akong isulti kining mga butanga. 29 Siya nga nagpadala kanako uban kanako, ug siya dili mobiya kanako, tungod kay ako kanunay nagabuhat kung unsa ang makapahimuot kaniya.” 30 Samtang gisulti ni Jesus kining mga butanga, daghan ang mituo kaniya. 31 Si Jesus miingon niadtong mga Judio nga mituo kaniya, “Kung magpabilin kamo sa akong mga pulong, kamo tinuod gayud nga akong mga disipulo; 32 ug masayran ninyo ang kamatuoran, ug ang kamatuoran maghimo kaninyong gawasnon.” 33 sila mitubag kaniya, “Mga kaliwat kami ni Abraham ug dili mga ulipon ni bisan kinsa; giunsa nimo pagkasulti, 'Mahimo kamong gawasnon?” 34 Si Jesus mitubag kanila, “Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, mosulti ako kaninyo, ang matag-usa nga nagabuhat ug sala naulipon sa sala. 35 Ang ulipon dili magpabilin sa panimalay hangtod sa hangtod; ang anak magpabilin hangtod sa hangtod. (aiōn g165) 36 Busa, kung ang Anak maghimo kanimo nga gawasnon, kamo mahimo gayod nga tinuod nga gawasnon. 37 Nasayod ako nga kamo mga kaliwat ni Abraham; nangita kamo kanako kay buot ninyo akong patyon tungod kay ang akong mga pulong walay dapit diha kaninyo. 38 Nagsulti ako kung unsa ang akong nakita uban sa akong Amahan, ug nagbuhat usab kamo kung unsa ang inyong nadungog gikan sa inyong amahan.” 39 Sila mitubag ug miingon kaniya, “Ang among amahan mao si Abraham.” Si Jesus miingon kanila, “Kung mga anak kamo ni Abraham, magbuhat kamo sa buluhaton ni Abraham. 40 Apan, karon nangita kamo kanako aron sa pagpatay, ang usa ka tawo nga nagsulti kaninyo sa kamatuoran nga akong nadungog gikan sa Dios. Si Abraham wala nagbuhat niini. 41 Nagbuhat kamo sa buluhaton sa inyong Amahan.” Sila miingon kaniya, “Wala kami natawo sa manggihilawason; aduna kami usa ka Amahan: ang Dios.” 42 Miingon si Jesus kanila, “Kung ang inyong Amahan mao ang Dios, kamo mahigugma kanako, kay gikan ako sa Dios ug ania dinhi; kay wala ako moanhi sa akong kaugalingon, apan nagpadala siya kanako. 43 Nganong dili man kamo makasabot sa akong mga pulong? Tungod kay kamo wala nakadungog sa akong mga pulong. 44 Iya kamo sa inyong amahan, nga mao ang yawa, ug nangandoy kamo sa pagbuhat sa gitinguha sa inyong amahan. Mamumuno siya sukad pa sa sinugdanan ug wala nagbarog sa kamatuoran tungod kay walay kamatuoran diha kaniya. Sa dihang siya mosulti ug bakak, siya nagsulti gikan sa iyang kaugalingon nga kinaiyahan tungod kay siya bakakon ug siya ang amahan sa tanang mga bakak. 45 Apan, tungod kay nagsulti ako kaninyo sa kamatuoran, dili kamo motuo kanako. 46 Kinsa ba kaninyo ang magsilot kanako sa sala? Kung ako mosulti sa kamatuoran, ngano nga dili man kamo motuo kanako? 47 Siya nga iya sa Dios maminaw sa mga pulong sa Dios; dili kamo maminaw kaniya tungod kay kamo dili man iya sa Dios.” 48 Ang mga Judio mitubag ug miingon kaniya, “Wala ba kami nagsulti sa tinuod nga ikaw usa ka Samarianhon ug adunay demonyo?” 49 Si Jesus mitubag, “Wala akoy demonyo, apan nagpasidungog ako sa akong Amahan, apan wala kamo mopasidungog kanako. 50 Wala ako mangita sa akong himaya; adunay usa nga nangita ug maghukom. 51 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, mosulti ako kaninyo, kung ang matag-usa motuman sa akong pulong, dili gayod siya makakita sa kamatayon.” (aiōn g165) 52 Ang mga Judio miingon kaniya, “Karon nasayod kami nga ikaw adunay demonyo. Si Abraham ug ang mga propeta namatay na; apan ikaw karon miingon, “Kung ang

matag-usa motuman sa akong pulong, siya dili gayod makatilaw sa kamatayon." **(aiōn g165)** **53** Dili ka labaw sa among amahan nga si Abraham, ikaw ba? Ang mga propeta nangamatay na usab. Si kinsa ang naghimo sa imong kaugalingon nga ing-ana?" **54** Mitubag si Jesus, "Kung himayaon ko ang akong kaugalingon, ang akong himaya kawang; ang akong Amahan maoy naghimaya kanako— nga inyong ginaingon nga siya mao ang inyong Dios. **55** Wala kamo makaila kaniya, apan nakaila ako kaniya, kung moingon ako nga, "wala ako makaila kaniya," mahimo ako nga sama kaninyo, nga bakakon. Bisan pa niana, ako nakaila kaniya, ug nagtuman sa iyang pulong. **56** Ang inyong amahan nga si Abraham nalipay nga makakita sa akong adlaw; nakakita siya niini ug siya nalipay." **57** Ang mga Judio miingon kaniya, "Wala pa ikaw nagpangidaron ug 50, unya ikaw nakakita na kang Abraham?" **58** Miingon si Jesus kanila, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, sa wala pa si Abraham, AKO anaa na." **59** Unya mipunit sila ug mga bato aron sa pagbato kaniya, apan mitago si Jesus ug unya mibiya sa templo.

9 Karon samtang si Jesus milabay, nakita niya ang usa ka tawo nga buta gikan pa sa iyang pagkatawo. **2** Ang mga disipulo nangutana kaniya, "Rabbi, kinsa may nakasala, kining tawhana o ang iyang ginikanan, hinungdan nga siya natawo nga buta?" **3** Si Jesus mitubag, "Dili kini tungod sa sala niining tawhana, o sa iyang mga ginikanan, apan aron nga ang mga buhat sa Dios mapadayag diha kaniya. **4** Kinahanglan nga buhaton nato ang buluhaton sa nagpadala kanako samtang adlaw pa. Kay ang kagabhion moabot sa dihang wala nay makahimo sa pagbuhat ug buluhaton. **5** Samtang ania pa ako sa kalibotan, ako ang kahayag sa kalibotan." **6** Pagkahuman ni Jesus ug sulti niining mga butanga, miluwa siya sa yuta, naghimog lapok ginamit ang laway, ug gihidhidran niyag lapok ang mga mata sa buta. **7** Siya miingon kaniya, "Lakaw, panghilam-os didto sa linaw sa Siloam (diin gihubad nga: gipaadto)." Busa ang tawo milakaw palayo, ug nanghilam-os, ug mibalik nga makakita na. **8** Unya ang mga silingan sa tawo ug kadtong mga nakakita kaniya kaniadto nga nagpakilimos miingon, "Dili ba kini nga tawo ang kanunay naglingkod ug nagpakilimos?" **9** Ang pipila miingon, "Siya gayod." Ang uban miingon, "Dili, apan siya sama kaniya." Apan siya miingon, "Ako kini." **10** Sila miingon kaniya, "Unya giunsa man pagkabuka ang imong mga mata?" **11** Siya mitubag, "Ang tawo nga gitawag ug Jesus naghimog lapok ug gihidhid sa akong mga mata ug miingon kanako, 'Adto sa Siloam ug panghilam-os.' Busa miadto ako ug nanghilam-os, ug unya makakita na ako." **12** Sila miingon kaniya, "Asa naman siya?" Siya mitubag, "Wala ako masayod." **13** Unya gidala nila ang tawo nga kaniadto buta ngadto sa mga Pariseo. **14** Adlaw kadto nga Igpagpahulay sa dihang si Jesus naghimog lapok ug nabuka ang iyang mga mata. **15** Unya gipangutana pag-usab sa mga Pariseo kung giunsa niya pagdawat sa iyang panan-aw. Siya miingon kanila, "Gibutangan niyag lapok ang akong mga mata, unya nanghilam-os ako, ug ako karon makakita na." **16** Pipila sa mga Pariseo miingon, "Kining tawhana dili gikan sa Dios tungod kay wala niya ginasunod ang Igpapahulay." Ang uban miingon, "Unsaon sa usa ka tawo nga makasasala pagbuhat sa maong mga timaan?" Busa adunay pagkabahin taliwala kanila. **17** Busa ilang gipangutana ang buta nga tawo pag-usab, "Unsa may ikasulti nimo mahitungod kaniya sukad nga iyang gibuka ang imong mga mata?" Ang tawo nga buta miingon, "Siya usa ka propeta." **18** Karon ang mga Judio wala gihapon motuo mahitungod kaniya nga siya buta ug siya karon makakita na hangtod nga ilang gipatawag ang iyang ginikanan niadtong tawo nga makakita na. **19** Ilang gipangutana ang ginikanan, "Mao ba kini ang inyong anak nga giingon nga natawong buta? Giunsa nganong nakakita naman siya karon?" **20** Busa ang iyang ginikanan mitubag kanila, "Nasayod kami nga amo kining anak ug siya buta sukad pa sa iyang pagkatawo. **21** Giunsa niya pagkakita karon, wala kami masayod, ug kung kinsa ang mipabuka sa iyang mga mata, wala kami masayod. Pangutan-a siya, siya hamtong na. Siya makatubag na alang sa iyang kaugalingon." **22** Gisulti kini sa iyang mga ginikanan, tungod kay nahadlok man sila sa mga Judio. Kay ang mga Judio nagkauyon nang daan nga kung si bisan kinsa ang moingon nga siya ang Cristo, siya mahimo nang pagawason sa sinagoga. **23** Tungod niini, ang iyang mga ginikanan miingon, "Siya hamtong na, pangutan-a siya." **24** Busa sa ikaduha nga higayon ilang gitawag pag-usab ang tawo nga buta ug giingnan siya, "Ihatag ang himaya sa Dios. Nasayod kami nga kining tawhana makasasala." **25** Unya ang maong tawo mitubag, "Wala ako masayod kung makasasala siya. Usa lang ka butang ang akong nasayran: Buta

ako, ug karon makakita na." **26** Unya sila miingon kaniya, "Unsa ang iyang gibuhat kanimo? Giunsa niya pagbuka sa imong mga mata?" **27** Siya mitubag, "Gisultihan ko na kamo, ug wala kamo maminaw! Nganong buot pa man ninyo nga madungog kini pag-usab? Kamo dili ba buot nga mahimo niyang mga disipulo, dili ba? **28** Ug ilang giinsulto siya sa pag-ingon, "Ikaw ang iyang disipulo, apan kami mga disipulo ni Moises. **29** Nasayod kami nga ang Dios misulti kang Moises, apan wala kami masayod kung kining usa asa naggikan." **30** Ang tawo mitubag ug miingon kanila. "Kini talagsaon, nga wala kamo masayod kung asa siya naggikan, apan iyang gibuka ang akong mga mata. **31** Nasayod kami nga ang Dios dili maminaw sa mga makakasala, apan kung ang matag-usa masimbahon ug kanunay motuman sa iyang gisugo, siya maminaw kaniya. **32** Sukad sa sinugdanan sa kalibotan wala pa gayoy nadungog nga adunay nakapabuka sa mga mata sa tawo nga buta sukad sa iyang pagkatawo. **(aiōn g165)** **33** Kung kining tawhana dili pa gikan sa Dios, wala gayod siyay mahimo." **34** Sila mitubag ug miingon kaniya, "Ikaw hingpit nga natawo sa kasal-anan, ug ikaw nagtudlo kanamo?" Unya ila siyang gipagawas palayo. **35** Si Jesus nakabalita nga ila siyang gihinginlan pagawas sa sinagoga. Nakaplagan niya siya ug giingnan, "Mituo ka ba sa Anak sa Tawo?" **36** Siya mitubag ug miingon, "Kinsa man siya Ginoo, aron nga ako motuo kaniya?" **37** Si Jesus miingon kaniya, "Ikaw nakakita na kaniya, ug siya mao ang nakigsulti uban kanimo." **38** Ang tawo miingon, "Ginoo, mituo ako "ug siya misimba kaniya. **39** Si Jesus miingon, "Alang sa paghukom ako miabot niining kalibotana aron ang kadtong dili makakita mahimong makakita ug kadtong makakita mahimong buta." **40** Ang pipila sa mga Pariseo nga anaa didto uban kaniya nakadungog niining mga butanga ug nangutana kaniya, "Kami ba usab mga buta?" **41** Si Jesus miingon kanila, "Kung kamo buta, kamo unta wala nay sala, apan karon kamo nag-ingon, 'Kami nakakita; busa ang inyong sala magpabilin.

10 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako mosulti kaninyo, siya nga dili moagi sa pultahan paingon sa kulongan sa karnero, apan mokatkat hinuon sa lahing dalan, kanang tawhana kawatan ug tulisan. **2** Siya nga magasulod agi sa pultahan mao ang magbalantay sa karnero. **3** Ang magbalantay sa pultahan magaabli alang kaniya. Ang mga karnero makadungog sa iyang tingog, ug iyang pagatawgon ang iyang kaugalingong mga karnero pinaagi sa ngalan ug giyahan sila pagawas. **4** Sa dihang iya nang mapagawas ang tanan nga iyang gipanag-iya, mouna siya kanila, ug ang mga karnero mosunod kaniya, kay sila nakaila man sa iyang tingog. **5** Dili sila mosunod sa langyaw apan molikay hinuon sila kaniya, kay sila wala man makaila sa tingog sa mga langyaw." **6** Si Jesus misulti niini nga sambingay kanila, apan wala sila makasabot kung unsa kining mga butanga nga iyang gipanulti ngadto kanila. **7** Unya si Jesus misulti kanila pag-usab, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako moingon kaninyo, ako ang pultahan sa mga karnero. **8** Ang uban nga niabot una kanako kawatan ug tulisan, apan ang mga karnero wala maminaw kanila. **9** Ako ang pultahan. Kung adunay mosulod agi kanako, siya maluwas; mosulod siya ug mogawas ug makakaplag ug sibsibanan. **10** Ang kawatan dili moabot kung dili siya mangawat ug mopatay ug moguba. Ako mianhi aron nga sila adunay kinabuhi ug makabaton niini nga madagayaon. **11** Ako ang maayong magbalantay. Ang maayo nga magbalantay motugyan sa iyang kinabuhi alang sa mga karnero. **12** Ang sinuholan nga sulugoon dili usa ka magbalantay ug dili tag-iya sa mga karnero. Kon iyang makita ang lobo nga moabot pasagdan lang ang karnero ug moikyas. Ug dad-on sila sa lobo ug ipatibulag sila. **13** Siya modagan palayo tungod kay siya usa man lamang ka sinuholan nga sulugoon ug wala moamping sa mga karnero. **14** Ako ang maayo nga magbalantay, ug ako nakaila sa akong gipanag-iya, ug ang akong gipanag-iya nakaila kanako. **15** Ang Amahan nakaila kanako, ug ako nakaila sa Amahan, ug akong itugyan ang akong kinabuhi alang sa mga karnero. **16** Aduna akoy lahing mga karnero nga wala dinhi nga kulongan. Kinahangan nga ako usab silang pagadad-on, ug sila makadungog sa akong tingog aron nga mahimong usa ka panon sa karnero ug usa lang ka magbalantay. **17** Mao kini ang hinungdan nga ang Amahan nahigugma kanako: Akong itugyan ang akong kinabuhi aron nga ako kining mabawi pag-usab. **18** Walay makakuha niini gikan kanako, apan akong itugyan ang akong kaugalingon. Aduna akoy katungod sa pagtugyan niini, ug aduna usab akoy katungod sa pagbawi niini pag-usab. Ako kining nadawat nga mando gikan sa akong Amahan." **19** Ang pagkabahin nahitabo pag-usab sa mga Judio tungod niini nga mga pulong. **20** Ang kadaghanan

kanila miingon “Siya adunay demonyo ug nabuang. Nganong maminaw man kamo kaniya?” **21** Ang uban miingon, “Dili ingon ini ang mga pulong sa usa ka tawo nga giyawaan. Makahimo ba gud ang usa ka demonyo sa pag-abli sa mga mata sa buta?” **22** Unya kini ang panahon sa Kapistahan sa Paghalad didto sa Jerusalem. **23** Tingtugnaw kadto, ug si Jesus milakaw didto sa templo sa portiko ni Solomon. **24** Unya ang mga Judio nagpalibot kaniya ug miingon, “Unsa kadugayon nga imo kaming ipaduhaduha? Kung ikaw ang Cristo, sultihi kami sa klaro.” **25** Si Jesus mitubag kanila, “Ako nagsulti kaninyo, apan wala kamo motuo. Ang mga binuhatan nga akong gihimo sa ngalan sa akong Amahan, kini nagpamatuod mahitungod kanako. **26** Apan kamo wala motuo tungod kay kamo dili man akong mga karnero. **27** Ang akong mga karnero makadungog sa akong tingog; ako nakaila kanila, ug sila mosunod kanako. **28** Ako naghatag kanila ug kinabuhing walay kataposan; sila dili gayod mamatay, ug walay usa nga makakawat kanila sa akong kamot. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Ang akong Amahan, nga naghatag kanila kanako, labaw sa tanan, ug walay makahimo sa pagkawat kanila gikan sa kamot sa Amahan. **30** Ako ug ang Amahan usa ra.” **31** Unya ang mga Judio mikuha pag-usab ug mga bato aron batohon siya. **32** Si Jesus mitubag kanila, “Nagpakita ako ug daghan nga maayong binuhatan diha kaninyo gikan sa Amahan. Asa niadtong akong mga gipangbuhat ang hinungdan nga pagabatohon ninyo ako?” **33** Ang mga Judio mitubag kaniya, “Dili ka namo batohon tungod sa imong maayong binuhatan, apan sa pagpasipala, tungod kay ikaw nga usa ka tawo, naghimo sa imong kaugalingon nga Dios.” **34** Si Jesus mitubag kanila, “Wala ba mahisulat sa inyong balaod, 'Ako miingon, “Kamo mga dios?” **35** Kung siya nagtawag kanila nga mga dios, kansang pulong sa Dios miabot (ug ang kasulatan dili mausab), **36** mosulti ba kamo kaniya nga gilahi sa Amahan ug gipadala sa kalibotan, 'Ikaw nagapasipala,' tungod kay ako miingon, 'Ako ang Anak sa Dios'? **37** Kung wala ako maghimo sa mga buhat sa akong Amahan, ayaw kamo pagtuo kanako. **38** Apan kung ako naghimo niini, bisan kung dili kamo motuo kanako, pagtuo sa mga binuhatan aron nga kamo makaila ug makasabot nga ang Amahan ania kanako ug ako anaa sa Amahan.” **39** Ug sila misulay sa pagdakop kaniya pag-usab, apan siya mipalayo sa ilang mga kamot. **40** Miadto na usab siya sa unahan sa Jordan sa dapit kung asa si Juan una nga nagapangbawtismo, ug siya mipuyo didto. **41** Daghang mga tawo ang miadto kaniya ug sila miingon, “Sa pagkatinuod si Juan walay gibuhat nga mga timaan, apan tinuod ang tanang mga butang nga gisulti ni Juan mahitungod niining tawhana.” **42** Daghan ang mga tawo didto nga mituo kaniya.

11 Karon adunay usa ka tawo nga ginganlan ug Lazaro nga nagsakit. Siya gikan sa Betania, ang baryo ni Maria ug sa iyang igsoon nga si Marta. **2** Si Maria mao ang nagdihog sa Ginoo ug mira ug nagpahid sa tiil uban sa iyang buhok, ang iyang igsoon nga si Lazaro nagsakit. **3** Ang managsoong babaye nagpadala ngadto kang Jesus, nga nag-ingon, “Ginoo, tan-awa, ang imong hinigugma nagsakit.” **4** Sa dihang si Jesus nakadungog niini, siya miingon, “Kining sakita dili alang sa kamatayon, apan alang hinuon kini sa kahimayaan sa Dios aron nga ang Anak sa Dios mahimaya pinaagi niini.” **5** Karon gihigugma ni Jesus si Marta ug ang iyang igsoon nga babaye ug si Lazaro. **6** Busa sa dihang nadungog niya nga si Lazaro nagsakit, si Jesus nagpabilin pa ug duha ka adlaw sa dapit kung asa siya. **7** Unya human niini, siya miingon sa mga disipulo, “Mangadto kita sa Judea pag-usab.” **8** Ang mga disipulo miingon kaniya, “Rabbi, sa pagkakaron ang mga Judio nagasulay sa pagbato kanimo, ug buot gihapon ka mobalik pag-usab didto?” **9** Si Jesus mitubag, “Dili ba dose ka oras ang usa ka adlaw? Kung adunay usa nga molakaw panahon sa adlaw, siya dili mapandol, tungod kay siya makakita pinaagi sa kahayag niining kalibotan. **10** Apan, kung siya molakaw sa kangitngit, siya mapandol tungod kay wala kaniya ang kahayag. **11** Siya misulti niining mga butanga, ug human niining mga butanga, siya miingon kanila, “Ang atong higala nga si Lazaro natulog, apan ako moadto aron nga ako siyang pukawon sa pagkatulog.” **12** Busa ang mga disipulo miingon kaniya, “Ginoo, kung natulog lang siya, siya maulian.” **13** Karon si Jesus naghisgot sa iyang kamatayon, apan sila naghunahuna nga siya naghisgot mahitungod sa pagpahulay nga pagkatulog. **14** Unya si Jesus miingon kanila sa klaro, “Patay na si Lazaro. **15** Ako nalipay, alang sa inyong kaayohan, nga ako wala didto aron kamo motuo. Mangadto kita kaniya.” **16** Si Tomas, nga gitawag nga Didymus, miingon sa iyang kauban nga mga disipulo, “Mangadto usab kita aron nga mamatay kita uban kang Jesus.” **17** Sa dihang

miabot si Jesus, nasayran niya nga si Lazaro gilubong upat na kaadlaw ang milabay. **18** Ang Betania duol sa Jerusalem, 15 ka estadya ang gilay-on. **19** Daghan ang mga Judio nga miadto kang Marta ug kang Maria, alang sa paghupay kanila mahitungod sa ilang igsoon. **20** Unya si Marta, sa dihang nakadungog siya nga si Jesus moabot, miadto aron sa pagpakigkita kaniya, apan si Maria naglingkod didto sa balay. **21** Unya si Marta miingon kang Jesus, "Ginoo, kung ania ka pa unta dinhi, ang akong igsoon dili unta namatay. **22** Bisan karon, ako nasayod nga bisan unsa nga imong pangayuon gikan sa Dios, iyang igahatag kanimo." **23** Si Jesus miingon kaniya, "Ang imong igsoon mabuhi pag-usab." **24** Si Marta miingon kaniya, "Ako nasayod nga siya mabuhi pag-usab panahon sa pagbanhaw sa kataposang adlaw." **25** Si Jesus miingon kaniya, "Ako ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi; siya nga nagatuo kanako, bisan pa kung siya mamatay, mabuhi; **26** ug si bisan kinsa nga buhi ug motuo kanako dili gayod mamatay. Nagatuo kaba niini?" **(aiōn g165)** **27** Siya miingon ngadto kaniya, "Oo, Ginoo, nagtuo ako nga ikaw ang Cristo, ang Anak sa Dios, nga moabot sa kalibotan." **28** Sa dihang siya miingon niini, siya mipalayo ug gitawag ang iyang igsoon nga si Maria sa tago. Siya miingon, "Ang magtutudlo ania ug siya nagtawag kanimo." **29** Sa dihang nadungog niya kini, siya mitindog dayon ug miadto kaniya. **30** Karon wala pa moadto si Jesus sa baryo apan anaa pa gihapon diin si Marta nakigkita kaniya. **31** Busa sa dihang ang mga Judio, nga uban kaniya sa iyang balay ug kadtong naghupay kaniya, nakakita kang Maria nga nagdali ug tindog ug migawas, sila misunod kaniya, nga naghunahuna nga moadto siya sa lubong aron magbakho didto. **32** Unya sa dihang si Maria, miabot ug nakakita kang Jesus, miluhod siya sa iyang tiilan ug miingon kaniya, "Ginoo, kung ania ka pa unta dinhi, dili unta mamatay ang akong igsoon." **33** Sa dihang nakita siya ni Jesus nga naghilak, ug ang mga Judio nga mikuyog kaniya naghilak usab, natandog pag-ayo ang iyang espiritu ug nabalaka; **34** siya miingon, "Asa ninyo siya gibutang?" Sila miingon kaniya, "Ginoo, anhi ug tan-awa." **35** Mihilak si Jesus. **36** Unya ang mga Judio miingon, "Tan-awa unsa kadako ang iyang paghigugma kang Lazaro!" **37** Apan ang pipila kanila miingon, "Dili ba kining tawhana nga maoy nag-abli sa mga mata sa usa ka buta nga tawo, makahimo usab niining tawhana nga dili mamatay?" **38** Unya si Jesus usab, natandog pag-ayo ang iyang kaugalingon, miadto sa lubnganan. Usa kini ka langob, ug usa ka bato ang nakaali niini. **39** Si Jesus miingon, "Kuhaa kanang bato." Si Marta, nga igsoon ni Lazaro, nga namatay, miingon kang Jesus, "Ginoo, niining higayona ang lawas nalata na, kay siya upat naman kaadlaw nga namatay." **40** Si Jesus miingon kaniya, "Wala ba ako nag-ingon kanimo nga, kung ikaw motuo, ikaw makakita sa himaya sa Dios?" **41** Busa ilang gikuha ang bato. Naghangad si Jesus ug miingon, "Amahan, ako nagpasalamat kanimo nga ikaw naminaw kanako. **42** Ako nasayod nga ikaw kanunay gayod nagapaminaw kanako, apan tungod ug alang sa mga panon nga nagtindog palibot kanako nga ako maga-ingon niini, aron nga sila motuo nga ikaw nagpadala kanako." **43** Human kini niya gisulti, misinggit siya uban ang kusog nga tingog, "Lazaro, gawas!" **44** Ang patay nga tawo migawas; ang iyang mga tiil ug mga kamot nagapos sa panapton, ang iyang nawong halos naputos ug panapton. Si Jesus miingon kanila, "Badbari ug palakawa siya." **45** Unya daghan sa mga Judio nga miadto kang Maria ug nakakita kung unsa ang gibuhat ni Jesus, mituo kaniya; **46** apan ang pipila kanila miadto sa mga Pariseo ug nag-ingon kanila sa mga butang nga gibuhat ni Jesus. **47** Unya ang pangulong pari ug ang mga Pariseo gitigom ang konseho ug miingon, "Unsa ang atong pagabuhaton?" Kining tawhana daghan na ang gibuhat nga mga timaan. **48** Kung ato siyang pasagdan sama niini, ang tanan motuo kaniya; ang mga Romano moanhi ug ilugon ang atong dapit ug ang atong nasod." **49** Bisan pa niini, ang usa ka tawo sa ilang taliwala, si Caiafas, ang labaw nga pari niadto nga tuig, miingon kanila, "Wala kamoy nasayran. **50** Wala ninyo gihunahuna nga kini mas maayo alang kaninyo nga ang usa ka tawo mamatay alang sa katawhan kaysa ang tibuok nga nasod mahanaw." **51** Karon nagsulti siya niini dili gikan sa iyang kaugalingon. Hinuon, ingon nga labaw'ng pari niadtong tuiga, iyang gitagna nga si Jesus mamatay alang sa nasod; **52** ug dili lamang alang sa nasod, apan aron nga ang mga anak sa Dios nga nagkatibulaag kinahanglan mahiusa. **53** Busa gikan niadtong adlawa nagplano sila kung unsaon nila pagpatay si Jesus. **54** Wala na si Jesus naglakaw nga dayag taliwala sa mga Judio, apan mibiya siya gikan didto paingon sa dapit nga duol sa kamingawan paingon sa lungsod nga gitawag ug Ephraim. Didto nagpabilin siya kauban ang mga disipulo. **55** Karon

ang Pagsaylo sa mga Judio haduol na, ug daghan
ang mitungas sa Jerusalem gikan sa mga dapit sa
wala pa ang Pagsaylo aron sa pagputli sa ilang mga
kaugalingon. **56** Sila nangita kang Jesus, ug nag-
istoryahanay sa usag-usa samtang sila nanindog
sa templo, "Unsay inyong hunahuna? Nga dili siya
moadto sa kapistahan?" **57** Karon ang mga pangulong
pari ug ang mga Pariseo mihatag ug mando nga kung
adunay nasayod kung asa si Jesus, kinahanglan siya
mosumbong niini aron nga sila modakop kaniya.

12 Unom ka adlaw sa wala pa ang Pagsaylo,
si Jesus miabot sa Betania, diin si Lazaro,
nga gibanhaw ni Jesus gikan sa mga patay, atoa
didto. **2** Busa nag-andam sila ug panihapon alang
kaniya didto, ug si Marta ang nagsilbi, apan si Lazaro
mao ang usa nga kauban niadtong naglingkod sa
lamisa uban kang Jesus. **3** Unya si Maria mikuha
ug litra sa pahumot nga hinimo gikan sa bililhon ug
lunsay nga nardo, ug gidihogan ang tiil ni Jesus
niini, ug gitrapohan ang iyang tiil sa iyang buhok.
Ang panimalay nalukop sa kahumot sa pahumot. **4**
Si Judas Iscariote, nga usa sa iyang mga disipulo,
ang usa nga magbudhi kaniya, miingon, **5** "Nganong
kini nga pahumot wala gibaligya ug tulo ka gatos
nga denario ug ihatag sa mga kabos?" **6** Karon
miingon siya niini, dili tungod kay naluoy siya sa
mga kabos, apan tungod kay siya usa ka kawatan:
anaa kaniya ang puntil sa kwarta ug kawaton kung
unsa ang nasulod niini. **7** Si Jesus miingon, "Tugoti
siya sa pagtipig kung unsay anaa kaniya alang
sa adlaw sa paglubong kanako. **8** Anaa kanunay
ang mga kabos diha kaninyo; apan dili ninyo ako
makauban sa kanunay." **9** Karon usa ka dakong
panon sa mga Judio nasayod nga si Jesus atoa
didto, ug sila miadto, dili lamang alang kang Jesus,
apan alang usab sa pagtan-aw kang Lazaro, nga
gibanhaw ni Jesus gikan sa mga patay. **10** Ang mga
pangulong pari nagsabotsabot aron nga patyon usab
nila si Lazaro; **11** kay tungod kaniya daghan sa mga
Judio ang mipalayo ug mituo kang Jesus. **12** Sa
pagkasunod nga adlaw ang usa ka panon miabot sa
kapistahan. Sa dihang nadunggan nila nga moadto si
Jesus sa Jerusalem, **13** mikuha sila sa mga sanga
sa kahoy nga palmira ug migawas aron mosugat
kaniya ug misinggit, "Hosanna! Bulahan siya nga
moabot sa ngalan sa Ginoo, ang Hari sa Israel." **14**
Nakakita si Jesus sa nating asno ug nagsakay niini;
ingon sa nahisulat, **15** "Ayaw kahadlok, anak nga
babaye sa Zion; tan-awa, ang imong Hari moabot,
nga mosakay sa nating asno." **16** Ang iyang mga
disipulo wala makasabot niining mga butanga sa
una nga higayon; apan sa dihang si Jesus gihimaya,
sila nahinumdom nga kining mga butanga nahisulat
mahitungod kaniya ug nabuhat nila kini nga mga
butang ngadto kaniya. **17** Karon nagpamatuod ang
panon nga uban kaniya sa dihang gitawag niya si
Lazaro pagawas sa lubnganan ug gibanhaw siya
gikan sa mga patay. **18** Kini usab ang hinungdan
nga ang panon miadto aron nga maghimamat kaniya
tungod kay sila nakadungog nga siya nakabuhat
niini nga timaan. **19** Busa ang mga Pariseo miingon
sa ilang mga kaugalingon. "Tan-awa, wala na kitay
mahimo; tan-awa, ang kalibotan nagsunod na kaniya."
20 Karon adunay mga Griyego nga nagkuyog niadtong
motungas aron sa pagsimba didto sa kapistahan. **21**
Kini sila miadto kang Felipe, nga gikan sa Betsaida
sa Galilea, ug nangutana kaniya, nga miingon, "Sir,
buot kaming makakita kang Jesus." **22** Si Felipe
milakaw ug gisultihan si Andres; milakaw si Andres
uban kang Felipe, ug ilang gisultihan si Jesus. **23** Si
Jesus mitubag kanila ug miingon, "Ang takna miabot
na alang sa Anak sa Tawo nga himayaon. **24** Sa
pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo,
gawas nga ang usa ka lugas sa trigo matagak sa yuta
ug mamatay, kini magapabilin sa iyang kaugalingon
lamang; apan kung kini mamatay, kini magdala ug
daghang bunga. **25** Siya nga magahigugma sa iyang
kinabuhi mawad-an niini; apan siya nga magadumot
sa iyang kinabuhi niining kalibotana makaangkon
niini alang sa kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios g166)** **26** Ang si bisan kinsa nga mag-alagad kanako,
pasagdi siya nga mosunod kanako; ug kung asa
ako, atoa usab ang akong mga sulugoon. Ang si
bisan kinsa nga moalagad kanako, ang Amahan
magapasidungog kaniya. **27** Karon ang akong kalag
nabalaka: unsa ang angay nakong isulti? 'Amahan,
luwasa ako gikan niining taknaa'? Apan tungod niini
ako miabot niining taknaa. **28** Amahan, himayaon
ang imong ngalan." Unya ang usa ka tingog gikan
sa langit miingon, "Ako na kining gihimaya ug ako
kining pagahimayaon pag-usab." **29** Unya ang panon
nga mitindog ug nakadungog niini miingon nga
nidalugdog. Ang uban miingon, "Dihay anghel nga
misulti kaniya." **30** Si Jesus mitubag ug miingon, "Kini
nga tingog wala miabot alang kanako, apan alang
kaninyo. **31** Karon ang paghukom niining kalibotana:

Karon ang magmamando niining kalibotana igalabay pagawas. **32** Ug ako, sa dihang ako igabayaw gikan sa yuta, magaduol ang matag-usa kanako." **33** Siya miingon niini aron sa pag-ila kung unsa nga matang sa kamatayon ang iyang kamatyan. **34** Ang panon mitubag kaniya, "Kami nakadungog gikan sa balaod nga si Cristo magpabilin hangtod sa kahangtoran. Unsaon nimo pagkasulti, 'Ang Anak sa Tawo kinahanglan nga ipataas'? Kinsa kini nga Anak sa Tawo?" **(aiōn g165)** **35** Unya si Jesus miingon kanila, "Ang kahayag magpabilin uban kaninyo sa hamubo nga panahon. Lakaw samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, aron nga ang kangitngit dili mag-una kaninyo. Siya nga magalakaw sa kangitngit wala masayod kung asa siya padulong. **36** Samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, pagtuo sa kahayag aron nga mamahimo kamong mga anak sa kahayag." Si Jesus miingon niining mga butanga ug unya mipahawa ug mitago kanila. **37** Bisan tuod si Jesus nakabuhat sa daghang mga timaan sa ilang atubangan, apan wala gihapon sila motuo kaniya **38** aron nga ang pulong ni Isaias nga propeta matuman, diin siya nag-ingon: "Ginoo, kinsa ba ang mituo sa among pagpahayag? Ug kang kinsa ba gipadayag ang bukton sa Ginoo?" **39** Kay alang niini nga hinungdan sila dili motuo, kay si Isaias usab miingon, **40** "Iyang butahon ang ilang mga mata, ug iyang pagahion ang ilang mga kasingkasing; kondili, sila makakita uban sa ilang mga mata ug makasabot uban sa ilang mga kasingkasing, ug mobalik, ug ako silang ayohon." **41** Si Isaias miingon niining mga butanga tungod kay iyang nakita ang himaya ni Jesus ug misulti kaniya. **42** Apan bisan pa niana, daghan sa mga magmamando ang mituo kang Jesus; apan tungod sa mga Pariseo, sila wala mag-angkon niini aron nga dili sila ipapahawa gikan sa sinagoga. **43** Sila mas labaw pa nga nahigugma sa mga pagdayeg nga gikan sa mga tawo kay sa pagdayeg nga gikan sa Dios. **44** Si Jesus misinggit ug miingon, "Siya nga nagtuo kanako, magatuo dili lamang kanako apan kaniya usab nga mipadala kanako, **45** ug siya nga nakakita kanako nakakita kaniya nga mipadala kanako. **46** Ako mianhi ingon nga kahayag sa kalibotan aron nga si bisan kinsa nga magatuo kanako dili magpabilin sa kangitngit. **47** Si bisan kinsa nga nakadungog sa akong mga pulong apan wala magtipig niini, dili ako mohukom kaniya; kay wala ako mianhi aron sa paghukom sa kalibotan, apan sa pagluwas sa kalibotan. **48** Siya nga magasalikway kanako ug wala modawat sa akong mga pulong adunay usa nga mohukom kaniya: kini mao ang pulong nga akong gisulti nga maghukom kaniya sa kataposan nga adlaw. **49** Kay wala ako mosulti alang sa akong kaugalingon, apan ang Amahan nga nagpadala kanako, nga naghatag kanako ug mando kung unsa ang isulti. **50** Nasayod ako nga ang iyang mando mao ang kinabuhing walay kataposan, busa mao kana ang akong gisulti—sama sa gisulti sa akong Amahan kanako, igasulti ko usab." **(aiōnios g166)**

13 Karon sa wala pa ang Pista sa Pagsaylo sa dihang si Jesus nasayod nga ang iyang takna moabot na nga siya mobiya niining kalibotan paingon sa Amahan—naghigugma sa iyang mga gipanag-iya nga anaa sa kalibotan—siya magahigugma kanila hangtod sa kataposan. **2** Karon ang yawa nagbutang na niini sa kasingkasing ni Judas Iscariote nga anak ni Simon, aron mobudhi kang Jesus. **3** Nasayod sila nga ang Amahan naghatag kaniya sa tanan ngadto sa iyang mga kamot ug nga siya naggikan sa Dios ug mobalik sa Dios. **4** Nagtindog siya human sa panihapon ug gihubo ang iyang pangsapaw nga sinina. Unya iyang gikuha ang tuwalya ug iya kining gitapis. **5** Unya nagbubo siya ug tubig sa planggana ug nagsugod sa paghugas sa mga tiil sa iyang mga disipulo ug gitrapohan sa tuwalya nga iyang gitapis. **6** Siya miduol kang Simon Pedro, ug si Pedro miingon kaniya, "Ginoo, imo bang hugasan ang akong mga tiil?" **7** Si Jesus mitubag ug miingon kaniya, "Kung unsa ang akong buhaton kaninyo dili kamo makasabot karon, apan unya masabtan ra ninyo kini." **8** Si Pedro miingon kaniya, "Dili gayod nimo hugasan ang akong mga tiil." Si Jesus mitubag kaniya, "Kung dili ako mohugas kanimo, ikaw walay kaambitan kanako." **(aiōn g165)** **9** Si Simon Pedro miingon kaniya, "Ginoo, ayaw lamang ang akong mga tiil ang hugasi, apan apil usab ang akong mga kamot ug ulo." **10** Si Jesus miingon kaniya, "Siya nga nakaligo na wala na magkinahanglan, gawas sa paghugas sa iyang mga tiil" apan siya hingpit nga limpyo; kamo limpyo, apan dili ang matag-usa." **11** (Kay si Jesus nasayod kung kinsa ang magbudhi kaniya; mao nga siya miingon, "Dili ang tanan kaninyo limpyo.") **12** Busa sa dihang si Jesus nahuman na sa paghugas sa ilang mga tiil ug gikuha ang iyang sinina ug naglingkod pag-usab, siya miingon kanila, "Nasayod ba kamo kung unsa ang akong gibuhat alang kaninyo? **13** Gitawag ako ninyo

nga 'magtutudlo' ug 'Ginoo,' ug sakto ang inyong giingon, tungod kay ako kana. **14** Unya kung ako, ang Ginoo ug ang Magtutudlo, naghugas sa inyong mga tiil, kinahanglan nga hugasan usab ninyo ang tiil sa usag-usa. **15** Kay ako naghatag kaninyo ug sumbanan aron nga kamo usab magbuhat sama sa akong gibuhat alang kaninyo. **16** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo, ang sulugoon dili labaw sa iyang agalon; o ang mensahero labaw pa sa nagpadala kaniya. **17** Kung nasayod kamo niining mga butanga, kamo mapanalanginan kung kamo magbuhat niini. **18** Ako wala maghisgot mahitungod kaninyong tanan; ako nasayod kung kinsa kadtong akong napili—apan kini aron nga ang kasulatan matuman: 'Siya nga nagakaon sa akong tinapay mopataas sa iyang tikod batok kanako.' **19** Gisultihan ko kamo niini karon sa dili pa kini mahitabo aron nga sa dihang mahitabo na kini, kamo magatuo nga mao AKO. **20** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo, siya nga magadawat sa akong gipadala, magadawat kanako, ug siya nga magadawat kanako, magadawat kaniya nga nagpadala kanako. **21** Sa dihang si Jesus miingon niini, nabalaka ang iyang espiritu, siya nagpamatuod ug miingon, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo nga ang usa kaninyo magbudhi kanako." **22** Ang mga disipulo nagtinan-away sa usag-usa, natingala kung kinsa ang iyang gihisgotan. **23** Usa sa iyang mga disipulo, nga gihigugma ni Jesus, naghigda sa lamesa nga nagsandig sa dughan ni Jesus. **24** Si Simon Pedro nagsinyas niini nga disipulo ug miingon, "Sultihi kami kung kinsa kini nga iyang gisulti" **25** Busa mibalik siya ug nagpauraray sa dughan ni Jesus ug miingon, "Ginoo, kinsa kini?" **26** Unya mitubag si Jesus, "Kini siya mao ang akong tusloan ug pinikas sa tinapay ug ihatag kaniya." Busa sa dihang napikas niya ang tinapay, iya kining gihatag kang Judas nga anak ni Simon Iscariote. **27** Ug unya, human sa tinapay, si Satanas misulod kaniya, busa si Jesus miingon kaniya, "Unsa ang imong pagabuhaton, dalia kini pagbuhat." **28** Karon walay usa nga naghigda sa lamesa nga nasayod nganong iya kining gisulti kaniya. **29** Ang pipila naghunahuna nga, sukad nga anaa kang Judas ang puntil sa kwarta, si Jesus miingon kaniya, "Palit kung unsa ang atong kinahanglanon alang sa pista," o nga siya kinahanglan adunay ihatag sa kabos. **30** Human madawat ni Judas ang tinapay, migawas dayon siya. Gabii na kadto. **31** Sa dihang wala na si Judas, si Jesus miingon, "Karon ang Anak sa Tawo gihimaya, ug ang Dios nahimaya kaniya, **32** Ang Dios maghimaya kaniya sa iyang kaugalingon, ug siya maghimaya kaniya dihadiha dayon. **33** Gagmay nga mga kabataan, ako uban kaninyo sa mubo nga panahon. Mangita kamo kanako, ug sama sa akong giingon sa mga Judio, 'Kung diin ako moadto, dili kamo makaadto.' Karon sultihan ko usab kamo niini. **34** Ako maghatag kaninyo ug bag-o nga sugo, nga kinahanglan higugmaon ninyo ang usag-usa; ingon nga ako nahigugma kaninyo, busa kinahanglan usab nga inyong higugmaon ang usag-usa. **35** Pinaagi niini ang matag-usa masayod nga kamo akong mga disipulo, kung inyong higugmaon ang usag-usa." **36** Si Simon Pedro miingon kaniya, "Ginoo, asa ka moadto?" si Jesus mitubag, "Kung asa ako moadto, dili kamo makasunod kanako karon, apan makasunod kamo kanako pagkahuman." **37** Si Pedro miingon kaniya, "Ginoo, nganong dili ako makasunod kanimo karon? Akong itugyan ang akong kinabuhi alang kanimo." **38** Si Jesus mitubag, "Imo bang itugyan kanako ang imong kinabuhi? Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kanimo, sa dili pa magtuktugaok ang sunoy imo na akong ilimod sa makatulo ka higayon."

14 "Ayaw tugoti nga mabalaka ang inyong kasingkasing. Tuo kamo sa Dios, tuo usab kanako. **2** Sa balay sa akong Amahan daghan ug mga lawak. Kung kini dili tinuod, ako mosulti kaninyo, kay moandam ako ug dapit alang kaninyo. **3** Kung moadto ako ug moandam ug dapit alang kaninyo, mobalik ako pag-usab ug dawaton ko kamo aron nga kung diin ako anaa usab kamo. **4** Nasayod kamo sa dalan kung asa ako padulong." **5** Si Tomas miingon kang Jesus, "Ginoo wala kami makabalo kung asa ka padulong, unsaon namo pagkahibalo sa dalan?" **6** Si Jesus miingon kaniya, "Ako ang dalan, ang kamatuoran, ug ang kinabuhi; walay makaadto sa Amahan gawas kung pinaagi kanako. **7** Kung nakaila kamo kanako, nakaila usab kamo sa akong Amahan. Gikan karon nakaila na kamo kaniya, ug nakakita na kaniya." **8** Si Felipe miingon kang Jesus, "Ginoo, ipakita kanamo ang Amahan, ug kana igo na alang kanamo." **9** Si Jesus miingon kaniya, "Dugay na ako nga nakig-uban kaninyo ug wala pa ba gihapon ka makaila kanako, Felipe? Si bisan kinsa nga nakakita kanako nakakita sa Amahan. Nganong naka-ingon ka man, 'Ipakita kanamo ang Amahan'? **10** Wala ka ba

mituo nga ako anaa sa Amahan ug ang Amahan ania kanako? Ang mga pulong nga gisulti ko kaninyo wala nako gisulti gikan sa akong kaugalingong katungod, apan kini sa Amahan nga nagpuyo kanako nga mao ang namuhat sa iyang buluhaton. **11** Tuohi ako nga ako anaa sa Amahan, ug ang Amahan ania kanako, o tuo tungod sa mga buhat. **12** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, sultihan ko kamo, siya nga motuo kanako mobuhat sa mga buluhaton nga akong ginabuhat, ug siya mobuhat sa mas labaw pa nga mga buluhaton kaysa niini tungod kay ako moadto sa Amahan. **13** Bisan unsa ang inyong pangayoon sa akong ngalan, ako kining buhaton aron nga ang Amahan himayaon diha sa Anak. **14** Kung mangayo kamo ug bisan unsa sa akong ngalan, ako kining buhaton. **15** Kung nahigugma kamo kanako, tumanon ninyo ang akong mga kasugoan. **16** Ug mag-ampo ako sa Amahan, ug hatagan niya kamo ug laing Maghuhupay aron nga siya makig-uban kaninyo hangtod sa kahangtoran: **(aiōn g165)** **17** ang Espiritu sa kamatuoran. Nga dili madawat sa kalibotan tungod kay kini wala makakita kaniya o makaila kaniya. Apan kamo nakaila kaniya, kay siya mipuyo uban kaninyo ug maanaa kaninyo. **18** Dili ko kamo biyaan nga mag-inusara; mobalik ako kaninyo. **19** Apan sa mubo nga panahon ang kalibotan dili na makakita kanako, apan kamo makakita kanako. Tungod kay ako buhi, kamo usab mabuhi. **20** Nianang adlawa masayod kamo nga ako anaa sa akong Amahan, ug kamo ania kanako, ug ako anaa kaninyo. **21** Siya nga nagbaton sa akong mga kasugoan ug nagtuman niini mao ang nahigugma kanako, ug siya nga nahigugma kanako higugmaon sa akong Amahan, ug ako siyang higugmaon ug akong ipakita ang akong kaugalingon kaniya." **22** Si Judas (dili si Iscariot) miingon kang Jesus, "Ginoo, nganong imong ipakita ang imong kaugalingon kanamo ug dili sa kalibotan?" **23** Si Jesus mitubag ug miingon kaniya, "Si bisan kinsa nga nahigugma kanako, motuman siya sa akong pulong. Higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami moanha kaniya, ug kami mohimo sa among puluy-anan diha kaniya. **24** Siya nga wala mahigugma kanako dili motuman sa akong mga pulong. Ang pulong nga inyong nadungog dili gikan kanako apan gikan sa Amahan nga nagpadala kanako. **25** Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo, samtang ako anaa uban kaninyo. **26** Bisan pa niana, ang Maghuhupay—ang Balaang Espiritu nga ipadala sa Amahan sa akong ngalan—siya motudlo kaninyo sa tanang butang ug siya magpahinumdom kaninyo sa tanang butang nga gisulti ko kaninyo. **27** Ibilin ko kaninyo ang kalinaw; ihatag ko kaninyo ang akong kalinaw. Dili ko kini ihatag sama sa paghatag sa kalibotan. Ayaw tugoti nga mabalaka ang inyong kasingkasing, ug ayaw kahadlok. **28** Nakadungog kamo nga ako miingon kaninyo, 'Ako molakaw ug mobalik ako kaninyo.' Kung kamo nahigugma kanako, kamo malipay tungod kay ako moadto sa Amahan, kay ang Amahan mas labaw kay kanako. **29** Karon gisultihan ko kamo sa wala pa kini mahitabo aron nga, sa dihang kini mahitabo, motuo kamo. **30** Dili na ako mosulti ug daghan pa kaninyo, kay ang tigdumala niining kalibotan moabot na. Wala siyay gahom nganhi kanako, **31** apan aron nga ang kalibotan makabalo nga ako nahigugma sa Amahan, akong buhaton ang gisugo sa Amahan kanako. Manindog kita ug manglakaw gikan dinhi."

15 "Ako ang tinuod nga punoan, ug ang akong Amahan mao ang tig-atiman. **2** Kuhaon niya ang matag sanga nga ania kanako nga wala nagahatag ug bunga, ug iyang pul-ongan ang mga sanga nga nagapamunga aron nga kini mamunga ug daghan. **3** Kamo hinlo na tungod sa mga mensahe nga gisulti ko kaninyo. **4** Pabilin kanako, ug ako kaninyo. Sama nga ang sanga dili makapamunga sa iyang kaugalingon gawas kung kini magpabilin sa punoan, bisan usab kamo, gawas kung kamo magpabilin kanako. **5** Ako ang punoan, kamo ang mga sanga. Siya nga magpabilin kanako, ug ako kaniya, mamunga ug daghan, kay kung wala ako wala kamoy mahimo. **6** Si kinsa kadtong dili magpabilin kanako, isalibay siya sama sa sanga ug mangalaya, ug tapokon nila ang mga sanga ug itambog ngadto sa kalayo, ug sila mangasunog. **7** Kung kamo magpabilin kanako, ug kung ang akong mga pulong magpabilin kaninyo, pangayoa ang bisan unsa nga inyong gitinguha, ug kini mahitabo alang kaninyo. **8** Ang akong Amahan mahimaya niini: nga kamo mamunga ug daghan ug nga kamo akong mga disipulo. **9** Sama sa paghigugma sa Amahan kanako, ako usab nahigugma kaninyo; busa pabilin sa akong gugma. **10** Kung inyong tumanon ang akong mga kasugoan, kamo magpabilin sa akong gugma sama nga ako nituman sa mga kasugoan sa akong Amahan ug nagpabilin sa iyang gugma. **11** Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo aron nga ang akong kalipay maanaa kaninyo ug aron ang inyong kalipay mahingpit. **12** Kini ang

akong sugo, nga kamo maghigugmaay sa matag usa sama sa akong paghigugma kaninyo. **13** Walay usa nga adunay gugma nga mas labaw kaysa niini, nga iyang ihatag ang iyang kinabuhi alang sa iyang mga higala. **14** Kamo akong mga higala kung mobuhat kamo sa mga butang nga akong gisugo kaninyo. **15** Wala ko na kamo gitawag nga akong mga sulugoon, kay ang sulugoon wala masayod kung unsa ang ginabuhat sa iyang agalon. Gitawag ko kamo nga mga higala, kay ang tanan nga akong nadungog gikan sa akong Amahan, akong gipahibalo kaninyo. **16** Dili kamo ang nagpili kanako, apan ako ang nagpili kaninyo ug nagtudlo kaninyo aron manglakaw ug mamunga, ug ang inyong bunga kinahanglan magpabilin. Mao kini aron bisan unsa ang inyong pangayoon sa Amahan sa akong ngalan, ihatag niya kini kaninyo. **17** Kini mao ang mga butang nga akong gisugo kaninyo: nga maghinigugmaay kamo sa matag usa. **18** Kung ang kalibotan nagdumot kaninyo, sayri nga kini nagdumot kanako sa wala pa kini nagdumot kaninyo. **19** Kung kamo iya sa kalibotan, ang kalibotan mahigugma kaninyo ingon nga iya. Apan tungod kay kamo dili iya sa kalibotan ug tungod kay gipili ko kamo gikan sa kalibotan, nagpasabot nga ang kalibotan nagdumot kaninyo. **20** Hinumdomi ang pulong nga akong gisulti kaninyo, 'Ang sulugoon dili labaw sa iyang agalon.' Kung gilutos nila ako, lutoson usab nila kamo; kung ilang tumanon ang akong pulong, tumanon usab nila ang inyong pulong. **21** Buhaton nila kining tanan nga mga butang diha kaninyo tungod sa akong ngalan kay wala man sila makaila kaniya nga nagpadala kanako. **22** Kung wala ako mianhi ug misulti kanila, wala unta sila makasala, apan karon wala silay ikapasumangil alang sa ilang sala. **23** Siya nga nagdumot kanako nagdumot usab sa akong Amahan. **24** Kung wala ko nahimo ang mga buluhaton nga wala gayoy nakahimo kanila, wala unta sila makasala, apan karon sila nakakita ug nagdumot kanako ug sa akong Amahan. **25** Apan kini aron matuman ang pulong nga nahisulat sa ilang balaod, 'Nagdumot sila kanako sa walay hinungdan.'

26 Kung ang Maghuhupay—nga akong ipadala kaninyo gikan sa Amahan, nga mao, ang Espiritu sa kamatuoran, nga gikan sa Amahan—moabot, siya makapamatuod mahitungod kanako. **27** Kamo usab makapamatuod tungod kay kamo uban kanako gikan pa sa sinugdanan.

16 "Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga dili kamo mapahilayo. **2** Pagawason nila kamo sa mga sinagoga. Apan ang takna moabot sa dihang ang matag-usa nga mopatay kaninyo maghunahuna nga siya nagdalit ug paghalad sa Dios. **3** Buhaton nila kining mga butanga tungod kay wala nila ako mailhi ug ang Amahan. **4** Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga sa dihang moabot ang ilang takna, makahinumdom kamo nga ako nagsulti kaninyo mahitungod kanila. Wala ko kamo sultihi mahitungod niining mga butanga sa sinugdanan tungod kay ako uban kaninyo. **5** Apan karon moadto ako kaniya nga nagpadala kanako, apan walay usa kaninyo ang nangutana kanako, 'Asa ka moadto?' **6** Apan tungod kay ako miingon niining mga butanga kaninyo, napuno sa kaguol ang inyong kasingkasing. **7** Apan sultihan ko kamo sa kamatuoran: mas maayo alang kaninyo nga mobiya ako. Kay kung dili ako mobiya, ang Maghuhupay dili moabot kaninyo, apan kung mobiya ako, ipadala ko siya kaninyo. **8** Sa dihang siya moabot, ang Maghuhupay magapamatuod nga ang kalibotan sayop mahitungod sa sala, mahitungod sa pagkamatarong, ug mahitungod sa paghukom— **9** mahitungod sa sala, tungod kay wala sila mituo kanako; **10** mahitungod sa pagkamatarong, tungod kay moadto ako sa Amahan, ug dili na kamo makakita kanako; **11** ug mahitungod sa paghukom, tungod kay ang tigdumala niining kalibotana gihukman na. **12** Daghan pang mga butang ang isulti ko kaninyo, apan dili kamo makasabot niini karon. **13** Apan sa dihang siya, ang Espiritu sa Kamatuoran, moabot, mogiya siya kaninyo sa tanan nga kamatuoran, kay dili siya magasulti gikan sa iyang kaugalingon. Apan mosulti siya sa bisan unsa nga iyang madungog, ug isulti niya kaninyo kung unsa ang moabot. **14** Himayaon niya ako, tungod kay kuhaon niya kung unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. **15** Ang tanang butang nga iya sa Amahan akoa. Busa, moingon ako nga kuhaon sa Espiritu kung unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. **16** Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako, ug human sa mubo nga higayon makakita kamo kanako." **17** Unya pipila sa iyang mga disipulo miingon sa matag-usa, "Unsa kining iyang giingon kanato, 'Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako ug human sa mubo nga higayon makakita kamo kanako,' ug, 'Tungod kay ako moadto sa Amahan'?" **18** Busa miingon sila, "Unsa kining iyang ginaingon,

'Sa mubo nga higayon'? Wala kita nasayod kung unsa ang iyang gipanulti." 19 Nakita ni Jesus nga buot nilang mangutana kaniya, ug miingon siya kanila, "Mao ba kini ang inyong gipangutana sa inyong kaugalingon mahitungod sa akong giingon, 'Sa mubo nga higayon dili kamo makakita kanako ug human sa mubo nga higayon makakita kamo kanako'? 20 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, manghilak kamo ug magbangotan, apan ang kalibotan malipay; mapuno kamo sa kaguol, apan ang inyong kagul-anan ilisan ug kalipay. 21 Sa dihang ang babaye manganakay na naguol siya tungod kay hapit na ang takna sa iyang pagpanganak, apan sa dihang gihimugso na niya ang bata, dili na siya makahinumdom sa kasakit tungod sa iyang kalipay nga ang usa ka bata nga natawo sa kalibotan. 22 Busa naguol kamo karon, apan makita ko kamo pag-usab, ug malipay ang inyong kasingkasing, walay si bisan kinsa nga makakuha sa inyong kalipay gikan kaninyo. 23 Niana nga adlaw dili na kamo mangutana kanako ug bisan unsa. Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, kung mangayo kamo bisan unsa sa Amahan pinaagi sa akong ngalan, ihatag niya kini kaninyo. 24 Hangtod karon wala pa kamo nangayo ug bisan unsa pinaagi sa akong ngalan. Pangayo, ug makadawat kamo aron ang inyong kalipay mahimong hingpit. 25 Miingon ako kaninyo niining mga butanga sa pasumbingay, apan moabot ang takna nga dili na ako mosulti kaninyo sa pasumbingay, kondili mosulti ako kaninyo sa klaro mahitungod sa Amahan. 26 Niana nga adlaw mangayo kamo pinaagi sa akong ngalan ug dili ako moingon kaninyo nga ako nag-ampo sa Amahan alang kaninyo, 27 kay ang Amahan mismo naghigugma kaninyo tungod kay nahigugma kamo kanako ug tungod kay mituo kamo nga ako gikan sa Amahan. 28 Gikan ako sa Amahan, ug mianhi ako sa kalibotan. Usab, mobiya ako sa kalibotan ug moadto ako sa Amahan." 29 Ang iyang mga disipulo miingon, "Tan-awa, karon nagsulti ka na sa yano ug wala ka na migamit ug pasumbingay. 30 Karon nasayod na kami nga nasayod ka sa tanang butang, ug wala na nimo gikinahanglan si bisan kinsa aron mangutana kanimo. Tungod niini, mituo kami nga ikaw gikan sa Dios." 31 Si Jesus mitubag kanila, "Nagtuo na ba kamo karon? 32 Tan-awa, ang takna moabotay na, Oo, ug miabot na gayod, sa dihang magkatibulaag kamo, ang matag-usa sa ilang kaugalingong panimalay, ug biyaan ninyo ako nga mag-inusara. Apan wala ako mag-inusara tungod kay ang Amahan uban kanako. 33 Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga kamo adunay kalinaw gikan kanako. Sa kalibotan, aduna kamoy kasamok, apan pagmalig-on: Gibuntog ko na ang kalibotan."

17 Human miingon si Jesus niining mga butanga, mihangad siya sa langit ug miingon, "Amahan, ang takna miabot na, himayaa ang imong Anak aron nga ang Anak maghimaya kanimo— 2 sama nga imong gihatag kaniya ang katungod diha sa tanang unod aron siya magahatag sa kinabuhing walay kataposan sa tanan nga imong gihatag kaniya. **(aiōnios g166)** 3 Mao kini ang kinabuhing walay kataposan: nga makaila sila kanimo, ang bugtong ug matuod nga Dios, ug imo siyang gipadala, si Jesu-Cristo. **(aiōnios g166)** 4 Ako naghimaya kanimo sa kalibotan. Natapos ko na ang buluhaton nga imong gihatag kanako nga pagabuhaton. 5 Karon, Amahan, himayaa ako uban kanimo sa himaya nga akong naangkon uban kanimo sa wala pa gibuhat ang kalibotan. 6 Gipadayag ko ang imong ngalan ngadto sa katawhan nga imong gihatag kanako gikan sa kalibotan. Imo sila, ug imo silang gihatag kanako, ug gituman nila ang imong pulong. 7 Karon nasayod na sila nga ang tanang butang nga imong gihatag kanako naggikan kanimo, 8 kay gihatag ko kanila ang tanan nga pulong nga imong gihatag kanako. Gidawat nila kini ug tinuod nga nakahibalo nga ako gikan kanimo, ug mituo sila nga ikaw nagpadala kanako. 9 Nag-ampo ako alang kanila. Wala ako nag-ampo alang sa kalibotan apan alang niadtong imong gihatag kanako, kay sila imo man. 10 Ang tanan nga anaa kanako imo man, ug ang imoha akoa, ug ako nahimaya diha kanila. 11 Wala na gayod ako sa kalibotan, apan kining katawhan anaa sa kalibotan, ug moanha ako kanimo. Balaan nga Amahan, bantayi sila pinaagi sa imong ngalan nga imong gihatag kanako aron sila mahiusa, sama nga kita nahiusa. 12 Samtang uban pa ako kanila, giampingan ko sila pinaagi sa imong ngalan, nga imong gihatag kanako. Gipanalipdan ko sila, ug walay usa kanila nga nalaglag, gawas sa anak sa kalaglagan, aron nga ang kasulatan matuman. 13 Karon moanha ako kanimo, apan mosulti ako niining mga butanga sa kalibotan aron sila makaangkon sa akong kalipay nga mahingpit diha kanila. 14 Gihatag ko kanila ang imong pulong, ug ang kalibotan magdumot kanila tungod kay sila dili

iya sa kalibotan, sama nga ako dili iya sa kalibotan. **15** Wala ako naghangyo kanimo aron kuhaon sila gikan sa kalibotan apan aron nga ikaw magbantay kanila gikan sa daotan. **16** Dili sila iya sa kalibotan, sama nga ako dili iya sa kalibotan. **17** Ihalad sila sa imong kaugalingon diha sa kamatuoran. Ang imong pulong mao ang kamatuoran. **18** Sama nga gipadala mo ako sa kalibotan, busa gipadala ko sila sa kalibotan. **19** Gihalad ko ang akong kaugalingon diha kanimo alang kanila, aron magahalad usab sila sa ilang kaugalingon kanimo diha sa kamatuoran. **20** Wala ako nag-ampo alang lamang niini, apan alang usab niadtong mituo kanako pinaagi sa ilang pulong **21** aron magkahiusa silang tanan, sama nga ikaw, Amahan, ania kanako, ug ako anaa kanimo. Nag-ampo ako nga sila usab maanaa kanato aron nga ang kalibotan motuo nga ikaw nagpadala kanako. **22** Ang himaya nga imong gihatag kanako, gihatag ko kanila, aron mahiusa sila, sama nga kita nahiusa; **23** ako diha kanila, ug ikaw dinhi kanako. Aron nga hingpit sila nga mahiusa, aron nga ang kalibotan masayod nga ikaw nagpadala kanako, ug nahigugma kanila, sama nga ikaw nahigugma kanako. **24** Amahan, buot nako nga kadtong imong gihatag kanako uban usab kanako kung asa ako aron ilang makita ang akong himaya, nga imong gihatag kanako. Kay gihigugma mo ako sa wala pa gibuhat ang kalibotan. **25** Matarong nga Amahan, ang kalibotan wala makaila kanimo, apan ako nakaila kanimo; ug kini nakaila nga ikaw nagpadala kanako. **26** Gihimo ko nga maila ang imong ngalan ngadto kanila, ug ipaila ko kini aron nga ang gugma nga sama sa imong paghigugma kanako maanaa kanila, ug ako maanaa kanila.

18 Human si Jesus misulti niining mga pulonga, miadto siya uban sa iyang mga disipulo ngadto sa pikas bahin sa Walog sa Kidron, nga diin adunay usa ka tanaman nga diin siya misulod ug ang iyang mga disipulo. **2** Karon si Judas, nga magbudhi kaniya, nasayod usab niining dapita, kay si Jesus kanunay nga nagaadto didto uban sa iyang mga disipulo. **3** Unya si Judas, nga ningdawat sa pundok sa mga sundalo gikan sa mga pangulong pari ug sa mga Pariseo, ug mga opisyal, miabot didto nga dala ang mga parol, ug mga sulo, ug mga hinagiban. **4** Unya si Jesus, nga nasayod sa tanang butang nga nahitabo kaniya, miduol ug nangutana kanila, "Si kinsa ang inyong gipangita?" **5** Sila mitubag kaniya, "Si Jesus nga Nazaretnon." Si Jesus miingon kanila, "Ako." Si Judas, nga nagbudhi kaniya, nagtindog usab uban sa mga sundalo. **6** Busa sa dihang siya miingon kanila, "Ako," miatras sila ug nangatumba sa yuta. **7** Unya si Jesus nangutana pag-usab kanila, "Si kinsa ang inyong gipangita?" Sila miingon pag-usab, "Si Jesus nga Nazaretnon." **8** Si Jesus mitubag, "Gisultihan ko na kamo nga ako. Busa kung nangita kamo kanako, tugoti silang molakaw." **9** Nahitabo kini aron matuman ang mga pulong nga iyang giingon: "Si kinsa kadtong gihatag nimo kanako, walay usa nga nawala kanako." **10** Unya si Simon Pedro, nga adunay usa ka espada, naghulbot niini ug gitigbas ang sulugoon sa labaw nga pari ug naputol ang iyang tuong dalunggan. Karon ang ngalan sa sulugoon mao si Malcus. **11** Si Jesus miingon kang Pedro, "Ibalik ang espada ngadto sa iyang sakuban. Dili ba nako imnon ang kupa nga gihatag sa Amahan kanako?" **12** Busa ang pundok sa mga sundalo, ug ang kapitan, ug ang mga opisyal sa mga Judio, midakop kang Jesus ug gigapos siya. **13** Gidala nila siya pag-una ngadto kang Annas, kay siya ang ugangang lalaki ni Caifas, nga mao ang labaw nga pari nianang tuiga. **14** Karon si Caifas mao ang usa nga mihatag ug tambag sa mga Judio nga mas maayo nga ang usa ka tawo mamatay alang sa katawhan. **15** Si Simon Pedro misunod kang Jesus, ug ang usa pa ka disipulo. Karon kana nga disipulo nailhan sa labaw nga pari, ug misulod siya uban kang Jesus ngadto sa hawanan sa labaw nga pari; **16** apan si Pedro nagtindog sa gawas sa pultahan. Busa ang laing usa ka disipulo, nga nailhan sa labaw nga pari, migawas ug nakig-istorya sa babaeng tigbantay sa pultahan ug iyang gidala si Pedro pasulod. **17** Unya ang babaeng sulugoon, ang tigbantay sa pultahan, miingon kang Pedro, "Dili ba ikaw usab usa sa mga disipulo niining tawhana?" Siya miingon, "Dili ako." **18** Karon ang mga sulugoon ug mga opisyal nagtintog didto, ug naghaling sila ug kalayo nga uling, kay tugnaw, ug nagpainit sila sa ilang kaugalingon. Si Pedro uban usab kanila, nagtindog didto ug nagpainit sa iyang kaugalingon. **19** Unya ang labaw nga pari nangutana kang Jesus mahitungod sa iyang mga disipulo ug sa iyang pagpanudlo. **20** Si Jesus mitubag ngadto kaniya, "Dayag akong misulti sa kalibotan. Kanunay ako nagatudlo sa mga sinagoga ug sa templo diin ang tanan nga mga Judio magtigom. Wala akoy giingon sa tago. **21** Nganong nangutana ka kanako? Pangutan-a kadtong mga nakadungog kanako mahitungod kung unsa ang akong giingon.

Pangitaa kining mga tawhana nga nasayod kung unsa ang akong giingon." **22** Sa dihang miingon si Jesus niini, usa sa mga opisyal nga nagtindog didto misumbag kang Jesus ug miingon, "Ingon niana ka ba motubag sa labaw nga pari?" **23** Si Jesus mitubag kaniya, "Kung nagsulti ako nga sayop, pamatud-i nga sayop, apan kung sakto, nganong imo akong gipasakitan?" **24** Unya si Annas nagdala kaniya nga ginapos ngadto kang Caifas nga labaw nga pari. **25** Karon si Simon Pedro nagtindog ug nagpainit sa iyang kaugalingon. Unya ang mga tawo miingon kaniya, "Dili ba ikaw usab usa sa iyang mga disipulo?" Milimod siya ug miingon, "Dili ako." **26** Usa sa mga sulugoon sa labaw nga pari, nga paryente sa tawo nga ang dalunggan giputol ni Pedro, miingon, "Dili ba nakit-an ko ikaw sa tanaman uban niya?" **27** Unya si Pedro milimod pag-usab, ug dihadiha dayon ang manok mituktugaok. **28** Unya gidala nila si Jesus gikan kang Caifas ngadto sa palasyo sa gobernador. Kini sayo sa kabuntagon, ug wala sila misulod sa palasyo sa gobernador aron nga dili sila mahugawan apan makakaon sa Pagsaylo. **29** Busa si Pilato migawas ngadto kanila ug miingon, "Unsay pasangil nga inyong gidala batok niining tawhana?" **30** Sila mitubag ug miingon kaniya, "Kung kining tawhana wala nagbuhat ug daotan, dili namo siya ihatag kanimo." **31** Busa si Pilato miingon kanila, "Dad-a ninyo siya ug hukmi siya sumala sa inyong balaod." Ang mga Judio miingon kaniya, "Dili kini subay sa balaod alang kanato ang pagpatay sa usa ka tawo." **32** Sila miingon niini aron ang pulong ni Jesus matuman nga iyang gisulti aron sa pagpaila kung sa unsa nga matang sa kamatayon siya mamatay. **33** Unya si Pilato misulod pag-usab sa palasyo sa gobernador ug gitawag si Jesus ug miingon siya kaniya, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" **34** Si Jesus mitubag, "Nagsulti ka ba gikan sa imong kaugalingon, o gisultihan ka sa uban mahitungod kanako?" **35** Si Pilato mitubag, "Dili ako Judio, ako ba?" Ang imong kaugalingong katawhan ug ang pangulong pari naghatag kanimo nganhi kanako. Unsa ang imong gibuhat?" **36** Si Jesus mitubag, "Ang akong gingharian dili dinhi niini nga kalibotan. Kung ang akong gingharian kabahin niining kalibotana, makig-away ang akong mga sulugoon aron dili ako ihatag ngadto sa mga Judio. Apan karon ang akong gingharian dili gikan dinhi." **37** Unya si Pilato miingon kaniya, "Unya, ikaw usa ka hari?" Si Jesus mitubag, "Ikaw nag-ingon nga ako usa ka hari. Alang niining katuyoan natawo ako, ug alang niining katuyoan mianhi ako sa kalibotan aron sa pagsaksi sa kamatuoran. Ang matag-usa nga nahisakop sa kamatuoran maminaw sa akong tingog." **38** Si Pilato miingon kaniya, "Unsa ang kamatuoran?" Sa dihang siya miingon niini, siya migawas pag-usab sa mga Judio ug miingon kanila, "Wala akoy nakita nga sala niining tawhana. **39** Apan aduna kamoy nabatasan nga ako magpagawas ug usa ka tawo ngadto kaninyo sa Pagsaylo. Busa buot ba ninyo nga buhian nako ang Hari sa mga Judio alang kaninyo?" **40** Unya misinggit sila pag-usab ug miingon, "Dili kining tawhana, apan si Barabbas." Si Barabbas usa ka kawatan.

19 Unya gipakuha ni Pilato si Jesus ug gipalatos siya. **2** Ang mga sundalo naghimo ug korona nga tunokon. Gibutang nila kini sa ulo ni Jesus ug gisul-oban siya ug dagtom-pula nga bisti. **3** Miadto sila kaniya ug miingon, "Dayega, ang Hari sa mga Judio!" ug gikulata nila siya. **4** Ug unya migawas pag-usab si Pilato ug miingon kanila, "Tan-awa, gidala naku siya sa gawas alang kaninyo aron nga masayran ninyo nga wala akoy nakita nga sala diha kaniya. **5** Busa migawas si Jesus, nagsuot siya ug korona nga tunokon ug dagtom-pula nga bisti. Unya miingon si Pilato kanila, "Tan-awa kining tawhana!" **6** Busa sa dihang ang mga pangulong pari ug mga opisyal nakakita kang Jesus, naninggit sila ug miingon, "Ilansang siya! ilansang siya!" Miingon si Pilato kanila, "Dad- siya ninyo ug kamoy maglansang kaniya, tungod kay wala akoy nakaplagan nga sayop diha kaniya." **7** Ang mga Judio mitubag kaniya, "Kami adunay balaod, ug sumala sa balaod kinahanglan siyang patyon tungod kay giangkon niya nga siya ang Anak sa Dios." **8** Sa pagkadungog ni Pilato niining pulonga, misamot ang iyang kahadlok, **9** ug misulod siya pag-usab sa palasyo sa gobernador ug miingon kang Jesus, "Taga diin ka man gikan?" Apan si Jesus wala mitubag kaniya. **10** Unya miingon si Pilato kaniya, "Dili ka ba makigsulti kanako? Wala ka ba masayod nga ako adunay gahom sa pagpalingkawas kanimo ug gahom sa pagpalansang kanimo?" **11** Mitubag si Jesus kaniya, "Wala kay bisan unsang gahom nganhi kanako gawas kung unsa ang gihatag kanimo gikan sa kahitas-an. Busa, siya nga nagtugyan kanako diha kanimo ang adunay dakong sala." **12** Tungod niini nga tubag, buhian unta siya ni Pilato, apan ang mga Judio naninggit nga nag-ingon, "Kung buhian mo kining tawhana, dili ka higala ni Cesar:

Ang tanan nga maghimo sa iyang kaugalingon isip
nga hari kay batok kang Cesar." **13** Sa pagkadungog
ni Pilato niini nga mga pulong, gidala niya si Jesus
sa gawas ug milingkod siya sa hukmananan sa
dapit nga gitawag ug "Ang daplin sa dalan," apan sa
Hebreo, "Gabbatha." **14** Karon mao kadto ang adlaw
sa pagpangandam alang sa Pagsaylo, sa ika-unom
nga oras. Miingon si Pilato sa mga Judio, "Tan-awa,
ania ang inyong hari!" **15** Naninggit sila, "Ipalayo siya!
ipalayo siya; ilansang siya!" Miingon si Pilato ngadto
kanila, "Kinahanglan ba nga ilansang nako ang inyong
hari?" Ang mga pangulong pari mitubag, "Kami walay
laing hari gawas kang Cesar." **16** Unya gihatag ni
Pilato si Jesus ngadto kanila aron ilansang. **17** Unya
gikuha nila si Jesus, ug migawas siya, nga nagpas-
an sa krus alang sa iyang kaugalingon, ngadto sa
dapit nga gitawag "Ang Dapit sa Kalabira," nga sa
Hebreo gitawag nga "Golgota." **18** Gilansang nila si
Jesus didto, ug uban kaniya ang duha ka laing tawo,
usa sa matag kilid, uban kang Jesus nga anaa sa
tunga. **19** Nagsulat usab si Pilato ug usa ka ilhanan
ug gibutang kini sa krus. Didto adunay nakasulat:
SI JESUS NGA TAGA-NAZARET, ANG HARI SA
MGA JUDIO. **20** Daghang mga Judio ang nakabasa
sa maong ilhanan tungod kay ang dapit kung asa
gilansang si Jesus duol sa siyudad. Ang ilhanan
gisulat sa Hebreo, sa Latin, ug sa Griyego. **21** Unya
ang mga pangulong pari sa mga Judio miingon kang
Pilato, "Ayaw isulat, 'Ang Hari sa mga Judio,' apan
hinuon, 'Kining usa nga nag-ingon, "Ako ang Hari sa
mga Judio."'" **22** Si Pilato mitubag, "Kung unsa ang
akong gisulat ako nang gisulat." **23** Human gilansang
sa mga sundalo si Jesus, gikuha nila ang iyang bisti
ug gitunga sa upat ka bahin; usa ka bahin alang sa
kada sundalo, ug ang kupo. Karon ang kupo walay
tinahian, hinabi gikan sa taas **24** Unya nag-ingnanay
sila sa matag-usa, "Dili nato kini gision, apan hinuon
magripa kita alang niini aron makahukom kung si
kinsa ang makapanag-iya niini." Kini nahitabo aron
nga ang kasulatan matuman nga miingon, "Ilang
gibahinbahin ang akong bisti sa ilang kaugalingon;
nag-ripa sila sa akong sinina." **25** Gibuhat sa mga
sundalo kining mga butanga. Ang inahan ni Jesus,
ang igsoong babaye sa iyang inahan, si Maria nga
asawa ni Cleopas, ug si Maria Magdalena. Kini nga
mga babaye nagtindog duol sa krus ni Jesus. **26**
Sa dihang nakita ni Jesus ang iyang inahan ug ang
disipulo nga iyang gihigugma nga nagtindog sa duol,
miingon siya sa iyang inahan, "Babaye, tan-awa, ang
imong anak!" **27** Unya miingon siya sa disipulo, "Tan-
awa, ang imong inahan!" Gikan nianang orasa gidala
siya sa disipulo sa iyang kaugalingong panimalay. **28**
Pagkahuman niini ni Jesus, tungod kay nasayod siya
nga ang tanang butang nahingpit na, aron mahingpit
ang kasulatan, miingon, "Giuhaw ako." **29** Ang usa
ka sudlanan nga puno sa aslom nga bino gibutang
didto, busa nagbutang sila sa espongha nga puno
sa aslom nga bino ngadto sa usa ka sungkod nga
hisopo ug gipataas kini ngadto sa iyang baba. **30** Sa
dihang nainom na ni Jesus ang aslom nga bino, siya
miingon, "Natapos na." Giduko niya ang iyang ulo ug
gitugyan ang iyang espiritu. **31** Unya ang mga Judio,
tungod kay kini adlaw sa pagpangandam, ug aron
nga ang mga lawas dili magpabilin sa krus sa adlaw
nga Igpapahulay (kay ang adlaw nga Igpapahulay usa
ka mahinungdanon nga adlaw), gihangyo si Pilato
nga balion ang ilang mga tiil ug kuhaon sila. **32**
Unya ang mga sundalo miabot ug gibali nila ang
mga tiil sa unang tawo ug sa ikaduhang tawo nga
gilansang uban kang Jesus. **33** Sa pag-abot nila kang
Jesus, nakita nila nga siya patay na, busa wala na
nila balia ang iyang mga tiil. **34** Bisan pa niana, ang
usa ka sundalo miduslak sa iyang kilid gamit ang
bangkaw, ug dihadiha migawas ang dugo ug tubig.
35 Ang usa nga nakakita niini mipamatuod, ug ang
iyang pagpamatuod tinuod. Nasayod siya nga ang
iyang gisulti tinuod aron nga kamo usab motuo. **36**
Kay kini nga mga butang nahitabo aron matuman
ang kasulatan, "Walay usa sa iyang mga bukog ang
mabali." **37** Usab, ang laing kasulatan miingon, "Sila
magatan-aw kaniya nga ilang giduslak." **38** Human
niining mga panghitabo si Jose nga taga-Arimatea,
sanglit usa siya ka disipulo ni Jesus (apan sa tago
tungod sa kahadlok sa mga Judio) naghangyo kang
Pilato nga kung mahimo iyang kuhaon ang lawas
ni Jesus. Gitugotan siya ni Pilato. Busa miadto si
Jose ug gikuha ang iyang lawas. **39** Miadto usab si
Nicodemus, siya nga kaniadto miadto kang Jesus
sa pagkagabii. Gidala niya ang sinagol nga mira ug
mga aloe, nga mikabat ug usa ka gatos ka litras
ang kabug-aton. **40** Busa gikuha nila ang lawas ni
Jesus ug giputos kini sa lino nga panapton uban sa
mga pahumot, ingon nga nabatasan sa mga Judio
sa paglubong sa mga lawas. **41** Karon sa dapit nga
siya gilansang didto adunay tanaman; ug sa maong
tanaman adunay bag-o nga lubnganan nga wala pay

tawo nga gilubong. 42 Tungod kay mao kadto ang
adlaw sa pagpangandam alang sa mga Judio ug
tungod kay ang lubnganan duol lang, gilubong nila si
Jesus didto.

20 Karon sa sayo sa unang adlaw sa semana,
samtang ngitngit pa kini, miabot si Maria
Magdalena didto sa lubnganan ug nakita niya ang
bato nga naligid na gikan sa lubnganan. 2 Busa
midagan siya ug miadto kang Simon Pedro ug sa
laing disipulo nga hinigugma ni Jesus, ug miingon siya
kanila, "Gikuha nila ang Ginoo gikan sa lubnganan ug
wala ako masayod kung diin nila siya gibutang." 3
Unya migawas si Pedro ug ang lain pang disipulo, ug
miadto sila didto sa lubnganan. 4 Nagdungan sila ug
panagan, ug ang laing disipulo midali pagdagan una
kang Pedro ug nauna pag-abot didto sa lubnganan. 5
Ug sa iyang pagduko nakita niya ang mga panapton
nga lino nga nahimutang didto, apan wala siya
misulod. 6 Unya miabot si Simon Pedro sunod kaniya
ug misulod sa lubnganan. Nakita niya ang panapton
nga lino nga nahimutang didto, 7 ug ang panapton
nga lino nga giputos sa iyang ulo. Wala kini nabutang
tapad sa panapton kondili nalain kini nga gipilo sa
usa ka dapit. 8 Unya ang laing disipulo, ang nauna
nga miabot sa lubnganan, misulod usab, ug nakita
niya ug mituo. 9 Kay hangtod nianang taknaa wala
gihapon nila nasabti ang kasulatan nga mabanhaw
gayod siya gikan sa mga patay. 10 Busa ang mga
disipulo namauli sa ilang puluy-anan. 11 Apan mihilak
si Maria nga nagtindog sa gawas sa lubnganan. Sa
iyang paghilak, miduko siya aron sa pagtan-aw sa
lubnganan. 12 Nakita niya nga naglingkod ang duha
ka anghel nga nakaputi, ang usa anaa sa ulohan, ug
ang usa atua sa tiilan diin gipahimutang ang lawas
ni Jesus. 13 Miingon sila kaniya, "Babaye, nganong
naghilak ka man?" Miingon siya kanila, "Tungod kay
gikuha nila ang akong Ginoo, ug wala ako masayod
diin nila siya gibutang." 14 Sa pagsulti niya niini, milingi
siya ug nakita nga nagbarog si Jesus didto, apan
wala siya makaila nga si Jesus kadto. 15 Miingon si
Jesus kaniya, "Babaye, nganong naghilak ka man?
Kinsa man ang imong gipangita?" Naghunahuna siya
nga siya mao ang magbalantay sa tanaman, busa
miingon siya kaniya, "Sir, kung gikuha mo man siya,
sultihi ako kung diin mo siya gibutang, ug kuhaon ko
siya." 16 Si Jesus miingon kaniya, "Maria." Milingi
siya, ug miingon kaniya sa pinulongang Aramaico,
"Rabboni," (nga nagkahulogan: "Magtutudlo.") 17 Si
Jesus miingon kaniya, "Ayaw ako ug hikapa, kay wala
pa ako makaadto sa akong Amahan, apan adtoa ang
akong mga kaigsoonan ug sultihi sila nga moadto
ako didto sa akong Amahan ug inyong Amahan, ug
sa akong Dios ug inyong Dios." 18 Miabot si Maria
Magdalena ug gisuginlan ang mga disipulo, "Nakita
ko ang Ginoo," ug mao kining mga butanga ang iyang
gisulti kaniya. 19 Sa pagkagabii nianang adlawa,
ang unang adlaw sa semana, ug sirado ang mga
pultahan sa dapit kung diin nagpuyo ang mga disipulo
tungod sa kahadlok sa mga Judio, miabot si Jesus
ug mibarog taliwala kanila ug nagsulti kanila, "Ang
kalinaw maanaa kaninyo." 20 Sa pagsulti niya niini,
gipakita niya kanila ang iyang mga kamot ug ang
iyang kilid. Unya sa pagkakita sa mga disipulo sa
Ginoo, nangalipay sila. 21 Unya si Jesus miingon
kanila pag-usab, "Ang kalinaw maanaa kaninyo. Ingon
nga gipadala ako sa Amahan, busa ipadala ko usab
kamo." 22 Sa pagsulti ni Jesus niini, gihuypan niya
sila ug miingon kanila, "Dawata ang Balaang Espiritu.
23 Si bisan kinsang mga sala nga inyong pasayloon,
pasayloon kini alang kanila; si bisan kinsang mga
sala nga inyong huptan, pagahuptan usab sila. 24 Si
Tomas nga usa sa napulog duha, nga gitawag ug
Didymus, wala makauban kanila sa pag-abot ni Jesus.
25 Pagkataodtaod ang ubang mga disipulo misugilon
kaniya, "Nakita namo ang Ginoo." Miingon siya kanila,
"Gawas kung makita ko ang inagian sa mga lansang
sa iyang mga kamot, ug mabutang ko ang akong tudlo
sa inagian sa mga lansang, ug mabutang ang akong
kamot diha sa iyang kilid, dili gayod ako motuo." 26
Pagkahuman sa ikawalo ka adlaw ang iyang mga
disipulo anaa na usab sa sulod, ug nahiuban na si
Tomas kanila. Miabot si Jesus samtang sirado ang
mga pultahan, ug mibarog taliwala kanila, ug miingon,
"Ang kalinaw maanaa kaninyo." 27 Unya giingnan
niya si Tomas, "Ipaduol dinhi ang imong tudlo, ug tan-
awa ang akong mga kamot, ipaduol dinhi ang imong
kamot, ug ibutang sa akong kilid, ayaw pagduhaduha,
kondili pagmatinuohon." 28 Mitubag si Tomas ug
miingon kaniya, "Akong Ginoo ug akong Dios." 29 Si
Jesus miingon kaniya, "Tungod kay nakita mo na ako,
mituo na ikaw. Bulahan kadtong wala makakita, apan
mituo." 30 Sa kasamtangan nagbuhat pa si Jesus ug
daghan pang mga katingalahan diha sa atubangan
sa mga disipulo, mga katingalahan nga wala gayod
nahisulat niini nga kasulatan, 31 apan gisulat kini
aron motuo kamo nga si Jesus mao ang Cristo, ang

Anak sa Dios, ug nga sa pagtuo, makabaton kamo ug kinabuhi diha sa iyang ngalan.

21 Human niining mga butanga gipakita na usab ni Jesus ang iyang kaugalingon ngadto sa mga disipulo didto sa Dagat sa Tiberias. Gipakita niya ang iyang kaugalingon sa ingon niini nga paagi: **2** Nagkauban si Simon Pedro ug Tomas nga gitawag ug Didymus, Nataniel nga gikan sa Cana sa Galilea, ang mga anak nga lalaki ni Zebedeo, ug ang laing duha ka disipulo ni Jesus. **3** Miingon si Simon Pedro kanila, "Managat ako." Miingon sila kaniya, "Kami usab mouban kanimo." Nanlakaw sila ug misakay sa usa ka sakayan, apan wala gayod silay nakuha tibuok gabii. **4** Karon, sa dihang nagakabuntag na, si Jesus mibarog sa baybayon, apan ang mga disipulo wala makaila nga si Jesus diay kadto. **5** Busa miingon si Jesus kanila, "Mga batan-ong lalaki, aduna ba kamoy makaon?" Mitubag sila kaniya, "Wala." **6** Miingon siya kanila, "Ihulog ang inyong pukot sa tuong bahin sa sakayan, ug makakaplag kamo ug pipila." Busa gilabay nila ang ilang pukot, apan wala sila makaguyod niini tungod sa kadaghan sa isda. **7** Unya ang hinigugmang disipulo ni Jesus miingon kang Pedro, "Mao kana ang Ginoo." Sa pagkadungog ni Pedro nga ang Ginoo diay kadto, gihikot niya ang iyang panggawas nga sapot (kay hubo man siya), ug milukso didto sa dagat. **8** Miduol ang ubang mga disipulo sa sakayan (kay dili pa man kaayo sila layo sa yuta, mga 200 cubico), ug gibira nila ang pukot nga puno sa isda. **9** Sa pagkawas nila ngadto sa yuta, nakita nila ang hinaling didto ug sinugbang isda niini, uban ang tinapay. **10** Si Jesus miingon kanila, "Dad-a ang pipila sa mga isda nga inyong nakuha." **11** Misaka si Simon Pedro ug gibira ang pukot padulong sa yuta, nga puno sa dagkong isda; 153. Daghan kaayo ang anaa, apan wala magisi ang pukot. **12** Si Jesus miingon kanila, "Paduol ug pamahaw." Walay mga disipulo nga misulay sa pagpangutana kaniya, "Kinsa ka?" Nasayod sila nga ang Ginoo kini. **13** Miduol si Jesus, mikuha sa tinapay, ug gihatag kini kanila, ug ang isda usab. **14** Mao kini ang ikatulong higayon nga gipakita ni Jesus ang iyang kaugalingon ngadto sa mga disipulo human siya mabanhaw gikan sa mga patay. **15** Pagkahuman nila ug kaon sa pamahaw, si Jesus miingon kang Simon Pedro, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako labaw pa sa tanan?" Miingon si Pedro kaniya, "Oo Ginoo, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miingon ngadto kaniya, "Pakan-a ang akong mga karnero." **16** Misulti siya pag-usab sa ikaduhang higayon, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako? Si Pedro miingon kaniya, "Oo Ginoo, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miingon kaniya, "Atimana ang akong karnero." **17** Miingon siya pag-usab sa ikatulong higayon, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako? Naguol si Pedro tungod kay si Jesus nangutana man kaniya sa makatulong higayon, "Gihigugma mo ba ako?" Miingon siya kaniya, Ginoo, nasayod ka sa tanang butang, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miingon kaniya, "Pakan-a ang akong karnero. **18** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, sultihan ko ikaw, sa dihang batan-on ka pa, ikaw ra ang mosul-ob sa imong kaugalingon ug magalakaw bisan asa nimo gusto, apan inigkatigulang na nimo, pagatuy-oron mo na ang imong mga kamot, ug ang laing tawo na ang mosul-ob sa imong bisti ug ang magadala kanimo sa dapit nga dili mo gusto adtoan." **19** Karon gisulti kini ni Jesus aron sa pagpakita sa matang sa kamatayon nga si Pedro makapasidungog sa Dios. Human niya kini masulti, miingon siya kang Pedro, "Sunod kanako". **20** Milingi si Pedro ug nakita ang disipulo kansang hinigugma ni Jesus nga nagasunod kanila; ang usa nga nagpauraray sa dughan ni Jesus didto sa panihapon ug miingon, "Ginoo, kinsa ba ang magaluib kanimo?" **21** Nakita siya ni Pedro ug unya miingon kang Jesus, "Ginoo, unsa ba ang pagabuhaton niining tawhana?" **22** Si Jesus miingon kaniya, "Kung pagbuot nako nga siya magpabilin hangtod sa akong pagbalik, unsa may labot mo? Sunod kanako." **23** Busa kining pamahayag mikaylap taliwala sa mga kaigsoonan, nga dili gayod mamatay ang maong disipulo. Apan si Jesus wala mosulti kang Pedro nga ang laing disipulo dili mamatay, kondili, "Kung pagbuot kong magpabilin siya hangtod sa akong pagbalik, unsa may labot mo?" **24** Mao kini ang disipulo nga nagpamatuod mahitungod niining mga butanga, ug ang nagsulat niining mga butanga, ug nasayran nato nga tinuod ang iyang pagpamatuod. **25** Aduna usab daghan pang mga butang nga nabuhat ni Jesus. Kung isulat pa sa tagsa-tagsa, akong pangagpas nga bisan ang kalibotan mismo dili igo nga kasudlan sa basahon nga kinahanglan sulaton.

Mga Buhat

1 Ang nahauna kong sinulat nga basahon, O Teofilos,
nagsugilon sa tanan nga gisugdan ni Jesus sa
pagbuhat ug pagpanudlo, **2** hangtod sa adlaw nga
gidawat siya sa kahitas-an. Human niya sa paghatag
ug sugo pinaagi sa Balaang Espiritu sa iyang pinili
nga mga apostoles, **3** nga human sa iyang pag-
antos mipakita siya kanila. Kay sulod sa 40 ka-adlaw
kanunay siyang nagpakita kanila, nga nagsulti sa
mga butang mahitungod sa gingharian sa Dios. **4**
Sa dihang nakigtigom siya uban kanila gisugo niya
sila nga dili mobiya sa Jerusalem kondili hulaton
ang saad sa Amahan, nga mahitungod niini, miingon
siya, "Nadungog ninyo gikan kanako **5** nga si Juan
sa pagkatinuod nagbawtismo sa tubig apan kamo
pagabawtismohan diha sa Balaang Espiritu sa pipila
ka mga adlaw." **6** Sa nagkatigom na sila gipangutana
nila siya, "Ginoo, mao na ba kini ang panahon nga
ipasig-uli mo na ang gingharian ngadto sa Israel?" **7**
Miingon siya kanila, "Gidili kaninyo ang pagkasayod
sa takna o sa mga panahon nga gitagal sa Amahan
pinaagi sa iyang kaugalingong pagbulot-an. **8** Apan
magadawat kamo sa gahom, sa dihang ang Balaang
Espiritu mokunsad kaninyo, ug kamo magasaksi
kanako sa Jerusalem ug sa tibuok Judea ug Samaria,
ug sa kinatumyan sa yuta." **9** Sa pagsulti ni Ginoong
Jesus niining mga butanga, samtang sila nagtan-
aw, siya gibayaw paitaas, ug gisalipdan siya sa
panganod gikan sa ilang mga mata. **10** Samtang
nagtutok sila pag-ayo sa langit sa iyang pagkayab,
sa kalit lang, adunay duha ka tawo nga nagbisti
ug puti nga nagtindog uban kanila. **11** Miingon sila,
"Kamong mga tawo sa Galilea, nganong nagtindog
kamo dinhi nga naghangad sa langit? Kining Jesus
nga gibayaw sa langit mobalik sa samang paagi sa
pagkakita ninyo kaniya padulong sa langit." **12** Unya
namauli sila sa Jerusalem gikan sa Bukid sa Olibo,
nga duol sa Jerusalem, nga may laktonon nga usa ka
Adlaw'ng Igpapahulay. **13** Sa pag-abot nila, misaka
sila sa taas nga lawak, diin sila mag-abotan. Sila
mao si Pedro, Juan, Santiago, Andres, Filipe, Tomas,
Bartolomeo, Mateo, Santiago nga anak ni Alphaeus,
Simon nga Zealot, ug si Judas nga anak ni Santiago.
14 Nagkahiusa silang tanan samtang sila makugihon
nga nagpadayon diha sa mga pag-ampo. Lakip ang
mga babaye nga, si Maria nga inahan ni Jesus, ug ang
iyang igsoon nga mga lalaki. **15** Niadtong mga adlawa
mitindog si Pedro taliwala sa mga kaigsoonan, nga
adunay 120 ka-tawo, ug miingon, **16** "Mga kaigsoonan,
kinahanglan nga matuman gayod ang kasulatan, nga
gisulti sa Balaang Espiritu kaniadto pinaagi sa baba
ni David mahitungod kang Judas, nga migiya sa mga
nagdakop kang Jesus. **17** Kay siya kauban man namo
ug nagdawat usab sa iyang bahin sa mga kaayohan
niining pagpangalagad." **18** (Karon kining tawhana
nagpalit ug uma gikan sa kinitaan sa iyang daotang
binuhatan. Unya siya nahulog nga nag-una ang ulo,
ug ang lawas niya mibuto, ug ang tanang sulod sa
iyang ginhawaan nakay-ag. **19** Ug kini nahibaloan
sa tanan nga nagpuyo sa Jerusalem nga kadtong
yutaa gitawag sa kaugalingon nilang pinulongan nga
Akeldama, nga mao, Ang yuta sa dugo.) **20** Kay
nahisulat kini sa basahon sa mga Salmo, "Tugoti
ang iyang yuta nga mahimong biniyaan, ug ayaw
tugoti nga adunay bisan kinsang tawo nga mopuyo
didto. Ug tugoti ang laing tawo nga magkuha sa
iyang katungdanan sa pagkapangulo. **21** Busa kini
kinahanglan nga ang mga tawong gikauban nato sa
tanang higayon sa pagsulod ug paggula sa Ginoong
Jesus taliwala kanato, **22** gikan pa sa pagbawtismo
ni Juan hangtod sa adlaw nga siya gibayaw gikan
kanato, usa niini gikinahanglan nga nakasaksi uban
kanato sa iyang pagkabanhaw." **23** Gipaatubang nila
sa unahan ang duha ka tawo, si Jose nga gitawag
ug Barsabas kinsa ginganlan usab ug Justo, ug si
Matias. **24** Nag-ampo sila ug miingon, "Ikaw, Ginoo,
nakaila sa mga kasingkasing sa tanang tawo, busa
ipadayag kung kinsa niining duha ang imong gipili **25**
aron sa pagpuli sa dapit niining pagpangalagad ug
pagkaapostol sukad sa paglapas ni Judas aron sa
pag-adto sa iyang kaugalingong dapit." **26** Ug nagripa
sila kanila; ug ang ripa natunong kang Matias ug
giisip siya nga kauban na sa napulo ug usa nga mga
apostoles.

2 Sa dihang pag-abot sa adlaw sa Pentecostes
silang tanan nagtigom sa usa ka dapit. **2** Sa
kalit adunay dahunog gikan sa langit nga sama
kakusog sa huros sa hangin, nga milukop sa tibuok
balay nga ilang gilingkoran. **3** Dihay mipakita kanila
nga daw dila nga kalayo nga miapod-apod kanila,
ug milingkod sa matag usa kanila. **4** Silang tanan
napuno sa Balaan nga Espiritu ug nagsugod sila
ug sulti sa nagkalain-laing pinulongan, sumala sa
gihatag sa Espiritu kanila. **5** Unya adunay mga
Judio nga nagpuyo sa Jerusalem, mga diosnon nga

tawo, nga gikan sa nagkalain-laing nasod ilalom sa langit. **6** Sa dihang nakabati sila sa saba kaayo, ang tanang tawo miduol ug naglibog tungod kay ang matag usa kanila misulti man sa kaugalingon nilang pinulongan. **7** Nahibulong sila nga nag-ingon, "Dili ba taga Galilea man kining mga tawhana nga misulti sa atong pinulongan? **8** Ngano nga ato man silang madungog, matag usa sa atong kaugalingong pinulongan nga atong nadak-an? **9** Anaay taga Partia ug taga Media ug taga Elam ug kadtong mipuyo sa Mesopotamia, sa Judea ug Capadocia, sa Ponto ug Asia, **10** taga Frigia ug taga Pamfilia, sa Ehipto ug uban pang dapit sa Libya sa Cirene, ug mga bisita gikan sa Roma, **11** mga Judio ug proseletes, Creta, ug taga Arabia, nadungog nato nga misulti sila sa atong pinulongan mahitungod sa kahibulongang mga buhat sa Dios." **12** Silang tanan natingala ug naglibog; sila nag ingna-nay sa matag usa, "Unsa bay buot ipasabot niini?" **13** Apan ang uban kanila nagbiay-biay ug nag-ingon, "Silang tanan puno sa bag-ong bino." **14** Apan si Pedro mitindog uban sa onse, sa kusog nga tingog, ug nag-ingon kanila, "Katawhan sa Judia ug kamong tanan nga nagpuyo sa Jerusalem, buot kung masayod kamo; paminaw kamo sa akong isulti. **15** Kining mga tawhana wala nangahubog sama sa inyong gituohan, kay kini ikatulong takna pa sa adlaw. **16** Apan kini ang gipamulong kaniadto pinaagi kang propeta Joel: **17** 'Mao na kini ang kataposan nga mga adlaw, 'Ang Dios nag-ingon, 'Ibubo ko ang akong Espiritu sa tanang katawhan, ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye managna. Ug ang mga batan-on nga lalaki makakita ug mga panan-awon. Ug ang inyong mga tigulang nga lalaki magdamgo ug mga damgo. **18** Ingon man usab ang akong mga sulugoon ug ang akong mga sulugoon nga babaye nianang mga adlawa akong ibubo ang akong Espiritu, ug sila managna. **19** Ipakita ko ang katingalahan ibabaw sa kalangitan ug mga timaan sa kalibotan dinhi sa ubos, dugo, kalayo, ug baga nga aso. **20** Ang adlaw mahimong kangit-ngit ug ang bulan mahimong dugo sa dili pa moabot ang talagsaong adlaw sa Ginoo. **21** Ang tanan nga mosangpit sa ngalan sa Ginoo maluwas.' **22** Katawhan sa Israel, pamati-a kining mga pulonga: Si Jesus nga Nazaretnon, ang tawo nga gipamatuod-an sa Dios diha kaninyo pinaagi sa dakong buhat ug katingalahan ug ilhanan nga gibuhat sa Dios pinaagi kaniya sa inyong taliwala, kamo sa inyong kaugalingon nahibalo na niini— **23** tungod sa gitakda nga plano ug kahibalo sa Dios, siya gitugyan, ug kamo, pinaagi sa kamot sa mga masinupakon sa balaod nga mga lalaki, gilansang siya sa krus ug gipatay; **24** siya nga gibanhaw sa Dios, ug giwala ang kasakit sa kamatayon diha kaniya, tungod kay dili posibli nga siya magunitan sa kamatayon. **25** Kay si David misulti mahitungod kaniya, 'Ako nakakita sa Ginoo kanunay sa akong atubangan, tungod kay siya dinhi kanunay sa akong tuong kamot aron nga dili ako matarog. **26** Busa ang akong kasingkasing nagmalipayon kaayo ug ang akong dila naglipay. Unya, ang akong unod magpuyo nga masaligon. **27** Tungod kay wala mo man isalikway ang akong kalag ngadto sa Hades, Ug dili mo itugot nga ang Usa ka Balaan madunot. **(Hadēs g86)** **28** Imong gipadayag kanako ang dalan sa kinabuhi; imo akong gipuno sa kalipay uban sa imong panagway.' **29** Mga igsoon, ako magasulti kaninyo nga maisugon mahitungod sa patriarka nga si David: siya namatay ug gilubong, ug ang iyang lubnganan uban kanato niining mga adlawa. **30** Busa, siya usa ka propeta ug nasayod nga ang Dios nagsaad ug nanumpa ngadto kaniya nga gikan sa iyang kaliwat adunay maglingkod sa iyang trono. **31** Ug iya nang nalantawan kini ug nagahisgot mahitungod sa pagkabanhaw ni Cristo: wala siya gipasagdan didto sa Hades, ni ang iyang unod makita nga madunot. **(Hadēs g86)** **32** Kining Jesus gibanhaw siya sa Dios, Ug kitang tanan saksi. **33** Busa ingon nga binayaw ngadto sa tuong kamot sa Dios ug nakadawat sa saad sa Balaang Espiritu gikan sa Amahan, siya nagbubo niini nga inyong makita ug madungog. **34** Kay si David wala mikayab sa langit, apan nag-ingon siya, "Ang Ginoo nag-ingon ngadto sa akong Ginoo, Lingkod sa akong tuong kamot, **35** Hangtod nga himuon ko ang imong kaaway nga tumbanan sa imong tiil." **36** Busa, pasagdi ang tibuok kabanayan sa Israel nga masayod nga ang Dios naghimo kaniya nga Ginoo ug Cristo, kining Jesus nga gilansang ninyo sa krus." **37** Sa dihang sila nakadungog niini silang tanan daw gitusok ang ilang kasingkasing, ug nag-ingon didto kang Pedro ug sa mga apostoles, "Mga igsoon, unsa man ang among buhaton?" **38** Ug si Pedro nag-ingon ngadto kanila, "Paghinulsol kamo ug pagpabawtismo, ang matag usa kaninyo, sa ngalan ni Jesu-Cristo alang sa kapasayloan sa inyong mga sala, ug makadawat kamo ug gasa sa Balaang Espiritu. **39** Kay alang kaninyo mao ang saad ug ngadto sa inyong mga

kabataan ug alang niadtong naa sa halayo, sumala sa kadaghanon sa tawo nga pagatawgon sa Ginoong Dios." **40** Daghan ang mga laing pulong nga siya nagsaksi ug nagsugyot kanila; siya miingon, "Luwasa ang inyong kaugalingon gikan sa pagkadaotan niini nga kaliwatan." **41** Unya silang tanan midawat sa iyang mensahe ug nagpabawtismo, ug nianang adlawa adunay nadugang nga 3, 000 ka mga kalag. **42** Nagpadayon sila sa pagtuon sa gitudlo sa mga apostoles ug sa pagpanagtigom, sa pagpikas-pikas ug tinapay ug sa pag-ampo. **43** Giabot ug kahadlok ang mga katawhan, ug daghang mga kahibulongan ug ilhanan ang nabuhat pinaagi sa mga apostoles. **44** Silang tanan nga nagtuo naghiusa ug managsama sa tanan nga mga butang, **45** ug gibaligya nila ang ilang mga katigayonan ug ang ilang gipanag-iyahan ug giapud-apod kini kanila, sumala sa matag usa nga gikinahanglan. **46** Busa nagpadayon sila sa matag adlaw sa usa ka tumong didto sa templo, ug sila nagpikas-pikas ug tinapay didto sa ilang balay, ug nag-ambitay sila sa ilang mga pagkaon uban sa kalipay ug sa pagpaubos sa kasingkasing; **47** ug sila nagdayeg sa Dios ug nakabaton ug pabor sa tanan nga mga tawo. Sa matag adlaw gidugangan sa Ginoo ang ilang pundok sa mga tawo nga naluwas.

3 Karon si Pedro ug si Juan miadto sa templo sa oras sa pag-ampo, ang ikasiyam nga oras. **2** Usa ka tawo nga bakol sukad sa iyang pagkatawo, gidala sa matag adlaw ug gibutang didto sa pultahan sa templo nga gitawag ug Matahom, aron makapangayo siya ug limos gikan sa mga tawo nga moadto sa templo. **3** Sa dihang nakita niya si Pedro ug si Juan nga mosulod sa templo, nagpakilimos siya. **4** Si Pedro ug si Juan mitutok kaniya ug miingon, "Tan-awa kami." **5** Ang bakol mitan-aw kanila, ug nagdahom nga makadawat siya ug mga butang nga gikan kanila. **6** Apan si Pedro miingon, "Plata ug bulawan walay akoa, apan kong unsa lang ang naa kanako, maoy ihatag ko kanimo. "Pinaagi sa ngalan ni Cristo Jesus nga taga Nazaret, lakaw." **7** Gigunitan ni Pedro ang iyang tuong kamot, ug gipatindog siya: ug dihadiha ang iyang tiil ug mga lutahan nakabaton ug kusog. **8** Milukso, ug mitindog ang tawong bakol ug nagsugod siyag lakaw; misulod siya sa templo uban kang Pedro ug kang Juan, milakaw, naglukso-lukso, ug nagdayeg sa Dios. **9** Ang tanang mga katawhan nakakita kaniya nga naglakaw ug nagdayeg sa Dios. **10** Nabantayan nila nga kadto mao ang tawo nga kanunay naglingkod didto sa Matahom nga Ganghaan sa templo aron sa pagpakilimos; ug napuno sila sa katingala ug kahibulong tungod sa kung unsa ang nahitabo kaniya. **11** Samtang siya migunit kang Pedro ug kang Juan, ang mga tawo nanagan paduol kanila sa dapit nga ginatawag ug Portico ni Solomon, uban sa dakong kahibulong. **12** Sa dihang si Pedro nakakita niini, siya mitubag sa mga tawo, "Kamo nga mga katawhan sa Israel, nganong natingala man kamo? Nganong nagtutok man kamo kanamo, nagatuo ba kamo nga kami ang nakahimo kaniya sa pagpalakaw pinaagi sa among gahom o pagkadiosnon? **13** Ang Dios ni Abraham, ug ni Isaac, ug ni Jacob, ang Dios sa atong mga amahan, nga nagpasidungog sa iyang sulugoon nga si Jesus. Nga mao ang inyong gitugyan ug gisalikway atubangan ni Pilato, sa dihang nakahukom siya nga siya iyang buhian. **14** Gisalikway ninyo ang Usa nga Balaan ug Matarong, ug inyong gipangayo nga maoy buhian ang mamumuno alang kaninyo. **15** Gipatay ninyo ang Prinsipe sa kinabuhi; nga gibanhaw sa Dios gikan sa mga patay; ug kita ang mga saksi niini. **16** Karon ang pagtuo sa iyahang ngalan maoy nakapalig-on niining tawhana, nga inyong nakita ug nailhan. Oo, ang iyang pagtuo kang Jesus maoy naghatag kaniya ug hingpit nga kaayohan diha sa inyong atubangan. **17** Karon, mga igsoon, nasayod ako nga wala kamoy nahibal-an, ingon usab sa gibuhat sa inyong mga pangulo. **18** Apan ang mga butang nga gisulti sa Dios pinaagi sa baba sa mga propeta, nga kinahanglan ang iyang Cristo moantos, iya nang natuman karon. **19** Busa, paghinulsol, ug balik, aron ang inyong mga sala pagapapason, ug aron moabot ang mga higayon sa paglig-on sa presensya sa Ginoo; **20** ug ipadala niya ang Cristo nga pinili alang kaninyo, nga si Jesus. **21** Siya nga mao ang anaa sa mga langit kinahanglan pagadawaton ug magpabilin hangtod nga moabot ang takna sa pagpasig-uli sa tanang mga butang, nga sumala sa gipamulong sa Dios sa baba sa iyang mga balaang propeta sukad sa karaang panahon. **(aiōn g165)** **22** Si Moises nagaingon, 'Ang Ginoong Dios motuboy sa usa ka propeta nga sama kanako gikan sa inyong mga kaigsoonan. Magapatalinghog kamo sa tanang mga butang nga igasulti niya nganha kaninyo.' **23** Ug mahitabo nga ang matag-usa nga dili magapatalinghog sa maong propeta mapukan gayod diha sa mga katawhan. **24** Oo, ang tanang mga propeta gikan kang Samuel ug hangtod niadtong

nagsunod kaniya, tanan naghisgot, ug sila usab
nagsulti niining mga adlawa. 25 Kamo ang mga anak
sa mga propeta ug sa kasabotan nga gihimo sa Dios
tali sa inyong mga katigulangan, ingon sa gisulti niya
kang Abraham, 'Pinaagi sa imong binhi ang tanang
pamilya sa kalibotan pagapanalanginan.' 26 Human
gibanhaw sa Dios ang iyang Alagad, gipadala siya
una nganha kaninyo, aron nga panalanginan kamo
ug motalikod kamo diha sa inyong pagkadaotan.

4 Samtang si Pedro ug si Juan nagsulti ngadto
sa mga tawo, ang mga pari ug ang kapitan sa
templo ug ang mga Saduseo miduol ngadto kanila. 2
Nabalaka pag-ayo sila tungod kay si Pedro ug si Juan
nagapanudlo sa mga tawo mahitungod kang Jesus
ug nagmantala sa iyang pagkabanhaw gikan sa mga
patay. 3 Sila gidakop nila ug gibilanggo hangtod
sa pagkabuntag, tungod kay gabii man niadtong
tungora. 4 Apan daghan niadtong mga katawhan
nga nakadungog sa maong mensahe nagtuo; ug
ang kadaghanon nila nga mituo miabot ug 5, 000
ka kalalakin-an. 5 Ug pag-abot sa sunod nga adlaw,
ang mga pangulo, ug mga katigulangan, ug mga
manunulat sa balaod, nagtigom didto sa Jerusalem. 6
Si Annas nga pangulong pari atua didto, si Caiafas, si
Juan, ug si Alexander, ug ang tanan nga mga paryente
sa pangulong pari. 7 Sa dihang anaa sila Pedro ug
si Juan sa ilahang taliwala, ilang gipangutana sila,
"Sa unsa nga gahom, ug sa unsa nga ngalan, kamo
nakabuhat niini?" 8 Unya si Pedro, napuno sa Balaang
Espiritu, nagsulti ngadto kanila, "Kamo nga mga
pangulo sa katawhan, ug mga katigulangan, 9 kung
kami niining adlawa inyong giimbistigar kalabot sa
maayong buhat nga nahitabo niining usa ka tawo nga
masakiton—kung sa unsang paagi kining tawhana
naayo? 10 Angay kini ninyong mahibaw-an ug sa
tanang katawhan sa Israel, nga pinaagi sa pangalan ni
Cristo Jesus nga taga-Nazaret, nga inyong gilansang,
apan gibanhaw sa Dios gikan sa mga patay—pinaagi
kaniya kining tawhana nagbarog sa inyong atubangan
nga himsog. 11 Si Cristo Jesus mao ang bato nga
gisalikway sa mga magtutukod apan maoy nahimong
nag-unang patukoranan. 12 Wala nay laing tawo
diin kita makabaton ug kaluwasan: kay wala nay
laing ngalan ilalom sa langit, nga gikahatag ngadto
sa mga katawhan, diin kita maluwas." 13 Karon sa
dihang nakita nila ang kaisog ni Pedro ug ni Juan, ug
ilang nahibaw-an nga sila mga yanong tawo lamang,
ug wala makaeskwela, sila nangatingala, ug ilang
nasayran nga sila Pedro ug Juan nakauban ni Jesus.
14 Ug tungod kay nakita man nila ang tawo nga
naayo nga nagbarog uban nila, ang mga pangulo sa
mga Judio wala gayoy ikasulti batok kanila. 15 Apan
human nila mando-i ang mga apostoles sa pagbiya
sa panagtigom sa konseho, nagsabotsabot dayon
sila. 16 Miingon sila, "Unsay atong buhaton alang
niining mga tawhana? Tungod kay ang kamatuoran
sa nahitabong milagro nga ilang gibuhat nahibaw-
an naman sa kadaghanan nga namuyo dinhi sa
Jerusalem; kita dili makalimod niini. 17 Apan kini
dili mokaylap ngadto sa kadaghanan, pasidan-an
nato sila sa dili na pagsugilon niini nga pangalan
ngadto kang bisan kinsa." 18 Gipatawag nila pag-
usab si Pedro ug si Juan ug gimandoan nila sa dili na
pagpanugilon ni pagpanudlo sa ngalan ni Jesus. 19
Apan si Pedro ug si Juan mitubag ug nag-ingon kanila,
"Kung husto sa mata sa Dios ang pagtuman kaninyo
o kaniya, kamo ang maghukom. 20 Tungod kay dili
kami makatabang sa pagsulti kabahin sa mga butang
nga among nakita ug nadungog." 21 Human nila
gipasidan-an si Pedro ug si Juan, ila silang gipalakaw.
Wala silay nakaplagan nga ikapasangil aron silotan
sila, tungod kay ang tanang katawhan nagadayeg
man sa Dios tungod sa nahitabo. 22 Ang tawo nga
nakasinati sa milagro sa kaayohan nagaedad na ug
kapin sa 40 ka tuig. 23 Human sila gibuhian, si Pedro
ug si Juan namalik didto sa ilang mga katawhan
ug gisulti nila ang tanan nga giingon kanila sa mga
pangulong pari ug sa mga katigulangan. 24 Sa dihang
nadungog nila kini, gipatugbaw nila ang ilang mga
tingog ngadto sa Dios ug nag-ingon, "Ginoo, ikaw
ang nagbuhat sa kalangitan ug sa kalibotan ug sa
dagat, ug ang tanan nga anaa niini, 25 ikaw nga
pinaagi sa Balaang Espiritu, ug pinaagi sa baba sa
among amahan nga si David nga imong alagad,
nagaingon, 'Nganong nangasuko man ang mga Gentil
nga kanasoran, ug ang mga katawhan nagahunahuna
ug mga walay kapuslanan nga mga butang? 26
Ang mga hari sa kalibotan nagkahiusa, ug ang mga
nangulo niini nagkatigom batok sa Ginoo, ug batok
sa iyang Usa nga Dinihogan.' 27 Sa pagkatinuod,
si Herodes ug si Poncio Pilato, uban sa mga Gentil
ug sa mga katawhan sa Israel, nagtigom niini nga
siyudad batok sa imong balaan nga sulugoon nga si
Jesus, nga mao ang imong gidihogan. 28 Nagtigom
sila aron buhaton ang tanan nga sa imong kamot
ug sa imong pagbuot mahitabo. 29 Ug karon Ginoo,

tan-awa ang ilang mga pagpanghulga sa imong mga
alagad aron mosulti sa imong pulong uban sa tanang
kaisog. 30 Aron samtang ituy-od nimo ang imong
mga kamot sa pag-ayo, ang mga ilhanan ug mga
kahibulongan magakahitabo unta pinaagi sa ngalan
sa imong balaan nga Alagad nga si Jesus." 31
Pagkahuman sa ilang mga pag-ampo, ang dapit nga
ilang gitigoman nauyog, ug silang tanan napuno sa
Balaang Espiritu, ug nagsulti sila sa pulong sa Dios
uban sa kaisog. 32 Ang dakong ihap sa mga magtutuo
nagkahiusa sa ilang kasingkasing ug sa ilang kalag:
ug walay bisan usa kanila nga nagaingon nga ang
mga butang nga iyang gipanag-iya iyaha lamang;
kung dili, ilang gihiusahan ang tanan. 33 Uban sa
dakong gahom ang mga apostoles nagapadayon sa
ilang pagsangyaw sa ilang pagpamatuod mahitungod
sa pagkabanhaw sa Ginoong Jesus, ug ang dakong
grasya naa uban kanilang tanan. 34 Walay usa ka
tawo nganha kanila nga nakulangan sa mga butang,
tungod kay ang tanan nga dunay gipanag-iya nga
titulo sa yuta o mga balay nagbaligya man niini ug ang
halin sa mga butang nga ilang gibaligya 35 ug gidala
ngadto sa tiilan sa mga apostoles. Ug ilaha kining
giapod-apod ngadto sa matag magtutuo, sumala sa
ilahang panginahanglan. 36 Si Jose, nga usa ka
Levita, usa ka tawo gikan sa Cyprus, nga gihatagan
ug ngalan nga Barnabas sa mga apostoles. (nga
nagpasabot, Anak sa pagdasig). 37 Aduna siyay uma,
ug iya kining gibaligya ug ang halin niini nga salapi
gidala niya ngadto sa tiilan sa mga apostoles.

5 Karon adunay usa ka tawo nga ginganlan ug
Ananias, kauban ang iyang asawa nga si Safira,
nga nagbaligya sa ilang katigayonan, 2 ug iyang
gitagoan ang ubang halin nga salapi (ang iyang
asawa nasayod niini), ug gidala ang laing bahin ug
gibutang kini diha sa tiilan sa mga apostoles. 3 Apan
si Pedro miingon, "Ananias, nganong gitugotan man
nimo si Satanas nga gilukop ang imong kasingkasing
sa pagpamakak sa Balaang Espiritu ug sa pagkuha
sa laing bahin sa halin sa yuta? 4 Samtang kini
wala pa mahalin, wala ba kini magpabilin sa imong
pagpanag-iya? Ug human kini mahalin, wala ka na
bay katungod niini? Giunsa nimo paghunahuna kining
butanga sa imong kasingkasing? Ikaw wala namakak
sa tawo, apan sa Dios. 5 Sa pagkadungog niining
mga pulonga, si Ananias natumba ug namatay siya.
Ug dakong kahadlok ang miabot niadtong tanan
nga nakadungog niini. 6 Ang mga batan-ong lalaki
miadto sa atubangan ug giputos siya, ug ilang gidala
siya sa gawas ug gilubong. 7 Human ang tulo ka
oras, ang iyang asawa misulod, walay kasayoran
unsa ang nahitabo. 8 Si Pedro miingon kaniya,
"Sultihi ako kung imo ba gayod gibaligya ang yuta
sa dakong kantidad." Siya mitubag, "Oo, sa dakong
kantidad." 9 Unya si Pedro miingon kaniya, "Giunsa
kini nga kamo nagkauyon sa pagsulay sa Espiritu
sa Ginoo? Tan-awa, ang mga tiil niadtong mga tawo
nga naglubong sa imong bana ania sa pultahan,
ug ila kang dayongan pagawas." 10 Siya sa kalit
dayon natumba sa iyang tiilan, ug namatay siya, ug
ang mga batan-ong lalaki misulod ug nakita siya
nga namatay na; ila siyang gidayongan pagawas ug
siya gilubong tapad sa iyang bana. 11 Miabot ang
tumang kahadlok sa tibuok simbahan, ug sa tanan
nga nakadungog niining mga butanga. 12 Daghang
mga timailhan ug mga kahibulongan ang nahitabo
taliwala sa mga tawo pinaagi sa mga kamot sa mga
apostoles. Silang tanan nagkahiusa sa portico ni
Solomon. 13 Apan walay bisan kinsa nga adunay
kaisog sa pag-apil kanila; apan, ang mga tawo adunay
taas nga pagtamod kanila. 14 Sa gihapon ang mga
magtutuo nagkadugang pagkadaghan ngadto sa
Ginoo, kadaghanan sa mga lalaki ug mga babaye, 15
busa ilang gidala ang mga masakiton didto sa mga
kadalanan ug gipahigda nila sa mga lingkoranan,
aron sa paglabay ni Pedro pinaagi sa iyang anino
malandongan ang uban kanila. 16 Aduna usab miabot
nga dakong panon sa mga tawo gikan sa mga lungsod
nga nakapalibot sa Jerusalem, nga nagdala sa
masakiton ug kadtong gisudlan sa hugaw nga espiritu,
ug silang tanan nangaayo. 17 Apan ang labaw nga
pari mibarog, ug kadtong tanan nga uban kaniya (nga
pundok sa mga Saduseo); ug silang tanan napuno
sa kasina, 18 ug gidakop nila ang mga apostoles,
ug gibutang sila sa pangpubliko nga bilanggoan. 19
Apan panahon sa kagabhi-on giabrihan sa anghel
sa Ginoo ang pultahan sa bilanggoan ug gipagawas
sila, ug miingon, 20 "Lakaw, barog didto sa templo ug
isulti sa mga tawo ang mahitungod niining pulong
sa Kinabuhi." 21 Sa dihang sila nakadungog niini,
sila misulod didto sa templo sa pagkabanagbanag
ug nagtudlo. Apan ang labaw nga pari miabot, ug
kadtong uban kaniya, ug gipatawag ang konseho,
ug ang tanan nga mga pangulo sa mga tawo sa
Israel, unya nagpadala ug tawo sa bilanggoan aron
sa pagkuha sa mga apostoles. 22 Apan ang mga

opisyal miadto didto sa bilanggoan ug wala silay nakaplagan, ug namalik sila ug nagsugilon, **23** "Nakita namo ang bilanggoan nga sirado pag-ayo ug ang mga guwardiya nagbarog sa pultahan, apan sa among pag-abli niini, wala kamiy bisan usa nga nakaplagan sa sulod." **24** Karon sa dihang ang kapitan sa templo ug ang pangulo sa mga pari nakadungog niining mga pulonga, sila nalibog pag-ayo mahitungod kanila kung unsa ang mahitabo unya. **25** Unya adunay miabot ug miingon kanila, "Ang tawo nga inyong gibutang sa bilanggoan nagbarog didto sa templo ug nagtudlo sa mga tawo." **26** Busa ang kapitan mikuyog sa mga opisyal, ug gidala sila pagbalik, apan wala sila hilabti, kay sila mahadlok nga pagabatohon sa mga tawo. **27** Sa dihang nadala na nila sila, ila silang gipalingkod sa atubangan sa konseho. Ang labaw nga pari gisukitsukit sila, **28** nga nag-ingon, "Kami hugot nga nagsugo kaninyo nga dili magtudlo niining pangalana, apan, inyong gilukop ang Jerusalem sa inyong pagtudlo, ug naninguha nga inyo kaming lambigiton sa kamatayon niining tawhana." **29** Apan si Pedro ug ang mga apostoles mitubag, "Kinahanglan kami nga motuman sa Dios hinuon kay sa tawo. **30** Ang Dios sa atong katigulangan nagbanhaw kang Jesus, nga inyong gipatay, pinaagi sa pagbitay sa kahoy. **31** Gibayaw siya sa Dios sa iyang tuong kamot aron mahimong Prinsipe ug Manluluwas, alang sa paghinulsol sa Israel, ug kapasayloan sa mga sala. **32** Kami ang mga saksi niining mga butanga, ug ang Balaang Espiritu usab, nga gihatag sa Dios niadtong nagtuman kaniya." **33** Sa dihang nakadungog ang mga miyembro sa konseho mahitungod niini, sila naglagot ug buot nilang patyon ang mga apostoles. **34** Apan ang Pariseo nga ginganlan ug Gamaliel, usa ka magtutudlo sa balaod, nga gipasidunggan sa tanang mga tawo, mibarog ug nagsugo nga ang mga apostoles ibutang sa gawas sa makadyot. **35** Unya miingon siya ngadto kanila, "Mga tawo sa Israel, hatagi ug pagtagad ang inyong gitanyag nga buhaton niining mga tawhana. **36** Kay kaniadto nga mga kapanahonan, si Teudas mitungha nga nag-angkon nga siya inila, ug pipila ka mga tawo, miabot ug mga upat ka gatos, ang mikuyog kaniya. Gipatay siya, ug ang tanan nga sumusunod niya nagkatibulaag ug nangawala. **37** Sunod niining tawhana, si Judas nga taga Galilea nagbarog sa adlaw sa pagpanglista ug nagdani ug mga tawo nga mokuyog kaniya. Ug siya usab namatay, ug ang tanang sumusunod kaniya nagkatibulaag. **38** Karon ako magsulti kaninyo, palayo gikan niining mga tawhana ug pasagdi sila, kung kini plano o buhat sa tawo, kini pagalaglagon. **39** Apan kung kini iya sa Dios, kamo dili makahimo sa paglaglag kanila; inyong mahibaloan nga kamo nakig-away batok sa Dios." Busa sila nadani. **40** Unya ilang gitawag ang mga apostoles pasulod ug gibulan sila ug gimandoan sila nga dili na mosulti sa ngalan ni Jesus ug gitugotan sila nga manglakaw. **41** Ilang gibiyaan ang konseho nga malipayon ug nag-isip nga takos sa pag-antos sa kaulawan alang sa Ngalan. **42** Ug sa matag adlaw, sa templo ug sa matag kabalayan, nagpadayon sila sa pagpanudlo ug pagsangyaw nga si Jesus mao ang Cristo.

6 Karon niining mga adlawa, sa dihang ang gidaghanon sa mga disipulo nagkadaghan, nagsugod ang reklamo sa mga Judio sa Gresya batok sa mga Hebreohanon, tungod kay ang ilang mga balo gikalimtan sa matag adlaw nga pag-apod-apod sa pagkaon. **2** Ang napulo ug duha ka mga apostoles mitawag sa pundok sa mga disipulo ngadto kanila ug miingon, "Dili kini makatarunganon alang kanamo sa pagpaundang sa pulong sa Dios aron sa pag-andam sa mga kan-anan. **3** Kinahanglan magpili kamo, mga kaigsoonan, ug pito ka mga tawo taliwala kaninyo, mga tawo nga maayo ang kadungganan, puno sa Espiritu ug kaalam, kansang atong pilion ibabaw niini nga gimbuhaton. **4** Kay alang kanamo, kanunay kami magpadayon sa pag-ampo ug pagpamohat sa pulong." **5** Ang ilang mga pamahayag nakapahimuot sa tibuok katawhan. Busa gipili nila si Esteban, usa ka tawo nga puno sa pagtuo ug Balaang Espiritu, ug si Filipe, Procorus, Nicanor, Timon, Parmenas, ug Nicolaus nga usa ka proseletes nga gikan sa Antioquia. **6** Ang mga magtutuo nagdala niining mga tawhana atubangan sa mga apostoles, nga nag-ampo ug unya nagtapion sa ilang mga kamot ngadto kanila. **7** Busa ang pulong sa Dios mitubo; ug ang gidaghanon sa mga disipulo nanaghan pag-ayo didto sa Jerusalem; ug ang dakong gidaghanon sa mga pari nahimong nagmatinumanon sa pagtuo. **8** Karon si Esteban, nga puno sa grasya ug gahom, nagbuhat sa daghang mga katingalahan ug ilhanan taliwala sa katawhan. **9** Apan adunay nanagtindog nga pipila ka mga tawo nga sakop sa sinagoga nga gitawag ug ang sinagoga sa Libertino, sa mga taga Cirene ug mga taga Alexandria, ug ang pipila nga gikan sa Cilicia ug Asya. Kining mga tawhana nakiglantugi

kang Esteban. 10 Apan wala sila makadaog batok sa
kaalam ug sa Espiritu nga nag-uban kang Esteban sa
iyang pagpamulong. 11 Unya sa tago sila nagdani
sa pipila ka mga tawo nga miingon, “Nakadungog
kami nga si Esteban nagsulti ug mapasipalaong
pulong batok kang Moises ug batok sa Dios.” 12
Gipagubot nila ang katawhan, mga kadagkoan, ug
ang mga manunulat sa balaod, ug giatubang nila si
Esteban, gidakop siya ug gidala siya sa hukmanan.
13 Nagdala sila ug bakakong mga saksi, nga miingon,
“Kining tawhana wala mohunong sa pagpamulong
batok niining balaang dapit ug sa balaod. 14 Kay
nadungog namo siya nga nag-ingon nga si Jesus nga
taga Nazaret magaguba niining dapita ug mag-usab
niining mga nabatasan nga gihatag kanato ni Moises.
15 Ang matag usa nga naglingkod didto sa hukmanan
mitutok kaniya ug nakita nga ang iyang dagway sama
sa dagway sa usa ka anghel.

7 Ang labaw nga pari miingon, “Tinuod ba kining
mga butanga?” 2 Si Stefen mitubag, “Mga igsoon
ug mga amahan, pamati kamo kanako: Ang Dios
nga mahimayaon nagpakita sa atong amahan nga
si Abraham kadtong atua siya sa Mesopotamia, sa
wala pa siya nagpuyo sa Haran; 3 miingon siya
kaniya, “Pagbiya sa imong yuta ug kaparyentihan,
ug lakaw ngadto sa dapit nga akong ipakita kanimo.
4 Busa mibiya siya sa yuta sa taga-Caldaean ug
nagpuyo sa Haran; gikan didto, human mamatay
ang iyang amahan, gidala siya sa Dios niining yutaa,
diin kamo nakapuyo karon. 5 Wala siyay gihatag
nga panulondon kaniya, wala, bisan igo lang nga
matindogan sa tiil. Apan siya nagsaad— bisan ug si
Abraham wala pa gayoy anak—nga iyang ihatag ang
yuta isip usa ka panag-iyahon alang kaniya ug sa
iyang kaliwatan nga mosunod kaniya. 6 Ang Dios
nakigsulti kaniya sama niini nga paagi, nga ang iyang
kaliwatan mopuyo sa mubo nga panahon sa langyaw
nga yuta, ug ang mga lumulupyo didto pagahimuon
silang ulipon ug motagad kanila ug dili maayo sulod
sa 400 ka tuig. 7 'Ug akong pagahukman ang nasod
diin sila mahimong mga ulipon,' miingon ang Dios, 'ug
pagkahuman niana sila mogawas ug mosimba kanako
niining dapita.' 8 Ug gihatag niya kang Abraham ang
kasabotan sa pagtuli, busa si Abraham nahimong
amahan ni Isaac ug gituli niya siya sa ikawalo nga
adlaw; Si Isaac nahimong amahan ni Jacob, ug si
Jacob amahan sa dose ka patriarka. 9 Ang patriarka
gidumalahan sa ilang kasina batok kang Jose ug
gibaligya siya sa Ehipto, ug ang Dios miuban kaniya,
10 giluwas siya sa tanan niyang kalisdanan, ug
gihatagan siya ug pinasahi nga pagtagad ug kaalam
sa atubangan sa Paraon, nga hari sa Ehipto. Gihimo
siya sa Paraon nga gobernador sa Ehipto ug sa tibuok
niyang panimalay. 11 Unya miabot ang kagutom
ug dakong kalisdanan sa tibuok Ehipto ug Canaan:
ug ang atong mga amahan walay nakaplagan nga
pagkaon. 12 Apan sa dihang nakadungog si Jacob
nga adunay trigo sa Ehipto, gipadala niya sa unang
higayon ang atong mga katigulangan. 13 Sa ikaduha
nga higayon, nagpaila na sa iyang kaugalingon si
Jose sa iyang mga igsoon; ug nailhan sa Paraon ang
pamilya ni Jose. 14 Gipapauli ni Jose ang iyang mga
igsoon aron sultihan si Jacob, ang iyang amahan, nga
moadto sa Ehipto, kauban ang iyang mga paryente,
75 ka tawo tanan. 15 Mao nga si Jacob milugsong
sa Ehipto; unya siya namatay, siya ug lakip na ang
atong mga katigulangan. 16 Gidala sila sa Shechem
ug gibutang sa lubnganan nga napalit ni Abraham
sa plata nga kantidad gikan sa mga anak ni Hamor
sa Shechem. 17 Samtang ang panahon sa gisaad
nagkaduol na sama sa gisaad sa Dios kang Abraham,
ang mga tawo midako ug nanaghan sa Ehipto, 18
hangtod nga adunay mitungha nga laing hari sa
Ehipto, usa ka hari nga wala makaila kang Jose. 19
Kini nga hari gilimbongan ang atong katawhan ug
gidaogdaog ang atong mga katigulangan, gipanglabay
nila ang ilang mga gagmayng bata aron dili sila
mabuhi. 20 Niana nga panahon si Moises natawo;
siya ambungan gayod kaayo atubangan sa Dios ug
giatiman sa tulo ka bulan sa puloy-anan sa iyang
amahan. 21 Sa dihang gilabay siya sa gawas, gikuha
siya sa anak nga babaye sa Paraon ug giatiman siya
ingon nga iyang anak. 22 Natudloan si Moises sa
tanan nga nahibaw-an sa mga Ehiptohanon; ug siya
gamhanan sa iyang mga pulong ug mga buhat. 23
Apan pagtungtong niya sa edad nga 40, miabot sa
iyang kasingkasing nga susihon ang kahimtang sa
iyang mga kaigsoonan, ang mga anak sa Israel. 24
Pagkakita ni Moises nga gidaogdaog ang usa ka
Israelita, gipanalipdan niya kini ug gipanimaslan gikan
sa Ehiptohanon nga maoy nagdaogdaog pinaagi sa
pagpuspus niini: 25 naghunahuna siya nga ang iyang
mga kaigsoonan makasabot nga giluwas sila sa Dios
pinaagi sa iyang kamot, apan wala sila makasabot.
26 Sa sunod nga adlaw miduol siya sa mga Israelita
samtang sila nag-away; gisulayan niya sila ug husay;

miingon siya, 'Mga sir, managsoon kamo; nganong buhatan man ninyo ug sayop ang usag usa?' **27** Apan ang usa nga maoy nakabuhat ug sayop sa iyang silingan gituklod siya, ug miingon, 'Kinsa ang naghatag kanimo ug katungod nga magmando ug maghukom kanamo? **28** Buot ba nimong patyon ako, sama sa pagpatay nimo sa Ehiptohanon kagahapon?' **29** Nibiya si Moises palayo human niya kini madungog; nahimo siyang langyaw sa yuta sa Midian, diin siya nahimong amahan sa duha ka anak nga lalaki. **30** Paglabay sa 40 ka tuig, adunay usa ka anghel nga mipakita kaniya sa kamingawan sa Bungtod sa Sinai, sa usa ka nagdilaab nga kalayo sa gamay nga kahoy. **31** Pagkakita ni Moises sa kalayo, natingala siya sa iyang nakita; sa dihang giduol niya kini ug gisusi, ang tingog sa Ginoo miingon, **32** 'Ako ang Dios sa imong mga amahan, ang Dios ni Abraham, ni Isaac, ug ni Jacob.' Nangurog si Moises ug wala gayod siya nisulay ug tan-aw. **33** Ang Ginoo misulti kaniya, 'Huboa ang imong sandalyas, kay kining dapit nga imong gibarogan balaan. **34** Nakita ko na gayod ang kalisdanan sa akong katawhan nga atua sa Ehipto; Nadungog ko ang ilang pag-agulo, ug mikanaog ako aron luwason sila; mao nga duol ngari, kay ipadala ko ikaw sa Ehipto.' **35** Kining Moises nga ilang gisalikway, sa dihang sila miingon nga, 'Kinsa ang naghimo kanimo nga mahimong usa ka magmamando ug usa ka maghuhukom?'—siya ang gipadala sa Dios nga mangulo ug moluwas. Gipadala siya pinaagi sa kamot sa anghel nga nagpakita kang Moises sa gamay nga kahoy. **36** Nangulo kanila si Moises pagawas sa Ehipto, pagkahuman niya ug buhat ug mga milagro ug ilhanan sa Ehipto, sa Pula nga Dagat, ug sa kamingawan sa sulod sa 40 ka tuig. **37** Mao usab kini ang Moises nga miingon sa katawhan sa Israel, 'Magpabarog ang Dios ug usa ka propeta alang kaninyo gikan sa inyong mga kaigsoonan, usa ka propeta sama kanako.' **38** Kini mao ang tawo nga anaa sa panagtigom sa kamingawan kauban ang mga anghel nga nakigsulti kaniya sa Bungtod sa Sinai. Kini mao ang tawo nga kauban sa atong katigulangan; kining tawhana ang nakadawat ug buhing mga pulong aron ipadayag kanato. **39** Kini mao ang tawo nga wala gisunod sa atong mga katigulangan; Ilaha siyang gituklod palayo kanila, ug ang ilang kasingkasing nibalik ngadto sa Ehipto. **40** Nianang panahona miingon sila kang Aaron, 'Himoi kami ug diosdios nga mangulo kanamo. Kini nga Moises, nga maoy nangulo sa atong kagawasan sa Ehipto, wala na kami makabalo kung unsa ang nahitabo kaniya.' **41** Mao nga naghimo sila ug nating baka niadtong panahona ug nagdala ug halad sa diosdios, unya naglipay tungod sa binuhat sa ilang mga kamot. **42** Apan ang Dios mibiya ug gitugyan sila nga moalagad sa binuhat sa langit; ingon sa nahisulat sa libro sa mga propeta, 'Naghalad ba kamo kanako ug gipatay nga mapintas nga mananap ug uban pang mga halad sulod sa 40 ka tuig sa kamingawan, panimalay sa Israel? **43** Gidawat ninyo ang tolda ni Molec ug ang bituon sa diosdios nga si Repan, ug ang mga larawan nga inyong gibuhat aron mosimba kanila: Ug dalhon ko kamo saylo pa sa Babilonia.' **44** Ang atong mga katigulangan adunay tolda sa pagpamatuod sa kamingawan, sama sa gimando sa Dios sa dihang nakig-istorya siya kang Moises, nga kinahanglan niyang buhaton kini sama sa iyang nakita. **45** Kini mao ang balongbalong nga gidala sa atong katigulangan sa atong yuta pinaagi kang Josue. Kini nahitabo sa dihang sila misulod sa tanang gipanag-iyahan sa maong mga nasod, nga gipapahawa sa Dios atubangan sa atong mga katigulangan. Sama kini niini hangtod sa kapanahonan ni David, **46** nga nakakaplag ug kaluoy sa mata sa Dios; nangayo siya ug usa ka puloy-anan alang sa Dios ni Jacob. **47** Apan gibuhatan ni Solomon ug balay ang Dios. **48** Ngani, ang Labing Halangdon wala magpuyo sa mga balay nga binuhat lamang sa mga kamot; sama sa giingon sa propeta, **49** 'Ang langit ang akong trono, ug ang yuta ang tumbanan sa akong tiil. Unsa nga matang sa balay ang imong matukod alang kanako? miingon ang Ginoo: O diin man ang dapit nga ako makapahulay? **50** Dili ba ang akong kaugalingong kamot man ang nagbuhat niining mga butanga?' **51** Kamong mga tawo nga gahi ug liog ug wala natuli ang kasingkasing ug dalunggan, kanunay kamong nagdumili sa Balaang Espiritu; sama lamang ang inyong binuhatan sa binuhatan sa inyong mga katigulangan. **52** Kinsa sa mga propeta ang wala gilutos sa inyong mga katigulangan? Gipatay nila ang propeta nga miabot sa wala pa niabot ang Usa ka Matarong; ug kamo nahimo na usab nga magbubudhi ug mamumuno kaniya, **53** kamong mga tawo nga nakadawat sa balaod nga gipatukod sa mga anghel, apan wala ninyo kini gitipigan." **54** Karon sa dihang nakadungog ang mga miyembro sa konseho niining mga butanga, nahiwa ilang kasingkasing, ug mikagot

sa ilang mga ngipon ngadto kang Stefen. **55** Apan siya, nga puno sa Balaang Espiritu, mihangad sa langit ug nakita ang himaya sa Dios; ug iyang nakita si Jesus nga nagtindog sa tuo nga kamot sa Dios. **56** Miingon si Stefen, "Tan-awa, nakita ko ang langit nga naabli, ug ang Anak sa Tawo nagtindog sa tuo nga kamot sa Dios." **57** Apan ang mga miyembro sa konseho misinggit sa makusog, ug nanampong sa ilang mga dalunggan, unya dalidali nga miduol kaniya; **58** gipapahawa nila siya pagawas sa siyudad ug gibato: ug gipamutang sa mga saksi ang ilang panggawas nga mga sinina sa tiilan sa batan-ong lalaki nga ginganlan ug Saulo. **59** Samtang gibato nila si Stefen, nagsangpit siya sa Dios ug miingon, "Ginoong Jesus, dawata ang akong espiritu." **60** Miluhod siya ug misangpit sa makusog nga tingog, "Ginoo, ayaw sila pakasad-a niining mga butanga." samtang gisulti niya kini, natulog siya.

8 Si Saulo nag-uyon bahin sa iyang kamatayon.
Busa didto nagsugod niadtong adlawa ang usa ka dako kaayong paglutos batok sa simbahan sa Jerusalem; ug ang mga magtutuo nagkatibulaag sa tibuok nga mga rehiyon sa Judea ug sa Samaria, gawas sa mga apostoles. **2** Ang mga mainampuon nga tawo naglubong kang Estefen ug nagbuhat ug hilabihang pagbangotan ngadto kaniya. **3** Apan si Saulo nagdaot ug maayo sa simbahan; siya miadto sa matag kabalayan ug gipangguyod pagawas ang mga lalaki ug mga babaye, ug gibutang sila didto sa bilanggoan. **4** Apan ang mga magtutuo nga nagkatibulaag milakaw aron sa pagsangyaw sa pulong. **5** Si Felipe miadto didto sa siyudad sa Samaria ug nagmantala kanila mahitungod kang Cristo. **6** Sa dihang ang panon sa mga katawhan nakabati ug nakakita sa mga timailhan nga gibuhat ni Felipe, sila naminaw pag-ayo ug naghiusa kung unsa ang iyang giingon. **7** Tungod kay gikan sa daghang mga katawhan nga anaa kanila, ang mahugaw nga espiritu migula dungan sa makusog nga paghilak; ug daghang paralitiko ug bakol nga mga tawo ang nangaayo. **8** Ug didto adunay dakong kalipay niadto nga siyudad. **9** Apan adunay usa ka tawo sa siyudad nga ginganlan ug Simon, nga sa bag-o lang nagabuhat ug pagpamarang; iyang gipahibulong ang mga katawhan nga taga-Samaria, samtang nag-angkon nga siya usa ka mahinungdanon nga tawo. **10** Ang tanan nga mga Samaritanhon, gikan sa pinakaubos ngadto sa pinakataas, namati pag-ayo kaniya; sila miingon, "Kining tawhana ang gahom sa Dios ug gitawag nga Bantogan." **11** Sila namati kaniya, tungod kay siya nagpahibulong man kanila sa dugay na kaayo nga panahon sa iyang mga pagpamarang. **12** Apan sa dihang sila nagtuo kung unsa ang gisangyaw ni Felipe mahitungod sa ebanghelyo sa gingharian sa Dios ug ang pangalan ni Jesu Cristo, sila nabawtismohan, babaye ug lalaki. **13** Ug si Simon usab sa iyang kaugalingon nagtuo: human siya nabawtismohan, siya nagpadayon kauban ni Felipe; sa dihang siya nakakita sa mga timailhan ug dagkong mga butang nga nabuhat, siya nahibulong. **14** Karon sa dihang ang mga apostoles sa Jerusalem nakadungog nga ang Samaria nakadawat na sa pulong sa Dios, sila nagpadala kanila ni Pedro ug ni Juan. **15** Sa dihang sila naglugsong, sila nag-ampo alang kanila, nga ila untang madawat ang Balaang Espiritu. **16** Tungod kay hangtod niana nga takna, ang Balaang Espiritu wala pa man mikunsad ni bisan kinsa kanila; sila nabawtismohan lamang sa ngalan ni Ginoong Jesus. **17** Unya si Pedro ug si Juan nagbutang sa ilang mga kamot ngadto kanila, ug ilang nadawat ang Balaang Espiritu. **18** Karon sa dihang si Simon nakakita nga ang Balaang Espiritu mahatag pinaagi sa pagpandong sa mga apostoles sa ilang mga kamot, siya nagtanyag kanila ug salapi. **19** Siya miingon, "Hatagi ako niini nga gahom, usab, nga kang bisan kinsa man nako ibutang ang akong mga kamot mahimong makadawat sa Balaang Espiritu." **20** Apan si Pedro miingon kaniya, "Unta ang imong plata nga salapi malaglag kauban nimo, tungod kay naghunahuna ka man sa pagbaton ug gasa sa Dios inubanan sa salapi. **21** Wala nakay bahin niini nga butang, tungod kay ang imong kasingkasing dili matarong uban sa Dios. **22** Busa paghinulsol niining imong pagkadaotan, ug pag-ampo ngadto sa Ginoo, aron siya mahimo pa tingaling makapasaylo kanimo kung unsa ang imong gitinguha. **23** Tungod kay ako nakakita nga ikaw anaa sa kahilo sa kaligotgot ug anaa sa pagkaginapos sa sala." **24** Si Simon mitubag ug nag-ingon, "Pag-ampo sa Ginoo alang kanako, nga wala sa mga butang nga imong gipanulti mahimong mahitabo kanako." **25** Sa dihang si Pedro ug si Juan natawong saksi ug nagsulti sa pulong sa Ginoo, sila mibalik sa Jerusalem; didto sa dalan, sila nagsangyaw sa ebanghelyo sa daghang mga baryo sa mga Samaritanhon. **26** Karon ang manulonda sa Ginoo nakigsulti ngadto kang Felipe ug nag-ingon,

“Barog ug adto padulong sa habagatan didto sa dalan nga palugsong gikan sa Jerusalem ngadto sa Gaza.” (Kini nga dalan anaa sa desyerto nga bahin.) **27** Siya mibarog ug milakaw. Tan-awa, adunay usa ka tawo nga gikan sa Etiopia, usa siya ka yunoko nga dako ang kagahom ilalom sa Candace, nga mao ang rayna sa mga taga-Etiopia. Siya mao ang gisaligan sa tanan niya nga kabtangan. Siya miadto sa Jerusalem aron sa pagsimba. **28** Siya mibalik ug naglingkod sa iyang karwahe, ug nagbasa sa basahon ni propeta Isaias. **29** Ang Espiritu miingon kang Felipe, “Lakaw ug ubani kini nga karwahe.” **30** Busa si Felipe midagan ngadto kaniya, ug nadunggan niya siya nga nagbasa sa Isaias nga mao ang propeta, ug nag-ingon, “Ikaw ba nakasabot kung unsa ang imong gibasa?” **31** Ang taga-Etiopia nag-ingon, “Unsaon man nako, gawas kon adunay mogiya kanako?” Siya nagpakiluoy kang Felipe nga mosaka sa karwahe ug molingkod uban niya. **32** Karon ang basahon sa kasulatan nga maoy gibasa sa taga-Etiopia mao kini, “Siya gidala sama sa karnero nga paingon sa ihawanan; ug sama sa usa ka nating karnero didto sa atubangan sa iyang manggugupit hilom, ug wala niya gibuka ang iyang baba: **33** Sa pagpakaulaw kaniya ang iyang paghukom gihikaw: Kinsa man ang mopahayag sa iyang kaliwatan? Tungod kay ang iyang kinabuhi gikuha gikan sa kalibotan.” **34** Busa ang yunoko nangutana kang Felipe, ug nag-ingon, “Ako nagpakiluoy kanimo, kang kinsa man ang propeta nakigsulti? Sa iyaha bang kaugalingon, o sa ubang tawo?” **35** Si Felipe nagsugod ug saysay; siya misugod niini nga kasulatan sa Isaias alang sa pagsangyaw mahitungod kang Jesus ngadto kaniya. **36** Sa ilang pagpadayon didto sa dalan, miabot sila diin adunay tubig; ang yunoko miingon, “Tan awa, adunay tubig diri; unsa man ang makapugong kanako nga magpabawtismo?” **37** (Ang pinaka maayo ug karaang kopya giwala ang Buhat 8: 37) Si Felipe miingon, “Kung ikaw mituo sa tibuok nimong kasingkasing, ikaw mahimong pagabawtismohan.” Ang taga-Etiopia mitubag, “Ako nagtuo nga si Jesu Cristo mao ang Anak sa Dios.” **38** Busa ang taga-Etiopia nagmando nga ang karwahe ipapahunong. Sila mituslob didto sa tubig, si Felipe ug ang yunoko, ug si Felipe nagbawtismo kaniya. **39** Sa dihang sila mihaw-as sa tubig, ang Espiritu sa Ginoo nagkuha kang Felipe; ang yunoko wala na makakita kaniya, ug milakaw siya sa iyang dalan nga nagmalipayon. **40** Apan si Felipe nagpakita didto sa Azotus. Siya miagi niana nga rehiyon ug nagsangyaw sa ebanghelyo sa tibuok nga mga siyudad, hangtod miabot siya sa Cesarea.

9 Apan si Saulo, nagpadayon sa pagsulti ug mga bahad bisan sa pagpatay batok sa mga disipulo sa Ginoo, miadto sa labaw sa mga pari **2** ug nangayo kaniya ug mga sulat sa mga sinagoga sa Damasco, aron kung siya makakaplag bisan kinsa nga sakop sa Dalan, bisan lalaki o babaye, siya magdala kanila balik sa Jerusalem. **3** Samtang siya naglakaw, kini nahitabo sa dihang siya duol na sa Damasco, sa kalit lang midan-ag sa iyang palibot ang kahayag nga gikan sa langit; **4** ug siya natumba sa yuta ug nakadungog sa usa ka tingog nga nag-ingon ngadto kaniya, “Saulo, Saulo, nganong ginalutos mo ako?” **5** Si Saulo mitubag, “Kinsa ka, Ginoo?” Ang Ginoo miingon, “Ako si Jesus nga imong ginalutos; **6** apan barog, sulod didto sa siyudad, ug pagasultihan ka kung unsa ang angay nimong buhaton.” **7** Ang mga tawo nga kauban ni Saulo sa paglakaw nagtindog nga wala makatingog, nakadungog sa tingog, apan walay nakita. **8** Si Saulo mitindog gikan sa yuta, ug sa dihang gibuka niya ang iyang mga mata, wala na siyay makita; busa sila nag-agak kaniya nga ginunitan ang kamot ug gidala siya didto sa Damasco. **9** Sulod sa tulo ka adlaw siya dili makakita, ug siya wala mikaon ni miinom. **10** Karon adunay usa ka disipulo sa Damasco nga ginganlan ug Ananias; ug ang Ginoo nakigsulti kaniya sa usa ka panan-awon, “Ananias.” Ug siya miingon, “Tan-awa, ania ako dinhi, Ginoo.” **11** Ang Ginoo miingon kaniya, “Tindog ug adto sa dalan nga ginatawag ug Tul-id, ug didto sa balay ni Judas pangutana sa usa ka gingalan ug Saulo, usa ka tawo nga gikan sa Tarso; kay siya nag-ampo; ug siya nakakita **12** ug usa ka panan-awon sa usa ka tawo nga ginganlan ug Ananias nga misulod ug mitapion sa iyang kamot ngadto kaniya, aron siya makadawat sa iyang panan-aw.” **13** Apan si Ananias mitubag, “Ginoo, ako nakadungog gikan sa kadaghanan mahitungod niining tawhana, kung unsa ka dako ang pagpangdaot nga iyang gibuhat ngadto sa imong katawhan sa Jerusalem. **14** Siya adunay katungod gikan sa pangulong pari aron pangdakpon ang tanan dinhi nga motawag pinaagi sa imong ngalan.” **15** Apan ang Ginoo miingon ngadto kaniya, “Lakaw, kay siya usa ka pinili nga galamiton alang kanako, nga magdala sa akong ngalan sa atubangan sa mga Gentil ug sa mga hari ug sa mga anak sa

Israel; 16 kay akong ipakita kaniya unsa ka dako ang
iyang pagaantuson tungod sa akong ngalan." 17 Busa
si Ananias milakaw, ug misulod ngadto sa balay.
Mitapion sa iyang kamot ngadto kaniya, siya miingon,
"Igsoong Saulo, ang Ginoong Jesus, nga nagpakita
kanimo sa dalan sa imong pagpadulong nganhi,
gipadala ako aron ikaw makadawat sa imong panan-
aw ug mapuno sa Balaang Espiritu." 18 Dihadiha
dayon usa ka butang sama sa himbis ang nangahulog
gikan sa mata ni Saulo, ug siya nakadawat sa iyang
panan-aw; siya mitindog ug nagpabawtismo; 19 ug
siya mikaon ug nabaskog. Siya nagpabilin uban sa
mga disipulo sa Damasco sulod sa pipila ka mga
adlaw. 20 Pagkahuman siya nagmantala kang Jesus
didto sa mga sinagoga, nga nag-ingon nga siya ang
Anak sa Dios. 21 Ang tanan nga nakadungog kaniya
nahibulong ug miingon, "Dili ba mao man kini nga
tawo ang naglaglag niadtong anaa sa Jerusalem nga
mosangpit niining ngalana? Ug siya mianhi dinhi aron
pagdala kanila balik ngadto sa mga pangulong pari."
22 Apan si Saulo gigamhan sa pagsangyaw ug gilibog
ang mga Judio nga nagpuyo sa Damasco pinaagi
sa pagpamatuod nga si Jesus mao ang Cristo. 23
Pagkahuman sa daghang mga adlaw, ang mga Judio
naglaraw aron sa pagpatay kaniya. 24 Apan ang
ilang mga laraw nasayran ni Saulo. Sila nagbantay
sa mga ganghaan adlaw ug gabii aron sa pagpatay
kaniya. 25 Apan ang iyang mga disipulo mikuha
kaniya pagkagabii ug gipanaog siya agi sa pader,
gitunton siya sa usa ka bukag. 26 Sa dihang siya
miabot ngadto sa Jerusalem, si Saulo misulay sa pag-
apil sa mga disipulo, apan silang tanan nangahadlok
pa kaniya, wala motuo nga siya usa na ka disipulo.
27 Apan si Barnabas mikuha kaniya ug nagdala
kaniya ngadto sa mga apostoles. Ug siya misulti
kanila kung giunsa ni Saulo pagkakita sa Ginoo didto
sa dalan ug ang Ginoo nagkigsulti ngadto kaniya,
ug kung giunsa didto sa Damasco nga si Saulo
sa walay kukahadlok nagasangyaw sa ngalan ni
Jesus. 28 Siya nakigkita kanila sulod ug gawas sa
Jerusalem. Siya nagsulti sa walay kukahadlok sa
ngalan ni Ginoong Jesus 29 ug nagkiglantugi uban
sa mga Judio sa Gresya; apan sila nagpadayon sa
pagsulay sa pagpatay kaniya. 30 Sa dihang ang
mga kaigsoonan nasayod niini, sila nagdala kaniya
palugsong ngadto sa Caesarea ug gipadala siya
palayo ngadto sa Tarso. 31 Busa, ang simbahan sa
tibuok Judea, Galilea, ug Samaria adunay kalinaw ug
nalig-on; ug, nagalakaw sa kahadlok sa Ginoo ug sa
kahupay sa Balaang Espiritu, ang simbahan mitubo
ang kadaghan. 32 Karon nahitabo nga, samtang si
Pedro miadto sa tibuok rehiyon, siya miadto palugsong
usab sa katawhan sa Dios nga nagpuyo sa lungsod
sa Lida. 33 Didto niya nakaplagan ang usa ka tawo
nga ginganlan ug Eneas, anaa sa iyang higdaanan
sa walo ka tuig, kay siya paralisado. 34 Si Pedro
miingon kaniya, "Eneas, si Jesu-Cristo ang nag-ayo
kanimo. Bangon ug hiposa ang imong higdaanan." Ug
dihadiha dayon siya mibangon. 35 Busa ang tanan
nga nagpuyo sa Lida ug sa Sharon nakakita sa tawo
ug sila nangakabig ngadto sa Dios. 36 Karon didto sa
Jopa adunay usa ka disipulo nga ginganlan ug Tabita,
mahubad kini nga "Dorcas." Kini nga babaye puno sa
maayong mga buhat ug maluluy-on nga nagbuhat
alang sa mga kabos. 37 Kini nahitabo niadtong mga
adlawa nga siya nagsakit ug namatay; sa dihang
nahugasan na nila siya, ila siyang gihaya sa taas nga
lawak. 38 Tungod kay ang Lida duol lang sa Jopa, ug
ang mga disipulo nakadungog nga si Pedro tua pa
didto, sila nagpadala ug duha ka tawo ngadto kaniya,
paghangyo kaniya, "Kuyog kanamo sa walay langan."
39 Si Pedro mitindog ug mikuyog uban kanila. Sa
dihang siya miabot, gidala nila siya ngadto sa taas
nga lawak. Ug ang tanang mga balo nag-alirong
kaniya nga naghilak, gipakita kaniya ang kupo ug
mga bisti nga gibuhat ni Dorcas samtang siya uban
pa kanila. 40 Si Pedro nagpagawas nilang tanan
sa lawak, miluhod, ug nag-ampo; unya, miatubang
ngadto sa lawas, siya miingon, "Tabita, bangon."
Iyang gibuka ang iyang mga mata, ug sa dihang
nakita niya si Pedro milingkod siya. 41 Unya gigunitan
ni Pedro ang iyang kamot ug gipatindog siya; ug
dihang gitawag niya ang mga magtutuo ug ang
mga balo, gipakita niya kanila nga siya buhi na. 42
Kining butanga nasayran sa tibuok Jopa, ug daghang
katawhan ang mituo sa Ginoo. 43 Nahitabo kadto nga
si Pedro nagpabilin sa daghang mga adlaw sa Joppa
uban sa usa ka tawo nga ginganlan ug Simon, usa
ka magtatabas ug panit sa hayop.

10 Karon adunay usa ka tawo sa siyudad sa
Cesarea, nga Cornelio ang ngalan, ang
senturyon sa gitawag nga Italyanhong batalyon.
2 Siya usa ka matinud-anon nga tawo, usa nga
nagsimba sa Dios uban ang tanan nga anaa sa iyang
panimalay; nagahatag siya ug daghang salapi alang
sa Judio nga katawhan ug kanunay nag-ampo sa

Dios. 3 Sa ikasiyam nga takna sa adlaw, dayag
nga iyang nakita sa usa ka panan-awon ang anghel
sa Dios nga mipaduol kaniya. Ang anghel miingon
kaniya, “Cornelio!” 4 Si Cornelio mitutok sa anghel
ug nalisang pag-ayo ug siya miingon, “Unsa man,
sir?” Ang anghel miingon kaniya, “Ang imong mga
pag-ampo ug mga gasa sa mga kabos mipataas
nga halad handomanan sa presensya sa Dios. 5
Karon pagpadala ug mga lalaki sa siyudad sa Jopa
aron kuhaon ang tawo nga gingalan ug Simon, nga
ginganlan usab ug Pedro. 6 Siya nagpuyo kauban
ang magtatabas ug panit sa hayop nga gingalan
ug Simon, kinsang balay anaa sa baybayon.” 7 Sa
dihang ang anghel nga nakigsulti kaniya mibiya,
gitawag ni Cornelio ang duha niya ka mga sulugoon
sa balay, ug ang sundalo nga nagsimba sa Dios
gikan sa maong kasundalohan nga nag-alagad usab
kaniya. 8 Si Cornelio miingon kanila sa tanan nga
nahitabo ug gipaadto sila sa Jopa. 9 Karon sa sunod
nga adlaw mga ikaunom nga takna, sa dihang anaa
sila sa ilang panaw ug nagkaduol na sa siyudad, si
Pedro miadto sa taas sa balay aron sa pag-ampo. 10
Unya siya gigutom ug buot mokaon, apan samtang
ang mga tawo nagluto sa pagkaon, nakatagpilaw
siya; 11 ug nakita niya ang langit nga naabli, ug
naay sudlanan nga mipakanaog, sama sa dakong
panapton nga nagpadulong sa yuta, nga gitunton
sa upat niini ka mga suok. 12 Niini adunay tanang
matang sa upat ug tiil nga mga mananap ug mga
butang nga nagakamang sa yuta, ug mga langgam
sa kalangitan. 13 Unya usa ka tingog ang miingon
kaniya: “Tindog, Pedro, patya ug kaon.” 14 Apan si
Pedro miingon, “Dili Ginoo; kay ako wala makakaon
ug bisan unsa nga mahugaw ug dili limpyo.” 15 Apan
ang tingog miabot kaniya pag-usab sa ikaduhang
higayon: “Kung unsay gilimpyohan sa Dios, ayaw kini
tawga nga mahugaw.” 16 Kini nahitabo sa makatulo
ka higayon; unya ang sudlanan dihadiha gikuha
pabalik sa langit. 17 Karon samtang si Pedro nalibog
pag-ayo mahitungod kung unsa ang ipasabot sa
panan-awon nga iyang nakita, tan-awa, ang mga
lalaki nga gipadala ni Cornelio mitindog atubangan sa
ganghaan, paghuman nila ug pangutana sa dalan
padulong sa balay. 18 Ug sila nanawag ug nangutana
kung si Simon, nga ginganlan usab ug Pedro, nagpuyo
didto. 19 Samtang naghunahuna si Pedro mahitungod
sa panan-awon, ang Espiritu miingon kaniya, “Tan-
awa, tulo ka mga lalaki ang nangita kanimo. 20
Tindog ug adto sa ubos ug lakaw uban kanila. Ayaw
kahadlok sa pag-uban, tungod kay ako nagpadala
kanila.” 21 Busa si Pedro mikanaog ug miadto sa
mga lalaki ug miingon, “Siya nga inyong gipangita
mao ako. Nganong mianhi kamo?” 22 Miingon sila,
“Ang kapitan nga ginganlan ug Cornelio, matarong
nga tawo ug usa nga nagsimba sa Dios, ug gitahod
sa tanang nasod sa mga Judio, giingnan sa balaang
anghel sa Dios sa pagkuha kanimo aron moadto sa
iyang balay, aron makapaminaw siya sa mensahe
gikan kanimo.” 23 Busa gidapit sila ni Pedro nga
mosulod ug magpabilin uban kaniya ug sa mga
tawo nga kauban niya. Sa pagkasunod buntag siya
mibangon ug mikuyog kanila, ug ang pipila sa mga
kaigsoonan nga gikan sa Jopa mikuyog kaniya. 24
Sa pagkasunod nga adlaw sila miabot sa Cesarea.
Si Cornelio naghulat kanila; gitawag niya ang iyang
mga paryenti ug suod nga mga higala. 25 Nahitabo
kini nga sa dihang si Pedro misulod, si Cornelio
mihimamat kaniya ug miluhod sa iyang tiilan aron sa
pagpasidungog kaniya. 26 Apan gipatindog siya ni
Pedro ug miingon, “Tindog; ako usab usa lamang ka
tawo.” 27 Samtang si Pedro nakigsulti kaniya, misulod
siya ug nakita niya ang daghang tawo nga nagtigom.
28 Miingon siya kanila, “Kamo sa inyong kaugalingon
nasayod nga dili uyon sa balaod alang sa mga Judio
nga tawo ang makig-uban o mobisita sa usa nga
gikan sa laing nasod. Apan gipakita sa Dios kanako
nga dili nako kinahanglan tawgon ang bisan kinsa nga
tawo nga mahugaw o dili limpyo. 29 Mao nga mianhi
ako sa walay pakiglalis, sa dihang ako gipaanhi.
Busa mangutana ako kanimo nganong gipakuha mo
man ako.” 30 Miingon si Cornelio, “Upat ka adlaw
ang milabay sa sama niining taknaa, ako nag-ampo
dinhi sa akong balay sa ika-siyam ang takna; ug
nakakita ug tawo nga mitindog sa akong atubangan
sa hayag nga bisti. 31 Siya miingon, 'Cornelio, ang
imong pag-ampo nadungog sa Dios, ug ang imong
mga gasa alang sa mga kabos nagpahinumdom sa
Dios mahitungod kanimo. 32 Busa pagpadala ug
tawo sa Jopa, ug pangitaa ang tawo nga ginganlan
ug Simon, nga usab ginatawag ug Pedro. Nagpuyo
siya sa balay sa magtatabas ug panit sa hayop nga
ginganlan ug Simon, diha sa baybayon.' Pipila ka
karaan nga mga sinulat midugang: Kung siya moabot,
siya mosulti kanimo. 33 Busa sa walay langan ako
nagpakuha kanimo. Buotan ka kay ikaw mianhi.
Unya karon, ania kitang tanan dinhi sa panan-aw

sa Dios, aron sa pagpaminaw sa tanan nga gitudlo kanimo sa Ginoo nga isulti." Pipila ka karaan nga mga sinulat midugang: Gitudlo sa Dios nga isulti. **34** Unya gibuka ni Pedro ang iyang baba ug miingon, "Sa pagkatinuod, akong naila nga ang Dios dili modapig ni bisan kinsa. **35** Hinuon, sa matag nasod si bisan kinsa nga mosimba ug mobuhat ug matarong nga binuhatan madawat diha kaniya. **36** Kamo nasayod sa mensahe nga iyang gipadala ngadto sa mga tawo sa Israel, sa dihang iyang gipahibalo ang maayong balita mahitungod sa kalinaw pinaagi kang Jesu-Cristo, nga maoy Ginoo sa tanan - **37** kamo mismo nasayod sa mga panghitabo nga nagakahitabo, nga nahitabo sa tibuok Judea, sugod sa Galilea, pagkahuman sa bawtismo nga gipahibalo ni Juan; **38** ang mga panghitabo mahitungod kang Jesus nga taga-Nasaret, kung giunsa sa Dios pagdihog kaniya sa Balaang Espiritu ug sa gahom. Siya mianhi nga nagbuhat ug maayo ug nag-ayo sa tanan nga gidaogdaog sa yawa, tungod kay ang Dios uban kaniya. **39** Kami ang mga saksi niining mga butang nga iyang gibuhat didto sa nasod sa mga Judio ug sa Jerusalem - kini nga Jesus kansang ilang gipatay, sa pagbitay sa kahoy. **40** Kini nga tawo gibanhaw sa Dios sa ikatulo nga adlaw ug gihatagan siya aron mahimong mailhan, **41** dili sa tanan nga mga tawo, apan sa mga saksi nga gipili nang daan sa Dios - kami mismo, nga mikaon ug miinom uban kaniya human siya nabanhaw gikan sa mga patay. **42** Siya nagmando kanamo sa pagsangyaw sa mga tawo ug pagpamatuod nga kini mao ang usa nga gipili sa Dios nga mahimong Maghuhukom sa buhi ug sa patay. **43** Tungod kaniya ang tanan nga mga propeta nahimong saksi, aron nga ang matag-usa nga motuo kaniya mamahimong makadawat sa kapasayloan sa mga sala pinaagi sa iyang ngalan." **44** Samtang si Pedro nagsulti niining mga butanga, ang Balaang Espiritu mikunsad ngadto sa tanang naminaw sa iyang mensahe. **45** Ang mga tawo nga apil sa tinuli nga pundok sa mga magtutuo - tanan nga miuban kang Pedro - nahibulong, tungod kay ang gasa sa Balaang Espiritu gibubo usab sa mga Gentil. **46** Kay sila nakadungog niining mga Gentil nga nagsulti sa uban nga mga pinulongan ug nagdayeg sa Dios. Unya si Pedro mitubag, **47** "Aduna bay makapugong sa tubig gikan niining mga tawhana aron sila dili mabawtismohan, kining mga tawhana nga nakadawat sa Balaang Espiritu ingon nga sama kanato?" **48** Unya siya nagmando kanila nga magpabawtismo pinaagi sa ngalan ni Jesu-Cristo. Unya naghangyo sila kaniya nga magpabilin uban kanila sa pipila ka mga adlaw.

11 Karon ang mga apostoles ug ang mga kaigsuonang mga lalaki nga kinsa atua sa Judea nakadungog nga ang mga Gentil nakadawat usab sa pulong sa Dios. **2** Sa dihang si Pedro misaka ngadto sa Jerusalem, sila nga nasakop sa pundok sa mga tinuli nagbadlong kaniya; **3** miingon sila, "Nakiglambigit ka ngadto sa mga tawo nga walay mga tuli ug mikaon uban kanila!" **4** Apan si Pedro nagsugod sa pagpasabot sa butang ngadto kanila sa han-ay; siya miingon, **5** nag-ampo ako sa siyudad sa Jopa, ug sa kalit akong nakita ang panan-awon nga sudlanan nga nagpaubos, sama sa lapad nga palid mipaubos gikan sa langit pinaagi sa iyang upat ka mga kanto; kini mikanaog nganhi kanako. **6** Gitutokan ko kini ug akong gihunahuna ang mahitungod niini; akong nakita ang mga mananap nga adunay upat ka tiil nga anaa sa kalibotan, bangis nga mga mananap, nagkamang nga mga mananap, ug mga langgam sa kawanangan. **7** Unya nakadungog ako ug tingog nga nagsulti nganhi kanako, "Bangon, Pedro; pag-ihaw ug kaon!" **8** Ako miingon, "Dili gayod, Ginoo: kay wala pay dili balaan o dili hinlo nga nakasulod sa akong baba." **9** Apan ang tingog mitubag usab gikan sa langit, "Unsa ang gideklara nga hinlo sa Dios ayaw tawga nga dili hinlo." **10** Kini nahitabo sa tulo ka higayon, ug unya ang tanang butang gikuha pagbalik paingon sa langit. **11** Tan-awa, sa dili kalayoan adunay tulo ka mga tawo nga nagtindog atubangan sa balay diin atua kami; gipadala sila gikan sa Cesarea nganhi kanako. **12** Ang Espiritu nagmando kanako nga mouban kanila, ug nga ako dili magbuhat ug kalainan mahitungod kanila. Kining unom ka mga igsoong lalaki mikuyog uban kanako, ug miadto kami ngadto sa balay sa tawo. **13** Siya misulti kanamo giunsa niya pagkakita sa anghel nga nagtindog sa iyang balay ug nag-ingon, "Pagpadala ug mga tawo ngadto sa Jopa ug dad-a pagbalik si Simon, nga ang lahi nga ngalan mao si Pedro. **14** Siya magsulti nganha kanimo ug mensahe nga mahimong paagi nga ikaw maluwas-ikaw ug ang imong tibuok panimalay." **15** Sa pagsugod nako ug sulti ngadto kanila, ang Balaang Espiritu niabot kanila, sama kanato sa sinugdanan. **16** Nahinumdom ako sa pulong sa Ginoo, giunsa niya pag-ingon, "Si Juan gayod nagbawtismo sa tubig; apan kamo pagabawtismohan sa Balaang Espiritu."

17 Unya kung ang Dios naghatag kanila sa sama
nga gasa isip iyang gihatag nganhi kanato sa dihang
mituo kita kang Ginoong Jesu-Cristo, kinsa ba ako,
nga ako makigbatok sa Dios?'" 18 Sa dihang ila kining
nadungog nga mga butang, sila wala nibalos sa pag-
ingon, apan ila hinuong gidayeg ang Dios ug miingon,
"Unya ang Dios mihatag sa paghinulsol alang sa
kinabuhi ngadto usab sa mga Gentil." 19 Busa ang
mga magtutuo kansang nag-antos sa pagsugod sa
kamatayon ni Esteban nga nagkatibulaag gikan sa
Jerusalem-kining mga magtutuo miadto sa sama
kalayo sa Fenicia, Cyprus, ug Antioquia. Misulti sila
ug mensahe mahitungod kang Jesus ngadto lamang
sa mga Judio, wala nay lain bisan usa. 20 Apan
ang uban kanila, mga katawhan gikan sa Cyrus ug
Cirene miabot ngadto sa Antioquia ug misulti ngadto
sa mga Griyego ug giwali ang Ginoong Jesus. 21 Ug
ang kamot sa Ginoo nag-uban kanila; ang dakong
ihap nagtuo ug mibalik ngadto sa Ginoo. 22 Ang
balita mahitungod kanila miabot sa mga dalunggan sa
simbahan sa Jerusalem: ug ilang gipadala pagawas
si Barnabas sama kalayo sa Antioquia. 23 Sa dihang
siya miabot ug nakita ang gasa sa Dios, nalipay siya;
ug gidasig niya silang tanan sa pagpabilin diha sa
Ginoo sa tibuok nilang kasingkasing. 24 Kay siya
maayo man nga tawo ug puno sa Balaang Espiritu
ug sa pagtuo, ug daghang mga tawo nga nadugang
ngadto sa Ginoo. 25 Unya si Barnabas migawas
ngadto sa Tarsus para mangita kang Saulo. 26 Sa
dihang iya nang nakaplagan siya, gidala niya siya
ngadto sa Antioquia. Kini nahitabo, nga sa tibuok tuig
ilang gitigom tanan uban ang simbahan ug nagtudlo
sa daghang mga tawo. Ang mga disipulo unang
gitawag nga mga Kristohanon didto sa Antioquia. 27
Karon niini nga mga adlaw ang ubang mga propeta
milugsong gikan sa Jerusalem ngadto sa Antioquia. 28
Ang usa kanila, nga ginganlan ug Agabus, mitindog ug
gipakita sa Espiritu nga ang usa ka dakong kagutom
mahitabo sa tibuok kalibotan. Kini mahitabo sa mga
adlaw ni Claudio. 29 Busa, ang mga disipulo, isip
matag-usa makahimo, ug nakahukom sa pagpadala
ug tabang sa mga kaigsoonang lalaki sa Judea. 30
Ila kining nahimo; nagpadala sila ug kwarta sa mga
pangulo pinaagi sa kamot ni Barnabas ug Saulo.

12 Karon mahitungod niadtong panahona ang
Hari nga si Herodes nangdapat niadtong uban
nga gikan sa katilingban aron dagmalan sila. 2
Iyang gipatay si Santiago nga igsoon nga lalaki ni
Juan pinaagi sa espada. 3 Pagkahuman nakita niya
nga nakapahimuot kini sa mga Judio, nagpadayon
siya sa pagdakop usab kang Pedro. Mao kana ang
panahon sa mga adlaw sa pan nga walay patubo. 4
Pagkahuman ug dakop kaniya, gibutang niya siya sa
bilanggoan ug nagtagana ug upat ka han-ay sa mga
sundalo aron magbantay kaniya; iyang tuyo nga siya
dad-on sa katawhan pagkahuman sa Pagsaylo. 5
Busa si Pedro nagpabilin didto sa bilanggoan, apan
ang mga pag-ampo inubanan sa pagkugi gihimo sa
katilingban ngadto sa Dios alang kaniya. 6 Sa wala
pa ang adlaw nga pagadad-on siya ni Herodes sa
gawas, nianang kagabhi-on natulog si Pedro tunga
sa duha ka mga sundalo, nga gigapos ug duha ka
kadena; ug ang mga guwardiya naa sa atubangan sa
pultahan nga nagbantay sa bilanggoan. 7 Tan-awa,
usa ka anghel sa Ginoo sa kalit nagpakita kaniya, ug
ang kahayag midan-ag sa silda. Gihampak niya si
Pedro sa kiliran ug gipukaw siya ug miingon, "Bangon
ug dali." Unya ang mga kadena nangatangtang gikan
sa iyang mga kamot. 8 Ang anghel miingon kaniya,
"Panapot ug suota ang imong mga sandalyas."
Gibuhat kini ni Pedro. Ang anghel miingon kaniya,
"Sul-oba ang imong kupo ug sunod kanako." 9 Busa
si Pedro misunod sa anghel ug migawas. Siya wala
masayod nga unsa ang gihimo sa anghel tinuod
gayod. Siya nagtuo nga siya nakakita ug usa ka
panan-awon. 10 Pagkahuman nila ug labay sa una ka
guwardiya ug sa ikaduha, naabot sila sa ganghaan
nga puthaw nga paingon ngadto sa siyudad; kini
naabli sa iyang kaugalingon alang kanila. Nanggawas
ug nangadto sila sa dalan, ug ang angel mibiya kaniya
dayon. 11 Sa dihang nakamatngon na si Pedro, siya
miingon, "Karon nasayod na ako nga gipadala sa
Ginoo ang iyang angel ug giluwas ako gikan sa kamot
ni Herodes, ug gikan sa tanang gilaoman sa mga tawo
nga mga Judio." 12 Pagkahuman niya makaamgo
niini, miadto siya sa balay ni Maria nga inahan ni Juan
kansang apelyido Marcos; daghang mga magtutuo
nga nagtigom didto ug nagaampo. 13 Sa dihang siya
nagtuktok sa pultahan sa ganghaan, ang usa ka
sulugoon nga babaye nga ginganlan ug Roda miadto
aron sa pagtubag. 14 Sa dihang nailhan niya ang
tingog ni Pedro, sa iyang kalipay napakyas siya sa
pag-abre sa pultahan; hinuon, siya midagan padulong
sa kwarto; siya nagbalita nga si Pedro nagtindog didto
sa pultahan. 15 Busa miingon sila kaniya, "Nabuang
naka." Apan namugos gayod siya nga mao kadto. Sila

miingon, “Iya kadtong anghel.” **16** Apan nagpadayon sa pagpanuktok si Pedro, ug sa naabrehan na nila ang pultahan, nakita nila siya ug nahibulong. **17** Misinyas si Pedro kanila sa iyang kamot nga mohilom, ug gisultihan niya sila kung giunsa siya pagpagawas sa Ginoo sa bilanggoan. Siya miingon, “Ibalita kining mga butanga ngadto kang Santiago ug sa mga igsoon.” Unya mibiya siya ug miadto sa laing dapit. **18** Karon sa pagkabuntag, walay gamay nga kahinam sa mga sundalo, mahitungod sa nahitabo kang Pedro. **19** Pagkahuman ug pangita ni Herodes kaniya apan wala siya makaplagi, gipangutana niya ang mga guwardya ug nagmando kanila nga pamatyon. Unya milugsong siya gikan sa Judea ngadto sa Cesarea ug nagpuyo didto. **20** Karon nasuko pag-ayo si Herodes sa mga tawo sa Tiro ug Sidon. Sila miadto uban kaniya. Unya ilang gidani si Blastus, ang katabang sa hari, nga motabang kanila. Unya nangayo sila ug kalinaw, tungod kay ang ilang nasod nagdawat ug pagkaon gikan sa nasod sa hari. **21** Sa usa ka adlaw nga gitagana nagsuot si Herodes ug harianong bisti ug naglingkod siya sa trono; siya nakigpulong kanila. **22** Ang mga tawo naninggit, “Kini ang tingog sa usa ka dios, dili sa usa ka tawo!” **23** Diha-diha gihampak siya sa anghel sa Ginoo, tungod kay wala niya gihatag ang himaya sa Dios; siya gikaon sa mga ulod ug namatay. **24** Apan ang pulong sa Dios mitubo ug midaghan. **25** Human ni Barnabas ug Saulo mahuman ang ilang tahas dito sa Jerusalem, sila mibalik; giuban nila si Juan, kansang apelyido Marcos.

13 Karon sa panagtigom didto sa Antioquia, adunay mga propeta ug mga magtutudlo. Sila mao si Barnabas ug si Simeon (gitawag nga Niger), si Lucio sa Cirene, si Manaen (ang sinagop nga igsoon ni Herodes ang pangulo sa distrito), ug si Saulo. **2** Samtang ilang gisimba ang Ginoo ug nagpuasa, ang Balaang Espiritu miingon, “Igahin alang kanako si Barnabas ug si Saulo, aron magbuhat sa buluhaton nga akong gitawag kanila.” **3** Pagkahuman sa panagtigom sa pagpuasa, nag-ampo, ug gitapion ang ilang mga kamot niining mga tawhana, sila nagpadala kanila. **4** Busa si Barnabas ug si Saulo mituman sa Balaang Espiritu ug milugsong sa Seleucia; gikan didto milayag sila padulong sa isla sa Cipre. **5** Sa dihang didto sila sa siyudad sa Salamis, ilang gimantala ang pulong sa Dios sa mga sinagoga sa mga Judio. Kuyog usab nila si Juan Marcos isip ilang katabang. **6** Sa dihang naadtoan na nila ang tibuok isla sa Pafos, nakaplagan nila ang usa ka salamangkero, usa ka mini nga propeta sa mga Judio, nga ginganlan ug Bar-Jesus. **7** Kini nga salamangkero adunay kalambigitan sa prokonsul, Sergio Paulo, nga usa ka maalamon nga tawo. Kining tawhana ang nagpatawag kang Barnabas ug Saulo, tungod kay buot niya madungog ang pulong sa Dios. **8** Apan si Elimas “ang salamangkero” (ingon niana ang paghubad sa iyang ngalan) misupak kanila; iyang gisulayan sa pagpalikay ang prokonsul palayo gikan sa pagtuo. **9** Apan si Saulo, nga gitawag usab ug Pablo, napuno sa Balaang Espiritu; siya mitutok kaniya **10** ug miingon, “Ikaw anak sa yawa, napuno ka sa tanang matang sa pagpanglimbong ug pagkadaotan. Kaaway ka sa tanang matang sa pagkamatarong. Dili ka moundang sa paglubag sa tulid nga mga dalan sa Ginoo, dili ba? **11** Karon tan-awa, ang kamot sa Ginoo diha kanimo, ug ikaw mahimong buta. Dili nimo makita ang adlaw sa makadiyot.” Diha-diha adunay nahulog kang Elimas nga usa ka yamog ug kangitngit; ug nagsugod siya ug lakaw palibot ug naghangyo sa mga tawo nga agakon siya pinaagi sa kamot. **12** Human nakita sa prokonsul kung unsa ang nahitabo, mituo siya, tungod kay hilabihan ang iyang katingala sa mga pagtulon-an mahitungod sa Ginoo. **13** Karon si Pablo ug ang iyang mga higala naglayag gikan sa Pafos ug miabot sa Perga didto sa Pampilya. Apan si Juan mibiya kanila ug mibalik sa Jerusalem. **14** Si Pablo ug ang iyang mga higala nagbiyahe gikan sa Perga ug miabot sa Antioquia sa Pisidia. Didto miadto sila sa sinagoga sa Adlaw nga Igpapahulay ug nanglingkod. **15** Human sa pagbasa sa balaod ug sa mga propeta, ang mga pangulo sa sinagoga nagpadala kanila ug mensahe nga nag-ingon, “Mga igsoon, kung aduna kamoy mensahe sa pagdasig alang sa katawhan dinhi, isulti kini.” **16** Busa si Pablo mitindog ug misinyas uban sa iyang kamot; miingon siya, “Mga katawhan sa Israel ug kamo nga nagpasidungog sa Dios, paminaw. **17** Ang Dios niining mga katawhan sa Israel nagpili sa atong mga katigulangan ug gihimong hilabihan kadaghan ang mga tawo sa dihang nagpuyo sila sa kayutaan sa Ehipto, ug uban sa binayaw nga kamot gipangulohan niya sila pagawas niini. **18** Kay sa mga 40 ka mga katuigan siya nag-uban kanila didto sa kamingawan. **19** Pagkahuman niya ug buntog ang pito ka nasod sa yuta sa Canaan, iyang gihatagan ang atong katawhan sa ilang yuta alang sa panulondon.

20 Kining tanan nga panghitabo nahitabo sa mga 450 ka mga katuigan. Human niining mga butanga, ang Dios mihatag kanila ug mga maghuhukom hangtod kang Samuel ang propeta. **21** Human niini, ang mga tawo nangayo ug usa ka hari, busa ang Dios naghatag kanila kang Saul ang anak ni Kish, ang tawo nga gikan sa tribo ni Benjamin, sa panahon sa 40 ka tuig. **22** Unya human siya kuhaa sa Dios sa pagkahari, iyang gituboy si David aron mahimong ilang hari. Kini mahitungod kang David nga ang Dios miingon, 'Ako nang nakaplagan si David nga anak ni Jesse nga mao ang tawo sunod sa akong kasingkasing; iya gayod nga buhaton ang tanang butang nga akong gitinguha.' **23** Gikan sa mga kaliwat niining tawhana ang Dios nagdala sa Israel ug usa ka Manluluwas, si Jesus, sama sa iyang gisaad nga buhaton. **24** Kini nagsugod ug kahitabo sa dihang, wala pa miabot si Jesus, unang gipahibalo ni Juan ang bawtismo sa paghinulsol sa tanan nga katawhan sa Israel. **25** Samtang gihuman pa ni Juan ang iyang buluhaton, miingon siya, 'Kinsa ako sa inyong hunahuna? Dili ako ang usa. Apan paminaw, ang usa moabot sunod kanako, ang sapatos sa maong tiil dili ako takos sa pagbadbad.' **26** Mga igsoon, mga anak sa hanay ni Abraham, ug kadtong kauban ninyo nga nagsimba sa Dios, kini alang kanato nga ang mensahe mahitungod niining kaluwasan gipadala na. **27** Kay sila nga nagpuyo sa Jerusalem, ug ang ilang tigdumala, wala nakaila pag-ayo kaniya, o kaha ilang nasabtan pag-ayo ang mga tingog sa mga propeta nga gibasa sa matag Adlaw nga Igpapahulay; busa ilang natuman ang mga mensahe sa mga propeta pinaagi sa paghukom kang Jesus ngadto sa kamatayon. **28** Bisan tuod wala nila nakaplagan ang maayong hinungdan alang sa pagpatay kaniya, sila naghangyo kang Pilato sa pagpatay kaniya. **29** Sa dihang nakahuman na sila sa tanang butang nga nahisulat mahitungod kaniya, gikuha nila siya paubos gikan sa kahoy ug gipahigda siya sa lubnganan. **30** Apan ang Dios nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay. **31** Sa daghang mga adlaw nakit-an siya niadtong misubida uban kaniya gikan sa Galilea padulong sa Jerusalem. Kining mga tawhana karon iya nang mga saksi ngadto sa katawhan. **32** Busa kami nagdala kaninyo ug maayong balita mahitungod sa mga saad nga gihimo ngadto sa atong mga katigulangan: **33** ang Dios nagtipig niini nga mga saad nganhi kanato, ilang mga anak, nga niana iyang gibanhaw si Jesus gikan sa mga patay. Mao usab kini ang nahisulat sa ikaduhang salmo: 'Ikaw ang akong anak nga lalaki, karong adlawa ako nahimo nga imong Amahan.' **34** Mahitungod usab sa kamatuoran nga siya nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay aron nga ang iyang lawas dili madugta, misulti siya sama niini: 'Akong ihatag kanimo ang balaan ug kasigurohan nga mga panalangin ni David.' **35** Mao kini ang hinungdan nganong siya usab miingon sa lain nga salmo, 'Ikaw dili motugot nga ang imong Usa ka Balaan makasinati ug pagkadugta.' **36** Kay pagkahuman ni David ug human sa iyang kaugalingong kaliwatan nga mialagad sa mga tinguha sa Dios, namatay siya, ug gipahigda kauban sa iyang mga amahan, ug nakasinati ug pagkadugta, **37** apan siya nga gibanhaw sa Dios wala makasinati ug pagkadugta. **38** Busa tugoti nga mahibaloan kini diha kaninyo, mga igsoon, nga pinaagi niining tawhana namantala diha kaninyo ang kapasayloan sa mga sala. **39** Pinaagi kaniya ang matag-usa nga motuo mamatarong gikan sa tanan nga mga butang diin dili kamo mahimong mamatarong pinaagi sa balaod ni Moises. **40** Busa pagbantay nga ang butang nga gipamulong sa mga propeta dili mahitabo kaninyo: **41** 'Tan-awa, kamong mga bugalbugalon, ug katingala pag-ayo ug unya mangahanaw; kay ako maghimo ug buluhaton sa inyong mga adlaw, usa ka buluhaton nga dili gayod kamo motuo, bisan pa kung adunay usa ka tawo nga magpahibalo niini kaninyo.'" **42** Samtang si Pablo ug si Barnabas mibiya, ang mga tawo nagpakiluoy kanila nga ila untang isulti ang sama nga mga pulong pag-usab sa sunod Adlaw nga Igpapahulay. **43** Sa dihang ang panagtigom sa sinagoga nahuman, daghan sa mga Judio ug ang mga matinud-anon nga proseletes ang misunod kang Pablo ug Barnabas, nga nakigsulti ngadto kanila ug nag-awhag kanila sa pagpadayon diha sa grasya sa Dios. **44** Sa sunod Adlaw nga Igpapahulay, halos ang tibuok siyudad nagtigom aron makadungog sa pulong sa Ginoo. **45** Sa diha nga ang mga Judio nakakita sa panon, napuno sila sa pangabugho ug misultig pagsupak sa mga butang nga gipamulong ni Pablo ug miinsulto kaniya. **46** Apan si Pablo ug Barnabas misulti nga maisogon ug miingon, "Kini kinahanglan nga ang pulong sa Dios mauna ug sulti diha kaninyo. Sa paglantaw kaninyo nga gituklod kini palayo gikan sa inyong kaugalingon ug giila ang inyong kaugalingon nga dili takos sa kinabuhing walay kataposan, tan-awa,

mobalik kami sa mga Gentil. (aiōnios g166) 47 Kay mao
kini ang gimando sa Ginoo kanamo, nga nag-ingon,
'Ako nagbutang kanimo isip usa ka kahayag alang
sa mga Gentil, nga kinahanglan nimong dad-on ang
kaluwasan ngadto sa pinakalayo nga mga bahin sa
kalibotan.'" 48 Sa pagkadungog sa mga Gentil niini,
nalipay sila ug gidayeg ang pulong sa Ginoo. Daghan
ang gipili sa kinabuhing walay kataposan nga mituo.
(aiōnios g166) 49 Ang pulong sa Ginoo mikaylap ngadto
sa tibuok rehiyon. 50 Apan ang mga Judio nag-
awhag sa mga matinud-anon ug mahinungdanong
kababayen-an, ug ang mga nag-unang kalalakin-an
sa siyudad. Kini nagpasugod sa paglutos batok kang
Pablo ug Barnabas ug gilabay sila paggawas lagpas
sa utlanan sa ilang siyudad. 51 Apan si Pablo ug
Barnabas mitaktak sa abog gikan sa ilang tiil batok
kanila. Unya miadto sila sa siyudad sa Iconio. 52
Ug ang mga disipulo napuno sa kalipay ug uban sa
Balaang Espiritu.

14 Nahitabo kini didto sa Iconio nga si Pablo ug
Barnabas misulod sa sinagoga sa mga Judio ug
misulti sa paagi nga ang dakong panon sa mga Judio
ug sa mga Griyego mituo. 2 Apan ang mga Judio nga
masinupakon nagpalibog sa mga hunahuna sa mga
Gentil ug naghimo kanila nga masilag batok sa mga
kaigsoonan. 3 Busa nagpabilin sila didto sa dugay
nga panahon, nagsulti nga maisugon uban sa gahom
sa Ginoo, samtang siya mihatag ug pagpamatuod
sa mensahe mahitungod sa iyang grasya. Iya kining
gibuhat pinaagi sa pagtugot sa mga timailhan ug mga
kahibulongan nga gipamuhat pinaagi sa mga kamot
ni Pablo ug ni Barnabas. 4 Apan ang kadaghanan sa
siyudad nabahin: ang pipila nga mga tawo midapig
sa mga Judio, ug ang pipila sa mga apostoles. 5
Sa dihang ang mga Gentil ug mga Judio misulay
pagdani sa ilang mga pangulo aron pagdaogdaog ug
pagbato kang Pablo ug kang Barnabas, 6 nahibaloan
nila kini ug miikyas sa mga siyudad sa Lycaonia,
Lystra ug Derbe, ug sa palibot nga rehiyon, 7 ug
didto ilang gisangyaw ang ebanghelyo. 8 Didto sa
Lystra adunay usa ka tawo nga naglingkod, walay
kusog ang iyang mga tiil, bakol gikan pa sa sabakan
sa iyang inahan, kansang wala makalakaw sukad. 9
Kini nga tawo nakadungog sa mga gipanulti ni Pablo.
Misud-ong si Pablo kaniya ug nakita nga siya adunay
pagtuo nga mamahimong maayo. 10 Busa miingon
siya kaniya sa kusog nga tingog, "Itindog ang imong
mga tiil." Ug ang tawo milukso ug milakawlakaw. 11
Sa dihang nakita sa panon sa katawhan kung unsa
ang gibuhat ni Pablo, sila nagpatugbaw sa ilang mga
tingog, nga nagsulti sa pinulongan nga Lycaonia,
"Ang mga dios nanganaog alang kanato sama sa
hulagway sa tawo." 12 Gitawag nila si Barnabas nga
"Zeus," ug si Pablo, "Hermes," tungod kay siya ang
nangulong tigpamaba. 13 Ang pari ni Zeus, nga ang
templo anaa lang sa gawas sa siyudad, nagdala ug
mga toro ug mga garlan didto sa ganghaan; siya ug
ang panon sa katawhan buot motanyag ug halad. 14
Apan sa dihang ang mga apostoles, nga si Barnabas
ug si Pablo, nakadungog niini, gigisi nila ang ilang
bisti ug dihadiha dayon miadto sa panon, misinggit
15 ug miingon, "Mga tawo, nganong gibuhat ninyo
kining mga butanga? Kami usab mga tawo lamang
nga adunay susamang pagbati nga sama kaninyo.
Kami nagdala ug maayong mga balita, aron mobiya
gayod kamo niining walay pulos nga mga butang
alang sa buhing Dios, nga nagbuhat sa kalangitan,
sa kalibotan, ug sa kadagatan ug sa tanan nga anaa
niini. 16 Sa niaging mga kapanahonan, siya nagtugot
sa tanang nasod nga maglakaw sa ilang kaugalingong
mga pamaagi. 17 Apan sa gihapon, wala siya mibiya
nga walay saksi, ingon niana siya nagbuhat ug maayo
ug naghatag kaninyo sa ulan sa kalangitan ug mga
mabungahong tempo, nga mipuno sa inyong mga
kasingkasing uban sa mga pagkaon ug kalipay." 18
Bisan pa niining mga pulonga, si Pablo ug si Barnabas
halos wala nakapugong sa panon sa katawhan aron
sa paghalad ngadto kanila. 19 Apan ang uban nga
mga Judio nga gikan sa Antioquia ug Iconio miadto ug
gidani ang panon sa katawhan. Gibato nila si Pablo
ug giguyod siya pagawas sa siyudad, naghunahuna
sila nga siya patay na. 20 Apan sa dihang ang mga
disipulo mialirong kaniya, mitindog siya ug misulod sa
siyudad. Sa sunod nga adlaw, siya miadto sa Derbe
uban si Barnabas. 21 Pagkahuman nila ug sangyaw
sa ebanghelyo niana nga siyudad ug nagkabig sa
daghang disipulo, sila mibalik sa Lystra, sa Iconio, ug
sa Antioquia. 22 Sila makanunayon nga nagpalig-on
sa mga panghunahuna sa mga disipulo ug nagdasig
kanila sa pagpadayon sa pagtuo. Sila miingon kanila
nga pinaagi sa daghang mga pag-antos nga kita
kinahanglan mosulod sa gingharian sa Dios. 23 Sa
dihang sila nagpili alang kanila ug mga kadagkoan sa
matag katilingban sa mga magtutuo, ug nag-ampo
inubanan sa pagpuasa, sila nagtugyan kanila sa
Ginoo, nga ilang gituohan. 24 Unya sila milabay sa

Pisidia ug miabot sa Pamfilia. **25** Sa dihang gisulti
nila ang pulong didto sa Perga, milugsong sila sa
Atalia. **26** Gikan didto sila milawig sa Antioquia, diin
sila gitugyan sa grasya sa Dios alang sa buluhaton
nga ila na karong nahuman. **27** Sa pag-abot nila sa
Antioquia ug gitigom ang pundok, gisulti nila ang
tanang mga butang nga gibuhat sa Dios kanila, ug
giunsa niya pag-abli sa pultahan sa pagtuo alang sa
mga Gentil. **28** Nagpabilin sila sa dugay nga panahon
uban ang mga disipulo.

15 Pipila ka mga lalaki milugsong gikan sa Judea
ug nagtudlo sa mga kaigsoonan, sa pagingon,
"Gawas kung kamo magpatuli sumala sa nabatasan
ni Moises, kamo dili gayod maluwas." **2** Sa dihang
si Pablo ug si Barnabas adunay dili pag-uyon
ug paglantugi uban kanila, ang mga kaigsoonan
nakahukom nga si Pablo, Barnabas, ug ang pipila sa
uban kinahanglan motungas sa Jerusalem ngadto sa
mga apostoles ug sa mga kadagkoan mahitungod
niini nga pangutana. **3** Busa sila, nga pinadala
sa simbahan, susamang milabay sa Phoenicia ug
sa Samaria ug gipahibalo ang pagkakabig sa mga
Gentil; ilang gidala ang hingpit nga kalipay ngadto
sa mga kaigsoonan. **4** Sa dihang miabot na sila
sa Jerusalem, giabiabi sila sa mga simbahan ug
sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan, ug ilang
gipahibalo ang tanang mga butang nga gibuhat sa
Dios uban kanila. **5** Apan pipila sa mga lalaki nga
nagtuo, nga nahisakop sa pundok sa mga Pariseo,
mitindog ug miingon, "Kinahanglan nga magpatuli
sila ug sa pagsugo kanila sa pagbantay sa balaod
ni Moises." **6** Busa ang mga apostoles ug ang mga
kadagkoan nagtigom aron sa paghunahuna niining
butanga. **7** Pagkahuman sa daghan nga panaglantugi,
si Pedro mitindog ug miingon ngadto kanila, "Mga
kaigsoonan, kamo nasayod nga sa milabay nga
panahon ang Dios nagbuhat ug pagpili taliwala
kaninyo, nga pinaagi sa akong baba ang mga Gentil
kinahanglang makadungog sa pulong sa ebanghelyo,
ug motuo. **8** Ang Dios, nga maoy nakabalo sa
kasingkasing, nagsaksi kanila, naghatag kanila sa
Balaang Espiritu, sama sa iyang gibuhat kanato; **9** ug
iyang gihimo kini nga walay kalainan taliwala kanato
ug kanila, sa pagbuhat sa ilang mga kasingkasing
nga hinlo pinaagi sa pagtuo. **10** Unya karon nganong
inyong gisulayan ang Dios, nga kinahanglan inyong
ibutang ang yugo sa liog sa mga disipulo nga bisan
ang atong mga amahan ni bisan kita dili makahimo
pagdala? **11** Apan kita nagtuo nga kita naluwas
pinaagi sa grasya ni Ginoong Jesus, sama kanila."
12 Ang tanan nga katawhan nagpabilin sa paghilom
samtang sila naminaw kang Barnabas ug Pablo nga
nagsaysay sa mga timailhan ug mga kahibulongan
nga gibuhat sa Dios taliwala sa mga Gentil pinaagi
kanila. **13** Pagkahuman nila ug hunong sa pagsulti,
si Santiago mitubag, nga nag-ingon, "Mga igsoon,
paminaw kamo kanako. **14** Si Simon nag-ingon unsa
ka maluluy-on ang Dios pagtabang sa mga Gentil
aron sa pagkuha gikan kanila nga usa ka katawhan
alang sa iyang ngalan. **15** Ang mga pulong sa mga
propeta nag-uyon niini, ingon nga kini nahisulat.
16 Pagkahuman niining mga butanga ako mobalik.
Ug akong tukuron pag-usab ang barongbarong ni
David, nga nahulog; ako kining ipatindog ug ipasig-uli
pag-usab. **17** Kay aron ang nahibilin sa mga tawo
mangita sa Ginoo, lakip ang tanang mga Gentil nga
gitawag pinaagi sa akong ngalan. **18** Mao kini ang
giingon sa Ginoo, nga maoy naghimo nining karaang
mga butang nga mailhan. **(aiōn g165)** **19** Busa, ang
akong hunahuna mao, nga kinahanglan dili na nato
samukon kadtong mga Gentil nga midawat sa Dios;
20 apan kita magsulat ngadto kanila nga kinahanglan
magdumili sila gikan sa mahugaw nga mga diosdios,
gikan sa malaw-ay nga pakighilawas, ug gikan sa
unsang linuok, ug gikan sa dugo. **21** Alang kang
Moises gikan sa karaang mga kaliwatan adunay
mga tawo sa matag siyudad nga nagasangyaw ug
nagabasa kaniya ngadto sa sinagoga matag Adlaw
nga Igpapahulay." **22** Unya kini daw maayo ngadto
sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan, uban ang
tibuok simbahan, sa pagpili kang Judas Barsabbas
ug Silas, mga pangulo sa simbahan, ug ipadala sila
sa Antioquia uban kang Pablo ug Barnabas. **23** Sila
misulat niini, "Ang mga apostoles, mga kadagkoan
ug mga kaigsoonan, ngadto sa mga Gentil nga
mga kaigsoonan sa Antioch, Syria ug Cilicia, mga
pagtimbaya. **24** Kami nakadungog nga ang pipila ka
mga lalaki nga wala namo gihatagan ug igong sugo,
migawas gikan kanamo ug nagsamok kaninyo uban
sa mga pagtudlo nga nakahimo pagsamok sa inyong
mga kalag. **25** Busa daw kini maayo kanatong tanan
sa pag-uyon sa pagpili sa mga lalaki ug ipadala sila
kaninyo uban ang among hinigugmang Barnabas
ug Pablo, **26** mga tawo nga anaa sa kuyaw ang
ilang kinabuhi alang sa pangalan sa atong Ginoong
Jesu-Cristo. **27** Busa among ipadala si Judas ug

Silas, nga maoy magsulti usab kaninyo sa susamang mga butang. **28** Kay kini daw mas maayo ngadto sa Balaang Espiritu ug kanato, sa pagbutang diha kaninyo nga walay dakong palas-anon kay sa niining mga mahinungdanong mga butang: **29** nga kamo mobiya gikan sa mga butang nga gihalad sa mga diosdios, dugo, sa mga butang nga linuok, ug gikan sa malaw-ay nga pakighilawas. Kung magbantay kamo sa inyong kaugalingon gikan niini, kini makaayo gayod kaninyo. Panamilit." **30** Busa sila, sa dihang sila nagbulagbulag na, miabot didto sa Antioch; pagkahuman ilang gitapok ang pundok sa katawhan, ug ilang gipadala ang sulat. **31** Sa dihang ila kining nabasa, labihan ang ilang kalipay tungod sa mga pagdasig. **32** Si Judas ug si Silas, ug ang mga propeta usab, nagdasig sa mga kaigsoonan uban sa daghang mga pulong ug naglig-on kanila. **33** Pagkahuman nila ug gahin sa pipila ka higayon didto, sila gipadala diha sa kalinaw gikan sa mga kaigsoonan alang adtong nagpadala kanila. **34** Ang labing maayong karaang kopya giwala sa bersikulo 34 (tan-awa sa Buhat 15: 40). Bersikulo 34, Apan kini daw maayo nga si Silas magpabilin didto. **35** Apan si Pablo ug Barnabas nagpabilin sa Antioch uban ang kadaghanan, diin sila nagtudlo ug nagwali sa pulong sa Ginoo. **36** Pagkahuman sa pipila ka mga adlaw si Pablo miingon ngadto kang Barnabas, "Mamalik na kita karon ug duawon ang mga kaigsoonan sa kada siyudad diin kita nagmantala sa pulong sa Ginoo, ug pagtan-aw kung naunsa sila. **37** Si Barnabas buot usab nga ubanon si Juan nga gitawag ug Marcos uban kanila. **38** Apan si Pablo naghunahuna nga dili maayo ubanon si Marcos, nga maoy mibiya kanila gikan sa Pamphylia ug dugang pa wala na mikuyog kanila sa pagpamuhat. **39** Unya didto miulbo ang hait nga panagsumpaki, busa sila nagbulag gikan sa matag-usa, ug si Barnabas gidala si Marcos uban kaniya ug milawig palayo sa Cyprus. **40** Apan si Pablo gipili si Silas ug mibiya, pagkahuman siya gitugyan pinaagi sa mga kaigsoonan sa grasya sa Ginoo. **41** Ug siya miadto padulong sa Syria ug Cilicia, naglig-on sa mga kasimbahanan.

16 Si Pablo nahiabot usab sa Derbe ug Listra; ug ania karon, usa ka disipulo nga ginganlan ug Timoteo ang atua didto, ang anak nga lalaki sa usa ka babayeng Judio nga magtutuo; ang iyang amahan usa ka Griyego. **2** Siya nahisgotan pag-ayo sa mga kaigsoonan nga atua sa Listra ug Iconium. **3** Buot ni Pablo nga ubanon niya siya sa iyang paglakaw; busa gidala niya siya ug gituli siya tungod sa mga Judio nga atua niadtong dapita, kay nasayod silang tanan nga ang iyang amahan usa ka Griyego. **4** Samtang miadto sila sa ilang agianan padulong sa mga siyudad, gihatod nila sa kasimbahanan ang mga angay buhaton aron tumanon nila, ang mga angay nga buhaton nga sinulat sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan sa Jerusalem. **5** Busa ang kasimbahanan nalig-on diha sa pagtuo ug midaghan matag adlaw. **6** Si Pablo ug ang iyang mga kauban nangadto sa mga rehiyon sa Prygia ug Galatia, sanglit gidid-an man sila sa Balaang Espiritu sa pagwali sa pulong sa probinsiya sa Asya. **7** Sa dihang nagkahaduol na sila sa Mysia, misulay sila sa pag-adto sa Bithynia, apan ang Espiritu ni Jesus nagpalikay kanila. **8** Busa sa paglabay sa Mysia, mikanaog sila ngadto sa siyudad sa Troas. **9** Usa ka panan-awon ang mitungha kang Pablo sa kagabhion: ang usa ka tawo sa Macedonia nagbarog didto, nagtawag kaniya ug misulti, "Anhi dinhi sa Macedonia ug tabangi kami." **10** Sa pagkakita ni Pablo sa maong panan-awon, dihadiha dayon nangandam kami paingon sa Macedonia, sa pagtuo nga ang Dios nagtawag kanamo sa pagwali sa ebanghelyo ngadto kanila. **11** Busa sa pagpangandam sa paglayag gikan sa Troas, kami nagsubay dayon padulong sa Samothrace, ug sa pagkasunod adlaw nahiabot kami sa Neapolis; **12** Gikan didto nangadto kami sa Filipos, nga usa ka siyudad sa Macedonia, ang pinakamahinungdanong siyudad sa distrito ug usa ka kolonya sa Roma, ug nagpabilin kami niining siyudara sulod sa pipila ka mga adlaw. **13** Sa Adlaw'ng Igpapahulay nangadto kami gawas sa ganghaan duol sa suba, diin kami naghunahuna nga adunay dapit didto alang sa pag-ampo. Nanglingkod kami ug nakigsulti sa mga babaye nga miabot ug nagtapok. **14** Usa ka babaye nga ginganlan ug Lydia, nga namaligya ug tapol gikan sa siyudad sa Thyatira, nga nagsimba sa Dios, ang namati kanamo. Giablihan sa Ginoo ang iyang kasingkasing aron sa pagpamati sa mga butang nga gipamulong ni Pablo. **15** Sa nabawtismohan na siya, ug ang iyang tibuok panimalay, nag-awhag siya kanamo, nga nag-ingon, "Kung inyong hukman ang akong pagkamatinud-anon sa Ginoo, uban sa akong balay, ug pagpabilin didto." Ug nadani kami niya. **16** Nahitabo kadto samtang kami padulong sa dapit nga alampoanan, ang usa ka batan-on nga babaye

adunay espiritu sa pagpanagna ang nasugatan namo-
nagdala siya ug sapi sa iyang mga agalon pinaagi
sa pagpanghimalad. **17** Kini nga babaye nagsunod
kang Pablo ug kanamo ug nagsinggit, nga nag-
ingon, “Kining mga tawhana mga alagad sa Labing
Halangdong Dios. Sila nagmantala kaninyo sa dalan
sa kaluwasan.” **18** Gibuhat niya kini sa daghang mga
adlaw. Apan si Pablo, gisamokan na gayod kaniya,
milingi ug miingon sa espiritu, “Gimandoan ko ikaw
sa ngalan ni Cristo Jesus nga gula gikan kaniya.” Ug
migula kini diha dayon. **19** Sa pagkakita sa iyang mga
agalon nga ang ilang paglaom nga makasapi nawala
na, ilang gidakop si Pablo ug Silas ug giguyod sila
ngadto sa merkado atubangan sa mga awtoridad.
20 Sa dihang gidala na nila sila sa maghuhukom,
sila miingon, “Kining mga tawhana mga Judio ug
naghimo sa daghang kasamok sa atong siyudad.
21 Nagtudlo sila sa mga butang nga dili subay sa
atong balaod aron dawaton o sundon ingon nga
mga Romano.” **22** Unya ang panon sa katawhan
nagdungan ug panindog batok kang Pablo ug Silas;
ang mga maghuhukom naggisi sa ilang mga sapot ug
gihukasan sila ug gimandoan sila nga pagabunalan
sa mga sungkod. **23** Sa nabunalan na sila sa
makadaghan, ilang gilabay sila didto sa bilanggoan
ug gimandoan ang magbalantay sa bilanggoan nga
bantayan sila pag-ayo. **24** Human niya makuha kini
nga sugo, gilabay sila sa magbalantay sa bilanggoan
sa pinakasuok nga bahin sa bilanggoan ug gigapos
ang ilang mga tiil sa sepohan. **25** Sa pagkatungang
gabii si Pablo ug Silas nag-ampo ug nag-awit ug
mga alawiton ngadto sa Dios, ug ang ubang mga
binilanggo naminaw kanila. **26** Sa kalit lang adunay
kusog nga linog, busa ang patukoranan sa bilanggoan
nauyog; ug dihadiha dayon ang tanang mga pultahan
nangaabli, ug ang kadena sa tanan nangatangtang.
27 Ang magbalantay sa bilanggoan nakamata gikan
sa pagkatulog ug nakita nga naabli na ang mga
pultahan sa bilanggoan; iyang gihulbot ang iyang
espada ug patyon na unta ang iyang kaugalingon,
tungod kay nagtuo siya nga ang mga binilanggo
nakaikyas na. **28** Apan si Pablo misinggit sa makusog
nga tingog, nga nag-ingon, “Ayaw pasakiti ang imong
kaugalingon, tungod kay kaming tanan ania ra dinhi.”
29 Ang magbalantay sa bilanggoan nagtawag alang sa
suga ug midali pagsulod ug mihapa nga nangurog sa
kahadlok sa atubangan ni Pablo ug Silas, **30** ug gidala
sila sa gawas ug miingon, “Mga Sir, unsa may akong
angay buhaton aron maluwas?” **31** Sila miingon, “Tuo
kang Ginoong Jesus, ug mamaluwas ka, ikaw ug ang
imong panimalay.” **32** Sila nagsugilon sa pulong sa
Ginoo ngadto kaniya, uban ang tanan nga anaa sa
iyang balay. **33** Unya gidala sila sa magbalantay sa
bilanggoan sa sama gihapong taknaa sa kagabhion,
ug gihugasan ang ilang mga samad, ug siya ug ang
iyang panimalay gibawtismohan dayon. **34** Iyang
gidala si Pablo ug Silas ngadto sa iyang balay ug nag-
andam ug pagkaon alang kanila. Siya nagmaya pag-
ayo uban sa iyang panimalay, tungod kay silang tanan
nagtuo naman sa Dios. **35** Karon sa pagkaadlaw na,
ang mga maghuhukom nagpadala ug pulong ngadto
sa mga magbalantay sa bilanggoan nga nag-ingon,
“Buhii kadtong mga tawhana.” **36** Ang magbalantay sa
bilanggoan misugilon sa maong mga pulong ngadto
kang Pablo, nga nag-ingon, “Ang mga maghuhukom
nagpadala ug pulong kanako nga buhian kamo: busa
karon gawas, ug lakaw nga malinawon.” **37** Apan si
Pablo miingon ngadto kanila, “Ila kaming gibunalan
sa kadaghanan, mga tawo nga wala nahukman isip
Romano, ug gilabay kami ngadto sa bilanggoan;
karon ila kaming buhian sa hilom? Dili gayod; tugoti
nga sila mismo ang moanhi ug mopagawas kanamo.”
38 Gisugilon kini sa mga magbalantay sa bilanggoan
ngadto sa mga maghuhukom; ang mga maghuhukom
nangahadlok sa pagkadungog nila nga si Pablo ug
Silas mga Romano. **39** Ang mga maghuhukom miabot
ug nagpakiluoy kanila; ug sa dihang ila na silang
gidala pagawas sa bilanggoan, ilang gihangyo si
Pablo ug Silas sa pagbiya sa siyudad. **40** Busa si
Pablo ug Silas migawas sa bilanggoan ug miabot sa
balay ni Lydia. Sa dihang si Pablo ug Silas nakakita
sa mga kaigsoonan, gidasig nila sila ug unya mibiya
sa siyudad.

17 Karon sa diha nga naagian na nila ang mga
siyudad sa Amfipolis ug Apolonia, miabot sila sa
siyudad sa Tesalonica, diin adunay sinagoga sa mga
Judio. **2** Si Pablo, sama sa iyang nabatasan, miadto
kanila, ug sulod sa tulo ka Adlaw nga Igpapahulay
nakiglantugi uban kanila gikan sa Kasulatan. **3**
Gibukhad niya ang Kasulatan ug gipasabot niya nga
kinahanglan gayod ang Cristo nga mag-antos ug
mabuhi pag-usab gikan sa mga patay. Misulti siya,
“Kining Jesus nga akong gimantala kaninyo mao si
Cristo.” **4** Pipila sa mga Judio nadani ug miapil kang
Pablo ug Silas, kauban ang mga mainampoon nga
mga Griyego, daghan nga inilang mga kababayen-

an ug usa ka dakong panon. **5** Apan ang mga dili magtutuong mga Judio, nangatandog sa kasina, mikuha ug pipila ka mga daotang mga lalaki nga gikan didto sa merkado, nagtigom ug dakong panon sa katawhan, ug gibutang ang siyudad sa kaguliyang. Miataki sila sa balay ni Jason, buot nilang dad-on si Pablo ug Silas gawas didto sa mga tawo. **6** Apan sa wala nila sila makaplagi, ilang giguyod si Jason ug pipila ka mga kaigsoonan sa atubangan sa mga pangulo sa siyudad, nga nanagsinggit, "Kining mga tawhana misupak sa atong naandang pamaagi ug mianhi usab diri. **7** Kining mga tawhana nga giabi-abi ni Jason nagsupak sa kasugoan ni Cesar; sila misulti nga adunay laing hari— mao si Jesus." **8** Sa dihang ang panon sa katawhan ug ang mga pangulo sa siyudad nakadungog niining mga butanga, nahasol sila. **9** Pagkahuman nila nakuha ang salapianong pasalig gikan kang Jason ug sa uban, gibuhian nila sila. **10** Niadtong gabhi-ona ang mga kaigsoonan gipadala silang Pablo ug Silas didto sa Berea. Sa pag-abot nila didto, miadto sila sa sinagoga sa mga Judio. **11** Karon kining mga tawhana mas taas ang panghunahuna kaysa sa mga taga-Tesalonica, kay gidawat nila ang pulong nga adunay kaandam sa hunahuna, ginasusi ang Kasulatan kada adlaw aron sa pagtan-aw kung mao ba kining mga butanga. **12** Busa kadaghanan sa ila mituo, lakip na ang ubang mga dungganong mga babayeng Griyego ug daghang mga kalalakin-an. **13** Sa pagkahibalo sa mga Judio sa Tesalonica nga si Pablo nagmantala usab sa pulong sa Dios didto sa Berea, miadto sila didto ug ilang gigubot ug gisamok ang panon sa katawhan. **14** Unya dihadiha dayon, gipadala sa mga kaigsoonan si Pablo ngadto sa dagat, apan si Silas ug Timoteo nagpabilin didto. **15** Kadtong nag-una kang Pablo gidala siya palayo hangtod sa siyudad sa Atenas. Sa pagbiya nila didto kang Pablo, nakadawat sila ug mga sugo alang kang Silas ug Timoteo nga moadto kaniya sa labing dali nga panahon. **16** Karon samtang nagpaabot si Pablo kanila sa Atenas, gisamok siya sa iyang espiritu sulod kaniya sa pagkakita niya sa siyudad nga puno sa mga diosdios. **17** Busa nangatarongan siya didto sa sinagoga uban sa mga Judio ug kadtong mga misimba sa Dios ug ang uban usab nga iyang nahimamat kada adlaw didto sa merkado. **18** Apan ang pipila sa mga pilosopong Epicureo ug Estoico nasugatan usab niya. Ug ang pipila miingon, "Unsa ang buot isulti niining tabian nga tawo?" Ang uban miingon, "Daw mura siyag magsasangyaw sa lain nga mga dios," tungod kay nagsangyaw siya mahitungod kang Jesus ug ang pagkabanhaw. **19** Ilang gikuha si Pablo ug gidala ngadto sa Areopago, nga nag-ingon, "Mahimo ba namong mahibaw-an kining bag-ong pagtulon-an nga imong gipamulong? **20** Kay nagdala ka ug katingalahan nga mga butang sa among mga dalunggan. Busa, buot kaming masayod kung unsa ang buot ipasabot niining mga butanga." **21** (Karon ang tanang taga-Atenas ug ang mga dumuduong nga nagpuyo didto gigahin ang ilang oras sa wala o di ba kaha pagpamulong o pagpaminaw mahitungod sa bag-ong butang.) **22** Busa si Pablo nagbarog taliwala sa mga Areopago ug miingon, "Kamong katawhan sa Atenas, nakita nako nga kamo mainampoon kaayo sa tanang paagi. **23** Kay sa akong paglabay ug pagpaniid sa mga butang sa inyong pagsimba, nakakaplag ako ug halaran uban sa sinulat nga, SA WALA MAILHI NGA DIOS. Busa kung kinsa ang inyong gisimba diha sa pagkawalay alamag, mao kini akong ipahibalo kaninyo. **24** Ang Dios nga nagbuhat sa kalibotan ug sa tanang anaa niini, tungod kay siya ang Ginoo sa langit ug sa yuta, wala mipuyo sa templo nga binuhat sa mga kamot. Ni **25** gialagaran pinaagi sa mga kamot sa mga tawo, ingon nga siya nagkinahanglan ug bisan unsa, kay siya sa iyang kaugalingon ang naghatag sa mga tawo ug kinabuhi ug gininhawa ug sa tanang laing mga butang. **26** Ug gikan sa usa ka tawo iyang gibuhat ang matag nasod sa mga tawo nga nagpuyo sa ibabaw sa kalibotan, nagtakda sa ilang mga piniling mga panahon ug mga utlanan sa ilang pinuy-anan nga dapit. **27** Busa, kinahanglan pangitaon nila ang Dios ug tingali basin moduol sila kaniya ug makaplagan siya, ug sa pagkatinuod, wala siya mahilayo gikan sa matag-usa kanato. **28** Kay tungod kaniya nabuhi ug nakalihok ug nakaangkon kita sa atong kinabuhi, sama lang sa inyong kaugalingong mga balak nga namulong, **29** 'Kay kita usab iyang mga anak.' Ingon nga anak man sa Dios, kinahanglan dili kita maghunahuna nga ang pagkabalaan sama sa bulawan, o plata, o mga bato, kinulit uban sa arte ug panghunahuna sa tawo. **30** Busa gitaligam-an sa Dios ang mga panahon sa walay pagkaalamag, apan karon iyang gimandoan ang tanang mga tawo bisag asa nga maghinulsol. **31** Tungod kay iya nang giandam ang adlaw sa iyang paghukom sa kalibotan sa pagkamatarong pinaagi sa tawong iyang pinili. Gihatagan sa Dios ug pamatuod nga kining tawhana

ngadto sa matag usa nga mabanhaw siya gikan sa mga patay." **32** Unya sa pagkadungog sa mga tawo sa Atenas sa pagkabanhaw sa mga patay, ang uban gibiay-biay nila si Pablo; apan ang uban miingon, "Mamati kami kanimo pag-usab mahitungod niining butanga. **33** "Pagkahuman niadto, si Pablo mibiya kanila. **34** Apan adunay mga tawo ang miapil kaniya ug mituo kaniya, lakip si Dionisio nga Areopagohanon, ang babaye nga ginganlan ug Damaris, ug ang uban pa nga miuban kanila.

18 Pagkahuman niining mga butanga si Pablo mibiya sa Atenas ug miadto sa Corinto. **2** Didto siya nakakaplag ug usa ka Judio nga ginganlan ug Aquila, usa ka tawo nga Ponto ang kagikan; siya bag-o lang miabot gikan sa Italya kauban ang iyang asawa nga si Priscila, tungod kay si Claudio nagmando sa tanang mga Judio nga mopahawa sa Roma; **3** ug si Pablo miadto kanila; Si Pablo nagpuyo ug nagtrabaho kauban nila tungod kay managsama man ang ilang panginabuhian. Sila tighimo ug mga barongbarong. **4** Busa si Pablo nakiglantugi didto sa sinagoga kada Adlaw nga Igpapahulay. Siya nagdani sa mga Judio ug mga Griyego. **5** Apan sa dihang si Silas ug si Timoteo milugsong gikan sa Macedonia, si Pablo gimandoan pinaagi sa Espiritu nga magpamatuod sa mga Judio nga si Jesus mao ang Cristo. **6** Sa dihang ang mga Judio misupak ug nanginsulto kaniya, si Pablo nagyabyab sa iyang bisti ngadto kanila ug miingon kanila, "Unta ang inyong dugo maanaa sa inyong kaugalingon nga mga ulo; Ako walay sala. Gikan karon moadto na ako sa mga Gentil." **7** Unya siya mibiya gikan didto ug miadto sa pinuy-anan ni Titius Justus, usa ka tawo nga nagsimba sa Dios. Ang iyang pinuy-anan duol sa sinagoga. **8** Si Crispus, ang nangulo sa sinagoga ug ang tibuok niya nga panimalay nagtuo ngadto sa Ginoo. Daghan sa mga taga-Corinto nga nakabati kang Pablo nagtuo ug nabawtismohan. **9** Ang Ginoo miingon kang Pablo sa kagabihion pinaagi sa usa ka panan-awon, "Ayaw kahadlok, apan pagsulti ug ayaw pagpakahilom. **10** Tungod kay ako uban kanimo, ug walay bisan usa ang mosulay sa pagdaot kanimo, tungod kay ako daghan ug katawhan niini nga siyudad." **11** Si Pablo nagpuyo didto ug usa ka tuig ug unom ka bulan, nagtudlo sa pulong sa Dios taliwala kanila. **12** Apan sa dihang si Galio nahimong gobernador sa Acaya, ang mga Judio nagkahiusa sa pagbatok kang Pablo ug gidala siya didto sa atubangan sa hukmanan; **13** sila miingon, "Kining tawhana nangdani ug mga katawhan aron sa pagsimba sa Dios nga sukwahi sa balaod." **14** Apan sa dihang mosulti na si Pablo, Si Galio miingon sa mga Judio, "Kamong mga Judio, kung tinood kini usa ka butang nga daotan o usa ka salaod, kini makataronganon nga makiglabot kaninyo. **15** Apan tungod kay kaning mga pangutana mahitungod sa mga pulong ug mga pangalan ug inyong kaugalingon nga balaod, husaya kini sa inyong kaugalingon. Ako wala nangandoy nga mahimong usa ka manghuhukom niining mga butanga." **16** Si Galio nagpapahawa kanila sa hukmanan. **17** Apan silang tanan nagkuha kang Sostenes, ang tigdumala sa sinagoga, sa pinugos nga paagi, ug gilatos siya sa atubangan sa hukmanan. Apan si Galio wala nagbalibali kung unsa ang ilang gibuhat. **18** Si Pablo, pagkahuman ug puyo didto sa pila pa ka mga adlaw, mibiya sa mga kaigsoonan ug milawig padulong sa Syria kauban ni Priscila ug Aquila. Sa wala pa siya mibiya sa pantalan, sa Cencreae, gikiskisan niya ang iyang ulo tungod kay gikuha niya ang usa ka Nazaretnon nga panaad. **19** Sa dihang sila niabot sa Efeso, si Pablo mibiya kang Priscila ug Aquila didto, apan siya sa iyang kaugalingon miadto didto sa sinagoga ug nakiglantugi kauban sa mga Judio. **20** Sa dihang ilang gipangutana si Pablo nga magpabilin sa taas pa nga panahon, siya nagdumili. **21** Apan sa iyang pagbiya kanila, siya miingon, "Ako mobalik pag-usab kaninyo kung kini kabubut-on sa Dios." Siya dayon milawig gikan sa Efeso. **22** Sa dihang si Pablo midunggo na sa Cesarea, siya mitungas ug nakig-abiabi sa Jerusalem nga simbahan ug unya miadto palugsong sa Antioquia. **23** Pagkahuman niya ug gahin sa pila pa ka panahon didto, si Pablo migikan ug miadto padulong sa rehiyon sa Galacia ug Frigia ug nagdasig sa tanang mga disipulo. **24** Karon adunay usa ka Judio nga ginganlan ug Apolos, nga natawo sa Alejandria, niabot sa Efeso. Siya hanas kaayo sa pagpamulong ug makusganon diha sa Kasulatan. **25** Si Apolos natudloan sa mga pagtulun-an sa Ginoo. Isip mainiton diha sa Espiritu, siya nagsulti ug nagtudlo sa tukma nga mga butang mahitungod kang Jesus, apan siya nahibalo lamang sa pagbawtismo ni Juan. **26** Si Apolos nagsugod sa pagsulti nga walay kahadlok didto sa sinagoga. Apan sa dihang si Priscila ug si Aquila nakadungog kaniya, sila nakighigala kaniya ug nagpasabot kaniya sa dalan sa Dios sa mas tukma pa gayod. **27** Sa

dihang siya nagtinguha nga molabay sa Acaya, ang mga kaigsuonan nagdasig kaniya ug nagsulat sa mga disipulo sa Acaya aron sa pag-abiabi kaniya. Sa dihang siya miabot, siya nagtabang ug maayo niadtong nagtuo pinaagi sa grasya. **28** Si Apolos sa kadaghanan gilupig ang mga Judio sa iyang gahom ug kahibalo, sa pagpakita pinaagi sa Kasulatan nga si Jesus mao ang Cristo.

19 Nahitabo kini samtang si Apolos anaa sa Corinto, miagi si Pablo sa ibabaw sa kabungtoran ug miabot siya sa siyudad sa Efeso, ug nakaplagan ang pipila sa mga disipulo didto. **2** Miingon si Pablo kanila, "Nadawat ba ninyo ang Balaang Espiritu sa dihang mituo kamo?" Miingon sila kaniya, "Wala, wala man gani kami makadungog mahitungod sa Balaang Espiritu." **3** Miingon si Pablo, "Ngadto sa unsa man nga kamo nagpabawtismo?" Miingon sila, "Ngadto sa pagbawtismo ni Juan." **4** Busa si Pablo mitubag, "Si Juan mobawtismo inubanan ang pagbawtismo sa paghinulsol. Gisultihan niya ang mga tawo nga kinahanglan motuo sila sa usa kong kinsa ang bout moabot human kaniya, mao kana, si Jesus." **5** Sa dihang ang mga tawo nakadungog niini, gibawtismohan sila sa ngalan ni Ginoong Jesus. **6** Unya sa dihang gitapion ni Pablo ang iyang mga kamot kanila, ang Balaang Espiritu mikunsad kanila ug nagsulti sila ug nagkalain-laing mga pinulongan ug nanagna. **7** Ang tanan mga napulo ug duha ka mga lalaki. **8** Miadto si Pablo sa sinagoga ug nagsulti nga walay kahadlok sulod sa tulo ka bulan. Nangulo siya sa mga panaghisgot ug nagdani sa mga tawo mahitungod sa mga butang nga may kalabutan sa gingharian sa Dios. **9** Apan sa dihang ang pipila ka mga Judio nagmagahi ug nagmasinupakon, nagsugod sila sa pagsulti ug daotan nga pamaagi mahitungod kang Cristo didto sa panon sa katawhan, busa si Pablo mibiya kanila, ug gidala ang mga magtutuo palayo gikan kanila. Siya nagsugod sa pagsulti kada adlaw didto sa hawanang tudloanan sa Tirano. **10** Kini nagpadayon sulod sa duha ka tuig, aron ang tanang tawo nga namuyo sa Asia makadungog sa pulong sa Ginoo, ang mga Judio ug Griyego. **11** Ang Dios naghimo ug mga gamhanang buhat pinaagi sa mga kamot ni Pablo, **12** aron bisan pa ang naay sakit maulian, ug ang mga daotan nga espiritu mogawas sa mga tawo, sa pagkuha nila sa mga panyo ug mga tapis gikan sa lawas ni Pablo. **13** Apan adunay mga Judio nga espiritista nga nagbiyahe sa maong lugara nga nagdala sa ngalan ni Jesus alang sa ilang kaugalingong pagamit. Sila nakigsulti niadtong adunay daotang mga espiritu; sila miingon, "Ako nagmando kanimo pinaagi kang Jesus nga gisangyaw ni Pablo nga mobiya." **14** Kadtong naghimo niini mao ang pito ka anak nga mga lalaki sa pangulong pari sa mga Judio, Esceva. **15** Ang daotang espiritu mitubag kanila, "Nakaila ako kang Jesus, ug nakaila ako kang Pablo; apan kinsa man kamo?" **16** Ang daotang espiritu naa sa tawo milukso sa Espiritista ug nalupig sila ug gikulata sila. Unya nanghawa sila pagawas sa balay nga hubo ug samaran. **17** Kini nahibal-an sa tanan, sa mga Judio ug mga Griyego, nga namuyo sa Efeso. Sila nangahadlok kaayo, ug ang ngalan ni Ginoong Jesus napasidunggan. **18** Daghan usab sa mga magtutuo miabot ug nagsugid ug miangkon sa mga daotang mga butang nga ilang nahimo. **19** Daghan ang nagbansay ug mga salamangka ug nagdala sa ilang mga basahon ug gisunog sa panan-aw sa matag-usa. Sa dihang ilang giihap ang bili niini, kini mga 50, 000 kadaghanon sa plata. **20** Busa ang pulong sa Ginoo mikaylap sa gamhanang mga pamaagi. **21** Karon sa natapos na ni Pablo ang iyang pagpangalagad sa Efeso, nakahukom siya diha sa Espiritu nga moagi sa Macedonia ug Acaya sa iyang dalan ngadto sa Jerusalem; siya miingon, "Pagkahuman nako ug adto didto, kinahanglan usab nako makita ang Roma." **22** Gipadala ni Pablo sa Macedonia ang duha niya ka mga disipulo, si Timoteo ug si Erastus, nga nitabang kaniya. Apan siya nagpabilin makadiyot sa Asya. **23** Ug nianang taknaa mitumaw ang dakong kasamok sa Efeso mahitungod sa Dalan. **24** Ang usa ka platero nga ginganlan ug Demetrius, nga naghimo ug plata nga istatuwa ni Diana, nagdala sa dakong negosyo alang sa mga magbubuhat. **25** Busa gitigom niya ang mga trabahante sa maong panginabuhi ug miingon, "Mga sir, nakabalo kamo nga kini nga negosyo nakapahimo kanato ug daghan nga kuwarta. **26** Kamo nakakita ug nakadungog niana, dili lamang sa Efeso, apan halos tibuok Asya, kini si Pablo nagdani ug nagpalayo sa daghang mga tawo. Siya nagaingon nga walay mga dios nga hinimo sa mga kamot. **27** Ug dili lamang ang kakuyaw nga ang atong mga negosyo dili na kinahanglanon, apan bisan pa ang templo sa bantogang diosa nga si Diana mahimong kining walay pulos. Unya siya mawad-an na sa iyang kadungganan, siya nga gisimba sa tanan sa Asya ug

sa tibuok kalibotan." **28** Sa dihang nadungog nila kini napuno sila sa kasuko ug misinggit sa kusog, sa pag-ingon, "Bantogan si Diana sa mga taga-Efeso." **29** Ang tibuok siyudad napuno sa kalibog, ug ang mga tawo nagdali-dali ug adto sa tiyatro. Gidakop nila ang mga kauban ni Pablo sa pagbiyahe, nga si Gaius ug si Aristarchus, nga miabot gikan sa Macedonia. **30** Si Pablo bout mosulod taliwala sa panon sa katawhan, apan ang mga disipulo nagpugong kaniya. **31** Usab, pipila ka mga pangulo nga higala ni Pablo nagpadala sa pulong ug naghangyo kaniya nga dili mosulod sa tiyatro. **32** Pipila ka mga tawo naninggit sa usa ka butang, ug ang pipila lahi, kay ang pundok sa katawhan anaa sa kalibog. Kasagaran kanila wala gani nasayod nganong nagtigom sila. **33** Gidala sa mga Judio si Alexander pagawas gikan sa pundok sa katawhan ug gibutang siya atubangan sa mga tawo. Misinyas si Alexander sa iyang kamot aron maghimo ug usa ka pamahayag sa mga tawo. **34** Apan sa dihang nakaamgo sila nga siya usa ka Judio, silang tanan naninggit sa usa ka tingog nga hapit miabot sa duha ka oras, "Bantogan si Diana sa mga taga Efeso." **35** Sa dihang gipahilom sa tigdumala sa lungsod ang pundok sa katawhan, siya miingon, "Kamo mga tawo sa Efeso, unsa nga tawo didto ang wala masayod nga ang siyudad sa mga taga-Efeso mao ang magbalantay sa templo sa bantogang Diana ug sa mga larawan nga nahulog gikan sa langit? **36** Sa pagkakita nga kining mga butanga dili ikalimod, kamo kinahanglan nga maghilom ug dili maghimo sa pagpangagpas. **37** Kay inyong gidala kining mga tawhana dinhi sa korte nga dili man gani mga kawatan sa templo ni tigpasipala sa atong diosa. **38** Busa, kung si Demetrius ug ang mga mananalsal uban kaniya adunay mga sumbong batok ni bisan kinsa, abre ang mga hukmanan ug adunay mga gobernador. Tugoti sila nga magpasangil sa usag-usa. **39** Apan kung mangita kamo sa bisan unsang mga butang mahitungod sa laing mga butang, kinahanglan kini mahusay sa kasagaran nga panagtigom. **40** Kay sa pagkatinuod kita anaa sa kakuyaw mahitungod sa kagubot niining adlawa. Walay hinungdan alang niining kagubot, ug dili kita makahimo sa pagpahayag niini." **41** Sa dihang nasulti na niya kini, gitapos niya ang panagtigom.

20 Human sa kaguliyang, si Pablo gipadala alang sa mga disipulo ug giawhag sila. Unya siya nagsulti ug panamilit kanila ug mibiya padulong didto sa Macedonia. **2** Sa pag-adto niya niadtong mga rehiyona ug nag-awhag pag-ayo sa mga magtutuo, miadto siya Greece. **3** Human siya nagpabilin didto sulod sa tulo ka bulan, ang tinagong laraw nga gihimo batok kaniya pinaagi sa mga Judio sa hapit na siya maglayag padulong sa Siria, busa nakahukom siya sa pagbalik agi sa Macedonia. **4** Giubanan siya hangtod sa Asya nila ni Sopater nga taga-Berea, ang anak ni Pyrrhus; si Aristarchus ug Secundus nga mga magtutuo gikan saTesalonica; si Gaius nga taga-Derbe; si Timoteo; ug Tychicus ug si Trophimus nga gikan sa Asya. **5** Apan kining mga tawhana miuna kanamo ug nagahulat kanamo sa Troas. **6** Human sa adlaw sa tinapay nga walay patubo milayag kami gikan sa Filipos, ug sa lima ka adlaw miabot kami kanila sa Troas. Didto nagpabilin kami sulod sa pito ka mga adlaw. **7** Sa unang adlaw sa semana, sa nagkatigom na kami aron sa pagpikaspikas sa tinapay, si Pablo nagsangyaw sa mga magtutuo. Naglaraw siya nga mobiya pagkasunod adlaw, busa nagpadayon siya sa pagsangyaw hangtod sa pagkatungang gabii. **8** Adunay daghan nga lampara sa ibabaw nga bahin sa lawak diin kami nagkatigom. **9** Diha sa bintana may naglingkod nga usa ka ulitawo nga ginganlan ug Eutychus, nga giabot sa halalom nga paghikatulog. Kay taas na kaayo ang pagsangyaw ni Pablo, kining ulitawo, nga nahinanok pa gihapon, nahulog gikan sa ikatulong andana ug gisakwat nga patay na. **10** Apan mikanaog si Pablo, mihapa siya kaniya, ug migakos kaniya. Unya miingon siya, "Ayaw kamo kaguol, kay siya buhi pa." **11** Unya misaka siya balik sa taas ug gipikaspikas ang tinapay ug nangaon. Human sa pagpakigsulti kanila ug dugay hangtod sa kaadlawon, mibiya na siya. **12** Gidala nila pagbalik ang lalaki nga buhi ug nahupay pag-ayo. **13** Kami sa among kaugalingon milakaw pag-una kang Pablo ngadto sa sakayan ug milayag padulong sa Asos, sa tuyo nga pasakyon namo si Pablo. Mao kini ang gitinguha niya sa iyang kaugalingon nga pagabuhaton, tungod kay gituyo niya nga didto agi sa yuta. **14** Sa nasugatan na namo siya sa Asos, gipasakay na namo siya sa sakayan ug miadto sa Mitylene. **15** Unya milayag kami gikan didto ug miabot pagkasunod adlaw atbang sa isla sa Chios. Sa pagkasunod adlaw midunggo kami sa isla sa Samos, ug pagkaugma midunggo kami sa siyudad sa Miletus. **16** Kay nakahukom man si Pablo nga maglayag agi sa Efeso, aron dili siya malangan sa Asya; kay nagdali siya nga moabot

sa Jerusalem sa adlaw sa Pentecostes, kung kining
tanan mamahimo na niyang buhaton sa ingon. **17**
Gikan sa Miletus nagpadala siya ug mga tawo ngadto
sa Efeso ug gipatawag niya ang mga kadagkoan
sa simbahan. **18** Sa dihang miabot na sila ngadto
kaniya, miingon siya kanila, “Nasayod na kamo sa
inyong kaugalingon, nga sukad sa unang adlaw sa
pagtunob sa akong tiil sa Asya, kung sa unsang paagi
ako kanunay naggahin ug panahon alang kaninyo.
19 Nagpadayon ako pag-alagad sa Ginoo uban sa
pagpa-ubos sa hunahuna ug inubanan sa mga luha,
ug sa mga pag-antos nga nahitabo kanako tungod sa
mga tinagong laraw sa mga Judio. **20** Nasayod kamo
nga wala akoy gilikayan sa pagpadayag kaninyo sa
bisan unsa nga mapuslanon, ug giunsa ko kamo
pagtudlo sa dayag ug miadto usab sa kabalayan. **21**
Nasayod kamo nga sa kanunay nagpahimangno ako
kaninyong mga Judio ug mga Griyego mahitungod sa
paghinulsol ngadto sa Dios ug sa pagtuo sa atong
Ginoong Jesus. **22** Ug karon, tan-awa, moadto ako sa
Jerusalem nga inagda sa Balaang Espiritu, nga walay
kasayoran sa bisan unsang mahitabo kanako didto,
23 gawas sa gipamatuod sa Balaang Espiritu kanako
sa matag siyudad ug nagaingon nga ang mga gapos
ug pag-antos naghulat na kanako. **24** Apan wala
nako hunahunaa ang akong kinabuhi sa kung unsang
paagi nga mas bililhon pa sa akong kaugalingon, aron
mahingpit na ang akong lumba ug ang pag-alagad
nga akong nadawat gikan kang Ginoong Jesus, sa
pagsaksi sa ebanghelyo diha sa grasya sa Dios. **25**
Ug karon, tan-awa, nasayran ko nga kamong tanan,
nga gisuroyan ko taliwala sa akong pagsangyaw
mahitungod sa gingharian, dili na makakita sa akong
panagway. **26** Busa gipamatuod-an ko kaninyo niining
adlawa, nga ako hinlo sa dugo ni bisan kinsang
tawo. **27** Kay wala ako nagpugong sa pagpadayag
kaninyo sa kinatibuk-ang kabubut-on sa Dios. **28**
Busa pag-amping kamo sa inyong kaugalingon, ug
sa tanang panon nga kanila ang Balaang Espiritu
naghimo kaninyong magtatan-aw, aron nga bantayan
ninyo ang katilingban sa Ginoo nga gitubos niya
pinaagi sa kaugalingon niyang dugo. **29** Nasayod ako
nga human sa akong pagbiya, magasulod taliwala
kaninyo ang mga mapintas nga lobo, ug dili kaloy-
an ang panon. **30** Nasayod ako nga bisan gani
taliwala kaninyo ang pipila sa mga tawo moadto
ug mosulti sa mga butang nga mangil-ad, aron sa
pagpahimulag sa mga disipulo sa pagsunod kanila.
31 Busa pagtukaw kamo. Hinumdomi nga sulod sa
tulo ka tuig wala ako maghunong sa pagpahimangno
sa matag usa kaninyo inubanan sa luha sa adlaw
ug gabii. **32** Ug karon gipiyal ko na kamo sa Dios,
ug ngadto sa pulong sa iyang grasya, nga mao ang
makahimo kaninyo sa pagpa-uswag ug maghatag
kaninyo sa kabilin taliwala sa tanang gilain. **33** Wala
ako maibog sa tawong may plata, bulawan, o bisti.
34 Kamo sa inyong kaugalingon nasayod nga kining
mga kamot nagsangkap sa akong kaugalingon nga
mga panginahanglan ug niadtong kauban nako. **35**
Sa tanan nga mga butang naghatag ako kaninyo
ug panig-ingnan kung unsaon ninyo pagtabang ang
huyang pinaagi sa pagpamuhat, ug kung unsaon
ninyo paghinumdom ang mga pulong sa Ginoong
Jesus, mga pulong nga siya mismo miingon: “Labing
bulahan ang paghatag kay sa pagdawat.” **36** Human
siya nagsulti niining paagiha, miluhod siya ug nag-
ampo uban kanilang tanan. **37** Labihan ang ilang
paghilak ug migakos kang Pablo ug gihagkan siya.
38 Naguol gayod sila tungod sa iyang gipamulong,
nga sila dili na makakita sa iyang panagway pag-
usab. Unya giubanan nila siya hangtod sa sakayan.

21 Sa dihang mibulag kami gikan kanila ug milawig,
miadto kami padulong sa siyudad sa Cos,
ug sa sunod nga adlaw sa siyudad sa Rodas, ug
gikan didto padulong sa siyudad sa Patara. **2** Sa
dihang among nakaplagan ang usa ka sakayan nga
motabok sa Feonicia, misakay kami ug milawig. **3** Sa
dihang amo nang nalantawan ang isla sa Cyprus,
mibiya kami ug miliko sa wala, ug milawig ngadto
sa Siria, ug midunggo sa siyudad sa Tiro, tungod
kay atua didto ang sakayan nga nagpanaog sa
mga butang. **4** Human among nakaplagan ang mga
disipulo, nagpabilin kami didto sulod sa pito ka adlaw.
Ang mga disipulo nag-ingon kang Pablo pinaagi sa
Espiritu nga dili gayod siya motunob sa Jerusalem.
5 Sa dihang milabay ang mga adlaw, kami mibiya
ug nagpadayon sa among panaw. Silang tanan,
kauban ang ilang mga asawa ug mga anak, nag-uban
kanamo sa among dalan hangtod nakagawas kami
sa siyudad. Dayon nangluhod kami sa baybayon,
nag-ampo, ug nagsultihanay kami sa panamilit sa
matag usa. **6** Misakay kami sa sakayan, samtang sila
mibalik pag-usab sa ilang panimalay. **7** Sa dihang
nahuman na kami sa paglawig gikan sa Tiro, nahiabot
kami sa Ptolemais. Didto nag-abi-abi kami sa mga
kaigsoonan ug nagpabilin kami uban kanila sulod

sa usa ka adlaw. 8 Pakasunond adlaw mibiya kami
ug miadto sa Cesarea. Misulod kami sa balay ni
Filipe, ang tigsangyaw sa ebanghelyo, nga usa sa
pito, ug nagpabilin kami uban kaniya. 9 Karon kining
tawhana adunay upat ka anak nga babayeng ulay
nga mananagna. 10 Sa nagpabilin kami didto sa
pipila ka mga adlaw, miabot ang usa ka propeta nga
gikan sa Judea nga ginganlan ug Agabus. 11 Miduol
siya kanamo ug gikuha ang bakos ni Pablo. Niining
tungora iyang gihiktan ang iyang kaugalingon nga tiil
ug mga kamot ug nag-ingon, “Miingon, ang Balaang
Espiritu, 'Busa sama niini ang paggapos sa mga Judio
sa Jerusalem ang tawo nga nakapanag-iya niining
bakos, ug ila siyang itugyan sa mga kamot sa mga
Gentil.” 12 Sa dihang among nadunggan kining mga
butanga, kami ug ang mga tawo nga nagpuyo nianang
dapita nagpakiluoy kang Pablo nga dili moadto tungas
sa Jerusalem. 13 Unya si Pablo mitubag, “Unsa man
ang inyong gibuhat, nagpahilak ug nagpasakit sa
akong kasingkasing? Kay ako andam, dili lamang
magpagapos, kondili mamatay usab sa Jerusalem
alang sa ngalan sa Ginoong Jesus.” 14 Sanglit si
Pablo dili buot nga madani, miundang na kami sa
pagsulay ug miingon, “Hinaot nga ang pagbuot sa
Ginoo ang matuman.” 15 Human niining mga adlawa,
among gipanguha ang among mga gamit ug mitungas
sa Jerusalem. 16 Didto adunay lain usab ang mikuyog
kanamo nga pipila sa mga disipulo gikan sa Cesarea.
Gikuyog nila ang usa ka tawo nga ginganlan Mnason,
ang usa ka tawo nga gikan sa Cyprus, nga disipulo
kaniadto, kung diin kami magpuyo. 17 Sa dihang
naabot na kami sa Jerusalem, ang mga kaigsoonan
nag-abiabi kanamo nga malipayon. 18 Pagkasunod
nga adlaw si Pablo mikuyog kanamo ngadto kang
Santiago, ug ang tanang mga kadagkoan anaa usab
didto. 19 Sa pagtimbaya niya kanila, iyang gisugilon
sa matag-usa ang mga butang nga nabuhat sa Dios
ngadto sa mga Gentil pinaagi sa iyang pagpamuhat.
20 Sa dihang nadunggan nila kini, ilang gidayeg ang
Dios, ug miingon sila kaniya, “Tan-awa, igsoon, pila ka
libo ang nagtuo taliwala sa mga Judio. Silang tanan
naningkamot sa pagtipig sa balaod. 21 Nagsugilon sila
mahitungod kanimo, nga imong gitudloan ang tanang
mga Judio nga nagpuyo uban sa mga Gentil nga ilang
isalikway si Moises, ug imong gisuginlan sila nga dili
tulion ang ilang mga anak, ug dili musunod sa karaang
mga tulomanon. 22 Unsay angay namong buhaton?
Makadungog gayod sila nga moanhi ka. 23 Busa
buhata kung unsa ang among isulti kanimo karon:
aduna kami upat ka lalaki nga naghimo ug pakigsaad.
24 Dad-a kining mga tawhana ug magpaputli sa
imong kaugalingon uban kanila, ug bayari ang ilang
panginahanglan alang kanila, aron makagisan nila
ang ilang mga ulo. Busa ang tanan masayod nga ang
mga butang nga giingon nila bahin kanimo dili gayod
tinuod. Masayran usab nila nagkinabuhi ka uban
kanamo nga nagtipig sa balaod. 25 Apan mahitungod
sa mga Gentil nga adunay pagtuo, nagsulat na kami
ug naghatag sa mga pahimangno nga kinahanglan
kanunay silang magbantay sa ilang mga kaugalingon
gikan sa mga butang nga gihalad sa mga diosdios,
gikan sa dugo, gikan sa unsang mga tinuok, ug gikan
sa malaw-ay nga pakighilawas. 26 Pagkasunod adlaw
gidala ni Pablo ang mga tawo, aron sa paghinlo sa
iyang kaugalingon uban kanila nga moadto didto
sa templo, aron sa pagpahibalo sa gidugayon sa
mga adlaw sa paghinlo, hangtod nga ang halad
mahalad sa matag usa kanila. 27 Sa dihang ang
pito ka adlaw hapit na mahuman, ang pipila ka mga
Judio nga gikan sa Asya nakakita kang Pablo didto
sa templo, ug naghulhog sa panon sa mga tawo,
ug nagdakop kaniya. 28 Naninggit sila, “Katawhan
sa Israel, tabangi kami. Mao kining tawhana ang
nagtudlo sa tanang mga tawo bisan asa sa mga
butang nga sukwahi sa katawhan, sa balaod, ug
niining dapita. Tuod man, gidala usab niya ang mga
Griyego didto sa templo ug naghugaw sa balaang
dapit.” 29 Kay sa miagi nakita nila si Trofimo nga taga
Efeso nga kuyog kaniya sa siyudad, ug naghunahuna
sila nga gidala siya ni Pablo didto sa Templo. 30 Ang
tanan sa siyudad gihulhogan, ug midagan dugok ang
katawhan ug gigunitan nila si Pablo. Giguyod nila
siya pagawas sa templo, ug gisirad-an dayon ang
mga pultahan. 31 Nga daw patyon na nila siya, ang
balita miabot didto sa pangulong kapitan sa guwardya
nga ang tibuok Jerusalem nasamok. 32 Nianang
tungora gidala niya ang mga kasundalohan ug ang
mga kapitan ug midagan padulong lugsong sa panon
sa katawhan. Sa pagkakita sa mga tawo sa pangulo
sa kapitan ug mga kasundalon, miundang sila sa
paglatigo kang Pablo. 33 Unya ang pangulo sa kapitan
miduol ug gigunitan si Pablo, ug nagmando kaniya
nga gaposon siya sa duha ka kadena. Nangutana
siya kung kinsa siya ug unsay iyang nabuhat. 34
Kadaghanan sa panon sa katawhan nagsinggit sa
lahi nga tubag ug ingon man usab ang uban. Sanglit

ang kapitan dili gayod makasulti bisan unsa tungod sa kasaba, nagmando siya nga dad-on si Pablo sa kuta. **35** Sa dihang miabot sila sa mga hagdanan, gialsa siya sa mga sundalo tungod sa pagpasakit sa panon sa katawhan. **36** Kay ang panon sa katawhan nagsunod kanila ug kanunay nagsinggit, “Ipalayo siya kanamo!” **37** Sa hapit na si Pablo dad-on didto sa kuta, miingon siya sa pangulo sa kapitan, “Mahimo ba ako makigsulti kanimo?” Ang kapitan miingon, “Makasulti ka Griyego? **38** Dili ba ikaw Ehiptohanon, nga nangulo kaniadto sa mga nagsupak ug nagdala sa 4, 000 ka mga nagmasinupakon didto sa kamingawan?” **39** Si Pablo miingon, “Ako usa ka Judio, gikan sa siyudad sa Tarso sa Cilicia. Usa ako ka lumolupyo sa mahinungdanon nga siyudad. Manghangyo ako kanimo, tugoti ako sa pagsulti sa katawhan.” **40** Sa dihang ang kapitan naghatag kaniya sa pagtugot, si Pablo mitindog sa hagdanan ug nagsinyas sa iyang kamot ngadto sa mga tawo. Sa dihang anaa nay dakong kahilom, nagsulti siya sa Hebreo. Siya miingon,

22 “Mga kaigsoonan ug mga amahan, paminawa ang akong pagpanalipod nga akong buhaton karon kaninyo.” **2** Sa dihang ang pundok nakadungog kang Pablo nga nakigsulti ngadto kanila sa Hebreohanon nga pinulongan, sila nahilom. Siya miingon, **3** “Usa ako ka Judio, nga natawo sa Tarsus sa Cilicia, apan gimatuto niining siyudara sa tiilan ni Gamaliel. Natudloan ako pinaagi sa higpit nga mga pamaagi sa pamalaod sa atong mga katigulangan. Maiiniton ako ngadto sa Dios, sama kaninyong tanan karon. **4** Akong gilutos kining Dalan ngadto sa kamatayon; akong gigapos ang mga lalaki ug mga babaye ug ako silang gibalhog didto sa bilanggoan. **5** Ang labaw nga pari usab ug ang tanan nga mga hamtong makapamatuod nga nakadawat ako ug sulat gikan kanila alang sa mga kaigsoonan sa Damasco, alang sa akong panaw didto. Akong gidala pagbalik ang mga gapos sa Jerusalem kadtong kabahin niining Dalan aron pagasilotan. **6** Nahitabo kini samtang ako naglakaw ug duol na sa Damasco, sa kaudtohon sa kalit mitungha ang dakong kahayag gikan sa langit nagsugod ug dan-ag palibot kanako. **7** Natumba ako sa yuta ug may nadungog akong tingog nga miingon, 'Saulo, Saulo, nganong gilutos mo man ako?' **8** Mitubag ako, 'Kinsa ka ba, Ginoo?' Misulti siya kanako, 'Ako si Jesus nga Nazaretnon, nga imong gilutos.' **9** Kadtong mga miuban kanako nakakita sa kahayag apan wala sila makadungog sa iyang tingog nga misulti kanako. **10** Miingon ako, 'Unsa ang angay nakong buhaton, Ginoo?' Ang Ginoo miingon kanako, 'Bangon, ug adto sa Damasco; didto pagasultian ka sa tanan nimong angay nga pagabuhaton.' **11** Dili ako makakita tungod sa kasulaw sa kahayag, busa miadto ako sa Damasco nga giagak sa mga kamot sa mga mikuyog kanako. **12** Didto nahimamat nako ang usa ka tawo nga ginganlan ug Ananias, usa ka mainampoon nga tawo sumala sa balaod ug maayo ang gipangsulti sa tanang mga Judio nga mipuyo didto. **13** Miduol siya kanako, mitindog duol kanako ug miingon, 'Igsoong Saulo, dawata ang imong panan-aw. 'Nianang taknaa nakita nako siya. **14** Unya miingon siya, 'Ang Dios sa atong mga katigulangan gipili ka aron makahibalo sa iyang kabubut-on, aron makita ang Usa ka Matarong, ug maminaw sa tingog nga naggikan sa iyang kaugalingong baba. **15** Kay ikaw ang magasaksi alang kaniya ngadto sa tanang mga tawo mahitungod sa kung unsa ang imong nakita ug nadungog. **16** Ug karon nganong naghulat ka man? Tindog, pagpabawtismo, ug hugasi ang imong mga sala, pinaagi sa pagtawag sa iyang ngalan.' **17** Paghuman nako ug balik sa Jerusalem, ug samtang nag-ampo ako didto sa templo, nahitabo kini nga ako nakakita ug panan-awon. **18** Nakit-an nako siya nga nag-ingon kanako, 'Pagdali ug pagbiya sa Jerusalem karon dayon, tungod kay dili nila dawaton ang imong pagpamatuod mahitungod kanako.' **19** Miingon ako, 'Ginoo, kabalo sila sa ilang mga kaugalingon nga ako silang gibilanggo ug gilatigo ang mga mituo kanimo sa matag sinagoga. **20** Sa dihang miula ang dugo ni Esteban nga imong saksi, nagbarog usab ako didto ug miuyon, ug akong gibantayan ang mga bisti sa nagpatay kaniya.' **21** Apan miingon siya kanako, 'Biya, tungod kay ipadala ko ikaw ngadto sa mga Gentil.'” **22** Gitugotan siya sa mga tawo pagsulti hangtod niining higayona. Apan misinggit sila ug miingon, “Palayo sa maong kaubanan niining kalibotana: kay dili maayo nga mabuhi pa siya.” **23** Samtang naninggit sila, ilang gilabay ang ilang mga bisti, ug milabay sila ug abog sa hangin, **24** ang pangulong kapitan nagmando nga dad-on si Pablo didto sa kuta. Iyang gimandoan nga kinahanglan pangutan-on siya uban ang pagkastigo, aron nga sa iyang kaugalingon mahibaloan unta niya nganong misiyagit sila batok kaniya sama niana. **25** Sa dihang gigapos nila siya sa pisi nga hinimo gikan sa panit sa mananap, si Pablo

miingon sa senturyon nga nagtindog tupad kaniya, “Uyon ba sa balaod nga imong kastigohon ang tawo nga Romanhon bisan wala pa kini ka hukmi?” **26** Sa pagkadungog sa senturyon niini, miadto siya sa pangulong kapitan ug miingon kaniya, “Unsa may buot nimong buhaton? Kay kining tawhana usa ka lumulupyo sa Roma.” **27** Ang pangulong kapitan miadto ug miingon kaniya, “Sultihi ako, usa ka ba ka lumulupyo sa Roma?” Si Pablo miingon, “Oo.” **28** Ang pangulong kapitan mitubag, “Sa dakong kantidad lamang sa salapi ang hinungdan nga akong naangkon ang pagka-Romanhon.” Apan si Pablo miingon, “Ako natawo ug lumulupyo sa Roma.” **29** Unya ang mga tawo nga buot mangutana kaniya nibiya kaniya diha dayon. Nahadlok usab ang pangulong kapitan, sa pagkasayod niya nga si Pablo usa ka Romanhon, tungod kay gigapos nila siya. **30** Sa pagkasunod adlaw, ang pangulong kapitan buot masayod sa kamatuoran mahitungod sa mga pasangil sa mga Judio batok kang Pablo. Busa iyang gibadbaran sa iyang mga gapos ug mimando sa mga pangulong pari ug ang tanang konseho nga makigtagbo. Unya iyang gidala si Pablo didto sa ubos ug gibutang taliwala nila.

23 Si Pablo mitan-aw ug diretso sa mga miyembro sa konseho ug miingon, “Mga igsoon, nagpuyo ako atubangan sa Dios sa tanang maayong konsinsya hangtod karong adlawa.” **2** Ang labaw nga pari nga si Ananias nagmando niadtong tawo nga nagtindog uban kaniya sa pagsagpa sa iyang baba. **3** Unya miingon si Pablo ngadto kaniya, “Ang Dios mohapak kanimo, ikaw bong-bong nga gipaputi. Naglingkod ka ba sa paghukom kanako pinaagi sa balaod, ug pagsugo sa paghapak kanako, batok sa balaod?” **4** Kadtong mga nanagtindog miingon, “Ingon ba niini ang imong pag-insulto sa labaw nga pari sa Dios?” **5** Si Pablo miingon, “Wala ako makahibalo, mga igsoon, nga siya labaw nga pari. Kay mao kini ang nahisulat, dili ka angay mosulti ug daotan sa magmamando sa imong mga katawhan.” **6** Sa dihang nakita ni Pablo ang usa ka bahin sa konseho nga mga Saduseo ug ang ubang mga Pariseo, nag-istorya siya sa makusog didto sa konseho, “Mga igsoon, Ako usa ka Pariseo, anak sa usa ka Pariseo. Tungod kay masaligon ako nga ang pagkabanhaw sa mga patay ingon nga ako hinukman.” **7** Sa dihang iya kining giingon, ang panaglalis nagsugod taliwala sa mga Pariseo ug mga Saduseo, ug ang panagtigom nabahin. **8** Alang sa mga Saduseo nag-ingon nga walay pagkabanhaw, walay mga anghel, ug walay mga espiritu, apan ang mga Pariseo nag-ingon nga kining tanan anaa. **9** Busa ang dako nga kaguliyang nahitabo, ug ang ubang mga manunulat sa balaod nga nahisakop sa mga Pariseo mitindog ug nakiglantugi nga nag-ingon, “Wala kitay nakitang sayop niining tawhana. Unsa kaha kung ang espiritu o ang anghel nagsulti ngadto kaniya?” **10** Sa dihang adunay miabot nga dakong panagbangi, ang pangulo sa kapitan nahadlok nga kunis-kunison nila sa pino si Pablo, busa iyang gimanduan ang mga sundalo aron moadto sa ubos ug pugson siya pagkuha gikan sa mga miyembro sa konseho, ug pagdala kaniya didto sa kuta. **11** Pagkasunod gabii ang Ginoo mitindog tapad kaniya ug miingon,” Ayaw kahadlok, kay ikaw man ang nagpamatuod mahitungod kanako sa Jerusalem, busa kinahanglan usab kang mosaksi sa Roma.” **12** Sa dihang buntag na, ang ubang mga Judio naghimo ug panagsabot ug gitawag nga tinunglo ang ilang kaugalingon: Sila miingon nga dili nila buot mokaon ni moinom bisan unsa hangtod nga mapatay nila si Pablo. **13** Adunay sobra 40 ka mga tawo nga naghimo niining laraw. **14** Miadto sila sa mga pangulong pari ug mga kadagkoan ug miingon, “Gibutang namo ang among kaugalingon ilalom sa dakong tunglo, nga dili mokaon hangtod among mapatay si Pablo. **15** Busa karon, pasagdi ang konseho pagsulti sa pangulong kapitan sa pagdala kaniya ngadto kanimo, ingon nga ikaw buot modisisyon sa iyang kaso nga labaw pa sa tukma. Alang kanamo, kami andam sa pagpatay kaniya sa dili pa siya moanhi dinhi.” **16** Apan ang anak nga lalaki sa igsoong babaye ni Pablo nakadungog nga sila namakak nga maghulat, busa siya miadto ug misulod sa kuta ug giingnan si Pablo. **17** Mitawag si Pablo sa usa sa mga kapitan ug miingon, “Dad-a kining batan-ong lalaki didto sa pangulong kapitan, kay aduna siyay gustong isulti ngadto kaniya.” **18** Busa ang kapitan gikuha ang batan-ong lalaki ug gidala siya ngadto sa pangulong kapitan ug miingon, "Si Pablo nga binilanggo nagtawag kanako ngadto kaniya, ug namalihog kanako sa pagdala niining batan-ong lalaki nganha kanimo. Aduna siyay buot isulti nganha kanimo.” **19** Ang pangulong kapitan nagdala kaniya pinaagi sa iyang kamot ngadto sa pribadong dapit ug gipangutana siya, “Unsa kining imong isulti kanako?” **20** Ang batan-ong lalaki miingon, “Ang mga Judio miuyon sa paghangyo kanimo sa

pagdala kang Pablo ugma ngadto sa konseho, ingon nga sila moadto aron sa pagpangutana ug mas tukma mahitungod niining kaso. **21** Apan ayaw pagsugot ngadto kanila, tungod kay sobra sila sa 40 ka mga tawo nga namakak ug naghulat kaniya. Sila gitawag nga nagtunglo sa ilang mga kaugalingon, ni sa pagkaon o sa pag-inom hangtod ilang mapatay siya. Bisan karon sila andam, naghulat sa pagtugot gikan kanimo." **22** Busa ang pangulong kapitan gitugotan ang batan-ong lalaki nga molakaw, pagkahuman ug tudlo kaniya, "Ayaw pagsaba nga imong gisulti kining mga butanga nganhi kanako." **23** Unya iyang gitawag ang duha ka mga kapitan ug miingon, "Pagkuha ug duha ka gatos ka mga sundalo nga andam sa pag-adto sa mas layo pa sa Cesarea, ug 70 ka mga mangangabayo usab, ug 200 nga magbabangkaw. Ikaw mobiya sa ika tulo nga takna sa kagabhion." **24** Iya usab gimandoan sa paghatag ug mga hayop kanila nga mahimong masakyan ni Pablo, ug sa pagdala kaniya nga luwas ngadto kang Felix nga gobernador. **25** Unya nagsulat siya ug sulat nga sama niini: **26** "Claudio Lisias ngadto sa labing maayo nga gobernador nga si Felix, ug mga pangumusta. **27** Kining tawhana gidakop sa mga Judio ug patyon na unta nila, sa dihang miabot ako kanila uban sa mga sundalo ug giluwas siya, sukad nga akong nahibaloan nga siya usa ka lomulupyo sa Roma. **28** Gusto nako mahibalo ngano nga giakusahan nila siya, busa ako siyang gikuha ngadto sa ilang konseho. **29** Akong nahibaw-an nga siya giakusahan mahitungod sa mga pangutana sa ilang kaugalingong balaod, apan walay giakusar batok kaniya nga angay sa kamatayon o pagkabilanggo. **30** Unya kini nahimo nga inila nganhi kanako nga adunay laraw batok sa tawo, busa ako dayon siyang gipadala nganha kanimo, ug gitugonan ang iyang magsusumbong usab sa pagdala sa ilang mga sumbong batok kaniya sa imong presensiya. Panamilit." **31** Busa ang mga sundalo misunod sa ilang mga mando: gikuha nila si Pablo ug gidala siya pagkagabii sa Antipatris. **32** Sa sunod adlaw, kasagaran sa mga sundalo nibiya sa mangangabayo aron pagkuyog uban kaniya ug sila mismo nibalik ngadto sa kuta. **33** Sa dihang ang mga mangangabayo niabot sa Cesarea ug gihatod ang sulat ngadto sa gobernador, ilang gipakita usab si Pablo ngadto kaniya. **34** Sa dihang nabasa sa gobernador ang sulat, nangutana siya asa nga probinsiya gikan si Pablo; sa dihang iyang nahibaw-an nga siya gikan sa Cilicia, miingon siya, **35** "Nadungog ko ikaw nga bug-os sa dihang ang imong magsusumbong mianhi." Unya nagmando siya sa pagtago kaniya sa palasyo ni Herodes.

24 Pagkahuman sa lima ka adlaw, si Ananias ang pangulong pari, uban nga mga kadagkoan, ug usa ka mamumulong nga ginganlan ug Tertulo, miadto didto. Kini nga mga tawo nagdala ug mga sumbong batok kang Pablo ngadto sa gobernador. **2** Sa dihang si Pablo mitindog sa atubangan sa gobernador, si Tertulo nagsugod ug pasangil kaniya ug miingon ngadto sa gobernador, "Tungod kanimo aduna kami dakong kalinaw; ug ang imong layo nga panglantaw nagdala ug maayong kabag-ohan sa atong nasod; **3** busa uban sa tanang pasalamat among dawaton ang tanan nga imong buhaton, labing maayong Felix. **4** Busa dili ko na ikaw langanon pa, mohangyo ako kanimo nga maminaw ka kanako kadali uban sa kaluoy. **5** Kay among nakaplagan kining tawhana nga usa ka dangan ug maoy usa ka hinungdan nga ang tanang Judio sa tibuok kalibotan nagmasupilon. Siya ang pangulo sa Nazareno nga sekta. **6** Buhat 24: 6-8, ang labing maayo ug karaang mga kopya naglaktaw sa mga pulong nga "tanan sa" gikan sa bersikulo 6 ug mao usab sa mga dugang sa 24: 7 ug 8 (tana-awa sa pataban(dugang) nga mga pulong). Gisulayan pa gani niya ug panamastamas ang templo; busa gidakop namo siya. **7** Ang labing maayo ug karaan nga mga kopya naglaktaw sa bersikulo 7, "Ug gusto namo siyang hukman sumala sa atong balaod," **8** Ang labing maayo ug karaan nga mga kopya naglaktaw sa dugang sa bersikulo 8, "nagsugo sa mga nagpasangil kaniya nga moanha sa imong atubangan." Sa dihang pangutan-on nimo si Pablo mahitungod niining tanan nga mga butang, ikaw, usab, mahimong makahibalo kung unsa ang among gipasangil kaniya." **9** Ang mga Judio nahiusa nga nagpasangil kang Pablo, usab, ug nag-ingon nga kining mga butanga tinuod. **10** Apan sa dihang ang gobernador misinyas alang kang Pablo sa pagsulti, mitubag si Pablo, "Nakasabot ako nga sa daghang katuigan ikaw nahimong maghuhukom niini nga nasod, ug busa ako nalipay sa pagpasabot sa akong kaugalingon nganha kanimo. **11** Makahimo ikaw sa pagsusi nga wala pa nilapas ug napulo ug duha ka adlaw sukad sa akong pag-adto aron magsimba didto sa Jerusalem; **12** ug sa dihang nakaplagan nila ako didto sa templo, wala ako nakiglalis kang bisan kinsa, ug wala ako nagsamok

sa mga panon, bisan sa mga sinagoga, o bisan didto sa siyudad; **13** ug dili nila mapamatud-an diha kanimo ang mga pasangil nga ilang gihimo batok kanako karon. **14** Apan ako kining angkonon diha kanimo, nga sumala sa paagi nga ilang gitawag ug sekta, sa samang paagi akong gialagaran ang Dios sa among mga katigulangan. Nagmatinud-anon ako sa tanan nga anaa sa balaod ug mga sinulat sa mga propeta. **15** Aduna usab akoy samang pagsalig diha sa Dios, sama ra niining mga katawhan nga naghulat usab niini, ang umaabot nga pagkabanhaw sa mga patay, ang mga matarong ug ang mga dili matarong; **16** ug niini, nagtrabaho ako aron makaangkon ug konsensya nga walay ikapasangil atubangan sa Dios ug sa katawhan sa tanang mga butang. **17** Karon human sa daghang katuigan nga ako niabot aron sa pagdala ug tabang ngadto sa akong nasod ug mga gasa nga salapi. **18** Sa dihang ako kining gibuhat, pipila ka mga Judio gikan sa Asya ang nakakaplag kanako sa usa ka seremonyas sa pagputli diha sa templo, dili uban sa panon o sa paghugyaw. **19** Kini nga mga tawo kinahanglan nga anaa sa imong atubangan karon ug mosulti kung unsa ang anaa kanila nga batok kanako, kung sila adunay bisan unsa. **20** Kung ogaling, kini susama ra nga mga tawo kinahanglan nga mosulti kung unsa ang sayop nga ilang nakaplagan nganhi kanako sa dihang ako mitindog atubangan sa Konseho sa mga Judio; **21** gawas kung kini mahitungod niining usa ka butang nga akong gisulti ug kusog sa dihang mitindog ako uban kanila, 'Kini mahitungod sa pagkabanhaw sa mga patay nga ako ginahukman karong adlawa pinaagi kaninyo.'" **22** Si Felix nahibalo gayod ug maayo mahitungod niini nga Dalan, ug iyang gihimo nga maghulat ang mga Judio. Nag-ingon siya, "Bisan kanus-a si Lisias ang pangulo mulugsong gikan sa Jerusalem akong hukman ang imong sumbong." **23** Unya iyang gimandoan ang kapitan nga bantayan si Pablo, apan sa pagbaton ug kaluoy, ug aron nga walay bisan usa nga magpugong sa iyang mga higala gikan sa pagtabang kaniya o gikan sa pagduaw kaniya. **24** Human sa pipila ka mga adlaw, mibalik si Felix uban sa iyang asawa nga si Drusila, usa ka Judio nga babaye, ug iyang gipatawag si Pablo ug iyang nadunggan gikan kaniya ang mahitungod sa pagtuo diha kang Cristo Jesus. **25** Apan sa dihang si Pablo nangatarongan uban kaniya mahitungod sa pagkamatarong, pagpugong sa kaugalingon, ug ang umaabot nga paghukom, nahadlok si Felix; ug, siya mitubag, "Lakaw una palayo karon, apan kung anaa na usab akoy panahon, tawgon ko ikaw." **26** Sa sama usab nga panahon, naglaom siya nga si Pablo maghatag ug salapi ngadto kaniya, busa kanunay niyang gipatawag siya ug nakigsulti uban kaniya. **27** Apan sa dihang milabay ang duha ka tuig, si Porcio Festus ang nahimong gobernador human ni Felix, apan gusto ni Felix nga makabaton ug pagdapig sa mga Judio, ug iyang gibiyaan si Pablo nga padayon nga gibantayan.

25 Karon, si Festus misulod sa probinsiya, ug human sa tulo ka adlaw, miadto siya gikan sa Ceasarea hangtod sa Jerusalem. **2** Ang pangulong pari ug ang mga inila nga mga Judio mipasaka ug mga sumbong batok kang Pablo ngadto kang Festus, ug sila maisogong nakigsulti kang Festus. **3** Ug nanghangyo sila kang Festus sa usa ka pag-uyon mahitungod kang Pablo, nga ipatawag siya didto sa Jerusalem aron pagapatyon nila siya sa dalan. **4** Apan si Festus mitubag nga si Pablo usa ka binilanggo sa Cesarea, ug hapit na siya mobalik didto. **5** "Busa, kung si kinsa kaninyo ang makahimo," miingon siya, "kinahanglan mouban ka kanamo. Kung adunay sayop niadtong tawhana, mamahimo gayod kamo makapasangil kaniya." **6** Human siya magpabilin sulod sa walo o labaw pa sa pulo ka adlaw, milugsong siya sa Caesarea. Ug sa sunod nga adlaw, milingkod siya sa lingkorana sa hukmanan ug nagmando nga si Pablo dad-on ngadto kaniya. **7** Sa pag-abot niya, ang mga Judio gikan sa Jerusalem nagtindog sa duol, ug nagpasaka sa daghang mga mabug-at nga sumbong nga wala gayod nila mapamatod-i. **8** Gipanalipdan ni Pablo ang iyang kaugalingon ug miingon, "Wala magsupak sa ngalan sa mga Judio, wala magsupak sa templo, ug wala magsupak alang kang Cesar, aduna ba akoy nabuhat nga daotan." **9** Apan buot ni Festus nga makapahimuot sa mga Judio, ug busa siya mitubag kang Pablo ug miingon, "Buot ka bang motungas sa Jerusalem ug didto ka nako pagahukman mahitungod niining mga butanga?" **10** Si Pablo miingon, "Nagtindog ako sa atubangan sa hukmanan ni Caesar diin ako angay pagahukman. Wala akoy sayop nga nahimo sa mga Judio, sama sa nasayran mo usab. **11** Bisan paman kung aduna akoy nabuhat nga daotan ug kung aduna man akoy nahimo nga takos sa kamatayon, dili gayod ako mobalibad nga mamatay. Apan kung ang ilang mga sumbong

walay pulos, walay bisan usa ang motugyan kanako ngadto kanila. Ako nalang idangop kang Cesar." **12** Unya si Festus nagkigsulti sa mga kadagkoan ug mitubag, "Gitawag nimo si Cesar; makaadto ka kang Cesar." **13** Karon sa paglabay sa pipila ka mga adlaw, si Haring Agripa ug si Bernice miabot sa Cesarea aron sa paghatag ug panggamhanang pagduaw kang Festus. **14** Human sa pagpabilin didto sa pipila ka mga adlaw, si Festus nagtanyag sa kaso ni Pablo ngadto sa hari; miingon siya, "Adunay usa ka tawong binilanggo nga biniyaan ni Felix. **15** Sa dihang atua ako sa Jerusalem, ang mga pangulong pari ug ang mga kadagkoan sa Judio nagpadala ug mga sumbong kanako batok niining tawhana, ug nanghangyo nga mahukman siya sa kamatayon. **16** Niini mitubag ako nga dili kini ang nabatasan sa mga Romano sa pagtugyan sa usa ka tawo alang sa usa ka paghangyo; hinuon, ang gipasangnginlan adunay kahigayonan nga moatubang sa mga nagpasangil ug manalipod batok sa mga sumbong kaniya." **17** Busa, sa pag-abot nilang tanan dinhi, wala na gayod ako maglangan, pagkasunod adlaw naglingkod ako sa lingkoranan sa hukmanan ug nagmando ako nga ang tawo dad-on sa akong atubangan. **18** Sa dihang ang nagpasangil mitindog ug gipasanginlan siya, sa akong hunahuna walay bug-at nga sumbong batok kaniya. **19** Hinuon, aduna silay gikasaway kaniya pinaagi sa kaugalingon nilang relihiyon ug mahitungod kang Jesus nga namatay, nga gipamatod-an ni Pablo nga nabuhi. **20** Nalibog gayod ako kung unsaon nako pagsusi kining mga butanga, ug nangutana ako kaniya kung buot ba niya moadto sa Jerusalem aron hukman didto mahitungod niining mga butanga. **21** Apan sa dihang si Pablo nga gipabantayan sa mga sundalo sa bilanggoan aron sa paghulat sa hukom sa Emperador, ako siyang gimandoan nga bantayan hangtod siya mapadala ngadto kay Cesar." **22** Si Agripa nakigsulti kang Festus, "Buot gayod ako mamati nianang tawhana." "Ugma," Si Festus miingon, "Madungog nimo siya." **23** Busa pagkasunod adlaw, si Agripa ug Bernice miabot dinuyogan sa mga seremonyas; misulod sila ngadto sa tigomanan nga kauban ang mga pangulo sa mga sundalo ug uban kanila ang mga dungganon nga mga tawo sa maong siyudad. Ug sa dihang nagsugo na si Festus, gidala kanila si Pablo. **24** Si Festus miingon, "Haring Agripa, ug sa tanang tawo nga ania kauban namo, nakita ninyo kining tawhana; ang katawhan sa Judio nga nanghangyo kanako sa Jerusalem, ug ania usab sila nga kauban nato, ug nagsinggit sila kanako nga kinahanglan dili gayod siya mabuhi. **25** Apan nasayran nako nga wala gayod siyay nabuhat nga daotan nga angayan sa kamatayon; apan tungod kay iyang gitawag ang Emperador, ako nakahukom nga ipadala siya didto. **26** Apan wala akoy makatarunganon nga masulat ngadto sa Emperador. Tungod niining nga katarungan, ako siyang gidala kaninyo, ilabi na gayod kanimo, Haring Agripa, aron aduna akoy masulat mahitungod niining kasoha. **27** Kay kini dili makatarunganon alang kanako nga magpadala ug binilanggo ug wala akoy maasoy nga basihanan batok kaniya."

26 Busa gisultihan ni Agripa si Pablo "Makahimo naka sa pagsulti alang sa imong kaugalingon." Unya gituy-od ni Pablo ang iyang kamot ug siya nanalipod. **2** "Giisip nako ang akong kaugalingon nga malipayon, Haring Agrippa, sa paghimo sa akong kaso dinhi sa imong atubangan karon batok sa tanan nga mga pasangil sa mga Judio; **3** ilabina, tungod kay ikaw hanas sa tanan nga nabatasan sa mga Judio ug mga pangutana. Mao nga manghangyo ako kanimo nga paminawon mo ako nga mapailubon. **4** Sa pagkatinuod, ang tanang mga Judio nasayod kung unsa ang akong kinabuhi gikan sa akong pagkabatan-on sa akong nasod ug sa Jerusalem. **5** Nasayod sila kanako gikan sa sinugdanan ug sila miangkon nga nagpuyo ako isip Pariseo, ang pinakaisog nga sekta sa atong relihiyon. **6** Karon ako mitindog dinhi aron pagahukman tungod kay ako nangita sa saad nga gihimo sa Dios sa atong mga amahan. **7** Alang niining pangatarungan sa atong napulog duha ka tribu nga matinud-anon nga nag-alagad sa Dios gabii ug adlaw, ug naglaom kita nga makab-ot kini. Alang kini sa paglaom sa mga Judio nga namasangil kanako, Hari! **8** Nganong gihunahuna mo man nga talagsaon alang sa Dios nga mobanhaw sa mga patay? **9** Niadtong usa ka higayon nga ako naghunahuna sa akong kaugalingon nga kinahanglan buhaton ko ang daghang mga butang nga supak sa ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret. **10** Gibuhat ko kini didto sa Jerusalem; Gipriso nako ang daghan nga mga balaan sa bilanggoan, ug aduna akoy katungod gikan sa mga pangulong pari nga buhaton kini; ug sa dihang sila gipangpatay, akong gihatag ang akong pag-uyon batok usab kanila. **11** Kanunay nako silang gisilotan sa tanan nga mga sinagoga ug ako silang gisulayan

aron mahimong magpasipala. Nasuko ako pag-ayo
kanila ug gigukod ko sila bisan paman sa langyaw
nga mga siyudad. 12 Samtang gibuhat ko kini, miadto
ako sa Damasco uban ang katungod ug mga sugo
gikan sa mga pangulong pari; 13 ug samtang anaa
pa ako didto sa dalan, sa udtong tutok, Hari, nakita
nako ang kahayag gikan sa langit nga mas sulaw
pa kaysa adlaw ug midan-ag kini palibot kanako ug
sa mga lalaki nga kauban nako sa paglakaw. 14
Ug sa dihang kaming tanan nangatumba sa yuta,
akong nadungog ang tingog nga nagsulti kanako
nga miingon sa Hebrohanon nga pinulongan, “Saulo,
Saulo, nganong gilutos mo man ako? Lisod kini
alang kanimo sa pagsipa sa igtutugsok. 15 Unya ako
miingon, 'Kinsa ka man, Ginoo?' Ang Ginoo mitubag,
'Ako si Jesus nga imong gilutos. 16 Karon bangon ug
tindog sa imong mga tiil; tungod niining tumonga ako
nagpakita kanimo, sa pagpili kanimo nga mahimong
sulugoon ug saksi mahitungod sa mga butang nga
imong nasayran mahitungod kanako karon ug ang
mga butang nga akong ipadayag kanimo sa umaabot;
17 ug luwason ko ikaw gikan sa mga tawo ug gikan
sa mga Gentil nga akong paadtoan kanimo, 18 aron
maabli ang ilang mga mata ug aron sa pagpabiya
kanila gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag ug
gikan sa gahom ni Satanas ngadto sa Dios, aron
sila makadawat ug kapasayloan sa sala gikan sa
Dios ug ang panulondon nga akong ihatag ngadto
kanila nga akong gigahin alang sa akong kaugalingon
pinaagi sa ilang pagtuo kanako.' 19 Busa, Haring
Agripa, wala nako gisupak ang langitnong panan-
awon; 20 apan, kadtong anaa una sa Damasco, ug
unya sa Jerusalem, ug sa tibuok nasod sa Judea, ug
usab ngadto sa mga Gentil, ako nagsangyaw nga
kinahanglan magbasol ug mobalik sa Dios, maghimo
ug mga buhat nga takos sa paghinulsol. 21 Mao kini
ang hinungdan nga ang mga Judio nagdakop kanako
didto sa templo ug nagsulay sa pagpatay kanako.
22 Gitabangan ako sa Dios hangtod karon, busa
gibarogan ko ug gipamatud-an sa yano nga mga tawo
ug sa mga bantugan mahitungod sa wala nay mas
labaw pa kung dili ang giingon sa mga propeta ug ni
Moses nga mahitabo; 23 nga si Cristo kinahanglan
mag-antos, ug siya ang una nga nabanhaw gikan sa
mga patay ug sa pagmantala sa kahayag ngadto sa
katawhan sa mga Judio ug ngadto sa mga Gentil. 24
Sa pagkahuman sa pagpanalipod ni Pablo si Festo
miingon sa makusog nga tingog, “Pablo, nabuang
ka na; ang imong dakong nakat-onan mao ang
nakapabuang kanimo.” 25 Apan si Pablo miingon, “Dili
ako buang, pinakahalangdon nga Festo; apan uban
ang kaisog ako nagsulti sa kamatuoran ug kaligdong.
26 Kay ang hari nasayod mahitungod niining mga
butanga; ug busa, ako gawasnon sa pagsulti kaniya,
kay ako nadani nga walay matago gikan kaniya;
Tungod kay kini wala gibuhat diha sa usa ka suok. 27
Nagtuo ba ikaw sa mga propeta, Haring Agrippa?
Nasayod ako nga nagtuo ka.” 28 Miingon si Agripa
kang Pablo, “Sa mubo nga panahon danihon mo
ba ako ug himuon nga Kristohanon?” 29 Si Pablo
miingon, “Nag-ampo ako sa Dios, bisan sa mubo
o taas nga panahon, dili kay ikaw lang, apan ang
tanan usab nga naminaw kanako karong adlawa,
mahimo nga sama kanako, apan walay labot niining
mga kadena sa prisohan.” 30 Unya ang hari mitindog,
ug ang gobernador, ug si Bernice usab, ug kadtong
naglingkod kauban nila; 31 ug sa dihang mibiya sila
sa hawanan, nagsulti sila sa usag-usa ug miingon,
“Kini nga tawo dili takos sa kamatayon o mga gapos.”
32 Miingon si Agrippa ngadto kang Festo, “Kining
tawhana gipagawas na unta kung wala lamang siya
mihangyo kang Cesar.”

27 Sa dihang nagkauyon na kami nga molayag
paingon sa Italya, ilang gitugyan si Pablo ug
ang uban pang mga binilanggo sa kapitan nga
ginganlan ug Julius, sa Augustan nga Regiment. 2
Misakay kami sa sakayan gikan sa Adramyttium, nga
molayag sa baybayon sa Asya. Busa nangadto kami
sa dagat. Si Aristarchus nga gikan sa Tesalonica sa
Macedonia mikuyog uban kanamo. 3 Sa pagkasunod
adlaw midunggo kami sa siyudad sa Sidon, kung
asa giatiman pag-ayo ni Julius si Pablo ug gitugotan
sa pag-adto sa iyang mga higala aron sa pagdawat
sa ilang pag-atiman. 4 Gikan didto, kami migikan
ug milayag libot sa isla sa Cyprus nga nagsalipod
gikan sa hangin, tungod kay ang hangin nagsungsong
kanamo. 5 Samtang kami milayag latas sa tubig
nga duol sa Cilicia, ug Pamphylia, miadto kami sa
Mira, usa ka siyudad sa Lycia. 6 Didto, ang kapitan
nakakaplag ug sakayan gikan sa Alexandria nga
molayag padulong sa Italya. Gibutang kami niya
didto. 7 Samtang kami naghinay-hinay sa paglayag
sa daghang mga adlaw ug sa katapusan miabot na
gayod nga nagkalisod duol sa Cnidus, ang hangin
wala na nagtugot nga moadto kami niadtong dalana,
busa milayag kami daplin sa nasalipdan nga bahin sa

Crete, atbang sa Salmone. **8** Milayag kami daplin sa baybay uban ang kalisod, hangtod nga midunggo na kami sa usa ka dapit nga gitawag ug Matahom nga Dalangpanan, duol nga siyudad sa Lasea. **9** Miagi na ang hataas nga panahon kanamo, ang panahon sa mga Judio nga pagpuasa milabay na, ug makuyaw na kini karon ang paglayag. Busa si Pablo nagpasidaan kanila, **10** ug miingon, "Mga katawhan, akong nakita nga sa atong paglayag makahiagom kita sa kadaot ug daghang kapildihan, dili lamang sa mga lulan ug sa sakayan, apan sa atong kinabuhi usab." **11** Apan ang kapitan mihatag ug labaw nga pagtagad sa iyang agalon ug sa tag-iya sa sakayan, kaysa niadtong gipamulong ni Pablo. **12** Tungod ang dunggoanan dili sayon sa panahon sa tingtugnaw, ang kadaghanan sa mga tripulante nagtambag sa paglawig gikan didto, kung sa bisan unsang pamaagi nga kami makaabot sa siyudad sa Phoenix, aron sa paggahin sa panahon sa tintugnaw didto. Ang Phoenix mao ang dunggoanan sa Crete, ug nag-atubang sa amihang sidlakan ug habagatang sidlakan. **13** Sa mihuyop na paghinay ang hangin nga habagatan, ang mga tripulante naghunahuna nga anaa na ang ilang mga gikinahanglan. Busa ilang gikuha ang angkla ug milayag ngadto sa Crete, duol sa baybayon. **14** Apan human sa mubo nga panahon ang usa ka makusog nga hangin, nga gitawag ug Ang Amihang Sidlakan, misugod sa pagkusokuso kanamo gikan sa tabok sa isla. **15** Sa dihang naabtan ang ulo sa sakayan ug dili na kini makasongsong sa hangin, minunot kami ug napadpad uban niini. **16** Kami midangop sa daplin nianang nasalipdan sa gamay nga isla nga gitawag ug Cauda; ug bisan sa kalisod nakahimo kami sa pagluwas sa gamayng sakayan. **17** Sa dihang napataas na nila kini, naggamit sila sa pisi aron hiktan ang tibuok sakayan. Sila nangahadlok nga makaadto sa kabalasan sa Syrtis, busa gitonton nila ang angkla sa dagat ug gipadpad. **18** Labihan ang among kabun-og tungod sa unos, busa sa pagkasunod adlaw ang mga tripulante nagsugod na sa paglabay sa mga lulan nila sa dagat. **19** Sa ikatulong adlaw gipanglabay sa mga tripulante ang mga kagamitan sa sakayan ngadto sa dagat pinaagi sa ilang mga kamot. **20** Ug sa diha nga ang adlaw ug mga bituon wala misidlak kanamo sa pipila ka mga adlaw, ug ang dako nga unos nagpabilin gihapon sa pagkusokuso kanamo, ang tanang paglaom nga kami maluwas nahanaw. **21** Sa dihang dugay na sila nga wala na gayoy pagkaon, si Pablo mitindog taliwala sa mga tripulante ug miingon, "Mga katawha, naminaw unta kamo kanako, ug wala molayag gikan sa Crete, aron makahiagom niining kadaot ug kapildihan. **22** Ug karon nagdasig ako kaninyo nga maglig-on, kay walay bisan kinsa nga makabsan sa kinabuhi taliwala kaninyo, kondili ang pagkawala sa sakayan. **23** Kay sa miaging gabii ang anghel sa Dios kung asa ako nahisakop, nga gisimba ko usab - ang anghel niya mitindog tupad kanako **24** ug miingon, "Ayaw kahadlok, Pablo. Ikaw makig-atubang kang Caesar, ug tan-awa, ang Dios sa iyang kaluoy gitugyan kanimo kadtong tanan nga naglayag kauban nimo. **25** Busa, mga katawhan, pagbaton ug kadasig, tungod kay ako nagsalig sa Dios, nga kana mahitabo sama sa gisulti kanako. **26** Apan kinahanglan modunggo gayod kita ngadto sa usa ka isla." **27** Sa pag-abot sa ikanapulog upat ka gabii, sa gianod kami niining dalana ug diha sa Dagat sa Adriatic, sa hapit na tungang gabii ang mga tripulante naghunahuna nga nagkaduol na sila sa yuta. **28** Gisukod nila ug nakaplagan nga 20 ang kalawmon; human sa pipila ka takna, nagtugkad na usab sila ug nakakaplag ug 15 ang kalawmon. **29** Nangahadlok sila kay basin ug masangko sila sa mga bato, busa gitunton nila ang upat ka angkla gikan sa likod nga bahin sa sakayan ug nag-ampo nga moabot na unta ang kabuntagon. **30** Ang mga tripulante nangitag pamaagi sa pagbiya sa sakayan ug gipaubos ang gamayng sakayan ngadto sa dagat, ug nagpakaaron-ingnon nga ihulog nila ang angkla gikan sa unahang bahin sa sakayan. **31** Apan si Pablo miingon sa kapitan ug sa mga sundalo, "Gawas kung kining mga tawhana magpabilin niining sakayan, dili kamo maluwas." **32** Unya giputol sa mga sundalo ang pisi sa sakayan ug gianod palayo. **33** Sa pagkabanagbanag na, si Pablo nag-awhag kanilang tanan sa pagkuhag pagkaon. Siya miingon, "Kining adlawa ang ikanapulog upat ka adlaw nga kamo nagpaabot ug walay gikaon; wala gayod kamo makakaon. **34** Busa nanghangyo ako kaninyo sa pagkuha ug pipila ka pagkaon, kay alang kini sa inyong kaluwasan; ug walay bisan usa sa inyong buhok ang mawala." **35** Sa pagsulti niya niini, gikuha niya ang tinapay ug nagpasalamat sa Dios atubangan sa matag-usa. Ug gipikaspikas niya ang tinapay ug misugod sa pagkaon. **36** Unya silang tanan nadasig ug mikuha usab sila sa pagkaon. **37** Mga 276 kami ka tawo nga anaa sa sakayan. **38** Sa dihang silang tanan

nangabusog na, gipagaan nila ang sakayan pinaagi sa paglabay sa mga trigo sa dagat. **39** Sa pagkaadlaw na, wala sila makaila sa yuta, apan nakita nila ang baybay sa dagat, ug naghisgotanay kung mahimo ba nilang madala ang sakayan didtong dapita. **40** Busa gibuhian nila ang higot sa angkla ug gibiyaan nila sa dagat. Sa mao nga higayon gibadbad nila ang higoy sa timon ug gibukhad ang layag alang sa hangin. Ug busa mipadulong sila sa baybay. **41** Apan miabot sila sa dapit diin ang duha ka bugwak sa tubig nagtagbo, ug ang sakayan misangyad sa yuta. Ang dulong sa barko niungot didto ug dili na kini malihok, apan ang likod niini misugod na usab pagkaguba tungod sa kusog kaayong balod. **42** Ang laraw sa mga sundalo mao ang pagpatay sa mga binilanggo aron walay bisan usa kanila nga akalangoy palayo ug makaikyas. **43** Apan ang kapitan nagtinguha sa pagluwas kang Pablo, busa gipugngan niya ang ilang laraw; ug gimandoan niya kadtong makahimo sa paglangoy nga moambak sa tubig paingon sa yuta. **44** Unya ang kadaghanan sa mga tawo kinahangalan nga mosunod, ang uban sa mga tabla ug ang uban sa mga butang nga gikan sa sakayan. Niining paagiha nahitabo nga ang tanan kanamo luwas nga miabot sa yuta.

28 Sa dihang kami gidala didto nga luwas, among nakat-onan nga ang isla gitawag ug Malta. **2** Ang lumad nga katawhan mitanyag nganhi kanamo dili lang sa kasagarang kaluoy, apan naghaling sila ug kalayo ug nagdawat kanamong tanan, tungod kay walay hunong ang ulan ug ang katugnaw. **3** Apan sa dihang si Pablo nakatigom ug usa ka bugkos nga kahoy ug gibutang niya kini ngadto sa kalayo, ang halas nga malala migula tungod sa kainit, ug milikos ngadto sa iyang kamot. **4** Sa dihang ang lumad nga katawhan nakakita sa mananap nga nagbitay gikan sa iyang kamot, sila miingon sa usag-usa, “Kini nga tawo sa pagkatinuod mao ang usa ka mamumuno nga nakalingkawas gikan sa dagat, bisan ang hustisya dili gayod motugot kaniya nga mabuhi.” **5** Apan niadto iyang gisawilik ang mananap ngadto sa kalayo ug wala gayod siyay giantos nga kasakit. **6** Sila nagpaabot kaniya nga mahimong manginit pag-ayo uban sa kalintura o kalit matumba ug mamatay. Apan human sila nagtan-aw kaniya sa taas nga oras ug nakita nila nga walay nahitabo kaniya, ilang giusab ang ilang hunahuna ug miingon nga siya usa ka dios. **7** Karon sa usa ka duol nga lugar didto ang kayutaan nga nahisakop sa usa ka pangulo sa isla, ang usa ka tawo nga ginganlan ug Publio. Siya nagdawat kanamo ug maloluy-ong mihatag alang kanamo sa tulo ka adlaw. **8** Kini nahitabo nga ang amahan ni Publio nahimong nagsakit uban sa kalintura ug disenteriya. Sa dihang si Pablo miadto kaniya, siya nag-ampo, gitapion niya ang iyang kamot ngadto kaniya, ug naayo siya. **9** Human kini nahitabo, ang uban nga mga tawo sa isla nga nagsakit usab miabot ug sila nangaayo. **10** Ang mga tawo usab mipasidungog kanamo uban sa daghang mga pasidungog. Sa dihang kami nangandam aron sa paglayag, sila naghatag kanamo kung unsa ang among gikinahanglan. **11** Human sa tulo ka bulan, kami milawig sa sakayan sa Alexandria nga tingtugnaw sa isla, kansang kinulit nga hulagway mao Ang Kaluha nga Managsoon. **12** Human kami midunggo sa siyudad sa Siracusa, nagpabilin kami didto sa tulo ka adlaw. **13** Gikan didto kami milawig ug miabot sa siyudad sa Regium. Human sa usa ka adlaw ang usa ka habagat nga hangin mitungha pataas, ug sa ikaduhang adlaw kami miabot sa siyudad sa Puteoli. **14** Didto namo nakaplagan ang pipila ka mga kaigsoonan ug midapit aron mopuyo uban kanila sulod sa pito ka adlaw. Niini nga dalan miabot kami sa Roma. **15** Gikan didto sa mga kaigsoonan, human sila makadungog mahitungod kanamo, miadto sila aron makigkita kanamo sama kalayo sa Ang Merkado sa Apio ug Ang Tres Tabernas. Sa dihang si Pablo nakakita sa mga kaigsoonan, siya nagpasalamat sa Dios ug nagmaisogon. **16** Sa dihang kami misulod sa Roma, si Pablo gitugotan sa pagpuyo nga siya lamang uban ang sundalo nga maoy magbantay kaniya. **17** Unya kini miabot human sa tulo ka mga adlaw si Pablo nagtawag sa tanan niadtong mga kalalakin-an nga mga pangulo sa mga Judio. Sa dihang sila miabot, siya miingon ngadto kanila, “Mga kaigsoonan, bisan tuod ako walay nabuhat nga sayop batok sa mga tawo o mga naandan sa atong mga katigulangan, ako gihatod isip usa ka binilanggo gikan sa Jerusalem ngadto sa mga kamot sa mga taga-Roma. **18** Human sila nangutana kanako, nangandoy sila sa akong kagawasan, tungod kay walay igong hinungdan nganhi kanako ang silot sa kamatayon. **19** Apan sa dihang ang mga Judio misulti batok sa ilang tinguha, napugos ako nga mohangyo kang Cesar, bisan tuod kini dili ingon nga ako nagdala sa bisan unsa nga pasangil batok sa

akong nasod. **20** Tungod kay sa akong paghangyo,
unya, naghangyo ako aron sa pagpakigkita kaninyo
ug aron makigsulti uban kaninyo. Kini tungod kay
kung unsa ang gisaligan sa Israel mahitungod nga
ako gigapos niining kadena." **21** Unya sila miingon
ngadto kaniya, "Wala kami nakadawat ug mga sulat
gikan sa Judea mahitungod kanimo, ni bisan usa sa
mga kaigsoonan nga miduol ug mibalita o miingon
ug bisan unsa nga daotan mahitungod kanimo. **22**
Apan buot kami nga makadungog gikan kanimo kung
unsa ang imong gihunahuna bahin niining pundok,
tungod kay nahibaloan namo nga ginasupak kini
bisan asa. **23** Sa dihang sila nakaandam ug adlaw
alang kaniya, daghang mga tawo ang miabot ngadto
kaniya sa iyang pinuy-anan. Siya nagpadayag sa mga
butang ngadto kanila, ug nagpamatuod mahitungod
sa gingharian sa Dios. Siya misulay sa pagdani kanila
mahitungod kang Jesus, gikan sa balaod ni Moises
ug gikan sa mga propeta, gikan sa buntag hangtod
sa gabii. **24** Ang pipila nadani mahitungod sa mga
butang nga giingon, samtang ang uban wala mituo.
25 Sa dihang sila wala makauyon sa usag-usa, sila
mibiya human si Pablo misulti niining usa ka pulong,
"Ang Balaang Espiritu misulti pag-ayo pinaagi kang
Isaias ang propeta sa inyong mga katigulangan.
26 Siya miingon, 'Adto niining katawhan ug ingna,
'Pinaagi sa pagpaminaw ikaw makadungog, apan dili
makasabot; Ug sa pagtan-aw ikaw makakita, apan
dili makasabot. **27** Kay ang kasingkasing niining mga
tawo mahimong luya, Ang ilang mga dalunggan lisod
makadungog, Ilang gipiyong ang ilang mga mata;
Aron dili sila nahimong makasabot uban sa ilang mga
mata, Ug makadungog uban sa ilang mga dalunggan,
Ug makasabot uban ang ilang kasingkasing, Ug
mobalik usab, Ug ayohon ko sila.' **28** Busa, kamo
kinahanglan mahibalo nga kining kaluwasan sa Dios
gipadala ngadto sa mga Gentil, ug sila maminaw.
29 Ang Binuhatan 28: 29 - ang labing maayo nga
karaang mga kopya giwala sa bersikulo 29, Sa
dihang siya nagsulti niining mga butanga, ang Judio
migikan, nga adunay dakong kalibog sa ilang mga
kaugalingon. **30** Si Pablo mipuyo sa duha ka tuig
sa iyang kaugalingong giabangan nga balay, ug
iyang giabi-abi ang tanan nga miadto kaniya. **31**
Nagsangyaw siya sa gingharian sa Dios ug mitudlo sa
mga butang mahitungod kang Ginoong Jesu-Cristo
uban sa tanang kaisog. Walay usa nga nakapugong
kaniya.

Roma

1 Si Pablo, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, gitawag
aron mamahimong usa ka apostol, ug gilain
alang sa ebanghelyo sa Dios. **2** Mao kini ang
ebanghelyo nga daan na niyang gisaad pinaagi sa
iyang mga propeta diha sa balaang mga kasulatan. **3**
Mahitungod kini sa iyang Anak, nga natawo gikan
sa mga kaliwatan ni David sumala sa unod. **4** Siya
ang gituboy nga mahimong Anak sa Dios pinaagi
sa gahom sa Espiritu sa pagkabalaan pinaagi sa
pagkabanhaw gikan sa mga patay, si Jesu-Cristo
nga atong Ginoo. **5** Pinaagi kaniya nakadawat kita
sa grasya ug sa pagkaapostol alang sa pagtuman
sa pagtuo taliwala sa tanang kanasoran, tungod
sa iyang ngalan. **6** Taliwala niining mga nasod,
gitawag usab kamo aron mahisakop ngadto kang
Jesu-Cristo. **7** Kini nga sulat alang sa tanan nga anaa
sa Roma, ang hinigugma sa Dios, nga gitawag aron
mamahimo nga balaang mga tawo. Hinaot nga ang
grasya maanaa kaninyo, ug ang kalinaw nga gikan sa
Dios nga atong Amahan ug ni Ginoong Jesu-Cristo.
8 Una, gipasalamatan ko ang akong Dios pinaagi
ni Jesu-Cristo alang kaninyong tanan, tungod kay
ang inyong pagtuo gimantala sa tibuok kalibotan.
9 Kay ang Dios mao ang akong saksi, nga akong
gialagaran sa akong espiritu diha sa ebanghelyo sa
iyang Anak, kung giunsa nako sa pagpadayon sa
paghisgot kaninyo. **10** Sa kanunay ako nagahangyo
sa akong mga pag-ampo nga pinaagi sa bisan unsang
pamaagi sa kataposan magmalampuson unta ako
karon pinaagi sa kabubut-on sa Dios nga moabot
kaninyo. **11** Kay ako nagtinguha sa pagpakigkita
kaninyo, aron mahatag ko kaninyo ang pipila ka mga
espirituhanong gasa, aron sa pagpalig-on kaninyo. **12**
Mao kana, akong gipangandoy nga magdinasigay
taliwala kaninyo, pinaagi sa pagtuo sa matag-usa,
kaninyo ug kanako. **13** Karon dili nako buot nga
kamo dili masayod, mga igsoon, nga kanunay ako
naghunahuna sa pag-anha kaninyo, apan nababagan
ako hangtod karon. Pagbuot ko kini aron makabaton
sa pipila ka bunga taliwala kaninyo sama usab sa
uban nga mga Gentil. **14** Utangan ako sa mga Griyego
ug ngadto sa mga langyaw, sa maalamon ug ngadto
sa buangbuang. **15** Busa, alang kanako, andam
usab ako sa pagmantala sa ebanghelyo kaninyo
nga anaa sa Roma. **16** Kay dili ko ikaulaw ang
ebanghelyo, kay mao kini ang gahom sa Dios alang
sa kaluwasan alang sa kang bisan kinsa nga motuo,
una sa mga Judio ug sa mga Griyego. **17** Kay niini
ang pagkamatarong sa Dios gipadayag gikan sa
pagtuo ngadto sa pagtuo, sama nga kini nahisulat,
"Ang matarong magkinabuhi pinaagi sa pagtuo." **18**
Kay ang kaligutgot sa Dios gipadayag gikan sa langit
batok sa tanan nga dili diosnon ug dili matarong nga
mga tawo, nga pinaagi sa dili matarong gipugngan
ang kamatuoran. **19** Tungod kini kay ang nasayran
mahitungod sa Dios makita ngadto kanila. Kay ang
Dios naglamdag kanila. **20** Kay ang dili niya makita
nga mga kinaiyahan tin-aw nga makita sukad pa
sa pagbuhat sa kalibotan. Masabtan nila pinaagi sa
binuhat nga mga butang. Kining mga kinaiyahan mao
ang iyang walay kataposan nga gahom ug balaanong
kinaiyahan. Tungod niini, kining mga tawhana walay
ikapasangil. **(aïdios g126)** **21** Kini tungod kay, bisan
tuod nailhan nila ang mahitungod sa Dios, wala sila
naghimaya kaniya ingon nga Dios, ni naghatag sa
mga pagpasalamat nila kaniya. Hinuon, nahimo silang
buangbuang sa ilang mga hunahuna, ug sa ilang
kasingkasing nga walay pagsabot ug gipangitngitan.
22 Nag-angkon sila nga mga maalamon, apan nahimo
silang buangbuang. **23** Gibaylo nila ang himaya sa dili
madunot nga Dios sa susama sa larawan sa madunot
nga tawo, sa mga langgam, sa mga mananap nga
upat ang tiil, ug sa mga nagakamang nga mga
butang. **24** Busa ang Dios nagtugyan kanila ngadto
sa mga kailibgon sa ilang mga kasingkasing alang sa
kahugawan, aron ang ilang mga lawas magpakaulaw
taliwala sa ilang kaugalingon. **25** Mao kini sila ang
nagbaylo sa kamatuoran sa Dios alang sa usa ka
bakak, ug nagsimba ug nag-alagad sa binuhat kaysa
Magbubuhat, nga gidayeg hangtod sa kahangtoran.
Amen. **(aiōn g165)** **26** Tungod niini, gitugyan sila sa Dios
ngadto sa makauulaw nga mga pagbati, kay ang ilang
mga babaye nagbaylo sa ilang mga naandan nga mga
kalihokan nga supak sa kinaiyahan. **27** Sa ingon usab,
ang mga lalaki mobiya sa ilang mga naandan nga
kalihokan uban sa mga babaye ug nagdilaab diha sa
ilang mga kailibgon alang sa usag usa. Mao kini ang
mga lalaki nga nagbuhat uban sa isig ka mga lalaki
sa dili angay, ug nagdawat sa ilang mga kaugalingon
sa silot nga angay sa ilang kasaypanan. **28** Tungod
kay wala sila miuyon nga makabaton ug Dios sa
ilang kahibalo, gitugyan niya sila ngadto sa mangil-ad
nga hunahuna, aron sila makahimo niadtong mga
butang nga dili husto. **29** Napuno sila uban sa tanang

dili pagkamatarong, pagkadaotan, pagkahakog nga pangibog, ug malisyoso. Napuno sila sa kasina, pagpatay, panag-away, pagpanglimbong, ug daotang mga tuyo. **30** Sila mga tabian, mapanamastamason, ug nagdumot sa Dios. Sila mapintas, mapahitas-on, ug hambogiro. Magbubuhat sila sa daotang mga butang, ug masinupakon sila sa ilang mga ginikanan. **31** Wala silay pagsabot; dili sila kasaligan, walay natural nga pagbati, ug walay kalooy. **32** Nakasabot sila sa mga pamaagi sa Dios, nga kadtong nagabuhat nianang mga butanga angayan sa kamatayon. Apan dili lamang ginabuhat nila ang maong mga butang, sila usab miuyon sa uban nga nagbuhat niini.

2 Busa ikaw walay ikapasumangil, ikaw nga tawo, ikaw nga naghukom, kay kung unsa ang imong ihukom ngadto sa uban ikaw naghukom sa imong kaugalingon. Kay ikaw nga naghukom nagbuhat sa samang mga butang. **2** Apan kita nasayod nga ang paghukom sa Dios sumala sa kamatuoran sa dihang kini moabot niadtong nagbuhat sa maong mga butang. **3** Apan hunahunaa kini, ikaw tawo, ikaw nga naghukom niadtong nagbuhat sa maong mga butang bisan nagbuhat ka sa samang mga butang. Ikaw ba makaikyas gikan sa paghukom sa Dios? **4** O naghunahuna ka ba ug gamay sa kaabunda sa iyang pagkamaayo, sa iyang nalangan nga pagsilot, ug sa iyang pagpailob? Wala ba ikaw masayod nga ang iyang pagkamaayo nagpasabot aron mogiya kanimo sa paghinulsol? **5** Apan kini tungod sa imong kagahi ug sa dili mahinulsolon nga kasingkasing nga ikaw nagtigom alang sa imong kaugalingong kapungot sa adlaw sa kapungot, kana mao, ang adlaw sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios. **6** Iyang bayaran ug balik ang matag tawo sa sama nga sukod sa iyang binuhatan: **7** alang niadtong makanunayon, ang maayong binuhatan nga nagpakita sa pagdayeg, kadungganan, ug ang dili pagkamadunoton, siya maghatag ug kinabuhi nga walay kataposan. **(aiōnios g166)** **8** Apan niadtong nangita lamang sa iyang kaugalingon, nga nagsupak sa kamatuoran apan nagtuman sa dili pagkamatarong, ang kapungot ug mapintas nga kasuko moabot. **9** Ang Dios modala ug dakong kasakit ug kasubo sa matag kalag sa tawo nga nagbuhat ug daotan, ngadto sa Judio una, ug usab ngadto sa Griyego. **10** Apan ang pagdayeg, pagpasidungog, ug ang kalinaw moabot ngadto sa matag-usa nga nagbuhat ug maayo, ngadto sa mga Judio una, ug ngadto usab sa Griyego. **11** Kay walay gidapigan ang Dios. **12** Kay ingon kadaghan sa nakasala nga walay balaod malaglag usab nga dili pinasikad sa balaod, ug ingon kadaghan sa nakasala nga nag-ila sa balaod pagahukman pinaagi sa balaod. **13** Kay dili kadtong nagapaminaw sa balaod ang matarong sa atubangan sa Dios, apan kadtong nagbuhat sa balaod mao ang gipakamatarong. **14** Kay sa dihang ang mga Gentil, nga walay balaod, naandan nga nagbuhat pinaagi sa mga butang sa balaod, sila, mga balaod sa ilang kaugalingon, bisan pa nga wala kanila ang balaod. **15** Pinaagi niini ilang gipakita nga ang mga buhat nga gikinahanglan sa balaod nahisulat sa ilang mga kasingkasing. Ang ilang kosensiya usab nagsaksi kanila, ug ang ilang kaugalingon nga mga hunahuna usab nagpasangil o nanalipod kanila sa ilang mga kaugalingon, **16** ug ngadto usab sa Dios. Kana mahitabo sa adlaw sa dihang ang Dios mohukom sa mga tinago sa tanang katawhan, sumala sa akong ebanghelyo, pinaagi kang Jesu-Cristo. **17** Pananglitan imong gitawag ang imong kaugalingon nga Judio, nagsalig sa balaod, magarbohong nagmalipayon sa Dios, **18** nasayod sa iyang kabubut-on, ug nagsulay sa mga butang nga lahi gikan niini, nga natudlo-an pinaagi sa balaod. **19** Ug pananglitan masaligon ka sa imong kaugalingon ingon nga usa ka giya sa buta, usa ka kahayag niadtong anaa sa kangitngit, **20** usa ka tigbadlong sa buang-buang, usa ka magtutudlo sa mga bata, ug nga ikaw anaa sa balaod nga gihulagway sa kaalam ug sa kamatuoran. **21** Unya, ikaw, nga nagtudlo sa uban, dili mo ba tudloan ang imong kaugalingon? Ikaw nga nagwali sa dili pagpangawat, mangawat ka ba? **22** Ikaw nga nagsulti nga dili manapaw, manapaw ka ba? Ikaw nga nagadumot sa mga diosdios, kawatan mo ba ang mga templo? **23** Ikaw nga mapahitas-on nga naglipay diha sa balaod, gipakaulawan ba nimo ang Dios pinaagi sa imong paglapas sa balaod? **24** Kay “Ang ngalan sa Dios gipakaulawan taliwala sa mga Gentil tungod kaninyo,” sama nga kini nahisulat. **25** Kay ang pagtuli magpulos gayod kanimo kung ikaw motuman sa balaod, apan kung ikaw masinupakon sa balaod, ang imong pagkatinuli mahimong dili tinuli. **26** Kung, unya, ang dili tinuli nga tawo magpadayon sa mga gikinahanglan sa balaod, dili ba kaha ang iyang pagkatinuli pagailhon ingon nga tinuli? **27** Ug dili ba ang usa nga wala natuli pinaagi sa kinaiyahan maghukom kaninyo, sa dihang makatuman siya sa balaod? Kini tungod kay aduna

kamoy sinulat nga mga basahon ug pagtuli apan kamo masinupakon sa balaod! **28** Kay siya dili usa ka Judio sa panggawas lamang; ni ang pagtuli nga mao lamang ang panggawas nga unod. **29** Apan siya usa ka Judio sa kinasuloran, ug ang pagkatinuli mao kanang anaa sa kasingkasing, sa espiritu, wala sa sulat. Ang pagdayeg sa maong tawo miabot dili gikan sa mga tawo apan gikan sa Dios.

3 Unya unsay nakabintaha sa mga Judio? Ug unsa ang kapuslanan sa pagkatinuli? **2** Maayo kini sa matag paagi. Una sa tanan, gisaligan ang mga Judio ug pinadayag gikan sa Dios. **3** Kay unsaon man kung ang pipila sa mga Judio walay pagtuo? Ang ila bang pagkawalay pagtuo makahimo sa pagkamatinud-anon sa Dios nga walay pulos? **4** Dili unta kini mahitabo. Hinuon, pasagdi nga ang Dios makaplagan nga tinuod, bisan paman ang kada-tawo bakakon. Kay sama sa nahisulat, "Aron nga ikaw mapakita nga matarong sa imong mga pulong, ug mahimong madaogon sa dihang moabot na ka sa paghukom." **5** Apan kung ang atong dili pagkamatarong nagpakita sa pagkamatarong sa Dios, unsa ang atong ikasulti? Ang Dios dili ingon nga dili matarong kung iyang ipahamtang ang iyang kapungot, siya ba? Nagsulti ako niini sumala sa tawhanong pagsabot. **6** Dili unta kini mahitabo! Kay unsaon unya sa Dios paghukom sa kalibotan? **7** Apan kung ang kamatuoran sa Dios pinaagi sa akong pagpamakak makahatag sa madagayaon nga pagdayeg alang kaniya, nganong nagpabilin nga hukman ako isip makasasala? **8** Nganong dili isulti, sama nga kami bakak nga gipanugilon nga miingon, ug sama sa gipamatud-an sa uban nga among gisulti, "Magbuhat kita ug daotan, aron ang maayo moabot"? Ang paghukom kanila husto. **9** Unya unsa? Mangatarongan ba kita sa atong mga kaugalingon? Dili gayod. Tungod kay ato nang gipasanginlan ang mga Judio ug mga Griyego, tanan kanila, nga sila ilalom sa sala. **10** Kini sama sa nahisulat: "Walay bisan usa nga matarong, walay usa. **11** Walay bisan usa nga nakasabot. Walay bisan usa ang nangita sa Dios. **12** Silang tanan mitalikod palayo. Sila nahimong walay pulos. Walay bisan usa nga nagbuhat ug maayo, wala, walay bisan usa. **13** Ang ilang tutonlan abli nga lubnganan. Ang ilang mga dila nanglingla. Ang hilo sa halas anaa sa ilang mga ngabil. **14** Ang ilang mga baba puno sa pagpamalikas ug kaligutgot. **15** Ang ilang mga tiil paspas nga mobubo ug dugo. **16** Ang kalaglagan ug pag-antos anaa sa ilang mga dalan. **17** Kini nga mga tawo wala makaila sa dalan sa kalinaw. **18** Walay kahadlok sa Dios sa atubangan sa ilang mga mata." **19** Karon nasayod kita nga bisan unsay isulti sa balaod, nakigsulti kini ngadto sa usa nga anaa ilalom sa balaod. Kini aron ang matag baba mahilom, ug aron ang tanan sa kalibotan mahimong manubag sa Dios. **20** Kini tungod kay walay unod ang mahimong matarong pinaagi sa mga buhat sa balaod sa iyang panan-aw. Kay pinaagi sa balaod moabot ang kahibalo sa sala. **21** Apan karon gawas gikan sa balaod ang pagkamatarong sa Dios nahimong inila. Gisaksihan kini pinaagi sa balaod ug mga Propeta, **22** mao kana, ang pagkamatarong sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Cristo Jesus alang niadtong tanan nga nagtuo. Tungod kay walay kalainan. **23** Kay ang tanan nakasala ug nakabsan sa himaya sa Dios. **24** Sila walay bayad nga gipakamatarong pinaagi sa iyang grasya pinaagi sa pagtubos nga anaa kang Cristo Jesus. **25** Ang Dios naghatag kang Cristo Jesus isip pagpasig-uli pinaagi sa pagtuo sa iyang dugo. Siya nagtanyag kang Cristo isip pagpamatuod sa iyang hustisya, tungod sa iyang pagsalikway sa nahiuna nga mga sala **26** sa iyang pagpailob. Kining tanan nahitabo sa pagpakita sa iyang pagkamatarong niining kasamtangang panahon. Kini aron siya makapamatuod sa iyang kaugalingon nga matarong, ug aron ipakita nga iyang gipakamatarong ang si bisan kinsa tungod sa pagtuo kang Jesus. **27** Asa unya ang pagpanghambog? Wala kini giapil. Sa unsa nga hinungdan? Sa mga buhat? Dili, apan ngadto sa hinungdan sa pagtuo. **28** Kita unya makahukom nga ang usa ka tawo gipakamatarong pinaagi sa pagtuo nga walay buhat sa balaod. **29** O ang Dios ba Dios lamang sa mga Judio? Dili ba usab siya Dios sa mga Gentil? Oo, sa mga Gentil usab. **30** Kung, sa pagkatinuod, ang Dios usa lang, iyang gipakamatarong ang pagtuli pinaagi sa pagtuo, ug ang dili pagkatinuli pinaagi sa pagtuo. **31** Unya ato bang gihimong walay kapuslanan ang balaod pinaagi sa pagtuo? Dili unta kini mahitabo! Hinuon, ituboy nato ang balaod.

4 Unya unsa man ang atong isulti nga nakaplagan ni Abraham, nga atong katigulangan, sumala sa unod? **2** Kay kung si Abraham gipakamatarong pa pinaagi sa mga buhat, siya mahimong adunay rason sa pagpanghambog, apan dili sa atubangan sa Dios. **3** Tungod kay unsa man ang gisulti sa kasulatan?

“Si Abraham mituo sa Dios, ug kini giisip kaniya
nga pagkamatarong.” 4 Karon alang kaniya nga
nagbuhat, ang balos wala giisip nga grasya, apan
alang sa kung unsa ang nautang. 5 Apan alang
kaniya nga wala magbuhat apan hinuon mituo sa usa
nga nagmatarong sa dili diosnon, ang iyang pagtuo
giisip ingon nga pagkamatarong. 6 Si David nagsulti
usab ug panalangin ngadto sa tawo nga giisip sa
Dios nga matarong bisan walay binuhatan. 7 Siya
miingon, “Bulahan kadtong kang kinsang kasal-anan
gipasaylo na, ug kansang mga sala gitabonan. 8
Bulahan ang tawo nga ang Ginoo wala na mag-
isip sa sala.” 9 Unya kining panalangin gipahayag
lamang ba niadtong mga tinuli, o usab niadtong dili
tinuli? Kay kami moingon, “Ang pagtuo giisip alang
kang Abraham nga pagkamatarong.” 10 Busa giunsa
man kini pag-isip? Sa dihang si Abraham nga natuli
na, o sa wala pa natuli? Dili kini sa natuli na, apan
sa wala pa natuli. 11 Si Abraham nakadawat sa
ilhanan sa pagtuli. Kini mao ang usa ka silyo sa
pagkamatarong sa pagtuo nga gipanag-iyahan na
niya sa dihang siya anaa sa pagkadili tinuli. Ang
sangpotan niini nga timailhan mao nga siya nahimong
amahan sa tanang mga nagtuo, bisan pa nga sila
dili tinuli. Kini nagpasabot nga ang pagkamatarong
gilakip alang kanila. 12 Kini usab nagpasabot nga
si Abraham nahimong amahan sa pagkatinuli alang
niadtong niabot nga dili lang gikan sa pagkatinuli,
apan usab alang niadtong misunod sa lakang sa
atong amahan nga si Abraham. Ug kini mao ang
pagtuo nga iyang naangkon sa wala pa siya natuli. 13
Kay dili kini pinaagi sa balaod nga ang saad gihatag
ngadto kang Abraham ug sa iyang mga kaliwatan,
kini nga saad nga sila mahimong manununod sa
kalibotan. Hinuon, kini pinaagi sa pagkamatarong
sa pagtuo. 14 Kay kung kadtong iya sa balaod mao
pa ang mga manununod, ang pagtuo nahimo nga
walay sulod, ug ang saad walay pulos. 15 Kay ang
balaod nagdala sa kapungot, apan kung diin walay
balaod, ni walay pagkamasinupakon. 16 Tungod niini
nga hinungdan kini mahitabo pinaagi sa pagtuo, aron
nga kini mahimo pinaagi sa grasya. Isip sangpotan,
ang saad sigurado alang sa mga kaliwatan. Ug kining
mga kaliwatan naglakip dili lang niadtong nasayod
sa balaod, apan usab niadtong gikan sa pagtuo
ni Abraham. Kay siya mao ang amahan kanatong
tanan, 17 kay sama sa nahisulat, “Gihimo ko ikaw nga
amahan sa daghang mga nasod.” Si Abraham anaa
sa atubangan sa iyang gisaligan, nga mao, ang Dios,
nga naghatag ug kinabuhi sa patay ug gitawag ang
mga butang nga wala ngadto sa pagkaanaa. 18 Bisan
pa sa tanang mga kakulian, si Abraham hugot misalig
sa Dios alang sa umaabot. Busa nahimo siyang
amahan sa daghang mga nasod, sumala kung unsa
ang gipangsulti,”... Sa ingon ang mahimo nimong
mga kaliwatan.” 19 Siya dili huyang sa pagtuo. Si
Abraham miila nga ang iyang kaugalingong lawas
daw patay na—siya hapit na mag 100 ang panuigon.
Iya usab giila ang pagkapatay sa tagoangkan ni Sara.
20 Apan tungod sa saad sa Dios, si Abraham wala
nagduhaduha sa pagkawalay pagtuo. Hinuon, siya
nagmalig-on sa pagtuo ug naghatag ug pagdayeg
sa Dios. 21 Siya bug-os nga kumbinsido nga kung
unsa ang gisaad sa Dios, siya gayod makahimo sa
pagtuman. 22 Busa kini usab naglakip kaniya sa
pagkamatarong. 23 Karon wala kini gisulat alang
lamang sa iyang kaayohan, nga kini naglakip lang
kaniya. 24 Nahisulat usab kini alang kanato, niadtong
mahimong ihapon, kanato nga nagtuo kaniya nga
nagbanhaw kang Jesus nga atong Ginoo gikan sa
patay. 25 Mao kini ang usa nga gitugyan alang sa
atong mga kalapasan ug gibanhaw alang sa atong
pagkamatarong.

5 Sanglit gipakamatarong na kita pinaagi sa pagtuo,
aduna na kitay kalinaw uban sa Dios pinaagi
sa atong Ginoong Cristo Jesus. 2 Tungod kaniya
makaduol na usab kita pinaagi sa pagtuo diha
sa grasya nga atong gibarogan. Magmaya kita
sa pagsalig nga gihatag sa Dios kanato alang sa
kaugmaon, ang pagsalig nga atong ipaambit diha sa
himaya sa Dios. 3 Dili lamang kini, apan magmaya
usab kita sa atong mga pag-antos. Nasayod kita nga
ang pag-antos maghatag ug pagkamalahutayon. 4
Ang paglahutay maghatag ug kauyonan, ug ang pag-
uyon maghatag ug pagsalig alang sa umaabot. 5 Kini
nga pagsalig dili mapakyas, tungod kay ang gugma
sa Dios gibubo sa atong mga kasingkasing pinaagi
sa Balaang Espiritu, nga gihatag kanato. 6 Kay
samtang nagpabilin pa kitang huyang, sa tukmang
panahon namatay si Cristo alang sa dili diosnon. 7
Tungod kay lisod alang sa usa ka tawo nga mamatay
alang sa usa ka tawo nga matarong. Mao nga,
tingali adunay usa nga mahagit sa pagpakamatay
alang sa usa ka tawong matarong. 8 Apan ang Dios
nagpakita sa iyang gugma nganhi kanato, tungod kay
samtang kita nagpabilin nga makasasala, si Cristo

namatay alang kanato. **9** Labaw pa, unya, karon nga kita gipakamatarong pinaagi sa iyang dugo, kita nangaluwas niini gikan sa kaligutgot sa Dios. **10** Kay kung, samtang mga kaaway pa kita, gipasig-uli kita sa Dios pinaagi sa kamatayon sa iyang Anak, mas labaw pa, human kita napasig-uli, nangaluwas kita pinaagi sa iyang kinabuhi. **11** Dili lamang kini, apan kita usab magmaya sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Cristo Jesus, pinaagi kaniya kita karon nakadawat niini nga pagpasig-uli. **12** Busa unya, ingon nga pinaagi sa usa ka tawo misulod ang sala sa kalibotan, niining paagiha nakasulod ang kamatayon pinaagi sa sala. Ug ang kamatayon mikaylap sa tanang katawhan, tungod kay ang tanan nakasala man. **13** Kay sa wala pa ang balaod, ang sala anaa na sa kalibotan, apan dili ipahamtang ang sala kung wala ang balaod. **14** Bisan pa niana, ang kamatayon nagmando na sukad kang Adan hangtod kang Moises, bisan pa niadtong wala makasala sama sa pagsupak ni Adan, nga maoy sumbanan niya nga mao ang moabot. **15** Apan bisan pa niana, ang walay bayad nga gasa dili susama sa paglapas. Kay kung pinaagi sa paglapas sa usa ang kadaghanan nangamatay, mas labaw pa ang grasya sa Dios ug ang gasa pinaagi sa grasya sa usa ka tawo, nga si Cristo Jesus, modagaya alang sa tanan. **16** Kay ang gasa dili sama sa sangpotanan sa usa ka tawo nga nakasala. Kay sa laing bahin, ang paghukom sa silot sa sala miabot na tungod sa paglapas sa usa ka tawo. Apan sa laing bahin, ang walay bayad nga gasa nga nagagikan diha sa pagkamatarong miabot na human sa daghang mga kalapasan. **17** Kay kung, pinaagi sa paglapas sa usa, ang kamatayon nagmando sa usa, mas labaw pa niadtong makadawat sa kadagaya sa grasya ug ang gasa sa pagkamatarong magmando pinaagi sa kinabuhi sa usa nga mao, si Jesu-Cristo. **18** Busa unya, tungod sa usa ka paglapas ang tanang tawo misangpot sa pagkahinukman sa silot, bisan tuod pinaagi sa usa ka buhat sa pagkamatarong miabot na ang pagmatarong sa kinabuhi sa tanang tawo. **19** Kay pinaagi sa pagsupak sa usa ka tawo ang kadaghanan nahimong mga makasasala, bisan pa pinaagi sa pagkamasulondon sa usa ang kadaghanan namahimo nga matarong. **20** Apan ang balaod miabot sa uban, aron nga ang paglapas mamahimong modagaya. Apan sa dihang midagaya ang sala, ang grasya midagaya mas labaw pa niana. **21** Nahitabo kini aron, ingon nga nagmando ang sala sa kamatayon, bisan ang grasya magmando pinaagi sa pagkamatarong sa walay kataposang kinabuhi pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Ginoo. **(aiōnios g166)**

6 Unya unsa man ang atong ikasulti? Kinahanglan ba kita magpadayon sa sala aron nga modagaya ang grasya? **2** Dili unta kini mahitabo. Kita nga namatay sa sala, unsaon nato pagpabilin sa pagpuyo niini? **3** Wala ba kamo masayod nga sa kadaghan sa nabawtismohan ngadto kang Cristo Jesus gibawtismohan ngadto sa iyang kamatayon? **4** Unya, gilubong na kita, uban kaniya pinaagi sa bawtismo ngadto sa kamatayon. Kini nahitabo aron nga sama kang Cristo nga gibanhaw gikan sa mga patay pinaagi sa himaya sa Amahan, aron usab kita mahimong makalakaw sa kabag-ohan sa kinabuhi. **5** Kay kung kita nahiusa uban kaniya sama sa iyang kamatayon, kita usab nahiusa uban sa iyang pagkabanhaw. **6** Nasayod kita niini, nga ang atong karaang pagkatawo gilansang na uban kaniya, aron nga ang lawas sa sala mapukan. Nahitabo kini aron nga kita dili na gayod maulipon sa sala. **7** Siya nga namatay gipahayag na nga matarong kung kabahin sa sala. **8** Apan kung kita namatay uban kang Cristo, mituo kita nga mabuhi usab kita uban kaniya. **9** Nasayod kita nga si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay, ug nga siya dili na gayod mamatay. Ang kamatayon dili na magmando nganha kaniya. **10** Kay bahin sa kamatayon nga namatay siya sa sala, namatay siya sa makausa alang sa tanan. Apan, ang kinabuhi nga iyang gikinabuhi, gikinabuhi niya kini alang sa Dios. **11** Sa samang paagi, kinahanglan nga kamo usab moila sa inyong kaugalingon nga patay sa sala, apan buhi sa Dios diha kang Cristo Jesus. **12** Busa ayaw tugoti ang sala nga magmando sa inyong may kamatayong lawas aron nga kamo mamahimong motuman sa kailibgon niini. **13** Ayaw itugyan ang mga bahin sa inyong lawas ngadto sa sala ingon nga gamit alang sa dili pagkamatarong, apan itugyan ang inyong kaugalingon ngadto sa Dios, ingon nga buhi gikan sa mga patay. Ug itugyan ang mga bahin sa inyong lawas ingon nga gamit sa pagkamatarong alang sa Dios. **14** Ayaw tugoti ang sala nga magmando nganha kaninyo. Kay dili na kamo ilalom sa balaod, apan ilalom na sa grasya. **15** Unya unsa? Magpakasala ba kita tungod kay kita dili ilalom sa balaod, apan ilalom sa grasya? Dili unta kini mahitabo. **16** Wala ba kamo masayod nga ang inyong gitugyanan sa inyong mga kaugalingon ingon nga mga sulugoon, ang usa

nga diin kamo nahimong mga sulugoon, ang usa nga inyong kinahanglang tumanon? Tinuod kini nga bisan kamo mga sulugoon sa sala nga naghatod ngadto sa kamatayon, o mga sulugoon sa pagkamatinumanon nga naghatod ngadto sa pagkamatarong. **17** Apan salamat sa Dios! Kay kamo kaniadto mga sulugoon sa sala, apan gituman na ninyo gikan sa kasingkasing ang sumbanan sa pagpanudlo nga gihatag kaninyo. **18** Gihimo na kamong gawasnon gikan sa sala, ug nahimo na kamong mga sulugoon sa pagkamatarong. **19** Nagsulti ako sama sa usa ka tawo tungod sa kaluyahon sa inyong unod. Kay sama ra nga inyong gitugyan ang mga bahin sa inyong lawas ingon nga mga ulipon sa pagkamahugaw ug sa daotan, sa samang paagi karon, itugyan ang mga bahin sa inyong lawas ingon nga mga ulipon sa pagkamatarong alang sa pagkabalaan. **20** Kay sa dihang kamo mga ulipon sa sala, gawasnon kamo gikan sa pagkamatarong. **21** Nianang higayona, unsa nga bunga ang inyong naangkon sa mga butang nga inyo nang gikaulaw karon? Kay ang dangatan niadtong mga butanga mao ang kamatayon. **22** Apan karon nga nahimo na kamong gawasnon gikan sa sala ug naulipon na sa Dios, naangkon na ninyo ang inyong bunga alang sa pagkabalaan. Ang sangpotan mao ang kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios g166)** **23** Kay ang bayad sa sala mao ang kamatayon, apan ang walay bayad nga gasa sa Dios mao ang kinabuhing walay kataposan diha kang Cristo Jesus nga atong Ginoo. **(aiōnios g166)**

7 O wala ba kamo masayod, mga kaigsoonan (kay nakigsulti ako sa mga tawo nga nasayod mahitungod sa balaod), nga ang balaod ba magdumala sa usa ka tawo samtang buhi pa siya? **2** Tungod kay ang babayeng minyo nahigot pinaagi sa balaod ngadto sa iyang bana samtang buhi pa siya, apan kung mamatay na ang bana, makagawas na siya gikan sa balaod sa kaminyoon. **3** Busa unya, samtang buhi pa ang iyang bana, kung makigpuyo siya uban ang laing lalaki, pagatawagon siya nga usa ka mananapaw. Apan kung mamatay na ang bana, gawasnon na siya gikan sa balaod, busa dili na siya usa ka mananapaw kung makigpuyo siya sa laing lalaki. **4** Busa, mga igsoon ko, nahimo usab kamong mga patay sa balaod pinaagi sa lawas ni Cristo. Mao kini aron nga mahiusa kamo sa uban, mao nga, ngadto kaniya nga nabanhaw gikan sa mga patay, aron nga makapamunga kita alang sa Dios. **5** Kay sa diha pa kita sa unod, ang makasasala nga mga pagbati maoy nagpukaw sa atong mga ginsakopan pinaagi sa balaod nga mamunga ngadto sa kamatayon. **6** Apan karon nakagawas na kita gikan sa balaod. Nangamatay na kita nianang naghigot kanato. Mao kini nga kita makahimo sa pag-alagad diha sa pagkabag-o sa Espiritu, ug dili sa karaan nga mga sinulat. **7** Unya unsa man ang atong ikasulti? Ang balaod ba mismo sala? Dili kini mahimo. Apan, wala unta ako makaila sa sala, kung dili pa kini pinaagi sa balaod. Kay wala ko unta masayran ang hakog nga pangibog kondili pa sa gisulti sa balaod, "Dili gayod kamo maibog." **8** Apan ang sala nagkuha sa kahigayonan pinaagi sa kasugoan ug nagdala sa matag pangibog kanako. Kay kung walay balaod, patay ang sala. **9** Sa usa ka higayon nabuhi ako nga wala ang balaod, apan sa dihang miabot ang kasugoan, ang sala nakabawi pag-usab sa kinabuhi, ug namatay ako. **10** Ang kasugoan nga mao unta ang magdala sa kinabuhi nahimong kamatayon alang kanako. **11** Kay ang sala nagkuha sa kahigayonan pinaagi sa kasugoan ug naglimbong kanako. Pinaagi sa kasugoan kini nagpatay kanako. **12** Busa ang balaod balaan, ug ang kasugoan balaan, matarong, ug maayo. **13** Busa ang maayo nahimo bang kamatayon kanako? Dili kini mahimo. Apan ang sala, aron nga kini mapadayag nga sala pinaagi kung unsa ang maayo, nagdala sa kamatayon kanako. Aron nga pinaagi sa kasugoan, ang sala mopalabi pa gayod nga magpakasala nga dili na masukod. **14** Kay atong nasayran nga ang balaod espirituhanon, apan ako unodnon. Gibaligya na ako ilalom sa pagkaulipon sa sala. **15** Kay kung unsa man ang akong gibuhat, wala ko gayod masabti. Kay kung unsa man ang buot kong buhaton, wala nako gibuhat, ug kung unsa ang akong gidumtan, akong gibuhat. **16** Apan kung ang dili ko buot mao ang akong buhaton, miuyon ako sa balaod nga ang balaod maayo. **17** Apan karon dili na ako mao ang nagbuhat niini, kondili ang sala nga nagapuyo kanako. **18** Kay nasayod ako nga dinhi kanako, nga mao kanang akong unod, walay nagpuyo nga maayong butang. Kay ang pagtinguha sa maayo anaa kanako, apan dili ako makabuhat niini. **19** Kay ang maayo nga buot kong buhaton wala nako gibuhat, apan ang daotan nga dili ko buot, maoy akong gibuhat. **20** Karon kung akong buhaton ang dili ko buot buhaton, dili na ako mao ang nagbuhat niini, apan hinuon ang sala nga nagapuyo kanako. **21** Nakaplagan ko, unya, ang kasugoan nga anaa

kanako nga buot nakong buhaton kung unsa ang maayo, apan ang pagkadaotan mao gayod ang ania kanako. **22** Kay may kalipay ako diha sa balaod sa Dios uban ang sulod sa tawo. **23** Apan nakita ko ang kalahian sa kasugoan diha sa mga bahin sa akong lawas. Makig-away kini batok sa bag-ong kasugoan sa akong hunahuna. Nahimo akong binihag pinaagi sa kasugoan sa sala nga ania na sa mga bahin sa akong lawas. **24** Usa ako ka makaloluoy nga tawo! Kinsa man ang moluwas kanako gikan niining lawas sa kamatayon? **25** Apan ang pagpasalamat maanaa sa Dios pinaagi ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo! Busa unya. Ako sa akong kaugalingon nag-alagad sa balaod sa Dios uban sa akong panghunahuna. Apan, uban ang unod nag-alagad ako sa kasugoan sa sala.

8 Busa karon wala nay paghukom alang niadtong anaa na kang Cristo Jesus. **2** Kay ang kasugoan sa Espiritu sa kinabuhi diha kang Cristo Jesus naghimo kanako nga gawasnon gikan sa kasugoan sa sala ug sa kamatayon. **3** Kay kung unsa ang dili mahimo sa balaod tungod kay kini luya pinaagi sa unod, gibuhat sa Dios. Iyang gipadala ang iyang kaugalingong Anak sa pagkasama sa makasasalang unod aron mamahimong halad alang sa sala, ug gihukman niya ang sala diha sa unod. **4** Gibuhat niya kini aron ang gikinahanglan sa balaod matuman dinhi kanato, kita maglakaw dili sumala sa atong unod, kondili sumala sa Espiritu. **5** Kadtong nagkinabuhi sumala sa unod nagtagad sa mga butang sa unod, apan kadtong nagkinabuhi sumala sa Espiritu nagtagad sa mga butang sa Espiritu. **6** Kay ang panghunahuna sa unod mao ang kamatayon, apan ang panghunahuna sa Espiritu mao ang kinabuhi ug kalinaw. **7** Tungod kay ang hunahuna sa unod mao ang pagpakig-away batok sa Dios, kay dili kini sakop sa balaod sa Dios, ni mahimo kini. **8** Kadtong mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios. **9** Bisan pa niini, kamo wala na sa unod kondili anaa na sa Espiritu, kung matuod kini nga ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninyo. Apan kung ang usa ka tawo wala makaangkon sa Espiritu ni Cristo, siya dili sakop kaniya. **10** Kung si Cristo anaa kaninyo, ang lawas patay na diha sa sala, apan ang Espiritu buhi diha sa pagkamatarong. **11** Kung ang Espiritu niya nga nagbanhaw kang Jesus gikan sa mga patay nagapuyo kaninyo, siya nga nagbanhaw kang Cristo gikan sa patay magahatag ug kinabuhi usab sa inyong mga lawas nga may kamatayon pinaagi sa iyang Espiritu, nga nagpuyo nganha kaninyo. **12** Busa, mga igsoon, mga utangan kita, apan dili sa unod nga pagkinabuhi sumala sa unod. **13** Kay kung magkinabuhi kamo sumala sa unod, mangamatay kamo, apan kung pinaagi sa Espiritu gibutang ninyo sa kamatayon ang mga buhat sa lawas, mabuhi kamo. **14** Kay sama sa gidaghanon nga gigiyahan pinaagi sa Espiritu sa Dios, mao kining mga anak sa Dios. **15** Kay wala kamo makadawat sa espiritu sa pagkaulipon pag-usab aron nga mahadlok. Hinuon, kamo nakadawat sa espiritu sa pagkasinagop, diin makasangpit kita, "Abba, Amahan!" **16** Ang Espiritu sa iyang kaugalingon magasaksi uban sa atong espiritu nga kita mga anak sa Dios. **17** Kung kita mga anak, unya mga manununod usab kita, mga manununod sa Dios. Ug hiniusa kitang mga manununod uban kang Cristo, kung mag-antos gayod kita uban kaniya aron nga kita usab himayaon uban kaniya. **18** Kay akong giisip ang mga pag-antos niining panahona dili takos nga ikatandi sa himaya nga ipadayag nganhi kanato. **19** Kay ang naghinamhinam nga paghandom sa binuhat nagahulat sa pagpadayag sa mga anak sa Dios. **20** Kay ang binuhat napailalom sa pagkakawang, dili sa kaugalingong pagbuot, apan kaniya nga nagtugot niini. Mao kini ang kasiguradohan **21** nga ang binuhat mismo itugyan gikan sa pagkaulipon ngadto sa pagmadunuton, ug kini pagadad-on ngadto sa kagawasan sa himaya sa mga anak sa Dios. **22** Kay nasayod kita nga ang tibuok binuhat nag-agulo ug nag-antos sa kasakit hangtod karon. **23** Dili lamang kana, kondili bisan sa atong kaugalingon, nga adunay naunang mga bunga sa Espiritu—bisan kita mismo nag-agulo sulod sa atong kaugalingon, nagahulat alang sa atong pagkasinagop, ang pagtubos sa atong lawas. **24** Kay pinaagi niining pagsalig naluwas kita. Apan kung unsa ang atong gisaligan nga mahitabo nga wala pa nakita, kay si kinsa man ang masaligon nga maghulat alang niadtong nakita na niya? **25** Apan kung masaligon kita sa wala pa nato makita, maghulat kita uban ang pagpailob niini. **26** Sa samang paagi, ang Espiritu usab magtabang sa atong kaluhayon. Kay wala kita masayod kung unsaon nato pag-ampo, apan ang Espiritu mismo maoy mangaliyupo alang kanato sa dili malitok nga mga agulo. **27** Siya nga nagasusi sa mga kasingkasing nasayod sa hunahuna sa Espiritu, tungod kay siya nangaliyupo alang sa mga magtutuo sumala sa kabubut-on sa Dios. **28** Nasayod kita alang niadtong nahigugma sa Dios,

gibuhat niya ang tanang butang alang sa maayo, alang niadtong gitawag sumala sa iyang katuyoan. **29** Tungod kay kadtong giila na niyang daan, gipili usab niyang daan aron mahisama sa hulagway sa iyang Anak, aron mamahimo siyang kamagulangan sa daghang magsoon. **30** Kadtong gipangpili na niyang daan, iya usab kining gitawag. Kadtong iyang gitawag, iya usab kining gipakamatarong. Kadtong iyang gipakamatarong, iya usab kining gihimaya. **31** Unya unsa ang atong ikasulti mahitungod niining mga butanga? Kung ang Dios dapig kanato, kinsa man ang makabatok kanato? **32** Wala niya gihikaw ang iyang kaugalingong Anak kondili gitugyan siya alang kanatong tanan, kung giunsa nga dili usab niya ihatag kanato sa walay bayad ang tanang mga butang? **33** Kinsa ba ang magdala sa bisan unsa nga pasangil batok sa usa nga pinili sa Dios? Ang Dios mao ang usa nga nagpakamatarong. **34** Kinsa ang usa nga magahukom sa silot? Si Cristo mao ang usa nga namatay alang kanato, ug labaw pa niana, nabanhaw usab siya. Nagamando siya uban sa Dios didto sa dapit sa kadungganan, ug siya mao ang usa nga mangaliyupo alang kanato. **35** Kinsa ang makapahimulag kanato gikan sa gugma ni Cristo? Kagul-anan ba, o kasakit, o paglutos, o kagutom, o pagkahubo, o kakuyaw, o espada? **36** Sama kini sa nahisulat, "Alang sa imong kaayohan ginapamatay kami sa tanan nga adlaw. Giisip kami sama sa karnero nga ihawonon." **37** Niining tanang butang labaw pa kita sa mga mananaog pinaagi sa usa nga nahigugma kanato. **38** Kay ako hugot nga nagtuo nga bisan ang kamatayon, ni ang kinabuhi, ni ang mga anghel, ni ang panggamhanan, ni ang mga butang sa kasamtangan, ni ang mga butang nga moabot, ni ang mga gahom, **39** ni ang kataas, ni ang kalawom, ni ang bisan unsang binuhat nga butang, mamahimong makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios, nga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo.

9 Nagasulti ako sa kamatuoran diha kang Cristo. Wala ako mamakak, ug ang akong konsensiya nagasaksi uban kanako diha sa Balaang Espiritu, **2** nga kanako adunay dakong kasubo ug walay hunong nga kasakit sa akong kasingkasing. **3** Kay ako nangandoy sa akong kaugalingon nga mahimong tinunglo ug mahimulag gikan kang Cristo tungod ug alang sa akong mga igsoon, kadtong gikan sa akong kaugalingong banay sumala sa unod. **4** Sila mao ang mga Israelita. Aduna silay pagsagop, ang himaya, ang mga kasabotan, ang gasa sa balaod, ang pagsimba sa Dios, ug ang mga saad. **5** Sa ilang mga katigulangan naggikan ang Cristo nga mao ang miabot uban ang pagtahod sa unod – siya mao ang Dios sa tanan. Pagadayegon siya sa walay kataposan. Amen. **(aiōn g165)** **6** Apan dili ingon nga ang mga saad sa Dios napakyas. Kay dili tanan diha sa Israel tinuod nga iya sa Israel. **7** Ni ang tanan nga mga kaliwat ni Abraham tinuod niyang mga anak. Apan, "Pinaagi kini kang Isaac nga pagatawagon ang inyong mga kaliwat." **8** Mao kana, nga ang mga anak sa unod dili mga anak sa Dios. Apan ang mga anak sa saad giila nga mga kaliwat. **9** Kay kini mao ang pulong sa saad: "Sa ingon niini nga panahon moanhi ako ug ang usa ka anak nga lalaki igahatag ngadto kang Sara." **10** Dili lamang kini, apan human nagmabdos usab si Rebeka pinaagi sa usa ka lalaki, ang atong amahan nga si Isaac - **11** kay ang mga anak sa wala pa mahimugso ug wala pa makabuhat sa bisan unsang maayo o daotan, aron nga ang katuyoan sa Dios sumala sa gipili mahimong mobarog, dili tungod sa mga buhat, kondili tungod kaniya nga nagtawag - **12** giingon kini kaniya, "Ang magulang mag-alagad sa manghod." **13** Sama kini sa nahisulat, "Gihigugma ko si Jacob, apan gidumtan ko si Esau." **14** Unsa unya ang atong ikasulti? Aduna bay dili pagkamatarong diha sa Dios? Unta kini dili mahitabo. **15** Kay siya miingon kang Moises, "Maluoy ako niadtong akong gikaluy-an, ug mahingawa ako niadtong akong gikahingawaan." **16** Busa, dili kini tungod kaniya nga nagbuot, ni tungod kaniya nga midagan, apan tungod sa Dios, nga nagpakita sa kaluoy. **17** Kay ang kasulatan nag-ingon kang Paraon, "Kay niini nga katuyoan gituboy ko ikaw, aron akong mapasundayag ang akong gahom diha kanimo, ug aron ang akong ngalan mamantala sa tibuok kalibotan." **18** Busa, ang Dios adunay kaluoy niadtong buot niya, ug niadtong gimbut-an niya, himoon niyang matig-a. **19** Makasulti ka unya nganhi kanako, "Nganong nakahimo gihapon siya sa pagpangita ug sayop? Kay si kinsa man ang makasukol sa iyang kabubut-on?" **20** Sa laing bahin, tawo, kinsa ka ba nga motubag batok sa Dios? Makahimo ba ang hinulma sa pagsulti sa usa ka tawo nga nag-umol niini, "Nganong gihimo mo man ako nga ingon niini?" **21** Ang magkokolon ba walay katungod ngadto sa lapok aron maghimo gikan sa samang

lapok sa usa ka sudlanan alang sa pinasahi nga paggamit, ug ang laing sudlanan alang sa inadlaw-adlaw nga paggamit? **22** Unsa kaha kung ang Dios, nga buot magpakita sa iyang kapungot ug magpaila sa iyang gahom, naglahutay uban sa dakong pailob nga mga panudlanan sa kapungot nga giandam alang sa paglaglag? **23** Unsa kaha kung gibuhat niya kini aron ipaila ang kadato sa iyang himaya ngadto sa mga panudlanan sa kaluoy, nga iyang giandam nang daan alang sa himaya? **24** Unsa kaha kung gibuhat niya kini alang kanato, nga gitawag usab niya, dili lamang gikan sa mga Judio, kondili gikan usab sa mga Gentil? **25** Ingon usab sa gisulti niya sa Oseas: “Tawgon ko nga akong katawhan ang dili nako katawhan, ug iyang hinigugma nga dili hinigugma. **26** Ug mahimo kini nga kung diin giingon kini kanila, 'Dili kamo akong katawhan,' didto sila pagatawagon nga 'mga anak sa Buhing Dios.'” **27** Si Isaias misinggit mahitungod sa Israel, “Kung ang gidaghanon sa mga anak sa Israel sama sa balas sa dagat, ang mahibilin lamang niini mao ang mangaluwas. **28** Kay ang Ginoo magapatuman sa iyang pulong sa kalibotan, sa dili madugay ug sa hingpit. **29** Ug sama kini sa giingon ni Isaias kaniadto, “Kung ang Ginoo nga labing gamhanan wala nagbilin sa mga kaliwatan alang kanato, mahimo kitang sama sa Sodoma, ug mahisama sa Gomora. **30** Unya unsa ang atong ikasulti? Nga ang mga Gentil, nga wala magtinguha sa pagkamatarong, nakaangkon sa pagkamatarong, ang pagkamatarong pinaagi sa pagtuo. **31** Apan ang Israel, nga nagpadayon sa balaod sa pagkamatarong, wala nahiabot niini. **32** Nganong wala? Tungod kay wala nila kini gipadayon pinaagi sa pagtuo, kondili pinaagi sa mga buhat. Napandol sila sa bato sa kapandolan, **33** ingon kini sa nahisulat, “Tan-awa nagbutang ako sa Zion ug usa ka bato nga kapandolan ug bato sa kalapasan. Siya nga motuo niini dili gayod maulawan.”

10 Mga igsoon, ang tinguha sa akong kasingkasing ug ang akong hangyo sa Dios alang kanila, alang sa ilang kaluwasan. **2** Kay ako nagsaksi mahitungod kanila nga sila adunay kasibot sa Dios, apan dili pinasikad sa kahibalo. **3** Kay sila wala masayod sa pagkamatarong sa Dios, ug sila nagtinguha sa pagtukod sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong. Wala sila nagpailalom sa pagkamatarong sa Dios. **4** Kay si Cristo maoy katumanan sa balaod sa pagkamatarong sa tanan nga motuo. **5** Kay si Moises nagsulat mahitungod sa pagkamatarong nga gikan sa balaod: “Ang tawo nga mibuhat sa pagkamatarong sa balaod mabuhi pinaagi niining pagkamatarong.” **6** Apan ang pagkamatarong nga gikan sa pagtuo nagaingon niini, “Ayaw pagsulti sa inyong kasingkasing, 'Kinsa ang mokayab didto sa langit?' (nga sa ato pa, aron pagdala kang Cristo paubos). **7** Ug ayaw pagsulti, kinsa ang monaog didto sa bung-aw?'” (nga sa ato pa, aron pagdala kang Cristo pataas gikan sa mga patay.) **(Abyssos g12)** **8** Apan unsa ang gisulti niini? “Ang pulong duol na kaninyo, sa inyong baba ug sa inyong kasingkasing.” Mao kana ang pulong sa pagtuo, nga among gimantala. **9** Kay kung sa inyong baba inyong ilhon si Jesus ingon nga Ginoo, ug motuo sa inyong kasingkasing nga ang Dios nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay, kamo maluwas. **10** Kay pinaagi sa kasingkasing ang tawo mituo sa pagkamatarong, ug pinaagi sa baba iyang giila ang kaluwasan. **11** Kay ang kasulatan nag-ingon, “Ang tanan nga motuo kaniya dili mabutang sa kaulawan.” **12** Kay walay kalahi-an tali sa Judio ug sa Griyego. Kay ang sama lamang nga Ginoo mao ang Ginoo sa tanan, ug siya dato sa tanan nga mosangpit kaniya. **13** Kay ang tanan nga mosangpit sa ngalan sa Ginoo maluwas. **14** Unsaon man nila pagtawag kaniya nga wala nila tuohi? Ug unsaon man nila pagtuo kaniya nga wala nila madungog? Ug unsaon nila pagkadungog kung walay magwawali? **15** Ug unsaon nila pagwali, gawas kung ipadala sila? —Ingon kini nahisulat, “Pagkatahom sa mga tiil niadtong nagmantala sa malipayong mga balita sa maayong mga butang!” **16** Apan silang tanan wala maminaw sa ebanghelyo. Kay si Isaias miingon, “Ginoo, kinsa man ang mituo sa among mensahe?” **17** Busa ang pagtuo nagagikan sa pagpaminaw, ug sa pagpaminaw sa pulong ni Cristo. **18** Apan ako moingon, “Wala ba sila makadungog?” Oo, tinuod gayod. “Ang ilang tingog nangabot sa tanang kayutaan, ug ang ilang mga pulong didto sa kinatumyan sa kalibotan.” **19** Dugang pa, moingon ako, “Wala ba masayod ang Israel?” Sauna si Moises miingon, “Ako maghagit kaninyo aron masina sa unsa nga dili nasod. Pinaagi sa nasod nga walay salabutan, agdahon ko kamo ngadto sa kasuko.” **20** Ug si Isaias maisogon kaayo ug miingon, “Nakaplagan ako niadtong wala nangita kanako. Nagpakita ako niadtong wala naghangyo kanako.” **21** Apan ngadto sa Israel miingon siya, “Sa tanang adlaw gitunol ko

ang akong mga kamot ngadto sa mga masinupakon
ug masupilon nga katawhan."

11 Unya ako moingon, gisalikway ba sa Dios ang
iyang katawhan? Dili gayod kini mahitabo. Kay
ako usab usa ka Israelita, usa sa kaliwat ni Abraham,
sa tribo ni Benjamin. **2** Ang Dios wala nagsalikway
sa iyang katawhan, nga nailhan na niyang daan.
Wala ba kamo masayod sa giingon sa kasulatan
mahitungod kang Elias, kung gi-unsa niya pagpakiluoy
sa Dios batok sa Isreal? **3** "Ginoo, ilang gipamatay
ang imong mga propeta, gipangbuak usab nila ang
imong halaran. Ako na lamang ang nahibilin, ug
gipapangita nila ang akong kinabuhi." **4** Apan unsa
ang gitubag sa Dios ngadto kaniya? "Akong gitagana
sa akong kaugalingon ang 7000 ka kalalakin-an
nga wala miluhod ngadto kang Baal." **5** Bisan pa
niini, hangtod karong higayona aduna pay pipila nga
nahibilin tungod sa pagpili sa grasya. **6** Apan kung kini
pinaagi sa grasya, dili na kini pinaagi sa mga buhat.
Kay kung dili ang grasya dili na gayod mahimong
grasya. **7** Unya unsa man? Ang butang nga gipangita
sa Israel, wala makabaton niini, apan ang mga pinili
nakabaton niini, ug ang uban kanila nagmagahi. **8**
Sama kini sa nahisulat: "Ang Dios naghatag kanila
sa espiritu sa pagkatapolan, mga mata aron nga
dili sila makakita, ug mga dalunggan aron nga dili
sila makadungog, hangtod karong adlawa." **9** Ug si
David nag-ingon, "Pasagdi nga ang ilang lamesa nga
mahimong usa ka pukot, nga usa ka lit-ag, usa ka
kapandolan, ug pagbalos batok kanila. **10** Himoa
nga mangitngit ang ilang mga mata aron dili na sila
makakita. Mabawog kanunay ang ilang mga likod."
11 Ako moingon unya, "Nangapandol ba sila aron
mahulog? Dili gayod unta kini mahitabo. Hinuon,
pinaagi sa ilang kapakyasan, ang kaluwasan miabot
ngadto sa mga Gentil, aron sa paghagit kanila sa
pagkasina. **12** Karon kung ang ilang kapakyasan
mao ang kadato sa kalibotan, ug kung ang ilang
kapildihan mahimong bahandi sa mga Gentil, unsa
pa kaha kadako ang ilang katumanan? **13** Ug karon
nakigsulti ako kaninyong mga Gentil. Samtang ako
usa ka apostol sa mga Gentil, ipasigarbo ko gayod
ang akong bulohaton. **14** Tingali makahagit ako nga
masina kadtong akong mga kadugo. Tingali maluwas
nato ang pipila kanila. **15** Kay kung ang pagsalikway
niadto mao ang pagpasig-uli sa kalibotan, unsa man
ang ilang kapa-ingnan kondili ang kinabuhi gikan sa
mga patay? **16** Kung ang unang bunga gitipigan,
mao usab ang tinipik nga minasa. Kung ang gamot
balaan, mao usab ang mga sanga. **17** Apan kung
ang pipila sa mga sanga mangabali, kung kamo, usa
ka sanga sa ihalas nga olibo, nga gisumpay uban
kanila, ug kung kamo nakig-ambit uban kanila diha
sa kadagaya sa gamot sa kahoy nga olibo, **18** ayaw
kamo pagpasigarbo ngadto sa mga sanga. Apan
kung magpasigarbo kamo, dili kamo ang nagtabang
sa gamot, kondili ang gamot mao ang nagtabang
kaninyo. **19** Moingon unya kamo, "Ang mga sanga
gipamutol aron akong masumpay." **20** Tinuod kana.
Tungod sa ilang pagkawalay pagtuo gipamutol sila,
apan kamo mobarog nga lig-on tungod sa inyong
pagtuo. Ayaw paghunahuna nga taas na ang imong
kaugalingon, apan pagmahadlokon. **21** Kay kung wala
man gani gitipigan sa Dios ang tinuod nga sanga, ni
magatipig siya kanimo. **22** Tan-awa sa, unya, ang
matang sa mga buhat ug ang pagkabangis sa Dios.
Sa usa ka bahin, ang kabangis miabot ngadto sa
mga Judio nga nahulog. Apan sa lain nga bahin, ang
pagkamaayo sa Dios miabot nganha kaninyo, kung
magpadayon kamo diha sa iyang pagkamaayo. Kay
kondili kamo usab pagaputlon. **23** Ug usab, kung dili
na sila magpadayon sa ilang pagkawalay pagtuo,
isumpay sila pagbalik. Kay ang Dios makahimo gayod
sa pagsumpay kanila pagbalik. **24** Kay kung kamo
pagaputlon gikan sa naandan nga sanga sa ihalas
nga kahoy nga olibo, ug sukwahi kini sa naandan
nga pagsumpay didto sa maayong kahoy sa olibo,
unsa pa kaha kining mga Judio, nga mao ang tinuod
nga mga sanga, mamahimo ba nga ibalik didto sa
ilang kaugalingong kahoy nga olibo? **25** Kay dili ako
buot nga dili ninyo masayran, mga igsoon, kining
tinago, aron nga dili kamo magmaalamon sa inyong
kaugalingon nga panghunahuna. Kini nga tinago mao
ang pasiuna nga pagmagahi nga nahitabo sa Israel,
hangtod nga ang kahumanan sa mga Gentil moabot
na. **26** Sa ingon nga ang tanan Israel mamaluwas,
sama kini sa nahisulat nga: "Diha sa Zion magagikan
ang Manluluwas. Pagakuhaon niya ang pagkadili
diosnon gikan kang Jacob. **27** Ug mao na kini ang
akong kasabotan ngadto kanila, sa dihang kuhaon
nako ang ilang mga sala." **28** Sa lain nga bahin
mahitungod sa ebanghelyo, gikasilagan sila tungod
kaninyo. Sa lain nga paagi sumala sa pagpili sa
Dios, gihigugma sila tungod sa mga katigulangan. **29**
Kay ang mga gasa ug ang pagtawag sa Dios walay
pagkausab. **30** Kay kamo kaniadto masinupakon sa

Dios, apan karon nakaangkon na kamo sa kalooy tungod sa ilang pagkamasinupakon. 31 Sa samang paagi, karon kining mga Judio nagmasinupakon. Tungod niini pinaagi sa kaluoy nga gipakita kaninyo makadawat na usab sila sa kaluoy. 32 Kay gipahilom sa Dios ang tanan ngadto sa pagkamasinupakon, aron iyang mapakita ang kaluoy sa tanan. (eleēsē g1653) 33 O, ang kalalom sa bahandi sa kaalam ug kahibalo sa Dios! Dili gayod matugkad ang iyang mga paghukom, ug ang iyang paagi dili gayod masuta! 34 "Kay si kinsa ba gayod ang nasayod sa hunahuna sa Ginoo? O kinsa ba ang mamahimo niyang magtatambag? 35 O kinsa ba ang unang naghatag ug bisan unsa ngadto sa Dios, aron mabalsan siya niini?" 36 Kay gikan kaniya, ug pinaagi kaniya, ug alang kaniya, ang tanang butang. Ngadto kaniya ang himaya sa walay kataposan. Amen. (aiōn g165)

12 Busa giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, pinaagi sa kaluoy sa Dios, sa pagtugyan sa inyong lawas ingon nga buhing halad, balaan, makapahimuot sa Dios. Mao kini ang inyong makataronganon nga pag-alagad. 2 Ayaw pahiuyon niining kalibotana, apan ipabag-o pinaagi sa pag-usab sa inyong panghunahuna. Buhata kini aron masayran ninyo kung unsa ang maayo, angayan, ug hingpit nga kabubut-on sa Dios. (aiōn g165) 3 Kay ako maga-ingon, tungod sa grasya nga gihatag kanako, nga ang tanan nga anaa sa taliwala kaninyo kinahanglan nga dili maghunahuna ug mas labaw sa ilang kaugalingon kaysa angay nilang hunahunaon. Hinunoa, kinahanglan nga maghunuhuna sila diha sa maalamon nga paagi, sama nga ang Dios naghatag sa matag usa sa tukma nga gidak-on sa pagtuo. 4 Kay daghan kita nga mga bahin diha sa usa ka lawas, apan dili ang tanang mga bahin managsama ang gimbuhaton. 5 Sa samang paagi, kita nga daghan usa lamang ka lawas diha kang Cristo, ug ang tagsatagsang mga bahin sa matag usa. 6 Aduna kitay nagkalainlaing mga gasa sumala sa grasya nga gihatag kanato. Kung ang gasa sa usa mao ang pagpanagna, pabuhata siya sumala sa gidaghanon sa iyang pagtuo. 7 Kung ang gasa sa usa mao ang pag-alagad, paalagara siya. Kung ang gasa sa usa mao ang pagpanudlo, patudloa siya. 8 Kung ang gasa sa usa mao ang pagpangdasig, padasiga siya. Kung ang gasa sa usa mao ang paghatag, ipabuhat kini kaniya sa walay tihiktihik. Kung ang gasa sa usa mao ang pagkapangulo, ipabuhat kini uban sa pag-atiman. Kung ang gasa sa usa mao ang pagpakita sa kaluoy, ipabuhat kini uban sa kalipay. 9 Himoa ang paghigugma nga walay pagpakaaron-ingnon. Dumti kung unsa ang daotan; ug kupti kung unsa ang maayo. 10 Mahitungod sa paghigugma sa mga kaigsoonan, pagmahigugmaon ngadto sa usag usa. Mahitungod sa pagpasidungog, tahora ang usag usa. 11 Mahitungod sa pagkamakugihon, ayaw pagduhaduha. Mahitungod sa espiritu, pagmatinguhaon. Mahitungod sa Ginoo, alagari siya. 12 Pagmaya diha sa pagsalig nga naangkon ninyo mahitungod sa umaabot. Pagmapailobon diha sa mga kasamok. Padayon sa pag-ampo. 13 Pakigbahin sa mga panginahanglan sa mga magtutuo. Pangita ug daghang paagi aron ipakita ang pagkamaabi-abihon. 14 Panalangini kadtong naglutos kaninyo; pagpanalangin ug ayaw pagpanunglo. 15 Paglipay uban niadtong naglipay; paghilak uban niadtong naghilak. 16 Pagbaton kamo ug samang hunahuna ngadto sa usag usa. Ayaw paghunahuna sa mapahitas-on nga paagi, kondili dawata ang ubos nga mga tawo. Ayaw pagmaalamon sa inyong kaugalingon nga mga panghunahuna. 17 Ayaw basli ang daotan sa daotan. Buhata ang maayong mga butang diha sa panan-aw sa tanang tawo. 18 Kung mahimo, hangtod sa madaog ninyo, pagmalinawon uban sa tanang tawo. 19 Ayaw panimalos, hinigugma, apan hatagi ug pagtagad ang kasuko sa Dios. Kay nahisulat kini nga,"'Ang panimalos iya kanako; ako ang mobalos,' nag-ingon ang Ginoo." 20 "Apan kung ang inyong kaaway gigutom, pakan-a siya. Kung siya giuhaw, hatagi siya ug mainom. Kay kung ikaw magbuhat niini, nagapundok ikaw ug nagbaga nga uling ngadto sa iyang ulo." 21 Ayaw padaog sa daotan, hinoon dag-a ang daotan pinaagi sa maayo.

13 Tugoti nga ang matag kalag nga magmatinumanon sa mas labawng panggamhanan, kay walay katungdanan gawas kon kini gikan sa Dios. Ug ang panggamhanan nga naglungtad gipili sa Dios. 2 Busa siya nga nagasukol niana nga kagamhanan nakigbatok sa sugo sa Dios; ug kinsa kadtong nagabatok niini makadawat ug paghukom sa ilang kaugalingon. 3 Kay ang mga magmamando dili kahadlokan sa maayo ug binuhatan, apan sa daotan ug binuhatan. Ikaw ba nagtinguha sa dili pagkahadlok sa panggamhanan? Buhata kung unsa ang maayo, ug ikaw makaangkon ug pagdayeg gikan niini. 4 Kay siya usa ka sulugoon

sa Dios nganha kanimo alang sa maayo. Apan kung inyong buhaton kung unsa ang daotan, pagkahadlok; kay wala niya gidala ang espada sa walay katarungan. Kay siya sulugoon sa Dios, usa ka tigpanimalos alang sa kasuko niadtong usa nga nagabuhat ug daotan. **5** Busa kamo kinahanglan nga motuman, dili lamang tungod sa kasuko, apan tungod usab sa konsensya. **6** Tungod niini kamo usab mobayad ug mga buhis. Kay ang mga anaa sa panggamhanan mga sulugoon sa Dios, nga nagtagad niining butanga nga mapadayonon. **7** Bayari ang matag-usa kung unsa ang nautang kanila: pagbuhis alang niadtong angay buhisan; bayad alang niadtong angay bayaran; kahadlok niadtong angay kahadlokan; tahod niadtong angay tahuron. **8** Ayaw pangutang kang bisan kinsa ug bisan unsang butang, gawas sa paghigugmaay sa usag usa. Kay siya nga nahigugma sa iyang silingan nakatuman sa balaod. **9** Kay, "Dili kamo mohimo sa pagpanapaw, kamo dili mopatay, kamo dili mangawat, kamo dili mangibog," ug kung adunay laing kasugoan usab, kini naglangkob niining pulonga: "Imong pagahigugmaon ang imong silingan sama sa imong kaugalingon." **10** Ang gugma dili magpasakit sa iyang isigka silingan. Busa, ang gugma mao ang katumanan sa balaod. **11** Tungod niini, kamo nasayod sa takna, nga mao na kini ang takna alang kaninyo nga magmata gikan sa pagkatulog. Kay karon ang atong kaluwasan nagakaduol na kay sa dihang kita unang mituo. **12** Ang kagabhion hapit na matapos, ug ang adlaw nagakaduol. Busa atong isalikway ang mga buhat sa kangitngit, ug atong isul-ob ang hinagiban sa kahayag. **13** Magalakaw kita nga tarong, ingon nga anaa sa kahayag, dili diha sa mapatuyangon nga mga paghudyaka o paghuboghubog. Ug dili kita maglakaw diha sa malaw-ay nga pakighilawas o diha sa dili mapugngang kaulag, ug dili diha sa panagbingkil o pagkasina. **14** Apan isul-ob ang Ginoong Jesu-Cristo, ug ayaw hatagig higayon ang unod, alang sa mga kaulag niini.

14 Dawata kung kinsa ang huyang sa pagtuo, sa walay paghatag sa paghukom mahitungod sa panaglalis. **2** Usa ka tawo adunay pagtuo nga mokaon sa bisan unsa, ang uban nga huyang nagakaon lamang ug mga utanon. **3** Mahimo ang usa nga mokaon sa bisan unsa ug dili magtamay sa usa nga dili mokaon sa bisan unsa. Ug mahimo nga ang usa nga dili mokaon sa bisan unsa dili maghukom sa uban nga mokaon sa bisan unsa. Kay ang Dios nagdawat kaniya. **4** Si kinsa man ka, ikaw nga naghukom sa ulipon nga gipanag-iyahan sa uban? Kini atubangan sa iyang kaugalingon nga agalon nga siya mobarog o mahulog. Apan siya mamahimo nga makabarog, kay ang Ginoo makahimo kaniya sa pagpabarog. **5** Ang usa ka tawo nagpakabililhon sa usa ka adlaw nga labaw sa uban. Ang uban nagpakabililhon nga ang matag-adlaw managsama ra. Pasagdi ang matag-usa sa paghunahuna sa iyang kaugalingon. **6** Siya nga nagbantay sa maong adlaw, nagbantay niini alang sa Ginoo. Ug siya nga nagakaon, nagkaon alang sa Ginoo, kay siya naghatag sa Dios ug pagpasalamat. Siya nga dili mokaon, naglikay gikan sa pagkaon alang sa Ginoo. Siya usab naghatag ug pagpasalamat sa Dios. **7** Kay walay usa kanato ang nagkinabuhi alang sa iyang kaugalingon, ug walay magpakamatay alang sa iyang kaugalingon. **8** Kay kung buhi kita, mabuhi kita alang sa Ginoo. Ug kung kita mamatay, mamatay kita alang sa Ginoo. Busa bisan kita buhi o patay, kita iya sa Ginoo. **9** Kay alang niini nga katuyoan si Cristo namatay ug nabuhi pag-usab, aron mahimo siyang Ginoo sa mga patay ug sa mga buhi. **10** Apan kamo, nganong mohukom kamo sa inyong igsoon? Ug kamo, nganong inyong tamayon ang inyong igsoon? Kay kitang tanan magabarog atubangan sa hukmanan sa Dios. **11** Kay kini nahisulat "Ingon nga Ako buhi," nag-ingon ang Ginoo, "kanako ang matag tuhod magaluhod, ug ang matag dila magahatag ug pagdayeg sa Dios." **12** Unya, ang matag-usa kanato magahatag ug husay sa iyang kaugalingon ngadto sa Dios. **13** Busa, dili na kita maghinukmanay sa matag-usa, apan hinuon hunahunaon kini, aron walay usa nga mahimong kapandulan o makaangin sa iyang igsoon. **14** Ako nasayod ug nadani diha sa Ginoong Jesus, nga walay dili hinlo pinaagi sa iyang kaugalingon. Alang kaniya lamang nga naghunahuna sa bisan unsang butang nga dili hinlo, alang kaniya kini dili hinlo. **15** Kung tungod sa pagkaon ang imong igsoon masakitan, ikaw wala na magsubay paglakaw diha sa gugma. Ayaw gub-a sa imong pagkaon ang usa nga gipakamatyan na ni Cristo. **16** Busa ayaw tugoti nga ang imong maayong binuhatan mahimong hinungdan sa mga tawo nga motamay kanila. **17** Kay ang gingharian sa Dios dili mahitungod sa pagkaon o sa pag-inom, apan mahitungod sa pagkamatarong, kalinaw, ug kalipay diha sa Balaang Espiritu. **18** Kay ang usa nga nangalagad kang Cristo niining

paagiha dawaton sa Dios ug paga-uyonan sa mga
tawo. 19 Busa, padayunon nato ang mga butang nga
makapalinaw ug ang mga butang nga makapalig-
on sa matag-usa. 20 Ayaw gub-a ang gibuhat sa
Dios tungod sa pagkaon. Ang tanang butang mahinlo
gayod, apan daotan kini alang niadtong tawo nga
nagakaon ug nakahimo kaniya nga kapandolan. 21
Maayo ang dili pagkaon ug karne, ni sa pag-inom ug
bino, ni sa bisan unsa nga diin ang imong igsoon
makasala. 22 Kini nga maong tinuohan nga anaa
kanimo, tipigi sa imong kaugalingon ug sa Dios.
Bulahan ang usa ka tawo nga wala naghukom sa
iyang kaugalingon tungod sa pagtamod sa iyang
giuyonan. 23 Siya nga nagduhaduha pagahukman
kung siya mokaon, tungod kay kini wala nagagikan
sa pagtuo. Ug bisan unsa nga wala nagagikan sa
pagtuo sala.

15 Karon kita nga mga lig-on kinahanglan nga
magpas-an sa mga kaluyahon sa mga huyang,
ug kinahanglan nga dili magpahimuot sa atong
kaugalingon. 2 Himoa nga ang matag usa kanato
magpahimuot sa iyang silingan kay mao kana ang
maayo, aron sa paglig-on kaniya. 3 Kay bisan gani si
Cristo wala magpahimuot sa iyang kaugalingon. Sama
kini sa nahisulat, “Ang mga pagbiaybiay niadtong
nagtamay kanimo nahulog kanako.” 4 Kay bisan
unsa nga nahisulat kaniadto gisulat alang sa atong
pagpanudlo, aron nga pinaagi sa pagpailob ug pinaagi
sa pagdasig sa kasulatan makabaton kita ug pagsalig.
5 Karon hinaot nga ang pailob sa Dios ug ang kadasig
magatugot kaninyo nga mahimong managsama ang
hunahuna sa usag usa sumala kang Cristo Jesus.
6 Hinaot nga buhaton niya kini aron nga uban sa
usa ka hunahuna makadayeg kamo pinaagi sa usa
ka baba ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong
Jesu-Cristo. 7 Busa dawata ang usag usa, sama
sa pagdawat ni Cristo kaninyo, sa pagdayeg ngadto
sa Dios. 8 Kay ako magasulti nga si Cristo nahimo
nga sulugoon ngadto sa pagkatinuli sa ngalan sa
kamatuoran sa Dios. Gihimo niya kini aron nga
mapamatud-an niya ang mga saad nga gihatag
ngadto sa mga amahan, 9 ug alang sa mga Gentil sa
paghimaya sa Dios sa iyang kaluoy. Sama kini sa
nahisulat, “Busa ako magahatag ug pagdayeg kanimo
taliwala sa mga Gentil ug magaawit sa pagdayeg
sa imong ngalan.” 10 Gisulti usab kini, “Paglipay,
kamong mga Gentil, uban ang iyang katawhan.” 11 Ug
usab, “Pagdayeg sa Ginoo, kamong tanan nga mga
Gentil; tugoti nga ang tanang katawhan magdayeg
kaniya.” 12 Usab, si Isaias nag-ingon, “Anaa gayod
ang gamot ni Jesse, ug ang usa nga mabanhaw aron
momando ibabaw sa mga Gentil. Ang mga Gentil
makabaton ug pagsalig diha kaniya.” 13 Karon hinaot
nga ang Dios sa pagsalig magpuno kaninyo sa tanang
kalipay ug kalinaw alang sa pagtuo, aron nga kamo
magmadagayaon diha sa pagsalig, pinaagi sa gahom
sa Balaang Espiritu. 14 Hugot usab ako nga nagtuo
mahitungod kaninyo, akong mga igsoon. Hugot usab
ako nga nagtuo nga kamo sa inyong kaugalingon
napuno sa pagkamaayo, napuno sa tanang kahibalo.
Hugot usab akong nagtuo nga kamo makahimo sa
pagdasig sa usag usa. 15 Apan nagasulat ako kaninyo
nga maisogon gayod mahitungod sa pipila ka mga
butang aron sa pagpahinumdom pag-usab kaninyo,
tungod sa gasa nga gihatag kanako sa Dios. 16
Kini nga gasa mao nga kinahanglan nga mamahimo
akong sulugoon ni Cristo Jesus nga gipadala ngadto
sa mga Gentil, sa pagtanyag ingon nga usa ka
pari sa ebanghelyo sa Dios. Kinahanglan ko gayod
kining buhaton aron nga ang halad sa mga Gentil
mamahimong dawaton, hinalad sa Dios pinaagi sa
Balaang Espiritu. 17 Busa ang akong kalipay anaa
kang Cristo Jesus ug sa mga butang sa Dios. 18
Kay dili ako makahimo sa pagsulti sa bisan unsa
gawas sa nahimo ni Cristo pinaagi kanako alang sa
pagkamasulondon sa mga Gentil. Kining mga butanga
nahimo pinaagi sa pulong ug buhat, 19 pinaagi sa
gahom sa mga ilhanan ug mga katingalahan, ug
pinaagi sa gahom sa Balaang Espiritu. Mao kini nga
aron gikan sa Jerusalem, ug libot sama kalayo sa
Ilyricum, madala nako sa hingpit ang ebanghelyo ni
Cristo. 20 Niini nga paagi, ako gayong tinguha ang
pagmantala sa ebanghelyo, apan dili sa dapit nga
wala mailhi ang ngalan ni Cristo, aron nga ako dili
makatukod ibabaw sa patukoranan sa laing tawo. 21
Ingon kini sa nahisulat: “Kinsa kadtong miabot nga
wala makabalita kaniya makakita kaniya, ug kinsa
kadtong wala makadungog makasabot.” 22 Busa
nababagan usab ako sa daghang higayon sa pag-
anha kaninyo. 23 Apan karon, wala na akoy luna
niining mga rehiyona, ug nagtinguha ako sa daghang
mga katuigan nga moanha kaninyo. 24 Busa kung
makaadto ako sa Espanya, hinaot nga makita ko
kamo sa akong pag-agi, ug ihatod ako sa akong
dalan pinaagi kaninyo, human nga ako malipay sa
pagpakig-uban diha kaninyo sa mubong higayon. 25

Apan karon moadto na ako sa Jerusalem aron sa pag-alagad sa mga magtutuo. **26** Kay gikalipay pag-ayo sa Macedonia ug sa Acaya ang paghimo ug usa ka pag-amot ngadto sa mga kabos taliwala sa mga magtutuo nga atua sa Jerusalem. **27** Oo, gikalipay pag-ayo nila, ug, sa katapusan, sila gayod utangan kanila. Kay kung ang mga Gentil nakaambit sa ilang espirituhanong mga butang, utang usab nila kini kanila aron alagaran sila sa mga butang kalibotanon. **28** Busa, sa dihang nahuman na nako ug napamatud-an kining bunga ngadto kanila, moadto ako kaninyo agi sa dalan didto sa Espanya. **29** Nasayod ako nga, sa dihang moanha ako kaninyo, moanha ako nga puno sa panalangin ni Cristo. **30** Karon nagaawhag ako kaninyo, mga igsoon, pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ug pinaagi sa gugma sa Espiritu, nga maningkamot kamo uban kanako sa inyong mga pag-ampo sa Dios alang kanako. **31** Pag-ampo nga makalingkawas ako gikan sa mga masinupakon sa Judea, ug ang akong pagpangalagad alang sa Jerusalem madawat ngadto sa mga magtutuo. **32** Pag-ampo nga makaanha ako kaninyo nga adunay kalipay pinaagi sa kabubut-on sa Dios, ug mahimo nga ako makakaplag ug kapahulayan uban kaninyo. **33** Hinaot nga ang Dios sa kalinaw maanaa kaninyong tanan. Amen.

16 Akong ipadala kaninyo si Febe nga atong igsoong babaye, nga usa ka alagad sa simbahan didto sa Cenchrea, **2** aron dawaton ninyo siya diha sa Ginoo. Buhata kini sa pamatasan nga angay sa mga magtutuo, ug barog uban kaniya sa bisan unsang butang nga siya manginahanglan kaninyo. Kay siya sa iyang kaugalingon usab nahimong magtatabang sa kadaghanan, ug kanako usab. **3** Pangumustaha si Prisca ug si Aquila, akong mga isig ka magbubuhat diha kang Cristo Jesus, **4** nga alang sa akong kinabuhi nabutang sa kakuyaw ang ilang kaugalingong kinabuhi. Nagpasalamat ako ngadto kanila, ug dili lang ako, apan lakip ang tanang kasimbahanan sa mga Gentil. **5** Pangumustaha ang simbahan nga anaa sa ilang balay. Pangumustaha si Epaenetus nga akong hinigugma, nga mao ang unang bunga sa Asya ngadto kang Cristo. **6** Pangumustaha si Maria, nga naghago sa pagpamuhat alang kaninyo. **7** Pangumustaha si Andronicus ug si Junias, akong mga kadugo, ug akong mga kaubanan nga binilanggo. Inila sila uban sa mga apostoles, nga anaa usab kang Cristo una kanako. **8** Pangumustaha si Ampliatus, akong hinigugma diha sa Ginoo. **9** Pangumustaha si Urbanus, atong isig ka magbubuhat diha kang Cristo, ug si Stachys, akong hinigugma. **10** Pangumustaha si Apelles, nga gikahimut-an diha kang Cristo. Pangumustaha kadtong anaa sa panimalay ni Aristobulus. **11** Pangumustaha si Herodion, akong kadugo. Pangumustaha kadtong anaa sa panimalay ni Narcissus, nga anaa sa Ginoo. **12** Pangumustaha si Tryfaena ug si Tryfosa, nga nagahago sa pagpamuhat diha sa Ginoo. Pangumustaha si Persis ang hinigugma, nga namuhat sa hilabihan diha sa Ginoo. **13** Pangumustaha si Rufus, gipili diha sa Ginoo, ug ang iyang inahan ug akoa. **14** Pangumustaha si Asyncritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas, ug ang kaigsoonan nga kauban nila. **15** Pangumustaha si Filologus ug si Julia, si Nereus ug ang iyang igsoong babaye, ug si Olympas, ug ang tanang mga magtutuo nga uban kanila. **16** Pangumustaha ang matag-usa uban sa balaan nga halok. Ang tanan nga kasimbahanan ni Cristo nangumusta kaninyo. **17** Karon giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, sa paghunahuna mahitungod niadtong nahimong hinungdan sa pagkabahinbahin ug pagkapandol. Sila nagalapas sa pagtulon-an nga inyong nakat-onan. Palayo gikan kanila. **18** Kay ang mga tawo nga sama niini wala nag-alagad sa atong Ginoo nga Cristo, apan sa ilang kaugalingong tiyan. Pinaagi sa ilang malamaton ug ulog-ulog nga sinultihan ilang gilimbongan ang mga kasingkasing sa mga walay alamag. **19** Kay ang panag-ingnan sa inyong pagkamatinumanon nakaabot sa tanan. Busa, nagmaya ako, diha kaninyo, apan buot ko nga kamo magmaalamon sa kung unsa ang maayo, ug walay alamag kung unsa ang daotan. **20** Ang Dios sa kalinaw sa dili madugay modugmok kang Satanas ilalom sa inyong mga tiil. Hinaot nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo maanaa kaninyo. **21** Si Timoteo, akong isigka magbubuhat, nangumusta kaninyo, ug si Lucius, si Jason, ug si Sosipater, akong kadugo. **22** Ako, si Tertius, nga nagsulat niining sinulat, nangumusta kaninyo diha sa Ginoo. **23** Si Gaius, ang nag-atiman alang kanako ug sa tibuok simbahan, nangumusta kaninyo. Si Erastus, ang nagatipig ug salapi sa siyudad, nangumusta kaninyo, uban kang Quartus ang igsoong lalaki. **25** Karon ngadto kaniya nga makahimo sa pagpabarog kaninyo sumala sa akong ebanghelyo ug sa mga pagsangyaw kang Jesu-Cristo, sumala sa pagpadayag sa mga

kahibulongan nga tinago nga gitipigan sukad pa kaniadto, **(aiōnios g166) 26** apan kana karon napadayag ug gihimong inila pinaagi sa mga gipanagna nga sinulat sumala sa mando sa walay kataposan nga Dios, alang sa pagkamatinumanon sa pagtuo uban sa tanang mga Gentil. **(aiōnios g166) 27** Ngadto sa nag-inusarang maalamon nga Dios, pinaagi kang Jesu-Cristo, ang himaya hangtod sa kahangtoran. Amen. **(aiōn g165)**

1 Corinto

1 Si Pablo, gitawag ni Cristo Jesus aron mahimong
usa ka apostol pinaagi sa kabubut-on sa Dios,
ug kang Sostines nga atong igsoon, **2** ngadto sa
simbahan sa Dios diha sa Corinto, niadtong mga
hinalad na kang Jesu-Cristo, nga gitawag ingon nga
balaang katawhan. Nagasulat usab kami niadtong
tanang nagtawag sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-
Cristo sa matag dapit, ang ilang Ginoo ug atua usab.
3 Hinaot nga ang grasya ug kalinaw maanaa kaninyo
gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong
Jesu-Cristo. **4** Nagapasalamat ako kanunay sa akong
Dios alang kaninyo tungod sa grasya sa Dios nga
gihatag kaninyo ni Cristo Jesus. **5** Gihimo niya kamong
mga adunahan sa tanang paagi, sa tanang pagpanulti
ug uban sa tanang kahibalo, **6** sama sa pagpamatuod
mahitungod kang Cristo nga gipamatud-an ingon nga
tinuod taliwala kaninyo. **7** Busa wala kamo makulangi
sa espirituhanong mga gasa samtang naghinamhinam
kamo nga naghulat sa pagpadayag sa atong Ginoong
Jesu-Cristo. **8** Pagalig-onon usab niya kamo hangtod
sa kataposan, aron nga maputli kamo sa adlaw sa
atong Ginoong Jesu-Cristo. **9** Matinud-anon ang Dios
nga nagtawag kaninyo ngadto sa pagpakighiusa sa
iyang Anak, nga si Jesu-Cristo nga atong Ginoo. **10**
Karon giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, pinaagi sa
ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga magkauyon
na kamong tanan, ug nga walay pagkabahinbahin
taliwala kaninyo. Giawhag ko kamo nga maghiusa sa
samang hunahuna ug pinaagi sa samang katuyoan.
11 Kay nagtaho kanako ang katawhan ni Cloe nga
adunay panaglalis diha kaninyo. **12** Ang akong
ipasabot mao kini: Ang matag usa kaninyo nagaingon
nga, "Iya ako ni Pablo," o "Iya ako ni Apollos," o
"Iya ako ni Cefas," o "Iya ako ni Cristo." **13** Nabahin
ba gud si Cristo? Gilansang ba sa krus si Pablo
alang kaninyo? Gibawtismohan ba kamo sa ngalan
ni Pablo? **14** Nagpasalamat ako sa Dios nga wala
akoy gibawtismohan bisan usa kaninyo, gawas kang
Crispo ug Gayo. **15** Ingon kini niini aron nga walay
makasulti nga gibawtismohan kamo sa akong ngalan.
16 (Gibawtismohan ko usab diay ang panimalay ni
Stefanas. Human niana, wala na ako masayod kung
may nabawtismohan pa ba ako nga lain.) **17** Kay
wala ako gipadala ni Cristo aron sa pagbawtismo
kondili aron sa pagsangyaw sa ebanghelyo. Wala
niya ako gipadala aron sa pagsangyaw sa mga
pulong nga inubanan sa tawhanon nga kaalam, aron
dili gayod mawad-an ug gahom ang krus ni Cristo.
18 Kay ang mensahe mahitungod sa krus binuang
alang niadtong himalatyon na. Apan niadtong mga
linuwas sa Dios, mao kini ang gahom sa Dios. **19**
Kay nahisulat naman kini, "Pagalaglagon ko ang
kaalam sa mga maalamon. Pagapakyason ko ang
pagpanabot sa nagpakamanggialamon." **20** Hain
naman ang tawong manggialamon? Hain naman ang
manunulat? Hain naman ang mga tawong tiglantugi
niining kalibotana? Dili ba gihimo man sa Dios nga
kabuang ang kaalam niining kalibotana? **(aiōn g165)** **21**
Sanglit ang kaalam niining kalibotana wala makaila
sa Dios, gikahimut-an sa Dios ang pagluwas niadtong
mituo kaniya pinaagi sa kabuang nga pagsangyaw.
22 Kay nangayo ang mga Judio sa mga milagrosong
mga ilhanan, ug ang mga Griyego nangita ug kaalam.
23 Apan among gisangyaw si Cristo nga gilansang sa
krus, usa ka kapandolan sa mga Judio ug binuang
ngadto sa mga Griyego. **24** Apan alang niadtong
tinawag sa Dios, mga Judio ug Griyego, gisangyaw
namo si Cristo ingon nga gahom ug kaalam sa
Dios. **25** Kay ang giingon nga binuang sa Dios mas
labaw pang maalamon kaysa sa mga tawo, ug ang
kahuyang sa Dios labaw pang kusgan kaysa sa mga
tawo. **26** Susiha ang inyong pagkatinawag, mga
igsoon. Dili daghan kaninyo ang maalamon pinaagi
sa sukaranan sa mga tawo. Dili daghan kaninyo
ang gamhanan. Dili usab daghan kaninyo ang may
halangdon nga pagkatawo. **27** Apan gipili sa Dios
ang gipakabuang nga mga butang sa kalibotan aron
pakaulawan ang mga maalamon. Gipili sa Dios ang
huyang dinhi sa kalibotan aron pakaulawan kung
unsa ang kusgan. **28** Gipili sa Dios kung unsa ang
gipakaubos ug ang tinamay sa kalibotan. Gipili gani
niya ang mga butang nga tinamod nga wala nay bili,
aron himoong walay bili ang mga butang nga gitamod
ingon nga bililhon. **29** Gibuhat niya kini aron walay
usa nga makabaton ug hinungdan sa pagpasigarbo
sa iyang atubangan. **30** Tungod sa gibuhat sa Dios,
anaa na kamo karon kang Cristo Jesus, nga nahimo
natong kaalam gikan sa Dios. Nahimo siyang atong
pagkamatarong, pagkabalaan ug pagkatinubos. **31**
Tungod niini, ingon sa gisulti sa kasulatan, "Tugoti nga
ang nagpasigarbo, magpasigarbo diha sa Ginoo."

2 Sa dihang mianha ako kaninyo, mga igsoon, wala
ako moanha uban sa kahanas sa pagpamulong
o sa kaalam ingon nga akong gimantala ang

tinagong mga kamatuoran mahitungod sa Dios. **2** Kay nakahukom ako nga dili makisayod sa dihang ako anaa pa sa inyong taliwala gawas lang kang Jesu-Cristo, ug sa paglansang kaniya sa krus. **3** Ug ako uban kaninyo sa kaluya, ug sa kahadlok, ug sa hilabihang pagpangurog. **4** Ug ang akong mensahe ug ang akong pagmantala dili mao ang makapadani nga mga pulong sa kaalam. Hinuon, nagpadayag sila sa Espiritu ug sa gahom, **5** aron nga ang inyong pagtuo dili mahimong kaalam sa mga tawo, apan diha sa gahom sa Dios. **6** Karon tinuod nga nagsulti kami sa kaalam taliwala sa mga hamtong na, apan dili ang kaalam niining kalibotana, o sa mga magmamando niining panahona, nga mangahanaw ra. **(aiōn g165)** **7** Hinuon, magsulti kami sa kaalam sa Dios diha sa tinagong kamatuoran, ang tinagong kaalam nga gitagana sa Dios sa wala pa ang panahon alang sa atong himaya. **(aiōn g165)** **8** Walay mga magmamando niining panahona ang nasayod niini nga kaalam, kay kung nasabtan pa nila kini niadtong taknaa, wala na unta nila gilansang sa krus ang Ginoo sa himaya. **(aiōn g165)** **9** Apan ingon sa nahisulat, "Mga butang nga walay mata nga nakakita, walay dalunggan nga nakadungog, walay hunahuna nga nakahanduraw, ang mga butang nga giandam na sa Dios alang niadtong nahigugma kaniya." **10** Mao kini ang mga butang nga gipadayag sa Dios kanato pinaagi sa Espiritu. Kay ang Espiritu magasusi sa tanan, bisan pa ang halawom nga mga butang sa Dios. **11** Kay kinsa ba ang nasayod sa panghunahuna sa tawo gawas sa espiritu sa tawo nga anaa kaniya? Busa usab, walay usa nga nasayod sa halawom nga mga butang sa Dios gawas sa Espiritu sa Dios. **12** Apan wala nato nadawat ang espiritu sa kalibotan, apan ang Espiritu nga gikan sa Dios, aron nga masayran nato ang mga butang nga gihatag kanato sa Dios nga walay bayad. **13** Nagsulti kita mahitungod niining mga butanga sa mga pulong nga dili matudlo sa kaalam sa tawo, apan ang gitudlo sa Espiritu kanato. Ang Espiritu maghubad sa espirituhanong mga pulong inubanan sa espirituhanong kaalam. **14** Ang tawo nga dili-espirituhanon dili makadawat sa mga butang nga iya sa Espiritu sa Dios, kay binuang sila alang kaniya. Dili siya makaila kanila tungod kay wala sila makasabot sa espirituhanon. **15** Ang usa nga espirituhanon maghukom sa tanang mga butang, apan dili siya ilalom sa paghukom sa uban. **16** "Kay si kinsa ba ang nasayod sa hunahuna sa Ginoo, nga makahimo siya sa pagtudlo kaniya?" Apan nakabaton kita sa panghunahuna ni Cristo.

3 Ug ako, mga igsoon, dili makasulti kaninyo ingon nga espirituhanong mga tawo, apan hinuon ingon nga unodnon nga mga tawo, ingon nga mga bata pa diha kang Cristo. **2** Gipainom ko kamo ug gatas ug dili karne, kay dili pa kamo andam alang sa karne. Ug bisan gani karon dili pa kamo andam. **3** Kay kamo unodnon pa gihapon. Kay diin anaa ang pangabugho ug panag-away kaninyo, dili ba nagpuyo man kamo sumala sa unodnon, ug dili ba naglakaw man kamo pinaagi sa tawhanong sukaranan? **4** Kay sa dihang ang usa moingon, "Misunod ako kang Pablo," ug ang lain moingon, "Misunod ako kang Apollos," dili ba nagkinabuhi man kamo ingon nga mga tawhanon? **5** Unya kinsa ba si Apollos? Ug kinsa diay si Pablo? Mga alagad nga inyong gituohan, ang matag-usa nga gihatagan sa Ginoo ug mga buluhaton. **6** Ako ang nagtanom, si Apollos ang nagbisbis, apan ang Dios ang nagpatubo. **7** Busa, dili ang nagtanom ni ang nagbisbis mao ang mahinungdanon. Apan ang Dios mao ang nagpatubo. **8** Karon usa lang kadtong nagtanom ug kadtong nagbisbis, ug ang tagsa-tagsa makadawat sa iyang mga suhol sumala sa iyang kaugalingon nga paghago. **9** Kay kami ang isigka-magbubuhat sa Dios. Kamo ang tanaman sa Dios, ug gambalay sa Dios. **10** Sumala sa grasya sa Dios nga gihatag kanako ingon nga hanas nga magtutukod, ako ang nagpahiluna sa usa ka patukoranan ug adunay lain ang nagtukod niini. Apan mag-amping ang matag tawo kung giunsa niya kini pagtukod. **11** Kay walay bisan usa ang makapahimutang sa usa ka patukoranan gawas lang sa napahiluna na, mao kana, si Jesu-Cristo. **12** Karon kung si bisan kinsa ang magtukod ug bulawang patukoranan, plata, bililhong mga bato, kahoy, dagami, o uhot, **13** ang iyang mga binuhatan mapadayag, kay ang kahayag magpadayag niini. Kay mapadayag kini diha sa kalayo. Pagasulayan sa kalayo ang kalidad kung unsa ang nahimo sa tagsa-tagsa. **14** Kung ang buhat ni bisan kinsa magpabilin, makadawat siya ug ganti; **15** apan kung ang buhat ni bisan kinsa masunog, mag-antos siya sa kapildihan, apan maluwas ang iyang kaugalingon, ingon nga nakalingkawas pinaagi sa kalayo. **16** Wala ba kamo masayod nga kamo templo sa Dios ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo diha kaninyo? **17** Kung si bisan kinsa ang molaglag sa templo sa Dios, ang Dios magalaglag nianang

tawhana. Kay ang templo sa Dios balaan, ug kamo usab. **18** Ayaw tugoti ang bisan kinsa nga maglimbong sa iyang kaugalingon. Kung si bisan kinsa kaninyo ang naghunahuna nga siya maalamon niining panahona, pasagdi siya nga mahimong usa ka "buangbuang" aron nga magmaalamon siya. **(aiōn g165)** **19** Kay ang kaalam niining kalibotana binuang alang sa Dios. Kay nahisulat kini, "Bitikon niya ang maalamon sa ilang pagkamalinglahon." **20** Ug usab, "Nasayod ang Ginoo nga ang pangatarongan sa maalamon walay kapuslanan." **21** Busa wala nay pagpasigarbo mahitungod sa mga tawo! Kay ang tanang mga butang inyoha na, **22** bisan si Pablo, o si Apollos, o si Cefas, o ang kalibotan, o ang kinabuhi, o ang kamatayon, o ang kasamtangan nga mga butang, o ang mga butang nga moabotay pa. Ang tanang mga butang inyoha na, **23** ug kamo iya ni Cristo ug si Cristo iya sa Dios.

4 Kinahanglan ingon niini ang pagtagad sa usa ka tawo kanamo, ingon nga mga sulugoon ni Cristo ug mga piniyalan sa mga tinagong kamatuoran sa Dios. **2** Niini nga bahin, mao kini ang usa nga gikinahanglan alang sa mga piniyalan nga sila kasaligan. **3** Apan alang kanako usa lamang kini ka gamay nga butang aron inyo akong hukman o pinaagi sa mga hukmanan sa tawo. Kay wala ko gani gihukman bisan ang akong kaugalingon. **4** Wala akoy kasayoran sa bisan unsang mga sumbong nga nahimo batok kanako, apan wala kana nagpasabot nga ako dili sad-an. Ang Ginoo mao ang maghukom kanako. **5** Busa ayaw ipakanaog ang paghukom mahitungod sa bisan unsang butang sa dili pa ang takna, sa dili pa moabot ang Ginoo. Dad-on niya sa kahayag ang mga butang nga natago sa kangitngit ug ipadayag ang mga katuyoan sa kasingkasing. Unya ang tagsa-tagsa makadawat sa iyang pagdayeg gikan sa Dios. **6** Karon, mga igsoon, akong gikinabuhi kining mga balaod sa akong kaugalingon ug kang Apolos alang sa inyong kaayohan, aron nga gikan kanamo makakat-on kamo sa buot ipasabot sa panultihon, "Ayaw paglapas sa kung unsa ang nahisulat." Mao kini aron nga walay mousbaw nga pagdapig kaninyo sa usa batok sa uban. **7** Kay si kinsa man ang nakakita sa kalainan diha kaninyo ug sa uban? Unsa ba ang anaa kaninyo nga wala ninyo nadawat nga walay bayad? Kung nadawat ninyo kini nga walay bayad, nganong nagpasigarbo man kamo nga daw ingon nga wala kamo nagbuhat niini? **8** Naangkon na ninyo ang tanan nga mahimo ninyong tinguhaon! Nahimo na kamong dato! Ug nagsugod na kamo sa paghari—ug kana nahitabo bisan wala kami! Sa pagkatinuod, nanghinaot ako nga kamo naghari na gayod, aron nga kami maghari uban kaninyo. **9** Kay ako naghunahuna nga ang Dios nagbutang kanamo nga mga apostoles sa pagpakita ingon nga ulahi sa linya sa panon ug sama sa mga tawo nga hinukman sa kamatayon. Nahimo kaming talan-awon sa kalibotan—sa mga anghel, ug sa katawhan. **10** Mga buangbuang kami alang sa kaayohan ni Cristo, apan mga maalamon kamo kang Cristo. Mga luya kami, apan mga lig-on kamo. Mga tinahod kamo, apan kami gipakaulawan. **11** Hangtod niining taknaa gigutom kami ug giuhaw, nagkagidlay na ang among bisti, walay kaluoy kaming gibunalan, ug kami walay puloy-anan. **12** Naghago kami pag-ayo, namuhat uban ang among kaugalingong mga kamot. Sa dihang gitunglo kami, nagpanalangin kami. Sa dihang gisakit kami, nagmalahutayon kami. **13** Sa dihang gibutangbutangan kami, nagsulti kami uban sa kalooy. Nahimo kami, ug pabilin nga giisip, nga sinalikway sa kalibotan ug labing mahugaw sa tanang mga butang. **14** Wala ako nagsulat niining mga butanga aron nga pakaulawan kamo, apan sa pagpanton kaninyo ingon nga akong hinigugma nga mga anak. **15** Kay bisan kung aduna kamoy 10, 000 ka mga magbalantay diha kang Cristo, wala kamoy daghang mga amahan. Kay nahimo akong inyong amahan diha kang Cristo Jesus pinaagi sa ebanghelyo. **16** Busa ako nag-awhag kaninyo nga inyo akong sundon. **17** Mao nga akong gipadala diha kaninyo si Timoteo, ang akong hinigugma ug matinud-anon nga anak diha sa Ginoo. Pahinumdoman niya kamo sa akong paagi diha kang Cristo, sama sa akong pagtudlo kanila sa bisan asa nga dapit ug sa matag kasimbahanan. **18** Karon ang pipila kaninyo nahimong mapahitas-on, nagabuhat ingon nga dili ako moanha diha kaninyo. **19** Apan moanha ako diha kaninyo sa dili madugay, kung kabubut-on sa Ginoo. Unya akong mahibaloan dili lamang ang mga gipangsulti niining mga mapahitas-on gayod, apan akong makita ang ilang gahom. **20** Kay ang gingharian sa Dios wala nagsukad diha pagsulti apan diha sa gahom. **21** Unsa man ang inyong gusto? Moanha ba ako kaninyo uban sa bunal o uban sa gugma ug sa espiritu sa kalumo?

5 Nakadungog kami ug balita nga adunay malaw-ay nga pagpakighilawas taliwala kaninyo, usa ka

matang sa pagpakighilawas nga wala gani gitugotan
taliwala sa mga Gentil. Ang balita mao nga ang usa
kaninyo nakigdulog sa asawa sa iyang amahan. 2 Ug
nagpahambog pa gayod kamo! Dili ba kinahanglan
magbangotan man unta kamo? Ang usa nga nagbuhat
niini kinahanglan nga papahawaon taliwala kaninyo.
3 Kay bisan tuod wala ako sa lawas apan anaa
gihapon sa espiritu, ako nang gihukman ang usa
nga nagbuhat niini, sama nga ako anaa didto. 4
Sa diha nga magatigom kamo sa ngalan sa atong
Ginoong Jesus, ug ang akong espiritu nahiuban usab
diha sa gahom sa atong Ginoong Jesus, ako nang
gihukman kining tawhana. 5 Gibuhat ko kini aron
nga itugyan kining tawhana ngadto kang Satanas
alang sa kalaglagan sa unod, aron nga ang iyang
espiritu mamaluwas sa adlaw sa Ginoo. 6 Ang inyong
pagpanghambog dili maayo. Wala ba kamo masayod
nga ang gamay nga igpatubo makapatubo sa tibuok
tinapay? 7 Hinloi ang inyong kaugalingon sa daan
nga igpatubo aron nga mamahimo kamong bag-o
nga minasa, aron nga mamahimo kamong tinapay
nga walay igpatubo. Alang kang Cristo, ang atong
nating karnero sa Pagsaylo, gihalad na. 8 Busa
magsaulog kita sa kapistahan, dili sa daan nga
igpatubo, ang igpatubo sa dili maayo nga kinaiya
ug pagkadaotan. Hinuon, magsaulog kita sa tinapay
nga walay igpatubo uban ang pagkamatinud-anon ug
kamatuoran. 9 Gisulat ko kaninyo sa akong sulat nga
dili kamo makig-uban sa makighilawasong mga tawo.
10 Wala ko gayod gipasabot ang mga malaw-ay nga
mga tawo niining kalibotana, o ang mga hakog, o ang
mga limbongan, o ang mga nagsimba sa diosdios,
sanglit ang pagpalayo gikan kanila nagkinahanglan
man nga mogawas kamo niining kalibotana. 11 Apan
karon ako nagsulat kaninyo nga dili makig-uban ni
bisan kinsa nga gitawag ug usa ka igsoon apan
nagkinabuhi diha sa malaw-ay nga pagpakighilawas,
o sa pagkahakog, o sa nagsimba ug diosdios, o
nagasulti ug malaw-ay, o usa ka palahubog, o usa
ka limbongan. Ayaw gani pagsalo bisan sa pagkaon
nianang tawhana. 12 Kay unsa may kalabotan ko sa
paghukom niadtong anaa sa gawas sa simbahan?
Hinuon, dili ba ninyo hukman ang anaa sa sulod sa
simbahan? 13 Apan ang Dios maghukom niadtong
anaa sa gawas. “Papahawaa ang daotan nga tawo
taliwala kaninyo.”

6 Sa dihang ang usa kaninyo adunay panagbingkil
sa usag-usa, makahimo ba siya pag-adto
sa atubangan sa husgado sa dili magtutuong
maghuhukom, kaysa sa atubangan sa mga magtutuo?
2 Wala ba kamo masayod nga ang mga magtutuo ang
maghukom sa kalibotan? Ug kung mohukom kamo
sa kalibotan, dili ba kamo makahimo sa paghusay
sa dili mahinungdanong mga butang? 3 Wala ba
kamo masayod nga atong pagahukman ang mga
anghel? Unsa pa kaha, unya, makahimo ba kita ug
paghukom sa mga butang niini nga kinabuhi? 4
Unya kung kamo maghimo sa mga paghukom nga
nalakip sa pang-adlaw-adlaw nga kinabuhi, nganong
ginasang-at man ninyo ang mga kaso atubangan
niadtong dili sakop sa simbahan? 5 Gisulti ko kini
sa inyong kaulawan. Wala bay usa taliwala kaninyo
nga takos sa paghusay sa usa ka panagbingkil tali
sa mga igsoon? 6 Apan sa atong nakita karon, ang
usa ka magtutuo miadto sa hukmanan batok sa uban
nga magtutuo, ug kana nga kaso gipahimutang sa
atubangan sa usa ka maghuhukom nga dili magtutuo!
7 Ang kamatuoran nga adunay gayoy mga nagkalain-
laing mga panagbingkil taliwala sa mga Kristohanon
kapildihan na alang kaninyo. Nganong dili man
hinuon moantos sa sayop? Nganong man dili hinuon
ninyo tugotan ang inyong mga kaugalingon nga
malimbongan? 8 Apan nasayop kamo ug nanglimbong
sa uban, ug kini mao ang inyong kaugalingong mga
igsoon! 9 Wala ba kamo masayod nga ang dili
matarong dili makapanunod sa gingharian sa Dios?
Ayaw pagtuo sa mga bakak. Ang makihilawason,
nagsimba ug mga dios-dios, mga mananapaw, mga
lalaking nagbaligya ug dungog, kadtong nakighilawas
sa samang pagkatawo, 10 mga kawatan, ang
hakog, mga palahubog, mga mapasipalaon, ug mga
mangingilad—wala kanila ang makapanunod sa
gingharian sa Dios. 11 Ug ingon nga ang pipila
kaninyo. Apan gihinloan na kamo, apan gihalad
na kamo sa Dios, apan kamo gipakamatarong na
uban sa Dios sa ngalan sa Ginoong Jesu-Cristo ug
pinaagi sa Espiritu sa atong Dios. 12 Ang tanan
makataronganon alang kanako,” Apan dili tanan
makaayo. “Ang tanan makataronganon alang kanako,”
Apan dili ako mahimong magpakaagalon pinaagi
kanila. 13 “Ang kalan-on alang sa tiyan ug ang tiyan
alang sa kalan-on,” Apan ang Dios maglaglag uban
kanilang duha. Ang lawas wala gitagana alang sa
pagkamakihilawason. Hinuon, ang lawas alang sa
Ginoo, ug ang Ginoo magtagbo alang sa lawas. 14
Ang Dios nagbanhaw sa Ginoo ug banhawon usab

kita pinaagi sa iyang gahom. **15** Wala ba kamo masayod nga ang inyong mga lawas nahisakop kang Cristo? Mahimo ba nga akong pagakuhaon ang mga nahisakop kang Cristo ug isagol sila sa usa ka nagbaligya ug dungog? Dili kini mahimo! **16** Wala ba kamo masayod nga siya nga nagpasakop sa usa ka nagbaligya ug dungog nahimong usa ka unod uban kaniya? Sama sa gisulti sa kasulatan, "Ang duha mahimong usa ka unod." **17** Apan siya nga nahisakop sa Ginoo mahimong usa ka espiritu uban kaniya. **18** Dagan gikan sa pagkamakihilawason! Matag sala nga mabuhat sa usa ka tawo kini gawas sa lawas, apan ang pagkamakihilawason sa tawo sala batok sa iyang kaugalingong lawas. **19** Wala ba kamo masayod nga ang inyong lawas templo sa Balaang Espiritu, nga nagpuyo diha kaninyo, nga inyong nabatonan gikan sa Dios? Wala ba kamo masayod nga dili kamo ang tag-iya sa inyong mga kaugalingon? **20** Kay kamo gipalit sa usa ka kantidad. Busa himayaa ang Dios diha sa inyong lawas.

7 Karon mahitungod sa mga hisgotanan nga inyong gisulat: "Maayo kini alang sa usa ka lalaki nga dili motandog sa usa ka babaye." **2** Apan tungod sa mga tintasyon sa daghang immoral nga mga buhat, ang matag lalaki kinahanglan adunay kaugalingong asawa, ug ang matag babaye kinahanglan adunay kaugalingong bana. **3** Ang bana kinahanglan mohatag sa iyang asawa sa panagtiayon nga mga katungod, ug sama usab ang asawa ngadto sa iyang bana. **4** Wala nay katungod ang asawa ngadto sa iyang kaugalingong lawas, kondili ang bana na. Ug sama usab, ang bana wala nay katungod ngadto sa iyang kaugalingong lawas, apan sa asawa na. **5** Ayaw paghikawi ang usag-usa, gawas sa gikasabotan ug alang sa usa ka tukmang panahon. Buhata kini aron nga kamo makagahin sa inyong kaugalingon sa pag-ampo. Unya kinahanglan kamo mag-ipon pag-usab, aron nga si Satanas dili motintal kaninyo tungod sa inyong kakulangon sa pagpugong sa kaugalingon. **6** Apan gisulti ko kining mga butanga nganha kaninyo ingon nga usa ka pagtugot ug dili ingon nga usa ka mando. **7** Manghinaot ako nga ang matag-usa sama kanako. Apan ang matag-usa adunay kaugalingong gasa gikan sa Dios. Ang usa anaa niining matang nga gasa, ug ang uban niana nga matang. **8** Ngadto sa dili minyo ug sa mga balo mosulti ako nga maayo alang kanila nga magpabilin nga dili-minyo, sama kanako. **9** Apan kung dili nila matun-an ang pagpugong sa kaugalingon, kinahanglan silang magminyo. Kay mas maayo pa alang kanila ang pagminyo kaysa masunog uban sa pagbati. **10** Karon ngadto sa mga minyo ihatag ko kini nga mando—dili ako, kondili ang Ginoo: "Ang asawa kinahanglang dili mobulag gikan sa iyang bana." **11** Apan kung makigbulag siya gikan sa iyang bana, kinahanglan magpabilin siya nga dili minyo o dili ba kaha makig-uli kaniya. Ug "Ang bana kinahanglang dili makigbulag sa iyang asawa." **12** Apan alang sa uban nga nabilin ako maga-ingon—ako, dili ang Ginoo—nga kung si bisan kinsa ang igsoon nga adunay asawa nga dili magtutuo, ug kung kontento siya nga magpuyo uban kaniya, kinahanglan dili siya makigbulag kaniya. **13** Kung ang usa ka babaye adunay bana nga dili magtutuo, ug kung kontento siya nga magpuyo uban kaniya, kinahanglan dili siya makigbulag kaniya. **14** Kay ang dili magtutuong bana gigahin tungod sa iyang asawa, ug ang dili magtutuo nga asawa gigahin tungod sa igsoon. Sa laing bahin ang inyong mga anak mahimong dili hinlo, apan sa pagkatinuod linain sila. **15** Apan kung ang dili kristohanon nga kapikas makigbulag, pasagdi siya nga mobiya. Sa ingon niana nga mga panghitabo, ang igsoong lalaki o babaye dili hiniktan sa ilang mga pakigsaad. Ang Dios nagtawag kanato sa pagpuyo nga malinawon. **16** Kay giunsa mo man pagkahibalo, babaye, kung imo bang maluwas ang imong bana? O giunsa mo man pagkahibalo, lalaki, kung imo bang maluwas ang imong asawa? **17** Pasagdi lang nga ang matag-usa magpuyo sa kinabuhi nga gitagana sa Ginoo kaniya, ang tagsa-tagsa sumala sa pagtawag sa Dios kaniya. Mao kini ang akong mando sa tanang mga kasimbahanan. **18** Tinuli ba si bisan kinsa sa dihang gitawag siya aron motuo? Dili siya kinahanglang mosulay sa pagpakita sa pagkadili-tinuli. Kay dili ba tinuli si bisan kinsa sa dihang gitawag siya sa pagtuo? Dili na siya kinahanglang magpatuli. **19** Kay dili ang pagkatinuli ni ang pagkadili-tinuli ang bililhon nianang mga butanga. Ang mahinungdanon mao ang pagtuman sa mga mando sa Dios. **20** Kinahanglan ang matag-usa magpabilin sa iyang pagkatinawag sa dihang nagtawag ang Dios kaniya ngadto sa pagtuo. **21** Ulipon ba kamo sa dihang gitawag kamo sa Dios? Ayaw na hunahunaa ang mahitungod niini. Apan kung mahimo na kamong gawasnon, pahimusli kini. **22** Kay ang tawo nga gitawag sa Ginoo gawasnong tawo sa Ginoo. Sama

usab sa usa ka gawasnon sa dihang gitawag siya
aron sa pagtuo ulipon na ni Cristo. **23** Gipalit na kamo
uban sa kantidad, busa ayaw na kamo pagpaulipon
sa mga tawo. **24** Mga igsoon, sa bisan unsa nga
kahimtang sa kinabuhi ang anaa kanato sa dihang
gitawag kita aron sa pagtuo, magpabilin kita nga sama
niana. **25** Karon mahitungod niadtong wala gayod
magminyo, wala akoy kasugoan gikan sa Ginoo.
Apan akong ihatag ang akong panghunahuna sama
sa usa nga kasaligan, pinaagi sa kaluoy sa Ginoo.
26 Busa, naghunahuna ako nga tungod sa umaabot
nga kalisdanan, maayo pa alang niining usa ka tawo
nga magpabilin kung unsa siya. **27** Nahiktan ba kamo
sa usa ka babaye? Ayaw pangitaa nga mahimong
gawasnon kaniya. Wala ba kamoy asawa? Ayaw
pangita ug usa ka asawa. **28** Apan kung magminyo
kamo, wala kamo nakabuhat ug usa ka sala. Ug kung
ang usa ka dili-minyo nga babaye magminyo, wala
siya nakabuhat ug sala. Apan niadtong nagminyo
makabaton ug daghang matang sa mga kasamok
samtang magpuyo, ug buot ko nga kamo makagawas
gikan kanila. **29** Apan kini ang akong isulti, mga
igsoon: Ang panahon mubo. Sukad karon, pasagdi
kadtong adunay mga asawa nga magpuyo sama
sa wala. **30** Kadtong naghilak kinahanglang molihok
sama ra nga sila wala maghilak, ug kadtong nagmaya
mahisama nga wala sila nagmaya, ug kadtong mga
namalit sa bisan unsa sama nga wala sila makabaton
sa bisan unsa. **31** Ug kadtong nakig-uyon sa kalibotan
kinahanglang dili magbuhat ingon nga sila hingpit nga
nalambigit niini, kay ang pamaagi niini nga kalibotan
padulong na matapos. **32** Buot ko nga gawasnon
kamo gikan sa mga kabalaka. Ang dili minyo nga
lalaki nagpakabana mahitungod sa mga butang sa
Ginoo, unsaon sa pagpahimuot kaniya. **33** Apan ang
minyo nga lalaki nagpakabana mahitungod sa mga
butang sa kalibotan, unsaon sa pagpahimuot ang
iyang asawa— **34** nabahin siya. Ang dili minyo nga
mga babaye o ang putli nagpakabana mahitungod
sa mga butang sa Ginoo, unsaon pagpakabalaan
diha sa lawas ug sa espiritu. Apan ang minyo nga
babaye nagpakabana mahitungod sa mga butang sa
kalibotan, unsaon sa pagpahimuot ang iyang bana.
35 Nagsulti ako niini alang sa inyong kaugalingong
kaayohan, ug dili magbutang sa bisan unsang
pagpugong alang kaninyo. Gisulti ko kung unsa ang
husto, aron nga magmatinud-anon kamo sa Ginoo
nga walay bisan unsang makasamok. **36** Apan kung
si bisan kinsa ang naghunahuna nga wala niya tagda
ang iyang pangasaw-onon uban sa pagtahod— kung
siya anaa na sa hustong pangidaron sa pagminyo
ug kung mahimo kini—kinahanglan buhaton niya
kung unsa ang iyang gusto. Dili siya makasala.
Kinahanglan silang magminyo. **37** Apan kung hugot
siyang nagbarog sa iyang kasingkasing, kung wala
siya napugos apan makahimo sa pagpugong sa iyang
kaugalingong kabubot-on, ug kung siya nakahukom
sa iyang kaugalingong kasingkasing sa pagbuhat niini,
sa pagtipig sa iyang kaugalingong pangasaw-onon
nga magpabiling ulay, makabuhat siya ug maayo. **38**
Busa ang usa nga makigminyo sa iyang pangasaw-
onon nagbuhat ug maayo, ug ang usa nga mipili
nga dili makigminyo magbuhat ug labi pang maayo.
39 Ang babaye nahiktan na sa iyang bana samtang
buhi pa siya. Apan kung mamatay ang iyang bana,
gawasnon na siya sa pagminyo pag-usab sa bisan
kinsa nga iyang gustong minyoan, apan diha lamang
sa Ginoo. **40** Apan sa akong pagsabot nga mas
magmalipayon kung magpuyo siya kung unsa siya.
Ug naghunahuna ako nga nabatonan ko usab ang
Espiritu sa Dios.

8 Karon mahitungod sa pagkaon nga gihalad sa
mga diosdios: Nasayod kita nga, "kitang tanan
adunay kahibalo." Ang kahibalo makapadako sa ulo,
apan ang gugma makapalig-on. **2** Kung si bisan kinsa
ang maghunahuna nga siya nasayod sa pipila ka
butang, kana nga tawo sa gihapon wala masayod
ingon sa iyang kinahanglang mahisayran. **3** Apan
kung si bisan kinsa ang nahigugma sa Dios, kana
nga tawo inila pinaagi kaniya. **4** Busa mahitungod sa
pagkaon sa kalan-on nga gihalad sa mga diosdios:
Nasayod kita nga "ang diosdios niining kalibotana
walay pulos" ug "nga walay laing Dios apan usa lang."
5 Kay tingali ang daw gitawag nga dios anaa, sa langit
man o sa yuta, sama nga anaay daghang mga "dios"
ug daghang "ginoo." **6** Apan alang kanato, "Adunay
usa lamang ka Dios nga Amahan, gikan kaniya ang
tanang mga butang, ug alang kaniya kita nagkinabuhi,
ug usa ka Ginoo si Jesu-Cristo, diin pinaagi kaniya
ang tanang mga butang naglungtad, ug pinaagi
kaniya kita naglungtad." **7** Apan, kini nga kahibalo dili
sa tanan. Hinuon, ang pipila kaniadto naandan ang
pagsimba sa diosdios, ug sila mikaon niining kalan-on
ingon nga kini mga butang gihalad sa usa ka diosdios.
Ang ilang konsyensya nahugawan tungod kay kini
huyang. **8** Apan ang pagkaon dili mopaila kanato

ngadto sa Dios. Dili kita ang labing daotan kung kita dili mokaon, ni labing maayo kung kita mokaon niini. 9 Apan ampingi nga ang inyong kagawasan dili mamahimong hinungdan nga mapandol ang usa ka tawo nga huyang sa pagtuo. 10 Kay pananglitan adunay usa nga makakita kanimo, nga adunay kahibalo, nagakaon sa pagkaon sa templo sa usa ka diosdios. Dili ba ang iyang huyang nga hunahuna magdasig kaniya sa pagkaon kung unsa ang gihalad ngadto sa mga diosdios? 11 Busa tungod sa inyong pagsabot mahitungod sa matuod nga kinaiyahan sa diosdios, ang usa nga labing huyang, ang igsoon diin gipakamatyan ni Cristo, mapukan. 12 Busa, kung kamo nakasala batok sa inyong igsoon ug nasamad ang ilang huyang nga mga hunahuna, nakasala kamo batok kang Cristo. 13 Busa, kung ang pagkaon maoy hinungdan sa akong igsoon aron mapandol, dili na gayod ako mokaon ug karne pag-usab, aron nga dili ako ang mamahimong hinungdan nga mahulog ang akong igsoon. **(aiōn g165)**

9 Dili ba ako gawasnon? Dili ba ako apostol? Wala ko ba nakita si Jesus nga atong Ginoo? Dili ba kamo akong isig ka magbubuhat diha sa Ginoo? 2 Kung dili ako apostol ngadto sa uban, apan unta ako diha kaninyo. Kay kamo ang pamatuod sa akong pagkaapostol diha sa Ginoo. 3 Mao kini ang akong panalipod niadtong nagsuta kanako: 4 Wala ba kami katungod sa pagkaon ug pag-inom? 5 Wala ba kami katungod sa pagkuha ug among makauban nga usa ka asawa nga usa ka magtutuo, sama sa gibuhat sa nahibiling mga apostoles, ug sa mga kaigsoonan diha sa Ginoo, ug kang Cepas? 6 O si Barnabas lamang ba ug ako ang kinahanglan mamuhat? 7 Kinsa ang nag-alagad nga sundalo sa iyang kaugalingong paggasto? Kinsa ang nagtanom ug usa ka parasan ug dili mokaon sa bunga niini? O kinsa ang nag-atiman sa usa ka panon sa hayop ug dili moinom sa gatas gikan niini? 8 Gisulti ko ba kining mga butanga pinasikad sa tawhanong katungod? Dili ba ang balaod nagsulti man usab niini? 9 Kay kini nahisulat diha sa balaod ni Moises, “Ayaw pagbutang ug busal sa baka sa dihang kini nagagiok sa lugas.” Tinuod ba gayod nga ang baka ang gitagad sa Dios? 10 Dili ba siya naghisgot mahitungod kanato? Kini nahisulat alang kanato, tungod kay ang usa nga nagdaro kinahanglang magdaro sa paglaom, ug ang usa nga naggiok kinahanglang maggiok diha sa pagdahom sa pag-ambit sa ani. 11 Kung kami mitanom ug espirituhanong mga butang taliwala kaninyo, sobra na ba kaayo kini alang kanamo ang pag-ani sa materyal nga mga butang gikan kaninyo? 12 Kung ang uban nagbuhat niini nga katungod gikan kaninyo, dili ba mas labaw na kami? Bisan pa man niana, wala kami nag-angkon niini nga katungod. Hinuon, gilahutay namo ang tanan kaysa mahimong usa ka babag sa ebanghelyo ni Cristo. 13 Wala ba kamo nasayod nga kadtong nag-alagad sa templo nagkuha sa ilang pagkaon gikan sa templo? Wala ba kamo nasayod nga kadtong nag-alagad sa halaran nag-ambit kung unsa ang gihalad diha sa halaran? 14 Sa samang paagi, ang Ginoo nagmando nga kadtong nagsangyaw sa ebanghelyo kinahanglang mokuha sa ilang panginabuhi gikan sa ebanghelyo. 15 Apan wala ako miangkon sa bisan unsa niining mga katungod. Ug wala ako nagsulat niini aron adunay mga butang nga mahitabo alang kanako. Palabihon ko pa nga mamatay kaysa bisan kinsa nga mohikaw kanako niining panghinambog. 16 Kay kung ako nagsangyaw sa ebanghelyo, ako walay rason sa paghinambog, tungod kay kinahanglan ko kining buhaton. Ug kaalaotan ang mamahimo kanako kung dili nako isangyaw ang ebanghelyo! 17 Kay kung buhaton ko kini sa kinabubut-on, ako adunay ganti. Apan kung dili kinabubut-on, sa gihapon ako adunay usa ka kaakohan nga gipiyal kanako. 18 Unsa unya ang akong ganti? Nga sa dihang ako nagsangyaw, maitanyag ko ang ebanghelyo sa walay bayad ug aron dili paggamit sa tibuok nakong katungod diha sa ebanghelyo. 19 Kay bisan tuod ako gawasnon gikan sa tanan, ako nahimong sulugoon sa tanan, aron nga ako mahimong makadala sa daghan. 20 Ngadto sa mga Judio ako nagpakasama sa usa ka Judio, aron sa pagdala sa mga Judio. Niadtong nailalom sa balaod, nahimo ako nga sama sa usa nga nailalom sa balaod aron sa pagdala niadtong nailalom sa balaod. Gihimo ko kini bisan nga ang akong kaugalingon wala nailalom sa balaod. 21 Niadtong gawas sa balaod, nahimo ako nga sama sa usa nga gawas sa balaod, bisan nga ako sa akong kaugalingon dili gawas sa balaod sa Dios, apan ilalom sa balaod ni Cristo. Gihimo ko kini aron nga mahimo kong madala kadtong gawas sa balaod. 22 Ngadto sa mga huyang ako nahimong huyang, aron nga mahimo nakong madala ang huyang. Ako nakahimo sa tanang butang ngadto sa tanang mga tawo, aron nga mahimo nako ang tanang paagi nga maluwas ang pipila. 23 Nagbuhat

ako sa tanang butang alang sa ebanghelyo, aron nga ako makaambit sa mga panalangin niini. **24** Wala ba kamo masayod nga sa usa ka lumba ang tanan nga mga magdadagan modagan sa lumba, apan usa lamang ang makadawat sa ganti? Busa dagan aron makadaog sa ganti. **25** Ang usa ka magdudula adunay pagpugong sa kaugalingon sa tanan niyang pagbansay. Sila nagbuhat niini aron madawat ang purong-purong nga mahanaw, apan modagan kita aron nga atong madawat ang usa ka dili madunot nga purong-purong. **26** Busa wala ako midagan nga walay katuyoan o nagsumbag sa hangin. **27** Apan gibuntog ko ang akong lawas ug gihimo kining usa ka ulipon, aron nga human ako makasangyaw sa uban, ang akong kaugalingon dili mahimong dili mahiapil.

10 Buot ko nga makahibalo kamo, mga igsoon, nga ang tanan natong mga amahan nailalom sa panganod ug ang tanan milabang sa dagat. **2** Ang tanan gibawtismohan ni Moises ngadto sa panganod ug didto sa dagat, **3** ug ang tanan mikaon sa samang espirituhanon nga pagkaon. **4** Ang tanan miinom sa samang espirituhanon nga ilimnon. Kay sila miinom gikan sa usa ka espirituhanon nga bato nga nagsunod kanila, ug kana nga bato mao si Cristo. **5** Apan ang Dios wala kaayo nahimuot sa kadaghanan kanila, ug ang ilang mga patay nga lawas nagkatag sa kamingawan. **6** Karon kining mga butanga mao ang mga panag-ingnan alang kanato, aron nga dili na kita maibog sa mga daotan nga mga butang sama sa ilang gibuhat. **7** Ayaw pagsimba sa mga diosdios, sama sa gibuhat sa pipila kanila. Kini sama sa nahisulat, “Ang mga tawo milingkod aron sa pagkaon ug pag-inom, ug mitindog aron magdula.” **8** Dili kita magbuhat ug malaw-ay nga pakighilawas, sama sa gibuhat sa kadaghanan kanila. Sa usa ka adlaw, 23, 000 nga mga tawo ang nangamatay tungod niini. **9** Dili usab nato sulayan si Cristo, sama sa gibuhat sa kadaghanan kanila ug gilaglag pinaagi sa mga bitin. **10** Ayaw usab pagbagulbol, sama sa gibuhat sa kadaghanan kanila ug gilaglag pinaagi sa usa ka anghel sa kamatayon. **11** Karon kining mga butanga nahitabo kanila isip mga panag-ingnan alang kanato. Kini nahisulat alang sa pagpanudlo kanato—alang kanato diin ang kataposan sa mga katuigan miabot. **(aiōn g165)** **12** Busa tugoti nga ang si bisan kinsa nga naghunahuna nga siya nagtindog mag-amping nga siya dili matumba. **13** Walay tintasyon nga midangat kaninyo nga wala mahitabo sa tanang katawhan. Hinunoa, ang Dios matinud-anon. Dili siya motugot nga tintalon kamo labaw pa sa inyong makaya. Uban sa tintasyon siya usab maghatag ug pamaagi nga kamo makaikyas, aron nga kamo makahimo sa pagsugakod niini. **14** Busa, akong mga hinigugma, palayo kamo gikan sa pagsimba sa diosdios. **15** Nakigsulti ako kaninyo ingon nga mahunahunaon nga mga tawo, aron nga inyong hukman ang akong isulti. **16** Ang kupa sa panalangin nga gipanalanginan nato, dili ba kini ang usa ka pagpakig-ambit sa dugo ni Cristo? Ang tinapay nga atong gipikaspikas, dili ba kini usa ka pagpakig-ambit sa lawas ni Cristo? **17** Tungod kay adunay usa lamang ka tinapay, kitang tanan sa usa lang ka lawas. Kitang tanan nagkahiusa ug kuha gikan sa usa lamang ka tinapay. **18** Tan-awa ang katawhan sa Israel: dili ba kadtong nagkaon sa mga gihalad nakig-abin man sa halaran? **19** Unya karon unsa man ang akong gisulti? Nga ang diosdios tinuod? O nga ang pagkaon nga hinalad sa diosdios tinuod? **20** Apan ako mosulti mahitungod sa mga butang nga gihalad sa Gentil nga mga pagano, nga sila naghalad niining mga butanga sa mga demonyo ug dili sa Dios. Dili ko buot nga mahimo kamong makig-abin uban sa mga demonyo! **21** Dili kamo makainom sa kupa sa Ginoo ug kupa sa mga demonyo. Dili kamo mahimong makig-uban sa lamesa sa Dios ug sa lamesa sa mga demonyo. **22** O ato bang hagiton ang Ginoo aron sa mangabubho? Labing kusgan ba kita kay kaniya? **23** Ang tanang butang uyon sa balaod, “apan dili ang tanang butang mapuslanon. “Ang tanang butang uyon sa balaod,” apan dili ang tanang butang makalig-on sa mga tawo. **24** Kinahanglan nga walay si bisan kinsa ang mangita sa iyang kaugalingong kaayohan. Hinuon, ang matag usa kinahanglan nga mangita ug kaayohan sa iyang silingan. **25** Makahimo kamo pagkaon sa bisan unsa nga gibaligya sa merkado, sa walay pagpangutana sa konsensya. **26** Kay “ang kalibotan iya sa Ginoo, ug ang kinatibuk-an niini.” **27** Kung ang mga dili magtutuo modapit kanimo nga mokaon sa pagkaon, ug buot nimo nga moadto, kaona ang bisan unsa nga gibutang sa imong atubangan sa walay pagpangutana sa konsensya. **28** Apan kung ang usa ka tawo moingon kanimo, “Kini nga pagkaon gikan sa usa ka pagano nga paghalad” ayaw kini kaona. Kini alang sa usa nga nagpahibalo kanimo, ug tungod sa konsensya. **29** Wala ako nagpasabot sa imong kaugalingong konsensya, apan ang konsensya sa ubang tawo. Kay ngano nga kinahanglan man nga

ang akong kagawasan mahukman sa konsensya sa uban? **30** Kung ako moambit sa pagkaon uban ang pagpasalamat, nganong sawayon man ako alang sa kung unsa akong gipasalamatan na? **31** Busa, bisan mokaon o moinom kamo, o bisan unsa ang inyong buhaton, buhata ang tanan sa paghimaya sa Dios. **32** Ayaw paghatag ug kapandolan sa mga Judio o sa mga Griyego, o sa simbahan sa Dios. **33** Naningkamot ako sa pagpahimuot sa tanang tawo sa tanang mga butang. Wala ako nangita sa akong kaayohan, apan kana sa kadaghanan. Buhaton ko kini aron nga maluwas sila.

11 Sundoga ako, ingon nga ako nagsundog kang Cristo. **2** Karon gidayeg ko kamo tungod kay nahinumdom kamo kanako sa tanang butang. Gidayeg ko kamo tungod kay nagkupot kamo sa mga tulumanon ingon nga gihatod ko kini nganha kaninyo. **3** Karon buot ko nga kamo makasabot nga si Cristo mao ang ulo sa matag lalaki, nga ang lalaki ang ulo sa babaye, ug ang Dios mao ang ulo ni Cristo. **4** Bisan kinsa nga lalaki nga mag-ampo o managna nga adunay tabon ang iyang ulo nagpakaulaw sa iyang ulo. **5** Apan bisan kinsa nga babaye nga mag-ampo o managna nga walay tabon ang iyang ulo nagpakaulaw sa iyang ulo. Kay kini usa ug susama nga butang ingon nga ang iyang ulo gikagisan. **6** Kay kung ang usa ka babaye dili magtabon sa iyang ulo, kinahanglan nga pamub-an niya ug putol ang iyang buhok. Kung kini makauulaw alang sa usa ka babaye nga putlon ang iyang buhok o kagisan ang iyang ulo, kinahanglan tabonan niya ang iyang ulo. **7** Kay ang lalaki dili kinahanglan magtabon sa iyang ulo, sanglit siya ang hulagway ug himaya sa Dios. Apan ang babaye mao ang himaya sa lalaki. **8** Kay ang lalaki wala gihimo gikan sa babaye. Hinuon, ang babaye gihimo gikan sa lalaki. **9** Kay ang lalaki wala gihimo alang sa babaye. Hinuon, ang babaye gihimo alang sa lalaki. **10** Mao nga ang babaye kinahanglan nga adunay usa ka simbolo sa katungod sa iyang ulo, tungod sa mga anghel. **11** Bisan paman niana, diha sa Ginoo, ang babaye mag-agad ngadto sa lalaki, ug ang lalaki mag-agad ngadto sa babaye. **12** Kay ang babaye gikan sa lalaki, busa ang lalaki gikan sa babaye. Ug ang tanang butang gikan sa Dios. **13** Paghukom alang sa inyong kaugalingon: Angay ba alang sa babaye nga mag-ampo ngadto sa Dios nga ang iyang ulo wala gitabonan? **14** Dili ba nga ang kinaiyahan mismo nagtudlo man kaninyo nga kung ang lalaki adunay taas nga buhok, kini usa ka pagpakaulaw alang kaniya? **15** Dili ba nga ang kinaiyahan nagtudlo man kaninyo nga kung ang usa ka babaye taas ug buhok, iya kining himaya? Kay ang iyang buhok gihatag kaniya ingon nga tabon. **16** Apan kung adunay buot nga makiglalis mahitungod niini, wala na kitay lain pang tulumanon, ni ang kasimbahanan sa Dios. **17** Apan sa mosunod nga mga pahimatngon, wala ko kamo gidayeg. Kay sa dihang magtigom kamo, kini dili alang sa kaayohan apan alang sa kadaotan. **18** Kay sa unang bahin, nakadungog ako nga sa dihang magtigom kamo diha sa simbahan, adunay pagkabahinbahin diha kaninyo, ug sa pipila diha nga bahin nagtuo ako. **19** Kay anaa gayod ang pagkabahinbahin diha kaninyo, aron nga kadtong gitugotan maila diha kaninyo. **20** Kay sa dihang nagtigom kamo, dili ang Panihapon sa Ginoo ang inyong gikaon. **21** Sa dihang mikaon kamo, ang matag usa magkaon sa iyang kaugalingong pagkaon sa wala pa makakaon ang uban. Ang usa gigutom, ug ang uban nangahubog. **22** Wala ba kamoy mga balay nga kan-an ug imnan? Panamastamasan ba ninyo ang simbahan sa Dios ug pakaulawan kadtong walay gipanag-iyahan? Unsa may ikasulti ko kaninyo? Angayan ko ba kamong daygon? Dili ako modayeg kaninyo tungod niini! **23** Kay akong nadawat gikan sa Ginoo kung unsa ang gipasa nako diha kaninyo, nga ang Ginoong Jesus, sa gabii sa dihang siya gibudhian, mikuha ug tinapay. **24** Pagkahuman niya sa pagpasalamat, iya kining gipikaspikas ug miingon, “Mao kini ang akong lawas, nga alang kaninyo. Buhata kini aron sa paghinumdom kanako.” **25** Sa samang paagi gikuha niya ang kupa pagkahuman sa panihapon, ug miingon siya, “Kini nga kupa mao ang bag-o nga kasabotan diha sa akong dugo. Buhata kini kanunay sa dihang moinom kamo niini, sa paghinumdom kanako.” **26** Kay sa matag higayon nga kamo mokaon niini nga tinapay ug moinom niini nga kupa, nagmantala kamo sa kamatayon sa Ginoo hangtod nga siya mobalik. **27** Busa, si bisan kinsa, nga mokaon sa tinapay o moinom sa kupa sa Ginoo sa dili takos nga pamatasan, mahimong sad-an sa lawas ug sa dugo sa Ginoo. **28** Tugoti ang usa ka tawo nga magsusi pag-una sa iyang kaugalingon, ug niini nga paagi tugoti siya nga mokaon sa tinapay ug moinom sa kupa. **29** Kay siya nga mokaon ug moinom nga wala magsusi sa lawas, mikaon ug miinom ug paghukom sa iyang kaugalingon. **30** Mao kini nganong

daghan kaninyo ang huyang ug masakiton, ug ang pipila kaninyo nakatulog. **31** Kung atong susihon ang atong kaugalingon, dili kita pagahukman. **32** Apan kung gihukman kita sa Ginoo, gipanton kita, aron nga dili kita mahukman sa silot uban sa kalibotan. **33** Busa, akong mga igsoon, sa dihang magtigom kamo aron mokaon, hulata ang matag-usa. **34** Kung adunay gigutom, tugoti siya nga mokaon didto sa balay, aron nga sa dihang magtigom kamo dili kini alang sa paghukom. Ug mahitungod sa ubang mga butang nga inyong gisulat, maghatag ako ug pagpanudlo sa dihang ako moabot.

12 Mahitungod sa espirituhanon nga mga gasa, mga igsoon, dili ako buot nga kamo dili makahibalo. **2** Nahibalo kamo nga sa mga pagano pa kamo, nahisalaag kamo ngadto sa dili makasulti nga mga diosdios, sa bisan unsa nga mga paagi gipangulohan kamo nila. **3** Busa buot ko nga mahibaloan ninyo nga walay usa nga mosulti pinaagi sa Espiritu sa Dios nga makaingon, "Si Jesus mao ang tinunglo." Walay usa nga makaingon, "Si Jesus mao ang Ginoo," gawas sa Balaang Espiritu. **4** Karon adunay nagkalain-lain nga mga gasa, apan managsama lang nga Espiritu. **5** Ug adunay nagkalain-lain nga mga buluhaton, apan managsama lang nga Ginoo. **6** Ug adunay nagkalain-lain nga mga matang sa buhat, apan kini sama lang nga Dios nga naghimo kanila nga mahimo sa tanan. **7** Karon sa matag usa gihatag ang gawasnon nga pagpakita sa Espiritu alang sa kaayohan sa tanan. **8** Kay sa usa gihatag sa Espiritu ang pulong sa kaalam, ug sa uban ang pulong sa kahibalo pinaagi sa sama lang nga Espiritu. **9** Sa uban gihatag ang pagtuo pinaagi sa sama lang nga Espiritu, ug sa uban mga gasa sa pagpang-ayo pinaagi sa usa ka Espiritu. **10** Sa uban gihatag ang mga buhat sa gahom, ug sa uban pagpanagna. Sa uban gihatag ang katakos sa pag-ila tali sa mga espiritu, sa uban mga nagkalain-lain nga matang sa mga pinulongan, ug sa uban ang paghubad sa mga pinulongan. **11** Apan ang usa ug sama lang nga Espiritu ang nagbuhat niining tanan, naghatag ug mga gasa sa matag usa sa tagsa-tagsa, sumala sa iyang gipili. **12** Kay ingon nga ang lawas usa ug adunay daghan nga mga sakop ug ang tanan sakop sa sama nga lawas, mao nga kini uban kang Cristo. **13** Kay pinaagi sa usa ka Espiritu gibawtismohan kitang tanan ngadto sa usa ka lawas, mga Judio man o mga Griyego, ginapos man o gawasnon, ug ang tanan gihimo sa pag-inom sa usa ka Espiritu. **14** Kay ang lawas dili usa ka sakop, apan daghan. **15** Kung ang tiil moingon, "Sanglit ako dili kamot, dili ako bahin sa lawas," dili kini labing ubos nga sa bahin sa lawas. **16** Ug kung ang dalunggan magaingon, "Tungod kay dili man ako mata, dili ako bahin sa lawas," dili kini labing ubos nga sa bahin sa lawas. **17** Kung ang tibuok lawas ang mata, hain man ang pagbati sa pagdungog? Kung ang tibuok lawas mao ang dalunggan, hain man ang pagbati sa pagsimhot? **18** Apan ang Dios nagpahimutang sa matag bahin sa lawas ingon nga siya nagbuhat niini. **19** Ug kung silang tanan sama nga sakop, hain man ang lawas? **20** Busa karon daghan sila nga mga sakop, apan usa lang ang lawas. **21** Ang mata dili makaingon sa kamot, "Wala ako magkinahanglan kanimo." Ni ang ulo moingon ngadto sa mga tiil, "Wala ako magkinahanglan kanimo." **22** Apan ang mga sakop sa lawas nga makita nga labing mahuyang mao ang mahinungdanon. **23** Ug ang mga bahin sa lawas nga atong gihunahuna nga dili kaayo dungganon, mohatag kita kanila sa labing dako nga pagpasidungog, ug ang atong dili angayan nga mga sakop adunay labaw nga dungog. **24** Karon ang atong angayan nga mga sakop dili kinahanglan nga tagdon uban sa dungog, kay aduna na silay dungog. Apan gihiusa sa Dios ang tanan nga mga sakop, ug naghatag siya ug dugang nga kadungganan niadtong nakulangan niini. **25** Gibuhat niya kini aron walay pagkabahin-bahin sa lawas, apan nga ang mga sakop kinahanglan nga moamping alang sa usag- usa uban sa sama nga pagbati. **26** Ug sa diha nga ang usa ka sakop mag-antos, ang tanan nga mga sakop mag-antos usab. O sa diha nga ang usa ka sakop mapasidunggan, ang tanang mga sakop maglipay usab. **27** Karon kamo mao ang lawas ni Cristo ug ang tagsatagsa mga sakop niini. **28** Ug nagpili ang Dios diha sa simbahan sa una mga apostoles, ikaduha ang mga propeta, ikatulo ang mga magtutudlo, unya kadtong nagbuhat ug gamhanan nga mga buhat, unya ang mga gasa sa pagpang-ayo, kadtong maghatag ug mga pagtabang, kadtong nagbuhat sa buhat sa pagdumala, ug kadtong adunay nagkalain-lain nga mga matang sa mga pinulongan. **29** Ang tanan ba kanila mga apostoles? Ang tanan ba mga propeta? Ang tanan ba mga magtutudlo? Ang tanan ba nagabuhat sa gamhanang mga buhat? **30** Tanan ba kanila adunay mga gasa sa pagpang-ayo? Ang tanan ba kanila makasulti uban sa mga

pinulongan? Ang tanan ba kanila makahubad sa mga pinulongan? **31** Tinguhaa gayod ang pagpangita sa labing dako nga mga gasa. Ug ipakita ko kaninyo ang dugang pang labing maayo nga paagi.

13 Pananglitan makasulti ako sa mga pinulongan sa mga tawo ug sa mga anghel. Apan kung wala akoy gugma, mahimo akong usa ka saba nga agong o usa ka nagtagingting nga piyangpiyang. **2** Pananglitan aduna akoy gasa sa pagpanagna ug makasabot sa tanang tinago nga mga kamatuoran ug kahibalo, ug kung ako adunay tanang pagtuo ingon nga makapabalhin sa mga bukid. Apan kung wala akoy gugma, wala akoy pulos. **3** Ug pananglitan akong ihatag ang tanan nga akong gipanag-iyahan aron sa pagpakaon sa kabos, ug akong ihatag ang akong lawas aron nga sunogon. Apan kung wala akoy gugma, wala akoy makuha. **4** Ang gugma mapailubon ug maluluy-on. Ang gugma dili masina o hambog. Dili kini mapahitas-on **5** o bastos. Dili kini dalo. Dili kini dali masuko, ni mag-ihap sa mga kasaypanan. **6** Dili kini malipay sa dili matarong. Hinuon, maglipay kini diha sa kamatuoran. **7** Ang gugma maantoson sa tanang mga butang, motuo sa tanang mga butang, adunay pagsalig mahitungod sa tanang mga butang, ug molahutay sa tanang mga butang. **8** Ang gugma dili matapos. Kung aduna may mga panagna, kini mangahanaw. Kung adunay mga pinulongan, mahunong kini. Kung adunay kahibalo, kini mahanaw. **9** Kay kita nahibalo lamang sa pipila ug makapanagna kita sa pipila lamang. **10** Apan sa dihang ang hingpit moabot, kadtong dili hingpit mangahanaw. **11** Sa dihang usa pa ako ka bata, nagsulti ako sama sa usa ka bata, naghunahuna ako sama sa usa ka bata, nangatarongan ako sama sa usa ka bata. Sa dihang nahimo na akong hamtong, akong gisalikway ang binata nga mga butang. **12** Kay karon nagtan-aw kita nga dili diritso diha sa samin, apan unya sa nawong ug nawong. Karon nahibalo ako sa bahin lamang, apan unya makahibalo ako sa bug-os ingon nga ako bug-os nga nailhan. **13** Apan karon kining tulo magapabilin: ang pagtuo, ang umaabot nga pagsalig, ug ang gugma. Apan ang mas labaw niini mao ang gugma.

14 Tinguhaa ang gugma ug pagmainiton alang sa espirituhanon nga mga gasa, ilabina kay kamo kamo magapanagna. **2** Tungod kay ang usa nga nagapanulti sa dila wala nakigsulti sa mga tawo kondili sa Dios. Kay walay nakasabot kaniya tungod kay siya nagasulti man sa tinago nga mga butang sa Espiritu. **3** Apan ang usa nga nagapanagna nakigsulti sa mga tawo aron sa pagpalig-on kanila, aron sa pagdasig kanila, ug sa paghupay kanila. **4** Ang usa nga nagsulti sa dila nagpalig-on sa iyang kaugalingon, apan ang usa nga nagapanagna magpalig-on sa simbahan. **5** Karon nanghinaot ako nga kamong tanan makasulti sa mga pinulongan. Apan labaw pa niana, nanghinaot ako nga kamo makahimo sa pagpanagna. Ang nagapanagna labaw pa sa usa nga makasulti sa mga dila (gawas kung adunay usa nga maghubad aron nga ang simbahan malig-on). **6** Apan karon, mga kaigsoonan, kung moanha ako kaninyo nga magsulti sa mga dila, unsa man ang matabang nako kaninyo? Wala, gawas kung magsulti ako kaninyo sa gipadayag, o kahibalo, o panagna, o pagtulon-an. **7** Kung ang walay kinabuhi nga mga kasangkapan magtingog—sama sa plawta o alpa—ug dili kini mohimo ug nagkalainlaing tonada, unsaon man pagkahibalo ni bisan kinsa kung unsa nga tono ang ginatugtog sa plawta ug sa alpa? **8** Kay kung ang trumpeta gipatugtog sa dili sakto nga tingog, unsaon man pagkahibalo ni bisan kinsa kung kanusa ang takna sa pagpangandam sa gubat? **9** Busa anaa kini kaninyo. Kung mosulti kamo ug pinulongan nga dili masabtan, unsaon man pagkasabot ni bisan kinsa kung unsa ang inyong giingon? Ikaw magasulti, ug walay makasabot kanimo. **10** Adunay daghang nagkalain-lain nga mga pinulongan sa kalibotan ug ang tanan adunay ipasabot. **11** Apan kung wala ako makasabot sa usa ka pinulongan, mahimo akong usa ka langyaw sa mamumulong ug ang mamumulong mahimong usa ka langyaw kanako. **12** Sama usab kaninyo. Tungod kay mahinamon man kamo sa lihok sa Espiritu, pagmainiton aron modagaya ang paglig-on sa simbahan. **13** Busa ang usa nga nagsulti sa dila kinahanglang mag-ampo nga siya makahubad. **14** Kay kung mag-ampo ako diha sa dila ang akong espiritu mag-ampo usab, apan ang akong hunahuna dili magmabungahon. **15** Unsa man ang angay nakong buhaton? Mag-ampo ako pinaagi sa akong espiritu, apan mag-ampo usab ako pinaagi sa akong hunahuna. Moawit ako pinaagi sa akong espiritu, ug moawit usab ako pinaagi sa akong hunahuna. **16** Kay kondili, kung modayeg ka sa Dios pinaagi sa imong espiritu, unsaon man pag-ingon sa langyaw ug “Amen” sa dihang nagpasalamat ka kung wala

siya makasabot sa imong gisulti? **17** Kay igo na ang inyong pagpasamalat, apan ang ubang tawo wala nalig-on. **18** Nagpasalamat ako sa Dios nga nagasulti ako sa mga dila labaw pa kaninyong tanan. **19** Apan sa simbahan mas pilion ko pa nga pagsulti ug lima ka pulong nga akong masabtan aron nga ako makahimo sa pagpanudlo sa uban, kay sa 10, 000 ka mga pulong diha sa dila. **20** Mga kaigsoonan, ayaw pagbinata sa inyong panghunahuna. Apan, sa pagkadaotan, pagpakasama kamo sa mga gagmay nga bata. Apan sa inyong panghunahuna kinahanglan nga hamtong. **21** Sa balaod kini nahisulat, "Pinaagi sa mga tawo nga adunay laing mga pinulongan ug pinaagi sa mga ngabil sa mga langyaw makigsulti ako niining mga tawhana. Bisan pa niana dili nila ako madunggan," nag-ingon ang Ginoo. **22** Busa ang mga dila mao ang mga timaan, dili sa mga magtutuo, apan sa dili magtutuo. Apan ang pagpanagna usa ka timaan, dili sa dili magtutuo, apan sa magtutuo. **23** Busa, kung ang tibuok simbahan managtigom ug ang tanan magsulti sa mga dila, ug mosulod ang tagagawas ug ang dili magtutuo, dili ba sila moingon nga nangabuang na kamo? **24** Apan kung kamong tanan managna unya mosulod ang dili magtutuo o tagagawas, matandog siya sa tanan nga iyang madungog. Mahukman siya sa tanan nga gipang-ingon. **25** Ang tinago sa iyang kasingkasing mahimong mapagawas. Tungod niana, moyukbo siya ug mosimba sa Dios. Mopahayag siya nga ang Dios anaa gayod taliwala kaninyo. **26** Unya unsa man ang sunod mga kaigsoonan? Kung magtigom kamo, ang matag usa adunay usa ka salmo, usa ka pagtulon-an, usa ka pagpadayag, usa ka pinulongan, o usa ka pagsabot. Buhata ang tanan aron nga malig-on ang simbahan. **27** Kung adunay magapanulti sa dila, duha o tulo ra ang pinakadaghan, ug sila magpulihanay. Ug kinahanglan nga adunay mohubad kung unsa ang naingon. **28** Apan kung walay mohubad, pahiloma silang tanan diha sa simbahan. Pasultiha ang matag usa kanila sa ilang kaugalingon ngadto sa Dios. **29** Pasultiha ang duha o tulo ka mga propeta, ug papaminawa ang ubang tawo uban sa pag-ila kung unsa ang giingon. **30** Apan kung ang panglantaw gihatag sa usa nga naglingkod sa panagtigom, pahiloma ang usa nga nag-istorya. **31** Kay ang matag usa kaninyo mahimong isa-isa nga managna aron ang tanan makakat-on ug ang tanan madasig. **32** Kay ang mga espiritu sa mga propeta anaa sa pagdumala sa mga propeta. **33** Kay ang Dios dili Dios sa kalibog, kondili sa kalinaw. Ug diha sa tanang mga simbahan sa tanang mga magtutuo, **34** kinahanglan nga ang mga babaye magpabilin nga hilom sa kasimbahanan. Kay wala sila gitugotan sa pagsulti. Hinuon, kinahanglan nga sila magpadumala, sama sa giingon sa balaod. **35** Kung aduna silay gitinguha nga makat-onan, papangutan-a sila sa ilang mga bana sa balay. Kay makauulaw kini alang sa usa ka babaye nga mosulti sa simbahan. **36** Ang pulong ba sa Dios naggikan kaninyo? Kamo lamang ba ang naabtan niini? **37** Kung adunay naghunahuna sa iyang kaugalingon nga siya usa ka propeta o espirituhanon, kinahanglan nga ilhon niya nga ang mga butang nga akong gisulat kaninyo mao ang mando sa Ginoo. **38** Apan kung adunay dili moila niini, ayaw usab siya ilha. **39** Busa, mga kaigsoonan, tinguhaa gayod ang gasa sa pagpanagna ug ayaw dumilii ang uban sa pagsulti diha sa mga dila. **40** Apan himoa nga ang tanang mga butang mabuhat sa han-ay ug sa hustong paagi.

15 Karon magpahinumdom ako kaninyo, mga igsoon, sa ebanghelyo nga gimantala ko kaninyo, diin inyong gidawat ug inyong gibarogan. **2** Pinaagi niini nga ebanghelyo kamo naluwas, kung mokupot kamo nga lig-on sa pulong nga gisangyaw ko kaninyo, gawas kon kawang ang inyong gituohan. **3** Kay gidala nako kaninyo ang pinakamahinungdanon nga mga butang nga nadawat usab nako: nga si Cristo namatay alang sa atong mga sala sumala sa mga kasulatan, **4** nga gilubong siya, ug nga nabanhaw siya sa ikatulo nga adlaw sumala sa mga kasulatan. **5** Ug nagpakita siya kang Cefas, unya ngadto sa napulo ug duha. **6** Unya sa usa ka higayon nagpakita siya sa kapin 500 ka mga kaigsoonan. Kadaghanan kanila mga buhi pa gihapon, apan ang pipila nakatulog. **7** Unya mipakita siya kang Santiago, unya ngadto sa tanang mga apostoles. **8** Sa kataposan niining tanan, mipakita siya kanako, ingon sa usa ka bata nga natawo sa sayop nga panahon. **9** Kay ako mao ang kinaulahian sa mga apostoles. Dili ako takos nga tawgon nga usa ka apostoles tungod kay akong gilutos ang simbahan sa Dios. **10** Apan pinaagi sa grasya sa Dios ako mao ako, ug ang iyang grasya nga ania kanako wala makawang. Hinuon, naningkamot ako sa pagbuhat kaysa kanilang tanan. Apan dili kini ako, kini ang grasya sa Dios nga ania kanako. **11** Busa bisan ako o sila, mao nga kami nagsangyaw ug kamo mituo. **12**

Karon kung si Cristo gimantala ingon nga nabanhaw gikan sa mga patay, unsaon man pag-ingon sa pipila kaninyo nga walay pagkabanhaw sa mga patay? **13** Apan kung walay pagkabanhaw sa mga patay, buot pasabot bisan si Cristo wala mabanhaw. **14** Ug kung wala mabanhaw si Cristo, buot pasabot ang among pagsangyaw kawang lamang, ug ang inyong pagtuo usab kawang lamang. **15** Ug kita makaplagan nga mini nga mga saksi mahitungod sa Dios, tungod kay kita nagpamatuod batok sa Dios, sa pag-ingon nga siya nagbanhaw kang Cristo bisan wala man diay. **16** Kay kung ang mga patay dili banhawon, pasabot nga bisan si Cristo wala usab mabanhaw. **17** Ug kung si Cristo wala banhawa, ang inyong pagtuo kawang lamang ug kamo anaa pa gihapon sa inyong mga sala. **18** Unya kadtong nangamatay diha kang Cristo mahanaw usab. **19** Kung niini lamang nga kinabuhi kita adunay pagsalig sa umaabot diha kang Cristo, sa tanang katawhan kita ang labing makaluluoy. **20** Apan karon si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay, ang unang mga bunga niadtong mga nangamatay. **21** Kay sanglit ang kamatayon miabot pinaagi sa usa ka tawo, pinaagi usab sa usa ka tawo miabot ang pagkabanhaw sa mga patay. **22** Kay tungod kang Adan ang tanan mamatay, busa diha usab kang Cristo ang tanan mahimong buhi. **23** Apan ang tagsatagsa anaay kaugalingon nga han-ay: Kang Cristo, nga mao ang unang mga bunga, ug unya kadtong nahisakop kang Cristo mabuhi sa iyang pag-abot. **24** Unya mao na ang kataposan, sa diha nga si Cristo motugyan sa gingharian ngadto sa Dios nga Amahan. Mao kini ang panahon nga iyang wagtangon ang tanan nga mando, ug tanan nga pamunoan ug gahom. **25** Kay kinahanglan nga siya maghari, hangtod nga mabutang niya ang tanan niyang mga kaaway ilalom sa iyang mga tiil. **26** Ang kataposan nga kaaway nga pagalaglagon mao ang kamatayon. **27** Kay "iyang gibutang ang tanang butang ubos sa iyang mga tiil." Apan sa dihang giingon nga "iyang gibutang ang tanan," kini tataw nga dili lakip ang usa nga nagbutang sa tanan ilalom sa iyang kaugalingon. **28** Sa dihang ang tanang mga butang napailalom kaniya, nagpasabot nga mismo ang Anak mahimong ilamom kaniya nga nagpailalom sa tanang butang diha kaninya. Kini mahitabo aron nga ang Dios nga Amahan mahimong tanan sa tanan. **29** O kon dili unsa man ang mahimo niadtong gibawtismohan alang sa mga patay? Kung ang mga patay wala gayod gibanhaw, nganong gibawtismohan man sila alang kanila? **30** Ug nganong sa matag takna anaa man kita sa kakuyaw? **31** Namatay ako sa matag adlaw. Kana mao ang ipahayag ko sa akong pagpasigarbo nganha kaninyo, mga kaigsoonan, nga akong nabatonan diha kang Cristo Jesus nga atong Ginoo. **32** Unsa man ang akong maangkon, gikan sa usa ka tawhanong panglantaw, kung nakig-away ako batok sa mga mapintas nga mananap didto sa Efeso, kung wala mabanhaw ang mga patay? "Mangaon kita ug manginom, kay ugma mangamatay kita." **33** Ayaw pagpalimbong: "Ang daotang mga kauban makadaot sa maayong mga pamatasan." **34** Pagmatngon! Pagpuyo nga matarong! Ayaw pagpakasala. Kay ang pipila kaninyo walay kahibalo sa Dios. Isulti ko kini aron maulawan kamo. **35** Apan moingon ang usa ka tawo, "Unsaon man pagkabanhaw sa mga patay? Ug sa unsa man nga matang sa lawas sila moabot?" **36** Wala gayod kamoy alamag! Kung unsa ang inyong gipugas dili magsugod sa pagtubo gawas kon kini mamatay. **37** Ug kung unsa ang inyong gipugas dili mao ang lawas nga mogula, apan usa ka binhi. Mamahimo kining trigo o lain pang butang. **38** Apan ang Dios magahatag niini ug lawas nga maoy iyang gipili, ug sa matag binhi ang iyang kaugalingon nga lawas. **39** Dili ang tanan nga unod managsama. Hinuon, adunay usa ka unod sa mga tawo, ug laing unod alang sa mga mananap, ug lain pang unod alang sa mga langgam, ug lain alang sa isda. **40** Aduna usab langitnon nga mga lawas ug yutan-on nga mga lawas. Apan ang himaya sa langitnon nga lawas usa ka matang ug ang himaya sa yutan-on lahi usab. **41** Adunay usa ka himaya sa adlaw, ug laing himaya sa bulan, ug laing himaya sa mga bituon. Kay ang himaya sa usa ka bituon lahi kaysa lain pa nga bituon. **42** Mao usab ang pagkabanhaw sa mga patay. Kung unsa ang ginapugas madunoton, ug kadtong gibanhaw dili madunot. **43** Kini gipugas sa kaulawan; kini gibanhaw sa himaya. Kini gipugas sa kahuyang; kini gibanhaw sa gahom. **44** Kini gipugas sa usa ka tawhanon nga lawas; kini gibanhaw sa usa ka espirituhanon nga lawas. Kung adunay tawhanon nga lawas, adunay espirituhanon usab nga lawas. **45** Busa kini nahisulat usab, "Ang unang tawo nga si Adan nahimong buhi nga kalag." Ang kataposan nga Adan nahimong usa ka nagahatag ug kinabuhi nga espiritu. **46** Apan ang espirituhanon wala nahiuna ug abot apan ang lawasnon, ug unya ang espirituhanon.

47 Ang nauna nga tawo iya sa yuta, hinimo sa abog.
Ang ikaduha nga tawo gikan sa langit. 48 Kadtong
mga hinimo sa abog sama usab kaniya nga hinimo
sa abog. Ug kadtong mga hinimo sa langit, sama
usab kaniya nga iya sa langit. 49 Ingon nga gidala
nato ang panagway sa tawo sa abog, dalhon usab
nato ang panagway sa tawo sa langit. 50 Karon
isulti ko kini, mga igsoon, nga ang unod ug dugo dili
makapanunod sa gingharian sa Dios. Ni unsa ang
madunot makapanunod sa unsa ang dili madunot.
51 Tan-awa! Sultihan ko kamo sa usa ka tinago nga
kamatuoran: Kitang tanan dili mamatay, apan kitang
tanan mausab. 52 Kita mangausab sa usa ka gutlo, sa
pagpamilok sa mata, diha sa kataposan nga trumpeta.
Kay patingogon ang trumpeta, ug pagabanhawon ang
mga patay ug dili na madunot, ug kita mausab. 53 Kay
kining madunot nga lawas kinahanglan masul-oban
sa kung unsa ang dili madunot, ug kining adunay
kamatayon nga lawas kinahanglan masul-oban sa
walay kamatayon. 54 Apan sa dihang kining madunot
nga lawas masul-oban sa kon unsa ang dili madunot,
ug sa dihang kining lawas nga mamatay masul-
oban sa walay kamatayon, unya matuman na ang
panultihon nga nahisulat, “Ang kamatayon gilamoy
diha sa kadaogan.” 55 “Kamatayon, hain ang imong
kadaogan? Kamatayon, hain ang imong kasakit?”
(Hadēs g86) 56 Ang kasakit sa kamatayon mao ang
sala, ug ang gahom sa sala mao ang balaod. 57
Apan salamat sa Dios, nga maoy naghatag kanato
sa kadaogan pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo!
58 Busa, akong hinigugma nga mga kaigsoonan,
pagmalig-on ug ayaw pagpatarog. Kanunay nga
magmadagayaon sa buhat sa Ginoo, tungod kay
kamo nasayod nga ang inyong buhat sa Ginoo dili
makawang.

16 Karon, mahitungod sa pagpangolekta sa mga
magtutuo, ingon sa gisugo ko sa kasimbahanan
sa Galacia, nga inyong buhaton. 2 Sa unang adlaw
sa semana, ang matag-usa kaninyo kinahanglan
maggahin ug pipila ka butang ug tago-i kini kutob
sa inyong maabot. Buhata kini aron nga wala nay
pagpangolekta sa pag-abot nako. 3 Ug sa dihang
moabot na ako, kung si kinsa ang inyong giuyonan,
mopadala ako uban sa mga sulat aron ihatod ang
inyong halad ngadto sa Jerusalem. 4 Ug kung
gikinahanglan nga moadto usab ako, muoban sila
kanako. 5 Apan moanha ako kaninyo sa dihang
moagi na ako sa Macedonia. Kay moagi man ako sa
Macedonia. 6 Tingali magpabilin ako uban kaninyo o
basin diha pa ako magpalabay sa tingtugnaw, aron
nga matabangan ninyo ako sa akong pagpanaw,
bisan asa ako moadto. 7 Kay dili ko buot nga
makigkita kaninyo sa mubo lamang nga panahon.
Kay nagtinguha ako nga makig-uban kaninyo sa
taas nga panahon, kung itugot sa Ginoo. 8 Apan
magpabilin ako sa Efeso hangtod sa Pentecostes,
9 kay ang halapad nga pultahan giablihan alang
kanako, ug adunay daghan nga mga kaaway. 10
Karon sa dihang moabot na si Timoteo, paninguhaa
nga dili siya magmahadlokon diha kaninyo, kay
nagbuhat siya sa buluhaton sa Ginoo, sama sa akong
gibuhat. 11 Ayaw tugoti nga adunay magbiaybiay
kaniya. Tabangi siya sa iyang dalan diha sa kalinaw,
aron nga makaanhi siya kanako. Kay nagdahom ako
kaniya nga makaanhi uban sa mga kaigsoonan. 12
Karon mahitungod sa atong igsoon nga si Apollos,
gidasig ko siya pag-ayo sa pagduaw kaninyo uban sa
mga kaigsoonan. Apan dili pa niya kabubut-on nga
moanha karon. Bisan paman niini, moanha siya sa
tukma nga panahon. 13 Pagmabinantayon, barog nga
lig-on diha sa pagtuo, pagmakusganon, pagmalig-on.
14 Tugoti nga ang tanan ninyong buhaton mahimo
diha sa gugma. 15 Nasayod kamo sa panimalay ni
Stefanas, nga sila mao ang unang mga nakabig diha
sa Acaya, ug gitugyan nila ang ilang kaugalingon
sa pag-alagad sa mga magtutuo. Karon giawhag ko
kamo, mga kaigsoonan, 16 nga magpaubos niadtong
mga katawhan sa matag-usa nga nagtabang diha
sa buhat ug ang naghago uban kanamo. 17 Ug
magmaya ako sa pag-abot ni Stefanas, Fortunatus,
ug Acaicus. Sila ang nagdugang sa inyong pagkulang.
18 Kay gibag-o nila ang akong espiritu ug kaninyo.
Busa, ilha ang mga tawo nga sama niini. 19 Ang
kasimbahanan sa Asya nangumusta kaninyo. Si
Aquila ug si Prisca nangumusta kaninyo diha sa Ginoo,
uban sa simbahan nga mao ang ilang panimalay.
20 Ang tanang kaigsoonan nangumusta kaninyo.
Pangumustaha ang matag-usa uban sa balaan nga
halok. 21 Ako, si Pablo, nagsulat niini pinaagi sa
kaugalingon nakong kamot. 22 Kung adunay usa nga
wala mahigugma sa Ginoo, matinunglo unta siya.
Among Ginoo, balik na! 23 Ang grasya sa Ginoong
Jesus maga-uban kaninyo. 24 Ang akong gugma
magauban kaninyong tanan diha kang Cristo Jesus.

2 Corinto

1 Si Pablo, usa ka apostol ni Cristo Jesus pinaagi
sa kabubut-on sa Dios, ug si Timoteo nga atong
igsoon, ngadto sa simbahan sa Dios nga anaa sa
Corinto, ug ngadto sa tanang magtutuo sa tibuok
rehiyon sa Acaya. **2** Hinaot nga ang grasya maanaa
kaninyo ug ang kalinaw nga gikan sa Dios nga
atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo. **3**
Hinaot nga dayegon ang Dios ug Amahan sa atong
Ginoong Jesu-Cristo. Siya mao ang Amahan sa mga
kaluoy ug ang Dios sa tanang paghupay. **4** Ang
Dios maghupay kanato sa tanan natong kagul-anan,
aron nga makahupay usab kita niadtong anaa sa
bisan unsa nga kagul-anan. Naghupay kita sa uban
sa samang paghupay nga gigamit sa Dios aron sa
paglipay kanato. **5** Kay sama sa mga pag-antos
ni Cristo nga midagaya tungod ug alang kanato,
busa modagaya usab ang atong paghupay pinaagi
kang Cristo. **6** Apan kung may kagul-anan man
kami, alang kini sa inyong kahupayan ug kaluwasan.
Ug kung gihupay man kami, alang kini sa inyong
kahupayan. Ang inyong kalipay nagmalamboon sa
dihang nagmapaubsanon kamo nga nag-ambit sa
sama nga mga pag-antos nga giantos usab namo.
7 Ug malig-on ang among pagsalig mahitungod
kaninyo. Nasayod kami nga sa pag-ambit usab ninyo
sa mga pag-antos, miambit usab kamo sa paghupay.
8 Kay dili kami buot nga dili kamo masayod, mga
igsoon, mahitungod sa mga kasamok nga among
nabatonan didto sa Asya. Gibug-atan gayod kami
labaw pa sa among makaya, hilabihan gayod kabug-
at nga wala na kami naglaom nga mabuhi pa. **9**
Sa pagkatinuod, hinukman na kami sa kamatayon
nganhi kanamo. Apan wala kini naghimo kanamo
nga mosalig sa among kaugalingon, kondili sa Dios
gayod, nga nagbanhaw sa mga patay. **10** Giluwas
niya kami gikan niadtong makamatay nga kakuyaw,
ug nagluwas siya kanamo pag-usab. Gisalig na
namo diha kaniya nga luwason niya kami pag-
usab. **11** Pagabuhaton niya kini ingon nga kamo
usab magtabang kanamo pinaagi sa inyong mga
pag-ampo. Unya daghan ang maghatag ug mga
pagpasalamat pinaagi kanamo alang sa grasyahanon
nga kaluoy nga gihatag kanamo pinaagi sa mga
pag-ampo sa kadaghanan. **12** Mapagarbohon kami
niini: ang pagpamatuod sa among konsensya. Kay
putli man kini nga mga katuyoan ug matinud-anon
nga miabot gikan sa Dios nga among gipahigayon
sa among kaugalingon dinhi sa kalibotan. Labi pa
namong nabuhat kining tanan uban kaninyo—dili
sa kalibotanong kaalam, apan pinaagi sa grasya
sa Dios. **13** Wala kami nagsulat kaninyo sa bisan
unsa nga dili ninyo mabasa o masabtan. Naglaom
ako nga masabtan ninyo kami sa hingpit, **14** sama
sa inyong gamay nga nasabtan kanamo karon.
Unya sa adlaw sa atong Ginoong Jesus kami ang
mahimo ninyong hinungdan alang sa pagpasigarbo,
sama usab kanamo. **15** Tungod kay masaligon ako
mahitungod niini, buot ko nga mouna pag-anha
kaninyo, aron nga makadawat kamo sa kaayohan sa
ikaduhang pagduaw. **16** Naglaraw ako sa paghapit
aron sa pagduaw kaninyo sa akong panaw padulong
sa Macedonia. Unya buot ko nga moduaw na usab
kaninyo sa akong pagpanaw gikan sa Macedonia,
ug unya mapadala ninyo ako sa akong pagpadulong
sa Judea. **17** Sa dihang naghunahuna ako niining
paagiha, nagduhaduha ba ako? Naglaraw ba ako
sa mga butang sumala sa mga tawhanong sukaran,
aron nga moingon ako nga, “Oo, oo” ug “Dili, dili”
sa samang takna? **18** Apan sama nga ang Dios
nagmatinud-anon, dili namo dunganon sa pagsulti
ang “Oo” ug “Dili.” **19** Kay ang Anak sa Dios, nga si
Jesu-Cristo, nga gimantala nako ug nila ni Silvanos
ug Timoteo diha kaninyo, dili “Oo” ug “Dili.” Hinunoa,
kanunay siyang “Oo.” **20** Kay ang tanan nga mga
saad sa Dios kanunay nga “Oo” diha kaniya. Busa
pinaagi usab kaniya moingon kita nga “Amen” ngadto
sa himaya sa Dios. **21** Karon mao kini ang Dios
nga nagpamatuod kanamo uban kaninyo diha kang
Cristo, ug nagsugo siya kanato. **22** Gisilyohan na
niya kita ug gihatag kanato ang Espiritu sa atong
mga kasingkasing ingon nga usa ka garantiya sa
kung unsa ang iyang ihatag sa umaabot. **23** Hinuon,
nagtawag ako sa Dios aron magsaksi alang kanako
nga ang hinungdan sa wala ko pag-anha diha sa
Corinto aron nga mapalingkawas ko kamo. **24** Dili kini
tungod kay nagsulay kami sa pagpugong kung unsa
ba gayod ang inyong pagtuo. Hinuon, nagabuhat
kami uban kaninyo alang sa inyong kalipay, sa inyong
pagbarog sa inyong pagtuo.

2 Busa nakahukom ako sa akong kaugalingon nga
dili na gayod ako moanha pag-usab kaninyo nga
may kasakit nga mga kahimtang. **2** Kung nakapasakit
ako kaninyo, kinsa man ang makapadasig kanako
dili ba kamo lamang nga akong napasakitan? **3**

Nagsulat ako sama sa akong gibuhat aron nga sa dihang moanha na ako kaninyo dili na ako mapasakitan niadtong magpalipay unta kanako. Aduna akoy pagsalig mahitungod kaninyong tanan nga ang akong kalipay sama sa kalipay nga anaa kaninyong tanan. **4** Kay nagsulat ako kaninyo gikan sa dakong kagul-anan, uban sa kasakit sa kasingkasing, ug sa hilabihan nga paghilak. Dili ko gusto nga mapasakitan ko kamo. Hinuon, gusto nako nga makahibalo kamo sa giladmon sa akong gugma diha kaninyo. **5** Kung si bisan kinsa nga hinungdan sa kasakit, wala lamang siya nagpasakit kanako, apan sa pipila pang pamaagi — dili kini ibutang sa hilabihan ka mapintas nga pagkaingon — diha kaninyong tanan. **6** Kini nga pagsilot pinaagi sa kadaghanan igo na nianang tawhana. **7** Busa karon kaysa sa silotan, kinahanglan nga pasayloon ninyo ug hupayon siya. Buhata kini aron nga dili siya mabug-atan pinaagi sa tumang kasubo. **8** Busa gidasig ko kamo nga pamatud-an sa kadaghanan ang inyong gugma alang kaniya. **9** Mao kini ang hinungdan nga ako nagsulat, aron nga masulayan ko kamo ug masayran kung matinumanon ba kamo sa tanang butang. **10** Kung inyong pasayloon si bisan kinsa, pasayloon ko usab kanang tawhana. Kung unsa ang akong gipasaylo — kung aduna man akoy gipasaylo — gipasaylo na kini alang sa inyong kaayohan diha sa presensya ni Cristo. **11** Mao kini aron dili kita malimbongan ni Satanas. Kay nasayod na kita sa iyang mga plano. **12** Ang usa ka pultahan giablihan sa Ginoo alang kanako sa dihang miabot ako sa siyudad sa Troas aron sa pagsangyaw didto sa ebanghelyo ni Cristo. **13** Bisan pa niana, wala akoy kalinaw sa hunahuna, tungod kay wala nako nakit-an didto ang akong igsoon nga si Tito. Busa mibiya ako kanila ug mibalik sa Macedonia. **14** Apan salamat sa Dios, nga diha kang Cristo nga naggiya kanato sa kanunay diha sa kadaogan. Pinaagi kanato gipakaylap niya bisan asa ang kahumot sa kahibalo mahitungod kaniya. **15** Kay kita mao ang kahumot ni Cristo alang sa Dios, diha sa mga linuwas ug kadtong magakahanaw. **16** Ngadto sa mga tawo nga magakahanaw, mao kini ang baho gikan sa kamatayon padulong sa kamatayon. Niadtong mga naluwas, mao kini ang humot gikan sa kinabuhi padulong sa kinabuhi. Kinsa man ang takos niining mga butanga? **17** Kay dili kita sama sa daghang mga tawo nga nagbaligya sa pulong sa Dios aron makasapi. Hinuon, uban sa putli nga panghunahuna, nagsulti kita diha kang Cristo, ingon nga kita gipadala gikan sa Dios, diha sa panan-aw sa Dios.

3 Nagasugod na ba usab kami sa pagdayeg sa among kaugalingon? Dili na kami manginahanglan ug sulat sa pagpaila kaninyo o gikan kaninyo, sama sa ubang mga tawo, dili ba? **2** Kamo mismo ang among sulat sa pagpaila, nga nahisulat sa among mga kasingkasing, nga naila na ug nabasa na sa tanang katawhan. **3** Ug nagpakita kamo nga kamo ang sulat gikan kang Cristo, gipadala pinaagi kanamo. Nahisulat kini dili pinaagi sa tinta kondili pinaagi sa Espiritu sa buhi nga Dios. Wala kini nahisulat sa mga papan sa bato, kondili diha sa papan sa kasingkasing sa mga tawo. **4** Ug mao kini ang pagsalig nga nabatonan namo diha sa Dios pinaagi kang Cristo. **5** Dili kami takos sa among kaugalingon nga moangkon sa bisan unsa nga butang ingon nga naggikan kanamo. Hinuon, ang among katakos nagagikan sa Dios. **6** Ang Dios maoy naghimo kanamo nga mga sulugoon sa bag-ong kasabotan. Mao kini ang usa ka kasabotan nga dili sa sulat apan sa Espiritu. Kay ang sulat makamatay, apan makahatag ug kinabuhi ang Espiritu. **7** Karon ang pag-alagad nga mobunga ug kamatayon — kinulit nga mga letra ibabaw sa mga bato — miabot sa maong himaya nga dili gayod makasud-ong ang katawhan sa dagway ni Moises. Tungod kini kay ang himaya nga anaa sa iyang panagway, usa ka himaya nga mahanaw. **8** Unsa pa gayod kamahimayaon unya ang pag-alagad nga buhaton sa Espiritu? **9** Kay kung ang pag-alagad sa silot adunay himaya, unsa pa kaha ka labaw ang mabuhat niadtong pag-alagad sa pagkamatarong nga modagaya diha sa himaya! **10** Kay sa pagkatinuod, ang usa ka butang nga gihimo nang mahimayaon dili na gayod himayaon niini nga paagi, tungod sa himaya nga maoy milabaw niini. **11** Kay kung kadtong miagi adunay himaya, unsa pa kaha ka labaw kadtong nagpabilin nga adunay himaya! **12** Sanglit aduna man kami niana nga pagsalig, maisugon gayod kami. **13** Dili kami sama kang Moises, nga mitabon sa iyang nawong, aron nga ang katawhan sa Israel dili makatan-aw gilayon sa naghinapos nga himaya nga molabay lamang. **14** Apan sirado ang ilang mga hunahuna. Ug bisan gani hangtod niining adlawa ang samang tabon nagpabilin pa diha sa basahon sa daang kasabotan. Dili kini maablihan, tungod kay diha lamang kang Cristo kini makuha. **15** Apan

bisan gani karon, sa matag higayon nga basahon si Moises, ang tabon nagpabilin gihapon sa ilang mga kasingkasing. **16** Apan sa dihang ang tawo modangop sa Ginoo, ang tabon pagakuhaon. **17** Karon ang Ginoo mao ang Espiritu. Kung hain ang Espiritu sa Ginoo, adunay kagawasan. **18** Karon kitang tanan, uban sa walay tabon nga mga panagway, makakita na sa himaya sa Ginoo. Giusab na kita sa mao gihapon nga mahimayaong panagway sa unang ang-ang sa himaya ngadto sa lain, ingon nga gikan sa Ginoo, nga mao ang Espiritu.

4 Busa, tungod kay aduna kami niini nga buluhaton, ug ingon nga nakadawat kami sa kaluoy, wala kami magpakaluya. **2** Hinuon, among gisalikway ang mga pamaagi nga makauulaw ug tinago. Wala kami magkinabuhi sa pagpanglimbong, ug wala namo tuisa ang pulong sa Dios. Pinaagi sa pagpadayag sa kamatuoran, gitugyan namo ang among mga kaugalingon diha sa panghunahuna sa matag-usa atubangan sa Dios. **3** Apan kung natabonan ang among ebanghelyo, matabonan lamang kini niadtong nangawala. **4** Sa ilaha nga bahin, ang dios niining kalibotana maoy nagbuta sa ilang dili-matinuohon nga mga hunahuna. Ug tungod niini, dili sila makakita sa kahayag sa ebanghelyo diha sa himaya ni Cristo, nga mao ang hulagway sa Dios. **(aiōn g165)** **5** Apan wala kami nagmantala sa among kaugalingon, kondili kang Cristo Jesus ingon nga Ginoo, ug sa among kaugalingon ingon nga inyong sulugoon tungod ug alang kang Jesus. **6** Kay ang Dios mao ang nag-ingon, "Ang kahayag modan-ag diha sa kangitngit." Midan-ag siya sa among mga kasingkasing, aron mohatag sa kahayag sa kahibalo diha sa himaya sa Dios sa presensya ni Jesu-Cristo. **7** Apan aduna kami niining bahandi sulod sa mga banga nga kolon, aron nga mapatin-aw kini nga ang hilabihan ka dakong gahom iya sa Dios ug dili kanamo. **8** Gipaantos kami sa tanang paagi, apan wala kami mapildi. Nangalibog kami apan wala gayod kami mawad-i ug paglaom. **9** Ginalutos kami apan wala pasagdi. Gidagmalan kami apan wala mapukan. **10** Ginadala namo kanunay sa among lawas ang kamatayon ni Jesus, aron nga ang kinabuhi ni Jesus mapakita usab sa among mga kalawasan. **11** Kami nga buhi kanunay ginatugyan sa kamatayon tungod ug alang kang Jesus, aron nga ang kinabuhi ni Jesus maipakita sa among tawhanong mga lawas. **12** Kay mao kini ang hinungdan, ang kamatayon mao ang namuhat dinhi kanamo, apan ang kinabuhi mao ang namuhat diha kaninyo. **13** Apan aduna kitay managsama nga espiritu sa pagtuo sumala sa nahisulat na: "Mituo ako, busa nagsulti na ako." Mituo na usab kami, ug busa nagsulti na usab kami. **14** Nasayod kami nga ang nagbanhaw kang Ginoong Jesus magabanhaw usab kanamo uban kang Jesus. Nasayod kami nga pagadad-on niya kami kauban ninyo didto sa iyang atubangan. **15** Ang tanang butang alang sa inyong kaayohan, aron nga sa ingon nga ang grasya mapakaylap ngadto sa daghan pang katawhan, ang pagpasalamat magkadaghan alang sa kahimayaan sa Dios. **16** Busa wala kami magakaluya. Bisan tuod sa gawas nag-anam kami ug kadunot, apan sa kinasuloran gibag-o kami sa matag adlaw. **17** Kay niini nga panahon, ang gaan nga kagul-anan mao ang nag-andam kanamo alang sa walay kataposan nga gibug-aton sa himaya nga wala gayoy makasukod. **(aiōnios g166)** **18** Kay wala kami motan-aw sa mga butang nga makita, kondili alang sa mga butang nga dili makita. Ang mga butang nga among makita lumalabay lamang, apan ang mga butang nga dili makita mao ang malungtaron. **(aiōnios g166)**

5 Nasayod kita nga kung malaglag ang yutan-ong pinuy-anan nga atong gipuy-an, aduna kitay pinuy-anan nga gikan sa Dios. Usa kini ka balay nga dili binuhat sa tawhanong mga kamot, kondili usa ka walay kataposang balay, sa langit. **(aiōnios g166)** **2** Kay nag-agulo kita niini nga tolda, naghandom nga masul-oban sa atong langitnong pinuy-anan. **3** Naghandom kita niini tungod kay sa pagsul-ob niini dili na kita makaplagan nga hubo. **4** Kay sa pagkatinuod samtang anaa kita niini nga tolda, nag-agulo kita, nga gibug-atan. Dili kita buot nga mahimong hubo. Hinuon, buot kita nga mabistihan, aron nga kung unsa man ang may kamatayon mahimong lamyon pinaagi sa kinabuhi. **5** Ang usa nga miandam kanato alang niining butang mao ang Dios, nga naghatag kanato sa Espiritu ingon nga panaad kung unsa man ang moabot. **6** Busa magmasaligon sa kanunay. Pagmabinantayon samtang anaa pa kita niining lawasa, nalayo kita sa Ginoo. **7** Kay maglakaw kita pinaagi sa pagtuo, dili pinaagi sa panan-aw. **8** Busa magmasaligon kita. Mas maayo hinoon nga mahilayo kita gikan sa lawas ug makauban ang Ginoo didto sa pinuy-anan. **9** Busa himoon nato kini nga tumong, bisan kung anaa kita sa pinuy-anan o nalayo, aron sa pagpahimuot kaniya. **10** Kay kinahanglan mopakita kitang tanan sa atubangan sa paghukom ni Cristo, aron nga ang

matag-usa makadawat kung unsa ang angay alang sa mga butang nga nabuhat sa lawas, kung maayo ba kini o daotan. **11** Busa, sa pag-ila sa kahadlok sa Ginoo, nagdani kami sa mga tawo. Ug kung unsa kami tin-aw nga nakita sa Dios. Naglaom ako nga tin-aw usab kini diha sa inyong mga konsensya. **12** Wala kami magsulay sa pagdani kaninyo pag-usab aron sa pagpakita kanamo ingon nga tinud-anay. Hinuon, naghatag kami kaninyo ug hinungdan aron nga kamo makapasigarbo kanamo, aron nga aduna kamoy ikatubag niadtong nagpahambog mahitungod sa binuhatan apan dili mahitungod sa kung unsa ang anaa sa kasingkasing. **13** Kay kung kami mawala sa among mga panghunahuna, mao kini ang alang sa Dios. Ug kung kami anaa sa maayong mga panghunahuna, kini alang sa inyong kaayohan. **14** Kay ang gugma ni Cristo nagdasig kanato, tungod kay kami sigurado niini: nga ang usa ka tawo namatay alang sa tanan, ug busa ang tanan nangamatay. **15** Ug si Cristo namatay alang sa tanan, aron nga kadtong buhi kinahanglan nga dili na gayod magkinabuhi sa ilang mga kaugalingon. Hinuon, kinahanglan silang magkinabuhi alang kaniya nga namatay ug nabanhaw. **16** Tungod niini nga hinungdan, sukad karon dili na kami mohukom kang bisan kinsa sumala sa tawhanong sukaran, bisan paman kami sa makausa giila si Cristo sa sama niini nga pamaagi. Apan karon dili na gayod kami mohukom kang bisan kinsa niini nga paagi. **17** Busa, si bisan kinsa nga anaa na kang Cristo, usa na siya ka bag-ong binuhat. Ang daang mga butang miagi na. Tan-awa, nabag-o na sila. **18** Kining tanang mga butang gikan sa Dios. Iya kitang gipasig-uli sa iyang kaugalingon pinaagi kang Cristo, ug gihatag kanato ang buluhaton sa pagpasig-uli. **19** Mao nga, diha kang Cristo ang Dios nagpasig-uli sa kalibotan alang sa iyang kaugalingon, wala gihunahuna ang ilang mga kalapasan batok kanila. Gisalig niya kanamo ang mensahe sa pagpasig-uli. **20** Busa gipili na kami ingon nga pinadala ni Cristo, ingon nga gipakita niya ang iyang pagka-Dios pinaagi kanamo. Kami nangalipuyo kaninyo, alang sa kaayohan ni Cristo: "Pagpasig-uli sa Dios!" **21** Gihimo niya si Cristo ingon nga halad alang sa atong sala. Siya ang usa nga wala gayod makasala. Gibuhat niya kini aron nga kita mahimong matarong sa Dios pinaagi kaniya.

6 Ug busa, sa pagtinabangay, naghangyo kami kaninyo nga ayaw dawata ang grasya sa Dios nga walay kapuslanan lamang. **2** Kay nagasulti siya, "Sa husto nga kahigayonan nagtagad ako kaninyo, ug sa adlaw sa kaluwasan mitabang ako kaninyo." Tan-awa, karon ang husto nga kahigayonan. Tan-awa, karon ang adlaw sa kaluwasan. **3** Wala kami magbutang ug kapandulan atubangan ni bisan kinsa, kay dili namo buot nga ang among buluhaton mopaingon sa pagkadaotan. **4** Hinuon, gipamatud-an namo sa among kaugalingon pinaagi sa tanan namong mga buhat, nga kami mga sulugoon sa Dios. Kami iyang mga sulugoon diha sa daghang pag-antos, sa kagul-anan, sa kasubo, sa kalisdanan, **5** sa pagbunal, sa pagkabinilanggo, sa kagubot, sa pagkugi, sa walay tulog nga kagabhion, sa kagutom, **6** sa pagkaputli, sa kahibalo, sa pagpailob, sa pagkamaayo, sa Balaang Espiritu, ug sa tinuod nga gugma. **7** Kami mao ang iyang mga sulugoon diha sa pulong sa kamatuoran, diha sa gahom sa Dios. Aduna kami taming sa pagkamatarong sa tuong kamot ug sa wala. **8** Namuhat kami diha sa kadungganan ug kaulawan, sa pagdaot ug sa pagdayeg. Gipasanginlan kami ingon nga mga limbongan ug bisan pa niana kami nagmatinud-anon. **9** Namuhat kami ingon nga mga dili inila ug sa gihapon nagpabili kaming mga inila. Namuhat kami ingon nga himalatyon ug — tan-awa! — nagpabili kaming buhi. Namuhat kami ingon nga gisilotan sa among mga binuhatan apan dili hinukman sa kamatayon. **10** Namuhat kami nga magul-anon, apan nagmaya kami kanunay. Namuhat kami ingon nga kabos, apan nakahimo kami sa kadaghanan nga maadunahan. Namuhat kami nga walay gipanag-iyahan apan nanag-iya sa tanang mga butang. **11** Gisulti namo ang kinatibuk-ang kamatuoran kaninyo, mga taga-Corinto, ug ang among kasingkasing abli pag-ayo. **12** Ang inyong mga kasingkasing wala namo pugngi, apan gipugngan ninyo pinaagi sa inyong kaugalingon nga mga pagbati. **13** Karon diha sa makiangayong pagbaylo — nakigsulti ako ingon nga mga anak — ablihi pag-ayo ang inyong mga kasingkasing. **14** Ayaw pagpagapos uban sa dili mga magtutuo. Kay unsa man ang maangkon sa matarong sa pagpakig-uban sa mga malinapason? Ug unsa man ang mabatonan sa panagtigom sa kahayag uban ang kangitngit? **15** Unsa man ang kasabotan nga mabatonan ni Cristo uban kang Beliar? O unsa man ang bahin nga mabatonan sa mga magtutuo uban sa dili-magtutuo? **16** Ug unsa man ang kasabotan tali sa templo sa Dios ug sa mga diosdios? Kay kita mao ang

templo sa buhi nga Dios, sama sa giingon sa Dios:
“Mopuyo ako sa ilang taliwala ug molakaw kauban
nila. Ako mahimo nga ilang Dios, ug sila mahimo nga
akong katawhan.” **17** Busa, “Gawas gikan diha kanila,
ug pagpalahi,” miingon ang Ginoo. “Ayaw paghikap
sa mahugaw nga butang, ug dawaton ko kamo. **18**
Ako mahimo nga inyong Amahan, ug kamo mahimo
nga akong mga anak nga lalaki ug babaye,” miingon
ang Ginoo nga Makakagahom.

7 Mga hinigugma, sanglit nakabaton na kita niini
nga mga saad hinloan nato ang atong mga
kaugalingon sa tanan nga nakahimo kanato nga
hugaw diha sa atong lawas ug espiritu. Ipadayon
nato ang pagkabalaan diha sa kahadlok sa Dios. **2**
Paghimog lawak alang kanamo! Wala kami nakasala
ni bisan kinsa. Wala kami nagpasakit ni bisan kinsa o
nagpahimulos ni bisan kinsa. **3** Dili kini paghukom
kaninyo nga nag-ingon ako niini. Kay sa gikaingon ko
na nga kamo anaa na sa among mga kasingkasing,
kay alang kanamo magkauban kitang mamatay ug
mabuhi nga magkauban. **4** Aduna akoy dakong
pagsalig kaninyo, ug magarbuhon ako alang kaninyo.
Napuno ako sa paghupay. Nag-awas na ang akong
kalipay bisan sa tanan namong mga pag-antos. **5**
Sa dihang miabot kami sa Macedonia, ang among
lawas wala gayoy pahulay. Hinuon, nasamok kami sa
matag paagi pinaagi sa mga panagbingkil sa gawas
ug kahadlok ngadto sa sulod. **6** Apan ang Dios, nga
naghupay sa kaluya, naghupay kanamo pinaagi sa
pag-abot ni Tito. **7** Dili lamang kini sa iyang pag-abot
nga ang Dios naghupay kanamo. Mao usab kini ang
kahupayan nga nadawat ni Tito gikan kaninyo. Misulti
siya kanamo sa inyong dakong pag-antos, ang inyong
kasub-anan, ug ang inyong halawom nga kabalaka
kanako. Busa hilabihan pa ang akong pagmaya.
8 Bisan tuod ang akong sulat nakahimo kaninyo
nga magul-anon, wala ako nagbasol niini. Apan
nagbasol ako niini sa dihang nakita ko nga ang akong
sulat nakapaguol kaninyo. Apan kamo naguol sa
makadiyot lamang nga panahon. **9** Karon nalipay ako,
dili tungod kay kamo naguol, apan tungod kay ang
inyong kagul-anan nagdala kaninyo sa paghinulsol.
Inyong nasinatian ang diosnon nga kasubo, busa
ang inyong pag-antos dili mawala tungod kanamo.
10 Kay ang diosnon nga kasub-anan modala kini
sa paghinulsol nga mosangpot sa kaluwasan nga
walay pagbasol. Apan ang kalibotanong kabalaka,
magdalag kamatayon. **11** Tan-awa unsa ang nahimo
niining dako nga kalig-onan sa diosnon nga kasub-
anan diha kaninyo. Unsa kadako ang kalig-onan
diha kaninyo nga nagpamatuod nga kamo walay
sala. Unsa kadako ang inyong kayugot, ang inyong
kahadlok, ang inyong tinguha, ang inyong kasibot,
ug ang inyong pangandoy sa pagtan-aw nga ang
hustisya mahitabo na gayod! Sa kinatibuk-an kamo
nagpamatuod sa inyong kaugalingon nga mahimong
walay sala niini nga butang. **12** Bisan paman nagsulat
ako kaninyo, wala ako magsulat tungod ug alang
sa nagabuhat sa sayop, ni ngadto sa usa nga nag-
antos sa sayop. Nagsulat ako aron ang inyong
pagkamainiton kanamo mahibaloan gayod ninyo
diha sa panan-aw sa Dios. **13** Pinaagi kini niini nga
nadasig kami. Dugang pa sa among kaugalingong
paghupay, labaw pa ang among pagmaya tungod sa
kalipay ni Tito, tungod kay ang iyang espirtu nabag-o
tungod kaninyong tanan. **14** Kay kung nagpasigarbo
ako ngadto kaniya mahitungod kaninyo, wala ako
maulaw. Sa laing bahin, sama sa tanan nga gisulti
namo diha kaninyo mao ang tinuod, ang among
pagpasigarbo mahitungod kaninyo ngadto kang Tito
napamatud-an nga tinuod. **15** Ang iyang pagbati
alang kaninyo nagmadagayaon pa, sa dihang iyang
mahinumdoman ang pagkamatinumanon ninyong
tanan, kung giunsa ninyo siya pagdawat uban ang
kahadlok ug pagpangurog. **16** Nagmaya ako tungod
kay aduna akoy hingpit nga pagsalig kaninyo.

8 Buot namo nga masayod kamo, mga kaigsoonan,
mahitungod sa grasya sa Dios nga gihatag ngadto
sa mga kasimbahanan sa Macedonia. **2** Panahon
sa dakong pagsulay sa kagul-anan, ang kadagaya
sa ilang kalipay ug ang ilang kakabos nakahatag
ug dakong bahandi sa pagkamanggihatagon. **3** Kay
napamatud-an nako nga naghatag sila labaw pa sa
ilang mahimo, ug bisan sobra pa kung unsa ang ilang
mahimo. Ug sa ilang kaugalingon nga kabubot-on **4**
uban sa pagpakiluoy sila nangamuyo kanamo alang
sa kahigayonan sa pag-ambit niini nga buluhaton
ngadto sa mga magtutuo. **5** Dili kini mahitabo ingon
sa among gilaoman. Hinuon, giuna nila paghatag
ang ilang mga kaugalingon ngadto sa Ginoo. Unya
gihatag nila ang ilang kaugalingon kanamo pinaagi
sa kabubut-on sa Dios. **6** Busa giawhag namo si
Tito, nga nagsugod na niini nga tahas, sa pagdala sa
katumanan niining buhat sa pagkamangihatagon sa
inyong bahin. **7** Apan buhong kamo sa tanan—sa
pagtuo, sa pagpanulti, sa kahibalo, sa tanang kakugi,

ug sa inyong gugma alang kanamo. Busa siguradoha usab nga kamo buhong niining manggihatagon nga buhat. **8** Gisulti ko kini dili ingon nga sugo. Hinuon, gisulti ko kini sa tuyo nga sulayan ang pagkamatinud-anon sa inyong gugma pinaagi sa pagtandi niini ngadto sa kainiton sa uban nga mga tawo. **9** Kay nasayod kamo sa grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Bisan tuod adunahan siya, alang sa inyong kaayohan nahimo siyang kabos, aron nga pinaagi sa iyang kakabos mahimo kamong adunahan. **10** Niini nga butang mohatag ako kaninyo ug tambag nga makatabang kaninyo. Usa ka tuig na ang milabay, wala kamo nagsugod sa pagbuhat sa usa ka butang, apan nagtinguha kamo sa pagbuhat niini. **11** Karon taposa na kini. Ingon nga aduna pay kadasig ug pagtinguha sa pagbuhat niini, madala usab ninyong kini ngadto sa katumanan, labaw pa sa inyong mabuhat. **12** Kay kung matinguhaon kamo sa pagbuhat niini nga mga buhat, usa kini ka maayo ug madawat nga butang. Kinahanglan kini makuha kung unsa ang anaa sa usa ka tawo, dili sa kung unsa ang wala niya maangkon. **13** Kay kini nga tahas dili aron nga ang uban mahuwasan ug kamo mahimong mabug-atan. Hinunoa, kinahanglan adunay kaangayan. **14** Ang inyong kabuhong sa kasamtangan nga panahon magapatagbo kung unsa ang ilang panginahanglan. Mao usab kini aron nga ang ilang kabuhong makapatagbo sa inyong gikinahanglan, ug aron nga adunay kaangayan. **15** Mao kini sama sa nahisulat na: "Ang usa nga adunay mas daghan pa wala mabinlan, ug ang usa nga nakabaton ug diyutay wala makulangan." **16** Apan salamat sa Dios, nga nagbutang ngadto sa kasingkasing ni Tito sa samang tinud-anay nga pag-atiman nga akong nabatonan kaninyo. **17** Kay wala lamang siya nagdawat sa atong hangyo, apan siya usab tinud-anay gayod mahitungod niini. Mianha siya kaninyo sa iyang kaugalingon nga kabubut-on. **18** Gipadala namo uban kaniya ang igsoon nga gidayeg sa tanan nga mga kasimbahanan sa iyang buhat sa pagmantala sa ebanghelyo. **19** Dili lamang kini, apan gipili usab siya pinaagi sa kasimbahanan aron sa paglakaw uban kanamo sa among pagdala niining buhat sa pagkamanggihatagon. Alang kini sa pagpasidungog sa Ginoo ug alang sa among tinud-anay nga pagtabang. **20** Gilikayan namo ang pangagpas nga adunay magmulo mahitungod kanamo niining pagkamanggihatagon nga among ginadala. **21** Nag-amping kami sa pagbuhat kung unsa ang madungganon, dili lamang sa atubangan sa Ginoo, apan sa atubangan usab sa mga tawo. **22** Nagpadala na usab kami ug laing igsoon uban kanila. Gisulayan namo siya kanunay, ug nakita namo nga siya madasigon alang sa daghang tahas. Labaw pa ang iyang pagkugi karon tungod sa dako niyang pagsalig diha kaninyo. **23** Alang kang Tito, siya ang akong kauban ug isigka magbubuhat alang kaninyo. Alang sa among mga kaigsoonan, gipadala sila sa mga kasimbahanan. Nagpasidungog sila kang Cristo. **24** Busa ipakita kanila ang inyong gugma, ug ipakita sa mga kasimbahanan ang hinungdan sa among pagpasigarbo mahitungod kaninyo.

9 Bahin sa mga buluhaton alang sa mga magtutuo, kinahanglan kini alang kanako nga magsulat kaninyo. **2** Nasayod ako sa inyong tinguha, nga akong gipasigarbo didto sa katawhan sa Macedonia. Ako silang giingnan nga ang Acaya nakaandam na sukad niadtong miaging tuig. Ang inyong kamatinguhaon maoy nakapadasig sa kadaghanan kanila aron molihok. **3** Karon akong gipadala ang atong mga kaigsoonan aron nga ang among pagpasigarbo bahin kaninyo dili makawang, ug aron nga kamo mangandam, ingon sa akong giingon nga angay ninyong buhaton. **4** Kay kung dili, kung adunay taga-Macedonia nga mouban kanako ug makaplagan nga dili kamo andam, maulawan kami — wala akoy ikasulti bahin kaninyo —kay nagsalig ako pag-ayo diha kaninyo. **5** Busa naghunahuna ako nga gikinahanglan ang pagdasig sa mga kaigsoonan aron nga moanha diha kaninyo ug aron makigsabot pag-una alang sa mga gasa nga inyong gisaad. Aron nga kini maandam na ingon nga usa ka panalangin, ug dili ingon nga usa ka butang nga gipangayo. **6** Ang tumong mao kini: ang usa nga diyutay ra ang gitanom, diyutay ra usab ang paga-aihon, ug ang usa nga nagatanom alang sa katuyoan sa usa panalangin maga-ani usab ug usa ka panalangin. **7** Pasagdi nga ang matag usa mohatag sumala sa giplano sa iyang kasingkasing. Ayaw siya pahataga nga magul-anon o napugos. Kay ang Dios nahigugma sa tawong malipayong naghatag. **8** Ug ang Dios makapadaghan sa matag panalangin alang kaninyo, aron nga, sa kanunay, diha sa tanang mga butang, makabaton kamo sa tanan ninyong gikinahanglan. Mahimo na kini aron nga magkadaghan matag maayo nga buhat. **9** Mao kini sumala sa nahisulat na: "Giapod-apod na niya

ang iyang kabtangan ug gihatag na niya kini sa mga kabos. Ang iyang pagkamatarong molungtad hangtod sa kahangtoran." **(aiōn g165)** **10** Siya nga naghatag sa binhi sa magpupugas ug tinapay alang sa pagkaon, magasangkap usab ug magapadaghan sa inyong binhi alang sa pagpugas. Padaghanon pa niya ang ani sa inyong pagkamatarong. **11** Nilambo kamo sa matag paagi aron nga kamo magmanggihatagon. Modala kini ug pagpasalamat ngadto sa Dios pinaagi kanato. **12** Kay sa pagdala niining pag-alagad wala lamang nagpahinagbo sa mga panginahanglan sa mga magtutuo. Nakapadaghan usab kini sa daghang mga buhat sa pagpasalamat alang sa Dios. **13** Tungod sa inyong pagsulay ug sa pagpamatuod pinaagi niining pag-alagad, gihimaya usab ninyo ang Dios pinaagi sa pagtuman sa inyong pagsugid sa ebanghelyo ni Cristo. Gihimaya usab ninyo ang Dios pinaagi sa inyong pagkamanggihatagon sa inyong gasa ngadto kanila ug sa tanan. **14** Nangandoy sila kaninyo, ug naga-ampo sila alang kaninyo. Gibuhat nila kini tungod sa dako nga grasya sa Dios nga anaa kaninyo. **15** Hinaot nga ang pagpasalamat iya sa Dios tungod sa iyang dili matukib nga gasa!

10 Ako, si Pablo, mismo ang maghangyo kaninyo, pinaagi sa pagkamapaubsanon ug kalumo ni Cristo. Maaghop ako sa dihang anaa pa ako sa inyong atubangan, apan maisogon ako alang kaninyo sa dihang halayo na ako. **2** Magpakiluoy ako kaninyo nga, sa dihang uban pa ako kaninyo, dili kinahanglan nga magmaisog ako uban sa pagsalig sa kaugalingon. Apan tingali kinahanglan akong magmaisogon sa dihang makigbatok ako niadtong naghunahuna nga nagpuyo kami sumala sa unodnon. **3** Kay bisan tuod nagalakaw kami sa unodnon, wala kami makiggubat sumala sa unod. **4** Kay ang mga hinagiban sa among pagpakiggubat dili unodnon. Hinuon, aduna silay langitnon nga gahom aron sa paglumpag sa mga kota. Dalahon nila sa walay kapuslanan ang mga makapahisalaag nga pakiglalis. **5** Bungkagon usab namo ang matag taas nga butang nga magpataas batok sa kahibalo sa Dios. Ginabihag namo ang matag hunahuna ngadto sa pagkamatinumanon kang Cristo. **6** Ug andam kami sa pagsilot sa matag buhat sa pagkamasinupakon, hangtod nga mahingpit ang inyong pagkamatinumanon. **7** Tan-awa kung unsa ang tin-aw diha sa inyong atubangan. Kung si bisan kinsa nga nagtuo nga iya na siya ni Cristo, tugoti siya nga pahinumdoman niya ang iyang kaugalingon nga iya na siya ni Cristo, mao man usab kami. **8** Kay bisan pa man kung magpasigarbo ako bisan sa gamay lang kaayo mahitungod sa among katungod, nga gihatag sa Ginoo alang kanamo aron sa pagtukod kaninyo ug dili sa paglaglag kaninyo, dili ako mapakaulawan. **9** Dili nako gusto nga makita nga ako makapalisang kaninyo pinaagi sa akong mga sulat. **10** Kay ang pipila ka mga tawo misulti, "Ang iyang mga sulat tinuod ug gamhanan, apan huyang siya sa lawasnon. Ang iyang mga pulong dili angay paminawon." **11** Tugoti nga ang maong mga tawo masayod nga kung unsa kami diha sa mga pulong sa among sulat, sa dihang wala kami, mao ra gihapon ang among buhaton pag-anaa na kami diha. **12** Dili kami moadto aron sa pagpundok sa among mga kaugalingon o sa pagtandi sa among mga kaugalingon uban niadtong nagdayeg sa ilang mga kaugalingon. Apan sa dihang gisukod nila ang ilang kaugalingon pinaagi sa usag-usa ug itandi ang ilang mga kauglingon sa matag-usa, wala silay panabot. **13** Apan, kami, dili magpasigarbo lapas sa utlanan. Hinuon, buhaton lamang namo ang kutob sa utlanan kung unsa ang gigahin sa Dios alang kanamo, utlanan nga nagaabot sa inyong gilay-on. **14** Kay wala kami magpalapas sa among mga kaugalingon sa dihang nakaabot na kami diha kaninyo. Kay una kaming nakapaabot kaninyo uban ang ebanghelyo ni Cristo. **15** Wala kami nagpasigarbo lapas sa utlanan mahitungod sa paghago sa uban. Hinuon, naglaom kami nga motubo ang inyong pagtuo diha sa among dapit sa buluhaton nga magmauswagon gayod, ug magpabilin kini sa hustong utlanan. **16** Maglaom kami alang niini, aron nga makasangyaw pa kami sa ebanghelyo bisan pa sa mga dapit nga saylo na kaninyo. Dili kami magpasigarbo mahitungod sa buhat nga nabuhat na sa laing mga dapit. **17** "Apan tugoti nga ang nagpasigarbo, magpasigarbo diha sa Ginoo." **18** Kay dili kini ang usa nga nagtanyag sa iyang kaugalingon nga mao ang giuyonan. Hinuon, mao kini ang usa nga gitanyag sa Ginoo.

11 Nanghinaot ako nga moantos unta kamo uban kanako sa pipila nga mga binuang. Apan giantos gayod ninyo ako! **2** Kay nangabugho ako kaninyo. Aduna akoy diosnong pangabugho alang kaninyo, sanglit gisaad ko man kamo nga ipaminyo sa usa ka bana. Gisaad ko nga ikatugyan kamo ingon nga usa ka putli nga ulay alang kang Cristo. **3** Apan nahadlok ako nga sa bisan unsang paagi, sama sa bitin nga naglimbong kang Eba pinaagi sa iyang

pagkamalinglahon, ang inyong mga panghunahuna
tingali mahisalaag gikan sa tinuoray ug putli nga
paghigugma kang Cristo. **4** Kay pananglitan adunay
tawo nga moabot ug magmantala ug lahi nga Jesus
kaysa sa usa nga among gisangyaw. O pananglitan
magdawat kamo ug lahi nga espiritu kaysa sa
kung unsa ang inyo nang nadawat. O pananglitan
magdawat kamo ug lahi nga ebanghelyo kaysa sa usa
nga inyo nang nadawat. Nagmainantuson gayod kamo
niining mga butanga! **5** Kay sa akong hunahuna dili
ako labing ubos niadtong ginatawag nga labing maayo
nga mga apostoles. **6** Apan bisan wala ako nabansay
sa pagpanulti, nabansay na ako diha sa kahibalo.
Diha sa matag paagi ug sa tanang butang gipahibalo
namo kini kaninyo. **7** Nakasala ba ako pinaagi sa
pagpa-ubos sa akong kaugalingon aron nga kamo
mapasidunggan? Kay gisangyaw ko ang ebanghelyo
sa Dios nga walay bayad diha kaninyo. **8** Gikuhaan ko
ang ubang mga kasimbahanan pinaagi sa pagdawat
ug tabang gikan kanila aron nga ako makaalagad
kaninyo. **9** Sa dihang uban pa ako kaninyo ug
anaa ako sa kawalad-on, wala ako maghasol ni
bisan kinsa. Kay ang akong mga panginahanglan
gipahinagbo sa mga kaigsoonan nga miabot gikan
sa Macedonia. Sa tanang butang gipalikay ko ang
akong kaugalingon nga mahimong palas-anon diha
kaninyo, ug padayonon ko kana sa pagbuhat. **10**
Ingon nga ang kamatuoran ni Cristo ania na kanako,
kining pagpasigarbo nako dili mahilom sa mga bahin
sa Acaya. **11** Ngano man? Tungod ba kay wala na
ako mahigugma kaninyo? Ang Dios ang nasayod.
12 Apan kung unsa man ang akong ginabuhat, mao
usab akong pagabuhaton. Akoa kining buhaton aron
nga akong maputol ang kahigayonan niadtong mga
naninguha sa higayon aron nga makita nga sama
kanamo kung unsa ang ilang ginapasigarbo. **13** Kay
ang maong mga tawo mini nga mga apostoles ug
malimbongon nga mga magbubuhat. Nagtakoban sila
ingon nga mga apostoles ni Cristo. **14** Ug kini dili
katingad-an, kay bisan gani si Satanas nagtakoban
ingon nga anghel sa kahayag. **15** Dili na gayod kini
ikatingala kung ang iyang mga alagad magtakoban
usab ingon nga mga alagad sa pagkamatarong.
Ang ilang padulngan mao ang takos sa ilang mga
binuhatan. **16** Mosulti ako pag-usab: Ayaw tugoti nga
adunay maghunahuna nga usa ako ka buangbuang.
Apan kung gibuhat na ninyo kini, dawata ako ingon
nga usa ka buangbuang aron nga makapasigarbo ako
ug diyutay. **17** Ang akong ginasulti mahitungod niining
masaligon nga pagpasigarbo wala makalingkawas
pinaagi sa Ginoo, apan nagasulti ako ingon nga
usa ka buangbuang. **18** Sanglit daghang mga tawo
nagpasigarbo sumala sa unodnon, magpasigarbo
usab ako. **19** Kay malipayon kamong nag-antos
sa mga buang-buang. Maalamon kamo sa inyong
kaugalingon! **20** Kay nag-antos kamo uban sa tawo
kung siya nag-ulipon kaninyo, kung siya naglamoy
kaninyo, kung siya nagpahimulos kaninyo, kung iyang
giila ang iyang kaugalingon nga mas maayo kaysa
kaninyo, o kung gisagpa niya kamo. **21** Mosulti ako
sa atong kaulaw nga kita huyang kaayo sa pagbuhat
niana. Apan kung si bisan kinsa ang magpasigarbo
— mosulti ako sama sa usa ka buangbuang —
magpasigarbo usab ako. **22** Mga Hebreohanon ba
sila? Ako man usab. Mga Israelita ba sila? Ako man
usab. Mga kaliwat ba sila ni Abraham? Ako man
usab. **23** Mga alagad ba sila ni Cristo? (Nagsulti ako
ingon nga ako wala na sa akong hunahuna) Mas
labaw pa ako. Nakabuhat ako sa mas daghan pang
buluhaton, sa mas daghang pagkabilanggo, sa mga
pagbunal nga dili maihap, sa pagsagubang sa daghan
pang makuyaw nga kamatayon. **24** Gikan sa mga
Judio nadawat ko sa lima ka higayon ang “40 ka mga
hampak nga gikuhaan ug usa.” **25** Sa makatulo ka
higayon gibunalan ako ug mga sungkod. Gibato ako
usa ka higayon. Sa makatulo ka higayon gilumsan
ako. Naglutaw-lutaw sa halapad nga dagat usa ka
gabii ug usa ka adlaw. **26** Kanunay ako anaa sa mga
panaw, sa kakuyaw gikan sa mga suba, sa kakuyaw
gikan sa mga tulisan, sa kakuyaw gikan sa akong
kaugalingong katawhan, sa kakuyaw gikan sa mga
Gentil, sa kakuyaw sulod sa siyudad, sa kakuyaw sa
kamingawan, sa kakuyaw diha sa dagat, sa kakuyaw
gikan sa mini nga mga kaigsoonan. **27** Nakasinati na
ako ug paghago ug kalisdanan, sa daghang gabii
nga walay tulog, sa kagutom ug sa kauhaw, kanunay
nga magpuasa, sa katugnaw ug kahubo. **28** Gawas
nianang tanan, anaa ang adlaw-adlaw nga kabug-
aton dinhi kanako sa akong kabalaka alang sa tanang
kasimbahanan. **29** Kinsa ba ang naluya, nga wala
man ako maluya? Si kinsa ba ang hinungdan sa
pagkapandol, nga wala man ako nagdumot? **30** Kung
kinahanglan man ako magpasigarbo, mopasigarbo
ako kung unsa ang mapakita sa akong kahuyangon.
31 Ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesus,
nga mao ang dayegon hangtod sa kahangtoran,

nasayod nga wala ako mamakak! **(aiōn g165)** **32** Didto sa Damasco, ang gobernador nga sakop ni Haring Aretas mao ang nagbantay sa siyudad sa Damasco aron sa pagdakop kanako. **33** Apan gitunton ako gamit ang bukag agi sa bintana sa pader, ug nakaikyas ako gikan sa iyang mga kamot.

12 Kinahanglan ako magpasigarbo, apan walay maangkon pinaagi niini. Apan magpadayon ako sa mga panan-awon ug mga pagpadayag gikan sa Ginoo. **2** Aduna akoy nasayran nga tawo diha kang Cristo nga napulog upat na ka katuigan ang milabay, nga — anaa man sa lawas o gawas sa lawas, wala ako masayod niini, ang Dios ra ang nasayod —gidala ngadto sa ikatulong langit. **3** Ug nasayod ako nga kining tawhana — anaa man sa lawas, o gawas sa lawas, wala ako masayod, ang Dios ra ang nasayod — **4** gidala ngadto sa paraiso ug nadungog ang mga butang nga sagrado kaayo alang kang bisan kinsa nga isulti. **5** Alang sa maong tawo magpasigarbo ako. Apan alang sa akong kaugalingon dili ako magpasigarbo, gawas sa akong kahuyangon. **6** Kung buot kong magpasigarbo, dili na ako buangbuang, kay ako nagasulti na sa kamatuoran. Apan naglikay ako sa pagpagarbo, aron nga walay usa nga maghunahuna ug labaw pa kanako kaysa sa kung unsa ang nakita kanako o nadungog gikan kanako. **7** Maglikay usab ako sa pagpagarbo tungod sa katalagsaon nga matang niadtong mga pagpadayag. Busa, aron nga dili ako magmagarbohon, ang usa ka tunok sa unod ang gihatag kanako, sa usa ka mensahero gikan kang Satanas aron mohasol kanako, aron dili na ako mahimong magarbohon kaayo. **8** Sa makatulong higayon naghangyo ako sa Ginoo mahitungod niini, aron kuhaon kini palayo kanako. **9** Ug miingon siya kanako, “Ang akong grasya igo alang kanimo, kay ang gahom gihimong hingpit diha sa kaluyahon.” Busa mas magpasigarbo pa gayod ako mahitungod sa akong kaluyahon, aron nga ang gahom ni Cristo mopuyo kanako. **10** Busa may katagbawan ako diha kang Cristo diha sa kaluyahon, diha sa mga pagtamay, diha sa mga kasamok, diha sa mga paglutos, ug diha sa malisod nga mga kahimtang. Tungod kay sa higayon nga maluya ako, nan diha ako kusgan. **11** Nahimo akong usa ka buangbuang! Gipugos ninyo ako niini, nga kinahanglan unta ninyo akong dayegon. Kay dili ako ubos niadtong ginatawag nga labing maayo nga mga apostoles, bisan kung ako walay hinungdan. **12** Ang tinuod nga mga timailhan sa usa ka apostoles gipakita na diha kaninyo sa hingpit nga pagpailob, mga timailhan, ug mga kahibulongan ug mga gamhanang mga buhat. **13** Kay sa unsang paagi nahimong kamong ubos kaysa sa ubang mga kasimbahanan, gawas nga ako wala magsamok diha kaninyo? Pasayloa ako alang niini nga sayop! **14** Tan-awa! Andam na ako nga moanha kaninyo sa ikatulo nga higayon. Dili na ako mahimong palas-anon diha kaninyo, kay dili nako gusto kung unsa ang anaa kaninyo. Kamo ang akong gusto. Kay ang mga anak dili kinahanglan nga magtigom alang sa ilang mga ginikanan. Hinuon, kinahanglan nga ang mga ginikanan magtigom alang sa ilang mga anak. **15** Ikalipay ko pag-ayo nga mogasto ug makagasto alang sa inyong mga kalag. Kung gihigugma ko kamo pag-ayo, diyutay ba ang paghigugma kanako? **16** Apan sama sa ingon, wala ko na kamo gihasol. Apan, sanglit maabilidad man ako pag-ayo, ako mao ang nadakpan ninyo pinaagi sa paglimbong. **17** Gipahimuslan ko ba kamo pinaagi kang bisan kinsa nga akong gipadala diha kaninyo? **18** Giawhag ko si Tito nga moanha kaninyo, ug ipauban ko laing igsoon. Gipahimuslan ba kamo ni Tito? Wala ba kami maglakaw sa samang dalan? Wala ba kami maglakaw sa samang mga lakang? **19** Naghunahuna ba kamo nga hangtod karon gipanalipdan namo ang among mga kaugalingon gikan kaninyo? Diha sa panan-aw sa Dios, anaa na kami diha kang Cristo nga nag-ingon sa tanang butang alang sa inyong paglig-on. **20** Kay nahadlok ako nga sa dihang moabot na ako dili ko na kamo makaplagan ang sama sa akong gipangandoy. Nahadlok ako nga dili na ninyo ako makita sama sa inyong gipangandoy. Nahadlok ako nga tingali adunay mga panaglalis, mga pangabugho, pagkasuko, kinaugalingon nga mga tinguha, paglinibakaay, garbo, ug walay kahapsay. **21** Nahadlok ako nga sa akong pagbalik, ipaubos ako sa akong Dios sa inyong atubangan. Nahadlok ako nga tingali magmagul-anon ako niadtong daghan nga mga nagkasala kaniadto, nga wala maghinulsol sa kahugaw ug sa pagkamahilawason ug sa pagpatuyang nga ilang ginabuhat.

13 Mao na kini ang ikatulo nga higayon nga moanha ako kaninyo. “Ang matag pasangil kinahanglan nga matuman pinaagi sa pagpamatuod sa duha o sa tulo ka mga saksi.” **2** Miingon na akong daan niadtong mga nakasala kaniadto ug sa tanan nga nahibilin sa

dihang ako anaa pa diha sa ikaduha nga higayon, ug
mosulti ako niini pag-usab: Sa akong pagbalik, dili ko
na sila ipalingkawas. **3** Gisulti ko kini kaninyo tungod
kay nangita kamo ug pagpamatuod nga si Cristo
nakigsulti pinaagi kanako. Dili siya huyang nganha
kaninyo. Hinuon, gamhanan siya nganha kaninyo. **4**
Kay gilansang siya sa krus tungod sa kahuyang, apan
nabuhi siya pinaagi sa gahom sa Dios. Kay kita usab
huyang diha kaniya, apan mabuhi kita uban kaniya
pinaagi sa gahom sa Dios nga anaa na kaninyo.
5 Susiha ang inyong kaugalingon aron nga makita
kung kamo anaa na ba sa pagtuo. Sulayi ang inyong
kaugalingon. Wala ba ninyo maamgohi nga si Jesu-
Cristo anaa na kaninyo? Anaa na siya, gawas kung
kamo wala giuyonan. **6** Ug masaligon ako nga inyong
makaplagan nga kami giuyonan. **7** Karon nag-ampo
kami sa Dios aron nga dili na kamo makahimo ug
bisan unsang sayop. Wala ako mag-ampo aron nga
maipakita nga milampos kami sa pagsulay. Hinuon,
nag-ampo ako nga kamo magbuhat kung unsa ang
husto, bisan kami daw napakyas sa maong pagsulay.
8 Kay wala kami mahimo sa pagbuhat sa bisan
unsa batok sa kamatuoran, kondili alang lamang sa
kamatuoran. **9** Kay nagmaya kami sa dihang kami
huyang ug lig-on kamo. Nag-ampo usab kami nga
kamo mahingpit. **10** Gisulat ko kining mga butanga
samtang halayo ako kaninyo, aron nga sa dihang
makauban ko na kamo dili na ako makapasakit batok
kaninyo. Dili ko buot gamiton ang katungod nga
gihatag sa Ginoo kanako sa pagtukod kaninyo ug dili
sa paglumpag kaninyo. **11** Sa kataposan, pagmayana,
mga kaigsoonan! Pagbuhat alang sa pagpasig-uli,
pagdinasigay, pagsinabtanay sa usag-usa, pagpuyo
diha sa kalinaw. Ug ang gugma sa Dios ug ang
kalinaw maanaa kaninyo. **12** Abi-abiha ang matag-
usa uban ang balaang halok. **13** Mag-abi-abi kaninyo
ang tanan nga magtutuo. **14** Hinaot nga ang grasya
ni Ginoong Jesu-Cristo, ang gugma sa Dios, ug ang
pakig-ambit sa Balaang Espiritu maanaa kaninyong
tanan.

Galacia

1 Kini si Pablo ang apostol. Ako dili apostol nga
gikan sa mga tawo ni pinaagi sa tawo, apan
pinaagi kang Jesu-Cristo ug sa Dios nga Amahan,
nga nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay. **2**
Uban sa tanang kaigsoonan nga kuyog kanako, ako
nagsulat ngadto sa mga kasimbahan sa Galacia. **3**
Ang grasya diha kaninyo ug ang kalinaw nga gikan
sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-
Cristo, **4** nga naghatag sa iyang kaugalingon alang
sa atong mga sala aron nga siya makahimo sa
pagpahigawas kanato gikan niining kasamtangang
daotan nga panahon, sumala sa kabubut-on sa atong
Dios ug Amahan. **(aiōn g165)** **5** Alang kaniya ang
himaya hangtod sa kahangtoran. **(aiōn g165)** **6** Ako
natingala nga kamo dali lang nga mituo ngadto sa
lahi nga ebanghelyo. Ako natingala nga kamo mibiya
palayo gikan kaniya nga nagtawag kaninyo pinaagi sa
grasya ni Cristo. **7** Wala nay laing ebanghelyo, apan
adunay pipila ka mga tawo nga naghimo kaninyo
ug kasamok ug gustong tuison ang ebanghelyo ni
Cristo. **8** Apan bisan kung kami o usa ka anghel
nga gikan sa langit tingali magmantala kaninyo
sa ebanghelyo nga dili sama sa usa nga among
gimantala kaninyo, siya kinahanglan nga tungluhon.
9 Sama sa among gisulti kaniadto, busa karon ako
mosulti pag-usab. "Kung adunay usa nga momantala
kaninyo sa ebanghelyo nga dili sama sa usa nga
inyong nadawat, siya kinahanglang tunglohon." **10** Kay
ako ba karon nagapangita sa pagtugot sa mga tawo
o sa Dios? Ako ba nagapangita aron magpahimuot
sa mga tawo? Kung ako sa gihapon nagasulay sa
pagpahimuot sa mga tawo, ako dili usa ka sulugoon
ni Cristo. **11** Kay ako gusto nga kamo masayod,
mga kaigsoonan, nga ang ebanghelyo nga akong
gimantala dili gikan sa yanong mga tawo. **12** Wala ko
kini madawat gikan sa tawo, o ako natudloan niini.
Hinuon, kini gipadayag kanako pinaagi kang Jesu-
Cristo. **13** Kamo nakadungog mahitungod sa karaan
nakong kinabuhi sa Judaismo, unsa ako kabangis nga
naglutos kaniadto sa simbahan sa Dios nga labaw pa
sa sukdanan ug paglaglag niini. **14** Ako nakigbisog sa
Judaismo labaw pa sa daghan nakong mga isigka
Judio. Ako hilabihan ka matinguhaon alang sa mga
tulumanon sa akong mga amahan. **15** Apan ang Dios
nahimuot sa pagpili kanako gikan sa taguangkan
sa akong inahan. Siya nagtawag kanako pinaagi sa
iyang grasya **16** aron sa pagpadayag sa iyang Anak
kanako, aron nga ako siyang imantala sa mga Gentil.
Wala dayon ako nagpakisayod sa unod ug dugo **17**
ug ako wala miadto sa Jerusalem niadtong nahimong
mga apostoles nga nahiuna kanako. Hinuon miadto
ako sa Arabia ug unya mibalik sa Damascus. **18**
Unya human sa tulo ka tuig ako miadto sa Jerusalem
aron duawon si Cephas, ug ako mipuyo uban kaniya
sa 15 ka mga adlaw. **19** Apan ako walay nakita nga
laing apostoles gawas kang Santiago, ang igsoon
sa Ginoo. **20** Tan-awa, atubangan sa Dios, ako wala
mamakak kung unsa ang akong gisulat kaninyo. **21**
Unya ako miadto sa mga rehiyon sa Siria ug Cilicia.
22 Ako wala gihapon mailhi sa panan-aw sa mga
kasimbahanan sa Judea nga anaa kang Cristo, **23**
apan sila nakadungog lamang, "Siya nga naglutos
kanato karon nga nagamantala sa pagtuo nga iya
nang giguba." **24** Sila nagahimaya sa Dios tungod
kanako.

2 Unya human sa katorse ka tuig ako mitungas sa
Jerusalem uban kang Barnabas. **2** Akong gidala
usab si Tito uban kanako. Mitungas ako tungod
kay ang Dios nagpadayag kanako nga kinahanglan
ako moadto. Akong gisangon ngadto kanila ang
ebanghelyo nga akong gimantala taliwala sa mga
Gentil. (Apan nakigsulti ako sa tago lamang niadtong
mga mahinungdanong mga pangulo). Ako kining
gibuhat aron sa pagsiguro nga wala ako magdagan,
o midagan, alang sa walay kapuslanan. **3** Apan bisan
gani si Tito, nga uban kanako, nga usa ka Griyego,
wala gipugos aron magpatuli. **4** Kining butanga
mitungha tungod sa mga bakak nga kaigsoonan nga
miabot sa tago aron sa pagpaniid sa atong kagawasan
nga anaa kang Cristo Jesus. Sila nagtinguha nga kita
mahimong mga ulipon diha sa balaod. **5** Wala kita
mitugot nga magpasakop kanila bisan sa usa lamang
ka takna, aron nga ang kamatuoran sa ebanghelyo
magpabilin nga dili mausab alang kaninyo. **6** Apan
kadtong uban nga miingon nga ang mga pangulo
walay gikahatag kanako. Bisan unsa sila dili kini
igsapayan kanako. Ang Dios dili modawat sa mga
pinalabi sa tawo. **7** Hinuon, ilang nakita nga ako
gisaligan sa pagmantala sa ebanghelyo niadtong dili
mga tinuli. Kini sama kang Pedro nga nagmantala
sa ebanghelyo niadtong tinuli. **8** Kay ang Dios, nga
namuhat uban kang Pedro alang sa pagkaapostol
niadtong mga tinuli, namuhat usab kanako ngadto
sa mga Gentil. **9** Sa dihang si Santiago, Cephas,

ug Juan, nga naila ingon nga maoy nagtukod sa simbahan, nakasabot sa grasya nga gihatag kanako, ilang gihatag ang ilang tuong kamot sa pag-abiabi kang Barnabas ug kanako. Ila kining gibuhat aron nga kita kinahanglan moadto sa mga Gentil, ug aron nga sila kinahanglan moadto niadtong mga tinuli. **10** Gusto usab nila nga atong hinumdoman ang mga kabos. Ako usab matinguhaon sa pagbuhat nianang maong butanga. **11** Karon sa dihang si Cephas miabot sa Antioch, ako siyang gibadlong diha sa iyang atubangan tungod kay siya sayop. **12** Sa wala pa miabot ang pipila ka mga tawo nga gikan kang Santiago, si Cephas nakigkaon uban sa mga Gentil. Apan sa dihang kining mga tawhana miabot, siya mihunong ug mipalayo gikan sa mga Gentil. Siya nahadlok niining mga tawhana nga nagkinahanglan sa pagpatuli. **13** Usab ang kadaghanan sa mga Judio miapil niining pagpakaaron-ingnon ni Cephas. Ug tungod niini bisan gani si Barnabas nadala usab sa ilang pagpakaaron-ingnon. **14** Apan sa dihang akong nakita nga wala sila misunod sa kamatuoran sa ebanghelyo, ako miingon ngadto kang Cephas sa atubangan nilang tanan, "Kung ikaw Judio apan nagpuyo sa Gentil nga pamatasan inay diha sa Judio nga pamatasan, unsaon nimo pagpugos ang mga Gentil nga magpuyo sama sa mga Judio?" **15** Kita nga mga Judio pinaagi sa pagpakatawo ug dili "Gentil nga mga makasasala" **16** nasayod nga walay usa ang gipakamatarong pinaagi sa mga buhat sa balaod. Hinuon, sila gipakamatarong pinaagi sa pagtuo kang Jesu-Cristo. Kita miabot sa pagtuo kang Cristo Jesus aron nga kita mamatarong pinaagi sa pagtuo kang Cristo ug dili pinaagi sa mga buhat sa balaod. Kay pinaagi sa mga buhat sa balaod walay unod nga mamatarong. **17** Apan kung, sa dihang kita mangita sa Dios aron nga mamatarong kita diha kang Cristo, atong makaplagan usab ang atong mga kaugalingon nga makasasala, si Cristo ba nahimong usa ka sulugoon sa sala? Kini dili gayod! **18** Kay kung akong tukoron pag-usab ang akong pagsalig sa pagbantay sa balaod, ang pagsalig nga ako nang giguba, akong ipakita ang akong kaugalingon ingon nga usa ka masinupakon sa balaod. **19** Pinaagi sa balaod ako namatay sa balaod, aron nga ako magpuyo alang sa Dios. **20** Ako gilansang uban kang Cristo. Kini dili na ako ang nabuhi, apan si Cristo nga nagpuyo kanako. Ang kinabuhi nga ako karong gikinabuhi diha sa unod akong gikinabuhi pinaagi sa pagtuo sa Anak sa Dios, nga nahigugma kanako ug naghatag sa iyang kaugalingon alang kanako. **21** Wala nako gisalikway ang grasya sa Dios, kay kung ang pagkamatarong anaa pinaagi sa balaod, busa si Cristo namatay sa walay hinungdan.

3 Buang-buang kamong taga-Galacia, kinsang daotan nga mata ang nakadaot kaninyo? Dili ba si Jesu-Cristo gihulagway ingon nga gilansang sa krus atubangan sa inyong mga mata? **2** Ako buot nga makakat-on niini gikan kaninyo. Nadawat ba ninyo ang Espiritu pinaagi sa pagtuman sa balaod o pinaagi sa pagtuo kung unsa ang inyong nadungog? **3** Buang-buang ba gayod kamo? Nagsugod ba kamo diha sa Espiritu aron tapuson karon sa unod? **4** Nag-antos ba kamo sa daghan nga mga butang alang sa wala, kung sa pagkatinuod sila alang sa wala? **5** Unya siya ba nga naghatag sa Espiritu diha kaninyo ug namuhat sa gamhanang mga buhat taliwala kaninyo nagbuhat niini pinaagi sa mga buhat sa balaod o pinaagi sa pagpaminaw uban ang pagtuo? **6** Si Abraham "mituo sa Dios ug kini gitamod kaniya ingon nga pagkamatarong." **7** Sa samang paagi, sabton, unya, nga kadtong nagtuo mga anak ni Abraham. **8** Ang kasulatan daan nang nagpakita nga ang Dios himoong matarong ang mga Gentil pinaagi sa pagtuo. Ang ebanghelyo gimantala nang daan ngadto kang Abraham: "Diha kanimo ang tanang kanasoran mahimong mapanalanginan." **9** Busa, kadtong adunay pagtuo panalanginan uban kang Abraham, nga adunay pagtuo. **10** Kadtong nagsalig pinaagi sa pagtuman sa balaod mailalom sa tunglo. Kay kini nahisulat, "Tunglohon ang matag-usa nga dili magpabilin pinaagi sa tanang mga butang nga nahisulat sa basahon sa balaod, sa pagbuhat niining tanan." **11** Karon kini klaro nga walay tawo nga gipakamatarong sa Dios pinaagi sa balaod, kay "Ang matarong magpuyo pinaagi sa pagtuo. " **12** Ang balaod dili gikan sa pagtuo, apan hinuon, "Siya nga nagbuhat niining mga butanga diha sa balaod magpuyo pinaagi sa mga balaod." **13** Si Cristo ang naglukat kanato gikan sa tunglo sa balaod sa dihang siya nahimong usa ka tinunglo alang kanato. Kay kini nahisulat, "Tinunglo ang si bisan kinsa nga gibitay sa kahoy." **14** Ang tumong mao nga ang panalangin nga anaa kang Abraham mahatag sa mga Gentil pinaagi kang Cristo Jesus, aron nga kita mahimong makadawat sa saad sa Espiritu pinaagi sa pagtuo. **15** Mga igsoon, ako mosulti sa tawhanong mga pulong. Bisan sa

dihang ang tawhanong kasabotan gikauyonan na, wala nay makasalikway o makadugang niini. **16** Karon ang mga saad nasulti na ngadto kang Abraham ug sa iyang mga kaliwatan. Kini wala miingon, “sa mga kaliwatan, “nga naghisgot sa daghan, apan hinuon ngadto lamang sa usa, “sa imong kaliwat,” nga mao ang Cristo. **17** Karon ako magsulti niini. Ang balaod, diin miabot 430 na ka tuig ang milabay, wala makasalikway sa kasabotan nga nahiuna nang natukod sa Dios. **18** Kay kung ang panulundon moabot pinaagi sa balaod, kini dili na gayod moabot pinaagi sa saad. Apan ang Dios gawasnon nga mihatag niini kang Abraham pinaagi sa usa ka saad. **19** Unya nganong ang balaod gihatag man? Gidugang kini tungod sa mga kalapasan, hangtod nga ang kaliwat ni Abraham moabot kanila nga iyang gisaaran. Ang balaod gibutang aron mapakusgan pinaagi sa mga anghel pinaagi sa kamot sa tigpataliwala. **20** Karon ang tigpataliwala nagpasabot sa dili lamang usa ka tawo, apan ang Dios usa lamang. **21** Busa ang balaod ba supak sa mga saad sa Dios? Sa pagkatinuod dili gayod! Kay kung ang balaod nga gihatag makahimo sa paghatag ug kinabuhi, ang pagkamatarong moabot gayod pinaagi niana nga balaod. **22** Apan hinuon, ang kasulatan nagbilanggo sa tanan nga mga butang nga nailalom sa sala. Ang Dios nagbuhat niini aron nga ang iyang saad sa pagluwas kanato pinaagi sa pagtuo kang Jesu-Cristo mahimong ikahatag niadtong nagtuo. **23** Apan sa wala pa miabot ang pagtuo kang Cristo, kita nabilanggo ug nagapos pinaagi sa balaod hangtod nga napadayag ang pagtuo. **24** Busa ang balaod nahimo natong magbalantay hangtod nga si Cristo miabot, aron nga kita mahimong matarong pinaagi sa pagtuo. **25** Karon ang pagtuo miabot, wala na gayod kita nailalom sa magbalantay. **26** Kay kamong tanan mga anak na sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Cristo Jesus. **27** Kamong tanan nga nabawtismohan diha kang Cristo gibistihan ang inyong kaugalingon diha kang Cristo. **28** Walay Judio ni Griyego, ulipon ni gawasnon, lalaki ni babaye, kay kamong tanan usa diha kang Cristo Jesus. **29** Kung kamo iya kang Cristo, nagpasabot nga kamo mga kaliwat ni Abraham, ug mga manununod sumala sa saad.

4 Ako magasulti nga samtang ang manununod usa pa ka bata, siya walay kalainan sa usa ka ulipon, bisan tuod siya ang tag-iya sa tibuok katigayonan. **2** Hinuon, siya nailalom sa mga magbalantay ug sa mga piniyalan hangtod sa panahon nga gitagal sa iyang amahan. **3** Busa kita usab, sa dihang mga bata pa kita, kita naulipon ngadto sa mga binatang pagtulon-an sa kalibotan. **4** Apan sa dihang ang hustong panahon niabot, ang Dios nagpadala sa iyang Anak, gipakatawo sa usa ka babaye, gipakatawo ilalom sa balaod. **5** Iya kining gibuhat aron sa paglukat niadtong nailalom sa balaod, aron nga kita makadawat sa pagkasinakop ingon nga mga anak. **6** Tungod kay kamo mga anak, ang Dios nagpadala sa Espiritu sa iyang Anak sa atong mga kasingkasing, ang Espiritu nga nagtawag, “Abba, Amahan.” **7** Tungod niini nga hinungdan kamo dili na ulipon apan usa na ka anak. Kung kamo usa na ka anak, unya kamo manununod na usab pinaagi sa Dios. **8** Bisan kaniadto, sa dihang kamo wala nasayod sa Dios, kamo mga naulipon niadtong usa nga anaa pinaagi sa kinaiyahan nga dili gayod mga dios. **9** Apan karon nga kamo nasayod na sa Dios, o hinuon, karon nga kamo nailhan na sa Dios, nganong mibalik man kamo pag-usab sa huyang ug walay kapuslanan nga mga nag-unang pagtulon-an? Buot ba kamong tanan nga maulipon pag-usab? **10** Kamo mabinantayon nga nagtuman sa mga pinasahing mga adlaw, sa mga bag-ong bulan, mga panahon, ug katuigan. **11** Ako nahadlok alang kaninyo. Ako nahadlok nga tingali ako namuhat diha kaninyo sa walay kapuslanan. **12** Ako naghangyo kaninyo, mga igsoon, mahimong ingon nga ako, kay ako usab mahimong ingon nga kamo. Kamo walay nabuhat nga sayop kanako. **13** Apan kamo nasayod niana nga tungod sa lawasnong balatian nga akong gimantala ang ebanghelyo kaninyo sa unang higayon. **14** Bisan ug ang akong lawasnong kahimtang nabutang kaninyo sa pagsulay, kamo wala nagtamay o nagsalikway kanako. Hinuon inyo akong gidawat ingon nga anghel sa Dios, ingon nga ako gayod si Cristo Jesus. **15** Busa, hain karon ang inyong kalipay? Kay ako magpamatuod kaninyo niana, nga kung kinahanglanon, inyo gayong lugiton ang inyong mga mata ug ihatag ngari kanako. **16** Busa unya, nahimo ba ako nga inyong kaaway tungod kay ako misulti man kaninyo sa kamatuoran? **17** Sila mabination nga nangita kaninyo, apan sa walay kapuslanan. Buot nila nga ibulag kamo gikan kanako aron nga kamo mosunod kanila. **18** Maayo kanunay nga mahimong mabination alang sa maayong hinungdan, ug dili lamang sa dihang ako anaa kauban ninyo. **19** Akong gagmay nga mga anak, ako nag-antos

sa kasakit alang kaninyo pag-usab hangtod nga si Cristo mahulma diha kaninyo. **20** Buot ko nga makig-uban diha kaninyo karon ug usbon ang akong tono, tungod kay nalibog ako mahitungod kaninyo. **21** Sultihi ako, kamo nga nagtinguha nga mailalom sa balaod, wala ba kamo makadungog kung unsa ang giingon sa balaod? **22** Kay kini nahisulat nga si Abraham adunay duha ka mga anak nga lalaki, ang usa pinaagi sa ulipon nga babaye ug ang usa pinaagi sa gawasnon nga babaye. **23** Apan, ang usa nga pinaagi sa ulipon natawo lamang pinaagi sa unod. Apan ang usa nga pinaagi sa gawasnon nga babaye natawo pinaagi sa usa ka saad. **24** Kining mga butanga mahimong gipasabot gamit ang pasumbingay, kay kining mga babaye sama sa duha ka mga pakigsaad. Ang usa kanila gikan sa Bukid sa Sinai. Siya naghimugso sa mga bata nga mga ulipon. Kini si Hagar. **25** Karon si Hagar mao ang Bukid sa Sinai nga anaa sa Arabia. Siya nagsimbulo sa kasamtangang Jerusalem, kay siya naulipon uban sa iyang mga anak. **26** Apan ang Jerusalem nga atua sa taas gawasnon, mao kana, ang atong inahan. **27** Kay kini nahisulat, "Pagmaya, ikaw nga dili manganak nga babaye, ikaw nga wala makabaton ug anak. Pagtiyabaw ug pagsinggit alang sa kalipay, ikaw nga wala makasinati sa pagpanamkon. Kay daghan pa ang mga anak sa biniyaan, labaw pa niadtong mga adunay bana." **28** Karon kamo, mga igsoon, sama kang Isaac, mga anak sa saad. **29** Niana nga higayon ang usa nga natawo sumala sa unod milutos sa usa nga natawo sumala sa Espiritu. Kini sama gihapon karon. **30** Unsa ang giingon sa kasulatan? "Ipalayo ang babayeng ulipon ug ang iyang anak nga lalaki. Kay ang anak nga lalaki sa babaye nga ulipon dili gayod makapanunod uban ang anak nga lalaki sa babaye nga gawasnon." **31** Busa, mga kaigsoonan, kita dili mga anak sa babaye nga ulipon, apan hinuon sa babaye nga gawasnon.

5 Kini alang sa kagawasan nga si Cristo naghimo kanato nga gawasnon. Busa barog nga malig-on ug ayaw palingla pag-usab ilalom sa yugo sa pagkaulipon. **2** Tan-awa, ako, si Pablo, mosulti kaninyo nga kung kamo mahimong tinuli, si Cristo dili makahimo kaninyo ug kaayohan sa bisan unsa nga pamaagi. **3** Usab, ako magpamatuod sa matag usa ka tawo nga tinuli nga siya mahimong kinahanglan nga motuman sa kinatibuk-an nga balaod. **4** Kamo gilain gikan kang Cristo, kamong tanan nga "gipakamatarong" pinaagi sa balaod. Nahilayo kamo gikan sa grasya. **5** Kay pinaagi sa Espiritu, ug pinaagi sa pagtuo, kita naghulat sa pagsalig sa pagkamatarong. **6** Diha kang Cristo Jesus ni tinuli o dili tinuli nagpasabot nga bisan unsa. Pagtuo lamang ang nagbuhat pinaagi sa gugma nagpasabot sa usa ka butang. **7** Midagan kamo ug maayo. Kinsa ang mipahunong kaninyo gikan sa pagtuman sa kamatuoran? **8** Ang pagdani sa pagbuhat niana dili gikan kaniya nga mitawag kaninyo. **9** Ang gamay nga igpapatubo nakaapekto sa tibuok minasa. **10** Aduna akoy pagsalig kaninyo ngadto sa Ginoo nga dili kamo maghunahuna sa bisan unsang pamaagi. Siya nga mipalibog kaninyo magdala sa iyang kaugalingong silot, bisan kinsa siya. **11** Mga igsoon, kung ako pabilin nga nagsangyaw sa pagkatinuli, nganong gilutos man gihapon ako? Niana nga bahin ang mga babag alang sa krus mahimong maguba. **12** Nagtinguha ako nga kadtong nagpahisalaag kaninyo mahimong kapunon ang ilang mga kaugalingon. **13** Kay ang Dios nagtawag kaninyo, mga igsoon, sa kagawasan. Ayaw lang gayod ninyo gamita ang inyong pagkagawasnon sama sa kahigayonan alang sa unod. Hinuon pinaagi sa gugma mag-alagad sa matag usa. **14** Kay ang tibuok balaod natuman sa usa ka kasugoan; sa "Kinahanglan higugmaon ninyo ang inyong silingan sama sa inyong kaugalingon." **15** Apan kung inyong paakon ug tukbon ang matag usa, pagbantay nga dili kamo maguba sa matag usa. **16** Ako magasulti, lakaw pinaagi sa Espiritu, ug dili ninyo tumanon ang tinguha sa unod. **17** Kay ang unod adunay lig-on nga tinguha batok sa Espiritu, ug ang Espiritu adunay lig-on nga tinguha batok sa unod. Kay kini sukwahi sa matag usa. Ang sangpotanan niini dili ninyo mabuhat ang mga butang nga inyong gitinguha nga buhaton. **18** Apan kung ang Espiritu magapanguna kaninyo, dili na kamo ilalom sa balaod. **19** Karon ang mga buhat sa unod makita. Sila makighilawason, dili putli, kaulag, **20** pagsimbag diosdios, pagpamarang, pagdinumtanay, panagbingkil, pangabugho, kapungot, iya-iyahay, sinupakay, pagkabahinbahin, **21** kasina, paghuboghubog, kagubot, ug uban pang mga butang nga sama niini. Ako nagpahimangno kaninyo, sama sa akong pagpahimangno kaniadto, nga kadtong nagbuhat sa mga butang dili makapanunod sa gingharian sa Dios. **22** Apan ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kalipay, kalinaw, pagpaubos, pagkamaluluy-on, pagkamaayo, pagtuo,

23 pagkabuotan, ug mapinungganon sa kaugalingon.
Ang balaod dili batok niini nga mga butang. **24**
Kadtong mga nahisakop kang Cristo Jesus gilansang
sa krus ang unod uban niining pagbati ug ang daotang
mga tinguha. **25** Kung kita magpuyo pinaagi sa
Espiritu, molakaw usab kita pinaagi sa Espiritu. **26**
Dili kita mahimong magmagarbuhon, maghagit sa
matag-usa, o masina sa matag usa.

6 Mga igsoon, kung ang usa ka tawo madakpan
sa pipila ka paglapas, kamo nga mga espirituwal
kinahanglan magpahiuli nianang tawhana sa espiritu
sa kalumo. Pagmabinantayon kamo sa inyong
kaugalingon, aron nga dili kamo matintal. **2** Pas-
ana ang mga kabug-aton sa uban, ug aron inyong
matuman ang balaod ni Cristo. **3** Kung si bisan kinsa
nga naghunahuna nga siya labaw bisan siya dili,
gilimbongan niya ang iyang kaugalingon. **4** Ang matag-
usa kinahanglan magsusi sa iyang kaugalingon nga
binuhatan. Unya siya anaay usa ka butang sa iyang
kaugalingon lamang nga mahimong ikapasigarbo, sa
walay pagtandi sa iyang kaugalingon ngadto kang
bisan kinsa. **5** Tungod kay ang matag-usa magpas-
an sa iyang kaugalingon nga palas-anon. **6** Ang usa
nga natudloan sa pulong kinahanglan magpaambit sa
tanan nga maayong mga butang uban sa magtutudlo.
7 Ayaw pagpalimbong. Ang Dios dili mabiaybiayon.
Bisan unsa ang gitanom sa tawo, mao usab kana
ang iyang paga-anihon. **8** Kay siya nga nagpugas
sa liso diha sa iyang tawhanong kinaiya anihon ang
kalaglagan, apan siya nga nagpugas sa liso diha
sa Espiritu, anihon ang kinabuhing walay kataposan
gikan sa Espiritu. **(aiōnios g166)** **9** Kinahanglan dili kita
kapoyan sa pagbuhat ug maayo, kay sa hustong
panahon mag-ani kita kung dili kita moundang. **10**
Mao nga, kung kita adunay kahigayonan, magbuhat
kita ug maayo ngadto sa matag-usa. Magbuhat kita
ug maayo ilabina niadtong anaa sa panimalay sa
tumutuo. **11** Tan-awa ang mga dagko nga letra nga
akong gisulat kaninyo sa akong kaugalingon nga mga
kamot. **12** Kadtong gustong daygon sa mga tawo
diha sa unod nagpugos kaninyo sa pagpatuli. Sila
nagbuhat lamang niini aron nga dili sila pagalutoson
alang sa krus ni Cristo. **13** Bisan gani kadtong
nagpatuli sa ilang kaugalingon wala nagtuman sa
balaod. Hinuon, gusto nila nga matuli kamo aron nga
sila magpasigarbo mahitungod sa inyong unod. **14**
Dili gayod mahimo nga ako magpasigarbo gawas
sa krus sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Tungod kini
kaniya nga ang kalibotan gilansang alang kanako ug
ako ngadto sa kalibotan. **15** Kay ang pagkatinuli o dili
tinuli walay bili. Hinuon, ang pagkabag-ong binuhat
maoy mahinungdanon. **16** Sa tanan nga magkinabuhi
niini nga mando, ang kalinaw ug kaluoy maanaa
unta kanila, ug maanaa sa Israel sa Dios. **17** Gikan
karon ayaw tugoti ang si bisan kinsa nga magsamok
kanako, tungod kay akong gidala ang mga timaan
ni Jesus sa akong lawas. **18** Ang grasya sa atong
Ginoong Jesu-Cristo mag-uban sa inyong espiritu,
mga igsoon. Amen.

Taga Efeso

1 Kang Pablo, apostol ni Cristo Jesus pinaagi sa
kabubut-on sa Dios, alang sa mga gigahin sa
Dios sa Efeso nga matinumanon sa pagsalig kang
Cristo Jesus **2** —Hinaot nga ang grasya ug kalinaw
sa atong Dios nga Amahan ug Ginoong Jesu Cristo
maana kaninyo. **3** Hinaot nga ang Dios ug Amahan
sa atong Ginoong Jesu Cristo mahimaya, kaniya
nga nagpanalangin kanato sa tanang espirituhanong
panalangin sa kalangitan diha kang Cristo. **4** Kay
gipili kita sa Dios aron motuo kang Cristo bisan
sa wala pa mahimo ang kalibutan. Gipili kita niya
aron mahimong balaan ug walay ikasaway sa iyang
panan-aw. **5** Pinaagi sa gugma sa Dios daan na
kitang gitakda nga gisagop ingon nga iyang mga
anak pinaagi kang Jesu Cristo. Gibuhat kini niya
tungod kay nalipay siya nga buhaton ang iyang
tinguha kanato. **6** Nahitabo kining tanan aron ang
Dios madayeg tungod sa iyang mahimayaong grasya,
nga gihatag niya nga walay bayad pinaagi sa iyang
hinigugma. **7** Kay tungod sa iyang hinigugma, aduna
kitay kaluwasan pinaagi sa iyang dugo, kapasayluan
sa mga sala, pinaagi sa kadato sa iyang grasya.
8 Kini nga grasya gihatag nga walay pagpugong
kanato sa tanang kaalam ug salabutan. **9** Gipahibalo
sa Dios kanato ang mga tinago nga kamatuoran
mahitungod sa plano niya, sumala sa iyang tinguha
nga iyang gipakita kang Cristo: **10** kung moabot na
ang higayon nga matuman ang iyang plano, iyang
dad-on nga tingob ang tanan sa langit ug sa yuta
nga gimanduan ni Cristo. **11** Gipili kita kang Cristo
ug gigahin niadto pa, sumala sa plano kaniya nga
naghimo sa tanang mga butang pinaagi sa iyang
kabubut-on, **12** aron mabuhi unta kita nga magdayeg
sa iyang himaya, kita nga mga unang nagsalig kang
Cristo. **13** Gikan kang Cristo nga kamo nakadungog
pud sa pulong sa kamatuoran, ang maayong balita sa
inyong kaluwasan kang Cristo, nga inyo pud gituohan
ug giselyuhan pinaagi sa saad sa Balaang Espiritu.
14 Ang Espiritu mao ang pasalig sa atong pamana,
hangtod ang pagpanag-iya atong maangkon, alang
sa pagdayeg sa iyang himaya. **15** Tungod niini, sukad
sa dihang nakadungog ako bahin sa inyong pagtuo
sa atong Ginoong Jesus, ug sa inyong gugma alang
sa tanan nga gigahin kaniya, **16** wala ako niundang
ug pagpasalamat sa Dios kaninyo ug paghinumdom
kaninyo sa akong mga pag-ampo. **17** Nag-ampo ako
nga ang Dios sa atong Ginoong Jesu Cristo nga
Amahan sa himaya, maghatag kaninyo sa espiritu sa
kaalam ug magpadayag sa iyang kahibalo, **18** aron
ang mata sa inyong kasingkasing malamdagan aron
makahibalo kamo kung unsa ang pagsalig sa among
pagkatawag, kung unsa ang bahandi sa himaya nga
iyang gipamana sa mga gigahin alang kaniya- **19**
ug unsa kadako ang iyang gahum nga anaa kanato
nga mituo, sumala sa paglihok sa iyang kusog nga
gahum. **20** Kini ang gahum nga milihok kang Cristo
sa dihang gibanhaw siya sa Dios ug nagpalingkod
kaniya dapit sa iyang tuong kamot diha sa kalangitan,
21 nga labaw pa sa tanang mga gamando, ug sa
mga adunay gahum, ug mga nagsakop, ug sa mga
ngalan nga ginganlan, dili lang sa karong panahon,
apan sa panahon sad nga umaabot. **(aiōn g165)** **22**
Gipasakop sa Dios ang tanang mga butang ubos sa
mga tiil ni Cristo, ug gihimo niya siya nga pangulo sa
tanang mga butang diha sa Iglesia, **23** nga mao ang
lawas niya, nga ang kahingpit niya maoy nagpuno sa
tanang mga butang sa tanang pamaagi.

2 Kay mga patay kamo sa inyong mga kalapasan
ug mga sala **2** nga diin nagkinabuhi kamo niadto,
nga gasunod sa mga prinsipyo niining kalibutan,
sumala sa nagmando sa mga adunay gahum sa
kahanginan, sa espiritu nga naglihok sa mga anak
nga masinupakon. **(aiōn g165)** **3** Kaniadto kitang tanan
kauban niadtong dili mga tumutuo ug gihimo nato
ang dautan nga pangandoy sa atong mga lawas, nga
gihimo ang kabubut-on sa lawas ug sa hunahuna,
ug daan na sa atong kinaiya nga mga anak kita sa
kapungot sama sa uban. **4** Apan kay dato sa kaluoy
ang Dios nga tungod sa kadako sa iyang gugma nga
diin gihigugma kita niya, **5** kaniadto nga kita patay pa
sa kalapasan, gidala kita niya sa bag-ong kinabuhi
uban kang **6** Cristo—pinaagi sa grasya naluwas
kamo—ug gibanhaw kita niya ug gipalingkod sad
kita niya sa kalangitan kauban ni Cristo Jesus. **7**
Gihimo niya kini aron nga sa umaabot nga panahon
iya gyud nga ipakita kanato kung unsa kadako ang
bahandi sa iyang grasya tungod sa iyang kaluoy
diha kang Cristo Jesus. **(aiōn g165)** **8** Kay tungod sa
grasya naluwas kamo pinaagi sa pagtuo. Ug kini
dili gikan kanato; kondili gasa gikan sa Dios, **9** dili
sa atong mga binuhatan aron walay bisan usa nga
makapanghambog. **10** Kay kita mga binuhat sa Dios,
gilalang diha kang Cristo Jesus sa pagbuhat ug mga
maayong buluhaton nga dugay na kaayong plano sa

Dios nga atong sundon. 11 Busa hinumdumi ninyo
nga kaniadto mga Gentil kamo sa unod, nga gitawag
“nga mga paganong dili tuli” adtong mga gitawag
nga tuli sa mga unod nga binuhatan lang sa mga
tawo. 12 Kay niadtong panahuna nabulag kamo kang
Cristo, nga nabulag sa katawhan sa Israel, ug mga
estranghero mahitungod sa mga kasabutan sa saad,
nga walay kasiguraduhan sa kaugmaon, ug walay
Dios niining kalibutan. 13 Apan karon tungod kang
Cristo Jesus kamo nga kaniadto layo sa Dios naduol
na sa Dios pinaagi sa dugo ni Cristo. 14 Kay siya ang
atong kalinaw tungod kay gihimo niya ang mga Judio
ug Gentil nga usa na ka katawhan. Ug sa iyang lawas
giguba niya ang paril sa kasuko nga nagbulag kanato
sa usa'g usa. 15 Diin nga, gitangtang niya ang balaod
sa mga sugo ug mga kalagdaan aron mahimo niya
ang bag-ong katawhan gikan sa duha ka katawhan,
sa ingon nga adunay pakigdait. 16 Gihimo kini niya
aron mahiusa ang duha ka katawhan ingon nga usa
ka lawas sa Dios pinaagi sa krus, nga undangon ang
ilang kasuko sa usa'g usa. 17 Mianhi si Jesus ug
gisangyaw ang maayong balita ug ang iyang kalinaw
sa mga tua sa layo ug kalinaw sa mga duol kaniya.
18 Kay tungod kang Jesus makaduol kitang duha
ka katawhan pinaagi sa usa ka Espiritu didto sa
Amahan. 19 Mao nga karon kamo nga mga Gentil dili
na kamo mga estranghero ug mga langyaw, tungod
kay kamo mga isig kalungsod sa mga gigahin alang
sa Dios, nga sakop sa pamilya sa Dios. 20 Kay kini
sila gitukod sa pundasyon sa mga apostoles ug mga
propeta, si Cristo mismo ang bato nga tugkaranan.
21 Pinaagi sa gahum ni Jesus ang tibuok tinukod sa
iyang pamilya tingob nga mahaum ug magkadaghan
ingon nga templo nga gigahin alang sa Ginoo, 22
nga diin tingob nga gitukod sad kamo nga mahimong
puloy-anan sa Dios pinaagi sa Espiritu.

3 Tungod niini, ako, si Pablo, ang piniriso kang Cristo
Jesus alang kaninyo nga mga Gentil - 2 kung
nakadunggog na kamo mahitungod sa pagdumala
sa gasa sa Dios nga iyang gihatag kanako alang
kaninyo, 3 sumala sa pinadayag nga gipakita kanako,
ang tinago nga kamatuoran nga aduna akoy mubo
nga gisulat kaniadto kaninyo. 4 Kung makabasa kamo
mahitungod niini, makasabot kamo sa akong panan-
aw sa tinago nga kamatuoran mahitungod kang Cristo
5 nga sa uban nga henerasyon wala kini gipahibalo sa
mga katawhan, apan karon kini napadayag sa iyang
mga apostoles ug mga propeta nga gigahin pinaagi
sa Espiritu: 6 nga ang mga Gentil mga kauban nga
manonod ug kauban nga mga membro sa lawas ug
kauban nga kabahin sa pag-ambit sa saad ni Cristo
Jesus pinaagi sa maayong balita. 7 Tungod niini
nahimo akong suluguon pinaagi sa grasya sa Dios
nga gihatag niya kanako pinaagi sa paglihok sa iyang
gahum. 8 Sa ako gihatag kini nga gasa, bisan pa
ako ang ubos sa labing ubos sa mga gigahin sa
Dios, aron isangyaw sa mga Gentil ang maayong
balita mahitungod sa dili masukod nga bahandi ni
Cristo 9 ug aron malamdagan ang tanan mahitungod
sa plano sa Dios, ang tinago nga kamatuoran nga
sa dugay nga panahon gitago sa Dios nga maoy
naglalang sa tanan. (aiōn g165) 10 Mao nga, mahibaw-
an sa mga gamando ug sa mga adunay gahum sa
kalangitan ang lisod sabton nga kaalam sa Diyos
pinaagi sa Iglesia, 11 sumala sa walay kahangturang
plano nga iyang gituyo kang Cristo Jesus nga atong
Ginoo. (aiōn g165) 12 Kay diha kang Cristo aduna
kitay kaisug ug katungod nga moduol kaniya nga
adunay pagsalig tungod sa atong pagtuo. 13 Busa
naghangyo ako kaninyo nga dili kamo mawad-an ug
paglaum bisan pa sa akong mga pag-antos alang
kaninyo, kay mao kini ang inyong kahimayaan. 14
Tungod niini, nagluhod ako sa Amahan, 15 nga diin
ginganlan ug gilalang ang matag usa ka pamilya
sa langit ug sa yuta 16 nga kamo iyang tagaan,
sumala sa bahandi sa iyang himaya nga malig-on
kamo nga adunay gahum pinaagi sa iyang Espiritu
nga anaa kaninyo; 17 aron si Cristo magpuyo sa
inyong kasingkasing pinaagi sa pagtuo ug aron kamo
mogamot ug magmalig-on sa iyang gugma, 18 aron
makasabot kamo, uban sa tanan nga gigahin alang
sa Dios, kung unsa kalapad ug kataas ug kahabog
ug kalawom ang gugma ni Cristo, 19 aron inyong
mahibaw-an ang labaw kaayong dakong gugma ni
Cristo, aron mapuno kamo sa tanan nga kahingpit sa
Dios. 20 Karon sa iya nga makabuhat sa tanan, labaw
pa sa tanan nga atong gipangayo o gihunahuna,
sumala sa iyang gahum nga galihok kanato, 21 sa
iya ang himaya sa Iglesia ug kang Cristo Jesus sa
tanan nga mga henerasyon hangtod sa kahangturan.
Amen. (aiōn g165)

4 Busa, ingon nga pinireso alang sa Ginoo, giawhag
ko kamo nga magkinabuhi nga takos sa pagtawag
sa Dios kaninyo, 2 nga adunay dakong pagpaubos ug
kaligdong ug pasensiya, nga gadawat sa usa'g usa sa
gugma. 3 Buhata ninyo ang tanan aron maipadayon

ang panaghiusa gikan sa Espiritu pinaagi sa kalinaw
nga nagbugkos kaninyo. **4** Adunay usa ka lawas, ug
usa ka Espiritu, sama usab nga gitawag kamo sa usa
ka sigurado nga pagdahum sa inyong pagkatawag;
5 ug adunay usa ka Ginoo, usa ka pagtuo, usa ka
bautismo, **6** usa ka Dios ug Amahan sa tanan, nga
labaw sa tanan ug pinaagi sa tanan ug anaa sa tanan.
7 Ang matag usa kanato gihatagan ug gasa sumala
sa sukod sa gasa ni Cristo. **8** Sama sa gisulti sa
Kasulatan, Niadtong misaka siya sa kahitas-an, gidala
niya ang mga dinakpan ngadto sa pagkabihag, ug
gihatagan niya ug gasa ang mga katawhan. **9** Unsa
may gipasabot aning pamahayag nga "Misaka siya,"
dili ba nga minaog sad siya paingon sa kinailawman
sa kalibutan? **10** Siya nga minaog mao sad siya ang
misaka sa tanang kalangitan, aron pun-on niya ang
tanan nga butang. **11** Naghatag si Cristo ug mga
gasa sama niini: mga apostoles, mga propeta, mga
ebanghelista, mga pastor ug mga manunudlo, **12** aron
sa pagsangkap niadtong mga gigahin alang sa Dios
aron mag-alagad sila, aron mapalig-on ang lawas ni
Cristo, **13** hangtod maabot nato ang panaghiusa sa
pagtuo ug kasayuran sa Anak sa Dios, ug maabot
ang hingpit nga kahamtong isip nga mga nitubo sa
tibuok nga sukdanan ni Cristo. **14** Ingon niini kini aron
dili na kita murag mga bata nga mabandabanda ug
madala sa bisan unsang klase sa pagtudlo pinaagi
sa pagpanglimbong sa mga tawo gamit ang sayop
nga pangilad. **15** Hinuon, isulti nato ang kamatuoran
nga adunay gugma ug motubo kita sa tanang paagi
ngadto kaniya, nga mao ang ulo, nga si Cristo, **16** nga
pinaagi kaniya sama kita nga tingob nga mahaom sa
usa ka lawas sa mga tumutuo ug tingob nga gihawiran
sa matag lutahan, nga nagtinabangay sumala sa
paglihok sa sukdanan sa matag bahin sa pagtubo sa
lawas, aron mapalig-on ang matag usa sa gugma. **17**
Busa gisulti nako kini, ug giawhag kamo nako diha
sa Ginoo, nga dili na kamo magkinabuhi sama sa
mga Gentil, nga walay kapuslanan ang ilang mga
hunahuna, **18** kay ngitngit ang ilang panan-aw, nga
nabulag sa kinabuhi diha sa Dios tungod sa ilang
pagka-ignorante, ug sa kagahi sa ilang kasingkasing.
19 Gihatag na nila ang ilang kaugalingon ngadto
sa kauwag diha sa mga hugaw nga binuhatan, sa
matag klase nga kahakog. **20** Apan dili ingon niana
ang inyong nakat-unan mahitungod kang Cristo. **21**
Kung nakadungog na kamo mahitungod kaniya ug
natudluan na mahitungod kaniya nga mao kini ang
kamatuoran mahitungod kang Jesus, **22** kinahanglan
ninyo isalikway ang daang tawo—kadtong mitukma sa
inyong daang pamatasan nga gidaot pinaagi sa mga
kaibog nga makalinlang, **23** aron mabag-o kamo sa
espiritu sa inyong hunahuna, **24** ug aron magkinabuhi
kamo nga bag-o nga tawo, nga gihimo sa Dios sa
pagkamatarong ug pagkabalaan diha sa kamatuoran.
25 Busa isalikway ang bakak. "Isulti ang kamatuoran,
ang kada usa sa iyang silingan," tungod kay kita
membro sa usa'g usa. **26** "Masuko kamo, apan dili
magpakasala." Ayaw tuguti nga mosalop ang adlaw
nga nasuko pa kamo **27** ug ayaw ninyo hatagi ug
higayon ang demonyo. **28** Ang nangawat dili na
gyud mangawat kondili kinahanglan maningkamot
siya sa pagtrabaho nga mapuslanon nga gagamit
sa iyang mga kamot, aron aduna siyay ikahatag
sa tawong nanginahanglan. **29** Kinahanglan walay
sinultihan nga makadaot ang mogawas sa inyong
baba, apan hinuon mga pulong nga mapuslanon sa
pagdasig nga magpalig-on sa uban sumala sa ilang
panginahanglan, aron makahatag ug grasya kanila
nga namati. **30** Ug ayaw pagbuhat nga makaguol
sa Balaang Espiritu sa Dios, nga pinaagi kaniya
giselyohan kamo alang sa adlaw sa kaluwasan. **31**
Tangtanga diha kaninyo ang tanang kaligutgot ug
kapungot ug kasuko, ug sininggitay ug pag-insulto,
uban ang tanan nga dautan; **32** ug magmaayohon
kamo sa usa'g usa, magmaluluy-on, magpinasayloay
sa usa'g usa sama sa walay pugong nga pagpasaylo
kaninyo sa Dios diha kang Cristo.

5 Busa sundoga ninyo ang Dios, ingon nga mga anak
nga iyang hinigugma, **2** ug magkinabuhi sa gugma
sama nga gihigugma kamo ni Cristo ug gihatag niya
ang iyang kaugalingon alang kanato ingon nga usa
ka humot nga halad ug sakripisyo nga makapahimuot
sa Dios. **3** Ang lawasnong imoralidad o ang tanang
kahugaw o kahakog ayaw gyud ninyo hunahunaa,
kay dili angayan sa mga gigahin sa Dios. **4** Bisan ang
pagkabastos, binuang nga pag-istorya, o yagayaga
nga dili angay, kondili magmapasalamaton kamo.
5 Kay kamo nakasigurado nga walay lawasnong
imoral, dili putli, o hakog nga tawo, nga naghimaya sa
diosdiosan, ang makabaton ug pamana sa gingharian
ni Cristo ug sa Dios. **6** Ayaw kamo pagpalimbong sa
mga pulong nga walay pulos. Kay tungod niining mga
butanga ang kasuko sa Dios moabot sa mga anak
nga dili matinumanon. **7** Busa dili kamo makig-uban
kanila. **8** Kay kaniadto diha kamo sa kangitngit, apan

karon kamo mao ang kahayag sa Ginoo. 9 Busa maglakaw kamo ingon nga mga anak sa kahayag - 10 kay ang bunga sa kahayag tanan maayo, matarong ug kamatuoran, — nga nagpakita kung unsay makapahimuot sa Ginoo. 11 Dili kamo pag apil-apil sa pagbuhat sa walay pulos nga buluhaton diha sa kangitngit, kondili ipadayag ninyo sila, 12 kay ang mga butang nabuhat nila sa tago labihan nga makauulaw kung ihulagway. 13 Ang tanan gipadayag sa kahayag, 14 kay ang kahayag nagasidlak sa tanan. Busa niini adunay nag-ingon, “Pagmata, kamo nga nakatulog, ug mobangon gikan sa kamatayon, ug si Cristo maghayag kaninyo.” 15 Busa ampingi ninyo ang inyong kinabuhi, nga dili sama sa mga dili maalamon kondili sama sa mga maalamon. 16 Pahimusli ang panahon kay ang mga adlaw dautan. 17 Dili kamo magpakabuang, kondili sabton ninyo kung unsa ang kabubut-on sa Ginoo. 18 Ug dili kamo magpakahubog sa bino, kay kini magdala kaninyo sa kalaglagan, apan hinuon mapuno kamo sa Balaang Espiritu, 19 magsinultihay kamo sa salmo ug mga awit, ug mga alawiton nga espirituhanon, nga mag-awit ug maghimaya nga kinasingkasing ngadto sa Ginoo, 20 magpasalamat kanunay sa tanang mga butang sa ngalan sa atong Ginoong Jesu Cristo sa Dios nga Amahan; 21 magpasakop kamo sa usa'g usa alang sa pagtahod kang Cristo. 22 Mga asawa kinahanglan magpasakop kamo sa inyong kaugalingong mga bana, sama sa Ginoo. 23 Kay ang bana mao ang ulo sa asawa sama nga si Cristo usab ang ulo sa Iglesia, ug siya ang Manluluwas sa atong lawas. 24 Apan ingon nga ang Iglesia nagpasakop kang Cristo, ingon nga kinahanglan sad ang mga asawa sa ilang mga bana sa tanang butang. 25 Mga bana, higugmaa ang inyong mga asawa sama kang Cristo nga naghigugma sa Iglesia ug naghatag sa iyang kaugalingon alang kaniya, 26 aron mahimo niyang balaan siya kay gihinluan kita niya sa paghugas sa tubig pinaagi sa pulong, 27 aron mapresentar niya sa iyang kaugalingon ang Iglesia nga mahimayaon, nga walay mantsa o kunot o bisan unsa nga sama niini, apan hinuon balaan ug walay sayop. 28 Sa sama nga pamaagi, mga bana kinahanglan higugmaa gyud ninyo ang iyong kaugalingong asawa sama sa inyong kaugalingong lawas. Ang naghigugma sa iyang kaugalingong asawa naghigugma sad sa iyang kaugalingon. 29 Walay bisan kinsa nga magdumot sa iyang kaugalingong lawas, apan iya kining gimatuto ug gihigugma, sama kang Cristo sad nga naghigugma sa Iglesia, 30 tungod kay membro kita sa iyang lawas. 31 Tungod niini nga hinungdan ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug siya makig-usa sa iyang asawa; ug ang duha mahimong usa ka unod. 32 Kini dakung kamatuoran nga tinago, apan ako nagsulti bahin kang Cristo ug sa iyang Iglesia. 33 Bisan pa niini, ang matag usa kaninyo kinahanglan higugmaon niya ang iyang kaugalingong asawa sama sa iyang kaugalingon, ug ang asawa kinahanglan motahod sa iyang bana.

6 Mga anak, tumana ninyo ang inyong mga ginikanan diha sa Ginoo, kay mao kini ang matarong. 2 “Tahora ang imong amahan ug inahan” (mao kini ang unang sugo nga adunay saad), 3 aron maayo ang inyong kahimtang ug taas ang inyong kinabuhi sa kalibutan.” 4 Ug, kamo nga mga amahan, ayaw hagita ang inyong mga anak sa kasuko apan hinuon padak-a sila sa disiplina ug sa mga pagtudlo sa Ginoo. 5 Mga ulipon, pagtuman kamo sa inyong mga amo dinhi sa kalibutan nga adunay dakong pagtahod ug kahadlo nga tininuod sa inyong kasingkasing ingon nga gibuhat ninyo kini kang Cristo, 6 dili lang ninyo kini buhaton aron malipay sila kung nagtan-aw sila kaninyo, apan ingon nga ulipon kamo ni Cristo mismo, 7 buhata ang kabubut-on sa Dios nga gikan sa inyong kasingkasing nga mag-alagad kamo nga magmalipayon alang sa Ginoo ug dili lang alang sa mga tawo nga 8 hinumdumi ninyo nga sa matag maayong binuhatan sa usa ka tawo makadawat siya ug ganti gikan sa Ginoo, maulipon man siya o gawasnon. 9 Ug kamo nga mga amo, mao sad ang inyong buhaton sa mga ulipon nga dili ninyo hulgaon sila, kay nakahibalo man kamo nga siya nga Amo nila ug Amo sad ninyo anaa sa langit, ug walay pinalabi sa iya. 10 Sa katapusan, magpakabaskog kamo diha sa Ginoo ug diha sa kakusog sa iyang dakong gahum. 11 Isul-ob ninyo ang tibuok nga hinagiban sa Dios aron makabarog kamo batok sa mga limbonganong plano sa yawa. 12 Kay ang atong gubat dili batok sa unod ug dugo, apan batok sa mga espirituhanong mga nangulo ug sa anaay gahum ug sa mga gamando sa dautang kangitngitan, batok sa mga dautang espiritu sa kalangitan. **(aiōn g165)** 13 Busa sul-oba ninyo ang tibuok nga hinagiban sa Dios aron makabarog kamo batok sa kadautan sa niining panahon nga dautan ug buhata ang tanan aron makabarog kamo nga malig-on. 14 Busa magbarog kamo nga malig-on, nga gasul-

ob sa bakus sa kamatuoran ug sa taming sa dughan
sa pagkamatarong **15** ug pagsul-ub kamo ug sapatos
sa inyong mga tiil nga maandamon sa pagsangyaw
sa maayong balita mahitungod sa kalinaw nga **16**
kanunay nga dad-on ninyo ang panagang sa pagtuo
nga maoy mopatay sa gadilaab nga mga pana sa
yawa. **17** Ug gamita ang helmet sa kaluwasan ug
ang espada sa Espiritu nga mao ang pulong sa Dios,
18 pinaagi sa tanang pag-ampo ug pangamuyo sa
tanang panahon diha sa Espiritu nga gabantay sa
iyang tubag nga adunay paglahutay sa tanan ug
pag-ampo alang sa tanan nga gigahin sa Dios. **19**
Ug ampo-i ako nga ang mensahe mahatag sa akoa
inig abri nako sa akong baba nga anaay kaisug
inig pahibalo sa misteryo sa maayong balita nga
diin nahimo akong embahador nga nakakadina, **20**
aron sa akong pagkapriso makasulti ako nga adunay
kaisug nga maoy angay nakong himuon. **21** Apan
aron makahibalo unta sad kamo kung unsa na akong
mga kalihukan diri ug unsa na ang akong kahimtang,
si Tiquico nga hinigugmang igsoon ug matinumanon
nga alagad sa Ginoo, siya maoy magpahibalo sa inyo
sa tanan. **22** Ako siyang gipaanha diha alang aning
nga tuyo aron makahibalo kamo sa among kahimtang
ug iyang hupayon ang inyong mga kasingkasing. **23**
Ang kalinaw ug ang gugma nga adunay pagtuo nga
gikan sa Dios Amahan ug sa Ginoong Jesu Cristo
maanaa sa kaigsuonan. **24** Ang grasya maanaa sa
tanang mga nahigugma sa Ginoong Jesu Cristo sa
paghigugma nga dili mamatay.

Filipos

1 Si Pablo ug si Timoteo, mga alagad ni Cristo
Jesus, alang sa tanan nga gigahin diha kang
Cristo Jesus nga anaa sa Filipos, uban sa mga
tigtan-aw ug mga diakono. **2** Hinaot nga ang grasya
maanaa kaninyo ug ang kalinaw nga gikan sa Dios
nga atong Amahan ug sa Ginoong Jesu-Cristo. **3**
Akong gipasalamatan ang akong Dios sa matag
hinumdom kaninyo. **4** Kanunay sa akong matag
ampo alang kaninyong tanan, kini uban sa kalipay
nga ako nag-ampo. **5** Ako nagpasalamat alang
sa inyong pagpakig-uban sa ebanghelyo gikan sa
unang adlaw hangtod karon. **6** Ako masaligon niining
butanga, nga siya nga nagsugod sa maayong buhat
diha kaninyo mopadayon sa hingpit niini hangtod
sa adlaw ni Jesu-Cristo. **7** Husto kini alang kanako
nga mobati niining paagiha mahitungod kaninyong
tanan tungod kay ania kamo sa akong kasingkasing.
Kamong tanan nahimo nga akong mga kaabag
sa grasya sa akong pagkabinilanggo ug sa akong
pagpanalipod ug pagpasalig sa ebanghelyo. **8** Kay
ang Dios mao ang akong saksi, kung unsa ang akong
paghandom kaninyong tanan sa giladmon sa gugma
ni Cristo Jesus. **9** Ug ako nagaampo niini: nga ang
inyong gugma modagaya ug modako pag-ayo diha
sa kahibalo ug sa tanang panabot. **10** Ako nagaampo
niini aron nga inyo untang masulayan ug mapili ang
mga butang nga hilabihan kamaayo. Ako nagaampo
niini aron nga magmatinud-anon ug walay ikasaway
diha kaninyo sa adlaw ni Cristo. **11** Kini usab aron
nga kamo mapuno sa bunga sa pagkamatarong nga
miabot pinaagi kang Jesu-Cristo, alang sa himaya ug
pagdayeg sa Dios. **12** Karon buot nako nga masayod
kamo, mga igsoon, nga ang mga butang nga nahitabo
kanako nakapadayon sa pagpa-uswag sa ebanghelyo
pag-ayo. **13** Kini tungod kay ang akong mga kadina
kang Cristo nahimong naila sa tibuok guwardiya sa
palasyo ug ngadto sa tanan. **14** Ug ang kasagaran sa
mga igsoon diha sa Ginoo nadani pag-ayo tungod sa
akong mga kadina aron mangahas sa pagsulti sa
pulong sa walay kahadlok. **15** Sa pagkatinuod ang
pipila nagmantala kang Cristo tungod sa kasina ug
panagbingkil, ug usab ang uban tungod sa maayong
kabubut-on. **16** Ang mga nagmantala kang Cristo
tungod sa gugma nasayod nga ako gibutang dinhi
alang sa pagpanalipod sa ebanghelyo. **17** Apan ang
ubang nagmantala kang Cristo tungod sa hinakog ug
dili tinud-anay nga mga tumong. Sila naghunahuna
nga sila makahimo ug kasamok alang kanako sa
akong mga kadina. **18** Busa unsa? Bisan sa unsang
paagi, kung sa pagpakaaron-ingnon o sa kamatuoran,
si Cristo mamantala, ug niini magmaya ako! Oo, ako
magmaya. **19** Kay ako nasayod nga kini moresulta sa
akong kaluwasan. Kini nahitabo tungod sa inyong
mga pag-ampo ug sa tabang sa Espiritu ni Jesu-
Cristo. **20** Kini sumala sa akong masaligon nga
paglaom ug kasigurohan nga ako dili maulawan.
Hinuon, uban sa tanang kaisog, ingon sa kanunay ug
usab karon, ako naglaom nga si Cristo mabayaw sa
akong lawas, bisan sa kinabuhi o bisan sa kamatayon.
21 Kay alang kanako ang pagkinabuhi mao si Cristo,
ug ang pagkamatay kadaogan. **22** Apan kung ang
pagkinabuhi diha sa unod makahatag ug bunga gikan
sa akong mga paghago, ako wala masayod kung
unsa ang akong pilion. **23** Kay ako napugos niining
duha ka mga pilianan. Ako nagtinguha nga mobiya ug
makig-uban kang Cristo, nga maayo, ug mas labing
maayo! **24** Apan ang pagpabilin diha sa unod mas
gikinahanglan alang sa inyong kaayohan. **25** Sanglit
kay ako masaligon mahitungod niini, ako nasayod
nga ako magpabilin ug magpadayon uban kaninyong
tanan, alang sa inyong pag-uswag ug kalipay diha sa
pagtuo. **26** Tungod niana, ang inyong paghimaya kang
Cristo Jesus tungod kanako modagaya tungod sa
akong pakig-uban kaninyo pag-usab. **27** Ipahigayon
lamang ang inyong mga kinabuhi sa paagi nga takos
sa ebanghelyo ni Cristo. Buhata kini aron nga, kung
moanha ako sa pagpakigkita kaninyo o kung wala
ako, madungog ko kung unsaon ninyo pagbarog
nga lig-on sa usa ka espiritu. Manghinaot ako nga
madunggan ko nga kamo anaa sa usa ka kalag nga
nagkahiusa sa pagpaningkamot alang sa pagtuo sa
ebanghelyo. **28** Ug ayaw kahadlok sa bisan unsa
nga buhaton sa inyong mga kaaway. Kini usa ka
timailhan kanila alang sa ilang pagkalaglag. Apan
alang kaninyo kini timailhan sa inyong kaluwasan,
ug kini gikan sa Dios. **29** Kay kaninyo kini gihatag,
tungod ug alang kang Cristo, dili lamang sa pagtuo
diha kaniya, apan usab ang pag-antos alang kaniya.
30 Kay kamo adunay samang panagbangi sama sa
inyong nakita kanako, ug ang inyong nadungog uban
kanako karon.

2 Ako pananglit unya adunay pagdasig diha kang
Cristo. Ako pananglit adunay paghupay gikan sa
iyang gugma. Ako pananglit adunay panaghiusa sa

Espiritu. Ako pananglit adunay pagkamalumo ug
kaluoy. 2 Himoa ang akong kalipay nga mapuno
pinaagi sa samang paghunahuna, adunay sama nga
gugma, hiniusa diha sa espiritu, ug adunay susama
nga katuyoan. 3 Pagbuhat sa walay paghinakog o
pagpagarbo. Hinuon uban sa pagpaubos hunahunaa
ang uban nga mas maayo kaysa imong kaugalingon.
4 Ayaw pagtan-aw alang sa imo lamang nga mga
panginahanglan, apan alang usab sa panginahanglan
sa uban. 5 Paghunahuna sa pamaagi nga sama
usab kang Cristo Jesus. 6 Milungtad siya diha sa
dagway sa Dios, apan wala niya hunahunaa nga siya
tupong sa Dios ingon nga pagagunitan. 7 Hinuon, siya
nagpakawalay sulod sa iyang kaugalingon. Gikuha
niya ang dagway sa usa ka sulugoon. Mipakita siya
nga sama sa mga tawo. Nakaplagan siya ingon nga
hulagway sa usa ka tawo. 8 Nagpauobs siya sa iyang
kaugalingon ug nahimong masinugtanon hangtod sa
kamatayon, ang kamatayon sa krus. 9 Busa ang Dios
usab nagbayaw kaniya. Gihatagan siya ug ngalan
nga labaw sa tanang ngalan. 10 Gibuhat niya kini
aron sa ngalan ni Jesus ang matag tuhod kinahanglan
moluhod, ang mga tuhod niadtong anaa sa langit ug
sa yuta ug sa ilalom sa yuta. 11 Ug gibuhat niya kini
aron ang matag dila kinahanglan magasugid nga si
Jesu-Cristo ang Ginoo, alang sa himaya sa Dios nga
Amahan. 12 Busa unya, akong hinigugma, ingon nga
kamo kanunay nagatuman, dili lamang diha sa akong
atubangan apan karon mas labaw kung wala ako,
trabahoa ang inyong kaugalingon nga kaluwasan
uban sa kahadlok ug pagkurog. 13 Kay ang Dios
mao ang nagapanglihok diha kaninyo nga mobuot
ug mobuhat alang sa iyang kalipay. 14 Buhata ang
tanang butang sa walay pagbagulbol ug panaglalis.
15 Pagbuhat sa ingon niini nga paagi aron mahimo
kamong walay ikasaway ug matinuoron nga mga
anak sa Dios nga walay tatsa. Pagbuhat sa ingon niini
nga paagi aron nga ikaw mosidlak sama nga kahayag
sa kalibotan, taliwala sa hiwi ug makasasala nga
kaliwatan. 16 Kupti pag-ayo ang pulong sa kinabuhi
aron nga ako adunay katarongan nga mohimaya sa
adlaw ni Cristo. Kay unya masayod ako nga ako wala
modagan nga kawang ni naghago nga kawang. 17
Apan bisan pa kung ako ibubo ingon nga halad sa
sakripisyo ug pag-alagad sa inyong pagtuo, maglipay
ako, ug maglipay ako uban kaninyong tanan. 18 Sa
samang paagi kamo usab paglipay, ug paglipay kamo
uban kanako. 19 Apan ako nanghinaot sa Ginoong
Jesus nga ipadala si Timoteo diha kaninyo sa dili
madugay, aron ako usab madasig sa dihang ako
mahibalo sa mga butang mahitungod kaninyo. 20 Kay
kanako wala nay lain nga sama sa iyang batasan, nga
tinuoray nga nabalaka alang kaninyo. 21 Kay silang
tanan nagapangita sa ilaha lamang kaugalingon nga
kaayohan, dili sa mga butang ni Jesu-Cristo. 22 Apan
kamo nasayod sa iyang katakos, tungod kay ingon sa
usa ka bata nga mialagad sa iyang amahan, busa
siya usab nag-alagad uban kanako sa ebanghelyo. 23
Busa nanghinaot ako nga ipadala siya sa dili madugay
ingon nga nakita nako kung unsa ang mga butang
nga moabot kanako. 24 Apan ako masaligon diha
sa Ginoo nga ako usab makaadto sa dili madugay.
25 Apan ako naghunahuna nga kinahanglan ipadala
si Epaphroditus balik kaninyo. Siya akong igsoon
ug kauban sa pagpamuhat ug kauban nga sundalo,
ug inyong mensahero ug sulugoon sa akong mga
panginahanglan. 26 Kay siya naguol pag-ayo, ug
nangandoy siya nga makauban kamong tanan, tungod
kay nadungog ninyo nga siya nagsakit. 27 Siya
nagsakit gayod pag-ayo nga hapit siya mamatay.
Apan ang Dios naluoy kaniya, ug dili lamang kaniya,
apan usab kanako, aron nga dili ako masubo diha sa
kasub-anan. 28 Busa labing matinguhaon ako niining
tanan nga ipadala siya, aron nga sa dihang inyo
siyang makita pag-usab malipay kamo ug mahimo
ako nga gawasnon gikan sa kabalaka. 29 Dawata
si Epaphroditus uban sa tanang kalipay diha sa
Ginoo. Tahora ang mga tawo nga sama niya. 30 Kay
kini buluhaton alang kang Cristo nga hapit na niya
ikamatay. Gibutang niya sa piligro ang iyang kinabuhi
sa pag-alagad kanako ug gipuno niya kung unsa ang
wala ninyo buhata sa pag-alagad kanako.

3 Sa kataposan, akong mga igsoon, paglipay diha sa
Ginoo. Alang kanako ang pagsulat pag-usab niining
samang mga butang diha kaninyo dili makahasol.
Kining mga butanga makapanalipod kaninyo. 2
Pagbantay sa mga iro. Pagbantay sa daotang mga
magbubuhat. Pagbantay sa mga mamumuno. 3 Kay
kita ang mga tinuli. Kita ang nagadayeg pinaagi sa
Espiritu sa Dios. Kita mapasigarbuhon diha kang
Cristo Jesus, ug walay pagsalig sa unod. 4 Bisan
pa, ako sa akong kaugalingon adunay pagsalig sa
unod. Kung si bisan kinsa ang naghunahuna nga
siya adunay pagsalig sa unod, ako gayod mas labaw
pa. Ako gituli sa ikawalo ka adlaw. 5 Ako natawo
sa kaliwatan sa Israel, sa tribo ni Benjamin. Ako

natawo nga usa ka Hebreohanon sa Hebreohanong kagikan. Mahitungod sa balaod, ako natawo nga usa ka Pariseo. **6** Ako mainiton nga naglutos sa simbahan. Mahitungod sa pagkamatarong sa balaod, walay ikasaway kanako. **7** Apan bisan unsang mga butang nga gitamod kanako, giisip ko sila ingon nga walay bili tungod kang Cristo. **8** Sa pagkatinuod, karon akong giisip kining tanang butang nga kapildihan tungod sa labing maayo nga kahibalo kang Cristo Jesus nga akong Ginoo. Tungod kaniya akong gisalikway ang tanang butang. Giisip ko sila nga walay bili aron akong maangkon si Cristo **9** ug mahikaplagan diha kaniya. Ako wala magbaton sa pagkamatarong sa akong kaugalingon gikan sa balaod. Hinuon, ako adunay pagkamatarong pinaagi sa pagtuo diha kang Cristo, ang pagkamatarong nga gikan sa Dios sumala sa pagtuo. **10** Busa karon buot nako nga masayran siya ug ang gahom sa iyang pagkabanhaw ug ang pakig-ambit sa iyang mga pag-antos. Buot ako nga mausab pinaagi kang Cristo ngadto sa pagkasama sa iyang kamatayon, **11** bisan unsa nga paagi aron nga akong masinatian ang pagkabanhaw gikan sa mga patay. **12** Dili tinuod nga ako nang nadawat kining mga butanga, o nga ako nahimo na nga hingpit. Apan nagpadayon ako aron nga akong makuptan kana diin ako gikuptan ni Cristo Jesus. **13** Mga igsoon, wala ako maghunahuna nga ako mismo nakakupot na niini. Apan adunay usa ka butang: Akong gikalimtan kung unsa ang nangagi ug nakigbisog alang sa umaabot. **14** Nagpadayon ako padulong sa dag-anan aron pagdaog sa ganti sa langitnong pagtawag sa Dios diha kang Cristo Jesus. **15** Kitang tanan nga mga hamtong, maghunahuna kita niini nga paagi. Ug kung kamo maghunahuna sa lahi mahitungod sa bisan unsa, ang Dios usab magapadayag niana kaninyo. **16** Apan, bisan unsa ang atong nakabot, maglakaw kita sa hapsay nga pamaagi sumala niini. **17** Pagsundog kanako, mga igsoon. Bantayi pag-ayo kadtong naglakaw pinaagi sa panag-ingnan diha kaninyo nga anaa kanamo. **18** Daghan ang nagalakaw, mahitungod niadtong kanunay nako nga ginasulti kaninyo, ug karon ako nagsulti kaninyo uban sa mga luha—daghan ang naglakaw ingon nga kaaway sa krus ni Cristo. **19** Ang ilang padulngan mao ang kalaglagan. Kay ang ilang dios mao ang ilang tiyan, ug ang ilang garbo mao ang ilang kaulawan. Sila naghunahuna mahitungod sa kalibotanong mga butang. **20** Apan ang atong puluy-anan didto sa langit, nga diin kita usab nagpaabot alang sa manluluwas, ang Ginoong Jesu-Cristo. **21** Siya ang mag-usab sa atong maluyahong lawas ngadto sa lawas nga giporma sama sa iyang mahimayaon nga lawas, nga giporma pinaagi sa kusog sa iyang gahom aron dumalahan ang tanang butang sa iyang kaugalingon.

4 Busa, hinigugma nako nga mga kaigsoonan diin akong gihandom, ang akong kalipay ug korona, niining paagiha barog nga lig-on diha sa Ginoo, hinigugmang mga higala. **2** Naghangyo ako kang Euodia, ug naghangyo ako kang Syntyche, paghiusa kamo sa hunahuna diha sa Ginoo. **3** Sa pagkatinuod, ako naghangyo usab ngadto kanimo, akong tinuod nga katambayayong: tabangi kining kababayen-an. Tungod kay sila naghago uban kanako sa pagpakaylap sa ebanghelyo uban kang Clemente ug sa uban pa nga akong kauban nga mga isigka-magbubuhat, nga ang mga ngalan anaa sa libro sa kinabuhi. **4** Paglipay diha sa Ginoo kanunay. Usbon ko pag-ingon, paglipay. **5** Himoa nga ang inyong kalumo maila sa tanang katawhan. Ang Ginoo haduol na. **6** Ayaw kabalaka mahitungod sa bisan unsang butang. Hinuon, sa tanang butang pinaagi sa pag-ampo ug mga paghangyo, uban ang pagpasalamat, himoa nga ang inyong mga paghangyo mahimong mahibaw-an diha sa Dios. **7** Ug ang kalinaw sa Dios, nga diin molabaw sa tanan nga panabot, magabantay sa inyong mga kasingkasing ug sa inyong mga panghunahuna diha kang Jesu-Cristo. **8** Sa kataposan, mga igsoon, bisan unsa nga butang nga tinuod, bisan unsa nga butang nga halangdon, bisan unsa nga butang nga matarong, bisan unsa nga butang nga putli, bisan unsa nga butang nga matahom, bisan unsa nga butang nga maayong pagkasulti, kung anaay mga butang nga maayo kaayo, ug anaay mga butang nga madayeg, hunahunaa kining mga butanga. **9** Ang mga butang nga inyong natun-an ug nadawat ug nadungog ug nakita dinhi kanako, buhata kining mga butanga. Ug ang Dios sa kalinaw mag-uban kaninyo. **10** Hilabihan ang akong kalipay diha sa Ginoo tungod kay sa kataposan karon nabag-o na gayod ang inyong kabalaka alang kanako. Aduna gayod kamoy kabalaka kanako kaniadto, apan wala kamoy kahigayonan sa pagtabang. **11** Kini dili tungod sa akong mga panginahanglan mao nga gisulti ko kini. Kay ako nakakat-on na nga makontento sa tanan nga mga kalisdanan. **12** Nasayod ako kung unsa ang makaluluoy, ug nasayod usab ako kung

unsa ang anaa sa kadagaya. Sa matag paagi ug sa
tanang mga butang nakat-unan ko na ang sekreto
unsaon pagkaon sa kadagaya ug sa kagutmanan,
unsaon sa pagpaharuhay ug sa pagkamakaluluoy. **13**
Mahimo nako ang tanang butang pinaagi kaniya nga
naglig-on kanako. **14** Bisan pa niini, nagbuhat kamo
ug maayo aron sa pag-ambit kanako sa akong mga
kalisdanan. **15** Ug nasayod kamo, kamo nga mga
taga Filipos, nga sa sinugdanan sa pag-ebanghelyo,
sa dihang ako mibiya na sa Macedonia, walay
simbahan nga mitabang kanako sa butang sa paagi
paghatag ug pagdawat gawas lamang kaninyo. **16**
Bisan sa dihang didto pa ako sa Tesalonica, sa dihang
nagpadala kamo ug hinabang alang sa akong mga
panginahanglan sa makadaghan. **17** Kini dili kay ako
nagapangita sa gasa, hinuon, nagapangita ako sa
bunga nga magapauswag sa inyong kaayohan. **18**
Akong nadawat ang tanang mga butang, ug aduna
akoy daghan. Napuno ako. Nadawat nako gikan kang
Epaphroditus ang mga butang nga gikan kaninyo. Sila
ang mga pahumot nga nangalisngaw sa kahumot,
ang ginadawat nga halad ug makapahimuot sa Dios.
19 Ug ang akong Dios magdugang sa inyong mga
panginahanglan sumala sa iyang adunahang himaya
diha kang Cristo Jesus. **20** Karon sa atong Dios
ug Amahan ang himaya sa walay kataposan ug sa
kahangturan. Amen. **(aiōn g165)** **21** Magkumustahay ang
tanang magtutuo diha kang Cristo Jesus. Ang mga
kaigsoonan nga uban kanako nangumusta kaninyo.
22 Ang tanan nga mga magtutuo dinhi nangumusta
kaninyo, ilabina kadtong anaa sa panimalay ni Caesar.
23 Hinaot nga ang grasya sa Ginoong Jesu-Cristo
mag-uban sa inyong espiritu.

Colosas

1 Si Pablo, usa ka apostoles ni Cristo Jesus pinaagi
sa kabubut-on sa Dios, ug si Timoteo nga atong
igsoon, **2** ngadto sa mga magtutuo ug matinud-anon
nga mga kaigsoonan diha kang Cristo nga anaa
sa Colosas. Ang grasya maanaa kaninyo, ug ang
kalinaw nga gikan sa Dios nga atong Amahan. **3**
Kami naghatag ug mga pagpasalamat sa Dios, ang
Amahan sa atong Ginoong Cristo Jesus, ug kami
kanunay moampo alang kaninyo. **4** Nadungog namo
ang inyong pagtuo kang Cristo Jesus ug ang gugma
nga anaa kaninyong tanan alang niadtong gigahin
alang sa Dios. **5** Aduna kamoy gugma niini tungod sa
masaligong paglaom nga gitagana alang kaninyo sa
kalangitan. Nakadungog kamo mahitungod niining
masaligong paglaom sa wala pa ang pulong sa
kamatuoran, ang ebanghelyo, **6** diin miabot nganha
kaninyo. Kini nga ebanghelyo naghatag ug bunga ug
nagtubo sa tibuok kalibotan. Nagapamuhat na usab
kini diha kaninyo gikan sa adlaw nga inyong nadungog
kini ug nakakat-on mahitungod sa grasya sa Dios sa
kamatuoran. **7** Mao kini ang ebanghelyo ingon nga
inyong nakat-onan gikan kang Epafras, ang among
hinigugmang kaubanan nga alagad, nga matinud-
anon nga nag-alagad kang Cristo alang kanamo. **8**
Si Epafras nagpaila kanamo sa inyong gugma sa
Espiritu. **9** Tungod niini nga gugma, gikan sa adlaw
nga nadungog namo kini wala kami mihunong sa pag-
ampo alang kaninyo. Naghangyo kami nga pun-on
kamo uban sa kahibalo sa iyang kabubut-on sa tibuok
kaalam ug espirituhanong pagsabot. **10** Naga-ampo
kami nga magalakaw kamo nga takos diha sa Ginoo
sa makapahimuot nga mga pamaagi. Naga-ampo
kami nga kamo magapamunga sa matag maayong
buhat ug magatubo kamo diha sa kahibalo sa Dios.
11 Naga-ampo kami nga magmalig-on kamo sa matag
abilidad sumala sa gahom sa iyang himaya ngadto
sa tanang pagkamalahutayon ug pagpailob. **12** Naga-
ampo kami nga kamo magmalipayon nga magahatag
ug pagpasalamat ngadto sa Amahan, nga naghimo
kaninyo nga takos nga makaangkon ug bahin sa
kabtangan sa mga magtutuo diha sa kahayag. **13** Siya
nagluwas kanato gikan sa pagdumala sa kangitngit
ug nagbalhin kanato ngadto sa gingharian sa iyang
hinigugmang Anak. **14** Sa iyang Anak aduna kitay
katubsanan, ang pagpasaylo sa mga sala. **15** Ang
Anak mao ang hulagway sa dili makita nga Dios.
Siya ang kamagulangan sa tanan nga binuhat. **16**
Kay pinaagi kaniya ang tanang butang nabuhat,
kadtong anaa sa kalangitan ug kadtong anaa sa
kalibotan, ang makita ug ang dili makita nga mga
butang. Bisan kon ang mga trono o pagdumala o ang
mga panggamhanan o ang mga adunay awtoridad,
ang tanang mga butang nabuhat pinaagi kaniya ug
alang kaniya. **17** Siya anaa na sa wala pa ang tanang
butang, ug kaniya ang tanang butang nahiusa. **18**
Ug siya mao ang ulo sa lawas, ang simbahan. Siya
ang sinugdanan ug ang kamagulangan gikan sa mga
patay, busa siya ang una taliwala sa tanang mga
butang. **19** Kay ang Dios nahimuot nga ang kinatibuk-
an niya nabuhi diha kaniya, **20** ug aron sa pagpasig-uli
pinaagi sa Anak sa tanang mga butang alang kaniya.
Ang Dios naghimo ug kalinaw pinaagi sa dugo sa
iyang krus. Ang Dios nagpasig-uli sa tanang butang
kaniya sa iyang kaugalingon, bisan ang mga butang
sa kalibotan o ang mga butang didto sa kalangitan. **21**
Ug kamo usab, sa usa ka higayon, mga dumuduong
sa Dios ug iyang mga kaaway sa hunahuna ug sa
daotang mga binuhatan. **22** Apan karon gipasig-uli
niya kamo pinaagi sa iyang tawhanong lawas pinaagi
sa kamatayon. Gibuhat niya kini aron sa pagpakita
kaninyo nga balaan, walay sala, ug dili salawayon
sa iyang atubangan, **23** kung mapadayonon kamo
diha sa pagtuo, natukod nga lig-on, dili matarog gikan
sa masaligong paglaom sa ebanghelyo nga inyong
nadungog. Mao kini ang ebanghelyo nga gimantala
sa matag-usa nga binuhat ubos sa kalangitan. Mao
kini ang ebanghelyo diin ako, si Pablo, nahimong
usa ka alagad. **24** Karon nagmaya ako sa akong
mga pag-antos alang kaninyo. Ug pun-on ko ang
akong unod kung unsa man ang kulang sa kasakit
ni Cristo tungod ug alang sa iyang lawas, diin mao
ang simbahan. **25** Mao kini ang simbahan nga ako
usa ka alagad, sumala sa kaakuhan gikan sa Dios
nga gihatag kanako alang kaninyo, aron pun-on ang
pulong sa Dios. **26** Mao kini ang tinagong kamatuoran
nga gitagoan alang sa mga katuigan ug alang sa mga
kaliwatan. Apan karon gipadayag na kini niadtong
nagtuo kaniya. **(aiōn g165)** **27** Mao kini kadtong buot
sa Dios nga mahimong maila kung unsa ang mga
bahandi sa himaya niining gitagoang kamatuoran
taliwala sa mga Gentil. Mao kini nga si Cristo anaa
kaninyo, ang pagsalig sa umaabot nga himaya. **28**
Mao kini siya ang atong gimantala. Gitambagan namo
ang matag-usa, ug gitudloan namo ang matag-usa

uban sa tanang kaalam, aron mapakita namo ang matag-usa nga hingpit diha kang Cristo. **29** Kay alang niini nagtrabaho ug naningkamot ako sumala sa iyang kusog nga nagapamuhat kanako diha sa gahom.

2 Kay buot kong masayod kamo kung unsa kadako ang pagpakigbisog nga ania kanako alang kaninyo, alang niadtong anaa sa Laodicea, ug alang sa kadaghanan nga wala pa makakita sa akong nawong diha sa unod. **2** Namuhat ako aron nga ang ilang mga kasingkasing madasig pinaagi sa panaghiusa diha sa gugma ug ngadto sa bug-os nga kadato sa hingpit nga pagsalig sa pagpasabot, ngadto sa kahibalo sa tinago nga kamatuoran sa Dios, mao kana, si Cristo. **3** Nga kaniya ang tanang mga bahandi sa kaalam ug kahibalo natago. **4** Ako kining isulti aron nga walay usa nga maglimbong kaninyo uban sa madanihon nga pagpamulong. **5** Ug bisan paman dili ako uban kaninyo diha sa unod, hinuon ako uban kaninyo sa espiritu. Malipayon ako nga nagtan-aw sa inyong maayong pagkahan-ay ug ang kalig-on sa inyong pagtuo kang Cristo. **6** Ingon nga inyong gidawat si Cristo nga Ginoo, paglakaw diha kaniya. **7** Pagtubo gayod kamo diha kaniya, pagpatukod ngadto kaniya, magmalig-on sa pagtuo sama sa gitudlo kaninyo, ug pagmadagaya-on sa pagpasalamat. **8** Pagmatngon nga walay usa nga makadakop kaninyo pinaagi sa mga panghunahuna ug ang walay sulod nga limbong sumala sa naandan sa mga tawo, sumala sa mga butang sa kalibotan, ug dili sumala kang Cristo. **9** Kay diha kaniya nagapuyo ang kabug-os sa Dios sa lawasnon. **10** Ug kamo napuno diha kaniya. Siya ang ulo sa matag gahom ug katungod. **11** Diha kaniya kamo usab natuli uban sa usa ka pagtuli nga wala gihimo pinaagi sa mga tawo sa pagkuha sa lawasnong unod, apan diha sa pagkatinuli kang Cristo. **12** Kamo gilubong uban kaniya diha sa pagbawtismo. Ug diha kaniya gibanhaw kamo pinaagi sa pagtuo diha sa gahom sa Dios, nga nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay. **13** Ug sa dihang namatay kamo sa inyong mga kalapasan ug sa dili pagkatinuli sa inyong unod, siya naghimo kaninyo nga mabuhi uban kaniya ug nagpasaylo kanatong tanan sa atong mga kalapasan. **14** Iyang gipapas ang nahisulat sa natala nga mga utang ug ang mga patakaran nga batok kanato. Gikuha niya kining tanan ug gilansang kini ngadto sa krus. **15** Gikuha niya ang mga gahom ug mga katungod. Gibutyag niya kini sa dayag ug gigiyahan kini sa usa ka madaugon nga pagsaulog pinaagi sa iyang krus. **16** Busa, ayaw tugoti nga adunay mohukom kaninyo sa pagkaon o sa pag-inom, o mahitungod sa adlaw sa kombira o sa usa ka bag-ong bulan, o mahitungod sa Adlaw nga Igpapahulay. **17** Kini usa ka anino sa mga butang nga umaabot, apan ang unod mao si Cristo. **18** Ayaw itugot nga adunay makawatan sa ganti pinaagi sa pagtinguha sa pagpaubos ug pinaagi sa pagsimba sa mga anghel. Ingon sa usa ka tawo nga mosulod ngadto sa mga butang nga nakita na niya ug mahimong magarbohon pinaagi sa iyang lawasnong panghunahuna. **19** Siya wala magpabilin ngadto sa ulo. Kini nagsugod sa ulo nga ang tibuok lawas ug ang tanan nga mga lutahan ug sa mga kaugatan naghatag ug naggunit niini; kini motubo uban ang pagtubo nga gihatag sa Dios. **20** Kung kamo namatay uban kang Cristo ngadto sa mga butang sa kalibotan, nganong nagkinabuhi man kamo ingon nga gikinahanglan gayod sa kalibotan: **21** "Ayaw pagkupot, ni motilaw, ni mohikap?" **22** Ang tanan niining mga butanga gitagana alang sa pagkadunot uban sa paggamit, sumala sa pahimangno ug mga pagtulon-an sa mga tawo. **23** Kini nga mga balaod adunay kaalam sa kinaugalingong paghimo sa pagtulon-an ug pagpaubos ug pagpasobra sa lawas. Apan wala silay bili batok sa pagpatuyang sa unod.

3 Unya kung ang Dios nagbanhaw kaninyo uban kang Cristo, pangitaa ang mga butang sa kahitas-an, diin si Cristo nagalingkod sa tuong kamot sa Dios. **2** Paghunahuna mahitungod sa mga butang sa kahitas-an, dili mahitungod sa mga butang sa kalibotan. **3** Kay kamo namatay, ug ang inyong kinabuhi natago kang Cristo diha sa Dios. **4** Sa dihang si Cristo mopakita, nga mao ang inyong kinabuhi, unya kamo usab makita uban kaniya sa himaya. **5** Ibutang sa kamatayon, unya, ang mga ginsakopan nga anaa sa kalibotan—ang pagkamahilawason, ang pagkamahugaw, ang kaibog, ang daotang tinguha, ang pagkahakog, nga mao ang pagsimba sa diosdios. **6** Kini mao ang mga butang nga ang kasuko sa Dios moabot sa mga anak sa pagkamasinupakon. **7** Kini mao ang mga butang nga kamo usab sa maka-usa naglakaw sa dihang nagpuyo kamo uban kanila. **8** Apan karon kinahanglan nga inyong wad-on kining tanang mga butanga—ang kapungot, ang kasuko, ang daotan nga tinguha, ang pagtamay, ug ang malaw-ay nga pagpamulong nga gikan sa inyong mga baba. **9** Ayaw kamo pamakak sa matag-

usa, tungod kay gihukas na ninyo ang karaan nga pagkatawo uban sa iyang mga naandan. **10** Ug gibutang ninyo ang bag-o nga pagkatawo, nga gibag-o sa kahibalo sumala sa dagway niadtong usa nga nagbuhat kaniya. **11** Niini nga kahibalo, walay Greyigo ug Judio, tinuli ug dili-tinuli, dumuduong, taga-Scita, ulipon, tawong may kagawasan, apan hinuon si Cristo mao ang tanang butang ug sa tanang mga butang. **12** Ibutang, unya, ingon nga pinili sa Dios, balaan ug hinigugma, kasingkasing sa kaluoy, pagkamaayo, pagpaubos, pagka-aghop, ug pagkamapailubon. **13** Pag-inantosay kamo sa usag-usa. Pagpinasayloay ngadto sa usag-usa. Kung adunay usa nga anaay sumbong batok sa uban, pagpasaylo sa paagi nga ang Ginoo nagpasaylo kaninyo. **14** Ug labaw niining mga butanga, pagbaton ug gugma, nga mao ang gapos sa pagkahingpit. **15** Tugoti nga ang kalinaw ni Cristo modumala sa inyong mga kasingkasing. Alang niini nga kalinaw nga kamo gitawag diha sa usa ka lawas. Ug pagmapasalamaton. **16** Tugoti nga ang pulong ni Cristo mopuyo kaninyo sa kadato gayod. Uban sa tanang kaalam pagtinudloay ug pagtinambagay kamo sa usag-usa uban sa mga salmo ug mga himno ug sa mga espirituhanon nga mga alawiton. Pag-awit uban sa pagkamapasalamaton sa inyong mga kasingkasing ngadto sa Dios. **17** Ug bisan unsa ang inyong buhaton, sa pulong o sa buhat, buhata ang tanan sa ngalan ni Ginoong Jesus. Pasalamati ang Dios nga Amahan pinaagi kaniya. **18** Mga asawa, pagpasakop sa inyong mga bana, kay mao kini ang angay ninyong buhaton diha sa Ginoo. **19** Mga bana, higugmaa ang inyong mga asawa, ug ayaw ninyo sila pasakiti. **20** Mga kabataan, tumana ang inyong mga ginikanan sa tanang butang, tungod kay kini makapahimuot sa Ginoo. **21** Mga amahan, ayaw hagita ang inyong mga anak, aron dili sila mawad-an ug paglaom. **22** Mga ulipon, tumana ninyo ang inyong mga agalon sumala sa unod sa tanang mga butang, dili pakita sa mata ingon nga magpadayeg sa mga tawo, apan uban sa matinud-anon nga kasingkasing. Kahadloki ang Ginoo. **23** Bisan unsa ang inyong pagabuhaton, buhata gikan sa kalag ingon nga alang sa Ginoo, ug dili alang sa mga tawo. **24** Nasaayod kamo niana nga inyong madawat gikan sa Ginoo ang ganti sa kabtangan. Kini mao si Ginoong Cristo nga inyong gialagaran. **25** Kay ang matag usa nga nagbuhat ug dili matarong makadawat ug silot alang sa dili matarong nga iyang gibuhat, ug walay gipalabi niini.

4 Mga agalon, ihatag ngadto sa mga sulugoon kung unsa ang sakto ug angay. Nakahibalo kamo nga kamo usab adunay usa ka agalon didto sa langit. **2** Padayon nga malig-on diha sa pag-ampo. Pagtukaw niini diha sa pagpasalamat. **3** Pag-ampo kamo sa hiniusa alang usab kanamo, nga ang Dios moabli ug pultahan alang sa pulong, sa pagsulti sa tinagong kamatuoran kang Cristo. Tungod niini, ako gikadinahan. **4** Ug pag-ampo nga mahimo nako kining tataw, ingon sa kinahanglan nakong isulti. **5** Paglakaw diha sa kaalam niadtong anaa sa gawas, ug tubosa ang panahon. **6** Himoa ang imong mga pulong nga kanunay inubanan sa grasya. Himoa kini nga tinimplahan sa asin, aron inyong masayran kung unsaon ninyo pagtubag ang matag tawo. **7** Alang sa mga butang nga may kalabotan kanako, si Tychicus maoy mopahibalo niini kaninyo. Usa siya ka minahal nga igsoong lalaki, usa ka matinud-anon nga alagad, ug kauban nga sulugoon diha sa Ginoo. **8** Gipadala ko siya diha kaninyo alang niini, aron nga masayran ninyo ang maong panghitabo mahitungod kanamo, ug aron nga madasig niya ang inyong mga kasingkasing. **9** Gipadala ko siya uban si Onesimus, ang matinud-anon ug minahal nga igsoong lalaki, nga usa kaninyo. Isulti nila ang tanang butang nga nahitabo dinhi. **10** Si Aristarchus, akong kauban nga binilanggo, nangumusta kaninyo, ug si Marcos usab, ang ig-agaw ni Barnabas diin kamo nakadawat ug mga mando, “Kung moanha siya kaninyo, dawata siya,” **11** ug usab si Jesus nga gitawag ug Justus. Kini lamang ang naa sa tinuli nga akong mga isigka magbubuhat alang sa gingharian sa Dios. Sila nahimong usa ka maghuhupay nganhi kanako. **12** Si Epafras nangumusta kaninyo. Siya usa kaninyo ug usa ka sulugoon usab ni Cristo Jesus. Kanunay siyang naningkamot alang kaninyo diha sa pag-ampo, aron nga makabarog kamo nga hingpit ug adunay bug-os nga pagsalig diha sa kabubut-on sa Dios. **13** Kay ako nagsaksi kaniya, nga siya namuhat pag-ayo alang kaninyo, alang niadtong anaa sa Laodicea, ug alang niadtong anaa sa Hierapolis. **14** Si Lucas ang hinigugma nga mananambal ug si Demas nangumusta kaninyo. **15** Pangumustaha ang mga kaigsoonan diha sa Laodicea, ug si Nymfa, ug ang simbahan nga anaa sa iyang panimalay. **16** Kung mabasa na kining maong sulat diha sa inyong

taliwala, basaha usab kini didto sa simbahan sa taga-Laodicea, ug tan-awa usab nga mabasa ang sulat nga gikan sa Laodicea. **17** Sultihi si Archippus, “Tan-awa ang buluhaton nga imong nadawat gikan sa Ginoo, nga kinahanglang tumanon nimo kini.” **18** Kini nga mga pangumusta gikan sa akong kaugalingon nga kamot—si Pablo. Hinumdomi ang akong mga kadena. Hinaot nga ang grasya magauban kaninyo.

1 Tesalonica

1 Gikan kang Pablo kauban si Silvanus ug si Timoteo
ngadto sa Iglesia sa mga taga Tesalonica diha sa
Dios Amahan ug sa Ginoong Jesu Cristo. Grasya
ug kalinaw maanaa kaninyo. **2** Kanunay kami nga
nagpasalamat sa Dios kaninyong tanan; giapil kamo
namo sa among mga pag-ampo. **3** Walay undang
ang among paghinumdom sa inyong mga buluhaton
sa pagtuo, buluhaton sa gugma, ug pasensya sa
paglaom sa kaugmaon diha sa atong Ginoong Jesu
Cristo sa atubangan sa atong Dios ug Amahan. **4**
Mga igsoon nga hinigugma sa Dios, nakahibalo kami
sa inyong pagkatawag, **5** kung giunsa pag-abot sa
maayong balita diha kaninyo dili sa pulong lang,
kondili pinaagi sad sa gahum, sa Balaang Espiritu,
nga aduna gyuy kasiguradohan, ug nakahibalo kamo
kung unsang klase nga mga tawo kami kadtong
diha kami kaninyo nga alang sa inyong kaaayuhan.
6 Gisundog ninyo kami ug ang Ginoo, sa inyong
pagdawat sa pulong uban sa dakung pag-antos
inubanan sa kalipay gikan sa Balaang Espiritu, **7** mao
nga nahimo kamong ehemplo sa tanang tumutuo sa
Masedonia ug Acaya. **8** Tungod kaninyo nikaylap ang
pulong sa Ginoo, dili lamang sa Masedonia ug sa
Acaya — kondili sa tanang dapit nga nikaylap ang
inyong pagtuo sa Dios, mao nga wala na kami angay
nga ikasulti. **9** Kay sila mismo nagbalita mahitungod
kanamo, kung giunsa ninyo kami pagdawat, ug giunsa
ninyo pagbalik sa Dios gikan sa mga diosdiosan aron
mag-alagad sa buhi ug tinuod nga Dios, **10** ug sa
paghulat ninyo sa iyang Anak gikan sa langit, nga
iyang gibanhaw sa patay, si Jesus nga maoy moluwas
kanato sa umaabot nga kapungot.

2 Kamo mismo nakahibalo, mga igsoon, nga ang
among pag-anha kaninyo wala masayang, **2**
apan nakahibalo kamo nga miagi kami ug kalisod
ug gipaulawan sa Pilipos. Wala kami kahadlok diha
sa Dios nga misulti sa pulong sa Dios bisan sa
grabeng kasamok. **3** Kay ang among pag-awhag
dili gikan sa sayop, dili gikan sa kahugaw, dili gikan
sa paglimbong, **4** apan tungod kay giaprubahan
kami sa Dios nga gisaligan sa maayong balita, mao
nga kami nagsulti dili aron magpahalipay sa mga
tawo, kondili sa Dios nga nag-usisa sa among mga
kasingkasing. **5** Kay kami wala migamit ug mga
pulong nga ulog-ulog, sama sa inyong nahibaloan,
ug dili sad sa pasumangil sa pagkahakog, saksi ang
Dios, **6** ug wala kami nangita ug himaya gikan sa
tawo, bisan kaninyo ug sa uban, bisan pwede unta
namo angkonon ang pribilehiyo isip mga apostoles ni
Cristo. **7** Hinuon, kami nagmalumo sa inyoha sama
sa inahan nga naghupay sa iyang kaugalingong mga
anak. **8** Mao nga kami adunay paghigugma kaninyo;
nalipay kami nga iambit kaninyo dili lang ang maayong
balita sa Dios apan bisan ang among kaugalingong
kinabuhi, kay kamo nahimo nga suod kaayo kanamo.
9 Kay nahinumdoman ninyo, mga igsoon, ang among
pagtrabaho ug paghago: nagtrabaho kami gabii ug
adlaw aron dili magpabug-at sa bisan kinsa kaninyo,
samtang among gisangyaw ang maayong balita
sa Dios. **10** Kamo ang mga saksi, ug ang Ginoo
sad, kung unsa kabalaan, kamatarong, ug walay
maikasaway ang uban sa among paggawi diha uban
kaninyo nga mga tumutuo, **11** sama sa pagkahibalo
ninyo nga sa matag usa kaninyo, sama sa usa ka
amahan sa iyang kaugalingong mga anak, gi-awhag
ug gidasig kamo namo ug gasaksi, **12** nga maglakaw
kamo sa pamaagi nga takos sa Dios nga nagtawag
kaninyo sa iyang kaugalingong gingharian ug himaya.
13 Tungod niini nga hinungdan nagpasalamat sad
kami kanunay sa Dios, nga sa dihang nadawat ninyo
gikan kanamo ang pulong sa mensahe nga pulong
sa Dios, gidawat kini ninyo nga dili pulong sa tawo
apan kung unsa gyud siya, ang pulong sa Dios, nga
naglihok usab kaninyo nga mga mituo. **14** Kay kamo,
mga igsoon, misundog sa mga iglesia sa Dios nga
diha kang Cristo Jesus, nga tua sa Judea tungod
kay miagi kamo ug kalisod nga parehas sa inyong
kaugalingong kaubanan, sama sa ilang naagian sa
mga Judio, **15** nga mipatay kang Ginoong Jesus
ug sa mga propeta, ug nagpalayas kanamo, ug
wala nagpahalipay sa Dios apan naglutos sa tanang
katawhan. **16** Gibabagan kami nila sa pagsulti sa
mga Gentil aron unta maluwas sila, aron kanunay
pun-on ang ilang mga sala. Miabot na ang grabe nga
kapungot kanila. **17** Kami, mga igsoon, nahibulag
kaninyo sa mubo nga higayon, sa lawas lang apan
dili sa kasingkasing, ug gibuhat namo ang tanan nga
adunay dakong paghandom aron makita ang inyong
dagway, **18** tungod kay gusto namo moanha kaninyo,
ako si Pablo sa makausa pa, apan gibabagan kami ni
Satanas. **19** Kay unsa man ang among pagsalig, o
kalipay, o korona sa himaya sa umaabot sa dihang
mobalik ang atong Ginoong Jesus —dili ba kamo,

sama sad sa uban? **20** Tungod kay kamo ang among
himaya ug among kalipay.

3 Busa, sa dihang wala na kami makaantos,
gihunahuna namo nga mas maayo nga magpabilin
na lang kami sa Atens. **2** Gipaanha namo si Timoteo,
among igsoon ug ministro sa Dios sa maayong balita
ni Cristo aron lig-onon ug hupayon kamo mahitungod
sa inyong pagtuo, **3** aron walay matandog niini nga
mga paglutos, kay kamo mismo nakahibalo nga
gitawag kita alang niini. **4** Sa pagkatinuod, sa diha pa
kami uban kaninyo, gisulti na namo daan kaninyo nga
mag-antos sa paglutos kita, ug nahitabo na kini sama
sa inyong nahibaw-an. **5** Tungod niini nga hinungdan,
kadtong wala na gyud ko makaagwanta, nagpaanha
ako aron makahibalo ko kung unsa nay kahimtang
sa inyong pagtuo, kay tingali gisulayan kamo sa
manununlay ug mawalay pulos ang among gihaguan.
6 Kadtong nakabalik na si Timoteo kanamo gikan sa
inyoa ug nagdala siya ug maayong balita mahitungod
sa inyong pagtuo ug gugma, nga kanunay maayo ang
paghinumdom ninyo sa amoa, ug nangandoy kamo
nga makigkita kanamo sama sad nga nangandoy
pud kami nga makigkita kaninyo- **7** tungod niini,
mga igsoon, napahupay kami kaninyo pinaagi sa
inyong pagtuo taliwala sa tanan namong kagul-anan
ug pag-antos. **8** Mao nga karon buhi kami, kung
kamo magbarog nga malig-onon sa Ginoo. **9** Kay
unsa pa may pasalamat nga among ikahatag sa Dios
mahitungod kaninyo, sa tanang kalipay nga anaa
kanamo? **10** Gabii ug adlaw munamuna namong pag-
ampo aron makita kamo namo ug mahatag kaninyo
kung unsa pa ang kulang sa inyong pagtuo. **11** Hinaot
nga ang atong Dios ug Amahan mismo, ug ang atong
Ginoong Jesus, ang magtultol kanamo padulong
kaninyo, **12** ug hinaot ang Ginoo magdugang ug
magpa-abunda sa inyong paghinigugmaay sa usa'g
usa ug sa tanang tawo sama usab sa among gibuhat
kaninyo. **13** Hinaot nga buhaton niya kini aron lig-
onon ang inyong kasingkasing nga walay maikasulti
ang uban sa inyong pagkabalaan diha sa atong Dios
ug Amahan, inigbalik sa atong Ginoong Jesus kauban
sa tanan niyang mga balaan.

4 Sa katapusan, mga igsoon, gidasig ug giawhag
kamo namo diha sa Ginoong Jesus, nga sama sa
inyong pagdawat sa mga katudloan gikan kanamo
mahitungod sa pagkinabuhi ninyo ug pagpahalipay sa
Dios, sama sa inyo nang gibuhat—mas buhaton pa
unta ninyo kini. **2** Kay nakahibalo kamo sa katudloan
nga among gihatag kaninyo pinaagi sa Ginoong
Jesus. **3** Mao kini ang kabubut-on sa Dios, nga
magpakabalaan kamo—diin nga likayan ninyo ang
lawasnong imoralidad, **4** aron matag usa kaninyo
makahibalo kung unsaon pagpakighiusa sa iyang
kaugalingong asawa sa pagkabalaan ug pagtahod,
5 dili sa lawasnon nga mga pagbati (sama sa mga
Gentil nga wala kaila sa Dios), **6** ug aron walay tawo
nga makalapas ug makabuhat ug sayop sa iyang
igsoon mahitungod niini nga butang, tungod kay ang
Ginoo ang mobalos sa tanan aning mga butanga,
sama sa among gipahimangno ug gisaksi kaninyo.
7 Kay wala kita gitawag sa Dios sa kahugaw, apan
ngadto sa pagkabalaan. **8** Busa, ang mosalikway
niini wala nagsalikway sa tawo, kondili sa Dios, nga
naghatag sa iyang Balaang Espiritu kaninyo. **9** Bahin
sa paghigugma nga inigsoonay dili na kinahanglan
nga aduna pay mosulat kaninyo, kay kamo mismo
gitudluan sa Dios nga maghigugmaay sa usa'g
usa. **10** Gani, gibuhat na ninyo kini sa tanang mga
kaigsoonan sa tibuok Masedonia, apan gi-awhag
kamo namo, mga igsoon, nga mas buhaton pa ninyo
kini. **11** Giawhag sad kamo namo nga maningkamot
kamo nga maghinilum, dili manghilabot sa uban, ug
magkinabuhi sa inyong kaugalingonh mga kamot,
sama sa among gisugo ninyo. **12** Buhata kini aron
magmaayo ang inyong pamatasan nga adunay respito
sa mga wala pa sa pagtuo, ug aron wala kamoy
kinahanglanon. **13** Dili namo buot nga masayop
kamo sa pagsabot, mga igsoon, mahitungod sa mga
nangatulog, aron dili kamo maguol pag-ayo sama sa
uban nga walay kasigurohan sa kaugmaon. **14** Kay
kung mituo kita nga si Jesus namatay ug nabanhaw,
mao sad nga ang Dios ikuyog niya kang Jesus
kadtong diha kaniya nga mga nakatulog. **15** Kay kini
gisulti namo pinaagi sa pulong sa Ginoo, nga kitang
mga buhi, mga nahabilin inig balik sa Ginoo, sigurado
nga dili kita mag-una sa mga nakatulog. **16** Tungod
kay ang Ginoo mismo monaog gikan sa langit, nga
adunay magsinggit, nga adunay tingog sa arkanghel,
ug adunay trumpeta sa Dios, ug ang mga patay diha
kang Cristo mouna sa pagkabanhaw. **17** Unya kitang
mga buhi, nga mga nahabilin, modungan kanila nga
isaka sa mga panganod aron tagbuon ang Ginoo sa
langit, ug unya kita kanunay nang uban sa Ginoo.
18 Busa, hupaya ninyo ang usa'g usa niini nga mga
pulong.

5 Karon mahitungod sa oras ug panahon, mga igsoon, dili na kinahanglan nga aduna pay isulat kaninyo. **2** Kay kamo mismo nakahibalo pag-ayo nga ang pag-abot sa adlaw sa Ginoo ingon usab sa kawatan sa gabii. **3** Sa dihang moingon sila nga "Malinawon na ug walay katalagman," kalit nga moabot dayon kanila ang kalaglagan ingon sa mabdos nga babaye nga nagbati, ug wala gyuy paagi nga sila makalikay. **4** Apan kamo, mga igsoon, wala kamo sa kangitngit nga maapsan kamo inana nga adlaw sama sa usa ka kawatan. **5** Kay kamong tanan mga anak sa kahayag ug mga anak sa adlaw. Dili kita mga anak sa gabii o kangitngit. **6** Mao nga, dili kita matulog sama sa gihimo sa uban, apan kanunay kita nga magbantay ug anaa sa maayong hunahuna. **7** Kay sila nga nangatulog, nangatulog sa gabii ug sila nga nahubog, nahubog sa gabii. **8** Apan kay kita mga anak man sa adlaw, kinahanglan aduna kitay maayong hunahuna; ibutang nato ang taming dughan sa pagtuo ug gugma, ug ingon nga helmet, ang kasigurohan sa atong umaabot nga kaluwasan. **9** Kay wala kita gitakda sa Dios nga makadawat kita sa iyang kapungot, kondili nga makadawat kita sa kaluwasan pinaagi sa atong Ginoong Jesu Cristo, **10** nga namatay alang kanato aron nga bisag buhi kita o patay, mabuhi kita kauban niya. **11** Busa hupayon ninyo ug lig-unon ang usa'g usa sama sa inyong gibuhat na. **12** Naghangyo ako kaninyo, mga igsoon, nga ilhon ninyo sila nga naghago ug nagdumala kaninyo sa Ginoo, nga nag-awhag kaninyo. **13** Naghangyo sad ako kaninyo nga taas ang pag-ila ninyo sa ilaha sa gugma tungod sa ilang mga buluhaton. Pagdinaitay kamo sa usa'g usa. **14** Giawhag kamo namo, mga igsoon: pasidan-i ang mga gubot, dasiga ang nawad-an ug paglaum, tabangi ang mga maluyahon, pasensyahi ang tanan. **15** Magmatngon kamo nga walay bisag usa nga mobalos ug dautan sa dautan bisan kang kinsa, apan kanunay nga maningkamot kamo sa pagbuhat ug maayo sa usa'g usa ug sa tanan. **16** Magmalipayon kamo kanunay, **17** mag-ampo nga walay undang, **18** magpasalamat sa tanan, kay mao kini ang kabubut-on sa Dios kaninyo diha kang Cristo Jesus. **19** Ayaw ninyo ug supila ang Espiritu. **20** Ayaw ug tamaya ang mga propesiya. **21** Susiha ninyo ang tanang butang; ug kupti ang maayo. **22** Likayi ninyo ang tanang dautan. **23** Hinaut nga ang Dios sa kalinaw mismo maghingpit sa inyong pagkabalaan, ug ang inyong tibuok nga espiritu, kalag, ug lawas maampingan aron walay ikasaway kaninyo sa pagbalik sa atong Ginoong Jesu Cristo. **24** Matinumanon siya nga nagtawag kaninyo nga mao sad ang magbuhat niini. **25** Mga igsoon, ampo-i sad kami. **26** Kumustaha ang tanang mga igsoon sa balaan nga halok. **27** Naghangyo ako kaninyo diha sa Ginoo nga kini nga sulat basahon ninyo sa tanang mga kaigsoonan. **28** Hinaut nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu Cristo maanaa kaninyo.

2 Tesalonica

1 Gikan kang Pablo, Silvanus, ug ni Timoteo, alang
sa iglesia nga taga-Tesalonica nga iya sa Dios
nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu Cristo.
2 Hinaut nga ang grasya ug kalinaw sa Dios nga
atong Amahan ug kang Ginoong Jesu Cristo anaa
kaninyo. **3** Kinahanglan magpasalamat kami kanunay
sa Dios kaninyo, mga igsoon, kay mao kini ang
angay, tungod kay galambo kaayo ang inyong pagtuo
ug misamot ang gugma ninyo sa usa'g usa. **4** Mao
nga kami nagpasigarbo nga nagsulti sa mga iglesia
sa Dios mahitungod sa inyong pasensya ug pagtuo
taliwala sa tanan nga paglutos ug pasakit nga inyong
giagwanta. **5** Kini ang klaro nga tima-an sa matarong
nga paghukom sa Dios, nga naghimo kaninyo nga
takos sa ginharian sa Dios nga tungod niini nag-
antos sad kamo. **6** Matarong ang Dios nga ibalik niya
ang pasakit didto sa mga nagpasakit kaninyo, **7** ug
pahuwasan niya kadtong nakadawat ug pasakit uban
kanamo, sa panahon nga ipadayag ang Ginoong
Jesu-Cristo gikan sa langit uban sa mga anghel sa
iyang gahum. **8** Pinaagi sa gadilaab nga kalayo, siya
ang manimalos sa mga wala nakaila sa Dios ug sa
mga wala nagtuman sa maayong balita sa atong
Ginoong Jesus. **9** Mag-antos sila sa silot sa walay
katapusang paghukom layo sa presensya sa Ginoo
ug sa himaya sa iyang gahum, **(aiōnios g166)** **10** inig
balik niya sa adlaw nga himayaon siya sa iyang mga
balaan, nga mahibulong ang tanan nga mga tumutuo
tungod kay gituohan nila ang among pasidungog
kaninyo. **11** Mao kini ang hinungdan nga kanunay
kaming nag-ampo alang kaninyo, nga ang atong Dios
himoon kamong takos nga ingon nga iyang tinawag,
ug tumanon ninyo ang matag handom sa kaayuhan
ug matag lihok sa pagtuo nga adunay gahum, **12**
aron himayaon ninyo ang ngalan sa atong Ginoong
Jesus, ug kamo sad niya, tungod sa grasya sa atong
Dios ug Ginoong Jesu Cristo.

2 Karon naghangyo kami kaninyo, mga igsoon,
mahitungod sa pagbalik sa atong Ginoong Jesu
Cristo ug sa pagtigum kanatong tanan diha kaniya,
2 nga dili dali mauyog ang inyong mga hunahuna
o mabalaka, pinaagi man sa espiritu o sa pulong
o sa sulat nga gikan kanamo — aron dili kamo
motuo nga ang adlaw sa atong Ginoo niabot na. **3**
Ayaw kamo palimbong kang bisan kinsa sa bisan
unsang pamaagi. Kay dili moabot kini hangtod dili pa
moabot ang pagkahulog, ug maipadayag ang tawo
nga masinupakon, nga mao ang anak sa kadautan. **4**
Mao kini siya ang mobatok ug magpadayeg sa iyang
kaugalingon batok sa tanan nga gitawag nga Dios o
gisimba, aron siya maglingkod didto sa templo sa
Dios ug iyang gipahulagway ang iyang kaugalingon
nga Dios. **5** Wala ba kamo makahihumdum nga
kadtong diha pa ako kaninyo nga gisultihan namo
nako aning mga butanga? **6** Karon nahibaloan
na ninyo kung kinsa ang nagpugong kaniya, aron
maipadayag lang siya sa saktong panahon. **7** Kay
ang misteryo mahitungud sa masinupakon nagsugod
nga napadayag na, apan adunay nagpugong kaniya
karon samtang dili pa siya mapahawa sa dalan. **8**
Diha pa dayon maipadayag ang masinupakon, nga
patyon sa Ginoong Jesus pinaagi sa ginhawa sa
iyang baba ug iyang himuon nga wala na pinaagi sa
pagpadayag sa iyang pagbalik. **9** Ang pag-anhi sa
masinupakon pinaagi sa trabaho ni Satanas puno siya
sa tanang gahum, mga timaan, ug mga katingalahan
nga dili tinuod, **10** ug tanang limbong sa pagka dili
matarong alang sa adtong mga laglagonon, kay
wala nila gidawat ang gugma sa kamatuoran aron
unta maluwas sila. **11** Tungod niini nga hinungdan
magpadala kanila ang Dios sa sayop nga bulohaton,
12 aron touhan nila ang bakak, aron mahukman silang
tanan, kadtong wala motuo sa kamatuoran apan
nagpakalipay sa dili matarong. **13** Apan angay kaming
magpasalamat sa Dios kanunay mahitungod kaninyo,
mga igsoon nga hinigugma sa Ginoo, kay kamo ang
gipili sa Dios nga maoy unang bunga sa kaluwasan
nga gigahin niya pinaagi sa Espiritu ug sa pagtuo sa
kamatuoran, **14** nga diin gitawag kamo niya pinaagi sa
maayong balita aron maangkon ninyo ang himaya sa
atong Ginoong Jesu Cristo. **15** Mao nga, mga igsoon,
pagbarog kamo nga lig-on, ug guniti pag-ayo ang
naandan nga pamaagi nga gitudlo kaninyo pinaagi
sa pagsulti o sa among sulat. **16** Karon hinaot nga
ang atong Ginoong Jesu Cristo mismo, ug ang atong
Dios Amahan nga naghigugma kanato ug naghatag
kanato ug hupay nga walay katapusan ug maayong
pagsalig sa umaabot nga panahon pinaagi sa grasya,
(aiōnios g166) **17** maghupay ug magmalig-on sa inyong
mga kasingkasing sa tanang maayong buluhaton ug
sinultihan.

3 Ug karon, mga igsoon, ampo-i kami aron paspas
ang pagkaylap ug mahimaya ang pulong sa Dios
sama diha sa inyo **2** ug aron maluwas kami sa mga

dautang mga tawo kay dili man tanan adunay pagtuo.
3 Apan matinumanon ang Ginoo nga maoy maglig-on
sa inyo ug magbantay sa inyo batok kang Satanas.
4 Gasalig kami sa Ginoo mahitungod kaninyo nga
gibuhat ninyo ug magpadayon kamo ug buhat sa
mga gisugo namo ninyo. **5** Hinaut nga ang Ginoo
ang magtultol sa inyong mga kasingkasing didto
sa gugma sa Dios ug sa pag-agwanta ni Cristo. **6**
Karon suguon kamo namo, mga igsoon, sa ngalan sa
atong Ginoong Jesu Cristo nga likayi ninyo ang mga
kaigsoonan nga nagtinapulan ug wala magsunod sa
mga naandan nga pamaagi nga nadawat ninyo gikan
kanamo. **7** Kay kamo mismo nasayod kung unsaon
ninyo pagsundog kanamo. Wala kami nagtinapulan
diha kaninyo, **8** wala sad namo gikaon ang pagkaon
sa uban nga wala gibayri. Hinoon, nagtrabaho ug
naghago kami pag-ayo gabii ug adlaw aron bisan
kinsa kaninyo dili unta mabug-atan sa amo. **9** Dili
ingon nga wala kami katungod, apan kami ang inyong
ehemplo aron kami ang inyong sundugon. **10** Kadtong
diha pa kami sa inyo gisugo mo namo nga, “Kung
adunay dili ganahan motrabaho, dili siya pakan-on.”
11 Kay nakadungog kami nga adunay nagtinapulan
diha sa inyo, wala sila gatrabaho apan nanghilabot
hinuon sa uban. **12** Karon kana sila maoy among
gisugo ug giawhag pinaagi kang Ginoong Jesu Cristo
nga hilum ra magtrabaho ug mokaon ra sa ilang
kaugalingong pagkaon. **13** Apan kamo, mga igsoon,
ayaw kamo kawad-an ug kadasig sa pagbuhat ug
sakto. **14** Kung adunay dili motuman sa gisulti namo
niini nga sulat, bantayi kana siya ug ayaw kamo
pakigkuyog ana niya, aron maulawan siya. **15** Ayaw
siya isipa nga kaaway, apan pasidan-i siya isip nga
igsoon. **16** Hinaut nga ang Ginoo sa kalinaw mismo
ang maghatag kaninyo ug kalinaw sa tanang panahon
sa bisan unsa nga pamaagi. **17** Ang Ginoo mag-uban
kaninyong tanan. Mao kini ang akong pangumusta,
ako ni si Pablo, pinaagi sa akong mga kamot, nga
mao ang timaan sa matag sulat nako. **18** Hinaut
nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu Cristo anaa
kaninyong tanan.

1 Timoteo

1 Gikan kang Pablo, nga apostol ni Cristo Jesus
sumala sa kasuguan sa Dios nga atong manluluwas
ug ni Cristo Jesus nga atong pasalig, **2** Alang kang
Timoteo, nga tinuod nga anak sa pagtuo. Grasya,
kaluoy, ug kalinaw gikan sa Dios atong Amahan ug
kang Cristo Jesus atong Ginoo. **3** Sama sa gi-awhag
ka nako pag-ayo nga buhaton nimo sa dihang mibiya
ako pa Masedonia, magpabilin ka sa Efeso aron
mamandu-an nimo ang pipila ka mga tawo nga dili
sila magtudlo ug lain nga doktrina. **4** Ug dili sad nila
tagaan ug pagtagad ang mga estorya- estorya ug
ang walay katapusang pagsubay sa kagigikanan nga
maoy hinungdan sa panaglalis imbis nga makatabang
sa plano sa Dios, nga panaagi sa pagtuo. **5** Apan
ang tumong sa kasuguan gugma nga nagagikan sa
putli nga kasingkasing, sa maayo nga konsensiya,
ug sa kinasingkasing nga pagtuo. **6** Ang ubang
mga tawo nahisalaag ug mibiya gikan niining mga
butanga ug miadto sa walay pulos nga pakigpulong.
7 Buot nilang mahimo nga magtutudlo sa balaod,
apan wala sila makasabot sa ilang mga gipanulti o
sa ilang mga gipamugos. **8** Apan kita nakahibalo
nga ang balaod maayo kung kini sundon subay sa
balaod. **9** Ug nasayod kita niini, nga ang balaod
wala gihimo alang sa matarong nga tawo, apan
alang sa mga mangilapason ug masinupakon nga
mga tawo, sa mga tawo nga dili diosnon ug sa mga
makasasala, alang niadtong walay Dios ug malaw-ay,
alang adtong mopatay sa ilang amahan ug inahan, sa
mga mamamatay, **10** sa mga lawasnong imoral, sa
mga makighilawas sa isig ka lalaki, sa mga nagbihag
ug mga tawo aron himoong ulipon, sa mga bakakon,
sa mga nagsaksi sa dili tinood, ug sa bisag unsa
pa nga taliwas sa sakto nga doktrina, **11** sumala
sa mahimayaon nga maayong balita sa bulahang
Dios nga sa diin gisaligan ako. **12** Nagpasalamat ako
kang Cristo Jesus nga atong Ginoo, nga nagpalig-
on kanako, kay giisip niya ako nga matinud-anon ug
nagbutang kanako niini nga pagpangalagad- **13** ako,
nga tigpasipala niadto, naglutos, ug bayolente nga
tawo. Apan ako nakadawat ug kaluoy tungod kay ako
ignorante sa ako mga gipangbuhat kay wala pa ako sa
pagtuo. **14** Apan ang grasya sa atong Ginoo ga-awas
awas uban sa pagtuo ug gugma kang Cristo Jesus.
15 Kini nga mensahe masaligan ug takos sa tanang
pagdawat, nga si Cristo Jesus nianhi dinhing kalibutan
sa pagluwas sa makasasala. Ako ang labing dautan
niini. **16** Apan tungod niini nga hinungdan ako ang
unang nahatagan ug kaluoy, aron pinaagi kanako, ang
labing dautan, mapakita ni Cristo Jesus ang tanang
pailob, ingon nga ehemplo kanila nga motuo kaniya sa
kinabuhing dayon. **(aiōnios g166)** **17** Ug karon sa iya nga
hari sa tanang panahon, nga walay kamatayon, ug
dili makita, ug bugtong nga Dios, kaniya ang dungog
ug himaya hangtod sa kahangturan. Amen. **(aiōn g165)**
18 Nagtakda ako niini nga mando kanimo, Timoteo,
akong anak, ug ako miuyon sa mga propesiya nga
mikaylap mahitungod kanimo, aron ikaw moapil sa
maayong pag-away; **19** aron ikaw maanaan ug pagtuo
ug maayo nga konsensya. Ang ubang mga tawo
nagsalikway niini ug mahitungod sa ilang pagtuo
mura sila ug mga nahisama sa nalunod nga barko.
20 Sama nila Hemeneus ug Alejandro, nga akong
gitugyan kang Satanas aron matudluan nga dili unta
sila manamastamas.

2 Busa una sa tanan, nag-awhag ako pag-ayo
nga maghangyo, mag-ampo, mangamuyo, ug
magpasalamat kamo alang sa tanan nga mga tawo,
2 alang sa mga hari ug sa tanan nga adunay gahum,
aron malinawon ug hilom ang atong pagkinabuhi
nga disonon sa tanan ug adunay dignindad. **3** Kini
maayo ug madawat sa Dios nga atong Manluluwas.
4 Buot niya nga ang tanang mga tawo maluwas ug
makahibalo sa kamatuoran. **5** Kay usa ra ang Dios,
ug usa ra ang tigpataliwala sa Dios ug sa tawo, nga
mao ang tawo nga si Cristo Jesus, **6** nga naghatag
sa iyang kaugalingon nga tubos alang sa tanan, ang
saksi sa sakto nga panahon. **7** Tungod niini nga tuyo,
ako, mismo, nahimo nga mantala ug apostol. Gasulti
ako sa kamatuoran; wala ako mamakak. Magtutudlo
ako sa mga Gentil sa pagtuo ug kamatuoran. **8** Busa,
buot nako nga ang mga lalaki sa tanang dapit mag-
ampo ug magtaas sa ilang putling mga kamot nga
walay kapungot ug duhaduha. **9** Mao sad sa mga
babaye buot nako nga magsinina ug tarong, nga dili
law-ay ug magapugong sa ilang kaugalingon, dili sa
mga buhok nga sinapid, o pagsul-ob sa mga bulawan,
o perlas, o mahal nga mga sinina, **10** kondili pinaagi
sa angay sa mga babaye nga magpaila sa ilang
pagkadiosnon pinaagi sa maayong mga buluhaton.
11 Ang babaye kinahanglan magtuon sa paghilom
ug magtuman sa tanan. **12** Dili nako tugutan nga
ang babaye motudlo ug magmando sa lalaki, kondili
maghilom lang. **13** Kay si Adan mao ang una nga

giporma, ug unya dayon si Eba. 14 Ug si Adan wala nailad, apan ang babaye nailad pag-ayo sa kalapasan. 15 Bisan pa niini, maluwas siya pinaagi sa pagpanganak, kung magpadayon sila sa pagtuoug paghigugma ug pagkabalaan nga adunay maayong paghunahuna.

3 Kasaligan kini nga panultihon: Kung adunay buot nga mahimong tagadumala, nagtinguha siya ug maayong buluhaton. 2 Busa ang tagadumala kinahanglan walay ikasaway, bana sa usa ka asawa, dili magpalabi, maalamon, matinarongon, maabiabihon, kahibalo motudlo, 3 dili gapalabi sa bino, dili palaaway, apan hinuon, malumo, malinawon, dili mahigugmaon sa kwarta. 4 Kinahanglan maayo ang pagdumala niya sa iyang panimalay, ug ang iyang mga anak kinahanglan gatuman kaniya nga adunay tanang pagtahod; 5 kay kung ang lalaki dili kahibalo magdumala sa iyang kaugalingong panimalay, unsaon man niya pag-atiman sa usa ka iglesia sa Dios? 6 Kinahanglan nga dili siya bag-o pa lang nga tumutuo, aron dili siya maghinambog ug masilotan sama sa yawa. 7 Kinahanglan sad nga siya adunay maayong dungog ngadto sa mga tagagawas, aron dili siya mapaulawan ug mabitik sa lit-ag sa yawa. 8 Ang mga diacono sad, kinahanglan takos sa pagtahod, dili galainlain ang istorya, wala gapalabi sa pag-inom ug bino, ug dili hakog. 9 Kinahanglan tipigan nila ang gipadayag nga kamatuoran sa pagtuo nga adunay hinlo nga konsensiya. 10 Kinahanglan sad maaprobahan usa sila, ug anha pa dayon sila mangalagad tungod kay wala nay ikasaway kanila. 11 Ang mga babaye, sa samang pamaagi, kinahanglan takos sad sa pagtahod, dili mangdaut sa uban, dili magpalabi, ug matinumanon sa tanang butang. 12 Ang mga diacono kinahanglan mga bana sa usa ka asawa ug maayo magdumala sa ilang mga anak ug panimalay. 13 Kay kadtong mga maayo mangalagad makabaton alang sa ilang kaugalingon ug maayong pagdungog ug dakong kaisog sa pagtuo diha kang Cristo Jesus. 14 Akong gisulat kanimo kining mga butanga ug naglaum ako nga makaanha ako kanimo dayon, 15 apan kung malangan ako, nagsulat ako daan aron makahibalo ka kung unsaon pagiya sa balay sa buhi nga Dios, nga mao ang haligi ug gasuporta sa kamatuoran. 16 Ug kauban kita nga nagkasinabot nga, "Dako ang gipadayag nga kamatuoran sa pagkadiosnon." "Siya nagpakita sa lawas", "Gipamatud-an siya nga matarong sa Espiritu, "Nakita sa mga anghel, "Gisangyaw sa kanasuran, "Gituohan sa kalibotan, "Gibayaw ngadto sa himaya."

4 Karon claro nga nag-ingon ang Espiritu nga sa kaulahiang mga adlaw ang ubang mga tawo mobiya sa ilang pagtuo ug maminaw sila sa mga limbonganong espiritu ug mga pagtulon-an sa mga demonyo 2 pinaagi sa mga bakakong tigpakaaron-ingnon, diin nga ang ilang mga kaugalingong konsensya sama sa gimarkahan sa binagang puthaw. 3 Gidili nila ang pagminyo ug pagdawat ug mga pagkaon nga gihimo sa Dios aron pagaambiton nga adunay pagpasalamat sa mga tumutuo nga nakahibalo na sa kamatuoran. 4 Kay tanang gilalang sa Dios maayo, ug walay gidawat nato nga adunay pagpasalamat ang maisalikway, 5 kay gibalaan na kini pinaagi sa pulong sa Dios ug pag-ampo. 6 Kung kaning mga butanga ipahinumdom nimo sa mga kaigsoonan, mahimo kang maayong alagad ni Jesu Cristo tungod kay ikaw gimatuto pinaagi sa mga pulong sa pagtuo ug sa maayong pagtulun-an nga imong gisunod. 7 Apan ayaw dawata ang malaway nga mga storya nga ganahan sa mga tigulang nga mga babaye, apan bansaya imong kaugalingon sa kinabuhing diosnon. 8 Kay ang pagbansay sa lawas gamay lang ang iyang pagkamapuslanon, apan ang kinabuhi nga diosnon adunay kapuslanan sa tanang butang ug adunay saad niining kanabuhi karon ug sa kinabuhi nga umaabot. 9 Kini nga mensahe masaligan ug angayan nga dawaton pag-ayo. 10 Kay tungod niini makigbisog kita ug nagtrabaho kaayo, tungod kay aduna kita'y pagsalig sa buhing Dios, nga manluluwas sa tanang tawo, labi na sa mga tumutuo. 11 Ipahibalo ug itudlo kini nga mga butanga. 12 Ayaw itugot nga tamayon ka tungod sa imong pagkabatan-on, apan hinuon, himoa ang imong kaugalingon nga ehemplo sa pagtuo pinaagi sa imong mga pulong, batasan, gugma, pagtuo ug pagkaputli. 13 Hangtod dili pa ako moanha, atimana ang pag-basa, pag-awhag ug pagtudlo. 14 Ayaw pasagdi ang gasa nga anaa kanimo, nga gihatag sa imo pinaagi sa propesiya, sa pagpandong sa kamot sa mga pangulo sa iglesia kanimo. 15 Atimana kining mga butanga, magkinabuhi pinaagi aning mga butanga, aron makita sa tanang mga tawo ang imong kauswagan. 16 Bantayi pag-ayo imong kaugalingon ug ang mga pagtulon-an. Pagpadayon aning mga butanga tungod kay sa pagbuhat nimo niini maluwas nimo ang imong kaugalingon ug kadtong naminaw kanimo.

5 Ayaw kasab-i ang usa ka tigulang, apan awhaga
siya nga isip usa ka amahan, ug awhaga ang
mga batan-on nga lalake nga isip nga mga igsoon. **2**
Awhaga ang mga tigulang nga babaye isip nga mga
inahan, ug ang mga batan-on nga mga babaye nga
mga igsoon nga adunay tanang kaputli. **3** Tahura
ang mga balo nga babaye, kadtong mga tinuod nga
balo; **4** apan kung ang balo adunay mga anak o
mga apo, sila ang unang magkat-on nga magpakita
ug pagtahod sa ilang kaugalingong panimalay ug
makabalos sila sa ilang mga ginikanan, tungod kay
makahimuot kini sa Dios. **5** Apan ang tinuod nga
balo nga nag-inusara na lang ug nagsalig siya sa
Dios, kanunay siya gahulat sa atubangan niya uban
sa mga hangyo ug mga pag-ampo gabii ug adlaw.
6 Apan kadtong babaye nga mahigugmaun sa luho
patay na bisan tuod siya buhi. **7** Ug isangyaw kining
mga butanga aron walay ikasaway kanila. **8** Apan
kung kinsa ang dili maghatag sa mga kinahanglanon
sa iyang kaugalingong paryente, hilabi na sa iyang
kaugalingong panimalay, siya naglimod sa pagtuo ug
mas dautan pa siya sa dili tumutuo. **9** Iapil ninyo sa
listahan ang balo nga dili ubos sa saysenta anyos,
nga asawa sa usa ka bana. **10** Kinahanglan nailhan
siya sa iyang maayong binuhatan, nag-atiman man
siya sa iyang mga anak, o maabiabihon sa mga
estranghero, o naghugas sa mga tiil sa mga balaan,
o nagpahupay sa nagkalisodlisod, o nagsunod sa
tanang maayong bulohaton. **11** Apan ang mga batan-
ong balo, idumili ang pag-apil kanila sa listahan, kay
kung madala sila sa mga lawasnong kaibog nga
sukwahi kang Kristo, gusto na nila magminyo. **12** Sa
ing-ani nga pamaagi makasala sila tungod kay ilang
gibawi ang ilang saad kaniadto. **13** Usa pa, naanad
na sila sa pagtinapulan, sige na lang ug panumbalay.
Ug dili lamang sila nahimong tapulan, kondili nahimo
pa silang libakira ug hilabtanon, gisulti nila ang dili
unta nila angay nga isulti. **14** Busa ako, buot nako
magminyo ang mga batan-on nga babaye, manganak
pa, idumala ang ilang panimalay, aron dili matagaan
ang kaaway ug higayon nga mag-akusa kanato sa
pagbuhat ug dautan. **15** Kay ang uban nitalikod na
ug nisunod kang Satanas. **16** Kung adunay tumutuo
nga babaye nga adunay mga paryente nga balo,
kinahanglan siya ang motabang kanila, aron dili sila
palas-anon sa iglesia, aron nga matabangan gyud
ang tinuod nga mga balo. **17** Ang mga pangulo sa
iglesia nga maayo ang ilang pagpangulo angay ilhon
nga takos sa doble nga pagtahod, labi na kadtong
nagtrabaho mahitungod sa pulong ug sa pagtulon-
an. **18** Kay ang Kasulatan nag-ingon, “Ayaw ninyo
sampungi ang baba sa baka samtang kini gagiok sa
trigo,” ug ““Angay hatagan ang trabahanti sa iyang
sweldo.” **19** Ayaw dawata ang akusasyon batok sa
usa ka pangulo sa iglesia, gawas kon adunay duha o
tulo nga mga saksi. **20** Badlonga ang makasasala sa
atubangan sa tanan aron nga ang uban mahadlok.
21 Nagmando gyud ako kanimo sa atubangan sa
Dios, ug kang Cristo Jesus, ug sa mga pinili nga mga
anghel, nga tumanon nimo kini nga mga lagda nga
walay pagdapig, ug wala kay buhaton nga aduna
kay palabihon. **22** Ayaw pagdalidali sa pagpandong
sa kamot kang bisan kinsa, ug ayaw usab pag-
apilapil sa mga sala sa uban nga tawo. Kinahanglan
kanunay kang putli. **23** Kinahanglan dili lang tubig ang
imong imnom, apan angay nga moinom ka ug gamay
nga bino alang sa imong tiyan ug sa imong mga
gabalikbalik nga sakit. **24** Ang sala sa ubang mga
tawo dayag nga nahibaloan, ug nag-una na kanila
sa paghukom. Apan mosunod na ang uban. **25** Sa
ingon sad nga paagi, ang ubang maayong bulohaton
dayag na nahibaloan, apan bisan ang uban dili gyud
matago.

6 Ang mga anaa sa ilalum sa yugo sa pagkaulipon
ilhon nila ang ilang mga kaugalingong amo, nga
takos sa tanang pagtahod, aron nga ang ngalan sa
Dios ug ang pagtulon-an dili mapasipala. **2** Kadtong
mga ulipon nga ang ilang amo tumutuo kinahanglan
dili wad-on ang ilang pagtahod kanila, tungod kay sila
mag-igsoon. Hinuon, angay kamo nga moalagad gyud
pag-ayo kanila, kay ang mga amo nga gialagaran
mga tumutuo ug hinigugma. Itudlo ug ipahayag kining
tanan. **3** Kung adunay magtudlo ug lain ug dili
modawat sa atong maayong pulong, ang pulong sa
atong Ginoong Jesu Cristo ug sa diosnong katudloan,
4 mapahitas-on siya ug walay nahibaw-an. Hinuon,
adunay siyay sakit sa pakiglalis ug sa pakig-away
sa pulong nga diin gikan ang kaibog, panagbingkil,
insulto, dautan nga mga pagduda, **5** ug mga away sa
mga tawo nga dunot ug mga hunahuna. Mitalikod
sila sa kamatuoran, ug gihunahuna nila nga ang
pagkadiosnon mao ang paagi aron makaganansiya.
6 Apan ang pagkadiosnon nga adunay katagbawan
dako ug ganansiya. **7** Kay wala kitay gidala pagsulod
niining kalibutan, ug wala sad kitay madala nga bisan
8 unsa. Hinuon, kinahanglan nga matagbaw kita sa

mga pagkaon ug sa mga sanina. **9** Karon kadtong gusto nga maadunahan mahulog sa pagkatintal, ngadto sa lit-ag, ngadto sa mga binuang ug makadaot nga tinguha ug sa bisan unsa nga makalunod sa mga tawo ngadto sa kadautan ug kalaglagan. **10** Kay ang paghigugma sa kwarta maoy gamot sa tanang klase nga dautan. Ang ubang mga tawo nga nangandoy niini nahiimulag gikan sa pagtuo ug gitusok nila ang ilang mga kaugalingon sa kaguol. **11** Apan ikaw, nga tawo sa Dios, likayi kini nga mga butanga. Paningkamuti ang pagkamatarong, ang pagkadiosnon, matinud-anon, paghigugma, pagkamainantuson, ug magmalumo. **12** Makig-away sa maayong pakig-away sa pagtuo. Kupti ninyo ang kinabuhing dayon nga diin kamo gitawag, ug ang gipamatud-an nimo sa atubangan sa mga saksi kung unsa gyud ang maayo. **(aiōnios g166)** **13** Nagmando ako kanimo sa atubangan sa Dios nga maoy hinungdan nga buhi ang tanang mga butang, ug sa atubangan ni Cristo Jesus, nga nagsugilon sa kamatuoran ngadto kang Poncio Pilato, **14** nga imong tumanon sa hingpit ang balaod, nga walay ikasaway, hangtod sa pagpakita sa atong Ginoong Jesu Cristo. **15** Ang iyang pagpadayag mahitabo sa gitakda nga panahon sa Usa ka Bulahan, ang naginusarang makagagahom, ang Hari nga naghari, ug ang Ginoo nga maoy nagmando. **16** Siya lang gyud ang walay kamatayon nga nagpuyo sa kahayag nga dili maduolan. Walay tawo nga nakakita kaniya o nga makatan-aw kaniya. Sa iya ang pagtahod ug walay hangtod nga kagamhanan. Amen. **(aiōnios g166)** **17** Sultihi ang mga adunahan niining kalibutana nga dili sila magmapahitas-on, ni bisan molaom sa bahandi nga walay kasiguradohan. Hinuon, molaom sila sa Dios nga maoy naghatag kanato sa tanan nga tinuod nga mga bahandi nga makapahalipay. **(aiōn g165)** **18** Sultihi sila nga buhaton ang maayo nga magpakaadunahan sila sa maayo nga binuhatan, nga magmahinatagon ug andam nga magpaambit. **19** Pinaagi niini, nagtigom sila sa ilang mga kaugalingon ug maayong pundasyon sa umaabot, ug ilang madawat ang tinuod nga kinabuhi. **20** Timoteo, panalipdi kung unsa ang gihatag kanimo. Likayi ang mga sulti nga walay pulos ug mga lalis nga nagsumpaki mahitungod sa gitawag nga sayop nga kaalam. **21** Ang ubang mga tawo gisangyaw kining mga butanga mao nga sila nangasaag sa pagtuo. Hinaut nga ang grasya maanaa kaninyong tanan.

2 Timoteo

1 Gikan kang Pablo, nga apostol ni Cristo Jesus
pinaagi sa kabubut-on sa Dios, sumala sa saad sa
kinabuhi nga anaa kang Cristo Jesus, **2** alang kang
Timoteo, nga gihigugmang anak: Grasya, kalooy, ug
kalinaw gikan sa Dios Amahan ug kang Cristo Jesus
nga atong Ginoo. **3** Nagpasalamat ako sa Dios nga
gialagaran nako gikan sa akong mga katigulangan
sa putli nga konsensiya, samtang kanunay ako
gahinumdom kanimo sa akong mga pag-ampo,
gabii ug adlaw **4** nangandoy nga makakita kanimo,
gahinumdom sa imong mga luha, aron mapuno ako
sa kalipay; **5** sa dihang nahinumduman nako ang
imong pagtuo nga tinuod; nga diha una sa imong lola
nga si Lois, ug sa imong inahan nga si Eunice, ug
diin kombinsido ako nga anaa sad kanimo. **6** Mao kini
ang hinungdan nga ako kang pahinumduman nga
pagpainiton nimo ang gasa sa Dios nga anaa kanimo
pinaagi sa pagpandung nako sa akong mga kamot
kanimo. **7** Kay ang Dios wala naghatag kanato ug
espiritu sa kahadlok, kondili sa gahum ug gugma ug
sa disiplina. **8** Busa ayaw kaulaw sa saksi mahitungod
sa atong Ginoo, ni bisan sa akoa, Pablo, nga iyang
priniso, apan makig-ambit ka sa mga pag-antos alang
sa maayong balita pinaagi sa gahum sa Dios **9** nga
nagluwas kanato ug nagtawag kanato sa balaan nga
pagkatawag, dili pinaagi sa atong mga binuhatan,
kondili pinaagi sa iyang kaugalingong plano ug grasya
nga Iyang gihatag kanato diha kang Cristo Jesus
sukad sa wala pa nagsugod ang panahon; **(aiōnios
g166)** **10** apan karon ang kaluwasan sa Dios gipahayag
sa pagpakita sa atong manluluwas nga si Cristo Jesus
nga naglaglag sa kamatayon ug nagdala ug kinabuhi
nga walay katapusan sa kahayag pinaagi sa maayong
balita, **11** diin gipili ako nga magsasangyaw, apostol,
ug magtutudlo. **12** Tungod niini nga hinungdan nag-
antos sad ako niining mga butanga: apan wala ako
maulaw; kay nakaila ako kaniya nga akong gituohan,
ug ako nakombinsi nga iyang ampingan kadtong
akong gipiyal kaniya hangtod moabot ang adlaw.
13 Magpadayon ka sa pagsundog sa himsog nga
mga pulong nga nadunggan nimo gikan kanako, sa
pagtuo ug sa gugma nga anaa kang Cristo Jesus.
14 Kanang maayong butang nga gitugyan sa Dios
kanimo, bantayi pinaaagi sa Balaang Espiritu, nga
nagpuyo kanato. **15** Nahibaw-an na nimo kini, nga ang
tanan nga nagpuyo diha sa Asia nisalikway kanako;
lakip niini nga grupo sila Figelo ug Hermogenes.
16 Hinaot unta nga kaloy-an sa Ginoo ang panimalay ni
Onesiforo: kay kanunay siya nga nagpalagsik kanako,
ug wala maulaw sa akong kadena, **17** apan kadtong
nianhi siya sa Roma, gakugi gyud siya ug pangita
kanako, ug nakit-an niya ako - **18** hinaot nga hatagan
siya sa Ginoo ug kalooy inig abot sa adlaw - ug sa
tanang pagtabang niya kanako sa Efeso, nakahibalo
kaayo ka niini.

2 Busa ikaw, akong anak, magpalig-on ka sa grasya
nga anaa kang Cristo Jesus. **2** Ug ang mga
butang nga nadunggan nimo gikan kanako taliwala
sa daghang mga saksi, isalig nimo sa matinud-anon
nga mga tawo, nga maoy makatudlo sad sa uban.
3 Mag-antos ka sa kalisod uban nako, ingon nga
usa ka maayong sundalo ni Cristo Jesus. **4** Walay
sundalo nga nag-alagad samtang nagpalambigit
sa mga kalihokan niining kinabuhi, aron nga iyang
mapahimuot ang iyang taas nga opisyal. **5** Usa
sad, kung adunay tawo nga makigkompetensiya
ingon nga atleta, dili siya makoronahan gawas kung
makigkompetensiya siya sumala sa mga balaod. **6** Ang
kugihan nga mag-uuma maoy una nga makadawat sa
iyang bahin sa abot. **7** Hunahunaa ang akong gisulti,
kay ang Ginoo ang maghatag kanimo ug pagsabot
sa tanan. **8** Hinumdumi si Jesu Cristo, nga gikan sa
kaliwat ni David, nga gibanhaw gikan sa kamatayon,
sumala sa akong mensahe nga maayong balita, **9** sa
diin nag-antos ako hangtod sa gikadenahan ingon
nga kriminal. Apan ang pulong sa Dios wala gyud
makadenahan. **10** Busa naglahutay ako sa tanan
alang adtong nga mga pinili, aron hinaut sila sad
makabaton sa kaluwasan nga anaa kang Cristo Jesus,
uban sa walay katapusang himaya. **(aiōnios g166)** **11**
Masaligan kini nga panultihon: “Kung kita namatay
uban kaniya, mabuhi usab kita uban kaniya. **12** Kung
kita molahutay, maghari usab kita uban kaniya. Kung
ato siyang ilimod, ilimod sad kita niya. **13** Kung kita
dili matinud-anon, magpabilin siya nga matinud-anon,
kay dili niya malimod ang iyang kaugalingon.” **14**
Ipadayon nimo ang pagpahinumdom kanila niining
mga butanga. Pasidan-i sila atubangan sa Dios nga
dili sila makig-away mahitungod sa mga pulong,
tungod kay ang pagbuhat niini walay kapuslanan,
gadaot sa mga maminaw niini. **15** Paningkamuti pag-
ayo nga mapakita nimo imong kaugalingon ingon nga
giuyonan sa Dios nga nagtrabaho nga walay ikaulaw,
nga sakto ang paggamit sa pulong sa kamatuoran.

16 Likayi ang malaw-ay nga panultihon, nga magdala
sa samot nga pagkinabuhi nga dili diosnon. 17 Ang
ilang pulong mokaylap sama sa kabahong, uban niini
sila Himeneo ug Felito, 18 mga lalaki nga nasalaag
gikan sa kamatuoran, nga nag-ingon nga nahitabo
na ang pagkabanhaw, ug gilibog nila ang pagtuo
sa uban. 19 Bisan pa niini, gatindog ang lig-on
nga pundasyon sa Dios nga aduna niining kinudlit,
"Nakahibalo ang Ginoo kinsa ang iya," ug "Ang tanan
nga nagsangpit sa ngalan sa Ginoo kinahanglan
mobiya sa dili pagkamatarong." 20 Sa dato nga
panimalay, dili lamang mga bulawan ug plata ang
mga galamiton, apan aduna sad gikan sa kahoy
ug pula nga yuta; ang uban alang sa halangdong
paggamit ug ang uban sa dili halangdon. 21 Kung
manghinlo ang usa ka tawo sa iyang kaugalingon
gikan sa dili halangdon nga paggamit, mahimo siya
nga halangdon nga galamiton, gigahin, mapuslanon
sa Amo, ug andam siya sa tanang maayo nga
buluhaton. 22 Magpalayo ka sa lawasnong kaibog
sa mga batan-on, ug tinguhaa ang pagkamatarong,
pagtuo, gugma, kalinaw, uban kanila nga nagtawag
sa Ginoo gikan sa putli nga kasingkasing. 23 Apan
balibari ang binuang ug ignoranti nga mga pangutana,
kay nasayod ka nga kini maoy hinungdan sa mga lalis.
24 Kinahanglan ang alagad sa Ginoo dili mangaway,
apan hinuon kinahanglan malumo siya sa tanan,
kahibalo magtudlo, mapailubon, 25 adunay kaaghup
nga magtudlo adtong mga mosupak kaniya. Basin
pa ang Dios maghatag kanila ug paghinulsol sa diin
masayod sila sa kamatuoran, 26 ug unta mabalik
kanila ang maayong panghunahuna aron makaikyas
sila sa lit-ag sa yawa, kay sila nadakpan niya alang
sa iyang kabubut-on.

3 Apan kini hibalo-i: sa mga ulahi nga mga adlaw
moabot ang mga peligro nga mga panahon.
2 Kay ang mga tawo higugmaon nila ang ilang
mga kaugalingon, mahigugmaon sila sa kwarta,
hambogero, mapahitas-on, tigpasipala, masinupakon
sa mga ginikanan, dili mapasalamaton, dili balaan,
3 wala sa kinaiyanhon nga pagbati, walay kaluoy,
madinauton, walay pagpugong sa kaugalingon,
bayolente, dili mahigugma-on sa maayo, 4 mga
traydor, walay pagmatngon, magarboso, mahigugma-
on sa lawasnon nga kalipay imbes mahigugma-on sa
Dios. 5 Aduna silay porma nga pagkadiosnon, apan
gilimod nila ang gahum niini. Talikdi kini nga mga
tao. 6 Kay ang uban niining mga tawhana mosulod
sa mga panimalay ug danihon ang mga babaye nga
luya sa espirituhanong bahin nga napuno sa mga
kasal-anan hinungdan nga nadani sila sa lainlaing
tinguha. 7 Kini nga mga babaye kanunay nga mosulay
nga makakat-on ug bag-ong mga butang, apan dili
gyud sila makahibalo sa kamatuoran. 8 Sa sama
nga pamaagi nga si Jannes ug si Jambres mikontra
kang Moises, kini nga mga bakakon nga magtutudlo
mitindog sad batok sa kamatuoran. Nadaut ang ilang
hunahuna ug ang ilang pagtuo dili mapamatud-an.
9 Apan dili gyud sila makauswag pag-ayo, kay ang
ilang pagkabuang makita man sa tanan, sama sa
pagkabuang adtong duha ka mga lalaki. 10 Apan ikaw
misunod sa akong mga pagtulon-an, pamatasan,
tumong, pagtuo, taas nga pag-antos, gugma, pailob,
11 mga paglutos, mga pag-antos, ug kung unsa ang
nahitabo kanako sa Antioquia, sa Iconio ug sa Listra.
Giantos nako kadtong mga paglutos, ug sa tanan
niini, ang Ginoo nagluwas kanako. 12 Ang tanan nga
gusto nga magkinabuhi sa diosnon nga pamaagi
diha kang Cristo Jesus lutuson gyud. 13 Ang mga
dautan ug mga impostor mosamot gyud, samtang
panguluhan nila ang uban nga masalaag sama nga
sila mismo nahisalaag. 14 Apan ikaw, magpadayon
ka sa imong nakat-onan ug gituohan pag-ayo, kay
nakahibalo ikaw kung kang kinsa nimo kini nakat-
onan. 15 Nakahibalo ka nga gikan pa sa imong
pagkabata nahibaw-an na nimo ang balaan nga
mga kasulatan nga naghimo kanimong maalamon sa
kaluwasan pinaagi sa pagtuo diha kang Cristo Jesus.
16 Ang tanan nga Kasulatan dinasig sa Dios ug kini
mapuslanon sa doktrina, sa pagtuo, sa paghusto,
ug sa pagbansay sa pagkamatarong 17 aron nga
ang tawo sa Dios mahimong takos, sangkap sa mga
maayo nga buhat.

4 Sa panan-aw sa Dios ug ni Cristo Jesus,
nga hapit na maghukom sa buhi ug patay, ug
tungod sa iyang pagpakita ug sa iyang gingharian,
maligdong ako nga gamando kanimo: 2 Iwali ang
pulong; pangandam kanunay hamugaway man o
dili. Pagbadlong, pagsaway, pag-awhag, nga adunay
pailob sa tanan ug pagtudlo. 3 Tungod kay moabot
ang panahon nga ang mga tawo dili na molahutay
sa maayo nga katudluan. Hinuon, tugotan nila nga
mapalibutan sila sa magtutudlo nga magtudlo lang sa
unsay miuyon sa ilang kaugalingong mga pang-ibog.
Sa niini nga pamaagi gigitik ang ilang mga dalunggan.
4 Ilang ipatalikod ang ilang mga dalunggan palayo

sa kamatuoran, ug lingi-on ang mga tinumutumo
nga sugilanon. **5** Apan ikaw, pagpugong sa imong
hunahuna sa tanang mga butang; antosa ang kalisod;
buhata ang katungdanan sa usa ka evangelista;
tumana ang imong ministeryo. **6** Tungod kay ako
gibubu na ingon nga halad. Ang panahon sa akong
pagbiya niabot na. **7** Nakigkompitensya ako sa maayo
nga pakiglaban; nahuman na nako ang lumba; akong
gitipigan ang pagtuo. **8** Ang korona sa pagkamatarong
gitagana na alang kanako, korona nga ang Ginoo nga
matarong nga maghuhukom, maghatag kanako niadto
nga adlaw; ug dili lang kanako, apan sa tanan sad nga
naghigugma sa iyang pagbalik. **9** Paningkamoti nga
makaari ka kanako sa labing dali nga panahon, **10**
kay si Demas nibaya na kanako. Gihigugma niya kini
nga kalibutan ug miadto sa Tesalonica. Si Crescente
miadto sa Galacia, ug si Tito miadto sa Dalmasia.
(aiōn g165) **11** Si Lucas ra gyud ang kauban nako.
Kuhaa si Marcos ug dad-a uban kanimo tungod kay
siya makatabang kanako sa buluhaton. **12** Si Tiquico
ako gipaadto sa Efeso. **13** Ang kupo nga akong gibilin
sa Troas kang Carpus, dad-a inig anhi nimo ug ang
mga libro labi na gyud kadtong nahimo sa panit. **14** Si
Alejandro nga platero nakahimo kanako ug dakong
kasakitan. Ang Ginoo nalang ang magbalos kaniya
sumala sa iyang mga gihimo. **15** Bantayi sad siya,
tungod kay mibarog siya batok sa atong mga pulong.
16 Sa una nakong pagdepensa, walay bisan usa
nga mibarog alang kanako, apan ang tanan mibiya
kanako. Hinaut nga dili unta kini mahimo nga sala
batok kanila. **17** Apan ang Ginoo mibarog alang
kanako ug nagpalig-on kanako aron pinaagi kanako,
ang pagsangyaw matuman gyud, ug ang tanang mga
Gentil makadugog unta. Mao nga giluwas ako gikan
sa baba sa liyon. **18** Ang Ginoo magluwas kanako
gikan sa matag dautan nga buluhaton ug magluwas
kanako alang sa iyang langitnong gingharian. Kaniya
ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen.
(aiōn g165)
19 Kumustaha si Prisila, Aquila, ug ang panimalay ni
Onisiforo. **20** Si Erastos nagpabilin sa Corinto, apan
si Trofimo akong gibilin nga adunay sakit sa Milito. **21**
Paningkamoti nga makaanhi ka sa dili pa moabot
ang tingtugnaw. Nangumusta kanimo si Eubulo, si
Prudente, si Lino, si Claudia ug ang tanang mga
kaigsoonan. **22** Hinaot ang Ginoo mag-uban sa imong
espiritu. Hinaot nga ang grasya maanaa kanimo.
Amen.

Tito

1 Si Pablo, usa ka sulugoon sa Dios ug usa
ka apostol ni Jesu-Cristo, kay ang pagtuo sa
mga piniling katawhan sa Dios ug ang kahibalo sa
kamatuoran nga nag-uyon uban ang pagkadiosnon.
2 Kini adunay pagsalig sa walay kataposang kinabuhi
nga ang Dios, dili mamakak, misaad sa wala pa
ang tanang kaliwatan. **(aiōnios g166)** **3** Sa tukmang
panahon, iyang gipadayag ang iyang pulong pinaagi
sa mensahe nga iyang gisalig kanako nga ipahayag.
Ako nagahimo niini pinaagi sa mando sa Dios nga
atong manluluwas. **4** Ngadto kang Tito, usa ka tinuod
nga anak sa atong managsama nga pagtuo. Ang
grasya, kaluoy, ug kalinaw nga gikan sa Dios nga
Amahan ug kang Cristo Jesus nga atong manluluwas.
5 Alang niini nga katuyoan ikaw akong ibilin sa Creta,
aron ikaw mamahimong maghan-ay sa mga butang
nga wala pa nahuman ug magtudlo sa mga pangulo
sa matag siyudad ingon sa akong gisugo kanimo. **6**
Ang usa ka pangulo kinahanglan walay ikasaway,
ang bana sa usa ka asawa, uban ang matinud-anon
nga mga anak dili mapasanginlan sa pagkadaotan
o wala mamatuto. **7** Kini kinahanglan alang sa
maglalantaw, ingon nga tigdumala sa panimalay sa
Dios, nga mahimong dili salawayon. Siya kinahanglan
nga dili gayod sabaan o walay pagpugong. Siya
kinahanglan nga dili dali masuko, dili hinginom ug
bino, dili palaaway, ug dili hakog nga tawo. **8** Hinuon,
kinahanglan siya maabiabihon, higala sa kung unsa
ang maayo. Siya maalamon, matarong, diosnon, ug
adunay pagpugong sa kaugalingon. **9** Kinahanglan
nga siya gayod nagahupot ug hugot sa kasaligan nga
mensahe nga gipanudlo, aron nga siya makahimo
sa pagdasig uban sa maayong pagpanudlo ug tul-
iron kadtong misupak kaniya. **10** Tungod kay adunay
daghang masinupakon nga katawhan, ilabina niadtong
mga tinuli. Ang ilang mga pulong walay pulos. Ilang
gilimbongan ug gigiyahan ang katawhan sa sayop nga
dalan. **11** Kinahanglan gayod nga pahunongon sila.
Nagatudlo sila sa dili nila angay nga itudlo alang sa
makauulaw nga pagpaginansiya ug nagbungkag sa
tibuok panimalay. **12** Ang usa kanila, ang maalamon
nga tawo alang kanila, miingon, “Ang mga Cretanhon
walay hunong sa pagkabakakon, daotan ug makuyaw
nga mananap, tapolan nga mga tiyan.” **13** Kini nga
pahayag matuod, mao nga tul-ira sila pag-ayo aron
sila mamaayo sa pagtuo. **14** Ayaw paghatag ug bisan
unsang pagtagad sa mga tinuohan sa Judio o sa
kasugoan sa tawo nga mitalikod sa kamatuoran. **15**
Alang niadtong putli, ang tanang mga butang putli.
Apan niadtong namansahan ug dili matinuohon, walay
putli. Kay ang ilang mga hunahuna ug konsensiya
namansahan. **16** Sila nag-angkon nga nakaila sila sa
Dios, apan ila siyang gisalikway pinaagi sa ilang mga
binuhatan. Sila salawayon ug masinupakon. Sila wala
mahiuyon sa bisan unsa nga maayong buhat.

2 Apan ikaw, isulti unsa ang nahiuyon sa matinud-
anon nga pagpanudlo. **2** Ang mga tigulang nga
lalaki kinahanglan adunay pagpugong sa kaugalingon,
maligdong, mabination, insakto sa pagtuo, sa gugma,
ug sa pagkamalahutayon. **3** Ang mga tigulang nga
babaye sa samang paagi kinahanglan mopakita
kanunay sa ilang mga kaugalingon ingon nga angay
tahuron, dili tabian. Kinahanglan dili sila magpaulipon
sa sobra nga bino. Kinahanglan itudlo nila unsa ang
maayo **4** aron sa pagbansay sa mga batan-on nga
mga kababayen-an sa maalamon nga paghigugma
sa ilang kaugalingon nga mga bana ug mga anak.
5 Kinahanglan ila silang bansayon nga mahimong
maalamon, putli, maayo nga moatiman sa panimalay,
ug matinumanon sa ilang kaugalingon nga mga bana.
Kinahanglan nga buhaton nila kining mga butanga
aron ang pulong sa Dios dili matamay. **6** Sa samang
paagi, dasiga ang mga batan-on nga lalaki nga
magmaalamon. **7** Sa tanan nga paagi ipakita ang
imong kaugalingon ingon nga maayong sumbanan sa
maayong mga buhat; ug sa dihang ikaw manudlo,
ipakita ang pagkamatarong ug pagkamaligdong. **8**
Isulti ang mga pulong nga maayo ug walay ikasaway,
aron nga si bisan kinsa nga mosupak maulawan,
tungod kay wala siya'y daotan nga ikasulti mahitungod
kanato. **9** Ang mga ulipon kinahanglan motuman sa
ilang mga agalon sa tanang mga butang. Kinahanglan
sila mopahimuot kanila ug dili makiglalis uban kanila.
10 Dili sila angay manghilabot. Hinuon, kinahanglan
ilang ipakita ang maayong pagtuo, aron nga sa
matag paagi ilang madayeg ang atong pagtulon-
an mahitungod sa Dios nga atong manluluwas.
11 Tungod kay ang grasya sa Dios gipakita man
sa tanang mga tawo. Kini mobansay kanato sa
pagdumili sa dili pagkadiosnon ug sa kalibotanon nga
mga pagbati. **12** Kini mobansay kanato sa pagpuyo
nga maalamon, pagkamatarong, ug sa diosnon nga
mga paagi niining panahona **(aiōn g165)** **13** samtang
kita nagahulat sa unahan aron modawat sa atong

mahimayaon nga paglaom, ang pagpadayag sa himaya sa atong bantugang Dios ug Manluluwas nga si Cristo Jesus. **14** Si Jesus naghatag sa iyang kaugalingon alang kanato aron sa pagtubos kanato gikan sa tanan nga pagkamalapason sa balaod ug sa paghimo nga putli, alang sa iyang kaugalingon, ang pinasahi nga mga katawhan nga madasigon sa pagbuhat sa maayong mga binuhatan. **15** Isulti ug idasig kining mga butanga. Ihatag ang pagbadlong uban sa tanan nga katungod. Ayaw itugot nga dunay usa nga mosalikway kanimo.

3 Pahinumdomi sila sa pagpailalom ngadto sa mga magmamando ug sa mga nangatungdanan, aron tumanon nila, aron maandam alang sa matag maayong buhat. **2** Pahinumdomi sila sa dili pagpakiglantugi kang bisan kinsa, aron malikayan ang panaglalis, ug tugotan ang ubang tawo sa ilang kaugalingong paagi, ug aron ikapakita ang pagkamapaubsanon ngadto sa tanang mga tawo. **3** Kay sa makausa kita sa atong mga kaugalingon walay panghunahuna ug dili matinumanon. Nahisalaag kita ug nahimong ulipon pinaagi sa nagkadaiyang mga pagbati ug mga kalipay. Nagpuyo kita sa pagkadaotan ug kaibog. Kita mga salawayon ug nagdinumtanay sa matag usa. **4** Apan sa dihang ang kamaayo sa Dios nga atong manluluwas ug ang iyang gugma alang sa katawhan mitungha, **5** dili kini pinaagi sa mga buhat sa pagkamatarong nga atong nahimo, apan tungod sa iyang kaluoy nga iya kitang giluwas. Giluwas kita niya pinaagi sa paghugas sa bag-ong pagkatawo ug kabag-ohan pinaagi sa Balaang Espiritu. **6** Ang Dios madagayaon nga mibubo sa Balaang Espiritu kanato pinaagi sa atong Manluluwas nga si Jesu-Cristo. **7** Gibuhat niya kini kay aron nga, human gimatarong pinaagi sa iyang grasya, mamahimo kitang kabahin diha sa pagsalig sa kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios g166)** **8** Kini nga pulong kasaligan. Buot ako nga kamo masaligon nga mosulti mahitungod niining mga butanga, aron nga kadtong nagsalig sa Dios mahimong matinud-anon sa maayong mga buhat nga iyang gibutang diha kanila. Kini nga mga butang maayo ug mapuslanon alang sa tanang katawhan. **9** Apan likayi ang binuang nga mga pagpakiglantugi ug ang mga gigikanan ug panaglalis ug panagbingkil mahitungod sa balaod. Kadtong mga butanga walay bili ug dili mapuslanon. **10** Isalikway si bisan kinsa nga maghimog hinungdan sa pagkabahin-bahin diha kaninyo, human sa una ug ikaduha nga pagpasidaan, **11** ug hibaloi nga kanang usa nga motalikod gikan sa hustong dalan ug nagpakasala ug nanghimaraot sa iyang kaugalingon. **12** Sa dihang ipadala ko diha kanimo si Artemas o Tychicus, pagdali ug anhi dayon kanako sa Nicopolis, diin nakahukom ako nga magpuyo panahon sa tingtugnaw. **13** Pagdali ug ipadala si Zenas, ang hanas sa balaod, ug si Apollos, sa paagi nga sila dili makulangan. **14** Ang atong katawhan kinahanglan nga makakat-on nga makiglambigit sa maayong mga buhat nga nagatagbo sa dinalian nga panginahanglan aron dili sila mahimong dili mabungahon. **15** Ang tanan nga uban kanako nangumusta kaninyo. Kumustaha kadtong naghigugma kanato diha sa pagtuo. Ang grasya magauban kaninyong tanan.

Filemon

1 Si Pablo, usa ka binilanggo kang Cristo Jesus, ug
sa igsoon nga si Timoteo ngadto kang Filemon,
atong hinigugma nga higala ug isig ka magbubuhat.
2 ug ngadto kang Apphia nga atong igsoong babaye,
ug kang Archippo nga atong kaubang sundalo, ug
ngadto sa simbahan nga nagtigom sa imong balay. 3
Hinaot nga ang grasya ug kalinaw sa Dios nga atong
Amahan ug sa Ginoong Jesu-Cristo maanaa kaninyo.
4 Kanunay ako nga nagpasalamat sa akong Dios.
Naghisgot ako kanimo sa akong mga pag-ampo. 5
Nadungog ko ang gugma ug ang pagtuo nga anaa
kanimo diha kang Ginoong Jesus ug alang sa tanang
mga magtutuo. 6 Nag-ampo ako nga ang pakig-
ambit sa imong pagtuo mahimong magmabungahon
alang sa kahibalo sa tanang maayo nga butang diha
kang Cristo. 7 Kay ako adunay dakong kalipay ug
kahupayan tungod sa imong gugma, tungod kay ang
mga kasingkasing sa mga magtutuo nakapahulay
pinaagi kanimo, igsoon. 8 Busa, bisan ako adunay
tanang kaisog kang Cristo sa pagmando kanimo sa
pagbuhat kung unsa ang kinahanglan nga imong
buhaton, 9 apan tungod sa gugma, naghangyo hinuon
ako kanimo—Ako, si Pablo, usa ka tigulang na nga
tawo, ug karon usa ka binilanggo alang kang Cristo
Jesus. 10 Magahangyo ako kanimo mahitungod sa
akong anak nga si Onesimus, diin nagpakaamahan
ako sa akong pagkaginapos, 11 Kay sa makausa
siya walay pulos kanimo, apan karon mapuslanon
siya alang kanimo ug kanako. 12 Ipadala ko siya ug
balik diha kanimo, siya nga gimahal nako pag-ayo.
13 Nanghinaot ako kung mahimo nga magpabilin siya
uban kanako, aron siya makaalagad kanako alang
kanimo, samtang ako ginapos alang sa ebanghelyo.
14 Apan ako dili buot mobuhat sa bisan unsang butang
nga dili inubanan sa imong pagtugot. Dili ko buot nga
ang imong maayong binuhatan mahimong gikan sa
panginahanglan apan gikan sa maayong kabubut-
on. 15 Tingali tungod niini siya nabulag gikan kanimo
sa usa ka higayon, aron nga mahibalik siya kanimo
hangtod sa kahangtoran. (aiōnios g166) 16 Dili na siya
usa ka ulipon, apan labing maayo pa kaysa usa ka
ulipon, usa ka hinigugmang igsoon. Hinigugma siya
labi na kanako, ug labaw diha kanimo, sa unod man
ug diha sa Ginoo. 17 Ug busa kung kanimo ako usa ka
kauban, dawata siya ingon nga ako. 18 Kung nakasala
siya kanimo o nakautang kanimo sa bisan unsang
butang, ipaangkon kana kanako. 19 Ako, si Pablo,
nagsulat niini pinaagi sa akong kaugalingong kamot:
Mobayad ako kanimo. Dili sa pag-ingon kanimo nga
ikaw nakautang kanako sa imong kaugalingon. 20 Oo,
igsoon, buhati ako ug pabor diha sa Ginoo; hatagi ug
pahulay ang akong kasingkasing diha kang Cristo. 21
Masaligon mahitungod sa imong pagkamatinumanon,
nagsulat ako kanimo. Nasayod ako nga mobuhat
ka ug sobra pa kaysa akong gipangayo. 22 Sa
samang higayon, pag-andam ug usa ka lawak alang
kanako, kay naglaom ako nga pinaagi sa inyong mga
pag-ampo igahatag ako pagbalik diha kaninyo. 23
Si Epaphras, akong isig ka binilanggo kang Cristo
Jesus, nangumusta kanimo. 24 Mao usab si Marcos,
Aristarchus, Demas, ug si Lucas, akong isig ka
magbubuhat. 25 Hinaot nga ang grasya sa atong
Ginoong Jesu-Cristo maanaa sa inyong espiritu.
Amen.

Hebreohanon

1 Kaniadto ang Dios nakigsulti sa atong mga
katigulangan pinaagi sa mga propeta sa daghang
mga higayon ug sa daghang mga pamaagi. **2** Apan
niining kasamtangang mga adlaw, ang Dios nakigsulti
kanato pinaagi sa usa ka Anak, nga iyang gipili nga
mahimong manununod sa tanang mga butang, ug
pinaagi kaniya gibuhat niya usab ang kalibotan. **(aiōn**
g165) **3** Ang iyang Anak mao ang kahayag sa iyang
himaya, ang kinaiya gayod sa iyang kinaiyahan, ug
iyang gipadayon sa paglungtad ang tanang butang
pinaagi sa pulong sa iyang gahom. Human nga iyang
nahinloan ang mga sala, milingkod siya sa tuong
kamot sa halangdon sa kahitas-an. **4** Nahimo siyang
labaw sa mga anghel, ingon nga ang ngalan nga
iyang napanunod mas labing maayo kay sa ilang
ngalan. **5** Kay si kinsa ba sa mga anghel ang iyang
giingnan, "Ikaw ang akong anak, karon ako mahimo
nga imong Amahan"? Ug usab "Ako mahimo nga
amahan kaniya, ug siya mahimo nga anak nako"? **6**
Usab, sa dihang gidala sa Dios ang panganay nga
anak ngadto sa kalibotan, siya miingon, "Ang tanang
anghel sa Dios kinahanglan mosimba kaniya." **7**
Mahitungod sa mga anghel siya nag-ingon, "Siya nga
nagbuhat sa iyang mga anghel nga mga espiritu,
ug sa iyang mga alagad nga dilaab sa kalayo." **8**
Apan mahitungod sa anak siya nag-ingon, "Ang
imong trono, Dios, hangtod sa kahangtoran. Ang
sitro sa imong gingharian mao ang sitro sa hustisya.
(aiōn g165) **9** Ikaw nahigugma sa pagkamatarong ug
nagdumot sa pagkamalapason, busa ang Dios, nga
imong Dios, nagdihog kanimo sa lana sa kalipay
labaw pa sa imong mga kauban." **10** "Sa sinugdanan,
Ginoo, ikaw nagbutang sa patukoranan sa kalibotan.
Ang kalangitan binuhat sa imong mga kamot. **11**
Mangahanaw sila, apan ikaw magapadayon. Kining
tanan madunot sama sa usa ka bisti. **12** Lukoton
mo kini sama sa usa ka kupo, ug mausab sila sama
sa usa ka bisti. Apan ikaw mao sa gihapon, ug ang
imong mga katuigan dili mohunong." **13** Apan si kinsa
ba sa mga anghel ang giingnan sa Dios sa bisan
kanus-ang higayon, "Lingkod sa akong tuong kamot
hangtod nga akong himoon ang imong mga kaaway
nga usa ka tumbanan sa imong mga tiil"? **14** Dili
ba ang tanan nga mga anghel nga espiritu gipadala
aron sa pagpamuhat ug pag-amping niadtong mga
manununod sa kaluwasan?

2 Busa kinahanglan nga hatagan nato ug mas labaw
pa nga pagtagad kung unsa ang atong nadunggan,
aron nga dili kita mapahilayo gikan niini. **2** Kay kung
ang mensahe nga gisulti pinaagi sa mga anghel
tinuod, ug sa matag paglapas ug pagsupak nagdawat
sa patas nga silot, **3** unsaon kaha nato pag-ikyas
kung atong talikdan ang dakong kaluwasan? —ang
kaluwasan nga unang gipahibalo pinaagi sa Ginoo ug
gipamatud-an kanato pinaagi niadtong nakadungog
niini. **4** Ang Dios nagpamatuod usab niini pinaagi
sa mga ilhanan, mga katingalahan, ug pinaagi sa
nagkalainlain nga gamhanang mga buhat, ug pinaagi
sa mga gasa sa Balaang Espiritu nga iyang giapod-
apod sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on. **5**
Ang Dios wala nagbutang sa umaabot nga kalibotan,
mahitungod kung unsa ang atong ginasulti, ilalom
sa mga anghel. **6** Hinuon, adunay usa ka tawo nga
kung diin nagpamatuod ug miingon, "Unsa man ang
tawo, nga ikaw nagtagad man kaniya? O ang anak sa
tawo, nga ikaw nag-atiman man kaniya? **7** Gibuhat
nimo ang tawo nga ubos gamay kaysa mga anghel;
gikoronahan nimo siya sa himaya ug dungog. **8**
Gibutang nimo ang tanang pagbuot ilalom sa iyang
tiilan." Kay gihatag sa Dios ang tanang pagbuot sa
tawo. Wala niya gibiyaan ang bisan unsa nga wala
nailalom kaniya. Apan karon wala pa nato nakita
ang tanan nga nailalom kaniya. **9** Bisan pa niana,
nakita nato ang usa nga gihimo sa makadiyot, nga
ubos kaysa mga anghel—si Jesus, nga, tungod sa
iyang pag-antos ug kamatayon, gikoronahan uban sa
himaya ug dungog. Busa karon pinaagi sa grasya
sa Dios, si Jesus nakatilaw sa kamatayon alang sa
matag tawo. **10** Kini angay nga ang Dios, tungod kay
ang tanang butang mitungha alang kaniya ug pinaagi
kaniya, kinahanglan magdala sa daghang mga anak
ngadto sa himaya, ug niana nahimo gayod siya nga
pangulo sa ilang kaluwasan sa hingpit pinaagi sa
iyang mga pag-antos. **11** Kay managsama nga ang
usa nga naghalad ug kadtong mga hinalad, tanan
naggikan sa usa ka tinubdan, ang Dios. Alang niini
nga hinungdan ang usa nga naghalad kanila sa Dios
dili maulaw nga tawagon sila nga mga igsoon. **12**
Siya miingon, "Akong imantala ang imong ngalan sa
akong mga igsoon, ako magaawit mahitungod kanimo
gikan sa sulod sa panagtigom." **13** Ug miingon siya
pag-usab, "Mosalig ako diha kaniya." Ug usab, "Tan-
awa, ania ako ug ang mga anak nga gihatag sa Dios
kanako." **14** Busa, sanglit kay ang mga anak sa Dios

nakaambit man sa unod ug dugo, si Jesus usab miambit sa samang mga butang, aron nga pinaagi sa kamatayon buhaton niya nga dili makahimo ang usa nga anaay gahom sa kamatayon, nga mao, ang yawa. **15** Mao kini aron nga iyang mapalingkawas kadtong tanan nga pinaagi sa kahadlok sa kamatayon nagpuyo sa pagkaulipon sa tibuok nilang kinabuhi. **16** Kay sa pagkatinuod dili ang mga anghel ang iyang gitabangan. Kondili, iyang gitabangan ang mga kaliwatan ni Abraham. **17** Busa gikinahanglan gayod alang kaniya nga mahimong sama sa iyang mga igsoong sa tanang paagi, aron nga siya mahimong usa ka maluluy-on ug matinud-anon nga labawng pari diha sa mga butang sa Dios, ug aron makab-ot niya ang kapasayloan alang sa mga sala sa katawhan. **18** Tungod kay si Jesus mismo nag-antos, gitintal, makahimo siya sa pagtabang niadtong mga natintal.

3 Busa, mga igsoong balaan, kauban sa langitnong pagtawag, palandungi si Jesus, ang Apostol ug ang Labaw nga Pari sa atong pagsugid. **2** Siya matinud-anon sa Dios, nga nagpili kaniya, sama nga si Moises matinud-anon usab sa tanan nga panimalay sa Dios. **3** Kay si Jesus giila nga takos sa labi pang dako nga himaya kaysa kang Moises, tungod kay ang usa nga nagtukod sa usa ka balay labaw nga gipasidunggan kaysa balay. **4** Kay ang matag balay gitukod pinaagi sa usa ka tawo, apan ang usa nga nagtukod sa tanang butang mao ang Dios. **5** Si Moises nagmatinud-anon gayod ingon nga usa ka sulugoon sa tibuok panimalay sa Dios, nga nagpamatuod mahitungod sa mga butang nga mahimong isulti sa umaabot. **6** Apan si Cristo mao ang Anak nga gipiyalan sa panimalay sa Dios. Kita mao ang iyang balay kung atong kuptan pag-ayo ang atong pagsalig ug garbo sa pagsalig. **7** Busa, sama kini sa giingon sa Balaang Espiritu, “Karon, kung madungog ninyo ang iyang tingog, **8** Ayaw pagahia ang inyong mga kasingkasing sama sa gibuhat nga pagsupak sa mga Israelita, sa panahon sa pagsulay didto sa kamingawan. **9** Nahitabo kini sa dihang ang inyong mga katigulangan misupak pinaagi sa pagsulay kanako, ug nakita nila ang akong mga buhat sulod sa 40 ka tuig. **10** Busa ako wala mahimuot niana nga kaliwatan. Ako miingon, 'Kanunay silang mahisalaag diha sa ilang mga kasingkasing, ug wala sila masayod sa akong mga paagi.' **11** Sama kini sa akong gipanumpa sa akong kasuko: dili gayod sila makasulod sa akong kapahulayan.” **12** Pagbantay, mga igsoon, aron nga walay daotan nga dili matinuohon nga kasingkasing sa bisan kinsa kaninyo, usa ka kasingkasing nga mobiya gikan sa buhi nga Dios. **13** Hinuon, dasiga ang usag-usa matag adlaw, samtang gitawag pa kini nga karong adlawa, aron nga walay usa taliwala kaninyo ang magmagahi pinaagi sa pagkamalimbongon sa sala. **14** Kay kita mahimong kauban ni Cristo kung lig-on kita nga magkupot sa atong pagsalig kaniya gikan sa sinugdanan hangtod sa kataposan. **15** Mahitungod niini giingon kini, “Karon adlawa, kung maminaw kamo sa iyang tingog, ayaw pagahia ang inyong mga kasingkasing, sama sa pagsupak nga gibuhat sa mga Israelita.” **16** Kinsa ba kini nga nakadungog sa Dios ug nagsupak? Dili ba mao man kadtong tanan nga gipangulohan ni Moises pagawas sa Ehipto? **17** Ug kang kinsa man nasuko ang Dios sulod sa 40 ka tuig? Dili ba mao man kadtong nakasala, nga ang mga patay nga lawas nahimutang sa kamingawan? **18** Kang kinsa man nanumpa ang Dios nga dili sila makasulod sa iyang kapahulayan, kung dili niadtong nagpasupilon kaniya? **19** Makita nato nga sila dili makahimo sa pagsulod sa iyang papahulayan tungod sa pagkawalay pagtuo.

4 Busa, kinahanglan magmainampingon gayod kita aron walay usa kaninyo nga daw mapakyas sa pagkab-ot sa mapadayonong saad sa pagsulod sa kapahulayan sa Dios. **2** Kay anaa na kanato ang maayong balita mahitungod sa kapahulayan sa Dios nga gimantala kanato sama sa mga Israelita, apan kana nga mensahe wala napuslan niadtong nakadungog niini kung dili kini ubanan sa pagtuo. **3** Kay kita, ang mga nagatuo — kita mao ang makasulod nianang kapahulayan, sama kini sa giingon, “Ingon nga ako nanumpa sa akong kapungot, Dili sila makasulod sa akong kapahulayan.” Miingon siya niini, bisan tuod ang iyang gibuhat nga buluhaton natapos na sukad sa pagsugod sa kalibotan. **4** Kay miingon siya sa laing bahin mahitungod sa ikapitong adlaw, “Ang Dios mipahulay sa ikapitong adlaw gikan sa tanan niyang gibuhat.” **5** Pag-usab miingon siya, “Dili sila makasulod sa akong kapahulayan.” **6** Busa, sanglit ang kapahulayan sa Dios sa gihapon gitagana alang sa pipila aron makasulod, ug sanglit daghang mga Israelita nga nakadungog sa maayong balita mahitungod sa iyang kapahulayan dili makasulod tungod sa pagkamasinupakon, **7** ang Dios pag-usab nagtakda ug saktong adlaw, nga gitawag “Karong

Adlawa." Gipahimutang niya kining adlawa sa dihang misulti siya ngadto kang David, nga misulti kaniadto human kini unang gisulti, "Karong adlawa kung kamo maminaw sa iyang tingog, ayaw pagahia ang inyong mga kasingkasing." **8** Kay kung si Josue mihatag pa kanila sa pahulay, ang Dios wala na unta nagsulti mahitungod sa lain pang adlaw. **9** Busa aduna pa gihapoy usa ka Adlaw nga kapahulayan nga gitagana alang sa katawhan sa Dios. **10** Kay siya nga makasulod sa kapahulayan sa Dios nakapahulay usab sa iyang kaugalingon gikan sa iyang mga buhat, ingon sa gibuhat sa Dios. **11** Busa magmatinguhaon kita sa pagsulod nianang kapahulayan, aron nga walay usa nga mahulog diha sa samang pagkamasinupakon nga gibuhat nila. **12** Kay ang pulong sa Dios buhi ug abtik ug mas hait pa kaysa bisan unsang espada nga duhay sulab. Modulot kini bisan sa nabahing kalag gikan sa espiritu, ug mga lutahan gikan sa kinasuloran sa bukog. Makahimo kini sa pag-ila sa hunahuna sa kasingkasing ug mga tinguha. **13** Walay binuhat nga butang ang matago gikan sa panan-aw sa Dios. Hinuon, ang tanang butang dayag ug abli sa mga mata niadtong pagahatagan gayod sa husay. **14** Unya adunay usa ka bantogang labawng pari nga nakalatas sa kalangitan, si Jesus ang Anak sa Dios, magmalig-on kita sa pagkupot sa atong mga gituohan. **15** Kay wala kitay labawng pari nga dili makabati ug kalooy sa atong mga kaluyahon, apan usa nga sa tanang mga paagi gitintal sama kanato, gawas lamang nga wala siyay sala. **16** Busa moduol kita uban ang pagsalig didto sa trono sa grasya, nga makadawat kita sa kalooy ug makakaplag sa grasya nga makatabang sa takna sa pagkinahanglan.

5 Kay ang matag labaw nga pari, gipili gikan sa taliwala sa katawhan, gitudlo aron sa pagbuhat alang sa mga butang nga may kalabotan sa Dios, aron nga siya mohalad sa mga gasa ug mga halad alang sa mga sala. **2** Malumo siyang motabang sa dili-maalam ug sa masupilon sanglit siya sa iyang kaugalingon nalibotan man sa kaluyahon. **3** Tungod niini, siya usab kinahanglan magdalit ug mga paghalad alang sa iyang mga sala susama sa iyang gihimo alang sa mga sala sa katawhan. **4** Ug walay tawo nga makaangkon niining kadungganan alang sa iyang kaugalingon, kondili, kinahanglan nga siya tinawag sa Dios, sama kang Aaron kaniadto. **5** Ni si Cristo wala magpasidungog sa iyang kaugalingon pinaagi sa paghimo sa iyang kaugalingon nga labaw nga pari. Hinuon, ang Dios miingon ngadto kaniya, "Ikaw ang akong Anak, karong adlawa ako mahimong imong Amahan." **6** Susama usab kini sa iyang gisulti sa laing dapit, "Ikaw ang usa ka pari sa kahangtoran sunod sa laray ni Melchizedek." **(aiōn g165)** **7** Sa panahon sa iyang pagkaunodnon, gihalad niya ang mga pag-ampo ug mga paghangyo, nga naghilak uban sa mga luha ngadto sa Dios, ang usa nga makaluwas kaniya gikan sa kamatayon. Tungod sa iyang balaang pagtahod sa Dios, gidungog siya. **8** Bisan tuod siya usa ka anak, nakat-onan niya ang pagkamasinugtanon gikan sa mga butang nga iyang giantos. **9** Nahingpit siya ug sa niini nga paagi nahimong hinungdan sa walay kataposang kaluwasan alang sa tanan nga nagtuman kaniya, **(aiōnios g166)** **10** nga gipili sa Dios ingon nga labaw nga pari sunod sa laray ni Melchizedek. **11** Daghan pa kami ug ikasulti mahitungod kang Jesus, apan lisod kini ipasabot sanglit kamo nagmagahi man sa pagpaminaw. **12** Kay bisan niining panahona nahimo kamong mga magtutudlo, gikinahanglan pa gihapon nga adunay usa ka tawo nga motudlo kaninyo sa nag-unang mga balaod sa mga pulong sa Dios. Nanginahanglan kamo sa gatas, dili ang gahi nga pagkaon. **13** Kay si bisan kinsa nga makainom lamang sa gatas walay kasinatian sa mensahe sa pagkamatarong, kay usa pa man siya ka bata. **14** Sa laing bahin, ang gahi nga pagka-on alang niadtong mga hamtong na, tungod sa ilang kasinatian sa pag-ila sa husto gikan sa sayop nga nabansay sa pag-ila sa maayo man ug daotan.

6 Busa, biyaan na nato ang naunang pagtulon-an mahitungod sa mensahe ni Cristo, kinahanglan magpadayon kita ngadto sa pagkahamtong, dili na magpahimutang pag-usab sa patukoranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat ug pagtuo sa Dios, **2** ni patukoranan sa pagtulon-an mahitungod sa pagbawtismo, pagpandong sa mga kamot, ang pagkabanhaw sa mga patay, ug sa paghukom nga walay kataposan. **(aiōnios g166)** **3** Buhaton usab nato kini kung itugot sa Dios. **4** Kay kini dili mahimo alang niadtong nalamdagan na sa makausa, nga nakatilaw sa langitnong gasa, nga nakaambit na sa Balaang Espiritu, **5** ug nakatagamtam na sa maayong pulong sa Dios ug sa mga gahom sa umaabot nga panahon, **(aiōn g165)** **6** ug unya nahulog - dili na mahimo ang pagpabalik pa kanila sa paghinulsol. Tungod kay gilansang nila pag-usab ang Anak sa Dios alang sa ilang mga kaugalingon, gibiaybiay siya

diha sa kadaghanan. 7 Kay ang yuta nga nagdawat na sa ulan nga kanunay mahulog niini, ug niana nagahatag sa abot nga magamit alang niadtong nag-ugmad sa yuta, magadawat ug panalangin gikan sa Dios. 8 Apan kung mamunga man kini ug mga tunok ug mga kadyapa, wala kini kapuslanan ug hapit na matinunglo. Ang kataposan niini mao ang pagkasunog. 9 Bisan kung nagasulti kami sama niini, mga hinigugmang higala, nadani kami sa mas maayong mga butang mahitungod kaninyo ug sa mga butang mahitungod sa kaluwasan. 10 Kay ang Dios makiangayon gayod nga dili malimtan ang inyong nabuhat ug ang gugma nga inyong gipakita alang sa iyang ngalan, sa niana gialagaran ninyo ang mga magtutuo ug nagpabilin sa pag-alagad kanila. 11 Ug dako ang among tinguha nga ang matag-usa kaninyo makapakita sa samang kakugi uban sa bug-os nga kasigurohan sa pagsalig hangtod gayod sa kataposan. 12 Dili namo buot nga mahimo kamong hinay, apan hinuon mosundong kamo niadtong makapanunod sa mga saad tungod sa pagtuo ug pailob. 13 Kay sa dihang gihimo sa Dios ang iyang saad ngadto kang Abraham, nanumpa siya sa iyang kaugalingon, sanglit dili man siya makapanumpa pinaagi kang bisan kinsa nga mas labaw ps. 14 Miingon siya, “Sa pagkatinuod panalanginan ko iakw, ug padaghanon ko ang imong mga kaliwat.” 15 Sa niini nga paagi, nabatonan ni Abraham kung unsa ang gisaad human siya mapailubong naghulat. 16 Kay ang mga tawo manumpa pinaagi sa usa ka tawo nga mas labaw pa sa ilang mga kaugalingon, ug sa matag panaglalis sa ilang panumpa mao ang katapusan alang sa pagpamatuod. 17 Sa dihang nakahukom ang Dios sa pagpakita sa mas tin-aw nga dili mausab nga kalidad sa iyang katuyoan ngadto sa mga manununod sa saad, gipasaligan niya kini uban ang usa ka panumpa. 18 Gibuhat niya kini aron pinaagi sa duha ka dili mausab nga mga butang, diin ang Dios dili makahimo sa pagpamakak, kami nga mikalagiw alang sa dalangpanan makabaton sa usa ka malig-ong pagdasig aron hugot nga magkupot ngadro sa pagsalig nga gipahimutang atong atubangan. 19 Gibatonan ta kining pagsalig ingon nga kasigurohan ug kasaligang angkla sa atong mga kalag, pagsalig nga mosulod ngadto sa kinasulorang dapit luyo sa tabil. 20 Si Jesus misulod niadtong dapita ingon sa usa ka mag-uuna alang kanato, nahimong usa ka labaw nga pari hangtod sa kahangtoran sunod sa laray ni Melchizedek. (aiōn g165)

7 Mao kini si Melchizedek, ang hari sa Salem, ang pari sa Labing Halangdon nga Dios, nga misugat kang Abraham nga mibalik gikan sa pagpamatay sa mga hari ug nagpanalangin kaniya. 2 Mihatag si Abraham kaniya sa ikapulo sa tanan niyang nadakpan. Ang iyang ngalan nga “Melchizedek” nagpasabot nga “Hari sa Pagkamatarong,” ug usab ang “Hari sa Salem,” mao ang “Ang Hari sa Kalinaw.” 3 Siya walay amahan, walay inahan, ug walay mga kaliwat, walay sinugdanan sa mga adlaw ni kataposan sa kinabuhi. Hinuon, nagpabilin siya nga usa ka pari hangtod sa kahangtoran, sama sa Anak sa Dios. 4 Karon hunahunaa kung unsa ka bantogan kining tawhana. Ang atong katigulangan nga si Abraham naghatag kaniya sa ikapulo sa labing maayong mga butang nga iyang nakuha gikan sa gubat. 5 Ug sa pagkatinuod, ang mga kaliwat ni Levi nga nakadawat sa parianong dapit adunay sugo gikan sa balaod sa pagkuha sa ikapulo gikan sa mga tawo, mao kana, gikan sa ilang kaubanan nga mga Israelita, bisan tuod sila kaliwatan nga nagagikan kang Abraham. 6 Apan si Melchizedek, nga dili kaliwat gikan kang Levi, nagdawat sa ikapulo gikan kang Abraham, ug nagpanalangin kaniya, ang usa nga adunay mga saad. 7 Dili ikalimod nga ang labing ubos nga tawo gipanalanginan pinaagi sa labing labaw nga tawo. 8 Sa niini nga kahimtang ang mga tawo nga midawat sa ikapulo mamatay sa umaabot nga adlaw, apan sa laing bahin ang usa nga nagdawat sa ikapulo ni Abraham gihulagway ingon nga buhi sa dayon. 9 Ug, sa pamaagi sa pagsulti, si Levi, nga midawat sa ikapulo, nagbayad usab sa ikapulo pinaagi kang Abraham, 10 tungod kay si Levi didto pa man sa tago nga bahin sa iyang kaliwat nga si Abraham sa pagsugat ni Melchizedek kang Abraham. 11 Karon kung ang pagkahingpit mahimo pinaagi sa parianong laray sa mga Levita (kay ubos niini ang mga tawo nga nakadawat sa balaod), unsa pa may dugang pagkinahanglan nga maanaa sa laing pari nga pabarogon sumala sa laray ni Melchizedek, ug dili sa ngalan sumala sa laray ni Aaron? 12 Kay sa dihang nailisan ang pagkapari, kinahanglan nga mailisan usab ang balaod. 13 Kay ang gisultihan niining mga butanga nahisakop ngadto sa lain nga tribo, diin wala pay tawo nga nag-alagad sa halaran. 14 Dayag kini karon nga ang atong Ginoo naggikan

kang Juda, ang usa ka tribo nga wala gayod hisgoti
ni Moises mahitungod sa mga pari. 15 Ug kung unsa
ang atong gisulti labing tin-aw pa kung ang laing
pari mobarog susama kang Melchizedek. 16 Kining
bag-o nga pari dili mahimong usa ka pari sumala sa
balaod nga kabahin sa tawhanon nga kaliwat, kondili
sumala sa gahom sa dili malaglag nga kinabuhi.
17 Kay ang kasulatan nagpamatuod mahitungod
kaniya: "Ikaw ang pari sa walay kataposan sumala
sa laray ni Melchizedek." (aiōn g165) 18 Kay gilain na
ang daan nga kasugoan tungod kay huyang kini ug
walay pulos. 19 Kay walay gihingpit sa balaod. Apan,
adunay labing maayo nga pagsalig alang sa umaabot
pinaagi niini makaduol kita ngadto sa Dios. 20 Ug
kining labing maayong pagsalig dili mahitabo kung
walay pagpanumpa, kay kining ubang mga pari walay
pagpanumpa. 21 Apan ang Dios nanumpa sa dihang
miingon siya mahitungod kang Jesus, "Ang Ginoo
nanumpa ug dili gayod mausab ang iyang hunahuna:
'Ikaw ang pari sa walay kataposan.'" (aiōn g165) 22
Pinaagi usab niini si Jesus nahimong pasalig sa
labing maayong kasabotan. 23 Sa pagkatinuod, ang
kamatayon magpugong sa mga pari sa pag-alagad
hangtod sa kahangtoran. Mao kini ang hinungdan nga
daghang mga pari, usa pagkahuman sa uban. 24 Apan
tungod kay buhi si Jesus hangtod sa kahangtoran,
ang iyang pagkapari walay pagkausab. (aiōn g165) 25
Busa siya usab makaluwas gayod niadtong moduol
sa Dios pinaagi kaniya, tungod kay buhi siya sa
gihapon aron sa pagpataliwala alang kanila. 26 Kay
angay alang kanato ang maong labaw nga pari. Wala
siyay sala, walay ikasaway, putli, linain gikan sa mga
makasasala, ug gihimong labing hataas kaysa sa
kalangitan. 27 Wala siya magkinahanglan, dili sama
sa uban nga labawng mga pari, sa paghalad adlaw-
adlaw sa mga halad, una alang sa iyang kaugalingong
mga sala, ug unya alang sa sala sa mga tawo.
Gibuhat niya kini sa makausa ra alang sa tanan, sa
dihang gihalad niya ang iyang kaugalingon. 28 Kay
ang balaod nagpili sa mga tawo nga may kaluyahon
ingon nga mga labaw nga pari, apan ang pulong sa
panumpa, nga miabot human sa balaod, nagpili ug
usa ka Anak, nga gihingpit sa walay kataposan (aiōn
g165)

8 Karon ang punto kung unsa ang among ginasulti
mao kini: aduna kitay usa ka labaw nga pari nga
naglingkod sa tuong kamot sa trono sa Halangdon
diha sa mga kalangitan. 2 Usa siya ka sulugoon
sa Balaang dapit, ang matuod nga tabernaculo nga
gipatindog sa Ginoo, dili ni bisan kinsa nga tawo. 3 Kay
ang matag labaw nga pari gitudlo aron sa paghalad sa
mga gasa ug mga halad; busa gikinahanglan kini nga
adunay pipila ka butang aron ihalad. 4 Karon kung si
Cristo ania pa sa kalibotan, dili gayod siya mahimong
pari sa tanan, sanglit aduna nay nagahalad sa mga
gasa sumala sa balaod. 5 Gialagaran nila ang pipila
nga butang nga sinundog ug landong sa langitnong
mga butang, sama kang Moises nga gipasidan-an sa
Dios sa dihang hapit na niya tukuron ang tabernaculo:
"Tan-awa," miingon ang Dios, "Nga buhaton mo ang
tanan sumala sa sumbanan nga gipakita kanimo
didto sa bukid." 6 Apan karon gidawat na ni Cristo
ang usa ka labaw nga buluhaton tungod kay siya
usab ang tigpataliwala sa labaw pang maayo nga
kasabotan, nga gitukod sa labaw pang maayo nga
mga saad. 7 Kay kung wala pay kulang ang naunang
kasabotan, nan dili na kinahanglan mangita pa sa
ikaduha nga kasabotan. 8 Kay sa dihang nakaplagan
sa Dios ang kakulangon sa mga tawo, miingon siya,
"'Tan-awa, moabot na ang mga adlaw,' miingon ang
Ginoo, 'sa dihang magahimo ako ug usa ka bag-o nga
kasabotan tali sa balay sa Israel ug sa balay sa Juda.
9 Dili kini sama sa kasabotan nga akong gihimo sa
ilang mga katigulangan sa adlaw nga gikuha ko sila
pinaagi sa kamot aron sa paggiya kanila pagawas sa
yuta sa Ehipto. Kay wala sila nagpadayon sa akong
kasabotan, ug wala na ako naghatag ug pagtagad
ngadto kanila,' miingon ang Ginoo. 10 Kay mao kini
ang kasabotan nga akong pagahimuon tali sa balay
sa Israel pagkahuman niadtong mga adlawa,' miingon
ang Ginoo. 'Ibutang ko ang akong mga balaod ngadto
sa ilang mga hunahuna, ug isulat ko usab ngadto sa
ilang mga kasingkasing. Ako mahimong ilang Dios, ug
mahimo silang akong katawhan. 11 Dili sila magtudlo
sa iyang isigka-silingan ug sa iyang isigka-igsoon,
nga nag-ingon, "Ilha ang Ginoo," kay ang tanan
makaila naman kanako, gikan sa dili inila hangtod sa
labing inila kanila. 12 Kay ako magmaloloy-on sa ilang
mga buhat nga dili matarong, ug dili ko na gayod
hinumdoman pa ang ilang mga sala.'" 13 Sa pag-
ingon nga "bag-o," gihimo niyang daan ang unang
kasabotan. Ug niana iyang gipahayag nga andam
nang mahanaw ang daan.

9 Karon bisan pa ang naunang kasabotan adunay
usa ka dapit alang sa pagsimba dinhi sa kalibotan
ug mga pamaagi alang sa pagsimba. 2 Kay sulod

sa tabernaculo adunay usa ka lawak nga giandam, ang gawas nga lawak, nga gitawag ug balaang dapit. Niining dapita anaa ang tangkawan, ang lamesa, ug ang tinapay sa atubangan. **3** Ug luyo sa ikaduha nga tabil ang lain pa nga lawak, nga gitawag ug labing balaan nga dapit. Aduna kini bulawan nga halaran alang sa insenso. **4** Aduna usab kini arka sa kasabotan, nga gihal-opan gayod ug bulawan. Sa sulod niini ang usa ka bulawan nga banga nga adunay manna, ang sungkod ni Aaron nga nanalingsing, ug ang papan nga bato sa kasabotan. **5** Ibabaw sa arka sa kasabotan ang hulagway sa mahimayaon nga kerubin nga naglandong ibabaw sa tabon sa pagpasig-uli, nga dili nato mahulagway sa tinagsatagsa karon. **6** Human maandam kining mga butanga, ang mga pari manulod kanunay sa gawas nga lawak sa tabernaculo alang sa pagbuhat sa ilang mga buluhaton. **7** Apan ang labaw nga pari mosulod sa ikaduha nga lawak nga mag-inusara ka-usa kada tuig, ug kanunay maghalad ug dugo nga halad alang sa iyang kaugalingon ug alang sa wala gituyo nga kasaypanan sa mga tawo. **8** Ang Balaang Espiritu mao ang nagpadayag nga ang dalan paingon sa labing balaan nga dapit wala pa gibutyag hangtod nga ang naunang tabernaculo nagbarog pa. **9** Mao kini ang usa ka paghulagway alang niining panahona. Ang mga gasa ug ang mga halad nga gihalad karon dili na makahingpit sa kaisipan sa magsisimba. **10** Kini mga pagkaon ug mainom lamang, nga may kalambigitan sa nagkadaiyang matang sa seremonyas sa paghugas. Mao kini ang tanang mga tulumanon alang sa unod nga gihatag hangtod nga ang bag-ong pamaagi mapahimutang sa dapit. **11** Mianhi si Cristo ingon nga usa ka labaw nga pari sa maayo nga mga butang nga paaboton, pinaagi sa labing dako ug labawng hingpit nga balaang tolda nga dili hinimo sa mga kamot sa tawo, nga dili iya niining hinimo nga kalibotan. **12** Dili kini pinaagi sa dugo sa mga kanding ug mga nating baka, kondili pinaagi sa iyang kaugalingong dugo nga misulod si Cristo ngadto sa labing balaan nga dapit sa makausa ra alang sa tanan ug gisiguro ang atong walay kataposang kaluwasan. **(aiōnios g166)** **13** Kay kung ang dugo sa mga kanding ug sa mga torong baka ug ang pagwisik-wisik sa abo sa dumalaga nga baka niadtong mahugaw nga gipahinungod kanila ngadto sa Dios ug makapahinlo sa ilang lawas, **14** unsa pa kaha ang dugo ni Cristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay kataposan naghalad sa iyang kaugalingon nga walay ikasaway ngadto sa Dios, maghinlo sa atong kaisipan gikan sa mga patay nga mga binuhatan aron sa pag-alagad sa buhing Dios? **(aiōnios g166)** **15** Kay niini nga hinungdan, si Cristo mao ang tigpataliwala sa bag-o nga kasabotan. Tungod kini kay ang kamatayon gikuha aron sa pagpalingkawas niadtong nailalom sa naunang kasabotan gikan sa silot sa ilang mga sala, aron nga kadtong gitawag sa Dios mahimong modawat sa saad sa ilang walay kataposan nga panulondon. **(aiōnios g166)** **16** Kay diin gani ang usa ka tawo mabiyaan sa usa ka tugon, gikinahanglan nga mapamatud-an ang kamatayon nianang tawhana nga nagbuhat niini. **17** Kay ang tugon bililhon lamang kung adunay kamatayon, tungod kay wala kini bili samtang buhi pa ang nagbuhat niini. **18** Busa bisan pa ang nahauna nga kasabotan natukod nga walay dugo. **19** Kay sa dihang gihatag ni Moises ang matag sugo sa balaod sa tanang mga tawo, mikuha siya sa dugo sa nating baka ug sa mga kanding, uban ang tubig, balahibo nga mapula ug hisopo, ug giwisikwisik sa linukot nga basahon ug sa tanan nga mga tawo. **20** Unya siya miingon, “Mao kini ang dugo sa kasabotan diin ang Dios naghatag sa mga kasugoan diha kaninyo.” **21** Sa sama nga paagi, siya nagwisikwisik sa dugo ngadto sa tabernaculo ug sa tanan nga panudlanan nga ginamit sa mga parianong tulomanon. **22** Ug sumala sa balaod, halos ang tanan nahinloan pinaagi sa dugo. Kung walay pag-ula sa dugo walay kapasayloan. **23** Busa kinahanglan nga ang mga hulad sa mga butang sa langit mahinloan gayod pinaagi niining paghalad sa mga mananap. Apan, ang langitnong mga butang sa ilang kaugalingon pagahinloan uban sa labi pang maayo nga mga halad. **24** Kay si Cristo wala misulod ngadto sa labing balaan nga dapit nga binuhat sa mga kamot, nga hulad lamang sa usa nga tinood. Hinuon siya misulod mismo sa langit, nga siya nangatubang karon sa atubangan sa Dios alang kanato. **25** Wala siya miadto didto aron sa paghalad kanunay sa iyang kaugalingon, sama sa ginabuhat sa labaw nga pari, nga misulod sa labing balaan nga dapit matag tuig uban sa laing dugo. **26** Kung kana tinuod, nagpasabot nga gikinahanglan usab niya nga mag-antos sa makadaghang higayon sukad sa sinugdanan sa kalibotan. Apan karon gipadayag siya sa makausa lamang ka higayon sa kataposan sa katuigan aron sa pagkuha sa sala pinaagi sa paghalad sa iyang

kaugalingon. **(aiōn g165)** **27** Sama nga ang matag tawo gimbut-an aron mamatay sa makausa ra, ug human niana moabot ang paghukom, **28** si Cristo usab, nga gihalad sa makausa aron sa pagkuha sa mga sala sa tanan, mopakita sa ikaduha nga higayon, dili sa katuyoan nga atubangon ang sala, apan alang sa kaluwasan niadtong mapailobon nga nagpaabot alang kaniya.

10 Kay ang balaod anino lamang sa mga maayong butang nga moabot, dili kadtong matuod sa ilang kaugalingon. Ang balaod dili gayod makahingpit niadtong magpaduol ngadto sa Dios pinaagi sa mao ra nga mga halad nga kanunay ginahalad sa mga pari tuig-tuig. **2** O dili ba kadtong mga halad gipahunong na sa paghalad? Sa ingon niana nga kahimtang ang mga magsisimba, nga nahinloan sa makausa, wala na gayoy kahibalo mahitungod sa mga sala. **3** Apan niadto nga mga halad adunay usa ka pahinumdom sa mga sala nga nahimo tuig-tuig. **4** Kay dili mahimo nga ang dugo sa mga toro nga baka ug mga kanding makakuha sa mga sala. **5** Sa dihang miangi si Cristo sa kalibotan, siya miingon, "Wala ka magtinguha sa mga halad o mga gasa. Hinuon, giandaman mo ako ug usa ka lawas alang kanako. **6** Wala ka mahimuot sa tibuok sinunog nga mga gasa o mga halad alang sa sala. **7** Unya miingon ako, "Tan-awa, ania ako aron sa pagbuhat sa imong kabubut-on, Dios, sama sa nahisulat mahitungod kanako sa mga linukot nga basahon." **8** Ug miingon siya sama sa gipahayag sa taas, "Wala ka nangandoy sa mga halad, mga gasa, o tibuok sinunog nga mga halad alang sa sala, ni nahimuot ka kanila"— ang mga halad nga gihalad sumala sa balaod. **9** Unya miingon siya, "Tan-awa, ania ako aron sa pagbuhat sa imong kabubut-on." Gilahi niya ang naunang buluhaton aron matukod ang ikaduha. **10** Sa ikaduha nga buluhaton, gihalad na kita sa Dios pinaagi sa iyang kabubut-on pinaagi sa paghalad sa lawas ni Jesu-Cristo sa makausa ra alang sa tanan. **11** Sa pagkatinuod, ang matag pari nagbarog adlaw-adlaw sa pag-alagad, naghalad sa samang mga halad, nga bisan pa niini dili makawagtang sa mga sala. **12** Apan human naghalad si Cristo ug usa ka paghalad alang sa mga sala sa kahangtoran, siya milingkod sa tuong kamot sa Dios, **13** nagpaabot hangtod nga ang iyang kaaway magpaubos ug mahimong tumbanan alang sa iyang tiil. **14** Kay pinaagi sa usa ka halad siya adunay kahingpitan sa kahangtoran kansang hinalad sa Dios. **15** Ug ang Balaang Espiritu usab nagpamatuod kanato. Kay una miingon siya, **16** "Mao kini ang kasabotan nga akong himuon uban kanila human niadtong mga adlawa,' miingon ang Ginoo: "Akong ibutang ang akong mga balaod sa ilang mga kasingkasing, ug akong isulat kini sa ilang mga hunahuna." **17** Unya miingon siya, "Dili ko na hinumdoman pa ang ilang mga sala ug ang mga buhat nga wala mosubay sa balaod." **18** Karon diin may kapasayloan alang niini, wala na gayoy bisan unsa nga halad alang sa sala. **19** Busa, mga igsoon, aduna na kitay pagsalig sa pagsulod ngadto sa labing balaan nga dapit pinaagi sa dugo ni Jesus. **20** Mao kana ang dalan nga iyang gi-ablihan alang kanato pinaagi sa iyang lawas, ang bag-o ug buhi nga paagi pinaagi sa tabil. **21** Ug tungod kay aduna kitay usa ka bantogan nga pari sa balay sa Dios, **22** magpaduol kita uban sa matuod nga kasingkasing sa bug-os nga pagsalig ug pagtuo, ang atong mga kasingkasing nga nawisikwisikan sa kahinlo gikan sa daotan nga kaisipan ug ang atong lawas nga nahugasan uban sa matuod nga tubig. **23** Hugot gayod usab kitang maggunitay sa pagsugid sa atong masaligon nga pagpaabot, nga walay pagduhaduha, tungod kay ang Dios nga nagsaad matinud-anon. **24** Atong hunahunaon kung unsaon pagdasig ang usag usa sa paghigugma ug sa maayong mga buhat. **25** Dili nato hunongon ang panagtigom, sama sa gibuhat sa pipila. Hinuon, awhaga pa ang usag usa, sama sa imong pagtan-aw sa nagkaduol na nga adlaw. **26** Kay kung mapadayonon kita nga magpakasala human nato madawat ang kahibalo sa kamatuoran, ang usa ka paghalad alang sa sala nga dili na gayod molungtad. **27** Hinuon, adunay usa ka makalilisang nga mapaabot sa paghukom, ug ang usa ka mabangis nga kalayo nga magalamoy sa kaaway sa Dios. **28** Bisan kinsa nga nagsalikway sa balaod ni Moises namatay sa walay kaluoy sa pagpamatuod sa duha o tulo ka mga saksi. **29** Unsa pa kaha ang labaw nga silot nga angay sa matag usa nga sa inyong hunahuna nagyatakyatak sa Anak sa Dios, bisan kinsa nga nagtagad sa dugo sa kasabotan nga sama sa usa ka butang nga dili balaan, ang dugo nga nahalad na niya sa Dios — bisan kinsa nga nagbiaybiay sa Espiritu sa grasya? **30** Kay nasayod kita sa usa nga miingon, "Ang pagpanimalos alang kanako; ako ra ang mobalos." Ug usab, "Ang Ginoo maoy maghukom sa iyang mga katawhan." **31** Kini usa ka makalilisang

nga butang nga mahulog gikan sa mga kamot sa buhi nga Dios! 32 Apan hinumdomi ang nangagi nga mga adlaw, human nga kamo nalamdagan na — kung giunsa ninyo pag-agwanta ang dako nga kasakit sa pag-antos. 33 Nabutyag kamo sa kadaghanan nga pagbiaybiay pinaagi sa mga pagpakaulaw ug sa paglutos, ug kamo nakasalmot uban niadtong nakasinati niana nga pag-antos. 34 Kay may kaluoy kamo niadtong mga binilanggo, ug gidawat ninyo nga malipayon ang pag-ilog sa inyong mga bahandi, sa pagkahibalo nga kamo sa inyong kaugalingon adunay labaw pang maayo ug walay kataposan nga bahandi. 35 Busa ayaw isalikway ang inyong pagsalig, nga adunay dako nga ganti. 36 Kay nagkinahanglan kamo ug pailob, aron nga makadawat kamo kung unsa ang gisaad sa Dios, human ninyo gibuhat ang iyang kabubut-on. 37 "Kay mubo na lamang kaayo nga panahon, ang usa nga moanhi moabot gayod ug dili magalangan. 38 Ang usa nga matarong magpuyo pinaagi sa pagtuo. Apan kung mobalik siya, dili na ako mahimuot kaniya." 39 Apan dili kita sama sa pipila niadtong mibalik sa pagkapukan. Hinuon, kita mao kadtong adunay pagtuo alang sa pagtipig sa atong mga kalag.

11 Karon ang pagtuo mao ang kasigurohan sa usa ka tawo sa dihang masaligon siya nga magdahom sa usa ka butang. Usa kini ka kasigurohan mahitungod kung unsa ang wala pa nakita. 2 Kay pinaagi niini ang atong mga katigulangan giuyonan sa ilang pagtuo. 3 Pinaagi sa pagtuo atong nasabtan nga ang kalibotan nahimo pinaagi sa pagmando sa Dios, aron nga kung unsa ang makita wala nahimo gikan sa mga butang nga makita. (aiōn g165) 4 Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Abel naghalad sa Dios sa mas angay nga halad kaysa gibuhat ni Cain. Tungod niini nga siya gidayeg ingon nga matarong. Gidayeg siya sa Dios tungod sa mga gasa nga iyang gidala. Tungod niana, si Abel nagpadayon sa pagsulti, bisan tuod siya patay na. 5 Pinaagi sa pagtuo nga si Enoc gibayaw ug wala na makakita sa kamatayon. "Wala siya makaplagi, tungod kay ang Dios nagkuha kaniya." Kay kini giingon mahitungod kaniya nga siya nakapahimuot sa Dios sa wala pa siya gibayaw. 6 Kung walay pagtuo dili mahimo ang pagpahimuot sa Dios, kay ang sa usa nga moduol sa Dios kinahanglang motuo nga siya anaa gayod ug iyang gantihan kadtong nangita kaniya. 7 Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Noah, sa dihang gipahimangnoan sa Dios mahitungod sa mga butang nga wala pa nakita, uban sa diosnong pagtahod nagbuhat ug usa ka arka aron sa pagluwas sa iyang pamilya. Pinaagi sa pagbuhat niini, iyang gihukman ang kalibotan ug nahimong manununod sa pagkamatarong nga miabot pinaagi sa pagtuo. 8 Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Abraham, sa dihang siya gitawag, mituman ug miadto sa dapit nga iyang madawat isip panulondon. Milakaw siya, nga wala masayod kung asa siya padulong. 9 Pinaagi sa pagtuo nga siya mipuyo sa yuta nga gisaad ingon nga usa ka langyaw. Mipuyo siya sa tolda uban kang Isaac ug Jacob, ang kauban nga manununod sa samang saad. 10 Kini tungod kay siya nagtan-aw sa unahan sa pagtukod sa usa ka siyudad nga ang arketekto ug tighimo mao ang Dios. 11 Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Abraham, ug si Sarah sa iyang kaugalingon, nakadawat sa gahom sa pagmabdos bisan tuod nga tigulang na kaayo sila, tungod kay ilang giila ang Dios ingon nga matinumanon, ang usa nga nagsaad kanila ug anak nga lalaki. 12 Busa gikan usab niining usa ka tawo nga haduol na sa kamatayon nahimugso ang dili maihap nga mga kaliwatan. Nahimo silang sama kadaghan sa kabituonan sa kalangitan ug ang dili maihap nga mga lugas sa balas sa baybayon. 13 Kining tanan nangamatay sa pagtuo nga wala makadawat sa mga saad. Hinuon, sa pagkakita ug pag-abiabi kanila gikan sa layo, ilang giangkon nga sila mga dumuduong ug mga langyaw sa kalibotan. 14 Kay kadtong namulong niining mga butanga nagapatin-aw nga sila nangita ug usa ka yutang natawhan alang sa ilang kaugalingon. 15 Sa pagkatinuod, kung sila naghunahuna sa nasod nga ilang gibiyaan, sila aduna untay higayon sa pagbalik. 16 Apan sama niini, sila nagtinguha sa usa ka mas maayong nasod, mao nga, usa ka langitnon. Busa ang Dios wala maulaw nga pagatawagon nga ilang Dios, sanglit siya nag-andam man ug usa ka siyudad alang kanila. 17 Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Abraham, human siya gisulayan, gihalad si Isaac. Oo, siya nga malipayong midawat sa mga saad naghalad sa iyang bugtong anak nga lalaki, 18 mahitungod kaniya nga kini ginaingon, "Gikan kang Isaac ang imong mga kaliwatan pagatawagon" 19 Si Abraham naghunahuna nga makahimo ang Dios sa pagbanhaw kang Isaac gikan sa mga patay, ug sa mahulagwayong pagkasulti, iya gayod siyang naangkon pagbalik. 20 Pinaagi kadto sa pagtuo nga gipanalanginan ni Isaac si Jacob ug si Esau

mahitungod sa mga butang nga umaabot. **21** Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Jacob, sa dihang hapit na siya mamatay, nagpanalangin sa tagsatagsa nga mga anak nga lalaki ni Jose. Nagsimba si Jacob, nga nanukod sa ibabaw sa iyang sungkod. **22** Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Jose, sa dihang ang iyang kataposan haduol na, nagsulti sa pagbiya sa mga anak sa Israel gikan sa Ehipto ug nagmando kanila sa pagdala sa iyang mga bukog uban kanila. **23** Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Moises, sa dihang siya nahimugso, gitagoan sulod sa tulo ka bulan sa iyang ginikanan tungod kay nakita nila nga usa siya ka matahom nga bata, ug wala sila mahadlok sa mando sa hari. **24** Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Moises, sa dihang midako na siya, nagdumili nga tawagon nga anak sa anak nga babaye ni Paraon. **25** Hinuon, gipili niya nga makig-ambit sa kasakit uban ang katawhan sa Dios, kaysa magmalipayon sa sala sa hamubo nga higayon. **26** Iyang giila ang kaulawan sa pagsunod kang Cristo ingon nga dakong kadato kaysa mga bahandi sa Ehipto, tungod kay nagtutok siya sa iyang umaabot nga ganti. **27** Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Moises mibiya sa Ehipto. Wala siya mahadlok sa kasuko sa hari, tungod kay siya nakaantos pinaagi sa pagtan-aw ngadto sa usa nga dili makita. **28** Pinaagi sa pagtuo iyang gituman ang pagsaulog sa Pagsaylo ug ang pagwisikwisik sa dugo, aron nga ang manlalaglag sa panganay dili makahikap sa panganay nga anak nga lalaki sa mga Israelita. **29** Pinaagi kadto sa pagtuo nga sila nakalabang sa Kasagbotan nga dagat ingon nga mamala nga yuta. Sa dihang ang mga Ehiptohanon misulay sa paghimo niini, nangalumos sila. **30** Pinaagi kadto sa pagtuo nga ang paril sa Jericho nangapukan, human nila gilibotan sulod sa pito ka adlaw. **31** Pinaagi kadto sa pagtuo nga ang babaye nga si Rahab nga nagbaligya ug dungog wala malaglag uban niadtong mga masinupakon, tungod kay siya midawat sa mga espiya sa luwas. **32** Ug unsa paman ang akong ikasulti? Kay ang panahon kulang kanako kung mosugilon ako kang Gideon, Barak, Samson, Jephtah, David, Samuel, ug sa mga propeta, **33** nga pinaagi sa pagtuo mibuntog sa mga gingharian, nagbuhat sa makiangayon, ug nakadawat sa mga saad. Ilang napugngan ang baba sa mga liyon, **34** nagpalong sa gahom sa kalayo, nakalikay sa sulab sa espada, nangaayo gikan sa mga balatian, nahimong kusgan sa gubat, ug hinungdan nga ang mga langyaw nga mga sundalo nanagan. **35** Ang kababayen-an nagdawat sa ilang mga patay pinaagi sa pagkabanhaw. Ang uban gisakit, nga wala midawat sa ilang kagawasan aron nga makasinati sila sa mas maayo nga pagkabanhaw. **36** Ang uban nag-antos sa pagbiaybiay ug mga pagbunal, oo, bisan ang mga gapos ug pagkabilanggo. **37** Gibato sila. Gigabas pagtunga. Gipang-ihaw pinaagi sa espada. Nanglakaw sila pinaagi sa panit sa karnero ug sa panit sa kanding nga masulob-on, gisakit, ug gipasipalaan **38** (diin ang kalibotan dili takos) nasalaag sa kamingawan, sa kabukiran, sa mga langob, ug sa mga bangag sa yuta. **39** Bisan tuod ang tanang katawhan giuyonan sa Dios tungod sa ilang pagtuo, wala sila makadawat sa iyang gisaad. **40** Ang Dios nagsangkap nang daan sa usa ka butang nga labing maayo alang kanato, aron nga kung wala kita dili sila mahimong hingpit.

12 Busa, sanglit ginalibotan kita sa usa ka dako nga panon sa mga saksi, atong ilabay ang tanang butang nga makapabug-at kanato ug ang sala nga sayon kaayong naggapos kanato. Magmapailobon kita pagdagan sa lumba nga gibutang sa atong atubangan. **2** Itutok nato ang atong mga mata kang Jesus, ang tinubdan ug maghihingpit sa atong pagtuo, kinsa alang sa kalipay nga gibutang sa iyang atubangan milahutay sa krus, gitamay sa kaulawan, ug naglingkod sa tuong kamot ngadto sa trono sa Dios. **3** Kay isipa siya nga milahutay sa mga madumtanong pagpamulong nga gikan sa makasasala batok sa iyang kaugalingon, aron nga dili na kamo kapoyan o magmaluya. **4** Wala pa kamo misukol o nakigbisog batok sa sala hangtod nga mawad-an ug dugo. **5** Ug inyong nahikalimtan ang pagdasig nga nagtudlo kaninyo ingon nga mga anak: “Akong anak, hatagi ug dakong pagtagad ang pagpanton sa Ginoo, ni mabugnaw sa dihang badlongon kamo niya.” **6** Kay pantonon sa Ginoo ang bisan kinsa nga iyang gihigugma, ug silotan niya ang matag anak nga iyang gidawat. **7** Paglahutay sa mga pagsulay ingon nga pagpanton. Ang Dios nagtagad kaninyo ingon nga iyang mga anak, kay unsa man ang anak kung ang iyang amahan wala magpanton? **8** Apan kung wala kamoy pagpanton, nga giambitan natong tanan, busa kamo mga anak sa gawas ug dili iyang mga anak. **9** Dugang pa niini, aduna kita'y mga kalibotanong amahan aron mopanton kanato, ug gitahod nato sila. Dili ba kinahanglan nga mas labaw pa natong tumanon ang Amahan sa espiritu ug

magkinabuhi? 10 Kay ang atong amahan tuod man
nagpanton kanato sa pipila ka katuigan ingon nga
kini matarong alang kanila, apan ang Dios nagpanton
kanato alang sa maayo aron nga makaambit kita sa
iyang pagkabalaan. 11 Walay pagpanton nga daw
maanindot sa kasamtangan apan hinuon sakit gayod.
Bisan pa niini, sa ulahi mamunga kini ug malinawon
nga bunga sa pagkamatarong alang niadtong mga
nabansay pinaagi niini. 12 Busa ipataas ang inyong
mga kamot nga nagmaluya ug himoa ang inyong
huyang nga mga tuhod nga magmalig-on pag-usab;
13 paghimo ug tul-id nga mga dalan alang sa inyong
tiil, aron nga bisan kinsa ang bakol dili mahisalaag
apan hinuon mamaayo. 14 Ipadayon ang kalinaw
uban sa tanang katawhan, ug usab ang pagkabalaan
nga kung wala niini walay bisan usa nga makakita
sa Ginoo. 15 Pagbantay aron nga walay bisan usa
ang dili malabot sa grasya sa Dios, ug walay gamot
sa kasuko ang motubo aron maghimo ug kagubot
ug makadaot sa daghan. 16 Pagbantay nga walay
malaw-ay nga pakighilawas o dili diosnon nga tawo
sama kang Esau, nga alang sa usa lang ka kan-
anan gibaligya ang iyang katungod isip magulang.
17 Kay nahibalo kamo nga human niana, sa dihang
iyang gitinguha ang pagpanunod sa panalangin,
gisalikway siya, tungod kay wala siya nakakaplag
ug kahigayonan alang sa paghinulsol uban sa iyang
amahan, bisan tuod nangita siya niini sa kakugi
inubanan sa mga luha. 18 Kay wala kamo mianhi
sa usa ka bukid nga mahikap, bukid sa nagdilaab
nga kalayo, sa kangitngit, sa kasubo, ug bagyo.
19 Wala kamo mianhi sa kusog nga dinahunog sa
trumpeta, o sa mga pulong gikan sa usa ka tingog
nga maoy hinungdan nga ang makadungog niini
magpakiluoy nga wala na untay laing pulong ang
isulti ngadto kanila. 20 Kay dili sila makakaya kung
unsa ang gimando: “Bisan gani kung ang usa ka
mananap mohikap sa bukid, kinahanglan batohon
kini.” 21 Makalilisang kaayo kini nga talan-awon nga
si Moises miingon, “Nalisang ako pag-ayo nga ako
nangurog.” 22 Hinuon, mianhi kamo sa Bukid sa
Zion ug ngadto sa siyudad sa buhi nga Dios, ang
langitnong Jerusalem, ug sa 10, 000 ka mga anghel
sa pagsaulog. 23 Mianhi kamo sa panagtigom sa
tanang kamagulangang anak nga nalista sa langit,
ngadto sa Dios ang maghuhukom sa tanan, ug
ngadto sa mga espiritu sa matarong nga gihingpit. 24
Mianhi kamo kang Jesus, ang tigpataliwala sa bag-
o nga kasabotan, ug sa giwisikwisik nga dugo nga
nagsulti ug mas maayo kaysa dugo ni Abel. 25 Tan-
awa nga dili kamo mobalibad sa usa nga nagsulti.
Kay kung wala sila miikyas sa dihang mibalibad
sila sa usa nga nagpahimangno kanila dinhi sa
kalibotan, dili gayod kita maka-ikyas kung mopalayo
kita sa usa nga nagpahimangno gikan sa langit. 26
Nianang panahona ang iyang tingog motay-og sa
kalibotan. Apan karon siya nagsaad ug miingon,
“Apan sa makausa pa akong tay-ogon dili lamang
ang kalibotan, apan usab ang kalangitan.” 27 Kining
mga pulonga, “Apan sa makausa pa,” nagpaila sa
pagtangtang niadtong mga butang nga natay-og,
mao kana, ang mga butang nga nabuhat, aron nga
kadtong mga butang diin dili matay-og magpabilin. 28
Busa, sa pagdawat sa gingharian nga dili matay-og,
magmapasalamaton kita ug niini nga paagi simbaha
ang Dios nga madinawaton uban sa pagtahod ug
pagkahadlok, 29 kay ang atong Dios usa ka kalayo
nga molukop.

13 Ipadayon ang inigsoon nga paghigugma. 2
Ayaw kalimot sa pag-abiabi sa mga dumuduong,
kay pinaagi sa pagbuhat niini, ang pipila nakaabiabi
sa mga anghel nga wala masayod niini. 3 Hinumdomi
kadtong nabilanggo, ingon nga kamo atua didto
uban kanila, ug ingon nga ang inyong mga lawas
gidagmalan sama kanila. 4 Himoa nga ang kaminyoon
talahuron sa tanan, ug himoa nga ang higdaanan
sa kaminyoon magpabilin nga putli, kay ang Dios
maghukom sa makihilawason ug mga mananapaw.
5 Himoa nga ang inyong pamaagi sa pagkinabuhi
mahimong gawasnon gikan sa pagkamahigugmaon
sa salapi. Matagbaw sa mga butang nga anaa
kaninyo, kay ang Dios mismo miingon, “Dili ko
gayod kamo biyaan, ni ako mosalikway kaninyo.” 6
Magmatagbawon kita aron magmaisogon kita sa pag-
ingon, “Ang Ginoo mao ang akong magtatabang; dili
ako mahadlok. Unsa may mahimo sa uban nganhi
kanako?” 7 Hunahunaa kadtong nangulo kaninyo,
kadtong nagsulti sa pulong sa Dios nganha kaninyo,
ug huna-hunaa ang sangpotan sa ilang binuhatan;
sundoga ang ilang pagtuo. 8 Si Jesu-Cristo mao
gihapon kaniadto, karon, ug hangtod sa kahangtoran.
(aiōn g165) 9 Ayaw pagpadala sa nagkadaiya ug sa
lain nga mga pagtulon-an, kay maayo pa nga ang
kasingkasing matukod pinaagi sa grasya, dili pinaagi
sa mga balaod mahitungod sa pagkaon nga wala
makatabang niadtong nagkinabuhi pinaagi kanila.

10 Aduna kitay usa ka halaran nga kadtong nag-alagad sa tabernakulo walay katungod sa pagkaon. **11** Kay ang dugo sa mga mananap, gihalad alang sa mga sala, nga maoy gidala sa labaw nga pari ngadto sa balaang dapit, apan ang ilang mga lawas gisunog gawas sa kampo. **12** Busa si Jesus usab nag-antos sa gawas sa ganghaan sa siyudad, aron sa paghalad sa katawhan ngadto sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingon nga dugo. **13** Busa mangadto kita didto kaniya sa gawas sa kampo, dala ang iyang kaulawan. **14** Kay wala kitay bisan unsa nga siyudad dinhi nga molungtad. Hinuon pangitaon nato ang moabotay nga siyudad. **15** Pinaagi kang Jesus kinahanglan nga makanunayon kitang maghalad ug mga halad sa pagdayeg ngadto sa Dios, pagdayeg nga mao ang bunga sa atong mga ngabil nga nag-ila sa iyang ngalan. **16** Ug ayaw kalimti ang pagbuhat ug maayo ug pagtabang sa usag-usa, kay mao kana nga mga halad ang nakapahimuot gayod sa Dios. **17** Pagtuman ug pagpasakop sa inyong mga pangulo, kay kanunay silang nagbantay kaninyo alang sa inyong mga kalag, ingon nga sila maghatag ug husay. Pagtuman aron nga ang inyong mga pangulo mag-atiman kaninyo uban sa kalipay, ug dili sa kaguol, nga dili gayod makatabang kaninyo. **18** Pag-ampo alang kanamo, kay nagsalig kami nga kami adunay usa ka tin-aw nga kaisipan, nga nagtinguha sa pagkinabuhi nga dungganon sa tanang mga butang. **19** Ug dasigon ko kamong tanan nga magbuhat labaw pa niini, aron nga makabalik ako kaninyo sa dili madugay. **20** Karon hinaot nga ang Dios sa kalinaw, nga nagpabalik gikan sa mga patay sa bantogan nga magbalantay sa karnero, ang atong Ginoong Jesus, pinaagi sa dugo sa walay kataposan nga kasabotan, **(aiōnios g166)** **21** magsangkap kaninyo sa matag maayong butang sa pagbuhat sa iyang kabubut-on, nga nagapamuhat kanato kung unsa ang makapahimuot pag-ayo sa iyang panan-aw, pinaagi kang Jesu-Cristo, kinsa kaniya ang himaya hangtod sa kahangtoran ug sa walay kataposan. Amen. **(aiōn g165)** **22** Karon magdasig ako kaninyo, mga igsoon, sa pag-antos uban ang pulong sa pagdasig nga mubo nakong gisulat alang kaninyo. **23** Hibaloi nga ang atong igsoon nga si Timoteo nakagawas na, diin ako makigkita kaninyo kung mobalik siya sa dili madugay. **24** Kumustaha ang tanan ninyong mga pangulo ug ang tanang mga magtutuo. Kadtong gikan sa Italya nangumusta kaninyo. **25** Hinaot nga ang grasya mag-uban kaninyong tanan.

Santiago

1 Si Santiago, usa ka sulugoon sa Dios ug kang
Ginoong Jesu-Cristo, ngadto sa 12 ka mga tribo
nga Nagkatibulaag, mga pangamusta. **2** Isipa kining
tanan nga kalipay, akong mga igsoon, sa dihang kamo
makasinati sa daghang mga kasamok, **3** nasayod
kamo nga ang pagsulay sa inyong pagtuo mosangpot
sa paglahutay. **4** Tugoti nga ang paglahutay nga
hingpit mabuhat, aron nga kamo mamahimong
mahingpit ug hingkod, ug walay makulang. **5** Apan
kung adunay usa kaninyo nga nanginahanglan ug
kaalam, pangayo niini gikan sa Dios, ang usa nga
mohatag nga madagayaon ug walay pagbadlong sa
tanan nga mangayo, ug siya mohatag niini. **6** Apan
pangayo uban sa pagtuo, nga walay pagduhaduha,
kay ang usa nga nagduhaduha sama sa balod sa
dagat, dad-on pinaagi sa hangin ug dalahon bisan
asa. **7** Tungod kay ang usa ka tawo kinahanglan
dili maghunahuna nga siya makadawat sa iyang
gihangyo sa Ginoo; **8** kanang tawhana nagduhaduha,
mabalhinbalhinon sa tanan niya nga mga pamaagi. **9**
Ang kabos nga igsoon kinahanglan nga magmaya sa
iyang pagkahalangdon, **10** samtang ang dato nga
igsoon diha sa iyang pagpaubos, tungod kay siya
molabay lamang sama sa usa ka bulak sa uma nga
malaya. **11** Ang adlaw mosubang uban sa makasunog
nga kainit ug makapauga sa mga tanom, ug ang mga
bulak mangatagak ug ang iyang kaanyag mamatay.
Sa samang paagi ang dato nga tawo mangawala lang
sa tunga-tunga sa ilang mga buluhaton. **12** Bulahan
ang tawo nga molahutay sa pagsulay, kay human
siya makalahutay sa pagsulay, siya makadawat ug
korona sa kinabuhi, nga gisaad niadtong nahigugma
sa Dios. **13** Walay usa nga moingon sa dihang siya
tintalon, “Kini nga tintasyon gikan sa Dios,” tungod
kay ang Dios dili matintal pinaagi sa daotan, ug ang
Dios dili motintal ni bisan kinsa. **14** Ang matag-usa
nga tawo matintal pinaagi sa iyang daotang mga
tinguha nga nagkabig ug nagguyod kaniya palayo.
15 Unya human nga ang makasasala nga tinguha
manamkon, ang sala matawo, ug pagkahuman nga
ang sala dako na, kini mosangpot sa kamatayon. **16**
Ayaw kamo pagpalimbong, akong hinigugmang mga
igsoon. **17** Ang matag maayo nga gasa ug matag
hingpit nga gasa kini gikan sa kahitas-an, nga moabot
kanato gikan sa Amahan sa mga kahayag. Siya dili
mausab sama sa gabalhinbalhin nga mga anino.
18 Gipili sa Dios ang paghatag sa kinabuhi nganhi
kanato pinaagi sa pulong sa kamatuoran, aron nga
mahisama kita sa unang abot taliwala sa iyang mga
binuhat. **19** Kamo nasayod niini, akong hinigugma
nga mga igsoon. Ang matag tawo kinahanglan nga
maabtikon sa pagpamati, magmahinay sa pagsulti, ug
magmahinay sa pagkasuko, **20** kay ang pagkasuko
sa usa ka tawo dili mosangpot sa pagkamatarong
sa Dios. **21** Busa biyai ang tanang mahugaw nga
sala ug ang daotan nga anaa sa bisan asa, ug
diha sa pagkamaubsanon madawat ang natanom
nga pulong, nga makahimo sa pagluwas sa inyong
mga kalag. **22** Tumana ang pulong, ayaw lamang
kini paminawa, aron dili malimbongan ang inyong
kaugalingon. **23** Kay kung ang usa makadungog
sa pulong ug dili magbuhat niini, siya sama sa usa
ka tawo nga misusi sa iyang naandan nga dagway
sa samin. **24** Siya misusi sa iyang dagway, ug siya
milakaw ug sa wala madugay nalimtan na niya kung
unsa ang iyang dagway. **25** Apan ang tawo nga
mitan-aw ug mabinantayon ngadto sa hingpit nga
balaod, ang balaod sa kagawasan, ug padayon sa
pagtuman niini, dili lamang usa ka tigpaminaw nga
makalimot, kini nga tawo mahimong mapanalanginan
samtang ginabuhat niya kini. **26** Kung ang adunay
usa kaninyo nga naghunahuna sa iyang kaugalingon
nga relihiyoso, apan dili niya mapugngan ang iyang
dila, iyang gilimbongan ang iyang kasingkasing ug
ang iyang relihiyon walay pulos. **27** Putli ug walay
buling nga relihiyon atubangan sa atong Dios ug
Amahan mao kini: ang pagtabang sa wala nay mga
amahan ug sa mga balo sa ilang mga pag-antos, ug
sa pagpanalipod sa ilang kaugalingon gikan sa dunot
nga kalibotan.

2 Mga igsoon ko, ayaw sunda ang pagtuo sa
atong Ginoong Jesu-Cristo, ang Ginoo sa himaya,
pinaagi sa pagdapig sa usa ka tawo. **2** Kung adunay
mosulod nga usa ka tawo sa inyong panagtigom
nga nakasul-ob ug bulawan nga mga singsing ug
maayong mga bisti, ug aduna usab mosulod nga
usa ka kabos nga tawo nga may hugaw nga bisti,
3 ug inyong tagdon pag-ayo ang dato nga tawo
nga nagsuot sa maayo nga mga bisti, ug mag-
ingon, “Palihog lingkod dinhi sa nindot nga dapit,”
apan mag-ingon kamo ngadto sa kabos nga tawo,
“Magtindog ka didtong dapita,” o, “Lingkod sa akong
tiilan,” **4** wala ba kamo maghukom sa inyong mga
kaugalingon, ug nahimo nga maghuhukom nga may

daotang hunahuna? 5 Paminaw, akong hinigugma
nga mga kaigsoonan, dili ba ang Dios man nagpili sa
mga kabos dinhi sa kalibotan aron madato sa pagtuo
ug makapanunod sa gingharian nga iyang gisaad
niadtong nahigugma kaniya? 6 Apan gipakaulawan
ninyo ang mga kabos! Dili ba ang mga dato man
ang nagdaogdaog kaninyo, ug dili ba sila man ang
nagguyod kaninyo ngadto sa hukmanan? 7 Dili ba
ang mga dato man ang nagpasipala sa maayong
ngalan nga maoy gigamit sa pagtawag kaninyo? 8
Apan, kung inyong tumanon ang harianon nga balaod,
ingon nga nahisulat sa kasulatan, “Kinahanglan nga
higugmaon ninyo ang inyong silingan sama sa inyong
kaugalingon,” nagbuhat kamo ug maayo. 9 Apan
kung kamo nagdapig sa usa ka tawo, nakasala
kamo, hinukman pinaagi sa balaod ingon nga mga
nakasupak sa balaod. 10 Kay si bisan kinsa ang
nagtuman sa tibuok balaod, apan sa gihapon napandol
sa usa lamang ka bahin, nahimo siyang sad-an sa
pagsupak sa tibuok balaod! 11 Kay ang Dios nga
misulti, “Ayaw pagpanapaw”, misulti usab, “Ayaw
pagpatay.” Kung ikaw wala manapaw, apan nakapatay
ka, gisupak nimo ang balaod sa Dios. 12 Busa pagsulti
ug pagtuman ingon niadtong mga hinukman pinaagi
sa balaod sa kagawasan. 13 Kay ang paghukom
miabot nga walay kaluoy niadtong wala nagmaloloy-
on. Ang kaluoy magmadaugon labaw sa paghukom!
14 Unsa kini kamaayo, akong mga kaigsoonan, kung
ang usa moingon nga siya adunay pagtuo, apan
wala siyay buhat? Kana ba nga pagtuo makaluwas
kaniya? 15 Kung ang usa ka igsoon nga lalaki o
babaye nagkinahanglan ug mga bisti ug sa inadlaw
nga pagkaon, 16 ug ang usa kaninyo magsulti ngadto
kanila, “Lakaw diha sa kalinaw, pagmainiton ug kaon
ug maayo,” apan wala kamo maghatag kanila sa mga
butang nga gikinahanglan alang sa lawas, unsa kana
kamaayo? 17 Sa samang pamaagi ang pagtuo, kung
kini walay mga buhat, patay. 18 Apan kung adunay
mosulti, “Ikaw adunay pagtuo, ug ako adunay mga
buhat.” Ipakita kanako ang inyong pagtuo nga walay
mga buhat, ug ipakita ko kaninyo ang akong pagtuo
pinaagi sa akong mga buhat. 19 Nagatuo kamo nga
adunay usa ka Dios; husto kamo. Apan ang mga
demonyo nagtuo usab niana ug nangurog. 20 Buot ka
ba masayod, buang-buang nga tawo, nga ang pagtuo
walay pulos kung walay mga buhat? 21 Dili ba si
Abraham nga atong patriarka gipakamatarong pinaagi
sa iyang binuhatan sa dihang gihalad niya si Isaac ang
iyang anak nga lalaki ngadto sa ibabaw sa halaran? 22
Makita ninyo nga ang iyang pagtuo namuhat pinaagi
sa iyang mga binuhatan, ug pinaagi sa mga buhat
ang iyang pagtuo nagkab-ot sa katuyoan niini. 23 Ang
kasulatan natuman nga nag-ingon, “Si Abraham mituo
sa Dios, ug giisip siya nga matarong.” Busa gitawag
si Abraham nga usa ka higala sa Dios. 24 Nakita
ninyo nga gipakamatarong ang usa ka tawo pinaagi
sa mga buhat, ug dili lamang pinaagi sa pagtuo. 25
Sa sama nga paagi usab dili ba si Rahab nga babaye
nga gabaligya sa iyang kaugalingon gipakamatarong
pinaagi sa mga buhat, sa dihang gidawat niya ang
mga mensahero ug gipadala sila sa lain nga dalan?
26 Kay kung ang lawas ibulag sa espiritu patay man,
ang pagtuo usab nga walay mga buhat patay usab.

3 Dili ang kadaghanan kaninyo mahimong mga
magtutudlo, mga kaigsoonan ko, hibalo-i nga kita
makadawat ug dakong paghukom. 2 Kay kitang tanan
napandol sa daghang mga paagi. Kung si bisan kinsa
nga wala mapandol sa iyang mga pulong, usa siya
ka putli nga tawo, nga makahimo sa pagpugong sa
iyang tibuok lawas. 3 Karon kung atong butangan
ug renda ang baba sa kabayo sila motuman kanato,
ug atong mapalihok ang ilang tibuok lawas. 4 Tan-
awa usab nga ang mga barko, bisan pa nga sila
mangadagko kaayo ug gimaneho pinaagi sa kusog
nga mga hangin, gigiyahan pinaagi sa usa ka gamay
kaayo nga timon diin ang kapitan magtinguha sa
pagtuyok bisan asa. 5 Ingon usab nga ang dila usa
ka gamay nga bahin sa lawas, apan manghambog ug
dagkong mga butang. Tan-awa kung unsa ka dako
ang usa ka lasang nga mosilaob pinaagi sa usa ka
kidlap! 6 Ang dila usa usab ka kalayo, ang usa ka
makasasalang kalibotan nahimutang sa mga bahin
sa atong lawas, diin makahugaw sa tibuok lawas ug
makapasilaob sa kalayo sa dalan sa kinabuhi, ug
ang kaugalingon mahimutang sa kalayo pinaagi sa
impiyerno. **(Geenna g1067)** 7 Matag matang sa ihalas
nga mananap, langgam, nagkamang nga mananap
sa yuta, ug mga linalang sa dagat mahimong maanad
ug mapaanad pinaagi sa katawhan, 8 apan walay
si bisan kinsa taliwala sa tawo ang makahimo sa
pagpaanad sa dila; kini usa ka nag-alindasay nga
daotan, puno sa makamatay nga hilo. 9 Pinaagi sa
dila atong gidayeg ang atong Ginoo ug ang Amahan,
ug pinaagi niini kita magtunglo sa mga tawo, nga
gibuhat sama sa hulagway sa Dios. 10 Mogawas
sa susamang baba ang pagsulti ug panalangin ug

pagtunglo. Mga kaigsoonan ko, kini nga mga butang
dili angay nga mahitabo. 11 Ang usa ka tubod
nagabubo ba ug susamang presko ug pait nga tubig?
12 mga kaigsoonan ko, ang usa ka kahoy nga igira
motubo ba nga Olibo, o ang usa ka paras motubo ba
nga igos? Ni ang parat nga tubod dili makahimo sa
paghatag ug preskong tubig. 13 Kinsa man kaninyo
ang maalamon ug masinabtanon? Pasagdi kanang
tawhana nga magpakita sa usa ka maayong kinabuhi
pinaagi sa iyang mga buhat sa pagkamainubsanon
nga gikan sa kaalam. 14 Apan kung aduna kay pait
nga pangabugho ug hakog nga tinguha sa imong
kasingkasing, ayaw pagpanghambog ug pamakak
batok sa kamatuoran. 15 Dili kini usa ka kaalam
nga niabot paubos gikan sa ibabaw, apan hinuon
kalibotanon, dili espirituhanon, demonyo. 16 Kay diin
anaa ang pagpangabugho ug kahakog nga tinguha,
adunay kalibog ug tanang mangil-ad nga naandan.
17 Apan ang kaalam nga gikan sa ibabaw mao
ang una nga putli, unya mahigugmaon sa kalinaw,
matinabangon, mainiton nga kasingkasing, puno sa
kalooy ug maayong bunga, walay gidapigan nga
pipila ka mga tawo, ug matinud-anon. 18 Ug ang
bunga sa pagkamatarong gitanom sa kalinaw alang
niadtong magbuhat ug kalinaw.

4 Asa ba naggikan ang panaglalis ug panagbingkil
taliwala kaninyo? Dili ba sa pagpatigbabaw sa
inyong daotang mga tinguha nga gipakig-awayan sa
inyong mga sakop? 2 Nagtinguha kamo sa kung unsa
ang wala kaninyo. Mopatay kamo ug mogukod kamo
human sa kung unsa ang inyong wala maangkon.
Nag-away kamo ug naglalis, apan wala gihapon ninyo
kini nakuha tungod kay wala kamo nangayo sa Dios.
3 Nangayo kamo apan wala makadawat tungod kay
nangayo kamo alang sa dili maayo nga mga butang,
aron nga mag-usik-usik kamo niini sa daotan ninyong
mga tinguha. 4 Kamong mga mananapaw! Wala ba
kamo masayod nga ang pagpakighigala sa kalibotan
pagsupak batok sa Dios? Busa, si bisan kinsa nga
buot makighigala sa kalibotan naghimo sa iyang
kaugalingon nga kaaway sa Dios. 5 O naghunahuna
ba kamo nga ang kasulatan walay kahulogan sa
dihang kini nag-ingon nga ang Espiritu nga iyang
gibutang dinhi kanato sa kinasuloran nangabugho
alang kanato? 6 Apan ang Dios mihatag sa hilabihan
nga grasya, mao nga ang kasulatan nag-ingon, “Ang
Dios magasalikway sa mapahitas-on, apan maghatag
ug grasya sa mapainubsanon.” 7 Busa, pagpailalom
sa Dios. Isalikway ang yawa ug siya mokalagiw gikan
kaninyo. 8 Paduol sa Dios, ug siya mopaduol diha
kaninyo. Hinloi ang inyong mga kamot, kamong mga
makasasala, ug putlia ang inyong mga kasingkasing,
kamong maduhaduhaon. 9 Pagsubo, pagbangutan,
ug paghilak! Pulihi ang inyong katawa ngadto sa
kasubo ug ang inyong kalipay sa kangiob. 10 Ipaubos
ang inyong kaugalingon diha sa Ginoo, ug siya
magpataas kaninyo. 11 Ayaw pagsulti batok sa usag
usa, mga igsoon. Ang tawo nga magsulti batok sa usa
ka igsoon o maghukom sa iyang igsoon nagsulti batok
sa balaod ug naghukom sa balaod sa Dios. Kung
kamo maghukom sa balaod, wala kamo nagtuman sa
balaod, apan mga maghuhukom niini. 12 Usa lamang
ang naghatag sa balaod ug maghuhukom, ang Dios,
ang usa nga makahimo sa pagluwas ug paglaglag.
Kinsa kamo nga maghukom sa inyong silingan? 13
Paminaw, kamo nga nag-ingon, “Karong adlawa o
ugma mangadto kamo niining lungsod, ug magpabilin
kamo ug usa ka tuig didto, ug magpatigayon, ug
maghimog ginansiya.” 14 Kinsa ang nasayod kung
unsa ang mahitabo ugma, ug unsa raman ang inyong
kinabuhi? Kay sama kamo sa gabon nga mopakita sa
makadiyot ug unya mahanaw. 15 Hinuon kinahanglan
kamo mosulti, “Kung kini maoy kabubut-on sa Ginoo,
kami magkinabuhi o kami magbuhat niini o niana.”
16 Apan karon naghinambog kamo mahitungod sa
inyong mga plano. Ang tanang paghinambog daotan.
17 Busa, alang kaniya nga nasayod pagbuhat sa
maayo apan wala kini buhata, alang kaniya kini sala.

5 Duol karon, kamo nga mga dato, hilak sa makusog
tungod sa mga kaalaotan nga moabot kaninyo.
2 Ang inyong mga bahandi nangadugta na ug ang
inyong mga bisti gipangkaon na sa anay. 3 Ang inyong
mga bulawan ug ang inyong plata nahimong wala
nay mga bili, ug ang ilang mga taya magapamatuod
batok kaninyo ug molamoy sa inyong mga unod sama
sa kalayo. Gitigom ninyo ang inyong mga bahandi
sa kataposang mga adlaw. 4 Tan-awa, ang suhol sa
mga mamomuo—niadtong wala ninyo gibayran alang
sa pag-ani sa inyong mga kaumahan—nagasinggit!
Ug ang mga pagsinggit niadtong nag-ani sa inyong
mga tanom miabot na sa mga igdulungog sa
Kasundalohan sa Ginoo. 5 Nagpuyo kamo nga
haruhay sa kalibotan ug nagpatagbaw sa iyong
mga kaugalingon. Nagpatambok kamo sa inyong
mga kasingkasing alang sa adlaw sa ting-ihaw. 6
Gihukman ninyo ug gipatay ang matarong nga dili

mosukol kaninyo. **7** Busa pagkamapailubon, mga
igsoon, hangtod sa pag-abot sa Ginoo, sama sa
mag-uuma nga naghulat sa bililhong pag-ani sa yuta,
nga nagahulat nga mapailubon alang niini, hangtod
motulo ang sayo ug ulahi nga ulan. **8** Magpailob
usab kamo; lig-ona ang inyong mga kasingkasing,
tungod kay haduol na ang pag-abot sa Ginoo. **9**
Ayaw pagbagulbol, mga igsoon, batok sa usag-
usa, aron nga dili kamo pagahukman. Tan-awa, ang
maghuhukom nagatindog na sa pultahan. **10** Alang
sa panig-ingnan, mga igsoon, hunahunaa ang pag-
antos ug pagpailob sa mga propeta nga nagsulti sa
ngalan sa Ginoo. **11** Tan-awa, gitawag nato kadtong
naglahutay nga, “bulahan.” Nadungog ninyo ang
pagpailob ni Job, ug nasayran ninyo ang katuyuan sa
Ginoo alang kang Job, kung giunsa sa Ginoo nga
puno sa kahangawa ug kaluoy. **12** Labaw sa tanan,
akong mga kaigsoonan, ayaw panumpa, bisan pinaagi
sa langit o pinaagi sa yuta, o pinaagi sa bisan unsang
pagpanumpa. Kondili ang inyong “Oo” pasabot nga
“Oo” ug ang inyong “Dili” pasabot nga “Dili,” aron nga
dili kamo mahiagom ubos sa paghukom. **13** Aduna
bay usa nga nag-antos taliwala kaninyo? Kinahanglan
nga mag-ampo siya. Nagmalipayon ba ang uban?
Paawita siya ug pagdayeg. **14** Nagmasakiton ba ang
bisan kinsa taliwala kaninyo? Patawaga siya sa mga
kadagkoan sa simbahan, ug mag-ampo ang mga
kadagkoan alang kaniya, magadihog kaniya sa lana
diha sa ngalan sa Ginoo, **15** ug ang pag-ampo sa
pagtuo makaluwas sa masakiton nga tawo, ug ang
Ginoo magapabangon kaniya. Kung nakabuhat siya
ug sala, ang Dios magapasaylo kaniya. **16** Busa
isugid ang inyong mga sala ngadto sa usag-usa, ug
pag-ampo alang sa usag-usa, nga kamo mamaayo.
Ang pag-ampo sa matarong maghatag ug dakong
katumanan. **17** Si Elias usa ka tawo nga adunay
pagbati sama kanato. Nag-ampo siya nga mainiton
nga dili moulan, ug walay ulan sa yuta sulod sa tulo
ka tuig ug unom ka bulan. **18** Ug miampo pag-usab
si Elias, ug ang kalangitan mibubo ug ulan sa yuta
ug ang yuta mihatag ug ani. **19** Mga kaigsoonan
ko, kung si bisan kinsa kaninyo mahisalaag gikan
sa kamatuoran, apan ang usa ka tawo maggiya
kaniya pabalik, **20** pahibalo-a siya nga si bisan kinsa
ang mogiya sa usa ka makasasala pagawas sa
kasaypanan sa iyang dalan makaluwas sa iyang
kalag gikan sa kamatayon ug magatabon sa sala sa
kadaghanan.

1 Pedro

1 Ako si Pedro, apostol ni Jesu-Cristo, ngadto sa
mga langyaw nga nagkatibulaag, ang mga pinili,
sa tibuok Pontus, Galacia, Capadocia, Asya, Bitinya.
2 Kini sumala sa plano nang daan sa Dios nga
Amahan. Kini pinaagi sa pagbalaan alang sa Espiritu
alang sa pagmasinugtanon ug alang sa pagwisikwisik
sa dugo ni Jesu-Cristo. Hinaot ang grasya maanaa
kaninyo, ug ang inyong kalinaw mouswag. **3** Hinaot
nga ang Dios Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo
magpanalangin. Sa dako niyang kaluoy, gihatagan
niya kita ug bag-ong kinabuhi alang sa pagsalig sa
usa ka panulundon. Kini nga panulundon pinaagi sa
pagkabanhaw ni Jesu-Cristo gikan sa mga patay.
4 Kini alang sa panulundon nga dili mahanaw, dili
mamantsahan, ug dili molubad. Kini giandam sa
langit alang kaninyo. **5** Gipanalipdan kamo sa gahom
sa Dios pinaagi sa pagtuo, alang sa kaluwasan
nga andam ipadayag sa kataposang panahon. **6**
Naglipay kamo pag-ayo mahitungod niini, bisan karon
gikinahanglan ninyo nga bation ang kaguol sa daghan
nga nagkalainlaing mga kasamok. **7** Tungod kini sa
pagpamatuod sa inyong pagtuo, nga mas bililhon pa
kay sa bulawan nga mahanaw, bisan nga gisulayan
kini pinaagi sa kalayo. Kini mahitabo aron nga ang
inyong pagtuo mosangpot sa pagdayeg, sa himaya,
ug dungog sa pagpadayag ni Jesu-Cristo. **8** Wala
kamo makakita kaniya, apan gihigugma ninyo siya.
Wala ninyo siya nakita karon, apan mituo kamo kaniya
ug hilabihan ang inyong kalipay nga dili malitok,
ang mahimayaong kalipay. **9** Karon nadawat ninyo
alang sa inyong kaugalingon ang resulta sa inyong
pagtuo, ang kaluwasan sa inyong mga kalag. **10**
Ang mga propeta nagsusi ug nangutana pag-ayo
mahitungod niini nga kaluwasan, mahitungod sa
grasya nga maanaa kaninyo. **11** Nagsusi sila aron
masayod mahitungod kang kinsa ug kanus-a ang
Espiritu ni Cristo nga anaa kanila nga nakigsulti
ngadto kanila. Nahitabo kini ingon nga siya makigsulti
nang daan kanila mahitungod sa pag-antos ni Cristo
ug ang mahimayaong mga butang human niana. **12**
Kini gipadayag ngadto sa mga propeta nga wala sila
nag-alagad alang sa ilang kaugalingon, apan alang
kaninyo. Kini mao ang ilang gibuhat mahitungod sa
mga butang nga gisulti kaninyo pinaagi niadtong
gipasabot sa Balaang Espiritu, nga gipadala gikan
sa langit. Kini mao ang mga butang nga bisan ang
mga anghel nagtinguha nga mapadayagan. **13** Busa
andama ang inyong mga hunahuna. Pagmalinawon.
Ibutang ang tanang nga pagsalig diha sa grasya nga
pagadad-on nganha kaninyo sa pagpadayag ni Jesu-
Cristo. **14** Ingon nga matinumanon nga mga anak,
ayaw ipahiuyon ang inyong kaugalingon sa mga
tinguha nga inyong gisunod sa dihang kamo mga wala
pay alamag. **15** Apan ingon nga ang nagtawag kaninyo
balaan, kamo, usab, magbalaan sa tibuok ninyong
pamatasan. **16** Kay kini nahisulat, “Pagbalaan, kay
ako balaan man.” **17** Ug kung mosangpit kamo sa
“Amahan” nga mao ang magahukom nga walay
pagpalabi sumala sa binuhatan sa matag-usa, gamita
ang inyong panahon sa pagpanaw diha sa balaanong
pagtahod. **18** Nasayod kamo nga dili tungod sa
mangahanaw nga plata o bulawan nga kamo natubos
gikan sa binuang nga pamatasan nga inyong natun-
an gikan sa inyong mga amahan. **19** Hinuon, natubos
kamo pinaagi sa hamili nga dugo ni Cristo, nga sama
sa usa ka karnero nga walay buling o mansa. **20** Si
Cristo gipili ng daan sa wala pa gibuhat ang kalibotan,
apan karon gipadayag siya kaninyo niining kataposan
nga mga panahon. **21** Pinaagi kaniya mituo kamo sa
Dios, nga nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay ug
nganha kaniya nga naghatag sa himaya aron nga
ang inyong pagtuo ug pagsalig maanaa sa Dios. **22**
Gihimo ninyo nga putli ang inyong mga kalag pinaagi
sa pagtuman sa kamatuoran. Kini alang sa katuyoan
sa tinuoray nga inigsoong gugma, busa higugmaa ang
matag-usa nga gikan sa kinailadman sa kasingkasing.
23 Natawo na kamo pag-usab, dili gikan sa madunot
nga binhi, apan gikan sa dili madunot nga binhi,
pinaagi sa pagkinabuhi ug pagpabilin sa pulong sa
Dios. **(aiōn g165)** **24** Kay “ang tanan nga unod sama sa
sagbot, ug ang tanang himaya niini sama sa bulak
sa sagbot. Ang sagbot malaya, ug mangahulog ang
bulak, **25** apan ang pulong sa Ginoo magpabilin
hangtod sa kahangtoran.” Mao kini ang maayong
balita nga gipahibalo kaninyo. **(aiōn g165)**

2 Busa isalikway ang tanang pagkadaotan, tanang
paglimbong, pagpakaaron-ingnon, kasina, ug
ang tanang pagpangdaot. **2** Sama sa mga bata
nga bag-ong natawo, naninguha sa lunsay nga
espirituhanong gatas, aron nga pinaagi niini kamo
motubo diha sa kaluwasan, **3** kung nakatilaw kamo
nga ang Ginoo maayo. **4** Duol kaniya nga mao ang
buhing bato nga gisalikway sa mga tawo, apan kana
gipili sa Dios ingon nga bililhon alang kaniya. **5**

Kamo usab sama sa buhing mga bato nga gitukod
aron mahimong usa ka espirituhanong balay, aron
mamahimong balaan nga pagkapari nga naghalad
sa espirituhanong mga paghalad nga makapahimuot
sa Dios pinaagi kang Jesu-Cristo. **6** Ang Kasulatan
nag-ingon niini, “Tan-awa, nagbutang ako sa Zion ug
usa ka mahinungdanong bato, pinili ug bililhon. Si
bisan kinsa nga motuo kaniya dili gayod maulawan.”
7 Ang dungog unya alang kanimo nga mituo. Apan,
“ang gisalikway nga bato sa mga magtutukod, kini
mahimong ulo sa patukoronan”— **8** ug, “ang bato nga
makapandol ug ang bato nga makapadagma.”Sila
mangapandol, nga nagasupak sa pulong, nga mao
usab ang ilang padulngan. **9** Apan mga pinili kamo
nga katawhan, ang harianong pagkapari, balaan nga
nasod, ang katawhan nga gipanag-iya sa Dios, aron
nga mapahibalo ninyo ang kahibulangang mga buhat
sa nagtawag kaninyo gikan sa kangitngit ngadto
sa iyang kahibulongang kahayag. **10** Kaniadto dili
kamo katawhan, apan karon kamo katawhan na sa
Dios. Wala kamo nakadawat ug kaluoy, apan karon
nadawat na ninyo ang kaluoy. **11** Mga hinigugma,
gitawag ko kamo ingon nga mga langyaw ug mga
dumuduong aron molikay gikan sa unodnong mga
tinguha, diin naghimog panag-away batok sa inyong
kalag. **12** Kinahanglan nga aduna kamoy maayong
pamatasan taliwala sa mga Gentil, aron nga, kung
mosulti sila nga nagbuhat kamo sa daotang mga
butang, makita nila ang maayo ninyong binuhatan
ug magdayeg sa Dios sa adlaw sa iyang pagbalik.
13 Tumana ang matag tawhanong katungod alang
sa Ginoo. Tumana ang mga hari ingon nga labaw,
14 ug ang mga gobernador usab, nga gipadala aron
mosilot sa nagbuhat ug daotan ug magdayeg niadtong
nagbuhat ug maayo. **15** Kay kini mao ang kabubut-on
sa Dios, nga sa pagbuhat ug maayo mapahilom ninyo
ang walay pulos nga istorya sa mga buangbuang nga
mga tawo. **16** Ingon nga mga tawong gawasnon, ayaw
gamita ang inyong kagawasan ingon nga tabon alang
sa pagkadaotan, apan pagpakasama sa mga alagad
sa Dios. **17** Tahora ang tanang mga tawo. Higugmaa
ang kaigsoonan. Kahadloki ang Dios. Tahora ang hari.
18 Mga sulugoon, pagpasakop kamo sa inyong mga
agalon uban ang bug-os nga pagtahod. Pagpasakop
kamo dili lamang sa maayo ug sa malumo nga mga
agalon, apan ngadto usab sa mga daotan. **19** Kay
kini dalaygon si bisan kinsa nga molahutay sa kasakit
samtang nag-antos sa dili makataronganon tungod sa
iyang kahibalo sa Dios. **20** Kay unsay dungog niana
kung kamo nakasala ug unya molahutay samtang
gisilotan? Apan kung nagbuhat kamo ug maayo unya
kamo nag-antos samtang gisilotan, kini kahimut-an
sa Dios. **21** Kay tungod niini kamo gitawag, tungod
kay si Cristo usab nag-antos alang kaninyo. Nagbilin
siya ug panag-ingnan alang kaninyo aron sundon
ang iyang mga dalan. **22** Wala siya nakahimo ug
sala, ni limbong nga makita diha sa iyang baba. **23**
Sa dihang siya giinsulto, wala siya mibalos sa pag-
insulto. Sa dihang nag-antos siya, wala siya mibalos,
apan gitugyan niya ang iyang kaugalingon ngadto
sa matarong nga maghuhukom. **24** Siya mismo ang
nagpas-an sa atong mga sala sa iyang lawas ngadto
sa kahoy, aron nga wala na gayod kitay kabahin
diha sa sala, ug aron nga magkinabuhi kita alang sa
pagkamatarong. Pinaagi sa iyang mga labod kamo
nangaayo. **25** Kamong tanan naglatagaw sama sa
nasalaag nga mga karnero, apan karon nahiuli na
kamo ngadto sa magbalantay ug tigpanalipod sa
inyong mga kalag.

3 Niini nga pamaagi, kamo nga mga asawa
kinahanglan nga magpailalom kamo sa inyong
mga kaugalingong bana. Buhata kini aron, bisan kung
ang pipila ka mga lalaki makasupak sa pulong, tungod
sa pamatasan sa ilang mga asawa madaog sila bisan
wala ang pulong. **2** Kay makita nila ang inyong tinud-
anay nga pamatasan uban ang pagtahod. **3** Himoa
kini dili sa pagpadayan-dayan: pagsalapid sa buhok,
pagpangalahas sa bulawan, o pagsul-ob ug mahalon
nga bisti. **4** Hinuon, himoa kini uban sa kinasuloran
sa kasingkasing sa tawo, ug ang molungtad nga
kaanyag sa malumo ug malinawon nga espiritu,
nga diin bililhon atubangan sa Dios. **5** Kay ang
balaang babaye nagpaanyag sa ilang kaugalingon sa
niini nga pamaagi. Aduna silay pagsalig sa Dios ug
nagpailalom sila sa ilang mga kaugalingong bana. **6**
Sa niini nga paagi mituman si Sara kang Abraham ug
gitawag niya siya ug ginoo. Karon iya na kamong mga
anak kung mobuhat kamo sa maayo ug kung dili kamo
mahadlok sa kasamok. **7** Sa samang paagi, kamong
mga bana kinahanglan magpuyo uban sa inyong
mga asawa sumala sa pagsinabtanay, ingon nga
usa ka luya nga sudlanan, ang babaye. Kinahanglan
magtahod kamo kanila ingon nga isig ka manununod
sa gasa sa kinabuhi. Buhata kini aron nga ang inyong
mga pag-ampo dili mababagan. **8** Sa kataposan,
kamong tanan, maghiusa sa hunahuna, pagmaluluy-

on, paghigugmaay ingon nga magsoon, pagmalumo, ug pagmapaubsanon. **9** Ayaw balosi ug daotan ang daotan o pagtamay ang pagtamay. Sa laing bahin, padayon sa pagpanalangin, tungod niini gitawag kamo, aron makapanunod kamo sa panalangin. **10** "Ang usa nga buot mohigugma sa kinabuhi ug makita ang maayong mga adlaw kinahanglan pahunongon ang iyang dila gikan sa daotan ug ang iyang ngabil sa pagpanglimbong. **11** Talikdan na niya ang daotan ug mobuhat kung unsa ang maayo. Kinahanglan pangitaon niya ang kalinaw ug mopadayon niini. **12** Ang mata sa Ginoo nagtan-aw sa matarong, ug ang iyang dalunggan nakadungog sa ilang mga paghangyo. Apan ang dagway sa Ginoo nagbatok niadtong nagbuhat ug daotan." **13** Si kinsa man ang mosakit kaninyo kung nagtinguha kamo sa maayo? **14** Apan kung nag-antos kamo tungod sa pagkamatarong, bulahan kamo. Ayaw kahadlok kung unsa ang ilang gikahadlokan. Ayaw ug kabalaka. **15** Hinuon, igahin ang Ginoo nga Cristo sa inyong mga kasingkasing ingon nga balaan. Pag-andam kanunay sa pagtubag sa matag-usa nga mangutana kaninyo kung nganong kamo adunay pagsalig sa Dios. Buhata kini uban sa pagpaubos ug pagtahod. **16** Pagbaton sa maayo nga konsensiya aron ang mga tawo nga nagtamay sa inyong maayo nga kinabuhi diha kang Cristo maulawan tungod kay nagsulti sila batok kaninyo ingon nga kamo nagabuhat ug daotan. **17** Mas maayo, kung ang Dios nagtinguha, nga kamo nag-antos pagbuhat sa maayo kaysa pagbuhat ug daotan. **18** Si Cristo usab nag-antos sa makausa alang sa mga sala. Siya nga matarong nag-antos alang kanato, nga dili matarong, aron iya kitang dal-on ngadto sa Dios. Gipatay siya diha sa unod, apan nabuhi siya pinaagi sa Espiritu. **19** Pinaagi sa Espiritu, miadto siya ug nagsangyaw sa mga espiritu nga sa karon binilanggo. **20** Nagsupak sila sa panahon nga nagpailob ang Dios sa pagpa-abot sa mga adlaw ni Noe, sa mga adlaw sa paghimo sa arka, ug ang Dios nagluwas sa pipila ka mga tawo—walo ka mga kalag—pinaagi sa tubig. **21** Usa kini ka hulagway sa bawtismo nga nagluwas kaninyo karon—dili lang sa paghugas sa buling sa lawas, apan ingon nga pagdangop sa maayong konsensiya ngadto sa Dios—pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo. **22** Si Cristo anaa sa tuong kamot sa Dios. Miadto siya sa langit. Ang mga anghel, ang kagamhanan, ug mga gahom kinahanglan magpailalom kaniya.

4 Busa, tungod kay si Cristo nag-antos diha sa unod, sul-obi ang inyong kaugalingon sa samang katuyoan. Kay si bisan kinsa ang nag-antos diha sa unod miundang na gikan sa sala. **2** Ingon nga resulta, isip tawo, alang sa nahibilin nga panahon nga siya anaa sa unod, dili na magpuyo alang sa tawhanong tinguha, apan alang sa kabubut-on sa Dios. **3** Kay igo na ang panahon nga milabay aron buhaton kung unsa ang buot buhaton sa mga Gentil—kalaw-ayan, kaulag, paghuboghubog, pagsabasaba, ug paghudyaka sa kombira, ug malaw-ay nga mga buhat sa pagsimba ug diosdios. **4** Naghunahuna sila nga kini talagsaon nga kamo wala nakig-uban kanila niining baha sa pagpatuyang, busa nagsulti sila ug daotan mahitungod kaninyo. **5** Maghatag sila ug husay sa usa nga andam maghukom sa buhi ug sa patay. **6** Alang niini nga katuyoan ang ebanghelyo gisangyaw usab ngadto sa mga patay, aron, bisan sila nahukman na diha sa unod ingon nga mga tawo, mabuhi sila sama sa Dios diha sa espiritu. **7** Ang kataposan sa tanang butang haduol na. Busa paghunahuna sa sakto, ug pagmalinawon sa inyong panghunahuna alang sa mga pag-ampo. **8** Labaw sa tanang butang, pagmainiton sa paghigugma ngadto sa uban, kay ang gugma nagtabon sa daghang mga sala. **9** Pagmaabi-abihon sa usag-usa sa walay pagbagulbol. **10** Ingon nga ang matag-usa kaninyo nakadawat sa gasa, gamita kini sa pag-alagad sa uban. Buhata kini ingon nga maayong piniyalan sa daghang mga gasa sa Dios. Kung adunay usa nga mosulti, tugoti kini nga mahisama sa mga tigpamaba sa Dios. **11** Kung adunay usa nga nag-alagad, himoa kini nga naggikan sa kusog nga gisangkap sa Dios. Buhata kini nga mga butang aron sa tanang paagi ang Dios mahimaya pinaagi kang Jesu-Cristo. Hinaot nga maanaa diha ang himaya ug gahom ni Jesu-Cristo hangtod sa kahangtoran. Amen. **(aiōn g165)** **12** Mga hinigugma, ayaw hunahunaa ingon nga talagsaon ang pagsulay sa kalayo nga nahitabo kaninyo, ingon nga talagsaong butang ang nahitabo kaninyo. **13** Hinuon, bisan daghan ang inyong nasinatian nga mga pag-antos kang Cristo, pagmaya, aron magmaya usab kamo ug magmalipayon sa pagpadayag sa iyang himaya. **14** Kung kamo gitamay tungod sa ngalan ni Cristo, bulahan kamo, tungod kay ang Espiritu sa himaya ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninyo. **15** Apan ayaw tugoti si bisan kinsa nga mag-antos ingon nga mamumuno, kawatan, magbubuhat ug

daotan, o hilabtanon. **16** Apan kung si bisan kinsa mag-antos ingon nga Kristohanon, ayaw tugoti nga ikaulaw niya kini; hinuon, tugoti nga himayaon niya ang Dios uban nianang ngalana. **17** Kay kini ang panahon sa paghukom nga magsugod sa panimalay sa Dios. Kung sugdan kini nganhi kanato, unsa ang dangatan niadtong wala mituman sa ebanghelyo sa Dios? **18** Ug kung "ang matarong nga tawo lisod maluwas, unsa pa kaha ang dili diosnon nga tawo ug ang makasasala?" **19** Busa pasagdi kadtong nag-antos tungod sa kabubut-on sa Dios nga isalig ang ilang mga kalag sa matinud-anon nga Magbubuhat sa pagbuhat ug maayo.

5 Nagdasig ako sa mga hamtong sa inyong taliwala, ingon nga ako, kauban nga hamtong. Usa usab ako ka saksi sa mga pag-antos ni Cristo, ug usa usab ako ka sumasalmot sa himaya nga mapadayag. **2** Busa, gidasig ko kamo, mga hamtong, atimana ang panon sa Dios sa inyong taliwala. Tan-awa sila, dili tungod kay inyong gikinahanglan, apan tungod kay gitinguha usab ninyo, sumala sa kabubut-on sa Dios. Tan-awa sila, dili tungod sa kahakog sa salapi, apan sa pagkamasinugtanon. **3** Ayaw pagbuhat ingon nga agalon sa mga tawo nga anaa sa inyong pag-atiman. Hinuon, angay nga mahimo kamong panig-ingnan sa panon. **4** Unya sa panahon nga ang Pangulong Magbalantay mapadayag, inyong madawat ang walay paglubad nga korona sa himaya. **5** Sa samang paagi, kamong mga batan-on, pagpailalom kamo sa mas magulang nga mga tawo. Kamong tanan, bistihi ang inyong kaugalingon sa pagpaubos ug alagari ang usag usa. Kay ang Dios nagbatok sa mapahitas-on, apan naghatag siya ug grasya sa mapainubsanon. **6** Busa ipaubos ang inyong kaugalingon ilalom sa gamhanang kamot sa Dios aron ipataas niya kamo sa tukmang panahon. **7** Itugyan ang tanan ninyong kabalaka diha kaniya, tungod kay siya nag-atiman kaninyo. **8** Pagmaigmat, pagmabinantayon. Ang inyong kaaway, nga mao ang yawa, sama sa nagangulob nga liyon nga naglibotlibot, nangita ug tukbonon. **9** Barog batok kaniya. Pagmalig-on sa inyong pagtuo. Nasayod kamo nga managsama ang inyong mga pag-antos nga nadaog sa mga kaigsoonan sa kalibotan. **10** Pagkahuman sa makadiyot ninyong pag-antos, ang Dios sa tanang grasya, nga nagtawag kaninyo sa walay kataposang himaya diha kang Cristo, maghingpit kaninyo, magpabarog kaninyo ug maglig-on kaninyo. **(aiōnios g166)** **11** Kay kaniya ang pagdumala hangtod sa kahangtoran. Amen. **(aiōn g165)** **12** Giisip ko si Salvano ingon nga matinud-anon nga igsoon, ug nagsulat ako kaninyo sa mubo nga sulat pinaagi kaniya. Nagdasig ako kaninyo ug nagpamatuod kaninyo nga kung unsa ang akong nasulat mao ang tinuod nga grasya sa Dios. Barog niini. **13** Ang babaye nga naana sa Babilonia, nga gipili uban kaninyo, nangumusta kaninyo. Si Marcos usab, ang akong anak, nangumusta kaninyo. **14** Pangumustaha ang matag-usa pinaagi sa halok gugma. Hinaot nga ang kalinaw maanaa kaninyong tanan nga anaa kang Cristo.

2 Pedro

1 Si Simon Pedro, usa ka ulipon ug apostol ni Jesu-Cristo, alang niadtong midawat sa samang hamili nga pagtuo sama sa among nadawat, pagtuo diha sa pagkamatarong sa atong Dios ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo. **2** Hinaot nga ang grasya maanaa kaninyo, ug hinaot nga ang kalinaw motubo pinaagi sa kahibalo sa Dios ug kang Jesus nga atong Ginoo. **3** Ang tanang mga butang nga may kalabotan sa balaanong gahom alang sa kinabuhi ug ang pagkadiosnon gihatag kanato pinaagi sa kahibalo sa Dios, nga nagtawag kanato pinaagi sa iyang kaugalingong himaya ug kaligdong. **4** Pinaagi niini, gihatag niya kanato ang hamili ug dagko nga mga saad. Gibuhat niya kini aron nga mahimo kamong mag-aambit diha sa balaanong kinaiyahan, aron nga kamo makalikay gikan sa pagkamadunoton nga anaa sa kalibotan tungod sa daotang mga tinguha. **5** Alang niini nga hinungdan, buhata ninyo ang labing maayo aron madugangan ang kaligdong pinaagi sa inyong pagtuo, ug pinaagi sa inyong kaligdong, mao ang kahibalo. **6** Pinaagi sa inyong kahibalo, idugang ang pagpugong sa kaugalingon, ug pinaagi sa inyong pagpugong sa kaugalingon, idugang ang paglahutay, ug pinaagi sa inyong paglahutay, idugang ang pagkadiosnon. **7** Pinaagi sa inyong pagkadiosnon, idugang ang inigsoon nga pagbati, ug pinaagi sa inyong inigsoon nga pagbati, idugang ang gugma. **8** Kung kining mga butanga anaa na kaninyo ug motubo na diha kaninyo, dili na kamo mahimong baog o dili mabungahon diha sa kahibalo sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **9** Apan kadtong nakulangan niining mga butanga makakita lamang kung unsa ang anaa sa duol; ug siya usa ka buta. Nahikalimtan niya ang pagpanghinlo gikan sa iyang daan nga mga sala. **10** Busa, mga igsoon, buhata ninyo ang labing maayo aron nga ang inyong pagkatinawag ug pagkapinili masiguro alang sa inyong kaugalingon. Kung buhaton ninyo kining mga butanga, dili kamo mangapandol. **11** Niini nga paagi ang agianan pasulod didto sa walay kataposan nga gingharian sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo madagayaon nga igahatag kaninyo. **(aiōnios g166)** **12** Busa andam ako kanunay sa pagpahinumdom kaninyo niining mga butanga, bisan tuod nasayod na kamo niini, ug bisan tuod lig-on na kamo karon diha sa kamatuoran. **13** Ang akong hunahuna nga mao kini ang husto sa pagkutaw kaninyo inubanan sa usa ka pahimangno mahitungod niining mga butanga, samtang ania pa ako niining tolda. **14** Kay ako nasayod nga sa umaabot akong biyaan ang akong tolda, sumala sa gipakita sa atong Ginoong Jesu-Cristo mipakita kanako. **15** Akong buhaton ang labing maayo alang kaninyo aron kanunay nga mahinumdom niining mga butanga pagkahuman sa akong pagbiya. **16** Kay wala kami magsunod sa malinglahon nga tumotumong mga sugilanon sa dihang magsulti kami kaninyo mahitungod sa gahom ug hulagway sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Hinuon, nakasaksi kami sa iyang pagkahalangdon. **17** Kay gidawat niya ang kadungganan ug himaya gikan sa Dios nga Amahan sa dihang gipadala kaniya ang usa ka tingog pinaagi sa halangdong Himaya nga nag-ingon, “Mao kini ang akong Anak, ang Bugtong hinigugma, nga akong gikahimut-an pag-ayo.” **18** Nadungog namo kining tingog nga migawas gikan sa langit, samtang nag-uban pa kami kaniya didto sa balaang bukid. **19** Nakabaton kami niining pulong nga panagna nga hinimo nga may kasigurohan gayod, buhata ninyo ang labing maayo aron sa pagtagad niini. Sama kini sa lampara nga nagadan-ag sa usa ka mangit-ngit nga dapit hangtod nga moabot na ang kabuntagon ug mosubang na ang bituon sa kabuntagon sa inyong mga kasingkasing. **20** Hibaloi kini pag-una, nga walay panagna ang mahitungod sa kinaugalingon nga paghubad. **21** Kay wala gayoy panagna nga miabot pinaagi sa kabubut-on sa usa ka tawo. Hinuon, gigiyahan ang mga tawo pinaagi sa Balaang Espiritu nga nagsulti gikan sa Dios.

2 Ang mini nga mga propeta miduol ngadto sa mga tawo, ug ang mini usab nga mga magtutudlo moanha kaninyo. Sa hilom modala sila sa makadaot nga mga tumotumo, ug ilang ilimod ang agalon nga nagpalit kanila. Nagdala sila ug hinanali nga pagkalaglag sa ilang mga kaugalingon. **2** Daghan ang mosunod sa ilang mga kalaw-ayan, ug pinaagi kanila ang dalan sa kamatuoran mahimong mapanamastamasan. **3** Uban sa kahakog sila makahimo sa pagpangginansiya kaninyo uban sa malimbungong mga pulong. Ang paghukom kanila dili magdugay; ang paglaglag kanila dili matulog. **4** Kay ang Dios wala mopahilikay sa mga anghel nga nakasala. Hinuon iya silang gitugyan ngadto sa ubos sa Tartarus aron taguan nga nakakadina sa ilalom nga mangitngit hangtod sa paghukom.

(Tartaroō g5020) **5** Sa gihapon, wala siya mopahilikay
sa karaang kalibotan. Hinuon, iyang gitipigan si Noe,
nga usa ka tigpahibalo sa pagkamatarong, uban sa
pito ka mga kaubanan, sa dihang siya nagpadala
ug usa ka lunop sa kalibotan sa mga dili-diosnon.
6 Ang Dios usab mipakunhod sa mga siyudad sa
Sodoma ug Gomora sa pagkaabo ug gisilotan sila
sa pagkalaglag, ingon nga sumbanan kung unsa
ang mahitabo sa mga dili-diosnon. **7** Apan alang
sa matarong nga si Lot, nga gidaogdaog pinaagi sa
pamatasan sa malinapason nga mga tawo diha sa
kalaw-ayan, ang Dios nagluwas kaniya. **8** Kay kadtong
matarong nga tawo, nga nagpuyo uban kanila sa
matag-adlaw, gipaantos sa iyang matarong nga kalag
tungod sa iyang nakita ug nadungog. **9** Nasayod
ang Ginoo kung unsaon pagluwas ang mga diosnon
nga katawhan gikan sa mga pagsulay, ug unsaon
pagpugong ang dili matarong nga katawhan alang sa
pagsilot sa adlaw sa paghukom. **10** Kini pinasahi nga
matuod alang niadtong nagpadayon sa dunot nga
mga tinguha sa unod ug nagatamay sa katungod.
Sila maisog ug mabuotbuoton sa kaugalingon. Dili
sila mahadlok sa pagpanamastamas sa usa nga
mahimayaon. **11** Ang mga anghel adunay mas
dakong kusog ug gahom, apan wala sila modala ug
makainsulto nga mga paghukom batok kanila ngadto
sa Ginoo. **12** Apan kining walay hunahuna nga mga
mananap gihimo lamang aron dakpon ug laglagon.
Wala sila masayod kung unsa ang ilang gitamay. Sila
mangalaglag. **13** Madawat nila ang ganti sa ilang
sayop nga mga binuhatan. Naghunahuna sila nga
ang bililhong mga butang niana nga adlaw usa ka
makalipay. Sila mga mantsa ug mga lama. Naglipay
sila sa ilang malimbongon nga mga buhat samtang
sila nagkombira uban kanimo. **14** Aduna silay mga
mata nga puno sa mananapaw nga mga babaye; wala
gayod silay katagbawan diha sa sala. Ilang gidani
ang huyang nga mga kalag ngadto sa pagbuhat ug
daotan, ug ang ilang mga kasing-kasing gibansay sa
pagkamaibugon. Mga anak sila sa tunglo! **15** Gibiyaan
nila ang matarong nga dalan. Sila nahisalaag ug
sila misunod sa dalan ni Balaam nga anak ni Beor,
nga nahigugma sa pagdawat ug bayad sa pagka dili
matarong. **16** Apan siya nakabaton ug pagbadlong
alang sa iyang kaugalingong kalapasan. Ang dili
makasulti nga asno nagsulti sa tingog sa tawo nga
nagpahunong sa kabuang sa propeta. **17** Kini nga
mga tawo sama sa mga tuboran nga walay tubig.
Sama sila sa mga panganod nga gipalid sa usa
ka bagyo. Ang mabaga nga kangitngit nakatagana
alang kanila. **18** Nagsulti sila ug walay pulos nga
pagpanghinambog. Ilang gidani ang mga tawo pinaagi
sa mga pangibog sa unod. Ilang gidani ang mga tawo
nga naningkamot sa paglikay gikan sa pagkinabuhi
diha sa kasaypanan. **19** Sila nagsaad ug kagawasan
ngadto kanila, apan mismo ang ilang mga kaugalingon
nangaulipon sa pagkadautan. Kay ang tawo ulipon
sa bisan unsa nga makabuntog kaniya. **20** Si bisan
kinsa ang molikay sa kahugaw sa kalibotan pinaagi
sa kaalam sa Ginoo ug sa Manluluwas nga si Jesu-
Cristo, ug unya mobalik pag-usab niadtong mga
kahugaw, ang kataposang kahimtang mahimong mas
daotan alang kanila kaysa sa unang kahimtang. **21**
Kini mahimong mas maayo pa alang kanila nga wala
masayod sa paagi sa pagkamatarong kaysa nasayod
niini ug mopalayo gikan sa balaang kasugoan nga
gihatod ngadto kanila. **22** Kini nga panultihon matuod
ngadto kanila: "Ang iro mobalik sa iyang kaugalingong
suka. Ang giligo na nga baboy mobalik paglunang sa
lamakan."

3 Karon, nagsulat ako kaninyo, mga hinigugma,
kini mao ang ikaduha nga sulat ingon nga
pahinumdom aron sa pagpukaw sa inyong tinud-anay
nga huna-huna, **2** aron nga inyong mahinomduman
ang mga pulong nga gisulti ko kaniadto pinaagi
sa mga balaang propeta ug ang sugo sa atong
Ginoo ug Manluluwas nga gihatag pinaagi sa inyong
mga apostoles. **3** Hibalo-i una kini, nga moabot
ang mga mabugalbugalon sa ulahing mga adlaw.
Magbugalbugal sila ug magpadayon sumala sa ilang
kaugalingon nga mga tinguha. **4** Moingon sila, "Asa
naman ang saad sa iyang pagbalik? Kay sukad
nangatulog na ang among mga amahan, nagpabilin
nga mao ra gihapon ang tanang mga butang, sukad
pa sa sinugdanan sa pagmugna." **5** Gituyo nila
ang paghikalimot nga ang kalangitan ug ang yuta
nagalungtad gikan sa tubig ug pinaagi sa tubig, sa
dugay nga panahon, pinaagi sa sugo sa Dios, **6**
ug nga pinaagi niining mga butanga, ang kalibotan
niadtong panahona gilaglag, pinaagi sa lunop. **7**
Apan karon ang kalangitan ug ang yuta gitagana na
alang sa kalayo pinaagi sa samang sugo. Gitagana
sila alang sa adlaw sa paghukom ug ang paglaglag
sa mga dili diosnon nga mga tawo. **8** Kinahanglan
nga dili kini makalingkawas sa inyong nasayran, mga
hinigugma, nga ang usa ka adlaw sa Ginoo sama sa

usa ka libo ka tuig, ug ang usa ka libo ka tuig sama
lang sa usa ka adlaw. **9** Ang Ginoo dili maglangan
mahitungod sa iyang mga saad, ingon sa paglangan
nga gihunahuna sa pipila. Hinuon, nagmapailubon
siya nganha kaninyo. Wala siya nagtinguha nga ang
bisan kinsa kaninyo malaglag, kondili nga ang tanan
makahimog lawak alang sa paghinulsol. **10** Apan, ang
adlaw sa Ginoo moabot ingon sa usa ka kawatan: Ang
kalangitan mahanaw inubanan sa usa ka makusog
nga tingog, ang mga butang pagasunogon sa kalayo,
ug ang yuta ug mga binuhatan sulod niini mapadayag.
11 Sanglit kining tanang mga butang pagalaglagon
man niini nga paagi, unsa man ang angay ninyo nga
buhaton? Kinahanglan nga magkinabuhi kamo nga
balaan ug diosnon nga pagkinabuhi. **12** Kinahanglan
kamong molaum ug magdali sa pag-abot sa adlaw sa
Dios. Nianang adlawa, ang kalangitan pagalaglagon
pinaagi sa kalayo, ug pagatunawon ang mga butang
sa tumang kainit. **13** Apan sumala sa iyang saad,
magapaabot kita sa bag-ong mga langit ug bag-
ong yuta, diin magapuyo ang mga matarong. **14**
Busa, mga hinigugma, sanglit nagpaabot man kamo
niining mga butanga, buhata ninyo ang labing maayo
aron makaplagan kamo nga walay buling ug walay
ikasaway sa iyang atubangan, diha sa kalinaw. **15**
Ug usab, hunahunaa ang pagpailob sa atong Ginoo
alang sa kaluwasan, sama sa gisulat kaninyo sa
atong hinigugmang igsoon nga si Pablo, sumala
sa kaalam nga gihatag kaniya. **16** Gisulti ni Pablo
kining mga butanga sa tanan niyang mga sulat, diin
adunay ubang mga butang nga malisod sabton. Ang
walay alamag ug mabalhinon nga mga tawo nagtuis
niining mga butanga, ingon nga gibuhat usab nila
ang ubang kasulatan, ngadto sa ilang kaugalingong
kalaglagan. **17** Busa, mga hinigugma, sanglit nasayod
naman kamo niining mga butanga, bantayi ang inyong
mga kaugalingon aron nga dili kamo mahisalaag
pinaagi sa limbong sa malinapason nga mga tawo
ug mawad-an kamo sa inyong mga kaugalingong
pagkamatinumanon. **18** Apan managtubo diha sa
grasya ug kahibalo sa atong Ginoo ug Manluluwas
nga si Jesu-Cristo. Hinaot nga ang himaya maanaa
kaniya karon ug sa walay kataposan. Amen! **(aiōn g165)**

1 Juan

1 Mao kana ang gikan sa sinugdanan—nga among
nadungog, nga among nakita pinaagi sa among
mga mata, nga amo usab nga gitan-aw, ug ang
among mga kamot maoy naggunit—may kalabotan
ang Pulong sa kinabuhi. **2** Ug ang kinabuhi nahimong
dayag, ug kami usab nakakita, ug nahimo nga mga
saksi, ug nagpahayag kaninyo sa kinabuhing walay
kataposan, nga uban diha sa Amahan, ug nahimo nga
dayag dinhi kanato. **(aiōnios g166)** **3** Ang among nakita
ug nadungog amo usab nga gipahayag diha kaninyo,
aron nga kamo adunay panaghiusa uban kanamo,
ug ang atong panaghiusa uban sa Amahan ug uban
sa iyang Anak, si Jesu-Cristo. **4** Ug kami nagsulat
niining mga butanga kaninyo aron nga ang atong
kalipay mahimong hingpit. **5** Mao kini ang mensahe
nga among nadungog gikan kaniya ug isangyaw
diha kaninyo: Ang Dios kahayag ug diha kaniya wala
na gayoy kangitngit. **6** Kung kita moingon nga kita
adunay panaghiusa uban kaniya apan naglakaw diha
sa kangitngit, namakak kita ug wala nagkinabuhi sa
kamatuoran. **7** Apan kung kita maglakaw diha sa
kahayag ingon nga siya anaa sa kahayag, kita adunay
panaghiusa sa matag-usa ug ang dugo ni Jesus nga
iyang Anak naghinlo kanato gikan sa tanang sala. **8**
Kung kita moingon nga kita walay sala, kita milimbong
sa atong kaugaligon ug ang kamatuoran wala dinhi
kanato. **9** Apan kung isugid nato ang atong mga
sala, siya matinud-anon ug matarong nga mopasaylo
kanato sa atong mga sala ug maghinlo kanato gikan
sa tanang kalapasan. **10** Kung kita moingon nga kita
wala makasala, kita naghimo kaniya nga bakakon, ug
ang iyang pulong wala dinhi kanato.

2 Akong hinigugmang mga anak, ako nagsulat
niining mga butanga kaninyo aron nga kamo dili
makasala. Apan kung aduna may usa nga makasala,
aduna kitay manlalaban uban sa atong Amahan,
si Jesu-Cristo–ang usa nga matarong. **2** Siya ang
tigpasig-uli sa atong mga sala, ug dili lamang kanato,
apan usab sa tibuok kalibotan. **3** Pinaagi niini kita
nasayod kaniya, kung ampingan nato ang iyang
mga sugo. **4** Siya nga nagaingon, “Ako nakaila sa
Dios,” apan wala motipig sa iyang mga sugo, usa
ka bakakon, ug ang kamatuoran wala kaniya. **5**
Apan si bisan kinsa nga nagtipig sa iyang pulong,
sa tinud-anay diha sa maong tawo ang gugma sa
Dios nahimong hingpit. Pinaagi niini masayod kita
nga kita anaa kaniya. **6** Siya nga nagaingon nga
siya nagpabilin sa Dios kinahanglan nga sa iyang
kaugalingon molakaw usab sama sa paglakaw ni
Jesu-Cristo. **7** Mga hinigugma, ako wala mosulat ug
bag-ong sugo kaninyo, apan ang daan nga sugo nga
anaa na kaninyo gikan sa sinugdanan. Ang daang
sugo mao ang pulong nga inyong nadungog. **8** Bisan
ako nagsulat ug bag-ong sugo kaninyo, nga tinuod
diha kang Cristo ug diha kaninyo, tungod kay ang
kangitngit milabay, ug ang tinuod nga kahayag midan-
ag na. **9** Siya nga nagsulti nga siya anaa sa kahayag
apan nagdumot sa iyang igsoon anaa sa kangitngit
bisan karon. **10** Siya nga nahigugma sa iyang igsoon
nagpabilin diha sa kahayag ug walay hinungdan nga
makapandol kaniya. **11** Apan siya nga nagdumot
sa iyang igsoon anaa sa kangitngit ug nagalakaw
diha sa kangitngit; wala siya masayod kung asa siya
moadto, tungod kay ang kangitngit nagbuta sa iyang
mga mata. **12** Ako nagsulat kaninyo, hinigugmang
kabataan, tungod kay ang inyong mga sala gipasaylo
na pinaagi sa iyang ngalan. **13** Ako nagsulat kaninyo,
mga amahan, tungod kay kamo nasayod kaniya gikan
sa sinugdanan. Ako nagsulat kaninyo, mga batan-ong
lalaki, tungod kay inyong nadaog ang daotan. Ako
nagsulat kaninyo, gagmay nga kabataan, tungod kay
kamo nasayod sa Amahan. **14** Ako nagsulat kaninyo,
mga amahan, tungod kay nasayod kamo kaniya gikan
sa sinugdanan. Ako nagsulat kaninyo, mga batan-ong
lalaki, tungod kay kamo mga kusgan, ug ang pulong
sa Dios nagapabilin kaninyo, ug inyong nadaog ang
usa daotan. **15** Ayaw higugmaa ang kalibotan o ang
mga butang nga anaa niining kalibotan. Kung adunay
usa nga mohigugma sa kalibotan, ang gugma sa
Amahan wala kaniya. **16** Kay ang tanan nga anaa
sa kalibotan–ang kaibog sa unod, ang kaibog sa
mga mata, ug ang garbo sa kinabuhi–dili iya sa
Amahan apan sa kalibotan. **17** Ang kalibotan ug
ang tinguha niini mangahanaw. Apan si bisan kinsa
ang mobuhat sa kabubut-on sa Dios magpabilin
hangtod sa kahangtoran. **(aiōn g165)** **18** Gagmay nga
kabataan, kini ang kataposang takna. Sama sa inyong
nadunggan nga ang mga anticristo moabot, bisan
karon daghan ang mga anticristo nga miabot, pinaagi
niini kita masayod nga kini mao na ang kataposang
takna. **19** Sila migawas gikan kanato, apan sila dili
iya nato. Kay kung sila uban kanato sila magpadayon
kuyog kanato. Apan sa dihang sila mibiya, kana
mipakita nga sila dili uban kanato. **20** Apan kamo

adunay dihog nga gikan sa Usa ka Balaan, ug kamong tanan nasayod sa kamatuoran. **21** Wala ako mosulat kaninyo tungod kay wala kamo masayod sa kamatuoran, apan tungod kay kamo nasayod niini ug tungod kay walay bakak sa kamatuoran. **22** Kinsa man ang bakakon kondili kadtong milimod nga si Jesus mao ang Cristo? Kining tawhana mao ang anticristo, tungod kay gilimod niya ang Amahan ug ang Anak. **23** Walay usa nga molimod sa Anak nga makabaton sa Amahan. Si bisan kinsa nga nagaila sa Anak makabaton usab sa Amahan. **24** Alang kaninyo, tugoti kung unsa ang inyong nadunggan gikan sa sinugdanan magpabilin diha kaninyo. Kung unsa ang inyong nadunggan gikan sa sinugdanan magapabilin diha kaninyo, kamo usab magpabilin diha sa Anak ug sa Amahan. **25** Ug kini ang saad nga ihatag niya kanato: kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios g166)** **26** Ako kining gisulat kaninyo mahitungod niadtong mga tawo nga magpahisalaag kaninyo. **27** Ug alang kaninyo, ang dihog nga inyong nadawat gikan kaniya magapabilin kaninyo, ug dili na kamo magkinahanglan ug bisan kinsa nga motudlo kaninyo. Apan ingon nga ang iyang dihog magatudlo kaninyo mahitungod sa tanang butang ug mao ang tinuod ug dili bakak, ug bisan kini natudlo kaninyo, pabilin diha kaniya. **28** Ug karon, hinigugmang kabataan, pabilin diha kaniya, aron nga sa dihang siya mopakita, aduna kitay kaisog ug dili maulaw sa iyang atubangan sa iyang pag-abot. **29** Kung kamo nasayod nga siya matarong, kamo nasayod nga ang tanan nga nagbuhat ug maayo natawo diha kaniya.

3 Tan-awa kung unsang klase ang gugma nga gihatag sa Amahan kanato, nga kita kinahanglan tawgon nga mga anak sa Dios, ug kini mao kung unsa kita. Tungod niini, ang kalibotan wala makaila kanato, tungod kay kini wala makaila kaniya. **2** Hinigugma, karon kita mga anak sa Dios, ug kini wala pa gipadayag kung unsa kita sa umaabot. Kita nasayod nga sa dihang si Cristo mopakita, kita mahisama kaniya, kay kita makakita kaniya kung unsa gayod siya. **3** Ug ang matag usa nga anaa niini nga pagsalig mahitungod sa umaabot motutok kaniya moputli sa iyang kaugalingon sama nga siya putli. **4** Ang tanan nga magapadayaon sa pagpakasala nagbuhat kung unsa ang pagkamalapason. Kay ang sala mao ang pagkamalinapason. **5** Kamo nasayod nga si Cristo napadayag aron pagkuha sa mga sala. Ug diha kaniya walay sala. **6** Walay usa nga magpabilin diha kaniya nga magpadayon sa pagpakasala. Walay usa nga magpadayon sa sala ang nakakita kaniya o nakaila kaniya. **7** Pinalangga nga mga anak, ayaw tugoti si bisan kinsa nga mogiya kaninyo sa pagkahisalaag. Siya nga nagbuhat sa pagkamatarong mao ang matarong, sama nga si Cristo matarong. **8** Siya nga nagbuhat ug sala iya sa yawa, kay ang yawa nagpakasala gikan sa sinugdanan. Tungod niini nga tumong ang Anak sa Dios napadayag, aron nga iyang gub-on ang mga buhat sa yawa. **9** Bisan kinsa nga gipakatawo sa Dios dili mobuhat ug sala tungod kay ang binhi sa Dios magpabilin diha kaniya. Dili siya magpadayon sa sala tungod kay siya gipakatawo sa Dios. **10** Tungod niini ang mga anak sa Dios ug ang mga anak sa yawa napadayag. Si bisan kinsa nga wala nagbuhat kung unsa ang matarong dili iya sa Dios, ni ang usa nga wala naghigugma sa iyang igsoon. **11** Kay kini ang mensahe nga inyong nadungog gikan pa sa sinugdanan, nga kita kinahanglan maghigugmaay sa matag usa, **12** dili sama kang Cain nga iya sa daotan ug nagpatay sa iyang igsoon. Ug nganong gipatay niya siya? Tungod kay ang iyang mga buhat daotan, ug sa iyang igsoon matarong. **13** Ayaw kahibulong, akong mga igsoon, kung ang kalibotan magdumot kaninyo. **14** Kamo nasayod nga nakalatas na kita sa kamatayon ngadto sa kinabuhi, tungod kay nahigugma kita sa mga igsoon. Si bisan kinsa nga wala nahigugma magpabilin sa kamatayon. **15** Si bisan kinsa nga modumot sa iyang igsoon usa ka mamumuno. Ug kamo nasayod nga ang kinabuhi nga walay kataposan wala nagpabilin sa mamumuno. **(aiōnios g166)** **16** Pinaagi niini nasayod kita sa gugma, tungod kay gihatag ni Cristo ang iyang kinabuhi alang kanato. Kita usab kinahanglan nga mohatag sa atong kinabuhi alang sa atong mga igsoon. **17** Apan si bisan kinsa nga adunay mga bahandi sa kalibotan, nakakita sa kawad-on sa iyang igsoon, ug gisirado ang iyang kasingkasing diha sa pagkahangawa ngadto kaniya, unsaon pagpabilin sa gugma sa Dios diha kaniya? **18** Akong pinalanggang mga anak, dili kita maghigugma pinaagi sa pulong ni sa dila, apan sa mga buhat ug sa kamatuoran. **19** Pinaagi niini kita nasayod nga kita anaa sa kamatuoran ug makapaniguro kita sa atong mga kasingkasing sa iyang atubangan. **20** Tungod kay kung ang atong mga kasingkasing mohukom kanato, ang Dios mas dako kay sa atong mga kasingkasing, ug nasayod

siya sa tanang butang. 21 Mga hinigugma, kung
ang atong mga kasingkasing dili mohukom kanato,
aduna kitay pagsalig diha sa Dios. 22 Ug bisan unsa
ang atong pangayoon madawat nato gikan kaniya,
tungod kay atong gituman ang iyang mga kasugoan
ug nagbuhat sa mga butang nga makapahimuot sa
iyang panan-aw. 23 Ug kini ang iyang kasugoan—nga
kita kinahanglan motuo sa ngalan sa iyang Anak nga
si Jesu-Cristo ug maghigugma sa matag usa—sama
nga iyang gihatag kanato kini nga kasugoan. 24 Siya
nga motuman sa mga kasugoan sa Dios magpabilin
diha kaniya, ug ang Dios magpabilin diha kaniya.
Ug pinaagi niini kita masayod nga siya magpabilin
kanato, pinaagi sa Espiritu nga iyang gihatag kanato.

4 Mga hinigugma, ayaw tuohi ang matag espiritu,
apan sulayi ang mga espiritu aron makita kung sila
iya ba sa Dios, tungod kay daghang mini nga mga
propeta ang midagsang sa kalibotan. 2 Pinaagi niini
inyong masayran ang Espiritu sa Dios—ang matag
espiritu nga nag-ila nga si Jesu-Cristo mianhi diha
sa unod iya sa Dios, 3 ug ang matag espiritu nga
wala moila kang Jesus dili iya sa Dios. Kini mao ang
espiritu sa anti-cristo, nga inyong nadunggan nga
moabot, ug karon ania na sa kalibotan. 4 Kamo iya
sa Dios, hinigugmang mga anak, ug gidaog na sila
tungod kay siya nga anaa kaninyo mas dako pa kay
kaniya nga anaa sa kalibotan. 5 Sila iya sa kalibotan,
busa kung unsa ang ilang isulti iya sa kalibotan, ug
ang kalibotan maminaw kanila. 6 Kita iya sa Dios.
Siya nga nakaila sa Dios maminaw kanato. Siya nga
dili iya sa Dios dili maminaw kanato. Pinaagi niini
masayod kita sa matuod nga espiritu ug sa sayop
nga espiritu. 7 Mga hinigugma, maghinigugmaay kita
sa matag-usa, tungod kay ang gugma iya sa Dios,
ang matag-usa nga mahigugma natawo sa Dios ug
makaila sa Dios. 8 Ang tawo nga wala mahigugma
wala nakaila sa Dios, kay ang Dios gugma. 9 Niini
ang gugma sa Dios napadayag sa atong taliwala,
nga ang Dios nagpadala sa iyang bugtong anak sa
kalibotan aron nga kita mabuhi pinaagi kaniya. 10
Mao kini ang gugma, dili kita ang nahigugma sa Dios,
apan siya nahigugma kanato, ug nagpadala sa iyang
Anak nga mahimong halad-sakripisyo sa atong mga
sala. 11 Mga hinigugma, kung ang Dios nahigugma
pag-ayo kanato, kita usab kinahanglan mahigugma
sa matag-usa. 12 Walay bisan usa ang nakakita
sa Dios. Kung maghigugmaay kita sa matag-usa,
ang Dios magpabilin kanato ug ang iyang gugma
mahingpit dinhi kanato. 13 Pinaagi niini masayran
nato nga kita nagpabilin kaniya ug siya nganhi kanato,
tungod kay iyang gihatag kanato ang iyang Espiritu.
14 Ug atong nakit-an ug nasaksihan nga ang Amahan
nagpadala sa iyang Anak nga mahimong manluluwas
sa kalibotan. 15 Si bisan kinsa nga moila nga si Jesus
ang Anak sa Dios, ang Dios mopabilin kaniya ug
siya anaa sa Dios. 16 Ug nasayod kita ug nagtuo
sa gugma nga ang Dios anaa kanato. Ang Dios
gugma, ug siya mopabilin diha sa gugma nagpabilin
sa Dios, ug ang Dios nagpabilin diha kaniya. 17 Niini
nga gugma nahimong hingpit sa atong taliwala, aron
makabaton kita ug pagsalig sa adlaw sa paghukom,
ingon sa iyang pagkasiya, ug mao usab kita niining
kalibotana. 18 Walay kahadlok diha sa gugma. Apan
ang hingpit nga gugma magwagtang sa kahadlok,
tungod kay ang kahadlok adunay kalabotan sa silot.
Apan ang usa nga mahadlok wala pa nahimong
hingpit diha sa gugma. 19 Kita nahigugma tungod
kay ang Dios una nga nahigugma kanato. 20 Kung
si bisan kinsa ang mosulti nga, “ako nahigugma sa
Dios” apan nagdumot sa iyang igsoon, siya bakakon.
Kay ang usa nga wala mahigugma sa iyang igsoon,
nga iyang nakita, dili makahigugma sa Dios, nga
wala niya makita. 21 Ug mao kini ang kasugoan nga
anaa kanato nga gikan kaniya: Si bisan kinsa ang
nahigugma sa Dios kinahanglan mahigugma usab sa
iyang igsoon.

5 Si bisan kinsa nga nagtuo nga si Jesus mao
ang Cristo gihimugso sa Dios. Ug si bisan kinsa
nga naghigugma kaniya nga gikan sa Amahan
naghigugma usab sa iyang mga anak. 2 Pinaagi
niini atong masayran nga atong gihigugma ang mga
anak sa Dios—sa dihang atong gihigugma ang Dios
ug gibuhat ang iyang mga mando. 3 Kay kini mao
ang gugma alang sa Dios—nga atong gitipigan ang
iyang mga mando. Ug ang iyang mga mando dili
usa ka palas-anon. 4 Kay ang tanan nga gihimugso
sa Dios mibuntog sa kalibotan. Ug kini mao ang
kadaogan nga mibuntog sa kalibotan, bisan ang
atong pagtuo. 5 Kinsa ang usa nga mibuntog sa
kalibotan? Ang usa nga mituo nga si Jesus ang Anak
sa Dios. 6 Mao kini siya nga miabot pinaagi sa tubig
ug dugo—si Jesu-Cristo. Miabot siya dili lamang
pinaagi sa tubig, apan pinaagi sa tubig ug dugo. 7
Kay adunay tulo nga nagpamatuod: 8 ang Espiritu,
ang tubig, ug ang dugo. Kining tulo adunay panag-
uyon. 9 Kung nakadawat kita sa pagpamatuod sa

katawhan, ang pagpamatuod sa Dios mas labaw. Kay ang pagpamatuod sa Dios mao kini—nga siya mismo nagpamatuod mahitungod sa iyang Anak. **10** Siya nga mituo sa Anak sa Dios adunay pagpamatuod sa iyang kaugalingon. Si bisan kinsa nga wala mituo sa Dios naghimo kaniyang bakakon, tungod kay wala siya mituo sa pamatuod nga gihatag sa Dios mahitungod sa iyang Anak. **11** Ug ang pamatuod mao kini—nga ang Dios naghatag kanato sa kinabuhing walay kataposan, ug kini nga kinabuhi anaa sa iyang Anak. **(aiōnios g166)** **12** Siya nga nakabaton sa Anak nakabaton sa kinabuhi. Siya nga wala makabaton sa Anak sa Dios wala makabaton sa kinabuhi. **13** Kining mga butanga nga akong gisulat kaninyo aron nga kamo masayod nga kamo adunay kinabuhi nga walay kataposan—nganha kaninyo nga nagtuo sa ngalan sa Anak sa Dios. **(aiōnios g166)** **14** Ug mao kini ang pagsalig nga atong nabatonan sa iyang atubangan, nga kung mangayo kita ug bisan unsa sumala sa iyang kabubut-on, naminaw siya kanato. **15** Ug kung nasayod kita nga naminaw siya kanato—bisan unsa ang atong pangayoon kaniya—nasayod kita nga anaa kanato ang bisan unsa nga atong gipangayo kaniya. **16** Kung si bisan kinsa ang nakakita sa iyang igsoong lalaki nga nakabuhat ug sala nga dili mosangpot ngadto sa kamatayon, kinahanglan mag-ampo siya nga ang Dios maghatag kaniya ug kinabuhi. Naghisgot ako niadtong adunay sala nga dili masangpot sa kamatayon. Adunay sala nga mosangpot sa kamatayon—wala ako nag-ingon nga kinahanglan siya mag-ampo mahitungod niana. **17** Ang tanang dili pagkamatarong kay sala—apan adunay sala nga dili mosangpot sa kamatayon. **18** Nasayod kita nga ang tanan nga nahimugso sa Dios dili magpakasala. Apan ang usa nga nahimugso sa Dios nagtipig kaniya nga luwas, ug ang daotan dili makapanakit kaniya. **19** Nasayod kita nga iya kita sa Dios, ug nasayod kita nga ang tibuok kalibotan nailalom sa pagdumala sa usa nga daotan. **20** Apan nasayod kita nga ang Anak sa Dios miabot na ug gihatagan kita niya ug panabot, nga masayod kita kaniya nga tinuod, ug nga kita anaa kaniya nga tinuod—bisan sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo. Siya ang tinuod nga Dios ug ang kinabuhi nga walay kataposan. **(aiōnios g166)** **21** Minahal kong mga anak, pagpahilayo kamo sa mga dios-dios.

2 Juan

1 Gikan sa hamtong ngadto sa pinili nga babaye ug
sa iyang mga anak, nga akong gihigugma diha sa
kamatuoran, ug dili lamang ako, apan ngadto usab
sa tanan nga nasayod sa kamatuoran, **2** tungod sa
kamatuoran nga nagpabilin kanato ug magpabilin
uban kanato sa kahangtoran. **(aiōn g165)** **3** Ang grasya,
kaluoy, ug kalinaw maga-uban kanato gikan sa Dios
nga Amahan ug gikan kang Jesu-Cristo, ang Anak
sa Amahan, diha sa kamatuoran ug gugma. **4** Dako
kaayo ang akong kalipay nga akong nakaplagan ang
pipila sa imong mga anak nga nagalakaw diha sa
kamatuoran, sama nga ato kining nadawat nga mga
kasugoan gikan sa Amahan. **5** Ug karon naghangyo
ako kanimo, babaye, dili ingon nga ako nagsulat
nganha kanimo ug usa ka bag-o nga kasugoan,
apan niadtong ato nang nabatonan gikan pa sa
sinugdanan, nga kinahanglan kitang maghigugmaay
sa matag-usa. **6** Ug kini ang gugma, nga kinahanglan
magalakaw kita sumala sa iyang mga kasugoan.
Kini ang kasugoan, bisan sa inyong nadungog gikan
pa sa sinugdanan, nga kinahanglan magalakaw
kamo niini. **7** Kay daghan ang mga mangingilad
ang nanungha sa kalibotan, ug wala sila mosugid
nga si Jesu-Cristo miabot diha sa unod. Mao kini
ang mangingilad ug ang anti-cristo. **8** Pagtan-aw
sa inyong kaugalingon, nga dili ninyo mawala ang
mga butang nga gitrabahoan natong tanan, apan
hinuon aron nga makadawat kamo sa tibuok nga
ganti. **9** Bisan kinsa nga nag-una ug wala mopabilin
diha sa pagtulun-an ni Cristo wala nagbaton sa Dios.
Siya nga nagpabilin diha sa pagtulun-an nakabaton
sa Amahan ug sa Anak. **10** Kung adunay moanha
kaninyo ug wala modala niini nga pagtulun-an, ayaw
siya dawata sa inyong panimalay ug ayaw siya abi-
abiha. **11** Kay siya nga nag-abiabi kaniya nag-apil sa
iyang daotang mga buhat. **12** Aduna akoy daghang
mga butang nga angay pa isulat nganha kaninyo ug
wala ako mangandoy nga isulat kini diha sa papel ug
sa tinta. Apan naglaom ako nga makaanha kaninyo
ug makigsulti sa inyong atubangan, aron nga ang
atong kalipay mapuno. **13** Ang mga anak sa imong
pinili nga igsoong babaye nangumusta kaninyo.

3 Juan

1 Ang hamtong ngadto sa minahal nga Gaius,
nga akong gimahal diha sa kamatuoran. 2
Minahal, ako nag-ampo nga molambo ka sa tanang
butang ug magmahimsog, sama nga ang imong
kalag malamboon. 3 Kay ako nalipay ug dako sa
dihang ang mga kaigsoonan miabot ug nagdalag
pagsaksi sa imong kamatuoran, ingon nga naglakaw
ka diha sa kamatuoran. 4 Wala nay labaw sa
akong kalipay gawas niini, sa pagkadungog nga ang
akong mga anak nagalakaw diha sa kamatuoran. 5
Minahal, nagkinabuhi ka sa pagkamatinud-anon sa
bisan kanus-a nga nagapamuhat ka alang sa mga
kaigsoonan ug alang sa mga langyaw, 6 nga maoy
nakasaksi sa imong gugma taliwala sa simbahan.
Maayo ang imong gibuhat sa pagpadala kanila sa
ilang paglakaw sa pamatasan nga takos sa Dios,
7 tungod sa katuyoan sa Ngalan milakaw sila, nga
walay gikuha gikan sa mga Gentil. 8 Busa kita
kinahanglan moabiabi sa sama niini, aron nga kita
mahimong isigka magbubuhat alang sa kamatuoran.
9 Nagasulat ako ngadto sa panagtigom, apan si
Diotrefes, nga gustong mauna taliwala kanila, wala
modawat kanamo. 10 Busa, kung moabot ako, akong
hinumdoman ang iyang mga buhat nga iyang gihimo,
giunsa niya sa pagsulti ug kataw-anan nga mga
butang batok kanamo uban sa daotang mga pulong.
Wala pa matagbaw niini nga mga binuhatan, siya
gayud wala modawat sa mga kaigsoonan. Iyang
gidid-an kadtong nagtinguha sa pagbuhat sa sama
niini ug gipapahawa sila sa panagtigom. 11 Minahal,
ayaw sunduga unsa ang daotan apan kung unsa
ang maayo. Ang usa nga nagbuhat ug maayo iya
sa Dios; ang usa nga nagbuhat ug daotan wala
makakita sa Dios. 12 Si Demetrius nahimong saksi
pinaagi sa tanan ug pinaagi sa kamatuoran. Kami
usab nakapamatuod, ug nasayod ka nga ang among
pagpamatuod tinuod. 13 Aduna pa akoy daghang
mga butang nga isulat kanimo, apan wala ako
naghinaot sa pagsulat niini nganha kanimo pinaagi
sa igsusulat ug sa tinta. 14 Apan nagdahom ako
sa pagpakigkita kanimo sa dili madugay, ug mag-
atubangay kita sa pag-istoryahanay sa usag-usa. Ang
kalinaw maanaa kanimo. Ang mga higala nangumusta
kanimo. Pangumustaha ang mga higala pinaagi sa
ngalan.

Judas

1 Si Judas, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, ug
igsoon ni Santiago, alang niadtong tinawag, nga
mga hinigugma sa Dios nga Amahan, ug nagtipig
alang kang Jesu-Cristo: **2** Hinaot nga ang kaluoy ug
kalinaw ug gugma magmadagayaon diha kaninyo. **3**
Mga hinigugma, samtang nagmakugi ako sa pagsulat
nganha kaninyo mahitungod sa atong hiniusa nga
kaluwasan, nagsulat ako kaninyo aron sa pag-awhag
kaninyo nga makigbisog gayod sa pagtuo nga gitugyan
sa makausa alang sa tanan nga mga magtutuo. **4**
Kay ang pipila ka mga tawo miyuhot sa tago diha
kaninyo. Mao kining mga tawhana ang gipatikan na
sa pagkahinukman sa silot. Sila mao ang mga dili-
diosnon nga mga tawo nga nagbaylo sa grasya sa
Dios ngadto sa kalaw-ayan, ug nga milimod sa atong
bugtong Agalon ug Ginoo, si Jesu-Cristo. **5** Karon buot
kong ipahinumdom kaninyo—bisan tuod nga nasayod
na kamo niini—nga ang Ginoo nagluwas sa mga tawo
pagawas sa kayutaan sa Ehipto, apan pagkahuman
iyang gilaglag kadtong wala nagtuo. **6** Ang mga anghel
usab nga wala magbantay sa ilang mga kaugalingong
kahimtang sa katungdanan, kondili mibiya sa ilang
naandan nga tigomanang dapit—Ang Dios nagbutang
kanila sa walay kataposang gapos nga kadena,
sa tumang kangitngit, alang sa paghukom diha sa
dakong adlaw. **(aïdios g126)** **7** Sama kini sa Sodoma
ug Gomora ug sa mga siyudad nga nakapalibot
kanila, nga nagpatuyang usab sa ilang kaugalingon
diha sa pagkamakihilawason ug nagpadayon sa
dili-kasagarang mga tinguha. Nagpakita sila ingon
nga mga panag-ingnan niadtong moantos sa silot
sa kalayo nga walay kataposan. **(aiōnios g166)** **8**
Apan sa samang paagi, kining mga nagdamgo usab
naghugaw sa ilang mga lawas. Gisalikway nila ang
katungod, ug misulti sila sa malaw-ayon nga mga
butang batok sa usa nga mahimayaon. **9** Apan bisan
gani si Michael nga arkanghel, sa dihang nakiglalis
siya sa yawa ug nakig-away kaniya mahitungod sa
lawas ni Moises, wala mangahas sa pagdala sa
masipalaong paghukom batok kaniya. Hinuon misulti
siya, "Hinaot nga ang Ginoo magbadlong kanimo!" **10**
Apan kining mga tawhana nagbutangbutang batok
sa bisan unsa nga wala nila masabti. Ug unsa ang
ilang nasabtan—nga walay kabuot nga mga mananap
nasayod lang pinaagi sa awhag kinaiyahan—mao
kini ang nakalaglag kanila. **11** Alaot sila! Kay
naglakaw sila diha sa paagi ni Cain, ug misunod sa
sayop nga ginansya ni Balaam. Nangalaglag sila
sa pagsupak ni Kora. **12** Mao kini sila ang mga
adunay tinagong kapagangan sa inyong kombira sa
gugma. Nagkombira sila nga walay kaulaw, gipakaon
lamang ang ilang mga kaugalingon. Mga panganod
sila nga walay tubig, nga gipalid sa hangin. Sila
ang nangalarag nga mga kahoy nga wala gayoy
bunga—namatay sa makaduha, nangaibot ang mga
gamot. **13** Mga mabangis sila nga balod sa dagat,
nga mibula sa ilang kaugalingong kaulaw. Sila ang
nahisalaag nga mga bituon, kansang maitom nga
kangitngit nga gitagana sa kahangtoran. **(aiōn g165)** **14**
Si Enoc, ang ikapito gikan kang Adan, nga nanagna
mahitungod kanila, nga nag-ingon, "Tan-awa! Ang
Ginoo moabot uban sa liboan ug liboan niyang mga
Anghel. **15** Moanhi siya aron ipadangat ang paghukom
sa tanan. Moanhi siya aron silotan ang tanan nga dili
diosnon sa tanang mga buhat nga ilang nahuman
sa dili diosnon nga paagi, ug sa tanang mapintas
nga mga pulong nga gisulti sa mga dili diosnong
makasasala batok kaniya." **16** Mao kini ang mga
bagulbolan, reklamador, nga misunod sa daotan nilang
mga tinguha. Sila mao ang kusog manghambog,
nga alang sa ilang kaugalingong pamintaha, pag-
ulog-ulog sa uban. **17** Apan kamo, mga hinigugma,
hinumdomi ang mga gipamulong kaniadto pinaagi
sa mga apostoles sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **18**
Miingon sila kaninyo, "Sa kataposang mga panahon
adunay mga mabiaybiayon nga mosunod sa ilang
kaugalingong mga tinguha nga dili-diosnon." **19** Kining
mga tawhana nagkabahinbahin. Sila mga kalibotanon,
ug wala sila makabaton sa Espiritu. **20** Apan kamo,
mga hinigugma, tukora ang inyong mga kaugalingon
sa inyong labing balaang pagtuo, ug pag-ampo diha
sa Balaang Espiritu. **21** Padayon kamo sa inyong mga
kaugalingon diha sa gugma sa Dios, ug paghulat sa
kaluoy sa atong Ginoong Jesu-Cristo nga magdala
kaninyo sa kinabuhing walay kataposan. **(aiōnios**
g166) **22** Pagmaluloy-on niadtong nagduhaduha.
23 Luwasa ang uban pinaagi sa pagsakmit kanila
gikan sa kalayo. Pagmaluluy-on ngadto sa uban
inubanan sa kahadlok. Dumti bisan ang bisti nga
namansahan pinaagi sa unod. **24** Karon ngadto sa usa
nga makapalikay kaninyo gikan sa pagkapandol, ug
maoy hinungdan nga kamo magtindog sa atubangan
sa iyang mahimayaon nga presensya, nga walay
ikasaway ug uban sa dakong kalipay, **25** ngadto sa

bugtong Dios nga atong Manluluwas pinaagi kang Ginoong Jesu-Cristo nga atong Ginoo, ang himaya, pagkahalangdon, pagdumala, ug gahom, sa wala pa ang tanang kapanahonan, karon, ug sa kahangtoran, Amen. **(aiōn g165)**

Pinadayag

1 Kini ang gipadayag ni Jesu-Cristo nga gihatag sa
Dios kaniya sa pagpakita sa iyang mga alagad
nga sa dili madugay mahitabo. Gipaila niya kini
pinaagi sa pagpadala sa iyang anghel ngadto kang
Juan. **2** Si Juan nagpamatuod sa tanan niyang nakita
mahitungod sa pulong sa Dios ug sa pagpamatuod
nga gihatag mahitungod kang Jesu-Cristo. **3** Bulahan
kadtong mibasa sa makusog—ug kadtong tanan nga
nakadungog—sa mga pulong niining panagna ug
sa pagtuman kung unsa ang nahisulat niini, tungod
kay ang panahon haduol na. **4** Si Juan, ngadto sa
pito ka iglesia sa Asya: Ang grasya maanaa kaninyo
ug kalinaw gikan kaniya nga mao karon, ug mao
kaniadto, ug mao ang umaabot, ug gikan sa pito ka
mga espiritu nga anaa sa atubangan sa iyang trono,
5 ug gikan kang Jesu-Cristo, nga mao ang matinud-
anon nga saksi, ang panganay gikan sa mga patay,
ug ang magmamando sa hari sa kalibotan. Ngadto
kaniya nga nahigugma kanato ug nagpahigawas
kanato gikan sa atong mga sala pinaagi sa iyang
dugo, **6** gibuhat kita niya nga usa ka gingharian,
mga pari sa Dios ug sa iyang Amahan—kaniya ang
himaya ug gahom hangtod sa walay kataposan.
Amen. **(aiōn g165)** **7** Tan-awa, siya moabot uban sa
mga panganod; ang matag mata makakita kaniya,
lakip ang naglansang kaniya. Ug ang tanan nga
tribo sa kalibotan magbangotan diha kaniya. Oo,
Amen. **8** "Ako ang Alpa ug ang Omega," nag-ingon
ang Dios, "Ang mao karon, ug mao kaniadto, ug
mao ang umaabot, ang Makagagahom." **9** Ako, si
Juan—ang inyong igsoon ug nakig-ambit kaninyo
diha sa pag-antos ug sa gingharian ug sa pagpailob
ug sa paglahutay nga anaa kang Jesus—nga anaa
sa isla nga gitawag ug Patmos tungod sa pulong sa
Dios ug pagpamatuod mahitungod kang Jesus. **10**
Anaa kanako ang Espiritu sa maong adlaw sa Ginoo.
Nadungog ko ang kusog nga tingog sa akong luyo
sama sa trumpeta. **11** Nga nag-ingon siya, "Isulat kini
sa basahon kung unsa ang imong nakita, ug ipadala
kini sa pito ka iglesia - ngadto sa Efeso, sa Esmirna,
sa Pergamo, sa Tiatira, sa Sardis, sa Filadelfia, ug
sa Laodicea." **12** Milingi ako sa pagtan-aw kung
kinsang tingog nga nakigsulti kanako, ug sa akong
paglingi akong nakita ang pito ka tangkawan nga
bulawan. **13** Sa taliwala sa tangkawan adunay usa
nga sama sa Anak sa Tawo, nga nagsul-ob sa taas
nga bisti nga sangko sa iyahang tiilan, ug ang usa ka
bakus nga bulawan palibot sa iyang dughan. **14** Ang
iyang ulo ug buhok maputi sama kaputi sa balahibo
sa nating karnero—sama kaputi sa niyebe, ug ang
iyang mata sama sa nagdilaab nga kalayo. **15** Ang
iyang tiil sama kasinaw sa bronse, sama sa bronse
nga gitunaw diha sa hudno, ug ang iyang tingog
sama sa daghang naghaganas nga tubig. **16** Adunay
pito ka mga bituon nga anaa sa iyang tuong kamot,
ug migula sa iyang baba ang hait nga espada nga
adunay duha ka sulab. Ang iyang nawong misidlak
sama sa adlaw nga hilabihan kasulaw. **17** Sa dihang
nakita ko siya, natumba ako sa iyang tiilan daw sama
sa patay nga tawo. Gitapion niya ang iyang tuong
kamot nganhi kanako ug miingon, "Ayaw kahadlok.
Ako ang Una ug ang Kataposan, **18** ug ang usa nga
nabuhi. Ako namatay, apan tan-awa, Ako nabuhi sa
kahangtoran! Ug aduna akoy mga yawi sa Kamatayon
ug sa Hades. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Busa isulat kung
unsa ang imong nakita, unsa ang karon, ug unsa ang
mahitabo human niini. **20** Isip tinago nga kahulogan
mahitungod sa pito ka mga bituon nga imong nakita
sa akong tuong kamot, ug ang pito ka tangkawan
nga bulawan: ang pito ka mga bituon nga mao ang
mga anghel sa pito ka mga iglesia, ug ang pito ka
tangkawan nga mao ang pito ka mga iglesia."

2 "Alang sa anghel sa iglesia sa Efeso isulat:
'Kini ang mga pulong sa usa nga nagkupot sa
pito ka mga bituon sa iyang tuo nga kamot. Ang
usa nga naglakaw taliwala sa pito ka bulawan nga
tangkawan nagsulti niini," **2** "Ako nasayod kung
unsa ang inyong nabuhat ug sa inyong kalisod
ug sa inyong mapailubong paglahutay, ug kamo
dili makig-uban niadtong mga daotan, ug inyong
gisulayan kadtong nag-angkon sa ilang kaugalingon
nga mga apostoles, apan dili, ug nakaplagan sila nga
sayop. **3** Ako nasayod nga kamo adunay mapailubong
paglahutay, ug kamo nag-antos tungod sa akong
ngalan, ug kamo wala gikapoy. **4** Apan kini ang
akong ikasupak kaninyo—inyong gibiyaan ang inyong
unang gugma. **5** Busa hinumdomi asa kamo gikan
nahulog. Paghinulsol ug buhata ang mga butang
nga inyong gibuhat kaniadto. Gawas kung kamo
maghinulsol, ako moanha kaninyo ug kuhaon ang
inyong tangkawan gikan sa nahimutangan niini. **6**
Apan kamo aduna niini—kamo nasuko kung unsa
ang nabuhat sa mga Nicolaita, nga ako usab gikasuk-
an. **7** Kung kamo adunay dalunggan, pamatia kung

unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia. Niadtong magmadaogon akong pagatugotan nga mokaon gikan sa kahoy sa kinabuhi, nga anaa didto sa paraiso sa Dios.' **8** "Alang sa anghel sa iglesia sa Esmyrna isulat: 'Kini ang mga pulong sa usa nga nahauna ug ang naulahi—nga namatay ug nahimong nabuhi pag-usab:" **9** "Ako nasayod sa inyong mga pag-antos ug sa inyong kakabos (apan kamo dato), ug ang pagpakaulaw niadtong nag-ingon nga sila mga Judio (apan dili, apan usa ka sinagoga ni Satanas). **10** Ayaw kahadloki kung unsa ang inyong pagaantoson. Tan-awa! Ang yawa buot molabay sa pipila kaninyo didto sa bilanggoan aron kamo sulayan, ug kamo mag-antos sa napulo ka adlaw. Pagmatinud-anon hangtod sa kamatayon, ug akong igahatag kaninyo ang korona sa kinabuhi. **11** Kung kamo adunay dalunggan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia. Ang usa nga magmadaogon dili masakitan pinaagi sa ikaduha nga kamatayon.' **12** "Alang sa anghel sa iglesia sa Pergamum isulat: 'Kini ang mga pulong sa usa nga adunay hait, ang duha ka kilid sa espada:" **13** "Ako nasayod kung asa kamo nagpuyo—kung asa ang trono ni Satanas. Apan kamo nagkupot ug hugot sa akong ngalan, ug wala ninyo gilimod ang inyong pagtuo kanako, bisan sa mga adlaw ni Antipas nga akong saksi, ang akong usa ka matinud-anon, nga gipatay sa taliwala kaninyo, didto asa si Satanas nagpuyo. **14** Apan ako adunay pipila ka butang nga ikasupak kaninyo: Adunay pipila kaninyo nga nagkupot ug hugot ngadto sa mga pagtulon-an ni Balaam, nga nagtudlo kang Balak sa paglabay ug usa ka babag nga makapandol sa atubangan sa mga anak sa Israel, aron sila mokaon sa pagkaon nga gihalad ngadto sa mga diosdios ug mahimo nga makighilawason. **15** Sa samang paagi, kamo adunay pipila usab nga nagkupot ug hugot sa pagtulon-an sa mga Nicolaita. **16** Busa! Paghinulsol, kung kamo dili, ako moanha kaninyo sa walay langan, ug ako maghimo ug away batok kanila uban sa espada nga mogawas sa akong baba. **17** Kung kamo adunay dalunggan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia. Sa usa nga magmadaogon, akong pagahatagan ug pipila sa nakatago nga manna, ug akong pagahatagan ug usa ka puti nga bato nga adunay bag-o nga ngalan nga nasulat sa bato, usa ka ngalan nga walay bisan usa nga nasayod apan kadto lamang usa nga makadawat niini.' **18** "Alang sa anghel sa iglesia sa Tyatira isulat: 'Kini ang mga pulong sa Anak sa Dios, nga adunay mga mata nga sama sa nagadilaab nga kalayo ug mga tiil sama sa pinasinaw nga tumbaga:" **19** "Ako nasayod kung unsa ang inyong nabuhat—sa inyong gugma ug pagtuo ug sa pag-alagad ug sa inyong mapailubong paglahutay, ug kung unsa ang inyong nabuhat karon mas labaw pa sa inyong gibuhat kaniadto. **20** Apan ako adunay ikasupak kaninyo: Inyong gipatuyangan ang babaye nga si Jezebel, nga gitawag ang iyang kaugalingon nga babayeng propeta. Pinaagi sa iyang pagtudlo siya nanglimbong sa akong mga alagad sa pagbuhat ug malaw-ay nga pagpakighilawas ug mokaon sa gihalad ngadto sa diosdios. **21** Ako siyang gihatagan ug panahon sa paghinulsol, apan siya dili andam nga maghinulsol sa iyang pagkamakihilawason. **22** Tan-awa! akong ilabay siya ngadto sa higdaanan sa masakiton, ug kadtong nagbuhat ug pagpanapaw uban kaniya ngadto sa labihang pag-antos, gawas kung sila maghinulsol sa iyang nabuhat. **23** Akong latoson ang iyang mga anak hangtod nga mamatay, ug ang tanan nga mga iglesia masayod nga ako mao siya nga nagasusi sa mga hunahuna ug mga tinguha. Akong hatagan ang matag-usa kaninyo sumala sa inyong nabuhat. **24** Apan didto sa nahibilin kaninyo sa Tyatira, sa tanan nga wala nagkupot niining pagtulon-an, ug wala masayod sa ginatawag sa pipila nga lalom nga mga butang ni Satanas—kaninyo ako magsulti, 'ako dili mobutang kaninyo ug bisan unsang kabug-aton.' **25** Sa bisan unsa nga paagi, kamo kinahanglan nga mokupot ug hugot hangtod ako mobalik. **26** Ang usa nga magmadaogon ug nagbuhat kung unsa ang akong nabuhat hangtod sa kataposan, kaniya ako mohatag ug katungod ibabaw sa mga nasod. **27** Siya momando kanila uban ang puthaw nga sungkod, sama sa kolon iya kining buakbuakon. **28** Ingon nga ako nakadawat gikan sa akong Amahan, ako usab mohatag kaniya ug bituon sa kabuntagon. **29** Kung kamo adunay dalunggan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia.'

3 "Isulat ngadto sa anghel sa iglesia sa Sardis: 'Ang mga pulong sa usa nga naghawid sa pito ka mga Espiritu sa Dios ug sa pito ka mga bituon. "Nasayod ako kung unsa ang imong nabuhat. Aduna kay kadungganan nga ikaw buhi, apan ikaw patay. **2** Pagmata ug lig-ona kung unsa man ang mga nahibilin, kay himalatyon na kini, tungod kay wala nako nakita ang imong mga binuhatan nga nahuman

na sa panan-aw sa akong Dios. 3 Busa hinumdomi,
kung unsa ang imong nadawat ug nadungog. Tumana
kini ug paghinulsol. Apan kung ikaw dili mahigmata,
moabot ako sama sa usa ka kawatan, ug dili ka
masayod kung unsang taknaa ako moanha kanimo.
4 Apan adunay pipila ka mga ngalan sa mga tawo sa
Sardis nga wala maghugaw-hugaw sa ilang mga bisti.
Magalakaw sila uban kanako, nga sinul-oban ug puti,
kay sila takos man. 5 Ang usa nga magmadaugon
pagasul-oban ug puti nga mga bisti, ug dili gayod
nako pagapapason ang iyang ngalan sa basahon
sa kinabuhi, ug akong isulti ang ilang ngalan sa
atubangan sa akong Amahan, ug sa atubangan sa
iyang mga anghel. 6 Kung aduna kamoy igdulongog,
patalinghugi kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto
sa mga iglesia." 7 "Isulat kini ngadto sa anghel sa
iglesia sa Filadelfia: Ang mga pulong sa usa ka
balaan ug matuod—gigunitan niya ang yawi ni David,
giablihan niya ug walay bisan usa nga makasirado,
pagasirhan niya ug walay bisan usa nga makaabli. 8
Nasayod ako kung unsa ang imong nabuhat. Tan-
awa, akong gibutang sa imong atubangan ang abli
nga pultahan nga walay bisan usa nga makasirado.
Nasayod ako nga aduna kay diyutay nga kusog,
bisan pa niana gituman mo ang akong pulong ug wala
maglimod sa akong ngalan. 9 Pagtukaw! Niadtong
nahisakop sa sinagoga ni Satanas, kadtong miingon
nga sila mga Judio apan dili diay, —hinuon namakak
sila. Paanhion ko sila ug ipayukbo sa imong tiilan, ug
sila makahibalo nga gihigugma ko ikaw. 10 Sanglit
gitipigan mo man ang akong sugo aron nga molahutay
nga mapailobon, ako usab magbantay kanimo sa
takna sa pagsulay nga moabot sa tibuok kalibotan,
aron sulayan kadtong nagpuyo sa yuta. 11 Moabot
ako sa dili madugay. Hugti ug guniti kung unsay
anaa kanimo aron walay bisan usa nga makakuha sa
imong purong-purong. 12 Ang usa nga magmadaugon
pagahimoan ko ug usa ka haligi sa templo sa akong
Dios, ug dili gayod siya makagawas niini. Akong
isulat kaniya ang ngalan sa akong Dios, ang ngalan
sa siyudad sa akong Dios (ang bag-ong Jerusalem,
nga mokanaog gikan sa langit sa akong Dios), ug
ang akong bag-ong ngalan. 13 Ang usa nga adunay
igdulongog, papatalinghoga siya kung unsa ang gisulti
sa Espiritu ngadto sa mga iglesia.' 14 "Isulat ngadto
sa anghel sa iglesia sa Laodicea: 'Ang mga pulong
Amen, ang kasaligan ug matuod nga saksi, ang
magmamando sa tibuok binuhat sa Dios. 15 Nasayod
ako kung unsa ang imong nabuhat, ug nga ikaw dili
bugnaw ni init. Nangandoy ako nga ikaw unta dili
bugnaw o init! 16 Busa, tungod kay ikaw dagaang
man—dili init ni bugnaw—igasuka ko ikaw pagawas
sa akong baba. 17 Kay ikaw miingon, "Adunahan
ako, aduna akoy daghang mga bahandi, ug wala
na akoy gikinahanglan." Apan wala ikaw masayod
nga ikaw alaot kaayo, makaluluoy, kabos, buta ug
hubo. 18 Pamati sa akong tambag: Pagpalit gikan
kanako ug bulawan nga giputli pinaagi sa kalayo
aron mamahimo ikaw nga adunahan, ug masanag
nga puting mga bisti aron imong isul-ob sa imong
kaugalingon ug dili mapakita ang kaulaw sa imong
pagkahubo, ug tambal nga idihog sa imong mga
mata aron ka makakita. 19 Ang matag-usa nga akong
gihigugma akong gimatuto ug gitudluan sila kung
unsaon nila pagkinabuhi. Busa, pagmaugdang ug
paghinulsol. 20 Tan-awa, nagtindog ako sa pultahan
ug nanuktok. Kung kinsa kadtong makadungog sa
akong tingog ug magaabli sa pultahan, mosulod ako
sa iyang panimalay, ug mokaon uban kaniya, ug
siya uban kanako. 21 Ang usa nga magmadaugon,
pagahatagan ko siya ug katungod sa paglingkod uban
kanako ngadto sa akong trono, sama nga ako usab
nagmadaugon ug naglingkod uban sa akong Amahan
sa iyang trono. 22 Kung aduna kamoy igdulongog,
patalinghogi kung unsay gisulti sa Espiritu ngadto sa
mga iglesia."

4 Human niining mga butanga ako nagtan-aw, ug
nakita ko ang poltahan sa langit nga naabri. Ang
una nga tingog, miingon kanako sama sa trumpeta,
miingon, "Saka ngari, ug akong ipakita kanimo kung
unsa ang mahitabo human niining mga butanga."
2 Sa dihang ako gikonsaran sa Espiritu, ug akong
nakita ang trono nga nahimotang sa langit, ug adunay
usa nga milingkod niini. 3 Ang usa nga milingkod niini
sama sa haspe ug carnalina. Adunay balangaw libot
sa trono. Ang balangaw sama sa emeralda. 4 Palibot
sa trono adunay 24 ka mga trono, ug gilingkoran kini
ug 24 ka mga kadagkoan, nakabisti ug puti nga mga
panapton, uban ang bulawan nga purongpurong sa
ilang mga ulo. 5 Gikan sa trono adunay pangidlap sa
kidlat, ug dinahunog sa dalogdog. Pito ka mga suga
ang nagasiga sa atubangan sa trono, ang suga nga
mao ang pito ka Espiritu sa Dios. 6 Ayha ang trono
adunay dagat, tin-aw nga sama sa bildo. Ang palibot
sa trono adunay upat ka mga buhing binuhat, puno
sa mga mata ang atubangan ug likod. 7 Ang una

nga buhing binuhat sama sa liyon, ang ikaduha nga buhing binuhat sama sa baka, ang ikatulo nga buhing binuhat adunay dagway nga sama sa usa ka tawo, ug ang ikaupat nga buhing binuhat sama sa usa ka naglupad nga agila. 8 Ang matag-usa sa upat ka buhing binuhat adunay unom ka mga pako, puno sa mga mata gikan sa taas paingon sa ubos. Adlaw ug gabii sila walay hunong sa pag-sulti, "Balaan, balaan, balaan ang ngalan sa Ginoong Dios, ang nagdumala sa kinatibok-an, nga mao ang kaniadto, ug ang karon, ug ang umaabot." 9 Matag buhing binuhat mihatag ug himaya, dungog, ug pasalamat sa usa nga naglingkod sa trono, ang usa nga buhi hangtod sa kahangtoran, (aiōn g165) 10 ang 24 ka mga kadagkoan mihapa sa atubangan sa usa nga naglingkod sa trono. Nagyukbo sila sa usa nga nabuhi sa walay kataposan, ug ilang gibutang ang ilang mga purongpurong sa trono, ug nag-ingon, (aiōn g165) 11 "Takos ka, among Ginoo ug among Dios, sa pagdawat sa himaya ug sa dungog ug sa gahom. Tungod kay ikaw ang naghimo sa tanang butang, ug pinaagi sa imong pagbuot, sila anaa na ug nabuhat."

5 Unya nakita ko sa tuo nga kamot niadtong usa nga naglingkod sa trono, ang linukot nga basahon nga gisulatan sa atubangan ug sa likod nga bahin, ug gisilyohan kini sa pito ka silyo. 2 Nakita ko usab ang usa ka gamhanan nga anghel nga nagmantala uban sa kusog nga tingog, "Kinsa man ang takos nga moabli sa linukot nga basahon ug sa pagtangtang sa mga silyo niini?" 3 Walay bisan usa sa langit o sa yuta o sa ilalom sa yuta nga makahimo sa pag-abli sa linukot nga basahon o sa pagbasa niini. 4 Mihilak ako tungod kay walay bisan usa nga nakaplagan nga takos sa pag-abli sa linukot nga basahon o sa pagbasa niini. 5 Apan usa sa mga kadagkoan miingon kanako, "Ayaw paghilak. Tan-awa! Ang Liyon sa banay ni Juda, ang Gamot ni David, nagmadaogon, busa makahimo na siya sa pag-abli sa linukot nga basahon ug sa pito ka silyo niini." 6 Taliwala sa trono ug sa upat ka buhing binuhat ug taliwala sa mga kadagkoan, nakita ko ang Nating Karnero nga nagbarog, nga daw siya miagi sa kamatayon. Aduna siyay pito ka sungay ug pito ka mata - mao kini ang pito ka Espiritu sa Dios nga gipadala sa tibuok kalibotan. 7 Miduol siya ug gikuha ang linukot nga basahon gikan sa tuong kamot niadtong usa nga naglingkod sa trono. 8 Sa dihang gikuha niya ang linukot nga basahon, ang upat ka buhing binuhat ug ang 24 ka kadagkoan mihapa sa ilang kaugalingon sa yuta atubangan sa Nating Karnero. Ang matag-usa kanila adunay mga alpa ug bulawan nga panaksan nga puno sa insenso, nga mao ang mga pag-ampo sa mga balaan. 9 Nanag-awit sila ug bag-ong awit: "Takos ikaw nga mokuha sa linukot nga basahon ug sa pag-abli sa mga silyo niini. Kay ikaw mao man ang gipatay, ug uban sa imong dugo gibayran mo ang katawhan alang sa Dios gikan sa matag banay, pinulongan, mga tawo ug kanasoran. 10 Gihimo mo sila nga usa ka gingharian ug mga pari aron moalagad sa atong Dios, ug magamando sila sa kalibotan." 11 Unya mitan-aw ako ug nadungog ko ang tingog sa daghang mga anghel palibot sa trono - ang gidaghanon nila 200, 000, 000 - ug ang mga buhing binuhat ug mga kadagkoan. 12 Miingon sila sa makusog nga tingog, "Takos ang Nating Karnero nga gipatay aron sa pagdawat sa gahom, bahandi, kaalam, kusog, kadungganan, himaya, ug pagdayeg." 13 Nadungog ko ang matag binuhat nga didto sa langit ug sa yuta, ilalom sa yuta, sa dagat, ug ang tanang binuhat nga anaa niini, nga nag-ingon, "Kaniya nga milingkod sa trono ug sa Nating Karnero, ang pagdayeg, kadungganan, himaya, ug ang gahom sa pagmando, hangtod sa kahangtoran." (aiōn g165) 14 Ang upat ka mga buhing binuhat miingon, "Amen!" ug ang mga kadagkoan mihapa sa ilang kaugalingon sa yuta ug nagsimba.

6 Ako mitan-aw sa dihang ang Nating Karnero miabli sa usa sa pito ka mga silyo, ug akong nadungog ang usa sa upat ka buhing binuhat nga nag-ingon sa tingog nga sama sa dalugdog, "Dali!" 2 Ako mitan-aw ug adunay usa ka puti nga kabayo! Ang nagsakay niini nagkupot ug pana, ug siya gihatagan ug purongpurong. Siya migula sama sa usa ka mananaog aron sa pagbuntog. 3 Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikaduhang silyo, akong nadungog ang ikaduha nga buhing binuhat nga nag-ingon, "Dali" 4 Unya ang laing kabayo migula-nga nagdilaab sa kapula. Ang nagsakay niini gihatagan ug pagtugot sa pagkuha sa kalinaw gikan sa kalibotan, aron ang mga tawo magpinatyanay sa matag-usa. Ang nagsakay niini gihatagan ug usa ka dakong espada. 5 Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikatulong silyo, akong nadungog ang ikatulong buhing binuhat nga nag-ingon, "Dali!" Akong nakita ang usa ka itom nga kabayo, ug ang nagsakay niini nagkupot ug usa ka pares sa timbangan sa iyang kamot. 6

Akong nadungog ang daw tingog taliwala sa upat ka buhing binuhat nga nag-ingon, “Ang usa ka takos sa trigo alang sa usa ka denaryo, ug ang tulo ka takos sa sebada alang sa usa ka denaryo. Apan ayaw hilabti ang lana ug bino.” **7** Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikaupat nga silyo, akong nadungog ang tingog sa ikaupat nga buhing binuhat nga nag-ingon, “Dali!” **8** Unya akong nakita ang usa ka luspad nga kabayo. Ang nagsakay niini ginganlan ug Kamatayon, ug ang hades nagsunod kaniya. Sila gihatagan ug katungod hangtod sa ikaupat ka bahin sa kalibotan, sa pagpatay gamit ang espada, kagutom ug balatian, ug uban ang mga ihalas nga mga mananap sa kalibotan. **(Hadēs g86)** **9** Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikalima nga silyo, akong nakita sa ilalom sa altar ang mga kalag niadtong gipatay tungod sa pulong sa Dios ug ang pagpamatuod nga ilang gikuptan uban ang lig-on nga pagtuo. **10** Sila misinggit sa kusog nga tingog, “Unsa pa kadugay, Magmamando sa tanan, balaan ug matuod, hangtod ikaw ang maghukom niadtong nagpuyo sa kalibotan, ug hangtod ikaw ang mobalos sa among dugo?” **11** Unya ang matag-usa kanila gihatagan ug usa ka puting bisti, ug sila gisultihan nga sila kinahanglan mohulat sa gamay nga gidugayon hangtod nga ang tibuok gidaghanon sa ilang kaubang sulugoon ug ang ilang igsoong lalaki ug igsoong babaye nga pagapatyon, sama sa pagpatay kanila. **12** Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikaunom nga silyo, ako mitan-aw ug didto adunay usa ka dakong linog. Ang adlaw nahimong sama kaitom sa bisting sako, ug ang bulan nahimong sama sa dugo. **13** Ang mga bituon sa kalangitan nangahulog ngadto sa kalibotan, sama sa igos nga kahoy nga mahulog ang iyang bunga sa dihang gitay-og sa kusog nga hangin. **14** Ang langit mahanaw sama sa usa ka linukot nga basahon nga gilukot. Ang matag bukid ug isla mabalhin gikan sa ilang nahimutangan. **15** Unya ang mga hari sa kalibotan ug ang mahinungdanong mga tawo, ug ang mga pangulo, ang mga adunahan, ang mga gamhanan, ug si bisan kinsa, ulipon ug gawasnon, nanago sa mga langob, ug taliwala sa mga bato sa kabukiran. **16** Miingon sila sa kabukiran ug sa mga bato, “Tumpagi kami! Itago kami gikan sa iyang nawong nga naglingkod diha sa trono ug gikan sa kasuko sa Nating Karnero. **17** Kay ang dakong adlaw sa ilang kapungot miabot na, ug kinsa man ang makahimo sa pagtindog?”

7 Human niini nakita ko ang upat ka mga manulonda nga nagbarog sa upat ka suok sa kalibotan, hugot nga nagpugong sa upat ka hangin sa kalibotan aron walay hangin nga mohuros didto sa yuta, didto sa dagat, o sa bisan unsang kahoy. **2** Nakita ko ang ubang manulonda gikan sa silangan, nga adunay silyo sa buhi nga Dios. Siya mitawag sa lanog nga tingog sa upat ka mga manulonda nga gihatagan ug pagtugot aron sa pagguba sa yuta ug sa dagat: **3** “Ayaw gub-a ang kalibotan, ang dagat, o ang mga kahoy hangtod mabutangan ta ug silyo ang mga agtang sa mga sulugoon sa atong Dios.” **4** Nadungog ko ang gidaghanon niadtong nasilyohan: mga 144, 000, ang nasilyohan gikan sa matag banay sa mga katawhan sa Israel: **5** ang 12, 000 nga nasilyohan gikan sa banay ni Juda, ang 12, 000 gikan sa banay ni Ruben, ang 12, 000 gikan sa banay ni Gad. **6** Ang 12, 000 gikan sa banay ni Asher, ang 12, 000 gikan sa banay ni Neftali, ang 12, 000 gikan sa banay ni Manases. **7** ang 12, 000 gikan sa banay ni Simeon, ang 12, 000 gikan sa banay ni Levi, ang 12, 000 gikan sa banay ni Isacar, **8** ang 12, 000 gikan sa banay ni Zebulun, ang 12, 000 gikan sa banay ni Jose, ug ang 12, 000 gikan sa banay ni Benjamin ang nasilyohan. **9** Human niini nga mga butanga mitan-aw ako, ug adunay dakong panon nga walay bisan usa nga makaihap—gikan sa tanang kanasoran, banay, katawhan, ug mga pinulongan—nanagbarog sa atubangan sa trono ug sa atubangan sa Nating Karnero. Nagsul-ob sila sa maputing bisti ug naggunit sa sanga sa palmera sa ilang mga kamot, **10** ug sila nagtawag uban sa lanog nga tingog: “Ang kaluwasan iya sa atong Dios nga naglingkod didto sa trono, ug sa Nating Karnero!” **11** Ang tanan nga mga manulonda nagbarog nga nag-alirong sa trono ug nag-alirong sa mga kadagkoan ug sa upat ka mga buhing binuhat, ug sila mihapa sa yuta ug gipaduol ang ilang mga dagway sa yuta diha sa atubangan sa trono, ug sila nagsimba sa Dios, **12** nga nag-ingon, “Amen! Ang pagdayeg, ang himaya, ang kaalam, ang pagpasalamat, ang kadungganan, ang gahom, ug ang kalig-on anaa sa atong Dios hangtod sa kahangtoran! Amen!” **(aiōn g165)** **13** Unya usa sa mga kadagkoan nangutana kanako, “Kinsa man kining gisul-oban ug maputi nga mga bisti, ug diin man sila gikan? **14** Ako miingon kaniya, “Sir, nasayran mo na,” ug miingon siya kanako, “Mao kini ang usa sa mga nakalingkawas sa Dakong Kagul-anan. Gilabhan nila

ang ilang mga bisti ug nahimo kining puti sa dugo sa Nating Karnero. **15** Kay mao kini ang hinungdan, nga sila anaa sa atubangan sa trono sa Dios, ug nagsimba sila kaniya adlaw ug gabii sa iyang templo. Siya nga naglingkod atubangan sa trono magabukhad sa iyang barongbarong ngadto kanila. **16** Dili na sila gutomon pag-usab, ni dili na sila uhawon pag-usab. Ang adlaw dili na makapaso kanila, ni bisan unsang kainit nga makasunog. **17** Kay ang Nating Karnero sa taliwala sa trono mao ang ilang magbalantay, ug siya ang magagiya kanila sa mga tuboran sa tubig sa kinabuhi, ug ang Dios magapahid sa matag luha gikan sa ilang mga mata."

8 Sa dihang giabrihan sa Nating Karnero ang ikapito ka silyo, dihay kahilom sa langit nga niabot ug tunga sa oras. **2** Unya akong nakita ang pito ka mga manulonda nga nagtindog atobangan sa Dios, ug pito ka mga trumpeta ang gihatag kanila. **3** Adunay laing manulonda nga miabot, nga naggunit ug usa ka bulawan nga panaksan sa encenso, nga nagtindog sa altar. Daghang encenso ang gihatag kaniya mao nga iya kining gihalad uban ang mga pag-ampo sa tanang katawhan nga balaan ngadto sa bulawan nga altar atubangan sa trono. **4** Ang aso sa encenso, uban ang pag-ampo sa mga balaan, miulbo atubangan sa Dios gikan sa kamot sa mga manulonda. **5** Ang manulonda nagdala ug panaksan sa encenso puno kini ug kalayo gikan sa altar. Unya iya kining gilabay paingon sa kalibotan, ug adunay linagapak sa dalugdog, dahunog, kidlap sa kilat, ug ang pagpanglinog. **6** Ang pito ka mga manulonda nga adunay pito ka mga trumpeta nga andam na sa pagpatingog niini. **7** Ang una nga manulonda nagpatingog sa iyang trumpeta, ug nag-ulan ug yelo ug kalayo nga sagol ug dugo. Kini gihulog ngadto sa kalibotan mao nga ang ikatulong bahin niini nasunog, ang ikatulong bahin sa kakahoyan nasunog, ug ang tanang lunhaw nga sagbot nasunog. **8** Ang ikaduha nga manulonda nipatingog sa iyang trumpeta, ug daw dihay sama sa dakong bukid nga nasunog sa kalayo nga gilabay ngadto sa dagat. **9** Ang ikatulong bahin sa dagat nahimong dugo, ang ikatulong bahin sa mga buhing binuhat sa dagat nangamatay, ug ang ikatulong bahin sa mga barko nangaguba. **10** Ang ikatulo ka manulonda nipatingog sa iyang trumpeta, ug ang dako nga bituon nahulog gikan sa langit, nga nagdilaab sama sa sulo, ug ang ikatulong bahin sa mga suba ug mga tubod sa tubig. **11** Ang ngalan sa bituon Panyawan. Ang ikatulong bahin sa tubig nahimong pait, ug daghang mga tawo ang nangamatay gikan sa tubig nga nahimong pait. **12** Ang ikaupat nga manulonda nipatingog sa iyang trumpeta, ug ang ikatulong bahin sa adlaw gihampak, sama usab nga ang ikatulong bahin sa bulan ug ang ikatulong bahin sa mga bituon. Mao nga ang ikatulong bahin mingitngit; ang ikatulong bahin sa adlaw ug ang ikatulong bahin sa gabii walay kahayag. **13** Akong nakita, ug akong nadungog ang usa ka agila nga naglupad tungatunga sa kawanangan, nga nagatawag sa makusog nga tingog, "Alaot, alaot, alaot, kadtong nagpuyo sa kalibotan, tungod sa nahibilin nga huyop sa trumpeta nga patingogon sa tulo ka mga manulonda."

9 Unya ang ikalima nga manulonda nagpatingog sa iyang trumpeta. Nakita ko ang usa ka bituon gikan sa langit nga nahulog sa kalibotan. Ang bituon gihatagan ug yawi sa agianan padulong sa kinahiladman ug walay kataposan nga bung-aw. **(Abyssos g12)** **2** Giablihan niya ang agianan sa kinahiladman ug walay kataposan nga bung-aw, ug ang haligi nga aso miulbo sa agianan sama sa aso nga gikan sa dakong hudno. Ug mingitgit ang adlaw ug ang hangin pinaagi sa aso nga miulbo sa agianan. **(Abyssos g12)** **3** Migawas gikan sa aso ang mga dulon ibabaw sa kalibotan, ug gihatagan sila ug gahom sama sa mga tanga didto sa kalibotan. **4** Gisultihan sila nga dili pagdaoton ang mga sagbot sa yuta o bisan unsa nga lunhaw nga tanom o kahoy, apan kadto lamang mga tawo nga walay silyo sa Dios sa ilang mga agtang. **5** Wala sila gitugotan sa pagpatay niadtong mga tawo, apan sa pagpaantos lamang kanila sulod sa lima ka bulan. Ang ilang pag-antos mahisama kalala sa tanga nga motusok sa usa ka tawo. **6** Niadtong mga adlawa pagapangitaon sa mga tawo ang ilang kamatayon, apan dili makakaplag niini. Mangandoy sila nga mamatay, apan ang kamatayon mopalayo gikan kanila. **7** Ang mga dulon daw sama sa mga kabayo nga giandam alang sa panggubatan. Sa ilang mga ulo adunay usa ka butang nga daw sama sa purongpurong nga bulawan ug ang ilang mga dagway daw sama sa dagway sa mga tawo. **8** Aduna silay buhok nga sama sa buhok sa babaye ug ang ilang ngipon daw sama sa ngipon sa liyon. **9** Aduna silay kotamaya sama sa puthawng kotamaya ug ang lagapak sa ilang mga pako daw sama sa dahunong nga hinimo sa daghang mga karwahe ug mga kabayo

nga nagadagan paingon sa panggubatan. **10** Sila adunay mga ikog nga anaay suyod nga malala sama sa tanga; ang mga ikog nila adunay gahom aron sa pagsakit sa katawhan sulod sa lima ka bulan. **11** Ang manulonda sa kinahiladman ug walay kataposan nga bung-aw mao ang hari nila. Ang iyang ngalan sa Hebreo mao si Abadon, ug sa Griyego ginganlan siya ug Apolyon. **(Abyssos g12)** **12** Ang pinakaunang tunglo milabay na. Pagbantay! Human niini aduna pay nahibilin nga duha ka mga katalagman nga moabot. **13** Ang ikaunom nga manulonda nagpatingog sa iyang trumpeta, ug nadungog ko ang usa ka tingog nga naggikan sa mga sungay sa bulawanong altar nga anaa sa atubangan sa Dios. **14** Ang tingog miingon sa ikaunom nga manulondal nga adunay trumpeta, "Hubari ang upat ka mga manulondal nga ginapos didto sa dakong suba sa Eufrates." **15** Ang upat ka mga manulonda nga andam alang niadto gayong taknaa, niadtong adlawa, niadtong bulana, ug niadtong tuiga, gibuhian aron sa pagpatay sa ikatulong bahin sa katawhan. **16** Ang gidaghanon sa mga kasundalohan nga nagkabayo 200, 000, 000. Nadungog ko ang ilang gidaghanon. **17** Ingon niini ang akong nakita nga mga kabayo sa akong panan-awon ug kadtong nagkabayo ngadto kanila: Ang ilang mga kotamaya nagdilaab sa kapula, dagtom asul ug asupre nga dalag. Ang ulo sa mga kabayo susama sa mga ulo sa mga liyon, ug migula sa ilang mga baba ang kalayo, ang aso, ug ang asupre. **18** Ang ikatulong bahin sa katawhan nangamatay pinaagi niining tulo ka mga hampak: ang kalayo, aso ug asupre nga naggikan sa ilang mga baba. **19** Tungod kay ang gahom sa mga kabayo anaa sa ilang mga baba ug sa ilang mga ikog — tungod kay ang ilang mga ikog sama sa mga halas, ug anaa silay mga ulo diin ilang gamiton sa pagsamad sa katawhan. **20** Ang nabilin sa mga katawhan, kadtong wala nangamatay pinaagi niining mga hampak, wala maghinulsol sa mga buhat nga ilang nahimo, ni wala maghunong sa pagsimba sa mga demonyo ug mga diosdios nga bulawan, plata, tumbaga, bato, ug kahoy— mga butang nga dili makakita, makadungog, o makalakaw. **21** Ni wala sila maghinulsol sa ilang pagkamamumuno, sa ilang pagkamamarang, sa ilang pagkamahilawason o sa ilang pagpadayon ug pagpangawat.

10 Ug akong nakita ang laing gamhanang anghel mikanaog gikan sa langit. Siya naputos sa panganod, ug adunay bangaw ibabaw sa iyang ulo. Ang iyang dagway susama sa adlaw ug ang iyang tiil susama sa haligi nga kalayo. **2** Iyang gigunitan ang gamay nga linukot nga basahon sa iyang kamot nga naabli, ug iyang gibutang ang iyang tuong tiil sa dagat ug ang iyang walang tiil sa yuta. **3** Unya siya misinggit sa makusog nga tingog susama sa liyon nga nagngulob, ug sa dihang siya misinggit ang pito ka mga dalugdog midahunog. **4** Sa dihang ang pito ka mga dalugdog midahunog, mosulat na unta ako, apan ako nakadungog sa tingog gikan sa langit nga nag-ingon, "Tipigi kung unsa ang gisulti sa pito ka mga dalugdog. Ayaw kini isulat." **5** Unya ang anghel nga akong nakita nga nagtindog sa dagat ug sa kalibotan, gibayaw ang iyang tuong kamot sa langit **6** ug nanumpa ngadto kaniya nga buhi hangtod sa kahangtoran - nga nagbuhat sa langit ug ang tanan nga anaa niini, sa kalibotan ug sa tanan nga anaa niini, ug sa dagat ug sa tanan nga anaa niini: "Wala na gayoy langan. **(aiōn g165)** **7** Apan sa adlaw nga ang ikapito nga anghel magpatingog na sa iyang trumpeta, unya ang katingalahan sa Dios matuman, sama sa iyang gimantala ngadto sa iyang mga sulugoon nga mga propeta." **8** Ang tingog nga akong nadungog gikan sa langit misulti pag-usab kanako: "Lakaw, kuhaa ang binuklad nga linukot nga basahon nga anaa sa kamot sa anghel nga nagatindog sa dagat ug sa yuta." **9** Unya ako miadto sa anghel ug gisultihan siya sa paghatag kanako sa gamay nga linukot nga basahon. Siya miingon kanako, "Kuhaa ang linukot nga basahon ug kan-a kini. Kini makahimo sa imong tiyan nga pait, apan diha pa sa imong baba kini mahimong sama katam-is sa dugos." **10** Akong gikuha ang gamay nga linukot nga basahon gikan sa kamot sa anghel ug gikaon kini. Kini sama katam-is sa dugos sa akong baba, apan human ako mikaon niini, ang akong tiyan nahimo nga pait. **11** Unya naay mga tingog nga miingon kanako, "Ikaw kinahanglan magtag-an pag-usab mahitungod sa daghang mga katawhan, kanasoran, mga pinulongan, ug mga kaharian."

11 Gihatagan ako ug usa ka bagakay nga sama sa sukdanang sungkod aron gamiton. Giingnan ako, "Tindog ug sukda ang templo sa Dios ug ang altar, ug kadtong nagsimba niini. **2** Apan ayaw pagsukda ang hawanan sa gawas sa templo, kay gihatag na kini sa mga Gentil. Pagayatakyatakan nila ang balaang siyudad sulod sa 42 ka mga bulan. **3** Igahatag ko sa akong duha ka saksi ang kagahom sa pagpanagna

sulod sa 1, 260 ka adlaw, nga sinul-oban sa mga sako nga bisti." **4** Kini nga mga saksi mao ang duha ka kahoy nga olibo ug ang duha ka tangkawan nga nagtindog atubangan sa Ginoo sa kalibotan. **5** Kung bisan kinsa ang magpili sa pagpasipala kanila, ang kalayo mogawas sa ilang baba ug pagalamyon ang ilang mga kaaway. Si bisan kinsa ang mangandoy sa pagpasipala kinahanglan pagapatyon niining paagiha. **6** Kining mga saksi adunay kagahom sa pagsirado sa langit aron walay mahulog nga ulan sa panahon sa pagpanagna nila. Aduna silay gahom sa paghimo sa tubig ngadto sa dugo ug sa paghampak sa kalibotan sa tanang matang sa hampak sa bisan kanus-a nila buot buhaton. **7** Sa natapos na sila sa ilang pagpamatuod, migula ang mapintas nga mananap gikan sa kinahiladman ug walay kataposang bung-aw aron makiggubat batok kanila. Pagabuntogon niya sila ug pagapatyon silang tanan. **(Abyssos g12)** **8** Magabuy-od ang ilang mga lawas sa dalan sa dagkong siyudad (nga nagasimbolo sa gitawag nga Sodoma ug Egypt) diin ang ilang Ginoo gilansang sa krus. **9** Kay sa tulo ug tunga ka adlaw ang pipila nga gikan sa matag katawhan, banay, pinulongan, ug nasod magatan-aw sa ilang mga lawas ug dili sila tugotan nga ipahimutang nila sa lubnganan. **10** Kadtong nagpuyo sa kalibotan magmaya didto kanila ug magsaulog, magpadala ug mga gasa sa matag usa tungod kay gisakit niining duha ka mga propeta ang mga nagpuyo sa kalibotan. **11** Apan human sa tulo ug tunga ka adlaw sa gininhawa sa kinabuhi nga gikan sa Dios magasulod ngadto kanila ug magatindog sila sa ilang mga tiil. Ang dakong kahadlok miabot niadtong nakakita kanila. **12** Unya nadungog nila ang makusog nga tingog nga gikan sa langit nga miingon kanila, "Saka ngari!" Ug misaka sila sa langit diha sa panganod, samtang nakakita kanila ang mga kaaway. **13** Niadtong taknaa adunay dakong linog ug nalumpag ang ikanapulong bahin sa siyudad. Nangamatay sa linog ang 7, 000 ka tawo ug ang nahibilin nga naluwas nangalisang ug naghatag ug paghimaya sa Dios sa langit. **14** Milabay na ang ikaduhang kaalaotan. Pagbantay! Ang ikatulong kaalaotan moabot sa dili madugay. **15** Unya gipatingog sa ikapitong anghel ang iyang trumpeta, ug ang makusog nga mga tingog misulti didto sa langit ug miingon, "Ang gingharian sa kalibotan nahimong gingharian sa atong Ginoo ug sa iyang Cristo. Maghari siya hangtod sa kahangtoran." **(aiōn g165)** **16** Unya ang 24 ka kadagkoan nga nagalingkod sa mga trono sa atubangan sa Dios naghapa sa ilang kaugalingon sa yuta, uban sa pagpaubos sa ilang mga dagway, ug nagasimba sa Dios. **17** Miingon sila, "Maghatag kami ug pasalamat kanimo, Ginoong Dios, nga magmamando sa tanan, ang usa nga mao karon ug ang kagahapon, tungod kay gihuptan mo ang dakong gahom ug nagsugod sa paghari. **18** Napungot ang mga kanasoran, apan miabot ang imong kaligutgot. Miabot ang panahon alang sa paghukom sa mga nangamatay ug sa paghatag sa ganti sa imong mga sulugoon nga mga propeta, ang mga balaan, ug sa mga nangahadlok sa imong ngalan, mga dili mahinungdanon ug ang mga gamhanan. Ug miabot ang panahon nga laglagon mo kadtong mga nagalaglag sa kalibotan." **19** Unya naablihan ang templo sa Dios sa langit ug ang arka sa iyang kasabotan nakita sulod sa iyang templo. Adunay mga pagpangidlap sa kilat, mga dahunog, mga lagapak sa dalugdog, usa ka linog, ug dakong ulan sa nieve.

12 Nakita ang usa ka dakong ilhanan sa langit: usa ka babaye nga sinul-oban ug adlaw, ug ang bulan ubos sa iyang tiilan; ug anaa sa iyang ulo ang usa ka korona sa napulog duha ka mga bituon. **2** Mabdos siya ug nagsinggit sa kasakit—sa kasakit sa pagpanganak. **3** Ug nakita ang laing ilhanan sa langit: Tan-awa! Adunay usa ka dakong pulang dragon nga adunay pito ka mga ulo ug napulo ka mga sungay, ug adunay pito ka korona sa iyang mga ulo. **4** Ang iyang ikog mikahig palayo sa ikatulo nga kabituonan sa langit ug gitambog sila paubos sa kalibotan. Ang dragon mitindog sa atubangan sa babaye nga hapit nang manganak, aron nga sa dihang manganak na siya, iyang lamyon ang iyang anak. **5** Siya nanganak sa usa ka anak nga lalaki, usa ka lalaking bata, nga mao ang magmando sa tanang kanasoran uban ang puthaw nga sungkod. Ang iyang anak gisakmit ngadto sa Dios ug sa iyang trono, **6** ug mikalagiw ang babaye ngadto sa kamingawan, kung asa ang Dios nag-andam ug dapit alang kaniya, aron nga pagaatimanon siya sulod sa 1, 260 ka mga adlaw. **7** Karon adunay gubat sa langit. Si Michael ug ang iyang mga anghel nakiggubat batok sa dragon; ug ang dragon ug ang iyang mga anghel nakiggubat ug balik. **8** Apan dili igo ang kusog sa dragon aron modaog. Busa wala nay dapit sa langit alang kaniya ug sa iyang mga anghel. **9** Ang dakong dragon—nga karaan nga serpente nga gitawag ug yawa o Satanas nga mao ang naglimbong

sa tibuok kalibotan—nga gilabay paubos ngadto sa kalibotan, ug ang iyang mga anghel gilabay paubos uban kaniya. **10** Unya akong nadungog ang usa ka makusog nga tingog sa langit: "Karon miabot na ang kaluwasan, ang gahom—ug ang gingharian sa atong Dios, ug ang katungod sa iyang Cristo. Alang sa tigpasangil sa atong mga kaigsoonan nga gilabay paubos—ang usa nga mipasangil kanila sa atubangan sa atong Dios adlaw ug gabii. **11** Ilang nabuntog siya pinaagi sa dugo sa nating karnero ug pinaagi sa pulong sa ilang pagpamatuod, kay wala nila higugmaa pag-ayo ang ilang kinabuhi, bisan pa sa kamatayon. **12** Busa, paglipay, kamong mga langit, ug kamong tanan nga nagpuyo kanila. Apan alaot ang kalibotan ug kadagatan tungod kay ang yawa anaa sa ubos ninyo. Siya napuno uban ang makalilisang nga kasuko, tungod kay siya nasayod nga diyutay na lamang ang iyang panahon. **13** Sa dihang nakaamgo ang dragon nga gitambog siya sa kalibotan, iyang gigukod ang babaye nga nagpakatawo sa batang lalaki. **14** Apan ang babaye gihatagan ug duha ka mga pako sa dakong agila, aron siya makalupad ngadto sa dapit nga giandam alang kaniya nga anaa sa kamingawan, ang dapit kung asa siya pagaatimanon, alang sa usa ka panahon, mga panahon, ug katunga sa panahon—nga dili maabot sa serpente. **15** Ang serpente mibugwak ug tubig sa iyang baba sama sa usa ka suba, aron siya makahimo ug usa ka baha aron ipaanod siya palayo. **16** Apan ang kalibotan mitabang sa babaye. kini miabli sa iyang baba ug milamoy sa suba nga gibugwak sa dragon sa iyang baba. **17** Unya ang dragon napungot sa babaye ug miadto aron sa pagpakiggubat uban ang nahibilin niyang mga kaliwatan—kadtong nagtuman sa mga sugo sa Dios ug nagkupot sa pagpamatuod mahitungod kang Jesus.

13 Unya ang dragon mitindog didto sa balas sa baybayon. Unya akong nakita ang usa ka mapintas nga mananap nga mihaw-as sa dagat. Siya adunay napulo ka mga sungay ug pito ka mga ulo. Sa iyang mga sungay adunay napulo ka mga korona, ug sa iyang mga ulo adunay mga ngalan nga nagapasipala sa Dios. **2** Kining nakita kong mapintas nga mananap sama sa usa ka liyopardo. Ang iyang tiil sama sa tiil sa usa ka oso, ug ang iyang baba sama sa baba sa liyon. Ang dragon naghatag sa iyang gahom ngadto kaniya, ug sa iyang trono, ug sa iyang dakong katungod sa pagmando. **3** Ang usa sa mga ulo sa mapintas nga mananap mipakita nga adunay makuyaw nga samad nga mamahimong hinungdan sa iyang kamatayon. Apan kana nga samad namaayo na, ug ang tibuok kalibotan nahibulong ug misunod sa mapintas nga mananap. **4** Ilang gisimba usab ang dragon, kay gihatag niya ang iyang katungod sa mapintas nga mananap. Ilang gisimba usab ang mapintas nga mananap, ug mipadayon sa pag-ingon, "Kinsa ang sama sa mapintas nga mananap? ug "Kinsa ang makig-away batok kaniya?" **5** Ang mapintas nga mananap gihatagan ug baba aron mapahitas-ong makasulti sa mga pulong ug mga pagpasipala. Siya gitugotan sa pagtuman sa katungod sulod sa 42 ka bulan. **6** Busa ang mapintas nga mananap miabli sa iyang baba aron sa pagsulti ug mga pasipala batok sa Dios, pagpasipala sa iyang ngalan, ang dapit kung asa siya nagpuyo, ug kadtong nagpuyo sa langit. **7** Ang mapintas nga mananap gitugotan sa pagpakiggubat sa mga balaang katawhan ug sa pagbuntog kanila. Usab, ang katungod gihatag kaniya ibabaw sa matag tribo, katawhan, pinulongan, ug nasod. **8** Ang tanan nga nagpuyo sa kalibotan magasimba kaniya, ang tanang ngalan nga wala mahisulat, sukad pa sa pagbuhat sa kalibotan, sa basahon sa kinabuhi, nga gipanag-iyahan sa nating karnero, nga gipatay. **9** Kung si bisan kinsa ang adunay dalunggan, pasagdi siya nga maminaw. **10** Kung kinsa ang kuhaon sa pagpamihag, ngadto sa pagkabinihag siya moadto. Kung kinsa ang pagapatyon uban ang usa ka espada, uban sa espada siya pagapatyon. Ania dinhi ang usa ka tawag sa malahutayong pagpailob ug sa pagtuo alang niadtong balaan. **11** Unya akong nakita ang laing mapintas nga mananap nga migawas sa yuta. Siya adunay duha ka mga sungay sama sa usa ka karnero ug siya nagsulti sama sa usa ka dragon. **12** Iyang gituman ang tanang katungod sa nahaunang mapintas nga mananap sa iyang presensiya, ug nagbuhat sa kalibotan ug niadtong nagpuyo niini sa pagsimba sa nahaunang mapintas nga mananap—ang usa nga adunay makuyaw nga samad nga naayo na. **13** Siya nagpakita ug gamhanang mga milagro, bisan ang pagbuhat ug kalayo paubos sa kalibotan gikan sa langit sa atubangan sa katawhan, **14** ug pinaagi sa mga timailhan nga gitugot kaniya sa pagbuhat, iyang gilimbongan kadtong nagpuyo sa kalibotan, sa pagsulti kanila nga magbuhat ug larawan sa pagpasidungog sa mapintas nga mananap nga

nasamad pinaagi sa espada, apan nagpabilin siyang buhi. **15** Siya gitugotan sa paghatag ug gininhawa ngadto sa larawan sa mapintas nga mananap aron nga ang larawan makahimo sa pagsulti ug ang hinungdan nga ang tanan nga misupak sa pagsimba sa mapintas nga mananap pagapatyon. **16** Iyang gipugos usab ang tanan, ang dili mahinungdanon ug gamhanan, adunahan ug kabos, gawasnon ug ulipon, sa pagdawat sa usa ka patik sa tuong kamot o sa agtang. **17** Kini dili na makahimo si bisan kinsa sa pagpalit o pagpamaligya gawas kung siya adunay patik sa mapintas nga mananap, nga mao, ang iyang ngalan o ang iyang numero. **18** Kini nagtawag alang sa kaalam. Kung kinsa ang adunay salabotan, tugoti siya sa pagbalansi sa numero sa mapintas nga mananap. Kay mao kini ang numero sa usa ka tawong binuhat. Ang iyang numero mao ang 666.

14 Mitan-aw ako ug nakita ang Nating Karnero didto nga nagtindog sa akong atubangan sa Bukid sa Zion. Uban kaniya ang 144, 000 nga nakabaton sa ngalan niya ug ngalan sa iyang Amahan nga nahisulat sa ilang mga agtang. **2** Nadungog ko ang usa ka tingog gikan sa langit nga masaba sama sa dahunog sa katubigan ug makusog nga dalugdog. Ang tingog nga nadungog ko sama usab sa mga mag-aalpa nga nagtugtog sa ilang mga alpa. **3** Nanag-awit sila ug bag-ong awit atubangan sa trono ug atubangan sa upat ka buhing mga binuhat ug mga kadagkoan. Walay bisan usa nga makakat-on sa awit gawas sa 144, 000 nga gitubos gikan sa kalibotan. **4** Kini sila ang wala maghugaw sa ilang mga kaugalingon kauban sa mga babaye, tungod kay giampingan nila ang ilang kaugalingon nga putli. Mao kini sila ang nagsunod sa Nating Karnero bisan asa siya paingon. Mao kini ang gitubos gikan sa katawhan isip unang mga bunga sa Dios ug sa Nating Karnero. **5** Walay bakak nga nakaplagan sa ilang baba, tungod kay sila walay sala. **6** Nakita ko ang laing anghel nga naglupad sa taliwala sa kalangitan, nga adunay walay kataposan nga mensahe sa maayong balita aron imantala niadtong nagpuyo sa kalibotan - sa matag nasod, banay, pinulongan, ug katawhan. **(aiōnios g166)** **7** Mitawag siya uban sa makusog nga tingog, “Kahadloki ang Dios ug ihatag kaniya ang himaya. Kay miabot na ang takna sa iyang paghukom. Simbaha siya, ang usa sa naghimo sa langit, sa kalibotan, sa kadagatan, ug sa mga tuboran sa katubigan.” **8** Ang laing anghel - ang ikaduhang anghel - misunod nga nag-ingon, “Napukan na, napukan na ang bantogang Babilonia, nga nagpainom sa tanang kanasoran sa bino sa iyang malaw-ay nga pakighilawas, ang bino nga nagdala sa dakong kapungot alang kaniya. “ **9** Ang laing anghel - ang ikatulong anghel - misunod kanila, nga nag-ingon uban sa makusog nga tingog, “Kung si bisan kinsa ang mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug modawat sa usa ka patik sa iyang agtang o sa iyang kamot, **10** moinom usab siya sa bino sa kapungot sa Dios, ang bino nga giandam na ug ibubo nga walay sagol ngadto sa kupa sa iyang kasuko. Ang tawo nga moinom niini pagasakiton uban sa kalayo ug asupri atubangan sa balaan niyang mga anghel ug atubangan sa Nating Karnero. **11** Ang aso gikan sa ilang pag-antos nagaulbo hangtod sa kahangtoran, ug wala silay pahulay adlaw o gabii - kining mga magsisimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang hulagway, ug ang tanang makadawat sa patik sa iyang ngalan. **(aiōn g165)** **12** Ania ang tawag sa mapailobon nga paglahutay sa mga balaan, kadtong nagtuman sa mga sugo sa Dios ug nagtuo kang Jesus.” **13** Nadungog ko ang tingog gikan sa langit nga nag-ingon, “Isulat kini: Bulahan ang mga patay nga nangamatay diha sa Ginoo.” “Oo,” nag-ingon ang Espiritu, “aron nga makapahulay sila gikan sa ilang mga paghago, kay ang mga binuhatan nila nagasunod kanila.” **14** Mitan-aw ako ug nakita ko nga adunay panganod nga maputi, ug ang naglingkod sa panganod daw sama sa usa ka Anak sa Tawo. Aduna siyay bulawan nga purongpurong sa iyang ulo ug usa ka hait nga garab sa iyang kamot. **15** Unya ang laing anghel migula sa templo ug mitawag sa makusog nga tingog niadtong usa nga naglingkod sa panganod: “Kuhaa ang imong garab ug pagsugod na sa pag-ani. Kay ang takna sa pag-ani miabot na, sanglit ang anihonon sa kalibotan hinog na.” **16** Unya ang usa nga naglingkod sa panganod milabyog sa iyang garab ibabaw sa kalibotan, ug ang kalibotan naani. **17** Ang laing anghel migula gikan sa templo sa langit; siya usab adunay hait nga garab. **18** Sa gihapon ang laing anghel migula gikan sa halaran, ang usa ka anghel nga adunay kagahom sa kalayo. Mitawag siya sa makusog nga tingog ngadto sa anghel nga adunay hait nga garab, “Kuhaa ang imong hait nga garab ug tigoma ang mga pungpong sa mga paras gikan sa parasan sa kalibotan, kay ang ilang mga paras hinog na.” **19** Ang anghel milabyog sa iyang garab ngadto sa kalibotan ug gitigom ang pinupo nga paras

sa kalibotan ug gilabay kini ngadto sa dakong kawa
sa bino sa kapungot sa Dios. **20** Ang pug-anan sa
bino gitunobtunoban gawas sa siyudad ug ang dugo
miawas gikan niini hangtod sa gitas-on sa busal sa
kabayo, mga 1600 ka stadyum."

15 Unya nakita ko ang laing ilhanan sa langit,
dako ug kahibulongan: Adunay pito ka mga
anghel uban ang pito ka mga hampak, nga mao
ang kataposan nga mga hampak (tungod kanila
ang kapungot sa Dios natapos na). **2** Nakita ko
ang daw sama sa dagat nga bildo nga sinagolan
sa kalayo, ug nagatindog sa kilid sa dagat kadtong
mga nagmadaogon sa mapintas nga mananap ug
sa iyang larawan, ug ibabaw sa kadaghanon nga
nagpadayag sa iyang ngalan. Nagkupot sila ug mga
alpa nga gihatag kanila sa Dios. **3** Nanag-awit sila sa
alawiton ni Moises, ang sulugoon sa Dios, ug ang
alawiton sa Nating Karnero: "Dako ug kahibulongan
ang mga gibuhat mo, Ginoong Dios, nga nagmando
sa kinatibuk-an. Matarong ug matuod ang imong mga
paagi, Hari sa kanasoran. **4** Kinsa ang dili mahadlok
kanimo, Ginoo, ug mohimaya sa imong ngalan? Kay
ikaw lamang ang balaan. Ang tanang kanasoran
manganhi ug magsimba sa imong atubangan tungod
sa imong matarong nga mga buhat gipadayag." **5**
Human niining mga butanga nga nakita ko, ug ang
pinakabalaan nga dapit, diin ang barong-barong
sa mga saksi, ug naabli ang langit. **6** Gikan sa
pinakabalaan nga dapit miabot ang pito ka mga
anghel uban ang pito ka mga hampak, nagsul-ob
sa puti, mahayag nga lino ug adunay bulawan nga
bakos palibot sa ilang mga dughan. **7** Ang usa sa
upat ka buhing mga binuhat naghatag sa pito ka mga
anghel ug pito ka panaksan nga bulawan nga puno sa
kapungot sa Dios nga buhi hangtod sa kahangtoran.
(aiōn g165) **8** Napuno sa aso ang pinakabalaan nga
dapit gikan sa himaya sa Dios ug gikan sa iyang
gahom. Walay bisan usa nga makasulod niini hangtod
matapos ang pito ka mga hampak sa pito ka mga
anghel.

16 Nadungog ko ang kusog nga tingog nga
nagtawag sa labing balaang dapit ug miingon
ngadto sa pito ka anghel, "Lakaw ug ibubo ngadto
sa kalibotan ang pito ka panaksan sa kapungot sa
Dios." **2** Milakaw ang unang anghel ug nagbubo sa
iyang panaksan ngadto sa kalibotan; miabot ang
mangil-ad ug sakit kaayo nga mga kabahong sa mga
tawo nga adunay patik sa mapintas nga mananap,
kadtong mga tawo nga nagsimba sa iyang larawan. **3**
Gibubo sa ikaduhang anghel ang iyang panaksan
didto sa dagat; nahimo kining dugo sama sa patay
nga tawo, ug nangamatay ang tanang buhi nga anaa
sa dagat. **4** Ug gibubo sa ikatulong anghel ang iyang
panaksan didto sa mga suba ug sa mga tuboran
sa tubig; nahimo kining dugo. **5** Nadungog ko ang
anghel sa katubigan nga miingon, "Ikaw matarong
- ang usa nga mao karon ug mao kaniadto, ang
Usa nga Balaan - tungod kay gidala mo kining mga
paghukom. **6** Tungod kay giula nila ang dugo sa
imong mga balaan ug mga propeta, gihatagan mo sila
ug dugo aron imnon; mao kini ang angay kanila." **7**
Nadungog ko ang halaran nga mitubag, "Oo, Ginoong
Dios, nga nagmando sa tanan, ang paghukom mo
matuod ug makataronganon." **8** Gibubo sa ikaupat
nga anghel ang iyang panaksan didto sa adlaw, ug
gihatagan sa pagtugot sa pagsunog sa mga tawo
sa kalayo. **9** Gisunog sila pinaagi sa hilabihang
kainit, ug gipasipad-an nila ang ngalan sa Dios, nga
adunay gahom labaw niining mga hampak. Wala
sila maghinulsol o maghatag kaniya ug himaya. **10**
Gibubo sa ikalimang anghel ang iyang panaksan
ngadto sa trono sa mapintas nga mananap, ug ang
kangitngit mitabon sa iyang gingharian. Gipaak nila
ang ilang mga dila sa kasakit. **11** Gipasipad-an nila
ang Dios sa langit tungod sa ilang kasakit ug mga
kabahong, ug nagdumili gihapon sila sa paghinulsol
kung unsa ang ilang nabuhat. **12** Ug gibubo sa
ikaunom nga anghel ang iyang panaksan ngadto sa
dakong suba, ang Eufrates, ug mihubas ang tubig
niini aron nga maandam ang dalan alang sa mga
hari nga moabot gikan sa sidlakan. **13** Nakita ko ang
tulo ka mahugaw nga mga espiritu nga sama sa
mga baki nga nanggawas sa mga baba sa dragon,
sa mapintas nga mananap, ug sa mini nga mga
propeta. **14** Kay sila mga espiritu sa demonyo nga
nagbuhat ug mga milagrosong ilhanan. Mangadto sila
sa mga hari sa tibuok kalibotan aron sa pagtigom
kanila alang sa gubat sa dakong adlaw sa Dios, nga
nagmando labaw sa tanan. **15** ("Pagbantay! Ako
moabot sama sa kawatan! Bulahan ang usa nga
kanunay nagabantay, ug nagasul-ob sa iyang bisti
aron nga dili siya mogawas nga hubo ug makita nila
ang iyang makauulaw nga kahimtang.") **16** Gidala nila
silang tanan didto sa dapit nga gitawag sa Hebreo
nga Armagedon. **17** Ug gibubo sa ikapitong anghel

ang iyang panaksan ngadto sa kahanginan. Unya migawas ang usa ka kusog nga tingog gikan sa labing balaan nga dapit ug gikan sa trono, nga nag-ingon, “Nahuman na!” **18** Adunay mga pagpangidlap sa kilat, ngulob, mga dahunog sa dalugdog, ug makalilisang nga linog - usa ka linog nga mas kusog pa kaysa bisan unsang nahitabo sukad nga ang mga tawo anaa na sa kalibotan, hilabihan ka kusog gayod kining maong linog. **19** Ang gamhanang siyudad natunga sa tulo ka bahin, ug nahugno ang mga siyudad sa kanasoran. Unya ang Dios nagtawag sa pagpahinumdom sa gamhanang Babilonia, ug gihatag niya sa siyudad ang kopa nga napuno sa bino nga hinimo gikan sa iyang hilabihang kapungot. **20** Unya nawagtang ang matag isla ug ang mga kabukiran wala na gayod hikaplagi. **21** Ang dagkong ulan sa nieve (yelo), nga adunay gibug-aton nga usa ka talanton, ang nahulog gikan sa langit ngadto sa mga tawo, ug gitunglo nila ang Dios alang sa hampak sa ulan nga nieve (yelo) tungod kay makalilisang gayod kadto nga hampak.

17 Usa sa pito ka mga manulonda nga adunay pito ka mga panaksan miabot ug miingon kanako, “Dali, ipakita ko kanimo ang pagsilot sa bantogan nga bigaon nga nagalingkod sa daghang katubigan, **2** uban ang mga hari sa kalibotan nga naghimo sa malaw-ay nga pagpakighilawas, ug niadtong bino sa iyang pagkamahilawasnon ang mga lumulopyo sa kalibotan nangahubog.” **3** Gidala ako sa manulonda palayo diha sa Espiritu padulong sa kamingawan, ug nakita ko ang usa ka babaye nga naglingkod sa mapula nga mapintas nga mananap nga nalukop sa mga mapasipalahong mga ngalan. Ang mapintas nga mananap adunay pito ka mga ulo ug napulo ka mga sungay. **4** Nagsul-ob ang babaye sa tapol ug mapula nga dinayandayanan sa bulawan, bililhong mga bato, ug mga perlas. Nagkupot siya sa iyang kamot sa usa ka kupang bulawan nga napuno sa salawayon nga mga butang ug ang mga mahugaw sa iyang malaw-ay nga pagpakighilawas. **5** Sa iyang agtang nakasulat ang usa ka ngalan nga adunay usa ka tinagong kahulogan: “ANG BANTOGANG BABILONIA, ANG INAHAN SA MGA BIGAON UG SA SALAWAYONG MGA BUTANG SA KALIBOTAN.” **6** Nakita ko ang babaye nga nahubog sa dugo sa mga balaan ug ubang dugo sa mga saksi alang kang Jesus. Sa pagkakita ko kaniya, hilabihan ang akong kahibulong. **7** Apan ang anghel miingon kanako, “Nganong nahibulong ka man? Ipasabot ko kanimo ang kahulogan sa babaye ug sa mapintas nga mananap nga nagadala kaniya (ang mapintas nga mananap nga adunay pito ka ulo ug napulo ka sungay). **8** Ang mapintas nga mananap nga imong nakita kaniadto, wala na karon, apan hapit na siya mogawas gikan sa kinahiladman, sa dili matugkad nga bung-aw. Unya motungha siya aron sa paglaglag. Kadtong nagpuyo sa kalibotan, kansang mga ngalan nga wala nahisulat sa libro sa kinabuhi sukad pa sa pasukaranan sa kalibotan—mahibulong sila sa dihang makita nila ang mapintas nga mananap nga anaa kaniadto, nga wala na karon, kondili moabotay pa. **(Abyssos g12)** **9** Kini ang mga tawag alang sa hunahuna nga adunay kaalam. Ang pito ka mga ulo mao kadtong pito ka mga bungtod diin naglingkod ang babaye. **10** Sila usab ang pito ka mga hari. Ang lima ka mga hari nangahulog na, ang usa anaa pa, ug ang uban wala pa moabot; sa dihang siya moabot, magpabilin lamang siya sa makadiyot. **11** Ang mapintas nga mananap nga anaa kaniadto, apan wala na karon, mao usab siya ang ikawalo nga hari; apan usa siya niadtong pito ka mga hari, ug magaadto siya sa paglaglag. **12** Ang napulo ka mga sungay nga nakita mo mao ang napulo ka mga hari nga wala pa nakadawat sa gingharian, apan makadawat sila sa katungod ingon nga mga hari sa usa lamang ka takna uban ang mapintas nga mananap. **13** Kini sila may usa lamang ka hunahuna, ug ihatag nila ang ilang gahom ug katungod ngadto sa mapintas nga mananap. **14** Makiggubat sila batok sa Nating Karnero. Apan ang Nating Karnero magabuntog kanila tungod kay siya ang Ginoo sa mga ginoo ug Hari sa mga hari—ug uban kaniya ang mga tinawag, ang mga pinili, ug ang mga matinud-anon.” **15** Ang manulonda miingon kanako, “Ang mga tubig nga imong nakita, diin ang bigaon naglingkod, mao ang mga tawo, mga panon sa katawhan, mga kanasoran, ug mga pinulongan. **16** Ang napulo ka mga sungay nga nakita mo—sila ug ang mapintas nga mananap magadumot sa bigaon. Himuon nila siya nga biniyaan ug hubo, lamuyon nila ang iyang unod, ug sunogon nila siya sa hingpit uban sa kalayo. **17** Kay ang Dios nagbutang niini sa ilang mga kasingkasing aron magdala sa iyang katuyoan pinaagi sa pag-uyon sa paghatag kanila sa gahom sa pagmando ngadto sa mapintas nga mananap hangtod nga matuman ang mga pulong sa Dios. **18** Ang babaye nga nakita mo mao ang bantogan nga siyudad nga gimandoan sa mga hari sa kalibotan.”

18 Human niining mga butanga akong nakit-an ang
lain na usab nga anghel nga mikanaog gikan
sa langit. Siya adunay dakong katungod, ug ang
kalibotan nadan-agan sa iyang himaya. **2** Nagsinggit
siya nga adunay makagagahom nga tingog, nga
nag-ingon, “Nagun-ob, nagun-ob ang bantogan nga
Babilonia! Siya ang nahimo nga puloy-anan sa mga
demonyo, ang puloy-anan sa tanang hugaw nga
espiritu, ug ang puloy-anan sa tanang mga hugaw
ug salawayon nga langgam. **3** Kay ang tanan mga
nasod naghuboghubog sa bino nga adunay tinguha
sa iyang daotang pakighilawas nga nagdala sa
iyang silot. Ang mga hari sa kalibotan nagbuhat sa
malaw-ay nga pakighilawas alang kaniya. Ang mga
tigpatigayon sa kalibotan nahimong dato pinaagi sa
gahom sa iyang pagkaabunda nga pagkinabuhi.” **4**
Unya akong nadungog ang lain na usab nga tingog
nga gikan sa langit nga nag-ingon, “Gawas gikan
kaniya, akong katawhan, aron dili kamo makaambit
sa iyang mga sala, ug aron dili kamo makadawat
bisan unsa sa iyang mga hampak. **5** Ang iyang mga
sala naglut-od sama kataas sa langit, ug ang Dios
nakahinumdom sa mga daotan niyang binuhatan.
6 Bayari siya sama sa pagbayad niya ug balik
sa uban, ug bayari sa makaduha kung unsa ang
iyang nabuhat; diha sa kupa iyang gisagol, ug sa
makaduha isagol ang gidaghanon alang kaniya. **7**
Samtang iyang gipasidunggan ang iyang kaugalingon
ug nagpuyo sa abunda nga pagkinabuhi, hatagi siya
sa susamang pag-antos ug kagul-anan. Kay siya
nag-ingon sa iyang kasingkasing, 'Ako naglingkod
sama sa rayna; dili ako biyuda, ug dili gayod ako
makakita sa kagul-anan.' **8** Busa sa usa ka adlaw
ang iyang mga hampak mag-una kaniya: kamatayon,
kagul-anan, ug kagutom. Siya lamoyon sa kalayo,
tungod kay ang Ginoong Dios bantogan, ug siya ang
iyang maghuhukom.” **9** Ang mga hari sa kalibotan
nga nagbuhat sa malaw-ay nga pagpakighilawas ug
nawad-an sa pagpugong kauban niya maghilak ug
magbakho sa dihang ilang makita ang aso sa iyang
pagkasunog. **10** Magtindog sila sa layo, nangahadlok
sa iyang pag-antos, nga mag-ingon, “Pagkaalaot,
pagkaalaot gayod ang bantogan nga siyudad, sa
Babilonia, ang gamhanan nga siyudad! Kay sa kalit
lamang nga takna ang imong silot moabot na.” **11** Ang
tanan nga mga tigpatigayon sa kalibotan maghilak ug
magbangotan alang kaniya, gumikan kay wala nay
mopalit sa iyang mga patigayon— **12** ang nagtigayon
sa bulawan, plata, ang mga mahalon nga bato, mga
perlas ug ang mga panapton nga lino, tapol, sida,
dagtom pula, ang tanan nga nagkalainlaing matang
sa mga humot nga kahoy, ang matag sudlanan nga
hinimo gikan sa tango sa elepante, **13** ang matag
sudlanan nga gihimo sa mahalon nga kahoy, tumbaga,
puthaw, marmol, kaningag, lamas, insenso, mira,
mahumot nga insenso, bino, lana, harina, trigo, baka
ug karnero, mga kabayo ug ang mga karwahi, ug
mga ulipon ug kalag sa mga tawo. **14** Ang bunga nga
imong gihandom sa tanan nimong kusog mahanaw
kini gikan kanimo. Ang tanan nimong kaabunda ug
kabtangan mahanaw kini, dili na gayod makaplagan
pag-usab. **15** Ang mga tigpatigayon niining mga
butanga nga nadato pinaagi kaniya motindog sa layo
gikan kaniya tungod sa kahadlok sa iyang pag-antos,
maghilak ug kusog nga magbakho. **16** Moingon sila,
“Pagkaalaot, pagkaalaot sa bantogan nga siyudad
nga nagsul-ob sa sinina nga pinong lino, sa tapol ug
sa dagtom pula, ug gidayandayanan sa bulawan, sa
mga mahalon nga bato, ug sa mga perlas!” **17** Sa kalit
lang nga takna ang tanan nga bahandi nasayang.
Ang tanan nga mga kapitan sa barko, tanan nga mga
tawo nga naa sa dagat, mga manlalayag, ug tanan
diin ang panginabuhi naggikan sa dagat, nagtindog
didto sa layo. **18** Sila nagsinggit sa dihang ilang
nakita ang aso sa iyang pagkasunog. Sila nag-
ingon, “Unsa nga siyudad ang sama sa bantogan
nga siyudad?” **19** Ilang gibutangan ug abog ang ilang
mga ulo, ug nagsinggit, naghilak ug nagbangotan,
“Pagkaalaot, pagkaalot sa bantogan nga siyudad
diin ang tanan nga adunay barko nga naa sa dagat
nahimong dato pinaagi sa iyang bahandi. Sa usa
lang ka takna, naguba kini.” **20** “Paglipay diha kaniya,
kalangitan, kamong mga balaan, mga apostoles,
ug mga propeta, tungod kay ang Dios nagdala sa
inyong hukom ngadto kaniya!” **21** Ang bantugan nga
anghel mikuha sa usa ka bato nga sama kadako sa
galingan ug kini gilabay ngadto sa dagat, nga nag-
ingon, “Niini nga paagi, ang Babilonia, ang bantogan
nga siyudad, ilabay uban ang kagubot ug dili na
gayod siya makaplagan. **22** Ang mga tingog sa mga
mag-aalpa, mga musikero, ang mga tigpatingog sa
mga plawta, ug sa mga tigtrumpeta dili na gayod
madungog diha kanimo. Wala nay manggagama sa
bisan unsa nga makaplagan nganha kanimo. Wala
nay tingog sa galingan ang madungog diha kanimo.
23 Ang mga kahayag sa lampara dili na gayod modan-

ag diha kanimo. Ang mga tingog sa pamanhunon ug sa pangasaw-onon dili na madunggan diha kanimo, tungod kay ang imong tigpatigayon nahimong mga prinsipe sa kalibotan, ug ang mga kanasoran nalingla pinaagi sa imong salamangka. **24** Nakaplagan nganha kaniya ang dugo sa mga propeta ug ang mga balaan, ug ang dugo sa tanan nga gipangpatay sa kalibotan."

19 Human niining mga butanga nadungog ko ang makusog nga tingog sa dakong gidaghanon sa katawhan sa langit nga nag-ingon, "Aleluyah. Ang kaluwasan, himaya, ug gahom iya sa atong Dios. **2** Matuod ug matarong ang iyang mga hukom, kay iyang gihukman ang hilabihan ka daotan nga babaye nga maoy nagdaot sa kalibotan pinaagi sa iyang malaw-ay nga pagpakighilawas. Nanimalos siya alang sa dugo sa iyang mga sulugoon, nga siya mismo ang nag-ula." **3** Sa ikaduhang higayon misulti sila, "Aleluya! Miulbo ang aso gikan kaniya hangtod sa walay kataposan." **(aiōn g165)** **4** Ang 24 ka mga kadagkoan ug ang upat ka buhing mga binuhat nanghapa sa ilang kaugalingon ug nagsimba sa Dios nga naglingkod sa trono. Sila nag-ingon, "Amen. Aleluya!" **5** Unya ang usa ka tingog migawas gikan sa trono, nga nag-ingon, "Dayga ang atong Dios, kamong tanan nga iyang mga sulugoon, kamo nga nagmahinadlokon kaniya, kamo nga dili mahinungdanon ug gamhanan." **6** Unya nadungog ko ang kasaba nga sama sa tingog sa dakong gidaghanon sa katawhan, sama sa dahunog sa katubigan, ug sama kakusog sa lipak sa dalugdog, nga nag-ingon, "Aleluya! Kay ang atong Ginoong Dios, ang magmamando sa kinatibuk-an, maghari na siya. **7** Magmaya ug maglipay pag-ayo kita ug ihatag kaniya ang himaya tungod kay ang kasaulogan sa kasal sa Nating Karnero miabot na, ug ang iyang pangasaw-onon nag-andam na sa iyang kaugalingon." **8** Siya gitugotan sa pagbisti sa hayag ug hinlo nga nipis nga lino (tungod kay ang nipis nga lino mao ang binuhatan nga matarong sa iyang balaan nga katawhan). **9** Ang anghel miingon kanako, "Sulata kini: Bulahan kadtong mga dinapit sa kombira sa kasal sa Nating Karnero." Siya usab miingon kanako, "Mao kini ang matuod nga mga pulong sa Dios." **10** Mihapa ako sa iyang tiilan alang sa pagsimba kaniya, apan siya miingon kanako, "Ayaw kini buhata! Ako usa nimo ka kauban nga sulugoon ug ang imong kaigsoonan nga naggunit sa pagpamatuod mahitungod kang Jesus. Simbaha ang Dios, kay ang pagpamatuod mahitungod kang Jesus mao ang espiritu nga gitagna." **11** Unya nakita ko nga naabli ang langit, ug nakita ko nga adunay usa ka puting kabayo! Ang usa nga nagsakay niini gitawag nga Matinud-anon ug Matuod. Naghukom siya uban ang katarong ug siya nakiggubat. **12** Ang mga mata niya sama sa nagdilaab nga kalayo, ug sa iyang ulo adunay daghang mga purongpurong. Aduna siyay ngalan nga gisulat kaniya nga walay bisan usa nga nakahibalo apan siya lamang. **13** Nagsul-ob siya sa usa ka kupo nga gituslob sa dugo, ug ang iyang ngalan gitawag nga Ang Pulong sa Dios. **14** Ang mga kasundalohan sa langit nagsunod kaniya diha sa maputing mga kabayo, nga nagbisti sa manipis nga lino, puti ug hinlo. **15** Migula gikan sa iyang baba ang usa ka hait nga espada nga maoy mopatay sa kanasoran, ug magamando siya kanila uban ang puthaw nga sungkod. Yatakyatakan niya didto sa pug-anan sa bino ang kapungot sa kaligutgot sa Dios, nga magmando sa kinatibuk-an. **16** Adunay sinulat sa iyang kupo ug sa iyang paa nga usa ka ngalan, HARI SA MGA HARI UG GINOO SA MGA GINOO. **17** Nakita ko ang anghel nga nagtindog didto sa adlaw. Nagtawag siya sa makusog nga tingog sa tanang langgam nga naglupad sa kawanangan, **18** "Panganhi kamo, ug pagtigom alang sa dakong panihapon sa Dios. Kaona ang unod sa mga hari, ang unod sa mga pangulong sundalo, ang unod sa gamhanang mga tawo, ang unod sa mga kabayo ug sa nangabayo kanila, ug ang unod sa tanang tawo, gawasnon man ug ulipon, dili mahinungdanon ug gamhanan." **19** Nakita ko ang mapintas nga mananap ug ang mga hari sa kalibotan uban ang ilang mga kasundalohan. Nagkatigom sila aron sa pagpakiggubat batok sa usa nga nagkabayo ug uban sa iyang kasundalohan. **20** Nadakpan ang mapintas nga mananap ug uban kaniya ang bakakong propeta nga nagbuhat ug mga ilhanan sa atubangan niya. Nianang mga ilhanan naglingla siya niadtong midawat sa patik sa mapintas nga mananap ug kadtong nagsimba sa iyang larawan. Ang duha kanila gitambog nga buhi ngadto sa nagdilaab nga linaw sa nagkalayo nga asupri. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** Gipangpatay ang nahibilin kanila pinaagi sa espada nga migula sa baba sa usa nga nagsakay sa kabayo. Ang tanan nga mga langgam mikaon sa ilang patay nga unod.

20 Unya nakita ko ang usa ka anghel nga mikanaog gikan sa langit, nagbaton sa yawi sa lalom ug dili matugkad nga bung-aw ug adunay dakong kadena

diha sa iyang kamot. **(Abyssos g12)** **2** Gihawiran niya ang dragon, ang karaang serpente, nga mao ang Yawa, o Satanas, ug gigapos siya sulod sa 1, 000 ka tuig. **3** Gitambog niya siya didto sa kinahiladman ug dili matugkad nga bung-aw, gisirad-an kini, ug gisilyohan kini sa ibabaw niya. Gihimo kini aron nga dili na gayod siya makapanglimbong sa mga kanasoran hangtod nga matapos na ang 1, 000 ka tuig. Human niana, kinahanglan pagabuhian siya sulod sa hamubo nga panahon. **(Abyssos g12)** **4** Unya nakita ko ang mga trono. Naglingkod didto kadtong gihatagan ug katungod sa paghukom. Nakita ko usab ang mga kalag niadtong gipangputlan ug ulo alang sa pagpamatuod mahitungod kang Jesus ug alang sa pulong sa Dios. Wala sila mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug sila nagdumili sa pagdawat sa marka sa ilang agtang ug kamot. Nangabuhi sila, ug naghari sila kauban ni Cristo sulod sa 1, 000 ka tuig. **5** Ang uban sa mga nangamatay dili mabuhi hangtod nga matapos ang 1, 000 ka tuig. Kini ang unang pagkabanhaw. **6** Bulahan ug balaan ang nakaambit sa unang pagkabanhaw! Ang ikaduhang kamatayon wala nay gahom ibabaw niini. Mamahimo silang mga pari sa Dios ug sa Cristo ug magahari uban kaniya sulod sa 1, 000 ka tuig. **7** Sa dihang matapos na ang 1, 000 ka tuig, si Satanas pagabuhian gikan sa iyang pagkabilanggo. **8** Moadto siya aron sa paglimbong sa mga kanasoran sa upat ka suok sa kalibotan—ang Gog ug Magog—aron sa pagtigom kanila alang sa gubat. Mahisama sila kadaghan sa balas sa dagat. **9** Misaka sila sa halapad nga patag sa kayutaan ug gilibotan ang kampo sa mga balaan, ang pinalangga nga siyudad. Apan ang kalayo mikunsad gikan sa langit ug milamoy kanila. **10** Ang yawa nga milimbong kanila, gitambog ngadto sa linaw sa nagkalayong asupri, diin gitambog ang mapintas nga mananap ug ang mini nga propeta. Paantoson sila adlaw ug gabii hangtod sa kahangtoran. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Unya nakita ko ang usa ka dakong trono nga maputi ug ang usa nga milingkod niini. Ang yuta ug ang langit nahanaw gikan sa iyang atubangan, apan walay dapit nga ilang kaadtoan. **12** Nakita ko ang mga patay—ang mga gamhanan ug ang mga dili inila— nagtindog atubangan sa trono, ug gibuklad ang mga libro. Unya gibuklad ang laing libro—ang Libro sa Kinabuhi. Ang mga patay gihukman sumala sa nahisulat sa mga libro, sumala kung unsa ang ilang nabuhat. **13** Ang dagat mitugyan sa mga patay nga anaa niini. Ang Kamatayon ug ang Hades mitugyan usab sa mga patay nga anaa kanila, ug ang mga patay gihukman sumala sa ilang binuhatan. **(Hadēs g86)** **14** Ang Kamatayon ug ang Hades gitambog ngadto sa linaw nga kalayo. Kini mao ang ikaduha nga kamatayon—ang linaw nga kalayo. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** Kung bisan kinsa nga ngalan ang dili makaplagan nga nasulat sa Libro sa Kinabuhi, igatambog siya ngadto sa linaw nga kalayo. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Unya akong nakita ang bag-ong langit ug ang bag-ong yuta, kay ang unang langit ug ang unang yuta miagi na, ug ang kadagatan nahanaw na. **2** Akong nakita ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga mikanaog sa langit gikan sa Dios, nangandam sama sa pangasaw-onon nga gidayandayanan alang sa iyang bana. **3** Nadungog ko ang dakong tingog gikan sa trono nga miingon, “Tan-awa! Ang puloy-anan sa Dios uban sa katawhan, ug magpuyo siya uban kanila. Mahimo silang iyang katawhan, ug ang Dios sa iyang kaugalingon makig-uban kanila ug siya mahimo nga ilang Dios. **4** Pagapahiran niya ang mga luha gikan sa ilang mga mata, ug wala nay kamatayon, o kasub-anan, o paghilak, o kasakit. Ang daang mga butang miagi na. **5** Siya nga naglingkod sa trono miingon, “Tan-awa! Akong gihimong bag-o ang tanang mga butang.” Siya miingon, “Isulat kini tungod kay kini nga mga pulong masaligan ug matuod.” **6** Miingon siya kanako, “Kini nga mga butang nahuman na! Ako ang Alpa ug ang Omega, ang sinugdanan ug ang kataposan. Kadtong mga giuhaw pagahatagan ko sa mainom nga walay bayad gikan sa tubod sa tubig sa kinabuhi. **7** Ang usa nga magmadaugon makapanunod niining mga butanga, ug ako mahimo nga iyang Dios, ug siya mahimo nga akong anak. **8** Apan kadtong talawan, ang walay pagtuo, ang dulumtanan, ang mga mamumuno, ang malaw-ay nga pagpakighilawas, ang mga mamamarang, ang nagsimba sa mga diosdios, ug ang tanang mga bakakon, ang ilang dapit mao ang linaw nga kalayo sa nagdilaab nga asupre. Mao kana ang ikaduhang kamatayon.” **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Ang usa sa pito ka mga anghel miduol kanako, ang usa nga adunay pito ka panaksan nga puno sa pito ka kataposang mga hampak, ug siya miingon, “Dali ngari. Ipakita ko kanimo ang pangasaw-onon, ang asawa sa Nating Karnero.” **10** Unya gidala niya ako sa layo sa Espiritu ngadto sa dako ug habog nga

bukid ug gipakita kanako ang balaang siyudad, ang Jerusalem, mikanaog sa langit gikan sa Dios. **11** Ang Jerusalem adunay himaya sa Dios, ug ang iyang kahayag susama sa pinakabililhong bato, sama sa usa ka batong kristal sa matin-aw nga haspe. **12** Kini adunay dako, habog nga paril nga adunay napulo ug duha ka ganghaan, uban sa napulo ug duha ka mga anghel nga anaa sa ganghaan. Sa ganghaan nahisulat ang mga ngalan sa napulo ug duha ka banay sa mga anak sa Israel. **13** Sa sidlakan adunay tulo ka ganghaan, sa amihan tulo ka ganghaan, sa habagatan tulo ka ganghaan, ug sa kasadpan tulo ka ganghaan. **14** Ang paril sa siyudad adunay napulo ug duha ka pundasyon, ug niini adunay napulo ug duha ka ngalan sa napulo ug duha ka apostoles sa Nating Karnero. **15** Ang usa nga nakigsulti kanako adunay sukdanan nga sungkod nga ginama sa bulawan aron sukdon ang siyudad, ang mga ganghaan, ug ang paril niini. **16** Ang siyudad gipahimutang sa kuwadrado, ang katas-on niini susama sa iyang kalapdon. Gisukod niya ang siyudad gamit ang sukdanan nga sungkod, 12, 000 ka estadiya ang katas-on (ang katas-on, kalapdon, ug ang kahabogon susama lang). **17** Gisukod usab niya ang paril niini, 144 kyubits ang kabagaon pinaagi sa sukdanan sa tawo (nga mao usab ang pagkasukod sa anghel). **18** Ang paril ginama sa haspe ug ang siyudad sa putling bulawan, sama sa matin-aw nga bildo. **19** Ang mga pundasyon sa paril gidayandayanan sa matag matang sa bililhong bato. Ang una mao ang haspe, ang ikaduha mao ang sapiro, ang ikatulo mao ang kalsidonia, ang ikaupat mao ang emeralda, **20** ang ikalima mao ang sardonika, ang ikaunom mao ang sardius, ang ikapito mao ang krisolito, ang ikawalo mao ang berilio, ang ikasiyam mao ang topasio, ang ikanapulo mao ang krisopraso, ang ikanapulo ug usa mao ang hasinto, ug ang ikanapulo ug duha mao ang amatista. **21** Ang napulo ug duha ka mga ganghaan mga napulo ug duha ka mga perlas, ang matag ganghaan ginama gikan sa usa ka perlas. Ang mga kadalanan sa siyudad putling bulawan, nga sama sa matin-aw nga bildo. **22** Wala akoy nakitang templo sa siyudad, kay ang Ginoong Dios, nga nagdumala ngadto sa tanan, ug ang Nating Karnero mao ang templo niini. **23** Ang siyudad wala na nanginahanglan sa adlaw o sa bulan aron magdan-ag niini tungod kay ang himaya sa Dios naghayag niini, ug ang lampara niini mao ang Nating Karnero. **24** Ang kanasoran magalakaw uban sa kahayag nianang siyudara. Ang mga hari sa kalibotan magadala sa ilang katahom ngadto niini. **25** Ang mga ganghaan niini dili pagasirhan panahon sa adlaw, ug wala nay kagabhion didto. **26** Dad-on nila ang katahom ug ang kadungganan sa kanasoran ngadto niini, **27** ug walay dili hinlo nga makasulod niini. Ni si bisan kinsa nga nagbuhat sa bisan unsang butang nga makauulaw o malimbungon nga makasulod, apan kadto lamang kansang mga ngalan nga nahisulat sa libro sa kinabuhi sa Nating Karnero.

22 Unya ang anghel nagpakita kanako sa suba sa tubig sa kinabuhi, tubig nga sama katin-aw sa kristal. Kini nag-agas gikan sa trono sa Dios ug sa Nating Karnero **2** paingon sa taliwala sa agianan sa siyudad. Sa matag daplin sa suba adunay kahoy sa kinabuhi, nga nagdala ug napulo ug duha ka klase sa bunga, ug kini nagdala ug bunga sa matag bulan. Ang mga dahon sa kahoy alang sa kaayohan sa tanang kanasoran. **3** Didto wala na gayoy tunglo. Ang trono sa Dios ug sa Nating Karnero anaa na unya sa siyudad, ug ang iyang mga sulugoon moalagad kaniya. **4** Sila makakita sa iyang hulagway, ug ang iyang ngalan anaa sa ilang mga agtang. **5** Didto wala nay gabii; dili na sila magkinahanglan ug kahayag sa suga o kahayag sa adlaw tungod kay ang Ginoong Dios magahayag kanila. Maghari sila hangtod sa kahangtoran. **(aiōn g165)** **6** Ang anghel miingon kanako, "Kini nga mga pulong kasaligan ug matuod. Ang Ginoo, ang Dios sa mga espiritu sa mga propeta, nagpadala sa iyang anghel aron sa pagpakita sa iyang mga sulugoon kung unsa ang kinahanglan nga mahitabo sa umaabot." **7** "Tan-awa! Moabot ako sa dili madugay! Bulahan ang nagtuman sa mga pulong sa panagna niining basahon." **8** Ako, si Juan, mao ang nakadungog ug nakakita niining mga butanga. Sa dihang nakita ug nadungog ko sila, ako mihapa sa tiilan sa anghel aron mosimba kaniya, ang anghel nga nagpakita kanako niining mga butanga. **9** Miingon siya kanako, "Ayaw kana buhata! Ako sama sa sulugoon nga uban kanimo, uban sa imong mga igsoon nga mga propeta, ug uban niadtong nagtuman sa mga pulong niining basahon. Simbaha ang Dios!" **10** Siya miingon kanako, "Ayaw silyohi ang mga pulong sa panagna niining basahon, tungod kay ang takna duol na. **11** Ang usa nga dili matarong, pasagdi nga magpadayon siya sa pagbuhat ug dili matarong. Ang usa nga malaw-ayon, pasagdi nga magpadayon sa pagkamalaw-ayon. Ang

matarong, pasagdi nga mopadayon sa pagbuhat ug matarong. Ang balaan, pasagdi nga magpadayon sa pagkabalaan." **12** "Tan-awa! Mobalik ako sa dili madugay. Ang akong ganti madawat nako, aron ganti sa matag-usa sumala sa iyang nabuhat. **13** Ako ang Alpa ug ang Omega, ang Una ug ang Ulahi, ang Sinugdan ug ang Kataposan. **14** Bulahan kadtong naglaba sa ilang mga bisti aron sila mahatagan sa katungod sa pagkaon gikan niadtong kahoy sa kinabuhi ug sa pagsulod sa siyudad agi sa mga ganghaan. **15** Didto sa gawas ang mga iro, ang mga salamangkero, ang mga makighilawason, ang mga tigpatay, ang mga tigsimba ug diosdios, ug ang matag-usa nga naghigugma ug nagbuhat sa pagkabakakon. **16** Ako, si Jesus, nagpadala sa akong anghel aron mopamatuod nganha kaninyo mahitungod niining mga butanga alang sa kasimbahanan. Ako ang gamot ug ang kaliwat ni David, ang mahayag nga Bituon sa Kabuntagon." **17** Ang Espiritu ug ang Pangasaw-onon nagaingon, "Adto ngari! Pasultiha ang nakadungog, "Adto ngari!" Bisan kinsa ang giuhaw, paanhia siya, ug bisan kinsa ang nangandoy niini, pakuhaa siya nga libre ug tubig sa kinabuhi. **18** Ako nagpamatuod sa matag-usa nga nakadungog sa mga pulong sa panagna niini nga basahon: Kung si bisan kinsa adunay modugang kanila, ang Dios magadugang kaniya sa mga hampak nga nahisulat niini nga basahon. **19** Kung si bisan kinsa adunay mokuha gikan sa mga pulong niini nga basahon sa panagna, ang Dios magakuha sa iyang bahin sa kahoy sa kinabuhi ug sa siyudad nga balaan, nga nahisulat niini nga basahon. **20** Siya nga maoy nagpamatuod niining mga butanga nagaingon, "Oo! Ako moabot sa dili madugay." Amen! Umari ka, Ginoong Jesus! **21** Hinaot nga ang grasya ni Ginoong Jesus magauban sa matag-usa. Amen.

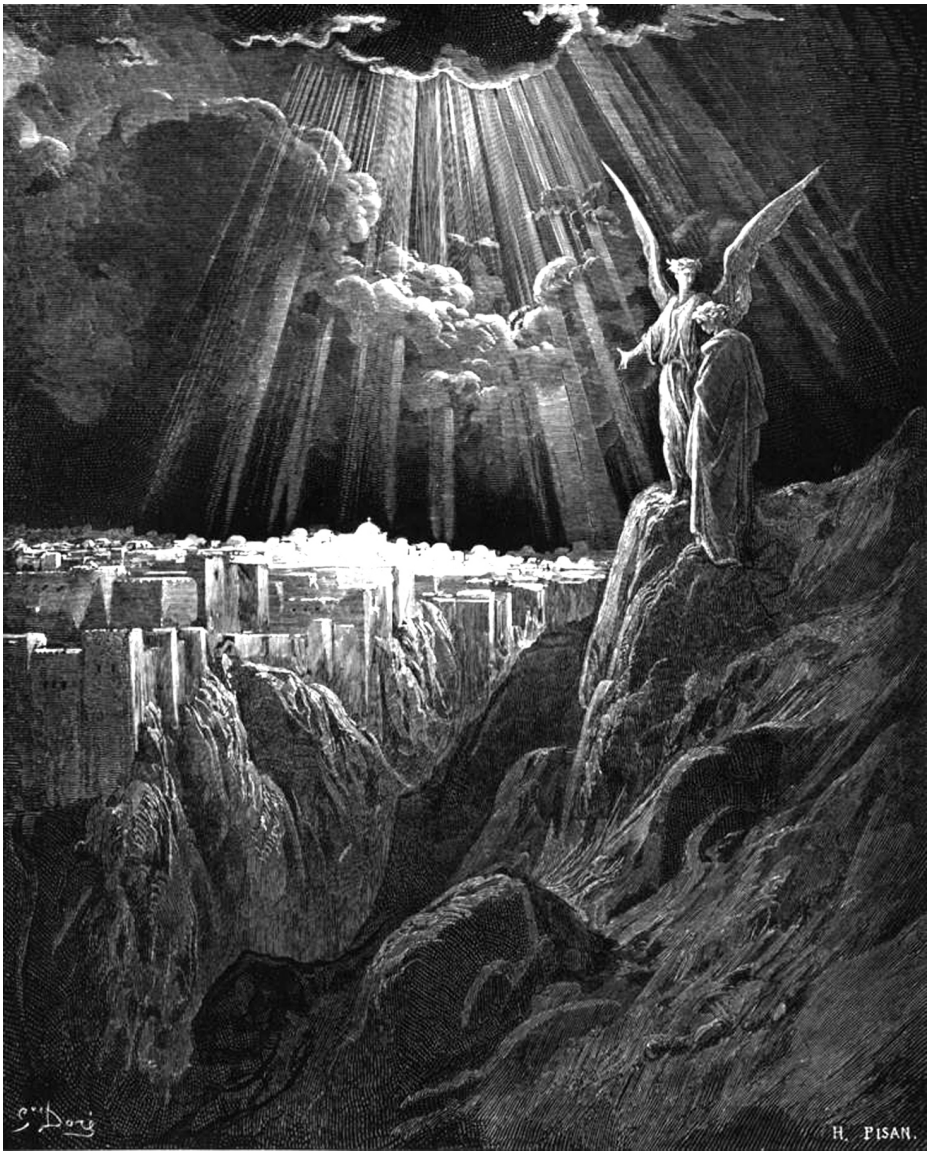

Akong nakita ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga mikanaog sa langit gikan sa Dios, nangandam sama sa pangasaw-onon nga gidayandayanan alang sa iyang bana. Nadungog ko ang dakong tingog gikan sa trono nga miingon, "Tan-awa! Ang puloy-anan sa Dios uban sa katawhan, ug magpuyo siya uban kanila. Mahimo silang iyang katawhan, ug ang Dios sa iyang kaugalingon makig-uban kanila ug siya mahimo nga ilang Dios."
Pinadayag 21:2-3

Reader's Guide

Cebuano at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Cebuano at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Cebuano---Cebuano-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lucas 8:31
Roma 10:7
Pinadayag 9:1
Pinadayag 9:2
Pinadayag 9:11
Pinadayag 11:7
Pinadayag 17:8
Pinadayag 20:1
Pinadayag 20:3

aïdios

Roma 1:20
Judas 1:6

aiōn

Mateo 12:32
Mateo 13:22
Mateo 13:39
Mateo 13:40
Mateo 13:49
Mateo 21:19
Mateo 24:3
Mateo 28:20
Marcos 3:29
Marcos 4:19
Marcos 10:30
Marcos 11:14
Lucas 1:33
Lucas 1:55
Lucas 1:70
Lucas 16:8
Lucas 18:30
Lucas 20:34
Lucas 20:35
Juan 4:14
Juan 6:51
Juan 6:58
Juan 8:35
Juan 8:51
Juan 8:52
Juan 9:32
Juan 10:28
Juan 11:26
Juan 12:34
Juan 13:8
Juan 14:16
Mga Buhat 3:21
Mga Buhat 15:18
Roma 1:25
Roma 9:5
Roma 11:36
Roma 12:2
Roma 16:27
1 Corinto 1:20
1 Corinto 2:6
1 Corinto 2:7
1 Corinto 2:8
1 Corinto 3:18
1 Corinto 8:13
1 Corinto 10:11
2 Corinto 4:4
2 Corinto 9:9
2 Corinto 11:31
Galacia 1:4
Galacia 1:5
Taga Efeso 1:21
Taga Efeso 2:2
Taga Efeso 2:7
Taga Efeso 3:9
Taga Efeso 3:11
Taga Efeso 3:21
Taga Efeso 6:12
Filipos 4:20
Colosas 1:26
1 Timoteo 1:17
1 Timoteo 6:17
2 Timoteo 4:10
2 Timoteo 4:18
Tito 2:12
Hebreohanon 1:2
Hebreohanon 1:8
Hebreohanon 5:6
Hebreohanon 6:5
Hebreohanon 6:20
Hebreohanon 7:17
Hebreohanon 7:21
Hebreohanon 7:24
Hebreohanon 7:28
Hebreohanon 9:26
Hebreohanon 11:3
Hebreohanon 13:8
Hebreohanon 13:21
1 Pedro 1:23
1 Pedro 1:25
1 Pedro 4:11
1 Pedro 5:11
2 Pedro 3:18
1 Juan 2:17
2 Juan 1:2
Judas 1:13
Judas 1:25
Pinadayag 1:6
Pinadayag 1:18
Pinadayag 4:9
Pinadayag 4:10
Pinadayag 5:13
Pinadayag 7:12
Pinadayag 10:6
Pinadayag 11:15
Pinadayag 14:11
Pinadayag 15:7
Pinadayag 19:3
Pinadayag 20:10
Pinadayag 22:5

aiōnios

Mateo 18:8
Mateo 19:16
Mateo 19:29
Mateo 25:41
Mateo 25:46
Marcos 3:29
Marcos 10:17
Marcos 10:30
Lucas 10:25
Lucas 16:9
Lucas 18:18
Lucas 18:30
Juan 3:15
Juan 3:16
Juan 3:36
Juan 4:14
Juan 4:36
Juan 5:24
Juan 5:39
Juan 6:27
Juan 6:40
Juan 6:47
Juan 6:54
Juan 6:68

Juan 10:28
Juan 12:25
Juan 12:50
Juan 17:2
Juan 17:3
Mga Buhat 13:46
Mga Buhat 13:48
Roma 2:7
Roma 5:21
Roma 6:22
Roma 6:23
Roma 16:25
Roma 16:26
2 Corinto 4:17
2 Corinto 4:18
2 Corinto 5:1
Galacia 6:8
2 Tesalonica 1:9
2 Tesalonica 2:16
1 Timoteo 1:16
1 Timoteo 6:12
1 Timoteo 6:16
2 Timoteo 1:9
2 Timoteo 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filemon 1:15
Hebreohanon 5:9
Hebreohanon 6:2
Hebreohanon 9:12
Hebreohanon 9:14
Hebreohanon 9:15
Hebreohanon 13:20
1 Pedro 5:10
2 Pedro 1:11
1 Juan 1:2
1 Juan 2:25
1 Juan 3:15
1 Juan 5:11
1 Juan 5:13
1 Juan 5:20
Judas 1:7
Judas 1:21
Pinadayag 14:6

eleēsē

Roma 11:32

Geenna

Mateo 5:22
Mateo 5:29
Mateo 5:30
Mateo 10:28
Mateo 18:9
Mateo 23:15
Mateo 23:33
Marcos 9:43
Marcos 9:45
Marcos 9:47
Lucas 12:5
Santiago 3:6

Hadēs

Mateo 11:23
Mateo 16:18
Lucas 10:15
Lucas 16:23
Mga Buhat 2:27
Mga Buhat 2:31
1 Corinto 15:55
Pinadayag 1:18
Pinadayag 6:8
Pinadayag 20:13
Pinadayag 20:14

Limnē Pyr

Pinadayag 19:20
Pinadayag 20:10
Pinadayag 20:14
Pinadayag 20:15
Pinadayag 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numerus 16:30
Numerus 16:33
Deuteronomio 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Hari 2:6
1 Hari 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Mga Salmo 6:5
Mga Salmo 9:17
Mga Salmo 16:10
Mga Salmo 18:5
Mga Salmo 30:3
Mga Salmo 31:17
Mga Salmo 49:14
Mga Salmo 49:15
Mga Salmo 55:15
Mga Salmo 86:13
Mga Salmo 88:3
Mga Salmo 89:48
Mga Salmo 116:3
Mga Salmo 139:8
Mga Salmo 141:7
Panultihon 1:12
Panultihon 5:5
Panultihon 7:27
Panultihon 9:18
Panultihon 15:11
Panultihon 15:24
Panultihon 23:14
Panultihon 27:20
Panultihon 30:16
Ecclesiastes 9:10
Awit sa mga Awit 8:6
Isaias 5:14
Isaias 7:11
Isaias 14:9
Isaias 14:11
Isaias 14:15
Isaias 28:15
Isaias 28:18
Isaias 38:10
Isaias 38:18
Isaias 57:9
Ezequiel 31:15
Ezequiel 31:16
Ezequiel 31:17
Ezequiel 32:21
Ezequiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonas 2:2
Habakuk 2:5

Tartaroō

2 Pedro 2:4

Questioned

None yet noted

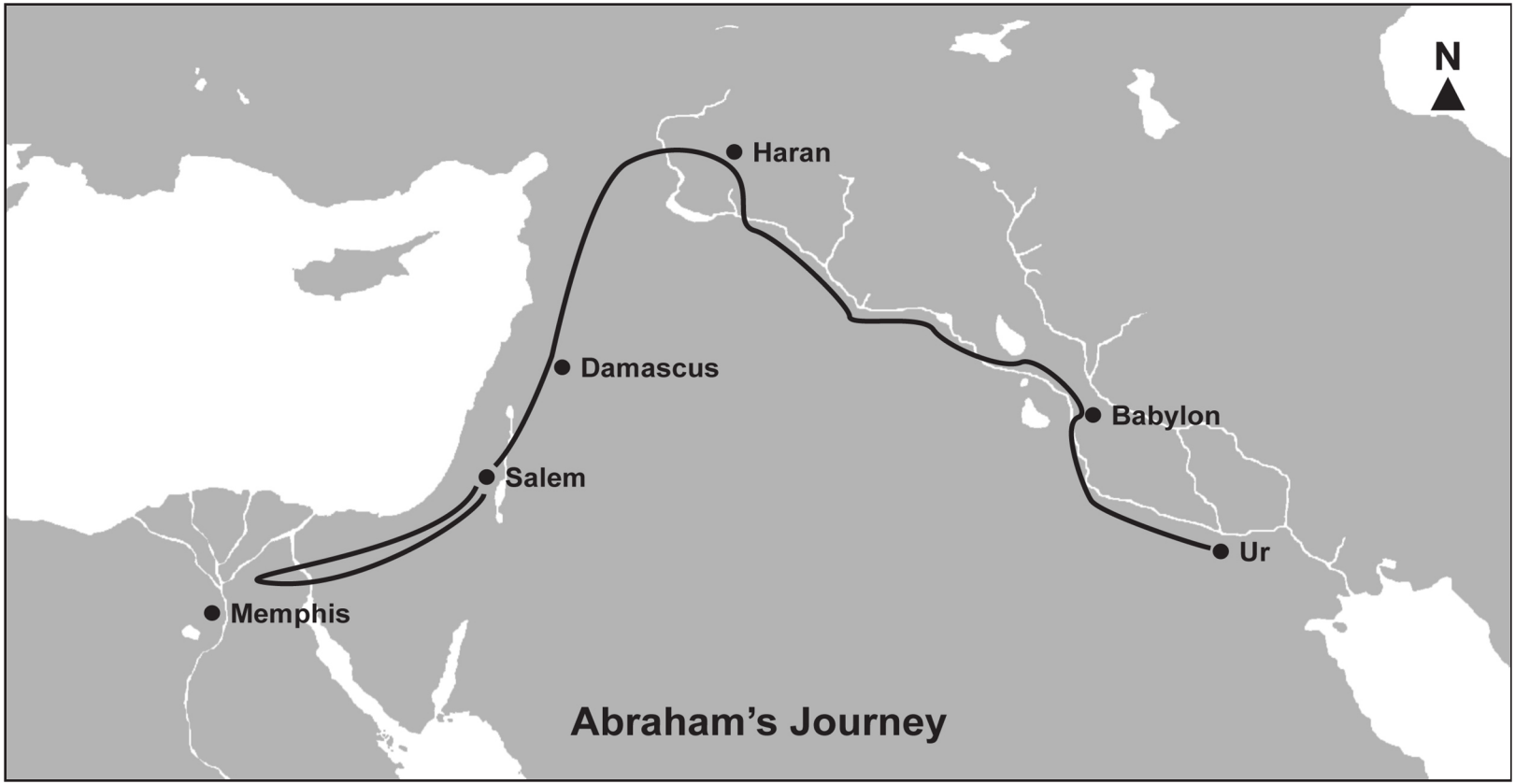

Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Abraham, sa dihang siya gitawag, mituman ug miadto sa dapit nga iyang madawat isip panulondon. Milakaw siya, nga wala masayod kung asa siya padulong. - Hebreohanon 11:8

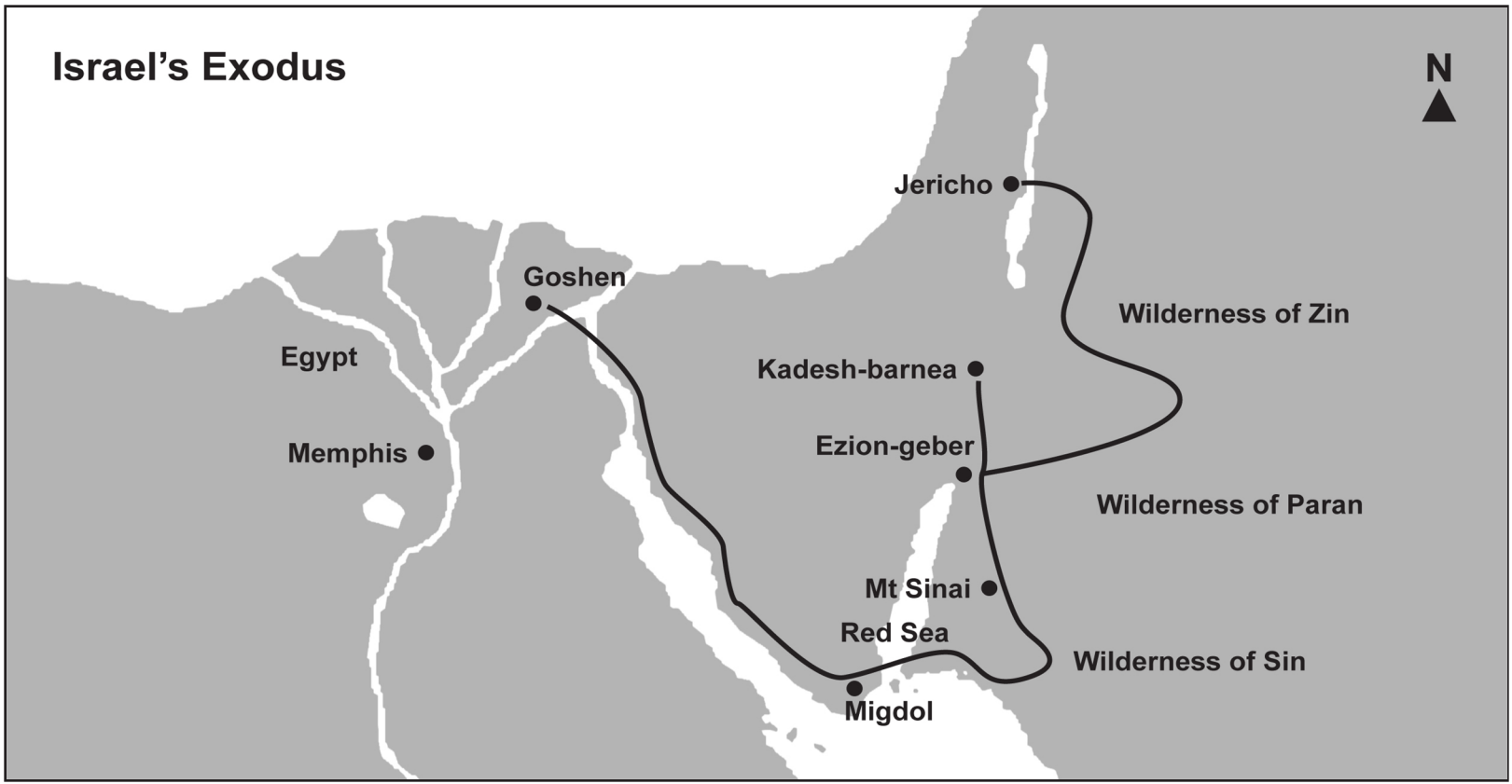

Sa dihang gitugotan sa Faraon ang katawhan sa paglakaw, wala sila gigiyahan sa Dios sa dalan nga paingon sa yuta sa mga Filistihanon, bisan tuod ug duol lamang kadto nga yuta. Kay miingon ang Dios, "Basin ug mausab ang hunahuna sa katawhan kung makasinati sila sa gubat ug mamalik sa Ehipto." - Exodo 13:17

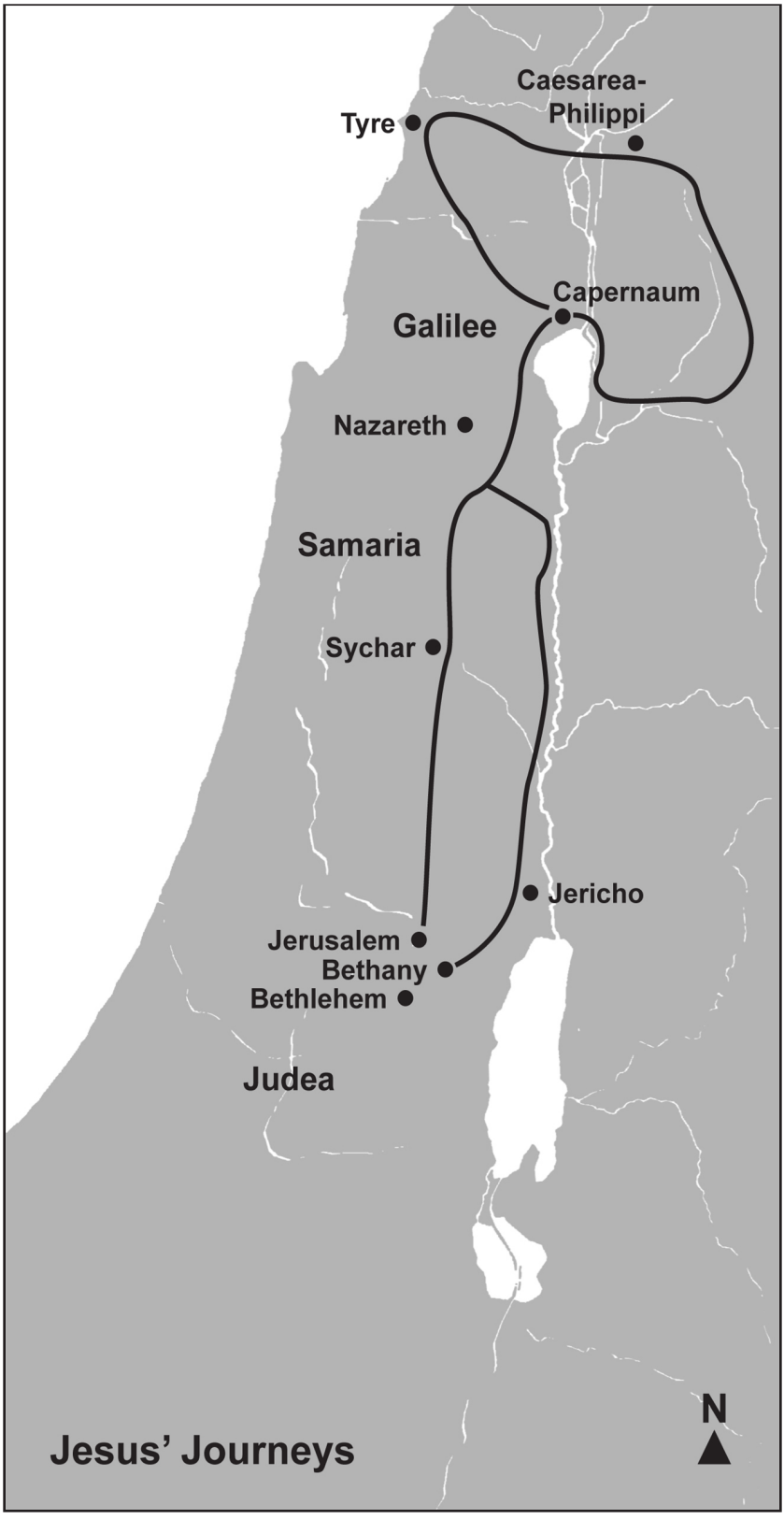

Kay ang Anak sa Tawo wala moanhi aron alagaran, apan sa pag-alagad, ug motugyan sa iyang kinabuhi ingon nga usa ka lukat alang sa kadaghanan. - Marcos 10:45

Si Pablo, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, gitawag aron mamahimong usa ka apostol, ug gilain alang sa ebanghelyo sa Dios. - Roma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Cebuano at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Busa panglakaw kamo ug paghimo ug mga disipulo sa tanang kanasoran. Bawtismohi sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Balaang Espiritu. - Mateo 28:19